

GAELIC SUPPLEMENT

OF

LIFE AND WORK MAGAZINE.

1907-1911.

2852(41)05:49163

Presented by

Dr. D. Lamont, 1955.

Dh. 7. 23.

By 7. 22

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
internet archive

<http://www.archive.org/details/lifework1907191100chur>

I was appointed editor of the Gaelic Supplement to "Life and Work" in 1904 and the first article which I wrote was in April of that year about my predecessor Rev John McRury, which, like all the other articles that I wrote is unsigned. The Supplement then was of few pages and any articles contributed to it by others were above their signature.

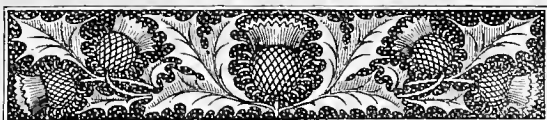
In 1929 the Church of Scotland and the United Free Church were united and the December number of 1929 was the last magazine of the old Church of Scotland.

The United Free Church magazine, under the editorship of Mr. McEwen was united with the Church of Scotland one under the title of "Life and Work" and under the joint editorship of Mr. McEwen and myself. That went on until the end of 1931. From then onwards I became sole editor until December 1950 when I retired from the editorship.

Before 1930 the Supplement consisted of four pages and since then ~~and~~ it has consisted of eight pages.

For some months during the war 1914-18 Dr. McDonald, Logiehall, looked after it while I was on service with the troops, and from 1930 till I retired some of the old United Free Church contributed to it. None of my own articles were ever signed and all articles contributed by others bore their signature.

Donald Lamont.

AIG TOISEACH NA BLIADHNA.

THA e mar chleachdadh 'nar measg, a bhith 'cur fàilte chridheil air ar càirdean aig toiseach na bhliadhna, agus a bhith 'g ràdh, "Bliadhna mhath ùr dhuibh." Freagraidh ar càirdean agus their iad, "Mar sin dhuibhse, agus mòran dhiubh."

Mar a tha fhios againn tha'n cleachdadh so a' nochdadh gu'm bheil deagh rùn againn fein agus aig ar càirdean do chach a chéile. Is ann mar sin bu chòir do'n chùis a bhith aig gach àm, gu sònraichte àm measg na muinntir a tha 'g aideachadh gu'm bheil iad, ann an tomhas air an riaghlachd le spiorad a's àirde na spiorad an t-saoghail.

Is olc an ni a bhith 'g àrach fuachd agus coimhicheis 'nar cridhe do neach sam bith, gu h-àraidh aig toiseach na bliadhna.

Ma thachair gu'n robh a h-aon dhinn ciontach dhe'n olc so 's na bliadhnachan a dh' fhalbh, cha 'n 'eil leasachadh air a' chùis a's fhearr na grad sgar dheth. Le comhnadh an Tighearna leigeamaid leis an fhuachd agus leis a' choimheachas dol bàs.

Mar a theid an teine bàs le cion connaidh, mar sin theid eas-coimpicheas, naimhdeas agus mì-rùn bàs le bhith 'g an leigeadh air dichuimhn. Ged a theid an teine bàs le cion connaidh, bidh a' chagailte blàth greis mhath, agus faodaidh gu'm bi sradag beò ùine mhath anns an luathaidh. Ma tha toil againn an teine a ghrad chur as, cha'n 'eil dòigh a's fhearr dhuinn na tonn mhath dhe'n uisge a dhòrtadh air.

Chuala sinn gu'm bheil an t-uisge 'na shamhladh air obair an Spioraid Naoimh, agus ma tha 'bheag a dh' eòlas agus de thuigse spioradail againn, thu làn fhios againn nach ann le ar neart fein is urrainn duinn math a dheanamh an aghaidh an uilc, no eadhoin an t-olc fein a sheachnadh. Ach an neart nach 'eil againn gheibh sinn o Dhia e tre Iosa Crìosd, ma dh' iarras sinn e le ar n-uile chridhe: "Is urrainn mi na h-uile nithean a dheanamh tre Chrìosd a neartaicheas mi," ars' an t-abstol.

Aig toiseach na bliadhna leigeamaid dhinn gach droch cleachdadh a bha sinn a' leantuinn. Na biodh mì-rùn, no mealltaireachd, no cealg, no farmad, no ana-cainnt, no comhradh-amaidheach, no misg, no mì-bheus uiread is air an ainmeachadh 'nar measg.

Thugamaid fa near gu'm bheil ar n-ùine triall gu luath. Mur dean sinn feum de'n àm a tha làthair—an t-àm taitneach—faodaidh e bhith nach fhaigh sinn na cothroman ceudna gu bràth tuilleadh.

O'n a thainig a' bhliadhna a thu nis air tighinn gu crìch, ghairmeadh mòran gu cunntais aig nach robh suil sam bith, mu'n àm so an uiridh, ri teachdaire o'n bhàs. Tacbraidh a' cheart ni am bliadhna. Co 'nar measg a ghairmear air falbh? Aig an Tighearna tha fios.

Tha craobhan neo-thorach ann leis an robh an Tighearna a' giùlan o chionn iomadh bliadhna. Ciod am fios nach i so a' bhliadhna air an obair an Tighearna, "Gearr sìos iad, car son a tha iad a' fàsachadh na talmhainn."

Sibhse a tha fo éisdeachd an t-soisgeil o chionn iomadh bliadhna, agus nach d' thug geill do na cuiridhean gràsmhor a fhuair sibh o àm gu àm, ciod a tha nar beachd a dheanamh? Am bheil e na's fhusa dhuibh sibh fein a thoirt suas do Dhia an diugh na bha e o chionn iomadh bliadhna? An ann oirbh fein, no air Dia a tha sibh a' cur coire a chionn gu'm bheil sibh fathast an taobh am muigh de rioghachd Dhe? Cluinnibh ciod a tha facal an Tighearna ag ràdh: "Ciod tuilleadh a ghabhadh deanamh ri m' fhionlios nach d' rinn mi ann? C'ar son an uair a dh' amhairc mi an d' thugadh e mach dearc an fiona, a thug e mach dearc an fiadhainn." Is. v., 4.

Thuirt Crìosd. "Gidheadh cha'n àill leibh teachd am ionnsuidh-sa a chum gu'm faigheadh sibh beatha." Eoin v., 40.

So agaibh an cuireadh mu dheireadh a th' anns an fhirinn, agus gu cinnteach tha e cho farsuinn 's a b' urrainn neach sam bith iarraidh: "Agus a ta an Spiorad agus a' bhean nuadh-phosda ag ràdh. Thig. Agus abradh an ti a chluinneas, Thig. Agus an neach air am bheil tart thigeadh e. Agus ge b'e neach leis an àill, gabhadh e uisge na beatha gu saor." Taisb. xxii., 17. Co 'nar measg a's urrainn a ràdh nach do bhuin an Tighearna gu gràsmhor tròcaireach ruinn san àm a dh' fhalbh?

Sibhse a dh' fhaodas a ràdh le firinn gu'n d' earb sibh cuisean bhur n-anama ri Iosa Crìosd, thugaibh taing agus moladh do Dhia a ghin sibh gu beò dhòchas le oibreachadh an Spioraid Naoimh. Fhuair sibh an cuireadh, agus le comhnadh an Tighearna, thill sibh o sheachran, bhur slighe. Cumaibh air bhur 'n-agaidh ceum

air cheum. Deanaibh bhur dìchioll a chum gu'm bi sibh taitneach dhasan a ghairm sibh o dhorchadas gu solus, agus o chumbachd Shatain g'a ionnsuidh fein. Le foighidin ruithibh an réis a chuireadh romhaibh ag amharc air Iosa. An ùine ghearr thig crìoch air gach trioblaid agus bròn agus buaireadh leis am bheil sibh air bhur sàrachadh.

Is e ar guidhe ri Dia, gu'n dòirteadh e nuas a bheannachd air gach aon dhibh. Gu'n deònaicheadh e bhith beothachadh na muinntir a tha marbh gu spioradail, agus a bhith 'toirt beatha na's ro phailte dhaibsan a bheothaich e mar tha, a chum gu'n nochd iad o àm gu àm, cumhachd saor ghràis Dhe air an anam. Gu'n robh a' bhliadhna so 'na bliadhna mhath ùir dhuibh gu léir araon ann an seadh aimsireil agus spioradail.

SEUMAS.

BHA Seumas 'na mhaighstir-sgoile ann an sgìreachd cho iomallach 's a bh'anns a' Ghàidhealtachd agus an àite cho iomallach 's a bh'anns an sgìreachd. Cha robh duais mhaighstir-sgoile sgìreachd aig an àm ud ach glé bheag an coimeas ris na duaisean a th'aig maighistirean-sgoile aig an àm so. B'e còig puinnnd deug air fhichead Shasunnach 's a' bhliadhna an duais a bha gu cumanta a bh'aig na mighistirean-sgoile sgìreachd aig an àm ud air feadh na Gàidhealtachd, agus b'e so an duais a bh'aig Seumas.

Bha Seumas toilichte gu leòr le a dhuais; agus faodar a ràdh gu'n robh e 'na shaoithriche nach ruigeadh a leas nàire a ghabhail, a' roinn facal na foghlum gu dìchiollach. Agus tha toradh a shaoithreach ri fhaicinn gus an latha 'n diugh. B'iomadh fear a b'fhoghlumte na e; ach b'ainneamh fear a bha cho dìchiollach ris. Mar a tha 'n seanfhacal ag ràdh: "Is fear dìchioll an duine laig na neo-shunnd an duine làidir."

Cha robh Seumas pòsda aig an àm, agus cha mhò a smaoinich e air pòsadh. Bha piuthar dha 'na bean-taighe dha, agus bha i glé ghlic deanadach. Cha robh scaireap sam bith innte, agus ged a bha'n duais beag, cha robh éis sam bith air Seumas; agus an àite bhith ann am fiachan, mar is minic a bha mhaighstirean-sgoile aig an àm ud agus o'n uair ud is ann a bha e cur beagan air chùl a laimhe leis an robh e comasach air beagan cuideachaidh a dheanamh le cuid le dhaoine bochda a bha ann an dlùth dhaimh dha.

Bha Seumas gle fhaideach cùramach mu'n duais bhig a bha e cosnadh; ach cha robh e spìocach idir. Bha cuid de'n chloinn a bh'anns an sgoil aige gle fheumach air cuideachadh

fhaotainn uaithe. Bha na parantan bochd, dripeil gu leòr, agus cha robh e gle fhlurasda dhaibh leabhraichean is paipear is pinn is inc a cheannach do'n cloinn. Bha so a' toirt mòran obrach a bharrachd do Sheumas. Dh'fheumadh e a dhol do'n t-seòmar-sgoile a h-uile madainn uair roimh 'n àm 's am biodh a' sgoil air a fosgladh gus na pinn a dheasachadh. Cha robh pinn chruadhach—ann am fasan anns an àm; agus bha aig gach mighstir-sgoile ris na pinn-ite a dheanamh, agus sgrìobhadh a chur air barr gach duilleig mar eisimpleir do na sgoileirean. Bha itean gheadh is shulairean pailt gu leòr. Bha iad ri'm faotainn timchioll a' chladaich.

Ach o'n a bha an obair so gle dhraghail, agus an sgrìobhadh fada o bhith a réir miann a' mhaighstir-sgoile, chuir Seumas roimhe gu'm biodh cuisean air atharrachadh dòigh an ùine gun bhith fada. Fhuair e dhachaidh leabhraichean is paipearan is pinn is ince. Bha 'g iarraidh beagan air son nan leabhraichean; ach bha e toirt gach ni eile seachad do'n chloinn a nasgaidh. Cha robh e cur eadar-dhealachadh eadar teaghlachd is teaghlachd; agus bha e fàigail paigheadh nan leabhraichean gu toil nam parantan, agus faodar a ràdh gu'n d'fhuair e paigheadh air aon dòigh no dòigh eile ri ùine.

Bha 'n obair na b'fhasa dha fhein, bha 'chlann na bu déigheile air an sgoil an uair a fhuair iad leabhraichean ùra agus a chuireadh nam buidhnean air leith iad. Bha so a' toirt mòr-thoileachadh do na parantan agus do shluagh an aite gu léir, agus cha'n ann aige fhein bu lugha bha de thoileachadh; air bha a chridhe anns an obair.

Chaidh bliadhnanach seachad agus cha robh Seumas a' faireachadh g'a dhith aon dad a bha e cosg ris na sgoileirean. Agus ged a bha e ceadachite dha paigheadh sgoile iarraidh, cha d'iarr 's cha d'fhuair e sgillinn riamh; agus theireadh e an uair a leig e uaithe an sgoil gu'n robh e glé thoilichte gu'n d' rinn e mar a rinn e.

Aig àm àraidh de'n bhliadhna cha bhiodh aige ach beagan chloinne anns an sgoil. B'e an t-àm so an uair a bhiodh na daoine trang ri obair an earraich. Bhiodh gach sgoilear a b'urrainn car obrach a dheanamh air a chumail aig obair, agus cha bhiodh 's an sgoil ach an fheadhainn bheuga. Mar so cha bhiodh am maighstir-sgoile ach na leith thàmh, agus gus an ùine a chur seachad bha e ceannach leabhraichean; agus am measg nan leabhraichean so bha obair nam bàrda Beurla. Ghabh e tlachd mòr ann an leughadh na bàrdachd so.

Is e thainig as a' chùis air a' cheann mu dheireadh gu'n do bhuail e anns a' cheann aige gu'm bu chòir dha feuchainn ri beagan bàrdachd a dheanamh. Bha fhios gu'n robh sradag bheag de ghrìd na bàrdachd anns na daoine o'n

d'thainig e, agus bha e 'smaointean o'n a bha e fhein 'na sgoilear na b' fhearr na na daoine o'n d' thainig e gu'm biodh e nàdarra agus coltach gu leòr dha òran beag no dhà a dheanamh. Ach cha robh fhios aige ciod e an cuspair a roghnaicheadh e mar bhonn do'n òran. Thug e iomadh oidhirp, ach o'n nach robh an obair a' dol leis cho math 's bu mhiannach leis thuirt ris fein gu'm b' fhearr dha an obair a leigeadh as a cheann.

Ged a bha Gàilig gu leòr aig Seumas—barrachd na bh'aige de Bheurla—b'anns a' Bheurla a bha e feuchainn ri òran a dheanamh. Anns an àm bha dimeas mòr air a dheanamh air a' Ghàilig. Bhiodh a h-uile fear is té a bha 'g am meas fein os cionn a' chumanta feuchainn ri bhith labhairt Beurla aig gach àm. Rud iongantach am feadh 's a bha òran Gàilig air a mheas 'na pheacadh cha cuid dhe'n t-sluagh a' faicinn cron sam bith ann an òran Beurla. Aig banais no aig cruinneachadh sam bith eile far am ghnàth le daoine àga a bhith ri fearas-chuideachd, cha bhiodh meas air òran Gàilig.

(*Ri leantuinn.*)

AM FEUM A'S COIR A DHEANAMH DE'N EOLAS SHLAINTEIL.

Air a Leantuinn.

IV. *A chum mothachadh a thoirt do neach mu pheacadh, mu fhìreantachd, agus mu bhreitheanas leis an t-soisgeul, no co-cheangal nan gràs, is éiginn da trì nithean a thuigsinn.* 1. Gu'm bheil ana-creidimh ann an Iosa Crìosd, no bhith diùltadh co-cheangail nan gràs a tha air a thairgseadh annsan, 'na pheacadh eile an aghaidh an lagha; do bhrìgh air do luchd-éisdeachd an t-soisgeil gun bhith creidsinn ann an Crìosd gu'm bheil iad a' cur cùl ri tròcair Dhe ann an Crìosd, an aon t-slighe gu saorsa o pheacadh agus o fheirg, agus nach geill iad gu bhith air an deanamh réidh ri Dia.

2. A rithist, is fheudar dha a thuigsinn gu'm bheil làn-mhaitheanas peacaidh, agus fìor fhìreantachd, ri 'm faotainn a mhain le creideamh ann an Iosa Crìosd, do bhrìgh nach 'eil Dia ag iarraidh cumha sam bith eile ach creideamh; agus gu'm bheil e toirt teisteis o neamh gu'm bheil e làn thoileach peacaich fhìreanachadh air a' chumha so.

3. Is fheudar dha a thuigsinn air dha ghabhail ri fireantachd tre chreideamh, gu'n lean breitheanas air an aon laimh a chum oibre an diabhail a sgrios anns a' chreidmheach, agus gu obair na naomhach a choimhlionadh le neart. Agus le

bhith diultadh fireantachd a ghabhail tre chreideamh ann an Iosa Crìosd, gu'n lean breitheanas, air an laimh eile, a chum an t-ana-creidmheach a dhiteadh, agus gus a sgrios maille ri Satan agus a luchd-muinntir gu sìorruidh.

A chum na crìche so, foghnaidh na sgrìobtuirean a leanas am measg mhòrain eile gu meudachd peacaidh an ana-creidimh a leigeadh ris; no a chum meud a' pheacaidh a tha ann an diultadh tairgse co-cheangail nan gràs ann an Crìosd a thairgseadh dhuinn. Faicibh tairgse nan gràs mar a tha i air a dheanamh. Is. 45, 3. "Aomaibh bhur cluas, agus thigibh do m' ionnsudh-sa (deir an Tighearna) éisdibh agus mairidh bhur n-anam beò, agus ni mi co-cheangal sìorraidh ribh, eadhoin tròcairean cinnteach Dhaibhidh." Is e sin ma chreideas sibhse agus gu'm bi sibh réidh rium, bheir mi le m' cho-cheangal Crìosd dhuibh, agus maille risan gach uile ghràs slainteil: tha so air aithris a rithist Gnìomh 13, 34.

A rithist, thoir fa near, gu'm bheil an tairgse shònraichte do gach neach fa leith; mar a tha soilleir o'n fheum a tha'n t-abstol a' deanamh dhith. Gnìomh, 16, 31. "Creid anns an Tighearna Iosa Crìosd, agus saorar thu fein agus do thaigh."

Tha reusan na tairgse so air a thoirt seachad, Eoin 3, 16. "Oir is ann mar sin a ghràdhaich Dia an saoghal gu'n d'thug e aon-ghin Mhic fein, a chum ge b'e neach a chreideas ann, nach sgriosar e, ach gu'm bi a' bheatha sìorruidh aige."

Air an aobhar sin air do'n t-slàinte mhòir so a bhith air a thairgseadh, anns an Tighearna Iosa Crìosd, ge b'e nach creid ann, ach aig am bheil dùil ri slàinte air dhòigh éiginn eile, ciod a tha e' deanamh ach a' leantuinn air diomhanasaibh breugach, agus a' treigsinn a thròcair fein a dh' fhaodadh a bhith aige ann an Crìosd. Ciod eile a tha e' deanamh ach a' toirt mòr-thoibheum do Dhia 'na chridhe, mar a tha e air a ràdh, "An ti nach creid Dia, rinn e breugaire dheth, do bhrìgh nach do chreid e an fhianuis a thug Dia mu thimchioll a Mhic." Agus is i so an fhianuis gu'n d' thug Dia dhuinn beatha mhair-eannach; agus tha a' bheatha so 'na Mhac."

Agus tha Crìosd fein a' toirt teisteis nach 'eil peacadh sam bhith an aghaidh an lagha cosmhuil ris a' pheacadh so. Eoin 15, 22. "Mur bithinnsa air teachd, agus air labhairt riutha, cha bhiodh peacadh aca; ach a nis cha'n 'eil leithsgeul am peacaidh aca."

Faodaidh so mothachadh a thoirt do dhuine mu mheud a' pheacaidh so, cùl a chur ri tairgse Chrìosd, no bhith gun chreideamh ann.

(*Ri leantuinn.*)

LAOIDH.

"Seallaibh riumsa, agus bithibh air bhur tear-nadh, uile iomallaibh na talmhainn." Is. xlv. 22.

'PHEACAICH thruaigh, 'tha lag is fann,
'Gimeachd tùirseach troimh an ghleann,
Giùlan uallaich is tu sgìth,
Seall ri Iosa, Rìgh nan rìgh.

Tha e dlùth dhuit aig gach àm;
Eisdidh e ri d' ghearrain fann;
Togar dhìot an t-uallach trom;
Siubhlaidh tu troimh 'n ghleann le fonn.

Gheibh thu aoibhneas, fois, is sìth,
Ann an cuideachd Rìgh nan rìgh,
Ceum air cheum mar bhios tu triall;
'S nì a ghàirdean treun do dhìon.

Anns an dachaidh ghlòirmhoir shuas,
Cha bhi deuchainn, bròn, no truaigh—
Chaidh chan fhaicear deur air sùil,
Ann an luchairt Rìgh nan dùl.

Fad nan linn-tean siorruidh buan,
Anns an luchairt ghlòirmhoir shuas,
Seinnidh iad gu ceòlmhor binn
'S aoibhneas siorruidh air an cinn.

I. M'R.

CIONNUS A LEUGHAS TU?

AM bheil thu tuigsinn na tha thu 'leughadh?
Mur 'eil, am bheil thu ag iarraidh seòlaidh air
neach sam bith eile?

AN d'thug thu riamh fa near nach dean a
bhith leughadh feum sam bith dhut mur tuig
thu na tha thu 'leughadh?

IARR fiosrachadh o gach neach do'n aithne
fiosrachadh a thoirt dhut. Os cionn gach nì
iarr gu'm biodh an Spiorad Naomh g'ad threò-
rachadh a dh' ionnsuidh gach uile fhìrinn; ach
ma tha thu diùltadh Chrìosd a ghabhail mar do
shlànuighear, cha ruig thu leas duil a bhith agad
gu'n treòraich an Spiorad Naomh thu.

IS ann do na creidmheil a tha gealladh an
Spiorad air a thabhairt.

CHA treòraich an Spiorad Naomh thu a dh'
ionnsuidh frinn nach do leugh 's nach cuala thu
air a leughadh riamh.

THA mòran ann leis am bu mhiann eòlas
fhaotainn air facal Dhe, ach cha'n 'eil iad
deònach a' bheag de'n ùine a chaitheamh ann a
bhith rannsachadh an fhacail. Tha iad cosm-
hail ri duine a bhiodh toileach barr math a bhith
aige 'san fhoghar, ach leis nach aill a' bheag a
dh' obair a dheanamh 'san earrach.

NITHEAN NUADH AGUS SEAN.

THA cuid ann leis an fhearr gu mòr comhairle
a thoirt seachad na comhairle a ghabhail.

THA e math gu leòr comhairle na còrach a
thoirt air daoine eile, ach tha e mòran na's
fhearr gu'n deanadh daoine iad fein an nì a tha
ceart.

AN uair a bhios an turadh ann 's e sin àm gu
caoineachadh an fheòir. Tha so a' teagasg
dhuinn gu'm bheil àm ann air son gach obair a
dheanamh.

MA's math leat do dhachaidh a bhith sona,
feuch cho math 's is urrainn duit ri deanamh sona.

MA's miann leat daoine bhith caoimhneil riut,
bi caoimhneil riutha. Tha caoimhneas a' dùsgadh
caoimhneis annainn, mar a tha gradh a' dùsgadh
gràidh.

NA dean suas càirdeas ris an duine aingealta,
no ris a' mhisgear. Faodaidh tu bhith cinn-
teach gu'm fàs thu coltach ri do charaid ma
bhios tu tric 'na chuidheachd.

MA geibh thu am mach nach 'eil muinntir
eile cho math 's a shaoil thu na meudaich an
bochdan ann am fianuis an t-saoghail. Air an
laimh eile ma tha barail mhath agad air daoine,
ma dean tuilleadh 's a' chòir de mholadh orra.
Tha cuid dhe do luchd-eòlais nach 'eil cho dona
's a tha thu 'smaointean, agus tha cuid nach 'eil
cho math 's a tha thu smaointean.

MA tha beairteas agad na dean uail as, oir
faodaidh e sgiathan a dheanamh dha fein,
agus siubhal gu luath air falbh as do shealladh.
Na dean uail asad fein, no as d' inbhe, no as do
chairdean no a nì air bith talmhaidh, "An ti a
nì uail deanadh e uail as an Tighearna."

MA thig call-dachd ort is fearr dhut gu mòr a
bhith riarichte le cùisean na leigeadh le d' inn-
tinn a bhith fo thuilleadh 's a' chòir de dhragh;
oir le bhith fo mhor dhragh bheir thu tuilleadh
bròin ort fein agus cha leasaich thu an call a
thainig ort.

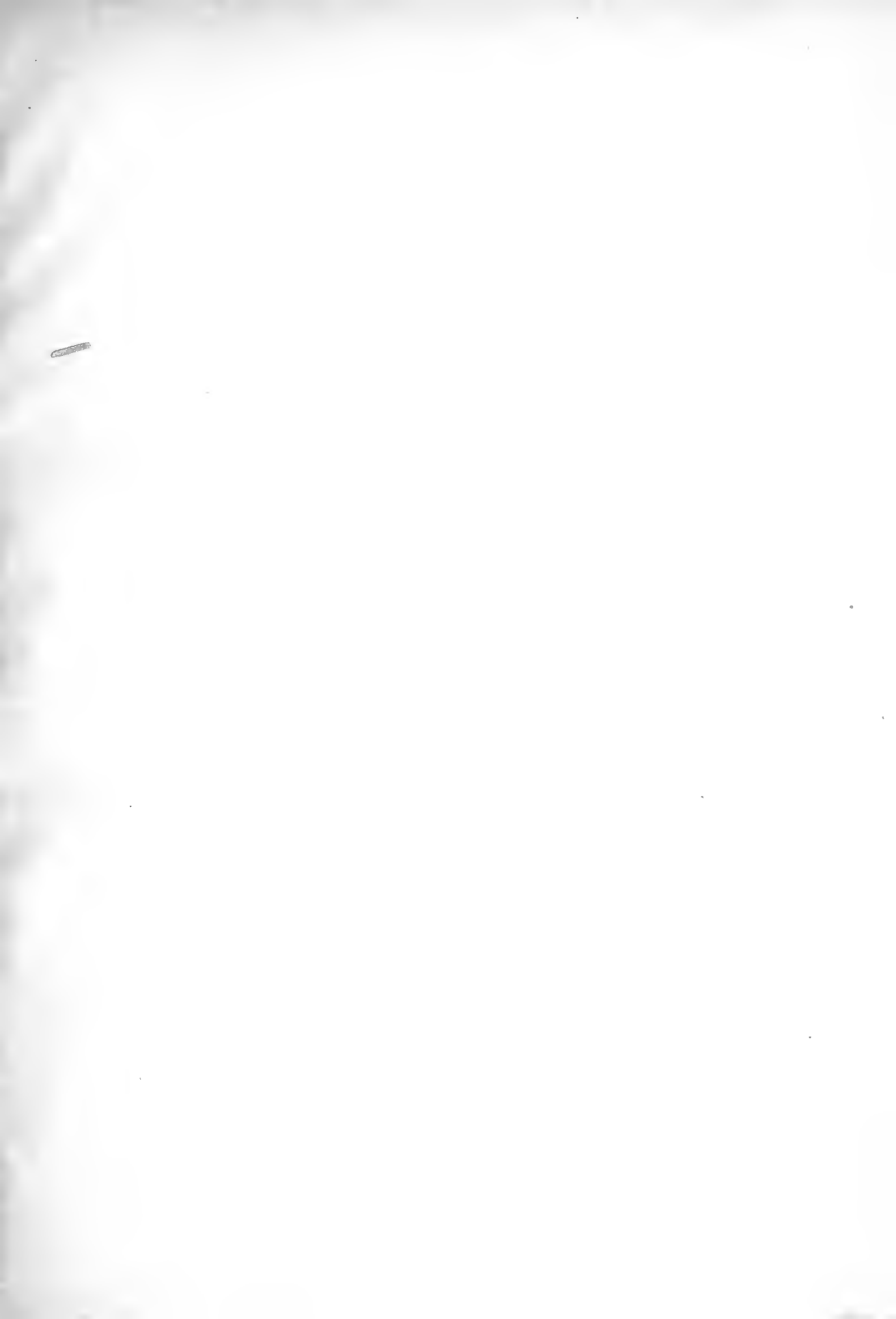
THIG na trioblaidean agus na tràcairean, mur is
trice, cha'n ann 'nan ònar ach nan grunnam.

BEAG 's mar a dh' fhaodas cuid de ar gnìomh-
aran a bhith 'n ar sealladh fein, faodaidh mòran
uile, no moran math eirigh uapa air a' cheann
mu dheireadh; air an aobhar sin bu chòir
dhuinn ar ceart aire thabhairt ciod a theireamaid
agus ciod a dheanamaid.

MUR 'eil duine ann an tomhas beag no mòr
naomh, cha'n urrainn a dhòchas a bhith beò.

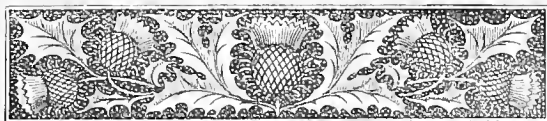
AM fear a tha' gabhail tlachd anns a' pheac-
adh, cha'n urrainn e tlachd a bhith aige ann an
Dia. Gabh tlachd an Dia is bheir e dhuit lan
rùn do chridhe chaidh: do shlighe tabhair suas
do Dhi; earb ris is bheir gu crìch.

IS comharradh follaiseach air fìor chrìosduidh
spiorad Dhé a bhith 'na chomhnuidh ann.

MU CHRAOBH-SGAOILEADH AN T-SOISGEIL.

"THUGADH dhomhsa gach uile chumhachd air nèamh agus air an talamh. Uime sin imichibhsa, agus deanaibh deisciobuil de gach uile chinn-each, 'gam baisteadh ann an ainm an Athar, agus a' Mhic, agus an Spioraid naomh; a' teagasg dhaibh gach uile nithean a dh' àithn mise dhuibh a choimhead: Agus feuch a ta mise maille ribh a ghnath, gu deireadh an t-saoghail." Mata 28, 19-20. Tha na briathran so gu soilleir a' dearbhadh dhuinn gu bheil e mar fhiachan air na h-uile a fhuair a' bheag no 'mhòr a dh' eòlas air Dia, agus air cumhachd an t-soisgeil, an uile dhìchioll a dheanamh a chum deadh sgeul a mhòr aoibhneis a chur a dh' ionnsuidh na muilleannan a tha fhathast gun Dia, gun dòchas anns an t-saoghal. Cha 'n 'eil ann ach an aon dòigh air an obair mhath so a dheanamh:—"Se sin, daoine a fhuair eòlas slàinteil air Dia ann an Crìosd, agus a fhuair gairm o Dhia gu dhol a shearmonachadh an t-soisgeil, a chur le teachdaireachd na slàinte a dh' ionnsuidh nan Iùdhach agus nan Cinneach.

Tha e 'na aobhar gàirdeachais do na h-uile leis am miann aobhar Chrìosd a chur air aghaidh, a bhith 'cluinninn 's a' faicinn, gu bheil mòran anns an rioghachd a tha ro dheònach a dhol le teachdaireachd na slàinte a dh' ionnsuidh nan Iùdhach agus nan Cinneach, nam biodh dòigh ann air an cosdais a phàigheadh. Na 'm b' urrainn iad so cosg orra fhéin cha 'n iarradh iad cuideachadh sam bith o neach eile. Mar is trice, tha 'n Tighearn' a' gairm nan seirbhiseach cho urramach 's a th' aige anns an t-saoghal, a measg an t-sluaigh aig nach 'eil aon chuid saobhbheas no àrd-inbhe. Ann an craobh-sgaioleadh an t-soisgeil, faodaidh na h-uile ma tha toil aca, an làmh a chur. Chuir am Maighstir urram glé mhòr air a luchd lean-mhuinn an uair a dh' earb e riutha an soisgeul a shearmonachadh do gach dùil. Iadsan nach toir làmh-chuideachaidh seachad tha iad a' diùltadh na h-urram so a ghabhail o 'n Mhaighstir. Tha sinn a' meas gu bheil iad, an da chuid, a' cur beannachd a dhith orra fhein, agus air muinntir eile. Nan do chuir Dia a leithid a dh' urram air na h-ainglean 's gu 'n d' earb e riutha an soisgeul a shearmonachadh do gach dùil, bhiodh iad, tha sinn a' creidsinn, glé dheònach air an urram a ghabhail, agus iad fhéin a thoirt suas gu buileach do 'n obair mhath so. Tha 'n fhirinn ag innseadh dhuinn

nach e mhàin gur toil leò a bhith 'gabhail beachd le tlachd air an obair mhath so, ach mar an ceudna, gu bheil iad a' deanamh gàirdeachais an uair a ni peacach aithreachas. Nan 'd earbadh searmonachadh an t-soisgeil riutha cha bhiodh feum air aon sgillinn airgid a chruinneachadh a chum biadh no aodach a thoirt dhaibh, no chum faradh a phàigheadh air an son an àm dhaibh a bhith falbh o dhùthaich gu dùthaich. Ach ann an riaghladh glic an Tighearna is ann ri daoine a dh' earbadh craobh-sgaioleadh an t-soisgeil, do bhrìgh gur iad bu fhreagarraiche air son na h-oibre na na h-ainglean.

Dh' ainmich sinn mar tha gu 'n do chuir Dia urram mhòr oirnn fhéin 's air muinntir eile an uair a dh' earb e an obair mhòr agus ghlòirmhor so ruinn; agus, le diùltadh cuideachadh a thoirt seachad, gu robh muinntir a' cur beannachd a dhith orra fhéin. Tha e fìor gu leòr gu bheil e 'na bheannachd nì's mò nì a thoirt seachad na nì fhaotainn. An uair a thig diol-déire a dh' iarraidh fasgadh na h-oidhche, no greim a dh' itheas e, gabhaidh sinn truas dheth, agus bheir sinn dha rud, agus bithidh sinn taingeil nach 'eil sinn fhéin ann an suidheachadh an diol-déire thruaigh, ach gu bheil sinn comasach air a' bheag no mhòr de chuideachadh a thoirt dha 'na éiginn.

Aidichidh sinn uile gur gnìomh math biadh a thoirt do 'n acrach, deoch a thoirt do 'n tart-mhor, an Ìomnochd a chòmhdachadh, agus fasgadh na h-oidhche a thoirt do 'n ànrach bhochd, thruagh, aig nach 'eil ionad anns an cuir e 'cheann fodha. Ach nach e gnìomh mòran is fhearr làmh-chuideachaidh a thoirt seachad a chum an t-anam neo-bhàsmhor a shaoradh o chionta, agus o chumhachd peacaidh? Ged is aobhar bròin agus mulaid a bhith 'faicinn mar tha creutairean truagha gun ach gan an deò annta le cion bìdh is aodaich, nach ann a tha 'n t-aobhar bròin agus mulaid ro mhòr a bhith 'toirt fa near gu bheil an earann a 's mò de shluagh an t-saoghail tur aineolach air an Tì a tha na aonar comasach air an deanamh sona, araon anns an t-saoghal so, agus anns an t-saoghal thall. O! nach cruaidh an cridhe a th' aig an neach a thilleas am bochd agus am feumach air falbh falamh ó 'dhorus an uair a dh' fhaodas e cobhair a dheanamh orra! Ach nach cruaidhe gu mòr cridheachan na muinntir a dhiùltas a bheag no mhòr de chuideachadh a dheanamh leis na truaghain a tha bàsachadh gu sìorruidh le cion eòlais air Dia tre Iosa Crìosd!!

Tha fhios againn gu bheil mòran ann a tha ro dheas air a bhith gabhail an leithsgeil fhéin a chionn nach 'eil iad beairteach. Their iad gu bheil barrachd 's gu leòr acasan ri dheanamh iad fhéin agus an teaghlachan a chumail suas. Their iad mar an ceudna nach fhairich an eaglais aice no uaipe am beagan cuideachaidh a b' urrainn iadsan agus an leithidean a thoirt seachad a chum aobhar Chrìosd a chur air aghaidh. Ged a their iad so ruinne, agus riutha fhéin, cha seas e ann an làthair Dhé. Dh' fhaodadh a' bhantrach bhochd a chuir an da bhonn bheag anns an ionmhas na leith-sgeulan a dh' ainmich sinn a ghabhail, agus an da bhonn bheaga a chumail na pòcaid gus an ceannaicheadh i greim de 'n bhiadh leotha. Ach nan d' rinn i so cha bhiodh iomradh oirre anns an t-soisgeul. Ghabh an Tì do 'n léir na h-uile nithean beachd sònraichte air an nì a rinn i, agus mhol e gu mòr i. Cha 'n ann air meud na suim a bheir sinn seachad a tha 'n Tighearna 'g amharc, ach air an dùrachd leis an toir sinn seachad i. Giùlainidh gach neach 'uallach féin. Tha aon sgillinn o 'n duine bhochd, ma 's e sin na 's urrainn da thoirt seachad, cho luachmhor ann an sealladh Dhé ri punnd Sasunnach o 'n duine bheairteach nach fhairich 'ga dhith e.

Dh' fhaodadh iomadh aon mòran a bharrachd a dheanamh na tha iad a' deanamh nan gabhadh iad an dòigh a tha 'n fhirinn ag iarraidh orra ghabhail. "Air ceud là gach seachduin, cuireadh gach aon agaibh nì leis féin anns an ionmhas, a réir mar a shoirbhich leis, chum nach bi tionail ri 'n deanamh an uair a thig mise." 1 Cor. 16, 2.

Is aithne dhuinn duine, ach cha cheadaich e dhuinn innseadh cò e, a thug barrachd seachad an uiridh air son aobhar an Tighearna na thug e bliadhna riamh, agus an dòchas gu 'n dean mòran eile air a' bhliadhna so mar a rinn esan an uiridh, agus mar a tha sinn a' creidsinn a nì e 'm bliadhna, innsidh sinn dhuibh an dòigh a ghabh e.

O chionn còrr is bliadhna bha aire an duine so air a tarruinn gu mòr a dh' ionnsuidh na dòigh anns an robh mòran de luchd-leanmhuinn Chrìosd a' gabhail an leithsgeil féin le bhith smaoineachadh gu 'n cuireadh e call mòr orra cuibhrionn de 'm maoin a thoirt seachad do Chrìosd. An àm dha bhith gabhail beachd air na h-earrannan de 'n fhirinn a tha 'g àithneadh an dleasdanas so, rinn na h-earrannan a leanas greim mòr air an inntinn aige. "Thoir urram do 'n Tighearna le d' mhaoin agus le ceud thoradh d' uile chinneis: Agus lionar do shaibhlean le pailteas, agus le fion nuadh ruithidh d' fhìon-amair thairis." Gnat. 3, 9-10. "Thugaibh an deicheamh uile chum an taigh-thasgaidh, air chor 's gu 'm bi biadh ann am

thaigh-sa; agus dearbhaibh mi nis leis an nì so, tha Tighearna nan sluagh ag ràdh, mur fosgail mi dhuibh uinneagan nan nèamh a dhòrtadh a mach beannachd oirbh, gus nach bi àite ann g' a chumail." Mal. 3, 10. Cha b' urrainn da gun fhaicinn gu robh na h-earrannan so a' teagasg nach cailleadh neach sam bith air a chuid fhéin a thoirt do Dhia. Air ceud là gach seachduin chuir e tasdan air leth ann am bocsa beag do 'n Tighearna. Aig deireadh na bliadhna, bha da phunnd Shasunnach, agus da thasdan deug deas aige air son aobhar Chrìosd a chuideachadh am measg nan Iùdhach agus nan Cinneach. Tha e 'g aideachadh ann an lathair Dhé gu 'n do shoirbhich an Tighearna leis ré na bliadhna dh' fhalbh nì bu mhò na shoirbhich e leis riamh, agus tha e suidhichte air barrachd is tasdan a chur air leth do 'n Tighearna gach Sàbaid air a' bhliadhna so. A chum a dhearbhadh nach duine a tha comasach air mòran a thoirt seachad a th' ann, faodar a ràdh gu robh e iomadh làtha gun aon tasdan na phòcaid. Ach aig deireadh na bhliadhna tha e 'g ràdh gu 'n do chiomhlion an Tighearna a ghealladh a réir mar thomhais e fhein ùmhlachd do 'n Tighearna.

Bheireamaid comhairle air ar luchd-leughaidh an dòigh a ghabh an duine so a ghabhail, agus a' bheag no 'mhòr a chur air leth do 'n Tighearna gach latha Sàbaid. Ma chuireas gach neach aon sgillinn ruadh air leth gach latha Sàbaid, bidh ceithir tasdain agus ceithir sgillinn aige gus an sìneadh seachad aig ceann na bliadhna. Nis, is ann ro bhochd a tha 'n duine nach urrainn aon sgillinn 'san t-seachduin a thoirt do 'n Tighearna. Nì bonn-a-sia san t-seachduin, da thasdan, agus da sgillinn 's a' bhliadhna; agus nì fearrdainn 'san t-seachduin trì sgillinn deug 'sa 'bhliadhna. Beag 's mar a tha 'n t-suim so is lionar iad nach toir seachad i. Agus gu cinnteach feumar a ràdh gur ann glé ainneamh a thachras duine ruinn a tha cho bochd 's nach urrainn da fearrdainn 's an t-seachduin, no sgillinn 's a' mhìos, a chur air leth do 'n Tighearna. Feumaidh sinn a ràdh, ged a tha e nàr ri aithris, gu bheil cuid de 'n luchd-comanachaidh nach toir aon sia sgillinn do 'n Tighearna eadar da cheann na bliadhna! Ach nan cuireadh a h-uile aon de 'n luchd-comanachaidh a th' ann an Eaglais na h-Alba aon fhearrdainn 's an t-seachduin, no trì sgillinn deug 's a' bhliadhna, air leth a chur a dh' ionnsuidh nan Cinneach, dheanadh e còrr is ochd mìle fichead punnd Sasunnach. Dheanadh sgillinn 's an t-seachduin, còrr math is còig fichead mìle punnd Sasunnach 's a' bhliadhna. Agus dheanadh tasdan 's an t-seachduin, còrr math is muillean, agus trì cheud mìle punnd Sasunnach 's a' bhliadhna. Uaith so chì sinn gur mòr a dh' fhaodas daoine dheanamh a chum

aobhar Chrìosd a chraobh-sgaòileadh ma ni iad ni 's urrainn daibh. Nam biodh gràdh mòr againn do Chrìosd bhiodh tlachd mòr againn ann a bhith 'toirt ùmhachd d' a àithntean, agus bheireamaid gu toileach seachad na b' urrainn duinn a chum gu 'm biodh deadh sgeul a mhòr aoibhneis air aithris ann an cluasaibh nan Iùdhach agus nan Cinneach. Ma thig caraid a tha ionmhuinn leinn a dh' ionnsuidh ar taighean, nach sinn a bhios deas a chum na nithean a 's fhearr a tha fo na cabair againn a chur air a' bhòrd 'na làthair? Nach e Crìosd an caraid is dlùithe a leanas na bràthair? Nach e an neach mu dheireadh air am bu chòir dhuinn dearmad a dheanamh?

Tha aobhar againn a bhith 'creidsinn gur e cion toirt fa near is coireach gu bheil mòran de shluagh na h-eaglais a' toirt cho beag seachad de 'm maoin a chum aobhar Chrìosd a chur air aghaidh anns an t-saoghal. Cha 'n 'eil iad a' toirt fa near gu bheil uibhir feuma air cuideachadh a thoirt seachad, agus cha mhò a tha iad a' toirt fa near gu 'n dean an cuideachadh beag a thèid aca fhéin air a thoirt seachad feum mòr air a' cheann mu dheireadh.

IAIN.

SEUMAS.

II.

ANNS an àm mu'm bheil sinn a' sgrìobhadh bha cùisean ann an iomadh cearn dhe'n Ghàidhealtachd gle neo-choltach ri mar a tha iad 'san am so. Cha'n fhaighteadh litrichean agus pàipearan ach gle ainneamh. Anns a' chuid de'n sgrìeachd anns an robh Seumas, b'ann aon uair 'san t-seachdain a thigeadh Calum Posta leis na litrichean 's leis na pàipearan. Cha bhiodh am poca ach aotrom, ach mar a tha'n sean fhacal, ag ràdh "Is trom an cat ri ghiùlan."

Bha astar corr math is fichead mìle eadar an taigh sgoile agus am baile anns an robh Calum Posta a' faotainn nan litrichean, agus bhiodh Calum còir mar bu trice a' gabhail an rathaid air a shocair fhein, agus mar bu trice bhiodh e aon uair deug 'san oidhche mu'n ruigeadh e ceann a thuras.

Bha Calum 'na dhuine gle laghach caoimhneil, agus bu tric a bheireadh e gnothaichean beaga feumail anns a' phoca a dh' ionnsuidh dhaoine, agus air a shon so bhiodh daoine 'cur deir beag de Mhac-na-braiche na thairgse a chionn nach gabhadh e paigheadh air son a dhragha. Bu tric leis deir beag a ghabhail anns an taigh-òsda a bha leitheach rathaid. Agus bha e air aithris gu'm tric leis greis chadal a dheanamh ri taobh an rathaid no ann an taigh an uair a bhiodh e sgith agus an t-side blàth, ach cha chuala riamh gu'n do chaill e litir no ni sam bith eile a bha

air earbsadh nis. Agus ged a bhiodh e iomadh uair car anamoch gu'n a cheann-uidhe a ruighinn cha bhiodh neach sam bith a' cur gearain a steach 'na aghaidh, ged a bhiodh neach a gearain eatorra fhein a' gearain gu'n robh e 'cur seachadh moran ùine air an rathad.

B'e Seumas mar bu trice a bhiodh a' toirt nan litrichean thun nan daoine a bha faisge air an taigh sgoile. Bhiodh e-fhein a' dol a dh'iarraidh a chuid litrichean is pàipearan fhein agus bha e toirt leis gach litir a bhiodh a' tighinn a dh'ionnsuidh muinntir a' bhail a bha dlùth air an taigh sgoile. Bha chùis mar so an àm a gheamhraidh; oir ged a bha sluagh a' bhaile ag aideachadh na diadhachd cha leigeadh an t-eagal dhaibh a dhol troimh 'n ghleann air feasgar dorcha aig àm sam bith dhe'n bhliadhna. Bha e air aithris gu'n robhas a' faicinn bhochdan anns a' ghleann, agus a' cluinntinn fuaim minadarra ann. Cha robh Seumas a' toirt geill sam bith de na beachdan aimeadach so. Theireadh e riutha gu'n robh Dia comasach air an gleidheadh o chunnart ann an dubh a' mheadhain-oidhche cho math 's a dheanadh e ann an solus a' mheadhain latha.

Agus ged a bha iad ag aideachadh gu'n robh so fìor, gidheadh bha iad a' dlùth-leantuinn ris na beachdan faoina bha air an aithris nam measg.

Bha 'n gleann a' dol troimh àite uaigneach, agus bha pairt dheth gle chumang, agus bha na bruaichean aige gu math cas. Bu tric le clachan tuiteam sìos car ma char, agus fuaim a dheanamh a chuireadh eagal air daoine anns an robh mòran a bharrachd eagail na bha aca de dh'earbsa ann an gleidheadh Dhe, ged a bha iad uile a' labhairt mu ghleidheadh Dhe. Is iomadh uair a thug sinn fa near ma a tha daoine cho crabhach le'n bilean am feadh 's a tha cridheachan gun earbsa sam bith ann an gleidheadh an Tighearna. Bha Seumas agus a thurasan troimh 'n ghleann ann an dubh a' mheadhain-oidhche 'nan aobhar-bruidhne anns an àite. Theireadh cuid nach robh mothachadh duine ann an uair a rachadh e troimh 'n ghleann gun fhiamh gun eagal. Gha robh Seumas a' cur uireachd sam bith air na bha daoine ag radh ma dheidhinn. Bha fhios aige gu'm bu cho math dha fuireach samhach ri feuchainn ri toirt air daoine cùl a chur ris na beachdan amaideach do'n robh iad a' toirt geill o'n òige. Bu tric a chualas e ag radh nach b'ann le cumhachd an aideachaidh a bha iad a' deanamh a bha iad air an saoradh o'n t-saobh-chreideamh do'n robh iad a' toirt geill, ach o'n eòlas a bha daoine a' faotainn air eòlas air nithean aimsireil. Bha cuid de na mnathan cho crabhach 's a' bh'anns an àite a' toirt do bhuidseachd agus do bheachdan faoina eile. Is minic a thubhairt e gur e am maighstir sgoile, agus nach b'e am

ministear a chuir an teicheadh air na sìthichean, air na taibhsean 's air na bochdain a bha cho pailt aon uair anns an dùthaich.

Cha do leig Seumas as a cheann oidhirp a thoirt air òran a dheanamh, ach cha robh e ag amas air cuspair freagarrach gu leòr.

Anns an àm thainig òg do'n dùthaich a bha iomadh bliadhna air falbh a' siubhal an t-saoghail agus ag iarraidh an fhortain. B'e Alasdair mac Dhomhaill bhuidh' a theireadh ris gu cumanta mu'n d' fhalbh e. Bha e na ghille iomchuidh gu leòr, agus thu mi creidsinn gu'n d'rinn e aon fhortan a bh'aige ann an dòigh laghail gu leòr; ach an uair a thill e dhachaidh theireadh cuid de dhaoine gur ann leis an olc a rinn e na bh'aige de dh'fhortan. Theireadh cuid gu'n do phòs e boirionnach aig an robh mòran airgid, agus gu'n do theich e air falbh 's gu'n d' fhàg ann an sid i.

Biodh so mar so, no na bitheadh, bha meas mòr air Alasdair an uair a thill e agus a dh' fhosgail e buth mhòr. Is e Mr. Mac Aunnlaidh a t-ainm a bh'aig muinntir an àite air mar bu trice, ach bha cuid ann nach canadh ris ach Alasdair Mac Dhomhail bhuidhe, an t-ainm a theireadh ris 'na oige.

Mar a bha cumanta agus nadarra gu leòr thoisich a h-uile nighean tuathanaich a bh'anns an dùthaich ri feuchainn ri greim air. Cha b'ann a chionn gu'n robh e na dhuine dreachar, ach a chionn gu'n robh iad a smaointean, gu'n robh airgid aige.

Bha Alasdair 'ga mheas fhein gle fhortanach nam faigheadh e greim air an darna té dhe dithis a bha cho deonach deanamh suas ris, ach cha robh fhios aige co an te dhiubh a bhiodh deònach a ghabhail; agus is e thainig as a' chùis gu'n robh e 'cumail làimhe riutha le chèile.

Mar is minic a thachair, ghabh té dhe na h-igheanan amhrus gu'n robh Alasdair neo-dhileas dhith, agus bha i 'fàs coma dheth. B'i so s te bu bhòidheche dhe'n dithis, agus a bharrachd air sin bha i car mòr aisde fhein. Chaidh an sgeul am mach gu'n robh Alasdair a' cumail làimhe ris a dithis, agus nach gabhadh an te bhoidheach idir e.

An uair a chuala Seumas an sgeula so, smaoinich e gu'n deanadh e òran dhaibh nan triuir. Thug e ùine mhath air deanamh an òrain. Cha robh facal mi-iomchuidh no mi-mhodhail eadar a dha cheann; ach bha feal-dha gu leòr ann. Bha cuid dhe 'na Ghàilig, agus pàirt dhe 'na Bheurla mar a bha na h-ùrnuighean a bhiodh Soutar a' deanamh.

Cha robh Seumas an dùil gu'm faigheadh neach sam bith fios mu'n òran; ach fhuaradh am mach a' dheidhinn air an dòigh so: Bha nighean òg thapaich anns an àite a bhiodh gu math tric a' tathaich air an taigh sgoile o'n a bha i 'na bana-chompanaich aig piuthar Sheumais.

Thachair dhi air latha àraidh gu'n robh an nighean so air cheilidh air piuthar a mhaighstir-sgoile Agus o'n a bha i car luath-lamhach thòisich i ri rùrach air feadh leabraichean Sheumais, agus ciod a thachair rithe ach an leabhar anns an robh an t-òran sgrìobhte. Agus thoisich i ri leughadh do phiuthar Sheumais. Chord an t-òran cho math riutha 's gu'n do thòisich iad ri glagadaich 's ri gàireachdaich.

Anns an àm co thigeadh a steach do'n t-seomar ach Seumas. Cha robh fhios aige ciod a theireadh e. Bu leas leis trod rithe; ach ghuidhe e oirre gun ghuth a thoirt ri neach sam bith mu'n òran. Ach chòrd an t-òran rithe cho math 's nach robh comasach dhi gu'm a bhith bruidhinn air 's ga sheinn.

Mar so chuala an dùthaich mu'n òran. Ged a chual' Alasdair m' a dheidhinn, cha do ghabh e sìim sam bith dheth. B'e Seumas fhein an t-aon neach a bha diùmbach de'n te a dh'aithris an sgeul.

An ceann beagan ùine thainig bàs aithghearr air Alasdair, agus bha 'n droch cruth a bh' air a chorp 'na chulaidh-eagail do na h-uile a chaidh g'a fhaicinn sinnte air an eislich.

An latha an deigh a bhais chaidh Seumas a dh'iarraidh nan litrichean mar bu ghnath leis; agus chuala e sgeula air bàs Alasdair agus cho aognaidh 's a bha 'n cruth a bh' air an deigh a bhais. Agus smaoinich air an òran, ach bha e cho math 's a dh' fhaodadh a feuchainn ris na smaointean an so a chur dheth. Ach bha so a' fairleachdain dheth.

An uair a bha e 'greis air aghart air an rathad troimh, thainig a smaointean so gu gu grad thun na h-inntinn aige "Ma thachras Alasdair rium anns a' ghleann?"

Bhuail an t-eagal e cho mòr 's gur gann a sheasadh e a chasan. Smaoinich e uair dha air tilleadh ain ais thun an taighe a b' fhaighe dha; ach an deigh na bha e deanamh de bhosd as cho neo-sgathach 'sa bha e, agus a liuthad oidhche dhòrcha a chaidh e troimh 'n gleann, cha d' thug e ceum air ais. Ach leis gu'n robh e 'faicinn coltas duine anns gach creig agus géig a bha ri taobh an rathaid. Chuimhnich e gu'n robh Dia comasach air a dhìon o gach cunnart air an oidhche; agus gu'n robh Alasdair 'na shineadh gun chomas gluasad, agus nach robh dad a cur an eagail ach mar a bha' chogais 'g a dhiteadh. Mar a thuirt am bard. "Ni a chogais chiontach gealtairan dhinn uile."

Thòisich e ri ùrnuigh ri Dia agus ri coiseachd gu socrach air aghart, agus mu'n d'rinn e mìle a dh'astar dh' fhalbh an t-eagal buileach glan dheth. Ma sguir, no nach do sguir e dhe na h-òrain cha'n urrainnear a radh. Ach is tric a chualas e ag radh gur i an ùrnuigh ud ùrnuigh a b' fhearr a bh'air chuimhne aige a rinn e riamh.

MU THRIOBLAIDEAN NA BEATHA SO.

“Ged nach tig àmhghar a mach as an duslach, agus nach fàs carraid as an talamh, gidheadh, rugadh an duine a chum carraid, mar a dh’ éireas na sradan suas.” Iob. v. 6, 7. Tha na briathran so a’ teagasg dhuinn gu bheil iomadh trioblaid agus deuchainn ri tachairt ruinn ré ar cuairt air an talamh. Fada no goirid gu ’m bi cuairt neach air an talamh tachraidh trioblaidean ris. Is tric a chunnaic sinn an naoidhean beag, lag, nach robh ach beagan làithean beò, a’ fulang mòran tinneis agus trioblaid. O àm gu àm, tha a’ chlann bheag air am bualadh as le tinneas agus le trioblaid. Tha so nàdurra dhaibh uile; ach tha cuid ann a tha brèidte agus tinn an còmhnuidh.

Tha e ’na bheannachd do ’n òigridh gu ’n dichuimhnich iad an ùine ghearr na trioblaidean troimh ’n deachaidh iad, agus nach smaoinich iad gu bheil iomadh trioblaid ri coinneachadh riutha ma bhios iad a bheag a dh’ ùine beò. Ach an uair a thig muinntir gu inbhe, agus gu aois àraidh, bu chòir dhaibh beachd a ghabhail air cor, agus air suidheachadh an t-sluaigh a tha mu ’n cuairt orra, agus a thoirt fa near gu bheil àmhghar agus carraid ri bhith ann an crannchur gach neach. Bu chòir dhaibh so a thoirt fa near, cha ’n ann a chum iad fhéin a leagadh sìos le mi-mhisnich ’s le ro chùram, ach a chum cruadhachadh ris, agus a dhol troimh ’n fhàsach so le misnich, agus le muinghinn anns an Tì tha comasach air an cumail suas, a dh’ aindeoin nan trioblaidean ’s nan àmhghairean a thachras riutha. Bu chòir do na h-uile a thàinig gu gliocas amharc rompa mu ’n gabhadh iad ceum cudthromach sam bith. “Ge b’ e nach seall roimhe seallaidh e na dhéigh” An saighdear a ’s cùramaiche a bheir fa near an trioblaid agus an cruaidh-chàs troimh ’m feum e dhol, ma dh’ éireas cogadh anns an rìoghachd, is e a’s dòcha a bhith ni ’s misneach-aile anns a’ chath na ’m fear a ghabhas anns an arm, agus nach smaoinich ach ainneamh gu ’n tig air seasamh ri uchd nàmhaid. An uair a dh’ fheumas sinn a dhol thar a’ mhonaidh, is e ar gliocas an àm falbh a thoirt fa near gu bheil aonaichean agus garbhlaichean againn ri ’n dreachd, agus glinn ri ’n tearnadh, agus aimh-nichean ri ’n grunnachadh, Cha ’n ’eil math dhuinn a bhith smaoinichadh gu bheil slighe chòmhnaidh, réidh romhainn. Ach air a shon sin, cha ruig sin leas tuiteam ann am mi-mhisnich.

Thugamaid ar ceart aire nach tuit sinn anns an da mhearachd so anns an robh, agus anns am bheil, mòram a tuiteam.

1. Tha cuid ann a tha ’n dùil nach tachair a bheag sam bith de trioblaidean riutha anns an t-saoghal. Tha iad a’ toirt orra fhéin a chreidsinn gu faigh iad na h-uile nithean mar is miannach leòtha. Tha iad a’ dealbh ’nan inntinnean cùrsa beatha nach tachair riutha gu bràth. Tha iad a’ gealltainn dhaibh féin nithean nach do gheall Dia dhaibh. Iadsan a leigeas, mar so, le ’n inntinnean ruith air falbh leòtha, agus a gheallas dhaibh féin nithean nach fhaigh iad, bidh iad air am mealladh gu tric, agus caillidh iad am misneach. Is gann a bhios iad latha toilichte ré am beatha. Thig na deuchainnean do ’m bheil na h-uile buailteach do ’n ionnsuidh o àm gu àm, agus maille ris an dragh inntinn a bhios aca a chionn nach d’ fhuair iad gach ni ris an robh sùil aca, bheir na deuchainnean so orra a bhith creidsinn gu bheil a h-uile cumhachd a th’ anns an t-saoghal ag àr nan aghaidh. Tha iad mar so a’ call seallaidh —ma fhuair iad riamh e—air obair freasdail Dhé anns an t-saoghal. Agus an uair a tha neach a tighinn a dh’ ionnsuidh an t-suidheachaidh thruaigh so cha ’n urrainn da a bhith aon latha sona.

2. Tha cuid eile ann a tha mi-shona aig gach àm, cha ’n ann a chionn gu robh iad a’ gealltainn nithean dhaibh fhéin nach d’ fhuair iad, ach a chionn gu bheil iad mar is trice a’ toirt orra fhéin a chreidsinn gu bheil trioblaidean lionmhor dlùth dhaibh. Cha ’n iad na trioblaidean a th’ aca an dràsta a tha cur dragh cho mòr orra, ach na trioblaidean ris am bheil sùil aca. Tha iad làn-chinnteach gu bheil an ni ud ’s an ni ud eile air thuar a dhol cearr, agus gu ’n tig éisean, is trioblaidean, is deuchainnean cruaidhe ’nan rathad an ùine gun bhith fada. Cha ’n ’eil fois oidhche no tàmh latha aca leis mar a tha ’n inntinnean tur triomh a chéile leis an eagal. Cha ’n iad trioblaidean is éisean an earraich idir a tha ’gam fàgail cho tinn ’s cho mi-shona, ach na trioblaidean a tha iad cinnteach a tha gu tighinn nan rathad uair-eiginn ’san t-samhradh, no ’san fhoghar. A dh’ aon fhacal, is iad na trioblaidean nach d’ fhairich iad riamh a tha cur dragh air na h-inntinnean aca. Tha iad so, mar a bha ’mhuinntir a dh’ ainmich sin mar tha, a’ call seallaidh air obair freasdail Dhé. Tha Crìosd ’gan cronachadh, agus ag iarraidh orra beachd a ghabhail air mar a tha Dia a’ sgead-

achadh feòir na macharach, agus a' beathachadh eunlaith an athair. "Uime sin," arsa Criosd, na bithibh làn de chùram ag ràdh, Ciod a dh'itheas sinn? no cìod a dh'òlas sinn? (Oir iad so uile iarraidh na Cinnich :) Oir tha fios aig bhuir n-Athair nèamhaidh gu bheil feum agaibh air na nithaibh so uile. Ach iarraidh air tùs rioghachd Dhé agus fhreantachd-san, agus cuir-eir na nithean so uile ribh. Uime sin na bitheadh ro chùram oirbh mu thimchioll an là màireach : oir bithidh a làn de chùram air an là màireach mu thimchioll a nithean féin : is leòr do 'n là 'olc fein." Mata. vi. 31-34.

Bu chòir dhuinn beachd sònraichte a ghabhail air an eisimpleir mhaisich a chuir Iob fa 'r comhair. Chaill e a chuid, agus a theaghlach, agus a shlàinte; agus ged a thàinig càirdean g'a amlharc, cha d' thug iad fhéin no a bhean comhfhurtachd sam bitha dha. Ach thuairt e mu thimchioll Dhé, "Ged a mharbhadh e mi cuiridh mi mo dhòchas ann." Thugamaid fa near an còmhnuidh gu bheil ar n-Athair nèamhaidh a' riagladh, agus nach leig e éis sam bith do ar 'n ionnsuidh ach éis a bhios a chum ar math air a' cheann mu dheireadh, ma bhios sinn umhail dha. An àm na trioblaid cuireamaid ar n-earbsa ann. Cha 'n fhàg agus cha tréig e iadsan a a chuireas an dòchas ann. Os ceann gach ni thugamaid an aire nach leig sinn le smaointeanan dòrcha, teagmhach greim a deanamh air ar n-inntinnean. Leigamaid leis na trioblaidean a tha gu tighinn gus an tig iad, agus seasamaid gu làidir an aghaidh gach ni searbh, agus doirbh a thig 'nar rathad. Rachamaid air ar n-aghaidh a chothachadh an t-saoghail an ainm an Tighearna gach aon là.

I. M'R.

"UINE GU LEOR."

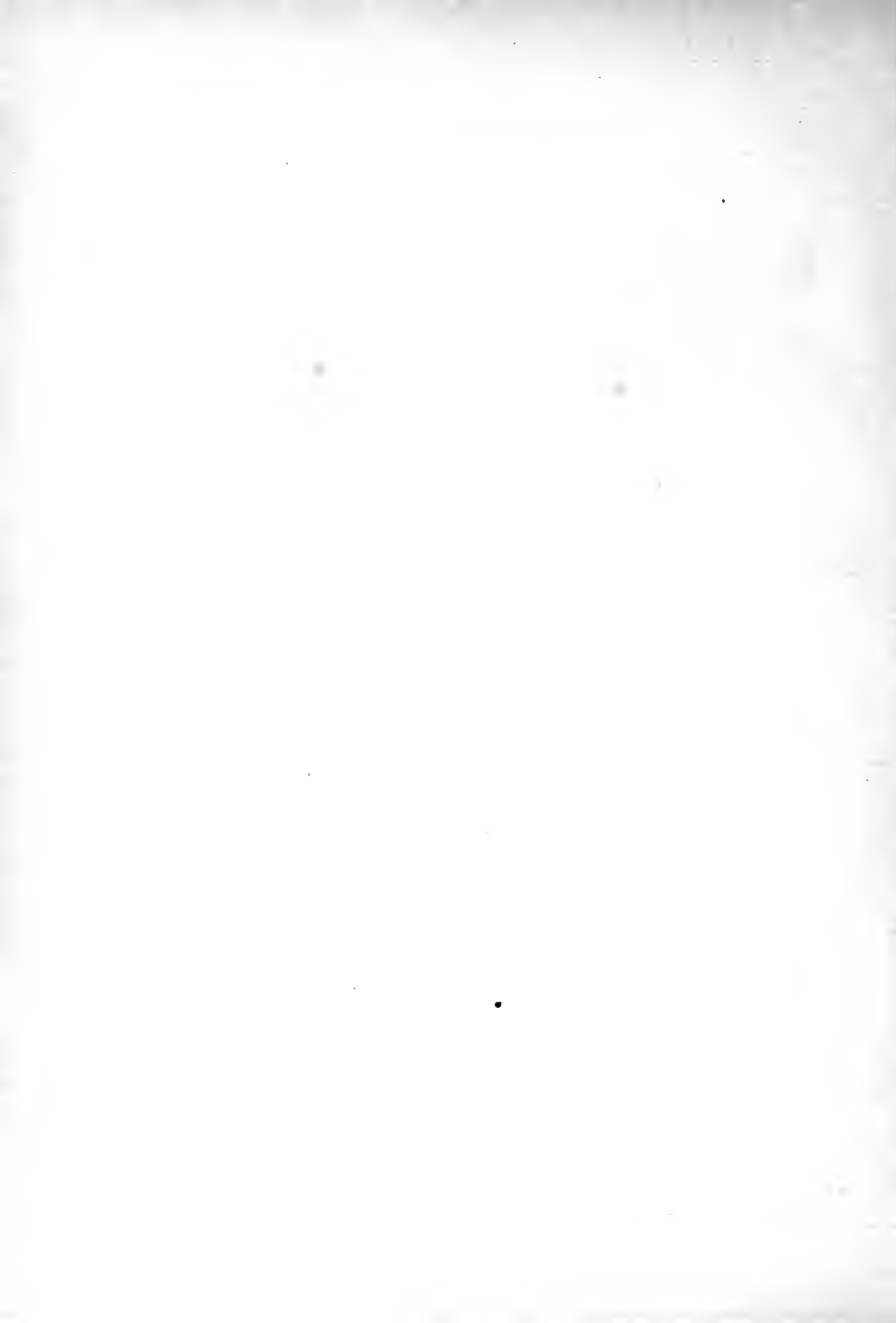
"Tha ùine gu leòr againn," "Is fhad an latha gu h-oidhche," "Is iomadh latha 'th' aig a' bhàs oirnn." Is tric a chuala sinn an t-òg agus an sean a' labhairt nam briathran so, agus briathran eile glé choltach riutha. Cha 'n 'eil na briathran so idir ann an co-chòrdadh ri teagasg facail Dhé. Ann am facal Dhé tha e sgrìobhta nach 'eil an am beatha an duine ach sgàile a théid as an t-seallaidh ann an tiotadh. "Tha mo laithean, mar sgàile ag aomadh sìos; agus tha mi féin mar fheuirseachd."—Salm. cii. 11.

An uair a their muinntir gu bheil ùine gu leòr aca, feumaidh nach 'eil iad a' toirt fa near, aon chuid cho gearr 's a tha 'n ùine, no cho lionmhor 'sa tha na dleasdanas a th' aca ri'n cur an gnìomh. Nan tugadh iad na nithean so far near bhiodh an ùine a thug Dia dhaibh ro luachmhor nan sealladh. An ni a tha gann, agus a tha ro fheumail

dhuinn, tha sinn gu nàdurra measail air. Ciod, ma ta, is feumaile dhuinn na ùine? Cha 'n 'eil ni ann a's feumaile, agus a's luachmhoire na ùine, ach slàinte an anama. Ged a bheireadh Dia 'na fhreasdal air falbh ar slàinte cuirp, nam fàgadh e ùine againn, bhiomaid ann an tomhas toilichte a chionn gu 'm biodh cothrom againn air a bheag no mhòr de' r n-aire a shuidheachadh air nithean spioradail. Nach an aig a' mhòr-shluagh a tha 'n t-aobhar tàingealachd gu bheil Dia 'na fhad-fhulangas, agus 'na mhòr-thròcair, a' giùlan leò o latha gu latha, agus o àm gu àm air an talamh? Tha Dia a' toirt dhaibh na h-ùine cha 'n annaon chuid a chum a caitheamh gu buileach ann an seirbhis an uile, no le'n làmhnan paisgte gun char 'ga dheanamh, ach a chum a bhith deanamh gach ni a fhuair an làmh ri deanamh.

Faodar dleasdanas an duine ainmeachadh fo dha cheann, dleasdanas spioradail, agus dleasdanas aimsireil. Is iad na dleasdanas a bhuineas do'n bheatha spioradail a's cudthrom-ai che, agus air an aobhar sin cha chòir do neach sam bith dearmad a deanamh orra. Tha e cianail ri thoirt fa near cho aineolach 's a tha mòran de'n t-sluagh air facal Dhé. An uair a dh' innsear dhaibh gu bheil iad aineolach their iad nach 'eil ùine aca gus am Biobull a leughadh. Cha mhò a tha ùine aca, tha iad fhéin ag radh, gu dhol a dh' éisdeachd an fhacail air a shearmonachadh, no gu beachd-smuaineachadh air an fhacal, no idir gus a dhol a dh' urnuigh. Nach 'eil so iongantach leinn an uair a chuimhnichas sinn gu'n abair an earran a's mò de 'n t-sluagh so ruinn gu bheil ùine gu leòr aca! Their iad iomadh uair gu bheil iad a' faireachadh na h-ùine cho fada 's gu saoil iad gu bheil seachduinn anns a' h-uile latha! Nan robh iad trang aig obair sam bith rachadh an ùine seachad gun fhios dhaibh. Nis, ma chreideas gus nach creid iad e, cha 'n e cion ùine a's coireach gu bheil iad aineolach, ach cion toile. Cha 'n eagail nach fhaigh iad ùine gu leòr gus an ni a thig ri 'n toil a dheanamh. Mur sgur iad de 'n doigh a th' aca mu'n tig crìoch air an ùine a dh' òrduich Dia dhaibh, gheibhear easbhuidheach iad aig a' bhreitheanas.

Tha cuid fann a tha cùramach gu leòr mu ghnòthuichean na beatha so, ged nach fhaigh iad ùine gu cùisean na beatha spioradail a chur an òrdugh. Tha iad glé dhreas gu bhith gabhail an leithsgeil fhéin. Their iad gu bheil na dleasdanas a th' aca ri 'n coimhlionadh dhaibh féin, do'n teaghlaichean, agus do'n càirdean cho lionmhor, 's nach fhaigh iad ùine gu aon dleasdanas spioradail a choimhlionadh. "Am fead a bha d' òglach a' bith-dheanamh an so agus an sud, cha ro esan ri 'fhaotainn."—1 Rìgh

20. 40. Cha seas an leith-sgeul so idir ann an làthair Dhé. Is gann a leigeas an nàire le iomadh neach iomradh a thoirt air am fianuis dhaoine ged a dh' fheuchas iad ri thoirt gu tric fa chomhair an cogaisean féin. Cha'n faod e bhith nach téid aig neach air leith-uair, no uair, as a' h-uile ceithir uairean fichead a chaiteamh ann an leughadh, agus ann an ùrnuigh. Ged a b'ann as an cadal a bheireadh iad an ùine bheag so cha chuireadh e mòr eis orra.

Tha mòran ann a tha caitheamh earrann mhòr de'n ùine gun fhios gun fhaireachadh dhaibh féin. Cha chaill iad latha, no leith latha, d'an deoin. Ach a thaobh uairean agus mhionaidean tha iad cho beag 's cho suarach nan sealladh 's nach fhiach iad a bhith gabhail suim sam bith dhiubh. Mar is trice bidh a' mhuinntir so 'nan cabhaig a h-uile latha 's a' bhliadhna. Cha 'n eil ùine gu leòr aca a chionn gu bheil iad a' leigeil leis an ùine ruith ar falbh gun fheum. Falbhaidh coig mionaidean an dràsta 's coig mionaidean a rithist, gun fheum. An ceann na seachduinn bidh cunntas uairean air an call gun fheum, agus an ceann na bliadhna bidh cunntas mhòr làithean air an call gun fheum. Ma chailleas neach aon uair a h-uile latha fad fichead bliadhna, caillidh e còrr is deich miosan! Bu chòir dhuinn a thuigsinn uaidh so gur mòr a' chuid de'r n-ùine a tha sinn a' call gun fheum o bhliadhna gu bliadhna.

Tha e air a dhearbhadh dhuinn gur ann air na sgillinnean, 's air na buinn-a-sla, agus air na feairrdinnean a tha a' chuid a's mo de na marsandan a' fàs beairteach. Thuirt fear roimhe, "Thoir thusa an aire air na sgillinnean, agus bheir na puinnnd Shasunnach an aire orra fhéin." Faodaidh sinn a ràdh a thaobh uine gur i a's luachmhoire na airgiod agus òr, agus faodaidh sin mar an ceudna a ràdh. *Thoir thusa an aire air na mionaidean, agus air na h-uairean, agus bheir na làithean agus na seachduinean an aire orra fhéin.*

Tha ar n-ùine gearr, agus tha i 'triall gu luath. Thugamaid ar ceart aire gu'n dean sinn feum de'n àm a ta làthair, air tha 'n t-àm ri teachd neo-chinnteach. "Feuch, a nis an t-àm taitneach: feuch a nis latha na slainte."

I. M'R.

MU SHEINN SHALM AGUS LAOIDHEAN SPIORADAIL DO DHIA.

'S e seinn moladh do Dhia aon de na gnìomhaibh is àirde de aoradh diadhaidh, agus thar chàch uile is cosmhuile ri aoradh nèimhe. Tha'n gnìomh so sòlasach agus tarbhach, 'nuair tha daoine ga ghnàthachadh le urram naomha, tlachd cridhe, agus aoibhneas anama. Cò nach d-fhios-

raich an cumhachd a tha aig ceòl naomh, 's aig dànaibh spioradail air an anam? Cò nach do mhothaich an dòigh air a' bheil an tuigse mar so air a soilleireachadh? Na h-aigheadh air an dùsgadh, an inntinn air a h-àrdachadh, 's an cridhe air a leaghadh. 'Nuair tha'n inntinn air a suidheachadh gu ceart san obair so, agus ag aomadh leis na briathraibh, agus an cridhe 'gabhail air aghaidh maille ris an dàn, le fìor dhiadhachd, 'an sin tha'n tairbhe a tha na lorg air a thuigsinn; 's tha'n t'anam an sin air a lionadh, an dara cuid, le àrd urram no le suaimhneas ciùin; tha e leaghadh as, ann an doimhne irisleadh, fo bhròn tiamhaidh, no lasadh an àird ann an gairdeachas buadhar. Ciod an ni, gu dearbh, is cumhachdaiche gus an t'anam àrdachadh os cionn an t-saoghail so, fhasgnadh agus a ghlanadh o thruaill'eachd agus o anabas na beatha so, na co'-aontachadh le càch a chéile ann an aon cho'-sheirm cheòlmohr, le fonn cràbhach, agus an t'anam ann an gleus diadhaidh, gu moladh Dhe a sheinn. A' bheil aon ni eile a tha gar n-àrdachadh ni's dlùithe do nèamh, 'gar n-uimeachadh arson cuideachd nam slaitheas, na bhi cleachda sa bheatha so an ni sin o bheil iadsan a' tarruing na h-urrad shòlais. 'Se rìgh Daibhidh bha 'gabhail tlachd san obair so; 's tric esan a' glaothaich r'a anam moladh a sheinn do Dhia. "Tha mo chridh," deir esan "ann am fonn, seinnich mi oran nuadh do Dhia,"

Mosgail mo glòir, 's a shàltair fòs,
a chlarsach dùisg an àird:
Air maduinn mosglam fein gu moch,
is seinneam ceòl gu h-àrd.

Dhia measg a phobuill molam thu;
dhuit seinneam measg an t-sluaigh:
Oir t'fhirinn is do thrècair mhòr,
gu nèamh nan neul chaidh suas.

"Tha na Sailm," a deir Raibeard Kirke. "taitneach, tarbhach; 's beag nach cosmhuil ri flaitheas air thalamh làn de ainglibh, Cill fhonn-mhor le ceòl naomha. Mar abhall-ghort Edein, làn de chrannaibh brìgh'or na beatha, agus de luidhibh ioc-shlainteach, ambluidh an leabhar Sailm Dhaibhidh, a ta na leigheas air uile an-shocair an anama. Tha'n saoghal agus gach beo chreutair a ta ann, na chlarsuich; an duine, 'se is Clàrsair agus duanaire, chum moladh do'n mhòr-Dhia mhiorbhuileach a sheinn; agus tha Daibhidh do ghnà mar fhear de'n chuideachd a bhios mar so a' caoin-chainnt gu ceòlmhor m'an àrd-Rìgh."—Ma rinn Daibhidh naomha fo 'n t-Seann-tiomnadh urrad ghairdeachas ann an reachdaibh agus am maitheas De, nach math a bhuineas e dhuinne aoibhneas a dheanamh fo'n Tiomna-nuadh, aig a bheil a nis a liuthad tais-bein glòrmhor mu Chrìosd agus a shochair, agus na beannachdan sin a ta sruthadh uaidh d'ar

n-ionnsuidh. Bha fàidhean agus naoimh an t-Seann-tiomnaidh ag geur-rannsachadh gu dìcheallach le togradh, agus b'fhada leo a bha iad gun na nithe sin fhaicinn, a tha sinn a nis a' faicinn. Cunnaic iadsan na nithe sin fad uatha, agus trid sgàile fàidheadoireachd agus cosamhlachda d'orcha a tha sinne nis a faicinn neo-chòmhaichte agus làn-fhoillsichte; air a shon so tha sinn gu bràth ceanguilte gu buidheachas a thoirt, agus moladh Dhe a sheinn. A nis o'n thugadh dhuinn tomhas co ro-mhòr de eolas, agus a liuthad taisbein soilleir mu Chrìosd, agus an t-saorsa choisinn e dhuinn; gu deimhin cha'n'eil e ni 's faide mar fhiachaibh oirn, na beannachda sinn a sheinn a mhàin do reir co'-samhlachd dhoilleir fàidheadoireachd, am feadh 's a tha iad againn ann an cainnt shoilleir, ann an làn fhrith-ealadh an t-soisgeil. A ta e cosmhuil gun robh 'n t-abstol Pòl san inntinn so, 'nuair a dh' àithn e dhuinn, cha'n e mhàin feum a dheanamh de shalmaibh. ach mar an ceudna de laoidhibh agus de dhànaibh spioradail, chum 's mar sin gum faodamaid seinn ni's tréibh-dhìriche, agus ni's iomlaine, mu ghràdh, fulangas, agus toilltinnis Chrìosd.

Tha seinn Shalm agns Laoidhean air a bheannachadh le Dia mar mheadhon chum ceangal, dùsgadh, leaghadh, agus ath-nuadhachadh cridheachan agus beatha dhroch dhaoine feolmhor. Tha moran leis an òrdugh so air an tarruing gu feitheamh air aoradh diadhuidh, agus chum smaointeach air saoghal eile, a bha caoin-shuarach mu leithid so de smaointean, agus de ghnìomharra, mar labhair Diadhair, àraidh ann an laoidh naomha,

An t-òg 's an t-aosmhor, gheibh iad math o rann,
Nach cuimhnich searmoin, ach mar osag fhann;
'Sa smaointidh feolmhor iompachadh gu luath,
Chum iobairt mholaidh thoirt do Dhia nan sluagh.

Seadh, 's ioma droch dhuine a mhothaich anam air a bheothachadh, air a dhùsgadh, agus air a neartachadh ann an diadhachd le bhì seinn laoidhean, agus dàna spioradail; mhothaich iad an cridheachan a' leaghadh arson peacaidh, agus an cridhe a' fàs blàth le gràdh d'an Slanuighear, an uair a sheinneas iad mu fhulangas agus mu bhàs air an son, 'nuair a ni iad sin nan aonar no 'an cuideachd dhaoine eile.

Am aonar seinneam anns an fhàsach chian,
Far nach robh guth, na glaoch, na aoradh riamh,
'San eireachd seinneam cliù le laoidhibh binn,
Mar nuadh Ierusalem biodh làr gach glinn.

Is soilleir ri fhaicinn gu bheil an dleasnas agus an gnìomh so ann bhì seinn do'n Tighearna, cha'n e mhàin air òrducha ach mar an ceudna ro-chombaraichte air a bheannachadh le Dia, bu chòir dhuinn uime sin misneach ni's mò a ghabhail anns a' ghnìomh so, ad àite bhì fo nàire

daoine' eile gar cluinntinn. Sheinn Pòl agus Silas gu h-àrd mu mheadhon oidhche an uair a bha iad ann an prìosun, agus 'an geimhlibh. Seadh, co àrd 's gun robh a chuid eile de na prìosunaich air an dùsgadh leis an fhuaime; agus chuala Dia an luath-ghair mar thaisbean e na thròcair dhoibhsan agus do na bha maille riu. 'Slionmhor iadsan a sheinneis orain diomhain, salach agus mi-naomha, 'sa tha coma cò chluinneas iad, agus an nàr leinne moladh a sheinn d'ar Fear-saoraidh gràdhach? Tha e air a radh, gun seinn na naoimh le luathghair air an leabuidh do Dhia,

Biodh air na daoineibh naomh an sin
ùr-ghairdeachas 'an glòir;
Is air an leabuidh seinnidh iad
do Dhia le h-iolaich mhòir.

Nach truagh gum biodh e feumail aon fhacal a labhairt chum daoine' a bhrosnachadh gu tlachd a ghabhail san obair so. Gidheadh cia liuthadh h-aon a chitear air latha sabaid 'an tigh Dhe, tha dearmadach air a chleachda so, nach tog an guth, 's nach fosgail am beul, gu moladh Dhe a sheinn, a nochda leis an t-sùil luainich, 's an aghaidh neo-shuidhichte nach 'eil an cridhe sa ghnìomh, nach 'eil iad a' faotainn tlachd sa cho'-sheirm naomha. Agus cia liuthadh fardoch 'sa bheil luchd-aidmheil a Chreidimh Chrìosduidh as nach d-éirich riamh fuaim nan salm na fonn spioradail.

Nìor leige Dia, ars am fìor Chrìosduidh, gur ann mar so a thachras dhomhsa,

Oir, am fad is beo mi molaidd mi,
Àrd rìgh mo bheatha 's m'ùil;
'S an dèigh mo bhàis, an saoghal céin
cuiridh mi'n cèill a chliù.

Tra thréigear néamh, is muir, is tìr,
's thig erioch air là is oidhche',
Mo chridhe taingeil seinnidh cliù
do Dhia nan dùl a chaoidh.

Feadh linnte bith-bhuantachd gu leir
togaidh mi òran binn;
Ach O! 's ro-ghoirid bith-bhuantachd,
Gu moladh Dhe a sheinn.

Is minic a bha coltas an fhìor dhuine chòir air an dearg-shlaoightire. Cha 'n ann ri 'm faicinn is còir daoine a ghabhail idir.

Mar is mò a bhios de mheas aig duine air fhein, 's ann is lugha bhios de mheas aige air daoine eile.

Am fear aig am bi meas mòr air fhein cha bhì e toilichte mur bi daoine 'g a shìor mholadh. Ach cha 'n 'eil rud a's lugha air na bhith a' cluinntinn a bhith molaich dhoine eile.

Bidh fuath aig daoine gu nàdurra do 'n mhuinntir air an dean iad cron; ach bidh tlachd aca do 'n mhuinntir do'n dean iad math.

AN T-URR. IAIN MAC RUAIRIDH.

THA sinn cinnteach gum bi ar luchd-leughaidh anabarrach duilich a chluinntinn, gun do leig ministear Shnisoirt dheth a bhi 'na fhear-deasachaidh air duilleagan Gaidhlig an leabhair so. 'S tha sinn cinnteach gum bi iad ni's duiliche 'chluinntinn, gur h-e 's reusan dha sin, gu bheil e ann an droch shlaointe. Aig coinneamh a bh'ann an Duneideann, aig a' Chomunn a tha 'sealltuinn as deigh Beatha agus Obair na h-Eaglais, air a' mhios mu dheireadh, thugadh iomradh air a' ghnothuch, 's cha robh duine a bha lathair nach robh de'n aon inntinn gun do chuir Mr. MAC RUAIRIDH comaine mhor air an Eaglais leis an obair a bha e 'deanadh o bhliadhna gu bliadhna anns an leabhar so. Thugadh moran taing dha, 's bha na h-uile 'an dochas nach b' fhada gus an tigeadh e air aghaidh 'na shlaointe.

Tha fhios againn gu bheil an guidhe ceudna ann an cridheachan ar luchd leughaidh. 'S iomadh latha o chuir Mr. MAC RUAIRIDH agus iad fhein eolas air a cheile, 's mar a b' fhearr a b' aithne dhaibh e, 's ann a bu mhotha am meas air. Ma's maith ar cuimhne, tha fichead bliadhna o ghabh e os laimh a bhi 'na fhear-deasachaidh air na duilleagan Gaidhlig so, 's fad na h-uine sin, cha chuala sinn riamh gun do thoill e dha fhein diumb duine sam bith. 'S iomadh caraid a choisinn a pheann dha air feadh na Gaidhealtachd uile. Ged a bha e 'faotainn beagan cuideachaidh an drasd 'sa rithist, 'se fhein a b' abhaist a' chuid 'bu mhotha de'n Ghaidhlig anns an leabhar so a sgrìobhadh. Ach cha bu chall sin, oir bha peann fir-sgrìobhaidh dheis aige, 's bha fhios aig ar luchd leughaidh gu faodadh iad daonnan fiughair a bhi orra ri teagasg fallan bhuaith, ann an rogha na Gaidhlig.

Tha sinn 'an dochas nach fhada gus am bi e ni's fhearr 'na shlaointe.

AIRSON LATHA NA TRIOBLAID.

An ti a's ionmhuinn leis an Tighearn, smachdaichidh se e.—HEB xii, 6.

NACH MOR a' chomhfhurtachd a th'anns an fhacal sin dhaibhsan a tha fulang o laimh an Tighearna! 'S iomadh uair a tha daoine a' call am misnich 'nuair a thig trioblaid nan caramh. Tha iad deas gu bhi saolsinn gun do threig Dia

iad, 's gu bheil 'aghaidh air a tionndadh air falbh uapa ann am feirg. Ach tha 'n t Abstol a cur solus eile air a' chuis—*An ti a's ionmhuinn leis an Tighearn, smachdaichidh se e.* Mar gun abradh e—Cha'n ann a chionn gu bheil Dia coma air 'ur son a tha 'lamh air a leigeadh oirbh, *ach a chionn 's gur h-ionmhuinn leis sibh.* Ma ghiulaineas sibh smachdachadh, tha Dia a' buntainn ribh mar ri cloinn: oir co am mac nach smachdaich an t-Athair? Ach ma tha sibh as eugmhais smachdachaidh, an sin is clann diolain sibh agus cha chlann dligeach. An aite smachdachadh a bhi 'na chomharra air fearg Dhe, 's ann a tha e 'na chomharra air a ghradh. An aite e 'bhi na aobhar eagail do shluagh an Tighearn, 's ann a bu choir e 'bhi dhaibh na aobhar misnich. Cha tug Dia thairis iad fhathast, 's tha e buntainn riu mar ri cloinn.

I. Cha stad deuchainnean gus nach 'eil feum orra,—'s e sin an reusan nach 'eil iad a stad idir.

Tha fulangas a' teagasg dhuinn iomadh ni nach tuigeamaid air dhoigh eile. Tha iomadh facal aig Dia ri labhairt ruinn nach tuig iadsan do nach aithne bròn. Tha bròn 'na iuchair a dh' fhosgla an cridhe. 'Nuair a chaidh HENRY DRUMMOND dhachaidh gu bhi dluth d'a athair, 'se air leabaidh a bhais, sgrìobh e gu caraid—*Tha trioblaid 'na ni 'ur dhomhsa 's tha mi 'n drasd a foghlum iomadh ni air nach robh fhios agam, 's iomadh ni a chuala mi ach nach robh mi riamh a' creidsinn.* Nach iomadh a h-aon nach tug riamh aire gu robh Dia a labhairt riu, gus an do labhair e riu le guth smachdachaidh? Fhad 's a bha e 'labhairt riu ann an guth iosal, reidh, cha chluinneadh iad e, 's cha tugadh iad fainear. Ach 'nuair a labhair e riu le guth ard, thug iad eisdeachd. 'Se th'ann an smachdachadh—*Dia a labhairt ruinn le guth ard.* Cha'n 'eil Dia uair sam bith cho dluth dhuinn 'sa tha e ann an àm na trioblaid. Aig a leithid sin de dh'àm, tha e da rìreadh 'na sheasamh aig 'ur dors agus a' bualadh. Tha e 'g radh—*An diugh ma chluinneas sibh mo ghuth na cruadhaichibh 'ur cridhe.* Nam hitheamaid a' sealltuinn air a' chuis anns an doigh so, chuireadh e solus dhuinn air iomadh freasdal 'nur beatha fhein a tha 'n drasd dorch. 'S iomadh uair a tha sluagh an Tighearna air an smachdachadh cho trom 's nach urrainn iad gun gladhach a mach—Carson a rinn Thu so. Ach ann an guth a tha làn de ghradh 's de thruacantachd tha Dia 'gam freagairt—*A chionn 's gur h-ionmhuinn leam sibh.* Bha e duilich do dhaoine anns an t-seann t-saoghal sin a chreidsinn: tha e duilich do

dhaoine a chreidsinn gus an latha 'n diugh. 'Se their an saoghal:—Feumaidh gu bheil an duine ud olc, ma bheil e fulang cho mor. Ach 'se a bu choir dhuinn a radh—Feumaidh gu bheil gealltanais air chor-eigin 'na bheatha, ma bheil Dia 'ga smachdachadh. 'Se their an saoghal:—Is beannaichte iadsan air nach tig carraid. Ach 'se tha Criosd ag radh—Is beannaichte iadsan a tha ri bron. Cha'n e 'chlach a thilgeas an clach-air ann an teis-meadhoin a' bhalla a gheibh buillean an uird, ach a' chlach do'n dean e clach-chinn na h-oisinn. Air reir an luachmhoir-eachd 's ann a ghabhar dragh riutha. 'Nuair a tha thusa air do smachdachadh, abair riut fhein, 's biodh e dhuit 'na mhisneach 'san dorchadas—*Tha Dia a' gabhail dragh rium.* 'S docha gun cunntadh Moab e fhein sona, 's gum biodh farmad aig a choimbhearsnaich ris, a chionn 's gun robh e gun trioblaid, 's gum do thuit a chrann-chuir ann an ionadan aoibhneach; ach nach ann mu thimchioll-san a tha Jeremiah ag radh—Bha suaimhneas aig Moab o 'oige, agus shocruich e air a dheasgainibh, agus cha do tharruingeadh a mach o shoitheach gu soitheach e, ni mo dh'imich e ann an braighdeanas; air an aobhar sin mhair a bhlas ann, agus cha d'atharraicheadh 'fhaile. Tha an Salmadair ag iomradh air an fhirinn cheudna 'nuair a tha e 'g radh:—

Is air an aobhar fos nach 'eil
Caoclhadh air 'bith 'nan staid,
Eagal an Tighearna uime sin
Do thilg iad dhiubh air fad.

Nach faod e 'bhi gur h-e 'n caoimhneas 'bu mhotha a b' urrainn Dia a nochdadh dhuinn—'ar smachdachadh! 'S iomadh uair a tha ain-glean neamh a' tighinn gu dorsan dhaoine ann an cruth eagalach.

II. *Tha trioblaid 'na meadhon air daoine a dhearbhadh.* 'S iomadh duine do nach b'aithne e fhein gus an d' thainig smachdachadh 'na charamb. Fhad 's a tha cuisean a' dol gu maith leinn, 'sa tha ar laithean a ruith gu seimh, ciuin, faodaidh sinn a bhi gun moran eolais air ar cridheachan fhein. Saoilidh sinn gu bheil creidimh againn, 'nuair is e 'n fhirinn, ma dh'fhaote, nach 'eil creidimh againn idir. Ni an creidimh a fhuair sinn o ar n-athraichean feum dhuinn anns an latha mhaith, ach 'se 'n creidimh a fhuair sinn dhuinn fhein, a ni feum ann an latha na stoirme. 'Se 'n creidimh is fhiach greim fhaotainn air—an creidimh sin a chumas suas sinn ann an àm na h-eiginn. 'Nuair a bhios an cudthrom air ar cridheachan, cha'n e gu de a thuir Dia ri daoine eile—seadh eadhoin ri Maois, no ri Eoin, no ri Pol,—a bheir dhuinn misneach agus comhfhurtachd, *ach gu de a thuir Dia ruinn fhein.* Ann an latha na trioblaid feumaidh gach cridhe taichdeachadh air fhein, 's mar

a bheil dearbhachd aige ann fhein air gradh an Tighearn, cha'n fhoghainn dha gu de 'their daoine eile, no gu de a rinn Dia air an son. Tha smachdachadh, mata, 'na mheadhon air a bhi 'toirt dhaoine air falbh o chreidimh na cluaise, gu bhi 'tighinn ann an dluths ri Dia air an son fhein. 'Se latha mor e ann am beatha duine 'nuair is urrainn e 'radh—*Le eisdeachd na cluaise chuala mi thu, ach a nis chunnaic mo shuil thu.* Ma's e smachdachadh is meadhon air an t-sealladh sin a thoirt dhuinn—nach e a th'anns an smachdachadh sin aingeal o Dhia.

Cumamaid mata greim air an fhirinn so, 's biodh i dhuinn 'na comhfhurtachd.

Ur-mhisneach glacaibh, 'naoimh gun treoir,
Na neoil is duirch' tha làn
De throcair chaoimh, is doirtear leo
Oirbh maitheas mor gun dàil.

Na measaibh Dia tre shealladh mhain,
Na 'ghras cuiribh 'ur dùil;
Air cùl an fhreasdail dhuirch' tha gràdh
A' lasadh ghnath na 'ghnuis.

A rùintean abaichidh gu luath,
'S iad fosgladh suas gun tàmh;
'S ged robh a' ghucag searbh 's an uair
Bidh mìls' is buaidh 's a' bhlat.

'S fhearr an cridhe a bhi air a bhristeadh, seach e 'bhith cho cruaidh ri creig. 'S fhearr buillean an uird fhulang, seach a bhi gun snaitheadh. Co iad sin a ta air an sgeadachadh le trusganaibh fada geala, agus cia as a thainig iad? *Is iad so iadsan a thainig a h-ambghar mhoir.* Uime sin cha'n 'eil sinn a' fannachadh, arsa Pol, oir a ta ar n-ambghar eutrom, nach 'eil ach rè sealain, ag oibreachadh dhuinne trom-chudthrom gloire a ta ni's ro anabharraiche agus sior-mhaireannach. Cha 'n 'eil ar trioblaidean a tighinn h-ugainn gun fhios do Dhia. Cha tigeadh iad idir mar biodh feum orra. Cha'n 'eil e 'gar smachdachadh gun aobhar. Tha e 'ga dheanadh a chum ar leas, ionnus gu'm bitheamaid 'nar luchd comhpairt d'a naomhachd. 'Nuair thig an dorchadas, mata, gleidheamaid ar misneach 's ar n-earbs' an Dia, 's biodh am facal sin dhuinn na lorg 's na thaic—*An ti a's ionmhuinn leis an Tighearna, smachdaichidh se e.*

AN TIR IMMANUEL SHUAS.

O AM gu am, air reir mar a gheibh sin cothrom, tha sinn 'an duil a bhi 'toirt iomradh air cuid de laoidhean na h-Eaglais, 's gu sonruichte air na daoine a sgriobh iad, 's air an doigh anns an deachaidh an sgriobhadh. Anns an aireamh so tha sinn a' toiseachadh leis an laoidh sin a th'air a h-ainmeachadh air SAMUEL RUTHERFORD, ged

mach esan a sgriobh i idir. Tha i air a tionndadh gu Gaidhlig le MR. IAIN MAC ILLE-BHAIN.

Tha sruth mo ré a' traghadh,
Feuch, bristeadh-faire neimh !
A' mhadainn a bha 'n iartas
Mo cheitein grianach, seimh !
Dubh, dorcha, ged bha'n oidhche,
Tha'n soillse 'teachd na 'luaths,
'S tha gloir a' tamh gu siorruidh
An tir Immanuel shuas.

'Se Criosd am fuan saibhir,
Sruth aoibheil, pailt, a' ghraidh ;
Lan-beoil an t-saogh'l cia surach
Seach cuantan Tir an Aigh !
Mar mhuir gun traigh, gun traoghadh,
Tha 'throcair chaomh 's a thruas,
'S tha gloir a' tamh gu siorruidh
An tir Immanuel shuas.

Bha smachd is trocair dualte,
Troimh fhad mo chuairt 's an t-saogh'l,
Is dealt mo bhroin 's mo thruaighe
A' lasadh suas le 'ghaol ;
Molaim an lamh 'rinn stiuradh,
'S an cridh' a thùr 's a ghluais,
Trath bhios mi 'm chathair-rioghail,
An tir Immanuel shuas.

'S le Fear-mo-ghaol gu saor mi,
'S leamsa Fear-mo-ghaol !
Bheir e am bochd 's an diblidh
D'a luchairt fiona 's faoil ;
'S i airidheachd mo Shlàn'gheir
M'aon stéidh is fàth mo luaidh s',
Seadh anns a' ghloir 'bhios siorruidh
An tir Immanuel shuas.

Bu chruaidh mo ghleachd gu flaitheas,
Troimh ghaillinn 's strìth nan dùl ;
'S a nis mar astrach sàraicht',
'S a thaic air laimh 'fhir-iuil,
'N uair tha mo la air crionadh
'S am feasgar 'ciaradh nuas,
Caomh-fhailt' do'n ghloir 'bhios siorruidh
An tir Immanuel shuas.

Rugadh SAMUEL RUTHERFORD ann an 1600, 's chaochail e ann an 1661. Anns na bliadh-nachan sin bha Eaglais na h-Alba ann an staid thruagh. Ged a bha i air a h-ath-leasachadh ann an 1560, cha robh sith aice, 's cha robh i air a suidheachadh gu bunaiteach anns an tir gu cionn iomadh bliadhna na dheigh sin. Cha robh 'n Crùn 's an Eaglais a' cordadh mu'n doigh riaghlaidh a bu choir a bhi anns an Eaglais. Bha cuid airson *Riaghladh Easbuigeach*, 's cuid eile airson *Riaghladh Cleireach*, 's bha'n Eaglais air a riasladh le connspoid fad ioma latha. Sheas RUTHERFORD gu daingean air taobh na Cleire 's a' Chumhnanta. Le 'pheann 's le 'fhacal rinn e seirbhis mhor air taobh a dhuthcha 's na h-eaglais. Dh' fhaodadh e bhi air a radh mu thiomchìoll—Air sgath Shìoin cha bhi a'm thosd, agus air sgath Ierusalem cha

ghabh mi fois ; gus am bris a fireantachd a mach mar sholus dealrach, agus a slainte mar leus lasrach.

Ann an 1627 shuidhicheadh e 'nà mhinisteir ann an sgìre ANWOTH. Bha e dìchiollach agus eudmhor 'na obair. B'abhaist dha e eiridh aig trì uairean 's a mhaduinn gu' leabhraichean. Thuir h-aon d'a chomhlhthional fhéin uime—Tha e 'g urnuigh *gun stad*, a' leughadh *gun stad*, a' searmonachadh *gun stad*, a' sgriobhadh *gun stad*. Da bhliadhna 'n deigh dha dol do dh' ANWOTH, sgriobh e gu caraid—"Cha'n eil mi 'faicinn toradh mo shaothair. Bhithinn toilichte n'am biodh aon anam air a thoirt dhomh gu bhi 'na chrùn aoibhneis ann an latha Chrìosd." Fhuair e iarrtus a chridhe ann an uine ghoirid, 's cha'n e aon duine, ach ceudan, aig an robh aobhar taingeal-eachd gun cuala iad RUTHERFORD. Bha 'mhinistrealachd air a beannachadh gu mor le Dia, cha 'n ann a mha'n d'a sgìreachd fhein, ach do dh' Albainn gu leir. "Cha d'eisd mi ri searmonaiche riamh," arsa duine a chuala e, "a dheanadh Criosd cho maiseach 's cho ionmhiannaichte." Cha b'aithne do RUTHERFORD cuspair eile ach sin—Criosd. 'S esan a dh' fhaodadh a radh mar a thuir Pol—"Nar leigeadh Dia gu deanainn-sa uail ach ann an crann-ceusaidh ar Tighearn Iosa Criosd." Ann an 1636 thugadh bhuaith an sgìreachd, 's thugadh bhuaith mar an ceudna cead searmonachaidh. 'Se 'bu reusan dha sin, gun d' thug e oibheum do'n Chrùn le cuid d'a sgriobhaidhean. Dhiult e gnothuch a bhi aige ri gnaths 'us modhannan nan Easbuig, 's a chionn gun robh e cho laidir 'na bheachdan, agus car neo-mheassara 'na chainnt, agus a thuilleadh air a sin, a toirt dùlain do'n lagh, chuireadh e do dh' OBAIREADHAIN—"gu bhi air a chumail 's a bhaile sin fhad 'sa thoillicheas an righ." Cha do chuireadh ann am prìosan e, ach cha robh math dha am baile 'fhagail. "Gidheadh," arsa e fhein, "cha do threig mi Mhaighstir mi, fhuair mi an tuilleadh eolais air gradh Chrìosd le ochd mìosan deug prìosain ann an OBAIREADHAIN na fhuair mi le naoi bliadhna searmonachaidh." Ach bha 'chridhe anns a' chùbaid, 's nuair a thigeadh latha na Sabaid 's a chuimhnicheadh e air na h-uairean sona a bh'aige fhein 's aig a choimhlhthional, bha e 'g radh gu robh farmaid aige ris na h-eoin bheaga a bha neadachadh ann an eaglais ANWOTH. Bha e 'faireachduinn a' cheart ni a bh'ann an cridne 'n t-Salmadair, 'nuair a sheinn e:—

Tha tart air m'anam 'n geall air Dia
'N Geall air an Dia ta beo
O c'uin a thig 's a nochdar mi
Am fianuis Dhia na glòir?

Ann an OBAIREADHAIN sgriobh e 'chuid a's motha de na 'Litrichean,' a tha 'cumail ainme

beo. Tha mu thimchioll tri cheud gu leth dhiu ann air fad. Bha iad air an sgrìobhadh gu àrd 'us iosal air feadh na duthcha—'gan comhairleachadh, 'gam misneachadh, 'gan cronachadh, 'gan comhfhurtachadh ann an nithean spioradail. 'S docha nach robh duil sam bith aig RUTHERFORD fhein gum biodh moran iomradh air a chuid litrichean ann an deigh a bhais. Ach tha na litrichean fhathast beo, 's nan lòn do dh'iomradh cridhe, 'nuair nach 'eil iomradh air a' chòrr d'a obair, no air na sgrìobhaidhean eile a choisinn cliu dha o ghinealach fhein. 'S maith an gille-sabhuil Tìm. 'S cinnteach a chuireas esan dealachadh eadar an cruithneachd 's am moll. Cha'n 'eil an aon mheas aig a h-uile duine air lithrichean an diadhair so. Thuirt BAXTER nach robh leabhar eile ann, a ghabhadh coimeas riu ach am Biobull, 's thuirt duine eile, nach leig sinn a leas ainmeachadh, nach robh anna ach 'amaideas agus gaoth.' 'S docha nach 'eil smior na firinn aig a h-aon dhiu—ach tha sinn cinnteach as a so, ma ghabhas 'ar luchd leughaidh 'ar combairle, 's litrichean RUTHERFORD a leughadh air an son fhein—nach bi athreachas orra. Cha leig duine leas a ghabhail ach na fhreagras air.

Ann an 1639 chuireadh RUTHERFORD air leth gu bhi na fhear teagaisg ann an Oil-Thigh Chill-Ribhinn, agus ceithir bliadhna na dheigh sin, bha e ann am measg nan diadhairean a choinnich ann an WESTMINSTER 'sa chuir ri cheile *Leabhar Aidmheil a' chreidimh, agus Leabhar aithghearra nan ceist*. Shearmonaich e air beulaobh Tigh na Parlamaid, 's fhad 's bha e ann an Lunnainn bha e 'labhairt 's a sgrìobhadh gun tàm, gun fhois. Ann am fear de na leabhraichean a sgrìobh e, thug e oilbheum do'n luchd riaghlaidh leis an doigh anns an do labhair e mu chòraichean a' Chrìin. Dh'orduicheadh an leabhar a bhi air a losgadh, mar leabhar a bha cur ann an suarachas lagh na rioghachd, 's ughdaras an Rìgh, 's ghairmeadh RUTHERFORD air beulaobh na Parlamaid gu bhi freagairt airson a cheannairceas. Ach bha 'chrioch dluth, bha "sruth a rè a' traghadh," 's ann an uine ghoirid bha e gu seasamh 'am fianuis Caithir a b'airde. 'Nuair a thainig a' bhinn 'ga ionnsuidh, bha e air leabaidh a bhais, 's 'se am fios a chuir e air ais—'Abraibh riutha gu'n d' fhuair mi gairm gu cuirt is airde na iadsan, 's ma'n tig an latha, gum bi mi far nach 'eil a bheag de rìghrean no de dhaoine mora. Chaochail e ann an 1661.

Bha e 'na dhuine diadhaidh, dileas ann an seirbhis Chrìosd, a' giùlan gach latha air a chridhe uallach na h-Eaglais ann an Albainn. Bha channchuir air a tilgeil ann an amanaibh dorch, bruaileanach; 's cha'n 'eil teagamh nach d' fhag sin a larach air a spiorad. Cha'n

'eil e furasda do'n duine 's fhearr a bhi fada air thoiseach air a linn. Cha'n 'eil e furasda dhaibhsan a dh'fheumas cothachadh air son a chreidimh, a bhi cho ciuin, 's cho ioriosal, 's cho sìochail, 's cho reusanta, rìusan nach leig a leas pairt a ghabhail anns an stri. 'S docha gun d' thubhairt, 's gun do rinn SAMUEL RUTHERFORD iomadh nì, ann an teas a' chatha, nach robh air reir lagh a'ghraidh; ach is ann a chionn 's gun robh e cho durachdach ann an aobhar an t-soisgeil, a ghabh e pairt anns a' chath idir, 's 'se an duais is lugha a bu choir dhuinn a thoirt dha, na nithean sin a dhichuimhneach, 's a chuid is fhearr dheth a chumail air chuimhne—'fhalingean a thiodlacadh agus a mhaitheas a chuimhneachadh. Cha diomhanas beatha 'n duine sin a dh'fhagas dileab aig an t-saoghal, mar a dh'fhag RUTHERFORD anns na *Litrichean*. Faodaidh sinn a radh umpa mar a thuirt IAIN BUNYAN mu leabhar eile—gu bheil iad freagarach airson cridhe leonte. Chaidh e troimh mhoran trioblaid 'na theaghlach fein, 's tha e labhairt air nithean a dhearbhadh e. 'Se am facal mu dheireadh a labhair e air thalamh—*Tha glòir, glòir ann an tìr Immanuel shuas*. Rinn Mrs. A. R. Cousin bean ministear Eaglais Shaor, ann am MELROSE, laoidh mar chumhneachan air RUTHERFORD; 's tha h-uile rann a crìochnachadh leis na facail sin a thuirt e fhein air leabaidh a bhais. Cha 'n eil ann an leabhar laoidh na h-Eaglais ach sia rannan, ach tha naoi rannan deug anns an laoidh uile gu leir, 's cha mhor nach h-e a tha innte air fad, smaointean 'us facail a th' air an toirt as na Litrichean aige fhein. Cha b'urrainn i clach a b' fhearr a chuir 'na charn. Fhad 's a sheinnear an laoidh, bithidh cuimhne air SAMUEL RUTHERFORD.

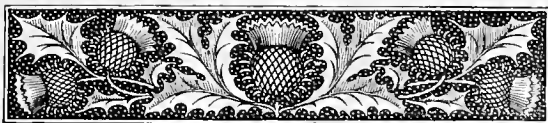
AN T-ÒL.

THA fada barrachd dhrongairean anns an duthaich so na 'tha innte de shaighdearan, 's cha luaithe bhasaicheas drongair na tha fear tha eile deas gu 'aite' ghabhail. Mharbh an t-òl tuilleadh dhaoine na chaidh riamh a mharbhadh ann an cogadh. Cha dad a' bhreac lamh ris an òl. Tha 'n drongair 'na dhuine gun fheum dha fhein, 's d'a 'theaghlach, 's do Dhia.

Co dhiu a tha sinn fhein trocaireach 'no nach 'eil, 's maith leinn duine trocaireach a bhi anns a' choimhearsnachd.

Co dhiu a tha sinn fhein ciuin 's no nach 'eil, 's maith leinn ar gnothuch a dheanadh ri daoine ciuin.

Co dhiu a tha duine firinneach e fhein, 's no nach 'eil, 's maith leis seirbhiseach firinneach fhaotainn.

AN IOBAIRT THAITNEACH.

Is iad iobairtean Dhe spiorad briste : air cridhe briste agus brùite, a Dhe, cha dean thusa tair.—

SALM 51, 17.

Co de na sailm is fhearr leibh, arsa caraid ri LUTHER. 'Se na sailm is fhearr leam, fhreagair esan, sailm Phòil. Co ris an abair sibh sailm Phòil? Tha, ars' esan, na sailm sin—32, 51, 130, 143.

Anns na sailm sin tha sinn a' cluinntinn glaoth o'n doimhneachd. Ma bha duine riamh anns an doimhneachd, bha 'n duine a sgrìobh an t-salm so. Cha'n 'eil e a' labhairt air ni nach b' aithne dha. Tha h-uile facal a' tighinn o 'chridhe. Dh'fhiosraich e 'na bheatha fhein an ni air a bheil e a' labhairt. B' aithne dha gu de 'bu chiall do pheacadh, 's do chionnta; 's tha 'chridhe air a lionadh le aithreachas ann an lathair Dhe. Fhuair an t-salm so greim air cridhe 'n t-saoghail a chionn gu bheil i ag cur ann an cainnt faireachduinnean is aithne dhuinn uile. Tha i 'na h-urnuigh a tha freagarrach do na h-uile. Ged a chaidh a sgrìobhadh o chionn còrr agus da mhìle bliadhna, tha i cho ur 's cho beo an diugh 's a bha i riamh. 'S an diugh fhathast 'nuair a thig duine gu caithir na trocair, gu de is urrainn dha a radh ach briathran an t-salmadair a ghabhail air a bhilean fhein:—Dean trocair orm, a Dhe, a reir do chaoimhneis graidh; a reir lionmhoireachd do chaomh throcairean, dubh as m' eusaontas. A'd 'aghaidh, a'd 'aghaidh-sa pheacaich mi agus rinn mi olc a'd shealladh. Cruthaich annam cridhe glan. Agus gu de is urrainn misneach a thoirt dha, an urnuigh sin a labhairt, ach nach dean Dia tair air spiorad briste agus bruite?

Far a bheil bron airson peacaidh bheir Dia maitheanas. 'Nuair a tha an urnuigh a' tighinn o'n chridhe—Dean trocair ormsa a tha peacach—eisdidh agus freagraidh Dia i. Ach 's e peacadh a th'ann, a bhi 'cleachdadh na h-urnuigh sin gun suim againn gu de a tha i a' ciallachadh. 'S iomadh duine a dh'fhaodas na facail sin a labhairt, 's gun faireachduinn sam bith aige air a pheacadh fhein, no gun bhròn, gun naire a bhi aige air a shon. Cha'n 'eil urnuigh an duine sin ag eirigh ni's airde na mullach a chinn. Cha leighis gràs Dhe ach an cridhe sin a tha cheana briste agus bruite. Mar a bheil ar peacanna 'nan uallach air ar coguis fhein, 's mar a bheil iad 'nan dragh 's 'nan naire dhuinn, 's mar a

bheil iad a' lionadh ar cridheachan le bron diadhaidh, cha'n 'eil ann ach amaideas, seadh ladarnas, duil a bhi againn gun toir Dia maitheanas. Cha tog Esan an t-uallach far duine nach 'eil a' faireachduinn an uallaich. Gu de am féum a bhiodh ann dhuinn maitheanas fhaotainn o Dhia airson pheacanna nach 'eil a' cur dragh sam bith oirnn, 's nach do dhuig annain riamh bron no aithreachas! Cha'n 'eil maitheanas aig Dia do'n chionntach sin nach d' fhairich a chionnta, 's cha'n 'eil iobairt eile a bheir h-uagainn a bheannachd-san ach an cridhe briste agus bruite.

'Se is ciall do'n chridhe bhriste agus bhruite, gu bheil a pheacadh fhein air a dhearbhadh air duine leis an Spiorad Naomh. 'Cha'n aithne dhuinn gu de e peacadh gus a bheil eolas againn air, mar ni a tha fìor mu'r tiomchioll fhein. As eugmhais sin cha'n 'eil ann dhuinn ach—facal agus fuaim. Tha IAIN BUNYAN ag innseadh dhuinn gun robh e aig aon àm a' saòilsinn nach robh duine eile ann an Sasunn a b'fhearr na esan; ach 'nuair a bha 'choguis air a dusgadh dh' atharraich e a chainnt, 's tha e ag radh—gur h-ann aige-san a bha 'n cridhe a bu mhiosa air an t-saoghal, gu robh eadhoin cridhe dubh Iudais glan agus geal ann an coimeas ri 'chridhe-san, a bha cho làn de thruaillidheachd, 's de mhi-naomhachd 's gun robh e 'na chuis-eagail, 's na chuis-naire dha gach latha. 'Nuair a tha ar cridheachan air an teagasg leis an spiorad naomh, cha'n 'eil cainnt eile is urrainn sinn a chleachdadh ach cainnt BHUNYAN agus LUTHER agus Phòil. Am peacach is miosa 's aithne do dhuine air thalamh—'se e fhein. 'Nuair a leughas duine neo-spioradail litrichean PHÒIL, agus sailm DHAIBHIDH, agus sgrìobhaidhean nan naomh, 's a chi e cuid de na nithean a tha iad ag radh umpa fhein, 's dòcha gun abair e—Tha na daoine sin, an dara cuid, ag innseadh nam breug, no bha iad seachd uairean ni's miosa na mi fhein. Cha'n 'eil iad ag innseadh nam breug, ach b' aithne dhaibh an cridheachan fhein mar nach aithne dhuinne ar cridheachan fhein. Ghabh iad a' choinneal 'nan laimh, 's chaidh iad sìos do sheomraichean diomhair agus dorch a' chridhe, far a bheil na creatairean grann da a' snaigeadh, 's bha iad cho onarach 's cho mòr ann an da-rìreadh, 's gun d' innis iad dhuinne gu de a chunnaic iad. An do ghabh sinne a' choinneal riamh 'nar laimh 's an deachaidh sinn sìos do na h-aitean uaigneach sin? 'Se gle bheag dhaoine a tha 'deanadh sin. Tha prabadh de dh'eolas againn air gach ni fo'n

ghréin ach air ar cridheachan fhein. Tha ar cridhe na dhìomhaireachd dhuinn, 's cha do ghabh sinn dragh gu bhì faotainn a mach gu de an t-olc a th'ann. 'Nuair a nì sinn sin, cha chuir e ioghnadh oirnn gun labhradh DAIBHIDH is AUGUSTINE is BUNYAN mar a rinn iad. Labhraidh sinn fhein air a' cheart doigh 's cha bhì urnuigh eile is urrainn sinn a ghabhail air ar bilean ach—Dean trocair orm a reir do chaoimhneis. Far a bheil eolas air peacadh, tha 'n cridhe briste agus bruite; 's far a bheil an cridhe bruite, tha 'n ìorioslachd ann an lathair Dhe.

Tha 'n Tighearn a' gabhail tlachd ann a bhi leigheas an spioraid leante. Tha 'n fhirinn sin air a sgrìobhadh air gach duilleig de'n Bhiobull. An duine nach d'fhuair sinn anns an Tìomnadh Nuadh, cha d'fhuair e dad. Tha ar peacanna mor ach tha Trocair Dhe nì's motha. Tha 'throcair o shìorruidheachd gu sìorruidheachd orrasan da'n eagal e.

Dh'ionnsuidh 'n tearmunn so ma théid mi,
'N diult e m' iarrtas géur?
"O cha diult trath mhaireas talamh,
Cuan is speur."

An duine is miosa air an talamh, ma leagas e air altair Dhe an iobairt sin—cridhe briste agus bruite—gabhaidh Dia rithe agus abraidh E:—Imich ann an sìth, tha do pheacadh air a mhaith-eadh. Cha'n 'eil e fhathast ro anmoch. Ged a dh'fhaodas an uair sin tighinn. Cha'n 'eil maide sam bith cho càin 's nach dean Esan rudeigin dheth ma chuirear 'na laimh e. Cha 'n urrainn Dia fhein dad a dheanadh airson an anna sin aig nach 'eil feum no iarraidh air trocair. Ach an t-anam sin, d'a bheil a pheacadh fhein 'na uallach, 's 'na charraid, 's 'na naire 's 'na chuis-bròin, gabhadh e misneach as na briathran sin 's biodh iad dha 'nan acair—*Is iad iobairtean Dhe spiorad briste; air cridhe briste agus bruite, a Dhe, cha dean thusa tair.* Beannaich an Tighearn, O m'anam. 'S e mhaitheas dhuit do pheacanna gu leir, a shlanuicheas t-euslaintean uile: a shaoras do bheatha o sgrios, a chrunas tu le caoimhneas-graidh agus caomh-throcairean.

AM FASGADH.

'SE ar barail nach 'eil laoidh eile a tha air a seinn cho bitheanta 's na h-eaglaisean ris an laoidh so. Tha sinn 'ga cur sìos mar a tha i air a tionndadh gu Gaidhlig le MR. IAIN MAC ILLE-BHAIN, anns an leabhar sin, LAOIDHEAN AGUS DAIN SPIORADAIL.

'Chreag a sgoilteadh air mo sgàth,
Bì ad fhasgadh dhomh 's ad stà!
Anns an uisge 's anns an fhuil
'Thaom o leon do chléibh mar thuil,
Ionnlaid nam gach peacadh 's truaigh;
Saor o chionnt' an uile 's o 'bhuaidh.

Chan e gnìomh mo lamh, gu beachd,
'Fhreagras iarrtais theann do reachd;
Eud gun sgios is saothair chruaidh
Deòir, ged chlaisinn leo mo ghruaidh,
'N eirig m' uile cha dìogadh slon;
'S Tusa mhàin bheir slaint' is dìon.

Falamh tha mi 'teachd 's gun trèoir;
M' uile dhòigh tha 'd iobairt mhóir;
Deònaich còmh-dachadh do m' nochd,
Gràs do m' laigsinn is do m' lochd;
Neòghlan, ruigeam d' fhuaran gràis,
Ionnlaid mi, no's dàn domh 'm bàs.

Feadh a mhaireas plogh mo chré,
'S trall bhios mi, aig crìch mo ré,
'Triall an turais-aineoil mhoir
Thun do Mhoid gu h-ard an Glòir
'Chreag a sgoilteadh air mo sgàth,
Bì ad fhasgadh dhomh 's ad stà!

Tha gach nì againn anns na rannan sin a bu choir a bhi ann an laoidh; 's mur a bitheadh, cha 'n fhaigheadh i an greim a fhuair i air cridheachan dhaoine. 'S iomadh duine a tha 'na dheagh bhàrd nach urrainn laoidh a dheanadh, 's cha mhor nach faod sinn a radh gur h-ann gle ainneamh a tha na laoidhean a's fhearr bardachd a' faotainn greim mor air cridhe na h-Eaglais. 'Se is reusan dha sin, nach 'eil na laoidhean a' labhairt ris an inntinn, ach ris a' chridhe. Air cho snasmhor 's a tha rannan mar bhardachd, 's air cho fìor 's a tha na smaointean, 's air cho soillseach 's a tha iad do'n tuigse—mar a bheil iad a' gluasad a' chridhe, *cha laoidh iad.* 'S dòcha nach 'eil snasmhorachd cainnte, no doimhneachd smaointean anns an laoidh so, ach tha i 'cur ann am briathran simplidh an fhaireachduinn spioradail sin—*an taic a tha 'n t-anam a' leigeil air Crìosd*—'s a chionn gu bheil i a' labhairt mu fhiosrachadh a tha cumanta do dhaoine uile—fhuair i aite anns an eaglais nach 'eil e coltach gun caill i. Rannan sam bith a ghabhas seinn ann an aoradh na h-Eaglais air latha comanachaidh—cha leigear a leas a bhi faoighneachd a' chorra. 'Se sin fìor laoidh. An t-Sabaid chomanachaidh sin air nach cluinn sinn—*'Chreag a sgoilteadh air mo sgàth*—tha sinn ag ionndrainn nì air chor-eigin. Cha 'n'eil fhios againn air faireachduinn ar luchd-leughaidh, ach co dhiu, 'se sin ar faireachduinn fhein.

B'e ughdair na laoidhe so—AUGUSTUS TOP-LADY. 'S dòcha nach 'eil duine 's a cheud de na tha 'seinn na laoidhe, a chuala riamh iomradh air an ughdair. 'S a dh'innseadh na fìrinn, tha 'n laoidh moran nì's motha no'n duine fhein.

Tha cuid de dhaoine ann, 's tha iad fein fada, fada ni's motha na rud sam bith a rinn iad riamh; ach tha cuid eile ann 's tha obair an laimhe ni's motha na iad fhein. B'ann dhiu sin TOPLADY Rugadh e ann an 1740. Tha e fhein ag innseadh gun robh e air iompachadh 'na shia bliadhna deug, 's gur h-e 'bu mheadhon air sin, searmon a chuala e ann an sabhal ann an Eirinn. Shuidh-icheadh e 'na mhinisteir ann an ceann a deas Shasuinn ann an 1768, 's chaochail e ann an 1778. Cha robh deisciobul riamh aig CALVIN a b' eudmhoire air son a theagaisg na TOPLADY. Chuir e cudthrom anabarrach air "*obair an taghaidh*." Aig an am sin bha IAIN WESLEY a' dol mu'n cuairt Shasuinn, a' searmonachadh soisgeul farsuinn, ag innseadh do dhaoine mu shaor ghràs Dhe. Bha TOPLADY cumhann 'na bheachdan, 's chuir e uamhas air gum bitheadh duine mar a bha WESLEY a' deanadh slighe na slainnte cho farsuinn. Thoisich a' chonnspond, 's b'e sin a' chonnspond. Ghabh TOPLADY an fhearg, 's cha robh ni a bu mhiosa na cheile nach do thilg e air an fhear eile. Ach cha leig sinn a leas a bhi 'toirt an tuilleadh iomraidh air a sin—'nuair a thoisicheas an trod 's an iorghuill-falbhaidh spiorad na diadhachd 's na firinn. 'S e gle bheagan dhaoine a tha cho naomh, 's cho ciuin 's gur h-urrainn dhaibh dol ann an connspond gun chron da'm beatha spioradail fhein. Cha b'ann dhiu sin TOPLADY. Shalaich e a bheul, 's shalaich e anam leis na labhair 's na sgriobh e an aghaidh WESLEY, 's an aghaidh na muinntir sin nach robh a' toirt a leithid de dh'aite do dh'obair an taghaidh 's a bha e fhein. Thuir WESLEY fhein uair-eigin:—*Coma leam beachdan duine, tha mi seachd sgith de bhruidhinn mu bheachdan; faodaidh duine dol do neamh gun bheachdan ach cha teid duine sam bith do neamh gun ghradh*. Fagamaid a' chuis mar sin; 's fhad a cheile a bha 'n dithis sin, WESLEY agus TOPLADY, 'nam beachdan; ach tha sinn 'an dochas gu bheil iad a nis dluth d'a cheile ann an gradh.

Ged a tha e duilich a chreidsinn bha 'n laoidh so air a sgriobhadh ann an aghaidh beachdan WESLEY, ged nach leir dhuinne ni sam bith innte ris nach cuireadh WESLEY aonnta, Cha bhuin i do mhuinntir an taghaidh no do mhuinntir an t-saor ghras, ach buinnidh i do na h-uile. Tha i a' cur ann an cainnt, faireachduinn a tha cumanta araon do CHALVINISTS 's do dh' ARMINIANS; 's cha'n eil cridhe nach fhaod na briathran so a ghabhail mar a chainnt fhein. Tha i 'na laoidh Chriosduidh, freagarrach do na h-uile, 's cluinn-e ar i ann an eaglaisean Cleireach, ann an Eaglaisean Easbuigeach 's anns an Eaglais mhor sin a chuir WESLEY air a cois, 's anns na h-Eaglaisean Prostanach gu leir. Faodaidh Papanach is Prostanach breith air an leabhar le

cheile, 's an laoidh aig TOPLADY a sheinn. 'S docha na'n robh 'cheist air a' cur ri TOPLADY e fhein, gu de 'chuid de dh'obair a bheatha a bu bhuanachdaile do'n Eaglais, 's do'n t-saoghal, gun abradh e gur h-e 'chomstri a rinn e air son na Firinn—na searmoin a shearmonaich e, 's na leabhraichean a sgriobh e 'an aghaidh teagasg WESLEY. 'S docha nach cuireadh e cudthrom sam bith air an laoidh so, a sgriobh e ann am beagan mhionaidean. Ach 'si an laoidh so a tha 'cumail ainme air chuimhne, 'nuair a tha a searmoin 's a sgriobhaichean air an dichuimhneachadh. Gle bhithanta cuiridh Dia air thoiseach an ni a chuireas duine e fhein air dheireadh, 's nach faod sinn a radh gun do chuir Dia TOPLADY do'n t-saoghal, cha'n ann gu bhi 'deanadh connspoid mu obair an taghaidh, ach a chum 's gun sgriobhadh e na rannan sin—'*Chreag a sgoilteadh air mo sgath*. Nach iomadh mile anam d'an tug an laoidh sin togail cridhe, nach cuala iomradh riamh air an ughdair, 's nach faod sinn a radh mu AUGUSTUS TOPLADY—ged a tha e marbh, gu bheil e fhathast a' labhairt.

CURAM NA CLOINNE.

Tha facal anns an *Talmud* ag radh gun do thuit Ierusalem a chionn gun do rinn i dearmad air teagasg na cloinne. Tha cunnart mòr ann do dh'Eaglais sam bith nach toir geill do'n àithne sin—Beathaich m' uain. 'N uair a tha clann air an toirt a stigh do'n Eaglais, ann an Sacramaid a' Bhaistidh; cha'n e mhaoin gu bheil boidean air an cur air na parantan, 'an togail ann an eolas na firinn, ach tha'n Eaglais i fhein ag aideachadh gu bheil e mar fhiachaibh oirre-se curam a ghabhail do'n chloinne.

Tha sinn 'an dùil nach urrainn comhthion-aillean obair sam bith a ghabhail os laimh, a bhitheas cho tarbhach ris an obair a th'air a deanadh airson na h-oigridh. Nach faod sinn a radh, gu bheil cridheachan na cloinne coltach ris an fhearann mhaith sin, air an d' thug an Slanughear iomradh anns a' chosmhalachd, agus a thug toradh a mach, cuid a cheud uiread, 's cuid a thri fichead uiread 's a chuireadh! 'S mor an ni, an siol a chuir fhad 's a tha 'm fearann glan. Gheibh e cothrom fas. Tha cridheachan na cloinne 'na fhearann glan. 'Se paisdean an latha diugh, fir 'us mnathan an latha maireach; 's cha leig sinn a leas fiughair a bhi againn ri nithean mora o'n latha maireach, mar h'eil sinn ag ullachadh na cloinne air a shon sin.

I. *Bu chòir do pharantan an clann a thoirt do'n eaglais cho trath 's is urrainn dhaibh*. Bha sinn ann an eaglais o chionn ghoirid, 's chuir e

ioghnadh mor oirnn, nach robh duine an taobh a stigh de na ballachan a b'òige na fichead bliadhna. Cha robh e 'na chomharra maith idir. Ma dh'fhaoidte gu bheil moran pharantan a' smaointinn, nach bu toigh leis a' mhinisteir no leis a' chomhthional, clann 'fhaicinn anns an eaglais, air eagal gum biodh iad 'nan dragh no gun toisicheadh iad air caoineadh. Na cuireadh sin curam orra. Faodaidh gu bheil ministear crosda no foirfeach crosda an sid 's an so, a bhiodh diumbach. Ach tha 'chuid mhor de mhinistearan 's de chomhthionalan ni's reusanta 's ni's faighidinniche na sin; 's cha 'n ann diumbach ach anabarach toilichte a bhitheas iad, a' faicinn na cloinne a' tighinn do'n eaglais, ged nach biodh annta ach leanaban 'an uchd am mathar. Is taitneach an ni e, an teaghlach uile 'fhaicinn anns an aon aite suidhe—sean 'us òg, beag 'us mor mar tha iad ann. Tha sinn 'an duil cuideachd, gum faodadh an t-seirbhis an drasd 'sa rithist, a bhi air a deanadh airson na cloinne. Tha 'n corr de 'n chomhthional a faotainn uiread sheirbheisean, 's nach biodh reusan gearain aca, ged a dheanadh am ministear, an drasd 'sa rithist, an t-seirbhis uile airson na cloinne. Dh'fheuch sinn fhein an doigh sin, 's tha sinn gle thoilichte gun d'fheuch. Tha e a' toirt toil-inntinn do'n chloinn, fhios a bhi aca gu bheilear a' gabhail suim dhiu, 's cha bhi iadsan air dheireadh a' dol do'n eaglais air sabaid na seirbhis aca fhein. 'Sa radh na firinn, tha 'n corr de'n chomhthional, 's gu sonruichte na parantan cho toigheach air 'latha na cloinne', 'sa tha iad air seirbhis sam bith eile.

II. *Bu choir do'n chomhthional uile a' sgoil-Shabaid a chuideachadh.* Cha 'n'eil cuisean ceart mar a bheil iad a' deanadh sin. Iomadh uair tha e duilich do'n mhinisteir luchd-teagaisg fhaotainn, ged a tha gu leor anns a' chomhthional aig an rachadh air an obair a dheanadh. Far a' bheil moran cloinne, cha 'n urrainn duine no dithis a' sgoil a ghiulan air a h-aghaidh mar bu choir. Ach nach tric a tha sinn a' faicinn, gu bheil an t-uallach air fhagail air h-aon no dha de'n chomhthional! 'S a thuilleadh air sin, leigear leo an obair a dheanadh, bliadhna an deigh bliadhna, gun uiread is taing fhaotainn air a shon. Cha 'n e a's reusan dha sin gu bheil daoine caoin-shuarach no neo-reusanta, ach nach 'eil iad a' smuaineachadh air a' chuis. Nam bitheadh, chitheadh iad 'sa mhionaid nach 'eil e ceart. Fhad 'sa tha sinn a' labhairt air a so, cha 'n urrainn sinn gun iomradh a thoirt air an t-seirbhis a tha boirionnaich na h-Eaglais a' deanadh anns na sgoilean Sabaid. Mar a b'e an cuideachadh a tha iadsan a' deanadh, 's iomadh sgireachd anns am faodadh a' sgoil-Shabaid a bhi air a dunadh. 'S fhiach iad, da rìreadh, moladh air son an dilseachd. Ach

nach bu choir do na gillean oga an eiseimpleir a leantuinn. Bhiodh e 'na bhuanachd dhaibh fhein, 's do dh'aobhar Chriosd anns an duthaich. Cha 'n aithne dhuinn doigh eile anns am b'fhearr dhaibh feasgar sabaid a chuir seachad, na bhi 'teagasg na cloinne. 'Se sin obair air a' bheil beannachd Dhe gu cinnteach. 'S iomadh duine air nach cual an saoghal riamh iomradh, a bha 'na mheadhon air obair mhor a dheanadh anns an sgoil-Shabaid. Dh'fhaoidte a radh mu thimchioll, gun eiridh a' chlann agus gum beannaich iad e. Tha toradh a shaothair ri fhaicinn 'nuair tha 'chnamhan fhein 's an ùir. *Na d'ch-uimichibh an sgoil-Shabaid.*

AN TOMHAS CEART.

THA iomadh duine toilichte gu leoir le 'airde fhein a chionn nach do thomhais e fhein ri tomhas ceart. Thug a' Pharasach taing do Dhia, nach robh esan coltach ri daoine eile. B'e an t-slat-thomhais a bh'aig an Pharasach—cis mhaor. 'Se a thuirt Peadar—Imich uamsa, a Thighearn, oir is duine peacach mi. B'e an t-slat-thomhais a bh'aig Peadar—Criosd. 'S ann 'nuair a thomh-seas sinn sinn fhein ri Criosd, a thuigeas sinn gu de ar n-airde. Tomhais thu fhein ri duine eile 's ma dh'fhaoidte gum bi moit ort, ach tomhais thu fhein ri Chriosd, 's bithidh naire ort. Ri thaobh-san tha 'n t-aon is motha againn beag; an t-aon is gloine, salach; 's an t-aon is glìce, 'na leanabh.

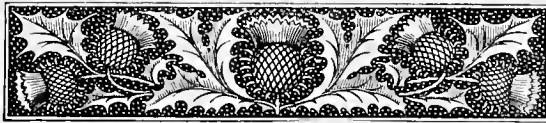
Bha caraid dhomh uair-eigin a' searmonachadh air a' cheann-teagaisg sin—Thubhairt an t-amadan 'na chridhe—cha 'n 'eil Dia ann. Tha e coltach gu robh e gu maith trom air na h-amadain, 's gum d' thug e dhaibh gu searbh e. An deigh an t-searmoin, bha e fhein 'us bodach còir a' coiseachd dhachaidh comhla—'s thuirt am bodach—bha na thubhairt sibh, a mhinisteir, anabarrach fìor, ach air a shon sin, b' fhearr leam gun d' thubhairt sibh nach 'eil Dia a' call dochais eadhoin de na h-amadain.

Cha robh riamh aithreachas orm airson nach do labhair mi moran ach 's iomadh uair a bha aithreachas orm gun d' thubhairt mi tuilleadh 'sa choir. Tha e moran nis fhasa ruith a leigeil leis an teagaidh, na tha e srian a chuir oirre.

'S iomadh duine a bha air a chunntas glic gus an d'fhosgail e a bheul. 'S iomadh duine aig a' bheil coltas a' ghliocais air aodann, nach 'eil ann ach an dearg bhurraidh.

AN T-URR. IAIN MAC RUAIRIDH NACH MAIREANN.

CHA'N 'EIL fada bho 'n a thug sinn iomradh anns an leabhar so ar tinneas ministear SHNISOIRT, 's tha sinn duilich gu bheil againn a nis ri iomradh a thoirt air a bhàs. Chaochail e 'na thigh fhein 's an Eilein Sgiathanach air an treas la fichead de dh' April.

Shuidhicheadh e 'na mhinistear ann an sgir-eachd HINIPOIL, ann an eilein Thiriodh ann an 1879, far an do shaothraich e seachd bliadhna, gus an do ghairmeadh e gu SNISORT. Ann am measg nam ministearan Gaidhealach bha e air a chunntas 'na sgoileir maith, na mhinistear dileas, 's 'na dhuine glie. Bithidh e air ionndrainn gu mor le 'sgireachd fhein, 's le cleir an Eilein Sgiathanaich. Ged a bha 'chrannchuir air a tilgeil ann an aite iomallach, cha robh bheag san Eaglais a bu dilse 'na seirbhis na bha esan. A thuilleadh air obair na sgireachd aige fhein, bha e 'na fhear-deasachaidh air duilleagan Gaidhlig an leabhair so, còrr agus fichead bliadhna. 'Nuair a b'eiginn dha sin a thoirt thairis anns an earrach, a chionn 's gun robh e ann an droch shlaime, thugadh dha taing na h-Eaglais air son na seirbhis a rinn e dhi le pheann. 'S dòcha nach 'eil duine an diugh a lathair, a sgrìobh uiread de Ghaidhlig ri MHR. MAC RUAIRIDH. Cha robh stad a' dol air a pheann. 'S iomadh leabhar Beurla a thionndaidh e gu Gaidhlig, 's bha iad uile air an deanadh cho maith 's nach leigeadh duine eile a leas tilleadh riutha. Tha fìor bhas na Gaidhlig air a h-uile facal a sgrìobh e riamh.

Dh'fhag e banntrach agus ochdnar chloinne, 's cha'n 'eil duine d'am b'aithne e, nach 'eil a' caoidh maille ri theaghlach anns a' ehall a thainig orra. Bha cruinneachadh mòr sluaigh aig a thiodhlacadh, oir bu toigh leis an Eilein air fad e. Bha e 'na dhuine ciuin, iriosal, caoimhneil, gun a leithid de nì is mi-rùn 'na chridhe.

AN SPIORAD CEART.

Tha e nì's beannaichte nì a thoirt na ghabhail.—

GNIOMHARA XX, 35.

THA sinn gu nìor ann an comain PHÒIL air son cuimhne a chumail air an fhacal sin. Cha'n 'eil na soisgeulaichean a' toirt iomradh air. 'S dòcha gun cuala MATA agus PEADAR agus EOIN

am facal sin o bhilean CHRIOSD, ach ma chuala, dhi-chuimhnich iad e, no co dhiu, cha d' thainig iad thairis air a ris. Cha'n fhaca POL an Slanuighear riamh, 's cha chual e a theagasg; ach bha e a' gluasad am measg dhaoine a chunnaic 's a chuala CRIOSD, 's aig an robh e 'na chleachdadh a bhi 'g aithris a bhriathran. Bha'n soisgeul ann am beul an t-sluaigh iomadh bliadhna ma'n deachaidh a sgrìobhadh, 's o bheul-aithris na h-Eaglais fhuair POL am facal sin—*Tha e nì's beannaichte nì a thoirt na ghabhail*. Ged nach robh fhios againn air, cha mhor nach faodamaid a bhì cinnteach gur h-e 'n Slanuighear a labhair am facal so. Tha e cho coltach ri gu de a theireadh E. Tha e cho coltach ris an nì a rinn E.

I. *B'e so an spiorad anns an do chuir CRIOSD seachad a bheatha fhein.* Cha do theagaisg Esan dleasdanas sam bith, nach do rinn E fhein an toiseach. Le 'ghnìomharan a cheart cho maith 's le 'bhriathran, dh' fhoillsich e dhuinne inntinn Dhe. Fhad 's a bha E air thalamh bha e a' gabhail tlachd ann a bhi 'toirt seachad. Thuirt E fhein—*Cha d' thainig mac an duine chum gu'n deantadh frithealadh dha, ach a dheanadh frithealaidh, agus a thabhairt 'anma fein mar eiric air son mhoran.* Thug E na bh'aige do dhaoine eile; cha do ghleidh E dad dha fhein. Thug e a bheatha airson an t-saoghail. Thearunn Esan daoine eile, ach cha tearnadh E e-fhein. 'S iomadh facal briagh a thuirt Pòl mu CHRIOSD, ach cha d' thuirt e riamh facal is fhearr na so—*Is aithne dhuibh gràs ar Tighearna Iosa Criosd, ged bha e saoi bhir, gidheadh gu'n d'rinneadh bochd e air bhuir sonsa, chum gum biodh sibhse saoi bhir tre a bhochdainn-san.* Nan cluinnte iomradh air aon de dhaoine mora an t-saoghail so, a bha cho iriosal 's gun do rinn e seirbhis d'a sheirbhisich fhein—theireamaid gur h-e ioghnadh a bh'ann, 's mholamaid an gnìomh. Ach gun tigeadh Dia anns an fheoil gu bhi 'deanadh seirbhis airson nan creatuirean a chruithaich E—'se sin ioghnadh nan iognaidhean—an nì sin ris an abradh Pòl—gràs Dhe. Co an cridhe a smaointicheadh air ach cridhe Dhe? Chuir CRIOSD solus air an fhacal sin—*Tha e nì's beannaichte nì a thoirt na ghabhail*—le 'theachd, ach chuir E solus air gu sonruichte le 'bheatha air thalamh. Bha an fhein annsan air a ceusadh. Bha i air a marbhadh. Cha d' fhuair i riamh lamh an uachdar. Bha fhios aige o'n toiseach ciamar a dh'eireadh dha, ach ged a bha, cha do chuir sin bacadh air 'obair. Cha b'ann air fhein

a bha E 'smaointinn ach air daoine eile. Cha'n 'eil sinn an duil gu bheil ni eile de na tha sinn a' leughadh mu laithean deireannach an t-Slanuighear, is motha a tha dhuinn 'na aobhar smaointinn na so—an doigh anns an do dhi-chuimhnich E a bhron 's a thrioblaid fhein, 's an do choisrig e na h-nairean mu dheireadh gu bhi 'toirt misneach 'us comhfhurtachd d'a chairdean. Cha 'n e sin doigh dhaoine ann am bitheantas. 'Nuair a thig trioblaid 'gar n-ionnsuidh fhein, cha 'n 'eil moran smaointinn againn air cor dhaoine eile. Ach ach b'e sin Dhasan. Ged a bha anam fhein bronach—bha 'inntinn, cha'n ann air fhein, ach air na deisciobuil. B'e lagh a bheatha—*a bhi toirt seachad*. Dh'fhuilang Esan 'nar n-aite-ne. Dh'fhuathaich E 'bheatha a chionn gun do ghradhaich E sinn. Chaill E i air ar son-ne. Dhoirt E mach anam gu bas, a chionn 's gun robh an spiorad sin 'na chridhe—Tha e ni's beannaichte a bhi 'toirt na bhi 'gabhail.

II. *Air an doigh so a mhaoin gabhaidh sonas faotainn.* Cha mhor dhaoine nach 'eil ag iarraidh sonais, ach tha a mhor-chuideachd de'n t-sluagh 'ga iarraidh air an doigh chearr. Cha'n fhaigh sinn sonas gu brath gus an gabh sinn doigh CHRISD. Tha Esan ag radh ruinn gur h-e 'n spiorad a bu choir a bhi 'riaghladh 'nar beatha—*spiorad neo-fheineil*; 's far am bi sin tha toiseach aoibhneis. Tha moran dhaoine ann 's cha neil aca latha 's a bhliadhna ach—mi-fhein, mi-fhein—thoir dhomh, thoir dhomh. Cha robh, 's cha bhi na daoine sin sona anns t-seadh is airde, 's cha mho is e spiorad CHRISD a tha riaghladh annta. Nach 'eil fhios againn gle mhaith gur h-e na laithean a bu shona da'r beatha, na laithean sin anns an deachaidh againn air comhnadh na caoimhneas air choreigin a dheanadh do dhaoine eile? Cha robh moran de lighichean spioradail anns an linn so a b'fhearr na HENRY DRUMMOND, 's tha esan ag radh gur h-e a' chungaidh a bh'aige ri thairgsinn dhaibhsan a bha 'gearan gun do chaill iad an aoibhneas 's an sonas—iad a dhol a mach air na rathaidean mora, 's air na sraidean a dheanadh dhaoine eile aoibhneach agus sona. An ni a tha duine a' gleidheadh dha fhein, cha'n 'eil toil-inntinn ann; ach an ni a th'air a roinn ri daoine eile tha e a' toirt beannachd 'na lorg. Cha'n e a tha sinn a' ciallachadh leis a so gun gabh sonas ceannach airson pùnd Sasunnach no dha 's an t-seachduin, no 's a bhliadhna. Cha'n 'eil an sin ach spiorad na malairt—spiorad an t-saoghail. 'S e tha sinn a' ciallachadh nach ruig duine air an t-sonas 's air an t-sith is airde, as eughmhais gu bheil an *fhein* ann air a ceusadh, gu bheil a' cheart spiorad ann 's a bha ann an CHRISD, 's gu bheil e a' toirt geill do dh'fhacal an Abstoil—

Na seallaibh gach aon air na nithibh sin a bhuineas da fein ach gach aon air na nithibh a bhuineas do dhaoine eile mar an ceudna. B' abhaist do SHAMUEL RUTHERFORD—ma's maith ar cuimhne—a bhi 'g radh nach do rinn e riamh urnuigh air son caraid, gun Dia a thoirt dha rud-eigin air a shon fhein. Ann a bhi 'ga dhi-chumhneachadh fhein fhuaire e rud nach fhaigheadh e air atharrachadh doigh. Cha'n 'eil an saoghal a' creidsinn facal dhe so, ach 'se cuis is cruaidhe gu bheil moran de spiorad an t-saoghail anns an aon is fhearr againn. Cha'n 'eil annainn ach sgoilearan dona ann an sgoil CHRISD. Cha d' fhaig sinn fhathast an aibideal. 'Nuair a smaointicheas sinn air cho toigheach 's a tha sinn air ar toil fhein fhaotainn, seach toil Dhe a leantail; air cho beag againn 's a tha cor dhaoine eile, lamh ri ar socair 's ar comhfhurtachdan fhein; 's air cho sgiobalta 's a gheibh sinn leth-sgeul gu bhi 'gabhail an aite a bhi 'toirt; nach 'eil e gle shoilleir gu bheil feum againn suidhe sios aig casan CHRISD, feuch an seid e annainn spiorad is fhearr 's is airde, 's feuch am bi ar cridheachan fuar air am blàthachadh leis a' ghradh a bha 'na chridhe-san. Far a' bheil an gradh, bidh an t-seirbhis. Far a' bheil an spiorad neo-fheineil, gheibh e rathad air e fhein a nochdadh.

Abrahdh an saoghal mar a thogras e, *tha e ni's beannaichte a bhi 'toirt na gabhail.*

IOSA 'THUG DO M' ANAM GRADH.

THA sinn a' toirt aite anns an aireamh so do'n laoidh sin—*Iosa 'thug do m' anam gradh.* Tha sinn 'ga cur sios mar a tha i air a tionndadh gu Gaidhlig leis an Urr. A. MAC DHUGHAILL anns an leabhar sin *Laoidhean agus Dàin Spioradail.*

Iosa 'thug do m' anam gradh,
Gu d' uchd bàigheil teicheam fein,
'N uair a dh'eireas tonnan àrd,
'S doininn làidir tigh'n o'n speur.
O m' Fhear-saoraidh, falaich mi
Gus an téid a' ghailiann seach';
Sàbhailte do chala sith,
Gabh mi aig a' chrìch a steach.

Dèidin eile cha'n 'eil ann,
'S tusa 's taic do m' anam truagh;
O na fag mi diblidh, fann,
Ghnath bi fhein ga m' chumail suas.
Annad tha mò dhochas teann,
Tha mò chomhnadh uait gu léir;
O cuir falach air mo cheann,
Steach fo dhubhar sgàil do sgéith.

'S tusa mhàin, a Chrìosd, tha uam;
Gheibh mi uait gach uile ni;
Tog mi 'n àird is cum mi suas,
Leighis agus treoraich mi.

'S ceart 's is naomha d' ainm gu bràth,
'S mise 'm peacach gràineil, baoh ;
Làn de thruaill'eachd tha mi ghnath,
'S tusa lan de ghras 'tha saor.

Agadsa tha pailteas gràis,
Gràs gu m' pheacadh ionnlaid uam ;
Eireadh srùithean beo an àird
Chum mo nadur 'dheanadh nuadh ;
'S tusa 'n Tobar beo, gu fìor,
'Chaisgeas m' iotadh mhòr gu saor,
'Chuireas sòlas ann am chridh',
'S fad na sìorruidheachd nach traoigh.

Bha an laoidh so air a sgrìobhadh le TEARLACH WESLEY. Bha e latha 'na shuidhe ann an seomar, a' leughadh. Bha 'n uinneag fosgailte, 's air dha sealltainn a mach, chunnaic e eun beag agus seobhag as a dheigh. Bha 'n cridhe gu leum as an eun leis an eagal, 's mu dheireadh, 'nuair nach robh doigh eile air dol as o'n t-seobhaig, chaidh e steach air an uinneig 's dh' fholaich e e fhein ann am broilleach WESLEY. Dhuais sin smaointean ann an cridhe a' mhinistear. Chunnaic e gun robh e 'na shamhladh air an doigh anns a' bheil an t-anam a' teicheadh gu fàsghadh ann an Crìosd. Thainig an fhirinn dhachaidh gu 'chridhe, gu bheil feum aig an anam, coltach ris an eun bheag, air a bhi 'teicheadh o'n doininn 's o'n chunnart a th' as a dheigh, gu cala sìthe ; 's rinn e gairdeachas anns an fhacal sin—*Bithidh duine mar ionad fàsghaidh o'n ghaoith, agus mar dhidein o'n doininn ; mar shruthaibh uisge ann an aite tioram, 's mar sgaile creige mòire ann an tìr aìrsneulaich.* Gun dol a mach as a sheomar, sgrìobh TEARLACH WESLEY an laoidh so—

Iosa 'thug do m'anam gràdh
Gu d' uchd bàigheil teicheam fein,

laoidh a tha 'na comhfhurtachd do na mìltean nach cuala riamh iomradh air an fhear a sgrìobh i.

Cha do rugadh riamh anns an aon teaghlach dithis eile a bu bhuiliche a thug iad fhein do sheirbhis diadhachd na IAIN agus TEARLACH WESLEY. B' iadsan a chuir air a cois an eaglais mhòr sin ris an abrar METHODISTS. 'S e IAIN a bu chumachdaiche 'na latha fhein na TEARLACH, 's is docha gur h-aithne do mhoran ainm-san nach cuala riamh iomradh air a bhrathair. Ach tha sinn 'an duil gu'm bi laoidhean THEARLACH beo 'nuair nach bi cuimhne air facal de na sgrìobh IAIN. Nan dithis rinn iad obair mhòr ann an Sasunn, 's tha 'n obair a' dol air a h-aghaidh an diugh fhathast. Cha robh anns an dusgadh a bha ann an WALES o chionn bliadhna no dha, ach dusgadh beag ann an coimeas ris a' ghluasad spioradail a bha ann an Sasunn anns an ochdamh linn deug, fo shearmonachadh nan WESLEYS agus WHITEFIELD.

Thuir DEAN STANLEY uair-eigin mu thiom-chioll laoidhean an ughdair so, nach robh ann

am moran dhiu ach moll 'us luideagan. Cha b'e sin beachd IAIN, a bhrathar. Ann an Roimh-radh leabhar-laoidh a chuir e 'mach, sgrìobh e. "Chuir duine no dha an t-urram so ormsa 's air mo bhrathair—na laoidhean againn a ghoid. 'Se làn dì am beatha sin a dheanadh, ma chuireas iad sìos iad ceart. Cha leig iad a leas feuchainn ri 'n deanadh nì's fhearr—*oir cha'n urrainn daibh.*" Dh'innseadh dha uair eile mu bhoir-ionnach a thug paisgein beag do GHARRICK 'nuair a bha e 'dol air bord luinge, 's a dh' iarr air gun fhosgladh gus am fagadh am bàta an cladaich. 'Nuair a dh' fhosgail e am paisgein, gu de 'bha 'na bhroinn ach laoidhean WESLEY, 's nuair a chunnaic GARRICK so, thilg e 'n leabhar uaithe, fad a laimhe, a mach air a' mhuir. 'Se thuirt IAIN WESLEY 'nuair a chual' e an naigheachd—"Cha'n 'eil mi 'creidsinn diog dhi—*oir cha robh GARRICK cho beag tuir.* B' aithne dha TEARLACH mo bhrathair gu maith 's bha meas mor aig air a bhardachd. Tha e air a radh gun do sgrìobh TEARLACH WESLEY sia mìle gu leth laoidh ; 's ma tha sin fìor, cha leigeadh IAIN a leas athadh sam bith a ghabhail ged a theirte ris, nach robh cuid dhiu cho mhaith ri cach. Bha 'n ceol anns an teaghlach. Cha robh duine riamh ann, tha sinn 'an duil, d'a robh e ni b' fhasa laoidh a dheanadh no do THEARLACH WESLEY ; 's ged a tha 'chuid mhòr de na rinn e cheana air di-chuimhne, bithidh feadhainn eile dhiu beo gu brath, 's nam measg sin tha—

Iosa 'thug do m'anam gràdh
Gu d' uchd bàigheil teicheam fein.

AN AOIS.

CHUALA mi duine fiosrach ag radh gur a h-iomadh uair a chuir e ioghnadh air, nach 'eil facal ann an litreachas nan Gaidheal, a' moladh na h-Aoise. Cha do smaointich mi fhein riamh air an rud, gus an do tharruing esan m' aire uige. Ach 'nuair a cheasnuich mi mo chuimhne, cha b' urrainn mi rann fhaotainn, a' moladh na h-Aoise, ged a bha e furasda gu leoir rannan fhaotainn 'ga di-moladh. Tha mi 'n duil gur h-e IAIN MACCODRUM a thuir :—

Mar a sgaoileas an ceo air aodann an fheoir,
'S a chaochaileas neoil 's na speuran,
Tha 'n aois a' teachd oirnn, cumhach, caointeach,
làn bróin,
'S neo shocrach ri leon an té ud.

Mar a robh a' bheag de mheas aig na Gaidheil air an Aois, 's docha nach robh iad ach coltach ri 'n coimhearsnaich. Ma tha na baird Ghaidh-

ealach a' moladh na h-Oige, 's a di-moladh na h-Aoise, tha baird dhùthchannan eile a' deanadh a' cheart ni. 'S ciod air bith a their na baird, rinn a' chuid mhòr de shluagh an t-saoghail suas an inntinn, gur h-e laithean na h-Oige àm is sona de bheatha duine. Cha leig sinn a leas dearbhadh is fhearr fhaotainn air a sin, na'n stri chruaidh a tha daoine a' deanadh, gu iad fhein a chumail ògail. A' cheud ròinneig liath a chi iad 'nan ceann—cuiridh i mulad orra. Cha toigh le daoine a bhi 'creidsinn gu bheil iad a' fas sean. Ach air a shon sin uile, cha'n'eil reusan sam bith an aois a bhi 'na cuis-eagail. 'Na aite sin tha feasgar beatha duine, gle bhith-eanta, ni's sona, 's ni's aoibhniche 'na mhadainn. Na daoine 'ris am bu mhotha a bha farnad agam riamh—b'e seann daoine a bh' anna. Ach bha iad òg 'nan cridhe, 's bha leithid de chiuine, 's do ghliocas, 's do chaomhalachd-annata, 's nach iarrainn ach a bhi dlùth dhaibh. Their daoine—Is maiseach an ni seann duine—is urramach an ni ceann liath. Seadh, ma tha e glic. 'N uair a tha 'n Aois a' toirt leatha gliocas agus maitheas, tha i da-rìreadh 'na crùn gloire, ach 'nuair nach 'eil i a' deanadh sin, 's airidh i air gach càineadh a rinn na baird oirre. Seann duine liath a tha ag abachadh ann an ghliocas, ann an diadhachd, ann an sith spioraid, 's ann an irisleachd cridhe—cha'n'eil ni eile air an t-saoghail is maisiche na sin. Ach bodach beag, liath, greannach aig nach 'eil suim do dhiadhachd no do mhaithias, 's anns nach 'eil ach an gaotharan amaideach—cha 'n'eil ann an cruthachadh Dhe, sealladh eile is oilteile na sin. 'Nuair a tha 'n Aois air a crunadh le maitheas, tha i maiseach. Ach 'nuair a tha i ceangailte ris an fhaoineis, tha i duaichnidh. Ged a dh' fhasas duine sean ann am bliadhnanachan faodaidh spiorad na h-oige a bhi 'na chridhe. Cha 'n e na preasaichean a thig air aodann duine a tha 'ga dheanadh sean, ach na preasaichean a thig air a spiorad. 'S iomadh a h-aon aig a bheil a chridhe làn phreasaichean ma'n ruig e dà fhichead bliadhna, ach 's iomadh a h-aon cuideachd a chunnaic ceithir fichead geamhradh 's nach 'eil ann ach am balach. 'Nuair a tha 'n cridhe òg, 's a mhaireas dochas beo, cha chudthorm na bliadhachachan. Bha na seann Ghaidheil a' deanadh iomradh air àite ris an abradh iad—Tìr nan Og. Se sin an tìr a tha sinn uile ag iarraidh. C'aite a bheil i? Tha 'n Salmadair ag innseadh ciamar a rainig esan an tìr sin, 's cionnus a bha 'oige air a h-ath nuadhachadh—*Beannaich an Tighearna o m' anam. 'Se mhaithias dhuit de pheacanna gu leir, a shlanuicheas t-euslaintean uile, a shaoras do bheatha o sgrìos, a chrunas tu le caoimhneas graidh, agus caomh throcairibh, a shasuicheas do bheil le nithibh maithe, air chor as gu'n athnuadh-aichear t-oige, mar oige na h-ìolair.*

SMAOINTEAN.

Bha Rìgh ann uair-eigin 's an àird an Ear, a ghabh 'na cheann gum biodh e sona, nan rachadh e 'luidhe aon oidhche ann an leine duine shona. Shiubhladh an duthaich feuch an gabhadh a leithid sin de dhuine faotainn. Cha robh e furasda. Ma dheireadh fhuaradh baigear bochd a bha làn shona. Ach 'nuair a rùisgeadh am baigear, cha robh snathainn leine mu chneas. Cha leig sinn a leas an còrr a radh. Tuigidh gach duine ach an t-amadan.

Cha 'n'eil moran pheacanna ann, is lugha a chuireas de dhragh air coguis duine na sannt. 'S docha gu bheil gu leoir de dhaoine nach abair peacadh ris an ni sinn idir. Their iad gur h-e fàiling bheag a th'ann, ach ni 's miosa na sin cha 'n abair iad. Thuirt sagairt uaireigin nach d aidich duine riamh dha sannt ann am measg nam peacanna eile a bha iad ag aideachadh. Gu de is ciall da sin? Ma ta, cha'n urrainn mi radh, mar a h-e so e—gu bheil cridhe 'n duine anabarrach cealgach.

B'abhaist do dh'aon de na seann diadhairean a bhi 'g radh, gu bheil an saoghal cruinn 'us cridhe an duine tri-oisinneach, 's ged a chuirte an saoghal uile ann an cridhe 'n duine, gum biodh aite falamb ann fhathast.

'S fhearr do dhuine olc fhulang seach olc a dheanadh. 'S fhearr do dhuine sgonn a thoirt bhàrr a theanga, seach i bhi ro fhada. 'S fhearr do dhuine saorsa seach saoihbheas.

Feumaidh daoine oidhirp a thoirt air cur suas le cùisean mar a thig iad, agus an uair a thig iad. Cha 'n'eil duine coimhlionta air an talamh; ach air a shon sin tha Dia a' cur suas leotha, agus a' toirt orra mòran feuma 'dheanamh. O 'n a tha Dia a' cur suas leis na seirbhisich a th' aige, 's gun a h-aon dhiubh coimhlionta, is còir dhuinne gach oidhirp a thoirt air cur suas le iomadh ni agus neach nach 'eil idir cho math 's bu mhiann leinn.

Is ainneamh leis na h-uile a bhith 'nan aonar. Is tric leis na breugan a bhith 'n cuideachd na braide. Is tric le mi-bheus a bhith 'n cuideachd na misge.

Tha gu leòr aon dìolaid a chur air aon each. Mar an ceudna tha gu leòr aon eallach a chur air druim duine sam bith. Am fear a ghabhas os laimh mòran a dheanamh, faodar a bhith cinnteach nach teid aige air a dheanamh ach fìer bheagan.

Cha 'n fhaighear an ghliocas gu léir anns an aon cheann. Cha 'n e so a tha iomadh neach a' creidsinn. Tha dùil aig cuid gu bheil ghliocas an t-saoghail uile ri fhaotainn 'nan cinn fhein. Is e so an dearbh chomharradh leis an aith-nichear cho amaideach 's a tha iad.

GLOIR CHRISOD.

An uair a dhuìsg iad, chunnaic iad a ghloir.

LUCAS ix, 32.

Is ann a dh'uirnigh chaidh Criosd suas air beinn Hermon. Thug e leis triuir d'a dheisciobuil. Bu mhaith leinn an uirnigh sin a bhi againn, ach ma chuala na deisciobuil i, cha do chum iad air chumhn' i, no co dhiu, cha 'n 'eil iad a' toirt iomraidh oirre. Bha iad 'nan cadal. Cha 'n 'eil fhios againn an robh iad 'nan cadal fad na h-uine, no an do dhuìsg iad ma'n do stad E dh'uirnigh. Ach an uair a bha iad 'nan dusgadh chunnaic iad a ghloir. Bha dreach a ghnuisse air atharrachadh agus 'eudach geal dealrach. Cha bu bhruadar a bh' ann, ach sealladh a chunnaic iad le 'n suilean. Cha do dhichuimhnich iad e ri 'm beo. 'Nuair a bha Peadar 'na sheann duine, bha e bruidhinn air an latha a bha iad maille ris air an t-slabh naomh, far an robh iad 'nan suil-fhianuisibh air a mhorachd.

I. Iadsan a tha beo anns a' chuid a's airde d'a nadur, chi iad gloir Chriosd. Los sinn fhein a chumail anns an staid sin, feumaidh sinn Easan a bhi tric 'nar smaointean. B' fheaird sinn an dorus a dhunadh an drasd 's a rithist, 's uair no dha a chuir seachad leinn fhein a beachd-smaoineachadh air beatha Chriosd. Tha ionadh duine nach 'eil a' gabhail mionaid samhchair leis fhein, latha 's a bhliadhna. Cha 'n 'eil sin gu maith. Air cho deonach 's ga 'm bi duine, cha 'n 'eil e furasda dha inntinn a shocruchadh air nithean spioradail am measg fuaim is driop an t-saoghail. Tha cuid de na naoimh anns an eaglais Phapanaich a' toirt thairis am beatha gu leir gu bhi beachd-smaoineachadh air fulangas is crann ceusaidh Chriosd. Cha 'n 'eil iad 'ga leigeadh as an cuimhne mionaid de'n latha. Dh' fhaodamaid sinne leasan a ghabhail uapa. Tha ar cridheachan gu nadurra fuar is cruaidh, 's cha 'n 'eil an taingalachd no'n gradh do Chriosd anna 'bu choir. Na'n cuimhnicheamaid air na bu bhitheanta 's nan smaoinicheamaid an drasd 's a rithist re an latha, air a bheatha 's fhulangas, dhuìsgeadh sin annainn an tuilleadh graidh Dha 's bhriseadh e cruas ar cridheachan.

II. Tha sinn a' faicinn gloir Chriosd 'nuair tha faireachduinn againn air miorbhuileachd na h-obair a rinn E air ar son-ne. 'Se gloir an t-Slanuighear a mbaitheas, ach cha leir dhuinne a' ghloir sin gus am bi fiosrachadh pearsant' againn air a mbaitheas da'r n-anma fein. 'Nuair

tha sin againn, tha ar suilean air am fosgladh 's chi sinn maise aisans, gu'n iarramaid e. Tha sinn a' fas cho cleachdte ri briathran a' Bhiobuill 's nach dhuìsg iad ioghnadh sam bith 'nar cridheachan. Eisdidh sinn ri facail de'n t-seorsa so gun ioghnadh—*Mac Dhe a ghradhaich mi 's a thug e fein air mo shon.* Nach e a's ciall d'a sin nach 'eil fhios againn gu de tha sinn ag radh! Na'n gabhamaid a stigh da rìreadh an ni a tha iad a' ciallachadh tha mi 'n duil gu'n tuiteamaid air ar n-aghaidhean air an làr. Na'n leughamaid a h-uile feasgar an naoitheamh caibideal deug de shoisgeul Eoin, 'sa radh rinn fhein 'nuair tha sinn 'ga leughadh—'S ann air Dia fhein a rinn-eadh so—tha mi 'n duil gu'n dhuìsgeadh e annainn ioghnadh nach leigeadh leinn cadal tuilleadh. Bhruchdadh maitheas is gradh Chriosd a steach air ar cridheachan, agus anns an smaoin sin chitheamaid a ghloir.

III. Ged a bhiodh duine fad a bheatha lamh ri Criosd cha rannsaicheadh e uile gu leir a ghloir. Ged shealladh e aisans tri fichead bliadhna, tha gloir fhathast nach fhac' e. Tha Pòl a' bruidhinn air *saoibhreas Chriosd nach feudar a rannsachadh.* Fhuair Pòl greim air rùn-diomhair na diadhachd mar nach d'fhuair moran, ach air cho soilleir 's gu robh e, air cho domhain 's gu'n deachaidh e, bha fhios aige gu robh doimhneachd grais ann an Criosd air nach do rainig e riamh. Bha saoibhreas air cùl saoibhreis, is gloir os cionn gloire a lion a chridhe le moladh agus ioghnadh air chor 's nach b'urrainn dha ach an uirnigh so a radh air a shon fhein 's air son muinntir Ephesus—*gu'm biodh iad comasach maille ris na naoimh uile, a thuigsinn ciod e leud agus fad, agus doimhne, agus airde; agus air gradh Chriosd aithneachadh, a chaidh thar gach uile eolas.* Beachd-smaoinich-eadh duine air Criosd 's air 'obair uile laithean a bheatha, 's cha teirig ioghnadh. Cha d'fhuair e ach cuman as a' chuan. Cha d'fhuair e ach earlais de'n oighreachd.

Ach an t-anam a bhios 'na dhusgadh, an duine bhios beo 's a' chuid a's airde d'a nadur chi e 'ghloir. Chi e maise nach faic na suilean dall. Tuigidh e nithean nach tuig na cridheachan cruaidh. Tha tri gloineachan leis a faic sinn gloir Chriosd—

Cridhe glan,
Beachd-smuaineachadh,
Umhlachd.

Far a bheil sin, cha 'n 'eil an cadal spioradail a dh' fholaicheas a' ghloir.

A N L A D A R .

FAODAIDH nach 'eil fios aig cuid d'ar luchd leughaidh, gu de tha sinn a' ciallachadh leis an fhacal *ladar*—co-dhiu a th' ann duine no beathach no biadh. Ach ma ghabhas iad faighidinn, innsidh sinn. Thachair dhuinn a bhi seachas an la roimhe ri bodach còir a tha 'na sheorsa de phears' eaglais ann an sgìreachd nach ruig sinn a leas ainmeachadh, 's thuirt sinn ris—a Sheumais, an aithne dhuibh-se gu de a th' ann an ladar? Sheall e oirnn car biorach, 's fhreagair e—mar a mi-mhodhail a' cheist e, carson a tha sibh a feoraich! Dh' innis sinn dha gu robh sinn am beachd iomradh a thoirt air an ladar anns an duilleig so, 's gu'm bitheamaid fada 'na chomain nam freagrachd e a' cheist ann am briathran soilleir—*gu de a th' ann an ladar.*' Gabhaibh, ars' esan, mo leth-sgeul; ma 's ann airson an leabhair dheirg a tha sibh ag iarraidh forthais, tha 'n gnothuch ceart gu leòir. Abraibh riutha, mhinisteir, gur h-e a th' ann an ladar—*bocsa beag air cois fhada leis am b'itear a trusadh nam buinn-a-sia.* Tha Seumas 'na ghille-mhinisteir, no mar theirear ris *Beadle*, 's tha sinn an dùil gur h-e rinn cho amharusach e 'nuair a bhruidhinn sinn an toiseach, gu robh facail eadar e fhein 's na foirfich o chionn bhliadhnachan mu 'n ladar. Shuidh sinn aig bun craobhe 's dh' innis e car air char mar bha. Cha ruig sinn a leas tigh'nn thairis air cainnt Sheumais air eagal gu faic na foirfich e, ach o'n fheasgar air an d' innis iad dha gu faodadh e 'n ladar a chuir air an spàrr, 's gu 'n cruinnichte tabhartas a' choimhthional air dhoigh eile, chaill Séumas a thlachd 'na dhreuchd, 's mar b'e nach bu toigh leam, ars' esan, duin' eile fhaicinn a' cur suas a Bhiobuill 'nuair a bhios sibh fhein a' dol do 'n chubaid, thilgin' an clag 's a h-uile rud eile mu 'n casan. Air a' cheud Shabaid an deigh do na foirfich binn an làdair a thoirt a mach, 'nuair a thainig àn an tabhartais, an aite Seumas a dhol mu 'n cuairt leis an ladar mar a b' abhaist, dh' eirich triuir dhiù fhein, le poca beag gorm 's cearcall mu bheul, an laimh gach fir. Chròim Seumas a a cheann air an aite shuidhe, 's cha do leig e air gu robh e faicinn no cluaintinn.

Cha robh fhios agam riamh gu robh e cho duilich feum a dheanamh air chùl làdair gus an deachaidh mi an cainnt Sheumais. Bha mise 'n duil gu rachadh agam fhein air dol mu 'n cuairt leis, ach chuir esan as a' bheachd sinn mi. Cha ghabhainn an saoghal a nis 's feuchainn ris. Feumaidh fear an làdair, ars' esan, suil gheur a bhi aige agus làmh chinnteach, 's a dh' aindeoin cho curamach 's gu'm bi e, faodaidh drìod-fhortan eiridh dha. Cha do shuidh air stiuir nach d' thainig o laimh. Bidh sibh fhein, a' mhinisteir, uairean ni 's cuimsiche seach uairean eile.

Bha teanga gheur aig luchd an làdair cho mhaith ri suil bhiorach is lamh chumseach. Bha bean-uasal air an cuala sinn iomradh cho spiocach, 's nach cuireadh i dad 'san ladar, 'nuair a rachadh i do 'n eaglais. Neo-ar-thaing nach robh i modhail, 's nuair a shinnte 'n ladar 'ga h-ionnsuidh, ghogadh i a ceann, ach cha chuireadh i ruabhag ruadh ann. Thachair so Sabaid no dha. Mu dheireadh, dh' fhas Seumas—ma 's e Seumas a b' ainm dha—seachd sgith de 'n chluicheachd. Bha e air fharranachadh. An ath latha 'nuair a choc e rithe 'n ladar mar a b' abhaist 's a ghog ise ceann gun dad a chuir ann, thuirt e rithe gu cas ann an guth a chual an coimhthional uile—B' fhearr leam na bu lugha de mhodh 's na bu mhodha dh' airgid.

Ach saoilidh sinn gu 'm b' fhearr am modh fhein seach buinn gun fheum a chuir 'san ladar—gur fhearr beic na putan. Bha duil againn gur h-ann ri feala dha a bhiodh foirfich 'nuair a theireadh iad gu 'm biodh putain is tairngean is trealach de 'n t-seorsa sin 'san ladar, ach tha coltach nach h-ann idir, 's nach ann an diugh no 'n dé a thoisich an t-olc. Anns an ochdamh linn deug bha 'n gnothuch cho maslach 's gu'm biodh Seiseinean na h-Eaglais ag iarraidh air na ministeirean—earail a thoirt do 'n t-sluagh gun magadh a dheanamh air Dia le bhi 'cur buinn 'san ladar nach gabhadh na marsantan. Beagan bhliadhnachan an deigh an aonaidh eadar Albainn is Sasunn, cha robh feum sam bith an airgid Albannach. Cha ghabhte 's a mhargadh e, ach tha na leabhraichean Seisein ag innseadh dhuinn gu 'n cuirte 'san ladar e, 's gu robh sin na thrioblaid mhor do na foirfich. Aig deireadh na bliadhna bha cuid de dh' eaglaisean aig an robh cho mhaith ri cudthrom dheich puinn de sheann airgid 's de chuinnidhean nach b'fhiach dad. 'S bha e air a radh gu 'm biodh muinntir Obareadhain a' cur droch airgid ann am bocsa nam bochd, 'sa faotainn mughaidh de dh' airgid maith. Chùm cleireach seisein a bha dluth do Ghlaschu cunntas air na droch bhuinn a chuireadh 's an ladar 's ann am bocsa nam bochd fad dheich bliadhna, 's thuirt e gun do rinneadh 20190 gnìomh leibideach 's an eaglais anns an uine sin.

Nan robh cainnt aig an ladar, b' fhiach dol air cheilidh air.

C A O M H A L A C H D .

BHA mi o chionn ghoirid aig tiodhlacadh. 'Nuair a bhatar a'dunadh na h-uagha, chuala mi triuir no cheathrar d'a choimhearsnaich a' bruidhinn mu 'n fhear nach bu mhaireann. Cha b' aithne dhomhsa ro mhaith e, ach rainig aon

fhacal mo chluas, a chord rium. Thuir iad, fear as deigh fir, gu robh Eoghan 'na dhuine caomhal. Ma dh' fhaoidte gu saoil cuid gur suarach am moladh e, gu 'n abradh a choimhearsnaich mu dhuine, 'nuair a thatar a' fagail na beannachd dheireannaich aige, gu robh e 'na dhuine caomhal. Ach gu de an teisteanas a b' fhearr a b' urrainn iad a thoirt dha? 'Nuair a thig am bas 's a tha ar cairdean air an gairm ann an lathair an Ti d'a leir na h-uile nithean, 's a tha mion-eolach air diomhaireachd gach cridhe, cha bu choir dhuinne breith a thoirt. 'S e ar gliocas a bhi samhach. Tha iad ann an lamhan an Ti a tha trocaireach. Tha feum againn uile, maith is dona mar tha sinn ann, air trocair, 's 'nuair a sheasas eadhoin na naoimh aig ceithir breitheanais, cha 'n urrainn iad bonn misnich eile bhi aca—*ach gu bheil Dia caomhal*. Is ann 'na chaomhalachd-san a dh' fheumas sinn uile ar dochas a chur, agus saoilidh mi nach 'eil duine sam bith a's cinntiche dh' fhaodas earbsa dheanamh as a sin, na 'n duine mu 'n abair a choimhearsnaich 'nuair a tha iad 'ga fhagail anns a' chladh, gu robh e 'na dhuine caomhal.

Tha caomhalachd a' ciallachadh tuilleadh is caoimhneas. Faodaidh duine bhi caoimhneil, gun a bhi caomhal. Is iomadh duine mu 'n abrainn gu bheil e caoimhneil mu nach abrainn gu bheil e caomhal. Tha caomhalachd a' dol ni 's doimhne. Theirinn gu bheil duine caoimhneil ma tha 'lamh fialaidh 's a chridhe farsuing, ach cha 'n abrainn gu bheil e caomhal mar 'eil spiorad Chrìosd aige—mar 'eil an inntinn 's an cridhe aige do dhaoine truagh is peacach is bochd is amaideach is mi-fhortanach, a bh' aig Chrìosd 'nuair bha E air thalamh, 's mar cuir e Eas 'nam chuimhne gach uair a thig mi faisg air. Ged is mor am facal e, tha cuid a dhaoine ann a ni sin. Is iadsan na daoine caomhal. Tha leithid de bhàigh, 's de dh' iochd, 's de chiùine, 's de chairdeas 'nan cridhe, 's nach urrainn sinn tigh'nn lamh riutha gun faireachduinn gu bheil sinn ni 's dluithe do Chrìosd, 's gu bheil sinn a tuigsinn ni 's fhearr caibidealan sonruichte anns a' Bhiobull far a bheil iomradh againn air an doigh 's an do labhair an Slanuighear ri Sacchéus 's ri sheorsa. B' aithne dhomh foirfeach a bha cho garg 's cho colgarra ann an trod 's an dteadh, 's gu 'm b' fhearr le daoine teicheadh a dh' America, seach seasamh air a bheulaobh anns an t-Seisein. Theireadh a choimhearsnaich gu robh e diadhaidh ach nach bu toigh leo e. Bha eagal air a h-uile duine 'san sgìreachd roimhe. Cha chuala mi riamh gu 'n do rainig duine 'na eigin a dhorus, na gu 'n do chuir duine amaideach no duine cionntach a chomharle ris. Cha robh e caomhal. Cha 'n 'eil diadhachd maith 'nuair tha i fuar is gruamach, ach tha naomhachd maiseach 'nuair tha i air a crunadh

le caomhalachd. An robh neach riamh air thalamh cho cairdeil ri Chrìosd, ri daoine truagha? Cha 'n e 'naomhachd a tharruing peacaich 'ga ionnsuidh, ach a chaomhalachd. Bha fhios aca nach ann a throd riu a thainig e, ach 'gan cuideachadh, nach ann 'gan dteadh ach 'gan tearnadh. Thug e dhaibh misneach, bhruidhinn e riutha mar bhrathair, 's leagh a chaomhalachd cruas an cridhe. Thug caomhalachd an t-Slanuighear ceudan do rioghachd neamh a chumadh neo-chaomhalachd nam Pharasach a muigh.

Tha feum aig an t-saoghal daonnan air daoine caomhal. Is iadsan, da rìreadh, a tha cumail beo a' chreidimh Chrìosduidh. Cha 'n e na h-arguimeadan a chuireas sgoilearan is feallsanaich an altaibh a cheile, a tha cumail a' chreidimh beo, ach caomhalachd is maitheas nan daoine sin a dh' ionnsaich caomhalachd ann an sgoil Chrìosd. Aon duine caomhal ann am baile, is mor a' bheannachd e. Tha e 'na fhianuis air taobh diadhachd a's fhearr na leabhraichean. Tha e 'na thobar beatha as a bheil daoin' eile 'g ol 's a' faotainn slainte. Tha e 'na oladh a leighseas lotan a cho-chreutairean. Tha e 'na fhasgadh a dh' ionnsuidh an tig daoine sgith. A' chuilc bhruite cha bhris e. Ma dh' fheumas e neach eile chronachadh, cronaichidh e ann an gradh. Ma dh' fheumas e suidh' ann am breitheanas air neach eile, cuimhnichidh e trocair. Ma chluinneas e gu 'n do ghlacadh a choimhearsnach ann an coire air bith gu h-obann, cha teid e seachad air, air an rathad mhor, 's cha dean e tàir air, 's cha troid e; ach togaidh e suas a shamhuil sin do dhuine ann an spiorad na macantachd. Ma ghabhas facal maith a radh as leth cionntaich, cha bhi e 'na thosd. Cha dean e air a cho-chreutairean ni nach bu mhaith leis Dia a dheanamh air fhein.

Is beannaichte na daoine trocaireach, oir gheibh iad trocair.

AR NAIMHDEAN.

CHA mhor dhaoine aig nach 'eil namhaid air chor-eigin. Saoilidh sinn gu bheil sinn a' deanamh gle mhaith ma tha e 'na chleachdadh againn a bhi 'g urnuigh airson ar cairdean. Ach cha leig Chrìosd leinn stad aig ar cairdean. Tha e 'g radh—*Deanaibh urnuigh air son na muinntir a tha buntainn ribh gu naimhdeil*. Cha 'n 'eil fhios againn am bith buanachd 'nar n-urnuigh da 'r namhaid, ach tha cinnt againn gu 'm bi an urnuigh sin chum buanachd dhuinn fhein. Le bhi 'g urnuigh air son ar namhaid, gheibh sinn buaidh air naimhdeas is mi-rùn ar cridheachan fhein, 's cha bheag a' bhuaidh sin. Cha 'n urrainn dhuinn droch fhaireachduinn a bhi againn do dhuine, a's abhaist dhuinn ainmeachadh 'nar n-urnuighean.

AN SAMHRADH.

'NUAIR a bha mi 'nam bhalach, bhiodh m'athair 'g am chur a bhuachailleachd a' chruidh 's an t-samhradh 'N uair a chuimhnicheas mi air na laithean sin, thig dusgadh 'nam chridhe air nach urrainn mi cainnt a chur. 'Nuair a bhiodh an crodh ag ionaltradh rachainn air mo dhruim dìreach air a' mhachair, 's dh' eisdinn ri ceol nan uiseag. Tha cuimhne agam fhathast air an t-sòlas a bheireadh e do'm chridhe, 's na smaointean a thigeadh 'nam cheann. Tha bliadh-nachan uaithe sin. An latha roimhe, bha mi tigh'nn dhachaidh o bhi 'g amharc duin' òg a tha 's a chaitheamh. Bha mo chridhe goirt. Ach air an t-sliabh bha na h-uisgean a' seinn, 's o nach robh suil 'gam fhaicinn, chaidh mi air mo dhruim, 's dhùin mi mo shuilean feuch an tigeadh an t-seann fhaireachduinn 'nam chridhe. Cha d' thainig, ach thainig an smaoin 'nam cheann nach robh annam ach an t-amadam, 's gu'm b' fhearr dhomh eiridh air eagal gu faighinn an lònidh. Their seann daoine gu bheil an samhradh air atharrachadh seach mar a bha iad òg. Ach cha'n e sin am facal mu dheireadh air a' chuis. Bha na h-uisgean cho binn 'sa bha iad riamh.

AN IORGHUILL.

Bha cu ann uair-eigin a chaidh do'n mhargadh 's a cheannaich ceann caorach. Air an rathad dhachaidh thachair dà chu eile air, 's chaidh iad far a cheile. Leig e as an ceann, rug e air amhaich air fear dhiu, 's thoisich an tapaid. Am fear nach robh 'san iorghuill, smaointich e gu robh cho mhaith dhasan feoil itheadh fhad 's a ghabhadh i faotainn, 's thug e lamh air ceann na caorach. 'Nuair a chunnaic e so, leig e as an curis an robh e tapaid, 's leum e air muin a mheirlich. Ach fhad 's a bha esan an amhaich a mheirlich, thug an cu eile aghaidh air a' cheann. 'Nuair a chunnaic e so, 's a thuig e nach gleidheadh e 'n fheoil nan leanadh e air an tapaid, thog e leis ceann na caorach, 's thuirt e—*Ubh ubh b'e 'n la e 'nuair nach urrainn mi tuasaid bheag a dheanamh gun mo chuid a chall.*

AN TEANGA.

Dh' fheumadh duine géur a bhi 'na dhuine caomhal. Is iomadh uair a ni an teagadhadh ghéur lot nach 'eil furasd a leigheas. Duine glic, caoimhneil aig a bheil fuasgladh facail—ni e chairdean cridheil; ach duine an-iochdmhor aig a bheil teanga sgaitheach—'s cuis eagail do'n duthaich e. Is bitheanta a tha ioc-shlainnt 's an teanga mhabaich, 'nuair nach 'eil 's an teanga ghéur ach am puinsein.

AN TAOPH EILE.

Theid againn uile air trioblaidean dhaoine eile a ghiulan ann an spiorad Criosduidh. Theid againn air solus a chur air freasdailean gle

dhorcha 'nuair is e daoine eile a tha fulang. Cha'n e a's reusan dha sin gu bheil sinn 'nar cealgairean, ach gu bheil e duilich do dhuine e fhein a chur ann an aite neach eile. 'S ann 'nuair a bhios an cudthrom oirnn fhein a dhearbhar ar cainnt. Tha mi'n duil gu bheil fhios agam ciamar a bu chor do m' choimhearsnach uallach a ghiulan, ach b' fhearr leam gu robh mi cinnteach, gu de dheanainn fhein na'n robh mi 'na aite.

LAOIDH.

BHA an laoidh so air a tionndadh gu Gaidhlig leis an *Urr. Iain MacRuairidh* a bha 'na fhear deasachaidh air na duilleagan so fad iomadh bliadhna. Tha fhios againn nach misd le ar luchd-leughaidh a lamh fhaicinn aon uair eile.

Fan maille rium! tha 'm feasgar ciaradh trom
Is sgàil na h-oidhch': a Dhé, fan thusa leam!
'Nuair thig an éis, 's a threigeas cairdean dlùth,
O thi bheir neart do'n lag, fan maille rium!

Tha beatha 'triall 's mo la a' tigh'nn gu crìch;
Tha maise 's glòir na talmhainn 'dol a dhìth;
Tha caochladh mòr ri fhaicinn air gach dhùil:
O thusa chaidh nach treig, fan maille rium.

Cha'n e mo mhiann thu 'triall air falbh gun dàil
Mar neach air chuairt, ach thu bhi gabhail tàimh
Am chuideachd fhein, a Dhe, le cairdeas dlùth,
A chaidh nan cian nach tréig; fan maille rium.

Na tig mar Rìgh, le uambas, thugam fhein,
Ach caoimhneil, tlàth, le slainte fo do sgéith;
Lan iochd is truais ri sluagh tha 'cur riut cùl;
Mar charaid caomh nan truagh, fan maille rium!

'Nuair bha mi òg rinn thusa comhnadh leam;
Ged b'òlc mo dhoigh, 's mi 'triall gu bròn am dheann

Cha d' threig thu mi ged nach bu mhiann leam thu
Gu ceann mo réis, O Dhe, fan maille rium!

Gach uair de'n la thoir dhomh do laithreachd thréun;

Ciod ach do ghras bheir buaidh air Sàtan fhein?
Co ach thu fhein bhios dhomhsa mar reul-iuil?
Gach oidhch' is la, O Dhe, fan maille rium.

'Nuair tha thu dlùth cha'n eagal leam aon nàmh;
Tha m'inntinn stold' 's tha uile is deoir na'n tamh,

Bho 'n thug thu buaidh air bàs is uaigh le cliu,
'Nuair sheas thu 'n àit' do shluaigh; fan maille rium.

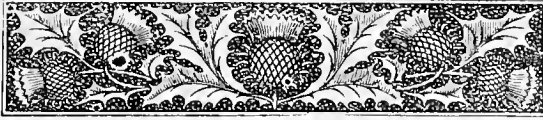
Cum suas do chrann gach àm am shealladh fhein
Le d' sholus aigh stiur mi do ghnath 's gach céum;

Tha 'n sgàil a' triall, 's tha mhaduinn shiorruidh dlùth,

Trath bhios mi'n so, O Dhe, fan maille rium.

AM FOGHARADH.

ANN an cuid de sgìreachdan, tha e 'na chleachdadh latha buidheachais a choimhead aig deir-eadh an Fhoghair. Bu mhaith nam biodh a leithid sin de latha, air a choimhead leis gach comhthional 'san eaglais. Tha e iomchuidh gu'm biodh cothrom air a thoirt do'n t-sluagh, pairt a ghabhail ann an seirbhis bhuidheachais airson an fhogharaidh, co-dhiu a ghabhas sin deanamh air Sabaid no latha seachduinn. Tha e freagarrach gu moladh daoine Dia airson cinneas na talmhainn, cho mhaith 'sa mholas iad E, airson throcairean eile. Tha Esan a' riaghladh anns an t-saoghal nadurra mar anns an t-saoghal spioradail, 's chitear a chumhachd 's a mhaitheas air an achadh-bhuana mar a chitear iad 'san teampull. 'Nuair a choisich an Salmadair thairis air achaidhean Iudah, o chionn corr is da mhìle bliadhna, 's a chunnaic e iad air an comhdachadh le pailteas Dhe, rinn e, 's sheinn e 'n t-oran—

An talamh tha thu fiosrachadh,
'S 'ga uisgeachadh gu reidh ;
Le abhainn Dhe ta làn do'n uisg'
Trom beartach ni thu e.
Dhoibh arbhar tha thu deasachadh,
Le d' fhreasdal caomha fein ;
'S ag uisgeachadh le pailteas mor
Nan iomairean gu min
Mu'n bhliadhna coron tha thu cur,
Le d' mhaitheas fein, a Dhe,
Tha saill a' sìleadh anns gach àit,
O d' cheumannaibh gu reidh.

Gach latha tha 'n urnuigh a tigh'nn o mhìle bile—Thoir dhuinn ar n-aran lathail—agus is e na h-achaidhean arbhair freagradh Dhe do'n urnuigh sin. Tha 'n saoghal an crochadh ris-san airson beatha cuirp, cho cinnteach 's a tha e 'n crochadh ris airson beath' anma. Their sinn gu'n do rinn Crìosd miorbhuil 'nuair a mbeudaich e'n t-aran 'sa bheathaich e na mìltean, ach their sinn cuid-eachd nach 'eil a leithid sin de mhiorbhuil a' tachairt an diugh. Tha a' cheart ioghnadh mu choinneamh ar sul a h-uile foghar, nan robh againne an t-suil a chitheadh 's an cridhe thuig-eadh. Air cho innleachdach 's ga bheil an duine, 'nuair a chuireas e 'n sìol anns an talamh, cha 'n urrainn e 'n corr a dheanamh.

Is e Dia a bheir fàs is toradh. Tha maitheas Dhe mar gu'm biodh abhainn mhor a' ruith troimh 'n t-saoghal, ach tha 'n abhainn a' ruith cho cinnteach 's nach 'eil sinn a' gabhail suim dhi. Ged tha 'n fhuaim 'nar cluasan, cha chluinn sinn i, 's ged tha i 'dol seachad air ar dorsan,

cha'n fhaic sinn i. Tha earrach is foghar, samh-radh is geamhradh, fuachd is teas, grian is gaoth, a' tighinn cho cinnteach 'nan àm fein, 's ag oibreachadh toil an Uile chumhachdaich cho seimh, reidh, ordail, 's nach 'eil iad a' cur ioghnadh sam bith oirnn. Tha sinn a' tuiteam 'nar cadal air chor 's nach leir dhuinn an lamh thrèun, 's an inntinn ghlic, is cridhe 'ghraidh a tha air chul laghannan Naduir. Tha feum againn uile air an urnuigh a radh gach latha—*Fosgail mo shuilean chum 's gu faic mi do ghloir.* Tha Dia anns an t-saoghal an diugh mar a bha e ann an laithean an t-Salmadair. Cha d' fhaig Esan an saoghal 'n uair a shiubhail Maois. Tha e fhathast a' marcachd air sgiathaibh na gaoithe, 's nan robh claisteachd againne, chluinneamaid fuaim 'imeachd. Is e Esan a tha 'deanamh an t-saoghail maiseach, 's a' crunadh na bliadhna le pailteas. O gach achadh buana ann an àm an Fhoghair tha 'n guth a tigh'nn 'gar n-ionnsuidh—*Feuch tha mise maille ruibh.* Tha gach dias a chromas a ceann le cudthrom a toraidh ag innseadh dhuinn nach do dhichuimhnich ar n-Athair air neamh a chlann a th' air an talamh. Tha Fhacal-san cinnteach, 's cha teid E 'n cois a gheallaidh.

Tha am Foghar a' teagasg iomadh leasan dhuinn, ach tha e gu sonruichte 'gairm oirnn an Tighearn' a mholadh. Tha sinn uile deas gu bhi gearan, 's mas fìor na theirear, cha'n'eil daoine air thalamh cho gearanach ris na tuathanaich. Is iomadh uair a chuala sinn o thainig a' bhliadhna, nach robh ri bhi ann ach foghar bochd, 's nach biodh biadh ri fhaotainn do dhuine no do bheathach. Ach nam biodh faighidinn aig daoine, chitheadh iad gun tig gach ni na àm fhein. Gu de is fhiach ar creidimh ma bheir fras Iuchair air falbh e. Cha do chuir an gearan cruach a bharrachd riamh 'san iodhlainn. 'Nuair a bhios an t-eu-dochas a' faotainn lamh an uachdar oirnn, cuimhnicheamaid gu de a thuirt aon de na faidhean.

Chaidh ged nach toir crann fige blath,
'S nach fas air fion-chrann meas
Saoth'r a' chroinn-olaidh ged a threig.
'S fas dèis gun bhi air slìos.
Gach treud o'n mhainnir ged a bhuail
Grad fhuathas 'nuair nach saoil :
Greigh ged nach d' fhaig an t-Earrach cruaidh
No b' air uachdar raoin.
Gidheadh 'san Triath bidh mise ait,
Is ni mi uail 'na ghradh
Mor aoibhneas ni mi ann am Dhia
'Se Dia mo shlainnt' gu brath.

A dh'aindeoin gu de their daoine, is e an inntinn 's an spiorad sin a bheir buaidh air an t-saoghal. Cha'n'eil an gearan maith, ach ni spiorad na taingealachd beatha duine maiseach, 's ni e chridhe 's a cheum aotram. Ann an aon de sgriobhaichean nan Rabbis Iudhach, tha e air a radh, gu bheil da sheorsa ainglean ann—ainglean airson seirbhis, 's ainglean airson molaiddh. Tha na Rabbis fhein ag radh gur h-e na h-ainglean molaiddh a's airde, 's nach 'eil e air a cheadachadh dhaibh Dia a mholadh da uair. 'Nuair a thogas an t-aingeal a guth ann an laoidh molaiddh, 's a sheinneas i cliu an Ti a's airde, tha i a' crìochnachadh a beatha, tha i a' sioladh a mach a bith—oir rainig i iomlanachd, 's choimhlion i rùn Dhe a bh' aige 's an amharc 'nuair a thug e dhith beatha. Cha'n'eil ann ach aon de sgeulachdan faoin nan seanairean, ach tha chrìomag so de'n fhirinn ann—gu bheil duine 'g eiridh gu iomlanachd beatha, 'nuair tha 'chridhe air a' lionadh le spiorad a' mholaidh. Bhiodh ann Foghar na shacramaid dhuinn uile, nan duiogeadh e annain taingealachd, 's nan tugadh e oirnn seinn o'n chridhe—

O m' anam beannaich fein a nis
Iehobhah mor do Dhia,
Na dichuimhnich na tiodhlacan
A dheonuich dhuit an Triath.

Ann an seirbhis bhuidheachais an fhoghair bu choir dhuinn na bochdan a chuimhneachadh. Cha'n'eil doigh eil' anns an fhearr a's urrainn dhuinn ar taingealachd a nochdadh. Tha 'n doigh sin taitneach do Dhia. Bhiodh e gle nàrach, nam biodh ar cridheachan cruaidh, 'nuair tha ar saibhlean làn. Cha bhinn an ceol le Dia an spìocaireachd. Cha d' tainig duine rianh gu bochdainn, le bhi cuideachadh nam bochd. Is toigh le Dia cridhe farsuinn agus lamh fhialaidh. Ged a dh' fhaodas gu leoir de theachd an tìr a bhi againne, tha na mìltean air a bheil an t-acras. 'Nuair a stadas na Crìosduidhean air a bhi caoimhneil ris na bochdan, caillidh an diadhachd a maise. Cuimhnicheamaid trocair 's bitheamaid baigheil.

M A R A N A T A.

1 Cor. 16-22

CHA'N'EIL am facal maranata a' tachairt oirnn ach aon uair anns an Tìomnadh Nuadh, 's cha'n'eil e idir furasd a radh gu de brìgh an fhacail. Tha Pol a' sgriobhadh—*Ma tha neach sam bith nach gradhaich an Tighearn Iosa Crìosd, biodh e 'na anatema maranatha*, no mar tha e air a chur anns a' Bhiobull ùr Ghaidhlig—Mur 'eil gradh aig neach air bith do'n Tighearna, bitheadh e ANATEMA. MARAN. ATA. Gu de tha Pòl a' ciallachadh? Their cuid gu faodar

cainnt Phòil a chur mar so—gun atharrachadh a dheanamh air a theagasg—Mur gradhaich neach Crìosd, biodh e mallaichte gu brath, seadh seachd uairean mallaichte. Tha am facal anatema a' ciallachadh duine no ni a th' air a chur air leth a chum sgrios; 's a chionn gu'n do chuir Pol an dà fhacal taobh ri taobh, their cuid gur h-e tha anatema maranata a' ciallachadh—mallaichd dhubailte, lèir sgrios eagallach. Cha'n'eil na sgoilearan a's fhearr a' toirt gnus do'n bheachd sin. 'Nuair a leughas sinn an rann so, bu chor dhuinn stad aig Anatema, mar tha 'm Biobull ùr a' deanamh. Cha'n'eil e ceart an dà fhacal a chur comhla idir, a chionn nach 'eil iad a' ciallachadh an aon ni. 'Nuair a sgriobh Pòl na briathran soluite—mur 'eil gradh aig neach do'n Tighearna, bitheadh e anatema—rinn e stad beag, 's leis an ath anail thubhairt e—MARAN ATA, is e sin ri radh, *Tha ar Tighearna 'teachd*. Dh' eirich inntinn Phòil o'n bhreith a dh' ionnsuidh a' bhreitheamh. Tha cuid de sgoilearan ag radh gu faodar na briathran a ghabhail mar urnuigh—*A Tighearna, thig*.

Bha dochas na h-eaglais air a chumail beo, ann an laithean a leanabachd, le duil ri teachd Crìosd. Bha moran de na ceud Crìosduidhean aig an robh làn fhiuthair gu'n tigeadh Crìosd an dara uair, 'nan latha fein. Aig aon àm d'a bheatha, bha Pòl de'n bheachd sin; bha e'n duil nach b' fhada 'n uine gus a faicte an Rìgh glormhor a' teachd. Bha an urnuigh gu tric air bilean nan creidmheach anns na linntean sin—*A Tighearna, thig*, 's math dh' fhaoidte gu'm biodh cuid dhiu a glaochaich nam facal ann an seirbhis na h-eaglais, dìreach mar a chuala sinn cuid de na METHODISTS a' glaochach HALLELUIAH ann am meadhan searmoin, 'nuair a chluinneadh iad rud a chodadh riutha.

Tha ar Tighearn a' teachd. Is e sin firinn do nach 'eil Crìosduidhean an latha diugh a' toirt moran geill. Cha'n'eil iad ag aicheadh gu'n tig E, ach cha'n'eil an smaoin anabarrach beo dhaibh, 's cha'n'eil iad a' sealltuinn ri teachd an Rìgh le dochas is aoibhneas mor. Bha 'n dochas sin 'na neart 's na sholus do'n eaglais ann an toiseach a toiseachaidh. Tha an Tìonnadh Nuadh làn dheth. Thuir Crìosd e fein—*Agus an sin foillsichear comharadh Mhìc an duine ann an neamh; agus chì iad Mac an duine a' teachd air neoil neimh, le cumhachd agus gloir mhoir*. Ann an sacramaid na suipeir naoimh, theagaisg Crìosd d'a shlugh cuimhne 'chumail aisans, fiuthair a bhi aca ri 'theachd, 's an t-ordugh sin a choimhead—*agus an tig e*. Agus is e an urnuigh mu dheireadh a th' anns a' Bhiobull—*Amen: thig, a Tighearna Iosa*.

Tha e soilleir gu leoir o'n fhirinn gu bheil Crìosd ri teachd, ach cha'n'eil e idir cho soilleir cuin no ciamar a thig E. An tig E ann an

uaigneas, no an tig E le fuaim a chlisgeas an saoghal? An tig E ann an cumhachd a spioraid, no an tig E mar Rìgh a rìghicheas gu pearsonta thairis air na duthchannan? An tig E aon uair, no an tig E uair is uair eile? An tig E gu h-aithghearr, no an teid na mìltean ginealach seachad ma'n cluinnear fuaim a theachd? Eiridh ceistean de'n t-seorsa sin 'nar inntinnean, ach cha'n'eil e furasda freagradh fhaotainn dhaibh. Ann an aon seadh tha Crìosd a' teachd daonnan, 's cha'n'eil linn nach fhaca cuid de nageallaidhean air an comhlionadh. Thainig Crìosd air ais cheana 'nuair a nochd se E fein do na deisciobuil an deigh aiseirigh. Thainig Crìosd air ais 'nuair a bha 'n eaglais air a lìonadh leis an Spiorad Naomh air la na cainneis. Tha E tigh'nn air ais gach uair a gheibh an rìoghachd a chuir E air chois, buaidh air an t-saoghal. 'Nuair a shoirbhicheas obair spioradail sam bith, faodar a radh—*Tha an Tighearna a' teachd*. Ach cha n-e sin an dochas a bha lasadh ann an cridhe Phòil, cha'n e sin an dochas a bha 'cumail beo misneach na h-eaglais òig. Bha iad a' sealltainn airson *la an Tighearna, anns an faicheadh an suilean, an Rìgh 'na mhaise*. Cuin a thig an latha mor sin, cha'n aithne dhuinn! Thuirt Crìosd fhein—*Air an la no air an uair sin cha'n'eil fhios aig duin' air bith, cha'n'eil eadhoin aig ainglean neimh, no aig a' Mhac, ach aig an Athair a mhain*. Tha nithean diomhair ann a bhuineas do Dhia. Cha bu choir dhuinne bhi cosg ar saothair air nithean nach buin dhuinn. Is e ar dleasdanas-ne 's ar gliocas-ne faire dheanamh, chum gu'm bitheamaid deas, co dhiu a thig esan an diugh no am maireach. Thig la an Tighearna mar ghaduiche 'san oidhche. Is beannaichte an seirbhiseach sin a gheibh a Thighearna, an uair a thig e, a' deanamh faire. Biodh ar lochrain daonnan laiste. Iadsan a bhios dileas anns an obair a dh'fhag am Maighstir aca, cha bhi eagal orra roimh 'theachd. Nan robh fhios agaibh, arsa caraid ri IAIN WESLEY, g'un tigeadh am bas h-ugaibh am maireach, ciamar a chuireadh sibh seachad an uinc. Mata, ars' esan, dheanainn an ni a gheall mi cheana 'dheanamh: shearmonaichinn ann an Gloucester, rachainn an sin gu Tewkesbury far a bheil agam ri searmonachadh 's an fheasgar, chuirinn seachad an oidhche ann an comhradh ri m' charaid Martainn, rachainn a luidhe an deigh an aoraidh 's chaidlinn, 's bhiodh fiuthair agam gu'n duiosginn ann an glòir. Esan a ni toil Dhe, 's a ni an obair a thug Dia dha ri dheanamh gu dileas—tha e daonnan deas air son teachd Chrìosd. MARAN ATA. *Tha ar Tighearna a' teachd*. Tha e a' tigh'nn h-uagainn an diugh ann an trocair. Tha e 'na sheasamh aig ar dorus 'a bualadh. Ma dh'fhosglas sinn an dorus, 's ma chuireas sinn eolas air a nis, cha bhi eagal oirnn

an uair a thig e a ris, ann an glòir an Athar le 'ainglean naomha.

LEABHAR URNUIGH NOCS.

GED a tha cainnt nan Gaidheal anabarrach aosda, cha'n'eil cunntas againn gu'n do chuireadh leabhar Gaidhlig riamh ann an clò, gus a bhliadhna 1567. Tha gu leoir de sgrìobhaichean Gaidhlig a's sinne na sin, ach cha robh iad air an cur ann an clò. Tha 'n t-urram aig leabhar urnuigh Nocs—gur h-e a' cheud leabhar a chuireadh a mach ann an Gaidhlig.

Sgrìobh IAIN NOCS an leabhar ann an 1554, an uair a bha e ann an Frankfort, gu bhi 'na chuideachadh dha fhein, 's d'a chomhthional ann an seirbhis na h-eaglais. An uair a thainig e air ais do dh' Albainn thug e leis an leabhar, 's ged nach tug an Seanadh ughdarras do na ministearan an leabhar uisneachadh ann an aoradh gu 1564, tha e gle choltach gu robh iad 'ga uisneachadh bliadhna no dha roimhe sin.

Cha'n'eil fhios againn an e Nocs fhein a chomhairlich an leabhar a thionndadh gu Gaidhlig, ach co dhiu ghabh IAIN CARSWELL—a bha 'na Easbuig air na h-eileinean mu'n do shìubhail e—an obair os laimh. Faodaidh e bhi gur h-ann ann an ceann Iarla Earraghaidheal a bhuail an rud an toiseach, oir b' aithne do CHARSWELL e gu maith, 's bha 'n t-Iarla anabarach eudmhor air taobh na h-eaglais, 's air taobh a' chreidimh Phrostanach. Aig toiseach an leabh-air tha CARSWELL a' deanamh moladh nach beag air Tighearna nan Caimbeulach. Ged nach robh gaol aig moran de na Gaidheal air an Easbuig, cha'n'eil teagamh nach robh maith spioradail na duthcha aige 's an amharc daonnan.

An Carsalach mòr tha 'n Carnasaraidh
Tha na coig cairt 'na chasan
Tha dhroll mar dhruinnein na corra,
'S a sgroban lom, gionach, farsuinn.

Mas fìor am bard, cha tugadh a choltas an t-Easbuig a cuideachd. Ach cha robh dad de bhoilich ann. Tha e 'g radh aig toiseach an leabhair nach robh a Ghaidhlig ro mhaith 's nach b'urrainn e dheanamh ach a dhìchioll—“adbbhuim fein fos uireasbhuidh mhor do bheith orm agcan-amhain ghaidhliche.” Ach ars' esan—“is lòn don fhirinde i fein mar fhiadhnise, gun brat oile do chùr impe.” Bha e 'cur dragh air inntinn gu robh na Gaidheal na bu toighiche air sgeulachdan faoine mu Fhionn Mac Cumhail, na bha iad air facal na fìrinn, 's chuir e roimhe gu'm faigheadh iad cothrom, eolas fhaotainn 'nan cainnt fhein air seorsa litreachais eile a b' fheairrd iad. B'e sin an t-aobhar gu'n do thionndaidh e gu Gaidhlig leabhar urnuigh Nocs.

Tha tuilleadh is urnuighean ann an leabhar CHARSWELL. Tha gach seoladh ann a bhiodh feumail do mhinistearan 's do'n t-sluagh anns an latha 'san do chuireadh ri cheil e. Tha aidmheil creidimh ann, tha riaghailtean ann mu dhreuchd na ministrealachd, mu thaghadh mhinistearan is fhoirfeach, mu mhineachadh nan Sgrìobtuirean naomha, mu Shacramaid a' Bhaistidh 's mu shacramaid na Suipearach, seirbhis phosaidh agus nithean de'n t-seorsa sin.

Cha'n'eil ach h-aon no dha de'n leabhair so an diugh a lathair. Cha'n'eil ach aon fhear dhiu nach 'eil sracte, 's tha 'm fear sin air a ghleidheadh gu curamach le Diuc Earraghaidheal ann an Ionaraora. Los gu faic ar luchd leughaidh Gaidhlig na duthcha ann an 1567 cuiridh sinn sios urnuigh an Tighearna mar a sgrìobh an CARSALLACH i, gun atharrachadh air bith :—

Ar nathairne ata ar neamh go mo beandaichte hainm, go dtì dod righe goma denta do thoil adtalmhuin mar a ta ar neamh, tabhair dhuinn anise ar naran laitheamhail, agus maith dhuinn ar b fiacha amhail mhaithmaoidne gar bfeic heamhnuibh, agus na leig a mbuaidhreadd sind, acht saor sind o olc: oir is leatsa an righe, aneart, agus a ngloir tre bhioth fìor.

Tha e 'cur sios mar an ceudna modh beannachadh luinge. Cha ruig sin a leas, a chur 'na chainnt fhein. Tha am modh mar so—

Abradh an stiùramaiche: Beannaichte gu robh ar long

Abradh cach. Gu'm beannaicheadh Dia an t-Athair i

Stiur. Beannaichte gu robh ar long

Cach. Gu'm beannaicheadh Iosa Criosd i.

Stiur. Beannaichte gu robh ar long

Cach. Gu'm beannaicheadhan Spiorad naomh i.

Stiur. Cìod is eagal duibh is Dia an t-Athair leibh?

Cach. Cha'n eagal aon ni

Stiur. Cìod is eagal duibh is Dia am Mac leibh?

Cach. Cha 'n eagal aon ni

Stiur. Cìod is eagal duibh is Dia an Spiorad naomh leibh?

Cach. Cha'n eagal aon ni.

Urnuigh aig beannachadh luinge a' dol a dh' ionnsuidh na fairge—"A Dhe uile-chumhachdaich, a thug clann Israel troimh an mhuir ruadh gu miorbhuileach, a thug Ionas air tìr a broinn na muice mara, agus a thearuinn Pol 'sa long o dhoimhneachd is o dhoinionn, saor sinne, agus glan sinn, agus beannaich sinn agus thoir dhuinn gaoithean fabharach gu cuan 's gu cala a reir do thoile fein.

URNUIGH.

CHA'N'EIL ni idir a's cumanta na daoine bhi deanamh urnuigh, 's gun fiuthair aca ri freagradh. Cha 'n aidicheadh iad fhein sin, 's ma dh' fhaoite gun cuireadh e iongantas orra nan abradh tu riu e, ach is e smior na fìrinn a th' ann. Nach minic a chuala tu duine ag innseadh dhuit mu uair air chor-eigin a fhuair urnuigh freagradh, mar gu'm bu rud neo-chumanta agus anabarach neonach a bh' ann! Gu de a's ciall d'a sin ach nach 'eil fiuthair aig daoine 'm bitheantas ri freagradh ged a bhios iad ag urnuigh. Nam bitheadh, cha'n e na h-uairean a fhuair iad freagradh a chuireadh iongantas orra, ach na h-uairean nach d' fhuair. Tha moran ag urnuigh air sgath a' chleachdaidh, gun fiuthair ri freagradh, 's nan tigeadh freagradh a dh' aon ruith, chuireadh e ioghnadh cho mor orra, 's nach rachadh stad air am beoil gus am biodh fhios aig a h-uile duine 's a' choimhearsnachd air.

Is e ar n-urnuighean a tha 'gar cumail dluth ri Dia agus is ann o dhluths ris-san a tha soirbheachadh spioradal a' toiseachadh. Feumaidh creidimh a bhi beo ma'n dean e maith sam bith dhuinn, 's cha ghabh creidimh cumail beo gun urnuigh. Is e urnuigh an soitheach leis an tog sinn saoihbheas neimh. Is e urnuigh an ceangal a' tha eadar laigse 'n duine agus cumhachd Dhe. Bha cho mhaith dhuinn feuchainn ri deanamh as eugmhais Dhe ri deanamh as eugmhais urnuigh.

Tha urnuigh ni's fhasa do chuid na tha e do chuid eile. Direach mar a tha cuid ann aig a bheil cluas chiuil o'm breith, 's cuid aig nach 'eil, tha daoine ann aig a bheil spiorad na h-urnuigh o'n oige. Tha daoine ann aig a bheil gibht na spioradalach o'n oige ann an tomhas cho mor 's gun cuir iad car de dh'fharmaid oirnn. Ach mar a d'fhug Dia a leithid sin do nadur dhuinne, deanamaid a' chuid a's fhearr do'n nadur a th'againn. Gabhaidh urnuigh ionnsachadh. Is ann uigh ar n-uigh a dh'ionnsaicheas paisde bruidhinn. Esan a theagaisgeas dha fhein urnuigh a dheanamh mar dhleasdanas, cha'n fhadà gus am bi urnuigh dha 'na sonas.

Tha cuid an duil nach 'eil feum sam bith ann do dhaoine neo iompaichte a bhi 'g urnuigh. Cha'n'eil fhios agam c'aite 'n d' fhuair iad am beachd neonach sin, ach co-dhiu cha 'n ann anns a' Bhiobull. Eisdidh Dia ri urnuigh dhurachdach co dhiu a tha i tigh'nn o chridhe peacaich na o bhilean naomh. Nan abraimead atharrachadh, bhitheamaid a' deanamh Dhe cho beag rinn fhein. Bhitheamaid a' toirt air falbh a mhaise. Cha robh peacach riamh cho deas gu iarraidh 's a tha Dia gu freagradh. Chi e 'n urnuigh fad as, 's thig e 'na comhthail.

BRON CHRIOSD.

Mo Dhia, mo Dhia, carson a threig thu mi?—
MATT 27-46.

Eli, Eli, lama 'azabhtani.—Bhiodh gradh againn do'n fhacal so, ged nach biodh reusan sam bith air ach gu bheil sinn cinnteach gu'n do chleachdadh e an toiseach air bilean a's naoimhe no ar bilean-ne. Cha'n 'eil moran fhacal anns an Tiomnadh Nuadh mu'm faod sinn a radh gur h-iad na ceart fhacail a labhair Criosd. B'e cainnt na duthcha Aramaic, 's tha an Tiomnadh Nuadh air a' sgrìobhadh ann an Greugais. Cha'n 'eil againn leis a sin ach eadar-theangachadh air briathran Chriosd. Ach tha facal no dha air am fagail anns an doigh an do labhradh iad an toiseach, agus is e fear dhiu sin—*Eli, Eli, lama 'azabhtani.* Tha sinn an comain Mhata gu'n do ghleidh e air chuimhn' e, 's gur h-urrainn sinn a radh—Labhair bilean Mhic Dhe an dearbh fhacal so.

Seachd uairean thog Esan suas a ghuth an uair a bha e air a' chrann-ceusaidh. Is e so an ceathramh facal a labhair e, agus mar an ceudna am facal a's doimhne. Tuigidh sinn gu de bha 'na inntinn an uair a rinn e 'n uirnich—Athair thoir maitheanas dhaibh oir cha 'n 'eil fhios aca ciod a tha iad a deanamh. Ach cha 'n 'eil sinn idir cinnteach gu bheil sinn a' tuigsinn, no gu'n do thuig duine riamh, gu de bha Esan a' ciallachadh 'nuair a ghlaodh e ann an eigin anma—*Mo Dhia, mo Dhia, carson a threig thu mi?* Tha am facal so cho domhain 's nach grunnaich sinn ann, cho ard 's nach ruig sinn air. Tha e, mar gu'm b' eadh, a' nochdadh cridhe Dhe dhuinn, ach cha 'n fhaic sinne ach gu dorch tre ghloine. Tha e 'gar toirt aghaidh ri aghaidh ri diomhaireachd na diadhachd. Cha 'n 'eil duine air an t-saoghal cho suarach 's nach fhiach eisdeachd ris, an uair a dh'fhosglas e 'chridhe. Ach nach motha gu mor a tha sin fìor, an uair a dh'fhosglas Mac Dhe a chridhe 's a chuireas e cainnt air faireachduinnean anma.

Shineadh Iosa air a' chrann mu naoi uairean 'sa mhaduinn. Mu mheadhon la thug Eoin air falbh a mhathair, 's ged nach 'eil e air a' radh leis na soisgeulaichean, is docha gur h-e Criosd a dh' iarr air sin a dheanamh. Tha sinn an duil gu robh e 'na bhoinne anns a' chupan a dh'ol Esan—an goirteas a bha 'na chridhe a chionn gu robh Muire a' faicinn fhulangais. Mu thri uairean 'san fheasgar, chual iadsan a bha dluth do'n

chrann-ceusaidh an guth—*Mo Dhia, mo Dhia, carson a threig thu mi.* 'Tha am facal air a' sgrìobhadh anns an dara salm far an fhichead. An uair a thainig an Namhaid 'ga ionnsuidh anns an fhasach thubhairt e—Cha'n ann le aran a mhaìn a thig duine beo, ach le gach uile fhacal Dhe. Bha gradh aig Iosa do na sgrìobtuirean, 's le facal Dhe bheathaich e anam fhein re a chuairt air thalamh. Bha am facal sin 'na sholus 's 'na neart dha, 's a nis an uair a bha 'chorp air a' chrann, bha 'n t-salm 'na chridhe. Chuir e fhaireachduinn fhein anns na seann bhriathran air an robh e cho eolach—*Mo Dhia, mo Dhia, carson a threig thu mi?* Gu de is ciall da? Gu de am fiosrachadh a tha fo na facail sin? Gu de an eigin anma air a' bheil iad a' cur cainnte? Ma dh' fhaoidte nach urrainn sinn gu brath a thuigsinn—oir b'e sin nadur Dhe a rannsachadh gu h-iomlan—ach faodaidh sinn ar brogan a chur dhinn 's dol a steach do'n ionaid naomh le urram, 's mar a ruig ar reusan air freagradh, gheibh ar cridheachan soluimteachd is irisleadh.

Cha 'n e gealtachd a bh' air Criosd ri aghaidh bais. Cha robh eagal air roimh phian cuirp. Bha e 'na chleachdadh aig comunn de mhnathan caoimhneil ann an Ierusalem, deoch a mheasgadh 's a thoirt dhaibhsan a bh'air an cur gu bàs le ceusadh, gu bhi 'toirt uapa am faireachduinn, 's a lughdachadh an craidh. Thairg-eadh an deoch sin do Chriosd, ach dhiult e òl. Ged a dh' fhuiling e pian mor, cha b'e eagal roimhe a tharruing an glaoth so o anam—*Mo Dhia, mo Dhia, carson a threig thu mi?* Nam b'e, dh' fhaodadh a naimhdean a radh gu'n do ghiulain a sheirbhisich iad fhein ri aghaidh gabhaidh na bu mhisnicheile no am Maighstir. Tha e air a' radh mu'n Naomh Aindreas gu'n do theagaisg e 'n sluagh fhad 'sa bha e sinnte air a' chrann-ceusaidh. Is iomadh a h-aon de na martaraich a chaidh an coinneamh bais le aoibhneas 'nan cridhe, 's fonn nan salm air am bilean. Ann an teis meadhoin an teine b' urrainn daibh a radh—Cha 'n 'eil mi 'nam aonar oir tha 'm Athair maille rium.

Cha do ghiulain e fearg Dhe. Bidh daoine bruidhinn air bron Chriosd mar gu'm b'e a bu reusan dha, gu'n do las corruich Dhe an aghaidh a' Mhic an uair a sheas e ann an aite pheacach. Cha 'n 'eil sin air reir nan sgrìobtur. Cha robh Dia riamh ann an gruaim ri Criosd, oir ciamar a b'urrainn fearg a bhi air an Athair an aghaidh a' Mhic anns an robh a mhor thlachd. Cha robh am Mac riamh cho gradhach 's cho luach-

mhor ann an suilean an Athar 's a bha e 'nuair a leigeadh air a' chrann e—*umhul gu bas*. Thainig Esan a dheanamh toil an Athair; b'e toil an Athar gu'n leigeadh e sìos a bheatha, 's bhiodh e gle iongantach nam biodh fearg air Dia ris anns an dearbh uair sin anns an robh e a' deanamh a thoile.

Cha robh Criosd air a mhealladh an uair a thuirt E—Mo Dhia, mo Dhia, carson a threig thu mi? Their cuid nach do threig an t-Athair am Mac idir, ach gu'n do chaill am Mac a chreidimh car uine bhig, 's gu'n do shaoil e gu'n do threig Dia e. Tha sin car coltach, gu sonruichte 'nuair a chuimhnichas sinn gur h-ìomadh uair a bhios daoine diadhaidh, 'nuair a thig bron mor, no trioblaid, no pian nan caramh, an duil gu'n do threig Dia iad, 's a labhras iad briathran ann an am an caraid nach abradh iad a rithist air son an t-saoghail. Ach ma bheachdaicheas sinn air a' chuis na's doimhne chi sinn nach 'eil sin ach a' deanamh an dorchadais ni's duirche. Tha e 'na aidmheil gu robh Criosd air a mhealladh, 's gu'n do chuir e as leth an Athar a bhi deanamh rud nach do rinn E idir. Co a ghabhadh air fhein a leithid sin a radh? B'aithne do'n Mhac an t-Athair mar nach b'aithne do na naoimh, no do na faidhean no do na h-Abstoil e, 's nuair a tha e 'g radh ni sam bith mu'n Athair feumaidh sinn gabhail ri fhacal air cho duilich 's cho diomhair 's gam bi e. An uair a tha Criosd ag radh—*Mo Dhia, mo Dhia, carson a threig thu mi?*, faodaidh sinn a bhi cinnteach gu'n do labhair e ni a bha fìor 's gu'n do chaill e sealladh air gnais Dhe da rìreadh.

Tha e moran ni's usa innseadh an ni nach robh Criosd a' ciallachadh na tha e radh gu de a b'aobhar do'n bhron anma so. Tha inntinn mhic an duine beag, 's tha diomhaireachd na diadhachd mor. Cha 'n aithne dhuinn ach ann an cuid. Bha ni eigin 'na bhàs-san a tha 'ga dhealachadh o bhas dhaoine' eile. Dh'fhiosraich e uamhas air chor-eigin nach d'fhiosraich neach roimhe no na dheigh. Shiubhail e air rathad air nach do choisich cas, 's nach faodar a lean-tuinn. *Shaltair e an t-amar-fiona na aonar's de na sloigh cha robh aon neach maille ris*. Ghiulain e peacadh an t-saoghail 'na chorp fein air a' chrann, agus is e h-aon de thoraidhean a' pheacaidh—*dealachadh o Dhia*—Dh'fhairich an Slanuighear an dealachadh sin, chaill e a cho-chomunn ris an Athair, 's bha sin 'na leithid de shaighead 'na anam 's gu'n do ghlaodh e 'na eigin—*Mo Dhia, mo Dhia, carson a threig thu mi?* Is e Dia grian an anma, 's bha Criosd a' gluasad cho dluth ri Dia ann an laithean fheola 's nach do chaill e riamh solus na greine, ach an uair a bhlaiss e am bas sin a's e tuarasdal a' pheacaidh, chaill e sealladh air aghaidh Dhe—agus do dhuine naomh is e call lathaireachd

Dhe olc a's truime agus buille a's goirte a's urrainn tigh'nn 'na charamb. Fad a bheatha b'urrainn e radh—Is e mo bhiadh 's mo dheoch, toil an Athair a dheanamh—Cha 'n 'eil mi 'nam aonar, tha 'n t-Athair maille rium, ach a nis air dha bhi air a dheanamh 'na mhallachd air ar son-ne, 's ar peacanna-ne a ghiulan 'na chorp fhein, b'eigin dha dol troimh ghleann a' bhais 'na aonar, as eugmhais na lathaireachd sin a bha daonnan maille ris 's a bha dha 'na bheatha 's 'na sholas. Faodaidh sinn da ni fhoghlum uaith so—

- (1) Gradh an t-Slanuighear ann a bhi fulang fiosrachadh anma cho goirt airson a bhraithrean.
- (2) Olcas a' pheacaidh ann a bhi sgaradh an duine bho Dhia—a' chumhachd uamhasach a th'aige air milleadh, 'nuair a thairngeas e 'n glaoth o 'n anam—Mo Dhia, mo Dhia carson a threig thu mi?

AM BÀS.

THA fhios againn nach b'urrainn sinn dad ùr a radh air a' chuspair so, ged a dh'fheuchamaid ri sin a dheanamh. Ach cha'n ann gu bhi 'g radh nithean ùra tha sinn a' deanamh iomraidh air, ach a chionn gu bheil sinn cinnteach nach mor d'ar luchd leughaidh nach d'fhiosraich cheana 'nam beatha fhein a bheag no mhor de dhorchadas 's de ghoirteas a' bhais. Cha mhor theaghlachian a thainig gu aois nach fhaca am bas a tigh'nn a dh'ionnsuidh an doruis; agus fada ma ruig duine feasgar a bheatha, bidh an dara leth d'a chairdean air taobh thall na h-uagha.

Chaidh moran a labhairt 'sa sgrìobhadh mu'n bhàs ach tha e fhathast 'na dhiomhaireachd mhor. An uair a dh'fhagas an t-anam an corp, gu de tha tachairt? C'aite bheil an t-anam a' dol? Tha leabhar nan ceist ag radh gu bheil anma nan creidmheach air an deanamh iomlan ann an naomhachd aig uair am bais, 's gu bheil iad 's an uair sin fhein a' dol a steach do ghloir. C'aite bheil anma nan aingidh a dol? A' bheil an dealachadh air a dheanamh aig uair a' bhais no an toirear a mach am binn gu la a' bhreitheanais? An uair a thilgeas duine 'n deo, gu de an seorsa saoghail a tha fosgladh roimhe? C'aite a bheil e 'faotainn aite comhnuidh anns a' chruthachadh? A bheil cuimhn' aige air na dh'fhag e 'na dheigh, no a' bheil dealachadh tur eadar an da shaoghal. Gu de nadur na staid sin eadar am bas 's an aiseirigh? Ma dh'eireas an corp 's gu'm bi e air aonadh ris an anam, c'aite bheil an t-anam fhad 'sa tha 'n corp san uaigh, no gu de nadur na beatha th'aige? Tha

iomadh ceist de'n t-seorsa sin a thig gu ar n-inntinn an drasd 'sa rithist, ach cha'n 'eil a' bheag de sholus ri fhaotainn. Ged a sheol na miltean o chladach an t-saoghail so, 's a rainig iad an taobh eile, cha do chuir iad riamh guth air ais a dh' innseadh dhuinne mu'n cor. Am b' urrainn dhaibh sin a dheanamh? Nam b' urrainn, gu de a's coireach nach do rinn iad e? Bha *Lazarus* ceithir laithean ann a staid a' bhais, ach ged a thill e air ais, bha 'bhilean duinte. Ma bha dad aige ri innseadh, chum e air fhein e.

Cha d' thuirt Criosd moran mu bhas a' chuirp. Is ann mu bhàs eile a b' u trice labhair e. Cha robh ann am bàs a chuirp 'na shuilean-san ach cadal—ni a tha nadurra gu leoir. Tha e fìor gu bheil an samhladh sin ri fhaotainn ann an litreachas fada roimh latha Chrìosd, ach ma tha, bha na daoine a' chleachd e a' ciallachadh leis—cadal gun dusgadh—cadal a mhaireadh fad na linntean sìorruidh. Cha b'e sin a bha *Esan* a' ciallachadh 'nuair a thuirt e mu'n nighinn oig—cha'n 'eil i marbh, ach tha i 'na cadal—'s a thuirt e mu *Lazarus*—Tha ar caraide *Lazarus* 'na chadal, ach a ta mise 'dol chum gu'n duisg mi as a chadal. Tha an *Tiomnadh Nuadh* a' labhairt mu'n bhàs mar chadal cho bitheanta 's gu'n d' thuirt an naomh *Augustine* an uair a bheachdaich e air an rud—*Carson* a theirear gu bheil iad 'nan cadal, ach a chionn gu'n duisg iad ann an la an Tighearna.

Tha dorchadas cho tiugh mu'n bhas 's gu'n tugadh duine a mhaoin uile nan ceannaicheadh sin dha solus. O thoiseach an t-saoghail bha reusan an duine a' gleachd ris a' cheist mhoir so. Thuirt *Socrates* o chionn nan ceudan bliadhna na's urrainn inntinn an duine ruigheachd air 'na neart fhein—Dhomhsa tha 'm bas air ordachadh agus dhuibhse beatha, ach co dhiu a's fhearr, is ann a mhaoin aig Dia tha fios. Ach o laithean an duine ghlic sin, thainig solus a dh' ionnsuidh an t-saoghail. Labhair *Mac Dhe* ruinn, 's thug e dhuinn am facal priseil sin—*Na biodh 'ur cridhe fo thrìoblaid, ann an tigh m' athar sa tha iomadh aite comhnuidh; far am bi mise bidh sibhse mar an ceudna*. Nach iomadh mìle anam da'n robh na briathran so 'nam beatha's nan neart, a' toirt a' ghat a's bhas, 's a' tionndadh Rìgh nan uamhas gu bhi 'na aoibhneas, 's chanann 'na eagal, a chionn gu robh iad cinnteach, air dhaibh a bhi air choigrich as a' choluinn gu'm biodh iad maille ri Dia. Cha'n 'eil am Biobull ag innseadh moran dhuinn mu staid nam marbh, ach is leoir na tha e 'g innse—*Iad-san a chaidleas ann an Iosa bheir Dia maille ris*. Tha iad comhla ris-san. Tha iad air an gleidheadh 'na churam-san. Cha bhris am bas an ceangal a bha eadar an t-anam is Dia anns a' bheatha so. Is beatha shìorruidh a' bheatha tha Criosd a' buileachadh orrasan a chreideas

ann, 's ged a thuiteas an cuirp do'n uaigh cha bhean am bas ris a' bheatha sin. Cha'n 'eil cumhachd aige thairis oirre. Tha i maireannach mar bheatha Dhe.

Tha aon de na seann diadhairean ag radh gu'm bu choir do dhaoine am bàs a ghleidheadh fa chomhair an inntinn a h-uile mionaide de'n latha. Cha'n 'eil sinn 'an duil gu bheil e ceart. Ma dh' fhaoite gu'n deanadh e maith do chuid, ach dheanadh e olc do chuid eile. Bhiodh e dhaibh na leithid de thruime 's nach b' urrainn dhaibh an obair a dheanamh. Ach air a shon sin, cha bu choir do dhaoine an smaoin a chur uapa uile gu leir. Tha 'm bas na ni cho cinnteach 's cho soluime 's gu'm bu choir dhuinn ar n-inntinnean a chleachdadh ris—gu bheil e air thoiseach oirnn uile. Cha'n 'eil sin furasd a dheanamh. Tha sinn cho di-chuimhneach. Leughaidh sinn na briathran, 's eisidh sinn riutha an uair a leughas duin' eile iad—*Tha gach uile fheoil mar fheur, agus uile ghloir dhaoine mar bhlath an fheoir*, ach cha'n 'eil iad a' deanamh greim air ar cridheachan. Bhiodh e gu buanachd dhuinn nan abramaid ruinn fhein—Tha sin fìor mu'm bheatha-sa, tha mo laithean a' dol seachad mar shruth 's cha'n fhada gus an cruinnich cairdean gu bhi 'g iocadh dhomh an dleasdanas deireannach mar a rinn mi fhein cheana do mhoran eile.

Ged a tha 'm bas na ni caomhal do mhoran, tha e 'na chuis eagail do chuid eile. Iadsan aig a bheil fuithair gu'n coinnich caraide iad air taobh thall na h-aibhne, cha'n 'eil iongantais ged a dhunadh iad an suilean ann an sìth, 'sa rachadh iad an coinneamh na nambaidh dheireannaich gun fhiamh, gun eagal.

Ach mur 'eil an dochas sin aig duine 's mur h-urrainn e a radh—*Tha fhios agam co ann a chreid mi*, tha 'm bas 'na ni searbh. Is e am peacadh gath a' bhais, 's mur eil companach aig duine an uair a tha e fagail an t-saoghail ach a pheacanna fhein, an ioghnadh ged a bhiodh eagal air, 's ged nach biodh fois aig a spioraid. Tha an t-aingidh mar mhuir buairte nach gabh fois. *Ann an stri ar beatha, aig uair ar bais, 's ann an la a' bhreitheanaid, a Thighearna, cuimhnich trocair!*

AN SEANGAN.

GED a mholas luchd teagaisg an seangan cha'n 'eil ro mhoran meas againn fhein air a' chreutair bheag sin. Cha'n 'eil sinn ag radh nach 'eil e cho glic 'sa chuirear as a leth, ach ma's maith ar barail, cha'n 'eil sin an ain fhios dha fhein. Tha sinn an duil gu'n cual e air doigh air choreigin gu de a thuirt *Solaimh* uime, agus o'n latha fhuair e teisteanas o laimh an rìgh, tha e cho

uaibhreach, ard-inntinneach 's ged nach robh duine no beathach a rinn riamh obair latha ach e fhein. "Amhairc air an t-seangan, a leisginn; thoir fa'near a shlighean agus bi glic: aig nach 'eil fear-seolaidh, fear-amhairc, no riaghlair; a dh'uilllicheas a bhiadh 'san t-samhradh agus a chruinnicheas a theachd an tìr 'san fhogharadh."

An uair a bha sinn anns an sgoil Shabaid theapadh ar bodhradh le cliu an t-seagain. Cha robh latha nach bidhte 'ga choimeas ruinn fhein, agus daonnan is e an seangan a gheibheadh a' chuid a b' fhearr. Chuala sinn a leithid de dh'iomradh air a dhìchioll is fhearas-tighe 's gu'n do ghabh sinn seorsa de ghraim air. Bhiodh e 'na thoileachadh dhuinn a chluinntinn gu robh eadhoin aon fhailing fuaighte ris. Cha robh sinn an duil gu robh feum sam bith anns a' chreutair shuarach, ach gu bhi 'ga thilgeil air cloinn. Cha do rinn an seangan dad cearr riamh—cha deachaidh e riamh air cheilidh—o mhoch gu anmoch dh'obraicheadh e—cha bhiodh e mionaid 'na thamh—cha robh e riamh gun a leasan; ma chual sinn sin aon uair chuala fìhead uair 'san t-seachduinn gus mu dheireadh an d' fhas sinn car sgith do'n t-seangan—deanadach, grunnadail, glic, saoghalta 's ga bheil e.

Ach tha seagain is seagainn ann. Tha cuid dhiu, gun teaganh, 'nan creatuirean dìchiollach, a' cosnadh an lòn le fallus an gruidhe, ach tha seors' eile dhiu cho leasg, dìomhanach, 's nach b' urrainn do luchd teagaisg, gu coguiseach, iarraidh air an oigridh an eiseimpleir a leantuinn. Cha dean iad car obrach, 's gach latha de'm beatha feumaidh gille bhi 'nan cois. Faodaidh nach h-e 'n leisg a's coireach uile gu leir, ach an t-uabhar. Tha seorsa sheangan ann a th' air an cur a mach mar shaighdearan. Is ann aca-san a tha an nead ri dhìon o naimhdean 's o mheirlich. Ni iad cogadh, ach cha'n fhiach leo dad eile a dheanamh. Eadar an leisg 's an t-uabhar, cha chuir iad an lamh ri obair sam bith ach cogadh. Cha ghlan iad an tigh, cha siubhail iad airson bidh, cha toir iad aire do na seagain bheaga, cha ghabh iad am biadh gun seirbhisich a bhi frithealadh dhaibh. Direach mar a b' abhaist do na daoine geala deanamh air na daoine dubha, beiridh na seagain chogaidh air truaghain bheag eile, 's le lambachas laidir bheir iad orra bhi 'nan trailleam dhaibh. 'N uair a gheibh h-aon de na trailleam am bas tha na saighdearan cho uaibhreach 's nach ruig iad leo a bhi air an tiodhlacadh 's an aon chlaodh riutha fhein. Air iomadh doigh tha na seagain gle choltach ris na daoine, 's nan robh fhios againne 'nuair a bha sinn 'san sgoil shabaid air gnaths nan creatuirean sin mar a th' againn an diugh cha ruigeamaid le ar luchd teagaisg uiread de bhoilich a dheanamh umpa. Ma's fìor na theirear ni iadsan cluich cho iollagach 'sa ni cuid dhiu obair, 's neo ar thaing nach toigh leo dannsadh.

NA SAILM.

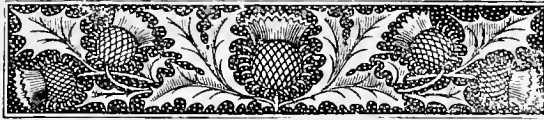
Ann an leabhar nan salm tha gach seorsa ciuil a's urrainn tigh'nn a cridhe 'n duine, 'nuair a tha lamh Dhe a' beantail ris na teudan. A' bheil leabhar eile 's an t-saoghal coltach ris? Cha luidh aois air, 's tha e na mhanna ùr do na mìltean cridhe an diugh an dé is gu sìorruidh. Cha 'n 'eil staid anns am bi an t-anam, nach 'eil ni air chor-eigin freagarrach dha anns na Sailm. Ma tha e aoibhneach, co-fhreagraidh na sailm d'a ghairdeachas, 's ma tha e dubhach trom—nach ann an cainnt nan salm a chuireas e 'n ceill a bhròn. Is e na sailm leabhar-urnuigh is leabhar-molaidh a chinne-daona. Tha iad 'nan sgathan anns a faic an duine 'chridhe fhein. Tha iad a' cur ann an cainnt smaointean is faireachduinnean a tha cumanta dhuinn uile ach do nach b' urrainn sinn teagadh 'thoirt. Is e na sailm cainnt mhathaireil a' chridhe. Aig breith is baisteadh is posadh is bàs, seinnear na sailm. Cha bhuin iad do dh' eaglais seach eaglais, do dhuthaich seach duthaich. Faodaidh Prostanach is Papanach breith air laimh air a cheile trasd air leabhar nan salm. Cha'n aithne dhaibh eadar-dhealachadh creud. Tha iad cho farsuinn ri cridhe Dhe. Nan tigeadh Papanach a steach do dh' aon de na tighean aoraidh Prostanach is docha nach cordadh an searmon ris, 's ma dh'fhaoite nach bu toigh leis arlaidhean, ach 'nuair a sheinnt e na sailm bhiodh e aig an tigh. Bhiodh iad dhasan 'nan lòn cho mhaith 's a tha iad dhuinne. Tha iad nan sgiathan air an eirich an t-anam suas gu Dia.

AN INNTINN LAGHAIL.

GED is maith an ni ceartas faodaidh duine iodhal a dheanamh dheth. Chuala mi iomradh air duine a bha anabarach curamach mu litir an lagha. B'e an aon sgrìobtuir aige—Thugaibh do na h-uile an dlighe fein. La air chor-eigin dhìchuimhnich e e fhein cho mor 's gu'n do nochd e trocair do cho-chreutair bochd, 's chuir an gnìomh sin a leithid de naire air, 's gu'n do chuir e lamh 'na bheatha fhein. Saoilidh sinn gu bheil an rud eucomasach, ach tha cuid de dhaoine ann a tha cho cruaidh orra fhein 'nuair a theid iad as cionn ceartais 's a bhitheadh iad nan rachadh iad foidhe. Litir an lagha—gun leth an oirlich taobh seach taobh—is e sin an aon ni a's maith leotha. Ni iad an ni a tha ceart ach cha dean iad an gnìomh trocaireach. Bheir iad dhuit an tomhas ach cha toir iad dad leis a' bhargain. Nach bu bhochd cor an t-saoghail nan robh 'n inntinn laghail aig Crìosd. Tha Esan ceart a chionn gu bheil e trocaireach. Is e trocair a's airde na ceartas. Ni trocair gairdeachas an aghaidh breitheanais.

AN T-OLLA BLARACH.

LE bas an Olla Bhlaraich chaill Eaglais na h-Alba ministear maith, is chaill a' Ghaidhealtachd deagh charaid. Cha mhor de mhuinntir na Gaidhealtachd do nach b' aithn' e, 's cha mhor mhinistearan a fhuair riamh meas is gradh a luchd-duthcha mar a fhuair esan.

Bha e tri fichead bliadhna 'sa deich a dh' aois, s bha e da fhichead bliadhna 's a' mhinistreibeachd. Bha e bliadhna 's an Tairheart, tri bliadhna deug an Glascho, deich bliadhna an Cambuslang, is coig bliadhna deug an Duneideann. Anns gach ait' an robh e riamh air a shuidheachadh rinn e obair mhaith, ach is e na bliadhnachan a chuir e seachad ann an Glascho a tharruing 'ga ionnsuidh aire na h-eaglais, 'sa choisinn dha deagh ghean agus gradh nan Gaidheal. Cha 'n 'eil ioghnadh ged a bha meas ac' air. Bha e 'na shearmonaiche durachdach, 's 'na aodhair dichìollach. Bha chridhe farsuing 's a lamh fialaidh. Bha e deas gu freasdal a dheanamh air daoine bhiodh 'nan eiginn, 's bha thigh 'sa phòca daonnan fosgailte. Cha bu leis leis dragh a ghabhail as leth luchd duthcha a bhiodh air dhroch caramh 'sa bhaile mhor. Bha e da rìreadh 'na dhuine còir, 's bha flath 'na aodann a bheireadh togail cridhe dhaibhsan a rachadh a dheanamh an gearain ris.

Ged nach robh e 'na sgoileir Gaidhlig, cha mhor dhaoine labhradh cho fileanta 's cho blasda ris. Shaoileadh Gaidheal Ghlascho nach biodh an coinneamhan caidreach ceart mar a biodh an T-Olla Blarach am measg na cuideachd. Bha e lan de dh' fhearas-chuideachd, b' aithne dha gu maith a luchd duthcha, 's cha do chuir e riamh air falbh iad diumbach. 'Nuair a chluinnte gu robh e dol a bhi searmonachadh an Glascho, fad an deigh dha eaglais Chalum-cille fhagail, bhiodh an eaglais 'sam bitheadh e làn. Rachadh na Gaidheal 'ga eisdeachd 'nan ceudan. Ann an comhairle na h-Eaglais bha fhacal a' dol gu maith fada ann an nithean a bhuineadh do'n Ghaidhealtachd. Ged a chuir e seachad a chuid a bu mhotha de bheatha 'san taobh a deas, a' frithealeadh de choimthionaillean Beurla, is ann mar shearmonaiche Gaidhlig a b' eolaiche an duthaich air, agus is e obair airson na h-eaglais anns a' Ghaidhealtachd a choisinn dha meas is cliù. O chionn bliadhna no dha bha e air a mhonmur nach b' fhada 'n uine gus am biodh e air a ghairm gu caithir an Ard-Sheanaidh. Bha e 'na mhinisteir maith, 'na charaid caomh,

's na dhuine diadhaidh. Dh' fhiosraich e dill-eachdain agus banntraichean 'nan trioblaid. Is iomadh cridhe leigheis e, agus a nis tha iomadh cridhe anns gach cearn de'n duthaich air a ghoirteachadh le naigheachd a bhais. Is fhada bhios cuimhne air an duine bheannaichte.

AN SAOIBHREAS CEART.

Fhuair an duine saoi bhir bàs.—LUKE xvi., 22.

CARSON a labhair Criosd an cosmhalachd so? Chuir an soisgeulaiche Lucas sìos e as deigh cosmhalachd an stiubhaird eucoraich, agus tha e gle choltach gu'n do rinn e sin a chionn gu robh e'n duil gu bheil ceangal air choreigin eadar an da chosmhalachd. Tha cheud chosmhalachd a' teagasg gur h-urrainn daoine feum mor a dheanamh de shaoibreas, 's tha 'm fear eile teagasg gur truagh a bhios cor nan daoine a ni dearmad air feum maith a dheanamh de'n mhaoin a fhuair iad. Rann no dha roimhe so labhair Criosd na briathran—*An nì sin a ta ro mheasail aig daoine, is graineileachd e am fianuis De*, agus cha b' urrainn searmon a bhi air a' labhairt o'n cheann teagaisg sin a bu drudhtiche na'n cosmhalachd so. Agus an uair a leughas sinn e thig na briathran gu'r n-inntinn—Ciod an tairbhe bhiodh ann do dhnine, an saoghal uile chosnadh agus anam fein a chall.

I. *Cha 'n 'eil an cosmhalachd so a' toirt dhuinn foillseachadh air a' bheatha ta ri teachd.* Tha e nadurra gu'm biodh iarrtus aig daoine air eolas fhaotainn mu'n t-saoghal eile, facal cinnteach a chluinntinn mu thimchioll staid nam marbh. Tha cuid an duil gu bheil am facal sin againn anns a' chosmhalachd so. Ach cha 'n 'eil e furasd a chreidsinn gu bheil sin fìor, ged a thug cuid de na h-Athraichean gnus do'n bheachd. Ma thuigeas sinn gu litireil an lasair anns an robh an duine saoi bhir air a phianadh, feumaidh sinn broilleach Abrahaim a thuigsinn gu litireil mar an ceudna, agus an combradh a bha eadar e fhein agus an duine truagh. Ma tha sinn an duil gur h-e bha Criosd a' ciallachadh leis a' chosmhalachd so, dealbh a tharruing air staid nam firean is staid nan aingidh, feumaidh sinn a chreidsinn gu bheil neamh is ifrinn cho dluth d'a cheile 's gur h-urrainn luchd aiteachaidh an dara h-aite seachas a dheanamh ri luchd aiteachaidh an aite eile, 's gur h-urrainn na naoimh truaighe nam peacach fhaicinn, agus na peacaich

sonas nan naomh. Ged a tha 'ar cridheachan cruaidh is neo-chaomhal gu leor, cha 'n 'eil a h-aon againn cho dona's nach cuir cradh is bron is trioblaidean ar co-chreutairean air thalamh dragh oirnn. Cha 'n 'eil sinn cho feineil's nach mill sealladh air cor bronach dhaoine' eile ar sonas. Bhiodh e, mata, gle neonach nam fasadh daoine ni bu chruaidhe 'nan chridhe an uair a theid iad do neamh, seach mar a tha iad air an talamh. Tha e duilich a chreidsinn gu'm bi daoine na's lugha truacantachd air neamh na tha iad air thalamh. Ciod air bith a tha'n cosmhalachd a' ciallachadh cha 'n urrainn sinn a h-uile facal dheth a ghabhail gu litireil—mar fhoillseachadh air a' bheatha ta ri teachd. Tha e, da rireadh, a' teagasg na firinn—gu'm bi dealachadh eadar leithid Lasarus is an duine shaoibhir, 's gu faigh na h-uile air reir nan nithean a rinn iad 's a' bheatha so—ach tha sinn an duil nach robh Criosd idir a' ciallachadh an cosmhalachd a bhi air a ghabhail mar dhealbh air staid nam marbhh.

II. *Thainig an duine shaoibhir gu crìch bhochd a chionn gu robh a chridhe feineil is neo-chaomhal.* Bha e 'na dhuine aig an robh gu leor de'n t-saoghal. Neo-ar-thaing nach robh meas air airson a chodach. Dh'fhaodadh e bhi 'na charaid do dhaoine bu mhi-fhortanaiche na e fhein, dh'fhaodadh e buil mhaith a dheanamh de'n mhaoine a thug Dia dha. Ach air reir choltais cha do rinn e sin, cha robh smaoin aig' air duin' o'n ghrein ach air fhein, dh'ith e, 's dh'ol e, 's bha e subhach gun iomradh air na coimhearsnaich aig nach robh dad a dh'itheadh iad no chuireadh iad umpa. Bha Criosd airson olcas a leithid sin de spiorad a theagasg d'a luchd eisdeachd, 's dh'innis e dhaibh mar a thachair do'n duine shaoibhir an deigh a bhais. An uair a dh'fhag e 'n saoghal chaill e na h-uile ris an robh a chridhe 'n ceangal, 's cha robh ann ach diol-deirce bochd air taobh thall na h-uagha. Tha ainm Lasarus air a thoirt a steach do'n chosmhalachd, cha 'n ann air a sgath fhein, ach a chum gu'n tilgeadh a naigheachd-san solus air neo-chaomhalachd an duine shaoibhir. Cha robh lethsgheul aige. Cha b' urrainn e radh nach d'fhuair e cothrom air feum a dheanamh d'a mhaoine. *B'e Lasarus cothrom an duine shaoibhir.* Ach cha do ghabh e 'n cothrom, dhearmad se e. Nan robh comas labhairt aig Lasarus an t-saoghal, theireadh iad—Bha sinn 'nar sineadh aig dorus an duine so, 's cha b' urrainn e dol a mach no steach gun ar faicinn, ach cha d' thug e riamh suil oirnn 's cha d' fheoraich e ar cor. Cha d' thuir Criosd gu robh an duine so 'na dhuine aindiadhaidh, no gu robh e ciontach do pheacadh graineil sam bith. Is docha gu robh e car coltach r'a choimhearsnaich. Rachadh e do'n t-sionagag 's do'n teampull, 's choimhead-

eadh e 'n lagh mar a bha daoine' eile 'deanamh. Ach ged nach 'eil peacadh sònruichte sam bith air a chur as a leth, tha e soilleir gu bheil Criosd a' ciallachadh leis a' chosmhalachd so, gu robh cridhe 'n duine feineil is neo-chaomhal is cho cruaidh ri creig. Cha robh duin' air thalamh a b' urrainn a radh uime—Bha acras orm is thug e dhomh biadh, no bha mi lomnochd is chomhd-aich e mi, no bha mi 'am priosan 's chaidh e 'gam amharc. Agus a chionn nach robh, chaidh a dhiteadh, 's a chuibhrionn a thoirt dha am measg na muinntir ris an abair an righ—*Gu deimhin a ta mi ag radh ribh, a mhead 's nach d' rinn sibh é do'n neach a's lugha dhiubh so, cha d' rinn sibh dhomh-sa e. Imchubh uam.*

III. *Is olc an ni, cridhe fuar is spiorad feineil.* Tha iomadh firinn air a filleadh 's a' chosmhalachd so agus iomadh leasan a dh'fhaodas sinn fhoghlum uaithe, ach tha e gu sonruichte 'teagasg nach 'eil esan a' taisgeadh ionmhais dha fein air neamh nach 'eil a' deanamh feum ceart d'a mhaoine air thalamh—a tha cosg a shaoibhre is gu feineil air fhein, gun smaoin air cor truagh dhaoine' eile. Cha deachaidh Lasarus do neamh a chionn gu robh e bochd—ach a chionn gu robh spiorad ceart air a ghiulan a dh'aindeoin a bhochdainn. Cha deachaidh an duine shaoibhir do dh'ifirinn a chionn gu robh e shaoibhir—ach a chionn gu robh spiorad feineil air a ghiulan a dh'aindeoin a bheartais. Cha do rinn e caraid do Mhamon. Cha robh e 'na dheagh stiubhard air an tiodhlac a thug Dia dha. Dh'fhaodadh an t-airgid a bhi 'na mheadhon beannachd dha fhein 's do dhaoine' eile, ach 'na aite sin 's ann a bha e 'na mhallachd dha. Chruadhaich e 'chridhe 's rinn e feineil e. Dh'fhas e fhein reamhar 's leig e le Lasarus an t-saoghail a bhi cluich. Mar bu reamhra dh'fhas e, 's ann a b' fhuair dh'fhas a chridhe gus mu dheireadh nach robh blàths no caomhalachd ann na's motha na th'ann an cloich. Cha 'n 'eil sinn a ciallachadh gu'n coisinn duine neamh le bhi caoimhneil ri truaghain 's le bhi cuideachadh nam bochd. Tha diadhachd na's motha na caoimhneas. Cha 'n 'eil ann an caoimhneis ach pàirt di. Tha beatha chreidimh a' gabhail a stigh iomadh gras eile thuilleadh air cridhe blàth is lamh fhialaidh. Faodaidh duine a mhaoine uile chaitheadh chum na bochdan a bheathachadh 's gun tairbhe sam bith bhi ann dha. Ach ged tha sin fìor, tha e fìor cuideachd nach mòr a's fhiach an diadhachd nach 'eil caomhal. Cha 'n 'eil i air reir intinn Chriosd. Bha blàths is caoimhneas is co-fhaireachduinn 'na chridhe-san. Mur 'eil a spiorad-san againn, cha bhuin sinn dha, agus b'e a spiorad-san—caoimhneas a nochdadh do na h-uile, eadhoin do na daoine neo thaingeil is olc. Tha 'n duine aig a' bheil cridhe fuar is feineil, fada fada o

rioghachd Dhe. Faodaidh e bhi glic gleusta, soirbheachail, cliuitech, ach theid na peacaich 's na cis-mhaoir a steach roimhe-san. Faodaidh sinn a bhi cinnteach gu bheil sinn ann an slighe ar dleasdanas 's a' leantuinn ann an ceumannan Chriosd an uair a leighseas sinn lotan Lasaruais. Cha tearnar duine mur 'eil a chridhe ceart, 's cha 'n 'eil an cridhe ceart mur 'eil e blath, is caomhal, is truacanta, is naomh. As eugmhais maitheas cridhe cha 'n 'eil sonas a bhos no shuas. Far nach 'eil an gradh, tha Chriosd fada air falbh. Tha fhios againn, ars' an t-Abstol Eoin, gu'n deachaidh sinn thairis o bhas gu beatha, a chionn gu bheil gradh againn do na braithrean. An uair a thig am bas, is e an aon saoihbheas a's fhiach—*cridhe car coltach ri cridhe Chriosda*.

MAIRI.

THA Màiri agus sinn fhéin min-eòlach air a cheile a nis. Tha meas mòr aig a' mhinisteir air Màiri, agus tha meas air Màiri aig a' mhinisteir. Ach cha b-ann gun fhios a thachair e gu 'n robh urram aig an dithis ud d'a cheile. Cha ghabhadh Màiri ri fear no ri té a bha beò ach air aon doigh. No theagamh gu'n robh da dhoigh. Fear no bean, òg no sean, bochd no bearteach, cha chuala Màiri riamh an guth gun fuasgladh no cobhair a dheanamh orra. Bha Màiri mòr ann am pearsa, agus bha a cridhe cho mòr r'a pearsa. Co dhiu a bha an t-eas-bhuidheach glic no amaideach dheanadh i fuasgladh nam b' urrainn dhi aig an am; ach na'n robh an t-easbhuidheach bochd da rìreadh 'am feum, moch agus fad' an latha, bhitheadh rùn air a cridhe, agus bhitheadh a làmh a' toirt seachad na'n robh ni air bith aice a b' urrainn dith a' thoirt seachad no 'dheanamh. 'N uair a dh' fhas bean an tàilleir mhoir tinn, thug Mairi leatha a paisdein dhachaidh d'a tigh fhein agus ghleidh i na leanaban ann a sin gus an robh an cunnart seachad agus bean an tàilleir air a casan a rithis. Ach an uair a bha dhi orra cridhe Màiri a' losgadh chuireadh na balaich, na peasainn, 'na cuimhne an uair a thug i dhachaidh leatha am balachan ceaird le 'chas bhriste; mar bu mhotha dheanadh Màiri air fhein agus air an leabaidh a ghleidheadh 'an ordugh, b' ann dìreach mar sin a chuireadh esan an leabaidh agus na bh' innte troimhe-cheile: agus mar bu mhòtha throidheadh i ris, b' ann dìreach bu mhò a bheireadh e beulais seachad di. B' fhada le Màiri an uair ud gus an robh an giobull luaineach air an rathad a rithis. Cha do leig Màiri air di-chuimhne gu luath mar thachair di fhein agus do'n bhalachan-cheaird, agus na'n leigeadh, bha muinntir eile deas gu leòr a ghleidheil 'na cuimhne. Nach tric a thachair e riu-san a rinn caoimhneas ri muinntir eile gu'n d' fhuair iad fhein losgadh agus dragh, gun phàigheadh agus gun taing.

Ach co dhiu, ged a bha iomadh dragh aig Màiri bha i dìreach cho deas fuasgladh a dheanamh air an ath uireasbhuidheach bochd agus a bha i air an fhear mo dheireadh. B'e nadur e, agus coltach ri Donnacha Bàn 'n uair a bha e 'dheanamh nan òran, cha robh arach aic' air.

Ach bha doigh eile air cairdeas a dheanamh ri Màiri; agus cha robh fear no bean air a' bhaile nach robh glé eolach air so. Bu bheag air Màiri gach leisgein 's an aite. Throidheadh i riu gus am bitheadh nàire orra: bha a teanga cho geur ri siosar an tàilleir a ghearradh òirleach roimh' an fhaobhar. Chàineadh i iad, agus smàdadh i iad: bhitheadh iad aice fuar agus teth uair mo seach, gus am bitheadh critheanan fuachd 'nan dromannan agus fallus air an gruaidh. Cha toirinn da sgilinn air fear sam bith a bha aon uair ann am beul Màiri agus nach robh nàire air air a shon fhéin riamh 'na dheigh.

Riu-san a bha deanamh an dichill bha i cairdeil blath-chridheach. B' iomadh sgeula bhochd a chual i, agus b' iomadh comhairle mhaith a thug i seachad, agus cha chuala duine beò facal riamh na dheigh. An naigheachd a chuala cluasan Màiri cha chuala duine riamh tuilleadh a' beul. Bha i cho duinte ris na creagan fhein.

'N uair a thainig am ministear ùr do 'r sgrìeachd thachair e ri Màiri mar a thachair e riu uile. Ged nach robh tigh Màiri ro mhòr thug e fainear gu'n robh i fein agus gach ni air taobh stigh ballachan an tighe cho grinn agus cho speisealda ri prin' ùr a' paipeir. Thug e an aire mar an ceudna gu'n robh da shuil gheura ag amharc a mach as a ceann, agus ged nach robh i ag radhtuinn ach beagan, bha i a' gabhail a stigh moran. Air an rathad dhachaidh chuireadh am ministear, an drasd agus a rithis, barr a bhata da òirleach anns a' ghrundd mar gu'n robh e a pronadh tholl ann an claiqeann Mairi feuch am faiceadh e no'n tuigeadh e a smuaintean. Ach cha do thuig am ministear Màiri an lath' ud, no iomadh latha na dheigh-sin. Cha do chleachd Màiri a bhi 'brosgul, agus ged a bha nis orra currachd bàn, cho geal ris an t-sneachda, agus a falt cho liath ri caora, b' fheudar do Màiri faicinn cha'n e a bhain gu 'n robh iad dileas, dichìollach; ach 'nan gnìomh agus 'nan caithe beatha, gu'n robh iad dileas dichìollach, mar an ceudna. Tha a dhoigh fhein aig gach h-aon againn agus co a gheibheadh coire do Mhairi nan robh i ri coigrich fuar duinte, 'n uair a bha i da rìreadh o'n taobh a stigh caoimhneil, cairdeil, blàth.

Ach ma bha am ministear óg ann am bliadh-nachan, agus aineolach air moran do dhoighean na beatha so, bha e faicilleach, faighidheach. Ged nach b' urrainn dha tuigsinn ciamar a bha suilean Màiri cho dorcha, fuar, shaoil e gu'n robh a h-aodann uasal cairdeil, agus mar gu 'm b' eadh gu'n robh fiamh ghàire a' lasadh a suas air a gruaidhean an drasd agus a rithis: ach cha

robh e idir cinnteach. B' ann air an aobhar so a bha e stobadh a bhata 'sa ghrunn, no a' spreadadh nan clacha beaga a sud agus a so air a rathad dachaidh, mar a bha e a beachd-smuaineachadh air na chunnaic agus na chual' e an lath' ud.

Chaidh an ùine seachad. Bha Màiri 'na h-aite 's an eaglais air gach latha Sabaid, no co dhiu cho tric agus a b' urrainn dith: chuireadh i 'mach air an t-searimoin gle thrì, ach bha i a' faicinn gu'n robh an duine òg durachdach, agus air an aobhar sin theireadh i rithe fhein an dèigh dol dachaidh—"Tuigidh e ni 's fearr mar a theid bliadhnachan thar a chinn." Agus mar a thubhairt, b' fhior.

Mar a bha Màiri i fhein blath-chridheach a reir naduir: agus mar a bha i 'na gnìomh gach latha, no co dhiu gach seachduinn, a' deanadh fuasgladh air easbhuidheach air chor-eiginn, mar sin b' fheudar do gach aon air am bitheadh deadh bharrail aig Màiri 'deanadh air a mhodh cheudna. Cha robh fios aig a' mhinisteir air a so, ach ged nach robh bha e a' deanadh a dhleasdànach mar mhinisteir a' dol a mach agus a steach a measg a' phobuill mar a b' fhearr a b' aithne dha. Shaoil Màiri an toiseach nach leanadh so ach tacan beag. Ach ruith an ùine agus aig ceann na bliadhna bha an t-òganach cho dleasdànach, dichìollach agus a bha e an toiseach. Agus mar a dh'aidich Màiri, bliadhnachan na dheigh sin, ged nach d' innis i riamh do'n mhinisteir e fhein—"Bu mhaith an latha dhuinne an latha a thainig esan do 'n sgìreachd againne.

Mar a ruith na bliadhnachan thar ceann Màiri bha i a' fas lag, briste leis an t-seann aois. An ni nach b' urrainn dith fhein a dheanamh fhuair i muinntir eile a dheanadh e air a son. Agus bu tric a bha am ministear 'na ghille-gnothuic o Mhairi, agus riamh air a sgath-san cha robh aice aobhar gearain.

Faodaidh e bhith gu'n cluinn sinn an sgeul latha eile, ach an drasd, a leughadair, beannachd leat.

Cuntainn.

A. C. MACILLEATHAIN.

TEARLACH GRANND.

GED nach robh Tearlach Grannd 'na shoisgeulaiche feumar ainm a chunntas am measg nan daoine a thug an soisgeul do na h-Innsean an Ear. Thug a' Ghaidhealtachd do dh' Africa deagh charaid ann an Daibhidh Mac a' Leigh 's thug i deagh charaid do na h-Innsean an Ear, ann an Tearlach Grannd—duine a tha airidh air ait' fhaotainn ann an cuideachd nan soisgeulaichean sin, *Carey, Martyn, Heber, Wilson, Duff.*

Rugadh e ann an 1746, an sgìreachd Urchadainn ri taobh Loch Nis. Aig an àm bha athair a mach leis a' Phrionnsa, ach roimh latha Chul-fhodair, fhuair e fhein is deich ar fhichead d'a chompanaich cothrom tigh'nn gu baile, chum an

leanabh a bhaisteadh. B'e sin am baisteadh. Thugadh ainm a' Phrionns' air an leanabh, shin na gaisgich an clàidhean trasd air a' chreathail, 's thug fear as deigh fir dhiu air an leanabh, breith air a chlaidheamh mar chomharra air dilseachd do'n Rìgh dhligheach. Ach cha b' ann do chogadh a choisrig Tearlach Grannd a bheatha, ach do dh'aobhar na sithe. An uair a thainig e gu maith duine, fhuair e ait' anns na h-Innsean an Ear o'n Chomunn a bha riaghladh na duthcha sin, 's gu latha bhais bha chridhe an ceangal ris na h-Innseann, 's bha lamh 's a theanga 's a pheann ag oibreachadh gun sgur as leth an t-sluaigh. Bha e 'na fhear riaghlaidh glic agus dh'fhag e larach a laimhe air an duthaich ann an iomadh doigh, ach is e na rinn e ann an aobhar an t-soisgeil a chumas ainm air chuimhne gu brath. O'n cheud latha chaidh e air tìr, 's a chunnaic e an dorchadas 's an t-ain-eolas anns an robh na h-Innsean, b'e durachd a chridhe an creidimh Crìosduidh a thoirt do'n t-sluaigh. Chruinnich e mu'n cuairt air, daoine de'n aon inntinn ris fhein, 's bhrosnach e na h-Eaglaisean an obair a ghabhail os laimh. Tharruing e aire Shasuinn gu cor nan Innsean, lean e air sgrìobhadh gu Easbuigean is diadhairean is Comuinn Chrìosduidh aig an tigh gus nach b' urrainn iad an suilean a dhunadh ni b' fhaide. Cha 'n 'eil uine againn cunntas a thoirt air meud na h-obrach a rinn e, ach is leor a radh gur h-e Tearlach Grannd a thug Carey is Martyn do na h-Innsean, gu'n do chuir e air air an cois iomadh eaglais anns an duthaich, gu'n do chuidich e saorsa thoirt do na traillean, gu'n do chuir e Wilson do Chalcutta, 's gu'n do chuidich e gu mor le Wilberforce 's ri chairdean. Sgrìobh e aon uair gu h-aon de na soisgeulaichean—*Gu'm beannaicheadh Dia t'obair, 's gu'm biodh soirbheachadh agad ann a bhi craobh sgoileadh eolais air Crìosd 's air fhacal 's air a shlaointe. Tha sinn uile cho marbh, 's cho dearmadach air na cothromannan a tha Dia a' toirt dhuinn 's gu bheil eagla orm gu'n tionndaidh e bhuaicinn mar a thionndaidh e o shluaigh Israel. Tha mi 'n dochas gu bheil Crìosduidhean fhathast ann am Breatunn, ach tha e coltach gu bheil iad meoghbhlath 's gu'n do chaill an creidimh a chumhachd. Gu'n ullaicheadh Dia luchd oibre airson an fhoghair. Tha caraid agad annamsa. Abair am facal 's ni mi na 's urrainn mi.* An uair a chuala Wilberforce naigheachd a bhais, sgrìobh e—"Cha b' aithne dhomh duine riamh a b' fhearr na Tearlach Grannd. Nan d' fhuair e cothrom 'na oige dh' fhaodadh e bhi cho ainmeil ann an litreachas 's a bha e ann an riaghladh. Bha a bheatha folaichte ann an Crìosd. Bha e cho fada os cionn an t-saoghail so, 's gu robh e daonnan ullachte airson an t-saoghail eile. Is mor an call a bhas, ach tha e 'na aobhar taingeileachd gu 'n d' fhag Dia e gus an do chuir e an siol 's na h-Innsean an ear—siol a bheir a mach moran toraidh."

D'AR LUCHD LEUGHAIHDH.

BLIADHNA mhaith ùr dhuibh.

Ged nach aithne dhuinn a cheile anns a cho-luinn, tha car de thaoibh againn ris a h-uile fear is té a bhios a' leughadh an Leabhair Dheirg, is tha sinn an dochas nach beag oirbhse an lamh a tha sgriobhadh nan duilleagan so.

Bha sinn an duil gu'n innseamaid anns an aireamh so gu de tha 'nar beachd a dheanamh air a' bhliadhna so, 's gu'n ainmicheamaid cuid de na cuspairean air an tig sinn thairis, ach rinn sinn ath-chomhairle 's thuir sinn ruinn fhein gu'm b' fhearr a bhi samhach, air eagal 's gu'n abradh cuid agaibh aig deireadh na bliadhna gu'n d' fhuair iad gealltanas maith ach droch phagheadh. O thoisich sinn air an obair so, cha 'n urrainn sinn a radh gu'n d' fhuair sinn moran cuideachaidh o pheann duine sam bith. Ged is maith an ceol feadaireachd, faodar tuilleadh 'sa choir dheth fhaighinn. Ged nach huallach leinne sgonn Gaidhlig a sgriobhadh an drasd 'sa rithist, gu sonruichte 'nuair a tha sin a' toirt cothrom dhuinn seachas a dheanamh ri daoine ciallach mar a tha luchd-leughaidh an leabhair so, tha fhios againn gu bheil moran dhaoine a's glisce ceann 's a's luaithe peann na sinn fhein, a dh' fhaodadh spruileach da'n gliocas a thilgeil oirnn corr uair. Ged nach abair daoine ris a' mhinisteir e, tha ambarus againn nach bu mhisd leo an duine còir a dhol greis o'n tigh air son a shlainte, 's leigil le fear ùr a ghuth a thogail. Cha ruig sinn a leas an tuilleadh a radh. Tuigidh sibh gu de tha sinn a' ciallachachadh. Air uairean bidh eagal oirnn gu'm bitear a fas sgith dhinn, 's cha bu mhaith leinn sin. Ach mur taig duin' air chor-eiginn ar n-aite sheasamh, cha'n 'eil arach air. Feumar ceol a thoirt as an t-seann fhidhill, ged a chuireadh ar luchd eisdeachd an corragan 'nan cluasan. Tha sinn an dochas, mata, gu'n cuidich sibh leinn air a' bhliadhna so, 's gu'n cuir sibh h-ugainn criomain Ghaidhlig a bhios freagarrach airson an leabhair so. Ris na nithean a tha sinn fhein a' sgriobhadh, cha 'n 'eil sinn a cleachdadh ar n-ainm a chur, ach ris na nithean a chuireas daoine eile h-ugainn, cuiridh sinn an ainm 's an sloinneadh. Bidh sinn gu sonruichte taingeil airson bardachd naomh, no laoidhean. Dh' fhairtlich a' bhardachd oirnn fhein gu builceach 's mur dean daoine eile cobhair oirnn feumar deanamh as a h-eugmhais. Cha'n 'eil aig duine leis am bu mhaith cuideachadh leinn, ach sgriobhadh gu Dombull Mac Laomuinn, ministear Urchadainn, ann an Ionarnis, 's gheibh e freagradh.

A' BHLIADHN' UR.

Tha bliadhn' eile seachad. Is iomadh car a chuir an saoghal dheth o'n àm so 'n uiridh, agus is iomadh atharrachadh a dh' fhaodas tighinn 'nar caramh ma ruig sinn deireadh na bliadhna so. Ma dh' fhaoidte gu bheil sonas mor a' feith-eamh air cuid againn, 's gu bheil moran trioblaid anns an dàn do chuid eile. Aig Dia a mhain tha fios. Is e Esan a tha riaghladh agus faodaidh sinn cuisean ar beatha fhagail 'na laimhsan, ann an cinnt nach eirich gu h-olc dhaibhsan a dh' earbas as. Is e ar gliocas-ne sinn fhein earbsa ris-san ann an deanamh maith mar ri Cruithear dileas. Aig a leithid so a dh' àm tha e freagarrach gu'n tugamaid suil 'nar deigh 's gu feoraicheamaid gu de a tha bhliadhna chaidh seachad a' teagasg dhuinn. An uair a sheallas sinn air ar n-ais, tha mi 'n duil gur h-e an fhaireachduinn a dhuiseas anns a h-uile cridhe taingealachd do Dhia.

I. *Tha bhliadhna chaidh seachad a' gairm oirnn an Tighearn a mholadh.* A' chuid a's lugha fhuair de shoirbheachadh aimsireil, fhuair iad na dh' fhoghainn, 's a' chuid a's motha fhuair le thrioblaid, cha deachaidh am fulangas thar tomhats. Am measg gach gaoid, is galair is cunnart a bha mu'n cuairt oirnn shaor Dia ar beatha o'n bhas, 's ar casan o thuisleadh 's tha sinn a' gluasad fhathast ann an solus nam beo. Gach seachduinn d'ar beatha tha sinn a' faicinn ar co-aoisean—daoine cho òg 's cho laidir ruinn fhein—air an gearradh air falbh ach tha sinne fhathast air ar fagail. Ged a bhios sinn a' caineadh an t-saoghail, is maith leinn a bhi ann. Is mor a' bheannachd gu bheil sinn idir beo. Tha Dia faighidinneach, agus bu choir faighidinn agus maitheas Dhe ar gairm gu aithreachas. Is iomadh uair a chaidh sinn air seacharan anns a' bhliadhna dh' fhalbh, is iomadh uair a thruaill sinn ar n-anam le peacadh 's a thug sinn naire is trioblaid oirnn fhein 's air ar teaghlaichean, ach bha Dia caoimhneil 's dh' aig e ar n-anam air ais dhuinn. Nan comharaicheadh Esan aingidheachd co a sheasadh 'na lathair, ach aige-san tha maitheanas agus saoraidh e Israel o euceartaibh. Beannaich an Tighearn O m' anam 's na dichuimhnich a thiodhlacan!

Tha iomadh ni anns a' bhliadhna chaidh seachad a bu mhaith leinn a dhi chuimhneachadh—iomadh aobhar naire is cromadh cinn. Is tric a fhuair an Namhaid lamh an uachdar oirnn, 's a rinn sin rudan a bheir an diugh an fhuil 'nar n-aodann. Cha robh sinn cho faicilleach 's a bu choir dhuinn, cha do chleachd sinn na meadh-

onan cuideachaidh a thug Dia dhuinn, 's cha do chathaich sinn gu fuil an aghaidh peacaidh. Cha robh ar beatha cho mhaith ri ar n-aideachadh no ar gnìomharan cho mhaith ri ar bòidean. Ach ma tha sin a' laidhe 'na uallach air ar coguis, thugamaid ar n-uallach gu Dia agus abramaid ris-san le cridhe durachdach—dean trocair oirne tha peacach—agus eisdidh esan ruinn. Dubhaidh e as mar neul ar n-euceartean, gabhaidh e truas dinn, comhdaichidh e ar n-eusaontais, agus tilgidh e ar n-uile lochdan ann an doimhneachd na fairege. Deanamaid greim air an fhacal so, oir cha 'n e smaoin duine a th' ann, ach facal Dhe.

II. Rachamaid an coinneamh na bliadhn' uire le deagh mhisnich. Ged nach do ghabh sinn riamh roimhe an rathad so, na biodh eagal oirnn oir tha Fear-stiuraidh is Fear-comhnaidh maille ruinn. Tha e nadurra gu'm biodh daoine a' sealltuinn air thoiseach orra 's gu'm biodh iad a' cnuasachadh 'nan cridhe—gu de th' aig a' bhliadhna so 'san dàn dhomh? Am faic mi a deireadh? Am bi na laithean nach d' thainig cho mhaith ris na laithean a dh' fhalbh. Faodaidh gu bheil cuid air nach cuir na smaointean sin moran dragh. Air cho neo-chinnteach 's ga bheil an crannchuir, air cho dorcha 's ga bheil an t-slighe—ged nach leir dhaibh fad an coise air thoiseach orra, tha iad daonnan a tigh'nn beo an dochas gu'm bi cuisean ni's fhearr an ath latha. Cha 'n 'eil an seorsa naduir sin aig a h-uile duine. Tha cuid a dhaoine nach urrainn eagal an latha maireach a thilgeil uapa mionaid d' am beatha. Ma dh' fhaoite nach urrainn iad innseadh gu de a tha 'cur dragh orra, ach tha 'n cudthrom air an inntinn 's tha eagal is curam an latha maireach a' deanamh searbh freasdal an latha diugh. 'S e 'n aon chungaidh leighis air an son, cuimhneachadh air na laithean o shean anns an do lean maitheas agus trocair Dhe iad. An aite sealltuinn air thoiseach orra, bhiodh e moran na b' fhearr dhaibh suil a thoirt 'nan deigh—suidhe car greis gu reidh samhach gu bhi beachdachadh air freasdal an Tighearna 'nam beatha fhein. Ma bha iad an glais 's gu'n tug esan as iad, ma rinneadh soilleir dhaibh nithean a bha dorcha, ma thug e as an rathad duileadasan a shaoil iad nach gabhadh carachadh, 's ma threoraich e iad anns na laithean a dh' fhalbh lamh ri h-uisgeachaibh ciuin—carson a chuireadh iad teagamh 'na mhaithreas? Nach 'eil a chumachd-san gun atharrachadh, 's a throchair o shiorruidheach gu shiorruidheach orrasan da'n eagal e! Ciod uime sin a their sinn ris na nithean sin? Ma tha Dia leinn, co dh' fhaodas a bhi 'nar n-aghaidh. An Ti nach do chaomhain a mhac fein ach a thug thairis e air ar n-ais, tha gach latha 's bliadhna d'ar beatha, a' cur an ceill ann an cainnt so-thuig-

seach, gradh is maitheas is fad fhulangas Dhe. Bha mi òg, ars' an Salmadair, agus a nis tha mi sean ach cha'n fhaca mi riamh am firean air a threigsinn. Tha ainmean a shluagh air an gearradh air dearnaibh a lamh, agus cuidichidh Dia leo agus teasairgidh e iad. Ged thuit iad, cha tilgear gu tur sios iad, oir cumaidh an Tighearna snis air laimh iad. Carson a tha thu air do leagadh sios O m'anam, earb thus' a Dia.

III. *Ma bu mhaith leinn dìon an Tighearna a bhi tharainn, 's dearbhachd a bhi againn gu'm bi E maille ruinn air ar turus, toisicheamaid air a bhliadhna so le bhi 'gar coisrigedh fhein dha as ùr.* Tabhair suas do shlighe do'n Tighearna, agus beannaichear leis thu. Is ann d'a shluagh fhein a thug e na geallaidhean priseil air an d' thainig sinn thairis. Tha Facal an Tighearna ag radh—Abraibh ris an ionracan gur maith a dh' eireas dha—ach tha am Facal ceudna 'g radh—Is an-aobhinn do'n aingidh, is olc a dh' eireas dhasan. Cha'n urrainn dearbhachd sam bith a bhi aig daoine mi-dhiadhaidh gu bheil fàbhar Dhe thairis. Faodaidh Dia giulan leo fada le faighidinn, agus sgrios a chumail uapa, ach cha 'n urrainn an fhios cridhe 's a' mhisneach a bhi aca a th' aig na daoine a ni a thoil, 's a tha cinnteach, air an aobhar sin, gu faod iad an taic a leigeil ri geallaidhean Dhe. Co iadsan a dh' fhaodas a radh gu bheil Dia maille riu anns gach suidheachadh sam bi iad? Iadsan a ghluaiseas 'na eagal, a ghradhaicheas a lagh, 'sa choimhideas aitheantan. Riusan tha Dia ag radh—feuch tha mise maille ruibh, cha'n ann gu ceann na bliadhna, *ach gu deireadh an t-saoghail.*

Tha aingeal Dhe a' campachadh
Mu'n dream da'n eagal e,
G'am fuasgladh is g'an teasairginn
O'n trioblaidibh gu leir.

Ged is fhad a' bhliadhna le bhi 'g amharc air thoiseach oirnn an drasd, thig i mar a thig gach ni eile gu crich. Theid i seachad cho luath 's a chaidh an te mu dheireadh. Tha sinn a' caith-eadh ar bliadhnacha mar sgeul a dh' innsear. Tha ar laithean a' dol seachad mar shruth. Gu'n teagaisgeadh an Spiorad Naomh dhuinn ar laithean aireamh, chum gu socrnich sinn ar cridhe air gliocas. Tha na miltean a' seasamh an diugh air stairsnich na bliadhn' uire a bhios anns an t-siorruidheachd mu'n tig i gu crich. Co dhiu a thachras sin dhuinne aig Dia a mhain tha brath. Ach bitheamaid ag iarraidh an Tighearna, deanamaid faire 's bitheamaid ri uirnich. Na cruadhaicheamaid ar cridhe 'na aghaidh-san a tha labhairt rinn, 's a' tairgsinn dhuinn saor thiodhlac a ghrais. An diugh an t-am taitneach. Cha 'n 'eil obair no aithreachas anns an uaigh.

'S e nis an t-àm bhi reidh ri Dia,
'S e nis an t-àm thoirt geill do'n Triath,
Am feadh a mhaireas la nan gràs
Faodaidh gach neach dol as o'n bhas.

Gu'n cuidicheadh Dia leinn anns a' bhliadhna so an tuilleadh uine is suim a thoirt do nithean spioradail, 's an tuilleadh dichill a dheanamh chum co aca bhios sinn a lathair no air choigrich, gu'm bi sinn taitneach dhasan. Leis an t-seann bhliadhna cuireamaid dhinn an seann duine.

OBAIR NAM BAN.

Bu mhaith leinn aire ar luchd-leughaidh a tharruing a dh' ionnsaidh na h-obrach a tha boirionnaich na h-eaglais a' deanamh ann an aobhar an t-soisgeil. Cha'n'eil cul-taice aig a' mhinisteir anns an sgìreachd a's fhearr no na mnathan. Ma tha dad ri dheanamh mu'n eaglais is ann riuthsan a dh' fheumar sealltuinn. Ma tha e 'g iarraidh luchd teagaisg airson na sgoil Shabaid, is ann am measg nam boirionnach gu bitheanta a gheibh e iad. Ma tha airgid ri chruinneachadh airson aobhar feumail sam bith 's nach 'eil fhios aig a' mhinisteir co as a thig e, nach ann ri Comunn nam Ban, no mar theirear 'sa Bheurla—Women's Guild—a ni e ghearan? Mur b'e na tha iadsan a' deanamh airson na h-eaglais, cha mhor sgìreachdan air nach biodh naire 'nuair a chi iad na cunntasan aig deireadh na bliadhna. An dara leth de'n airgid a th' air a thogail, is e iadsan a tha 'ga dheanamh. Cha'n ioghnadh ged a bhiodh am ministear an comain nam ban, 's ged a bhiodh meas mor aig orra ann an gradh air son an oibre. Tha e furasda gu leoir fhaicinn o leabhraichean na h-eaglais gur h-e na sgìreachdan a's motha a tha cuideachadh an t-soisgeil aig an tigh 's o'n tigh, na sgìreachdan anns a bheil Guild nam ban. B' fhasa do'n eaglais deanamh as eugmhais fhoirfeach seach deanamh as eugmhais obair nam boirionnach. Cha 'n e mhain gu bheil iad a' cuideachadh gach aobhar a bhuineas do'n eaglais, aig an tigh ach tha iad a thuilleadh air sin a' cumail air aghaidh leotha fhein obair shoisgeulach ann an tìrean cein—ann an China, ann an Africa, 's anns na h-Innsean an eaa. An uiridh bha trì fichead boirionnach 'sa deich aig a' Chomunn so ag obair anns na duthchannan thairis, agus corr is da cheud de bhoirionnach na duthcha, a bha roimhe so air an iompachadh. Tha ceithir no coig de thighean-eiridinn aca agus corr is leth cheud sgoil. Anns na sgoilean sin tha ceithir mìle de chloinn a' faotainn teagasg ann an eolas na firinn. An uiridh fhuair fichead mìle duine fasgadh anns na tighean-eiridinn, 's bha moran dhiu sin air an leigheas. Bha coinneamhan soisgeulach air an gleidheadh ann an naoi fichead aite 's na duth-

channan dorcha sin. Tha na mnathan a' deanamh obair fhiachail, 's air reir coltais tha cothrom aca faotainn gu cridhe 'n t-sluaigh mar nach faigh fir. Tha cor nam boirionnach anabarach bronach anns na cearnaibh de'n t-saoghail air nach do rainig solus an t-soisgeil fhathast, agus tha e iomchuidh gu feuchadh iadsan a fhuair saorsa iad fhein le soisgeul Chrìosd, ri saorsa is solus is misneach a thoirt a dh' ionnsuidh am peathraichean a th' ann an trailleileachd. 'Nuair a chi na duthchanna borb gu bheil gradh Chrìosd a' co-eigneachadh a dheisciobul na bochdan a chuideachadh, a chlann a theagasg, a' mhuinntir thinn a leigheas, bidh an soisgeul dhaibh 'na sgeul aoibhneach. Ann an laithean fheola thuir an Slanuighear—Fuilingibh do na leanaban teachd 'am ionnsuidh, agus ann truacantachd a chridhe leighis e na daoine tinn a thugadh 'ga ionnsuidh. Cha 'n urrainn an eaglais dol cearr le eiseimpleirsan a leantuinn 's faodaidh a dheisciobuil a bhi cinnteach gu'n toir E dhaibh a bheannachd ann a bhi leigheas creuchdan am braithrean, 's ann a bhi teagasg na cloinne airson rioghachd Dhe.

Tha Comunn nam ban da eireadh a' deanamh obair mhor, ach tha sinn duilich a radh gu bheil iomaguin orra aig toiseach na bliadhna so le cion airgid. Cha'n'eil an tighinn-a-stigh a' cinntinn cho luath 's a tha 'n obair a' fas. Tha luchd-oibre gu leoir deas ach tha 'n t-airgid gann. Nan gleidheadh na boirionnach na tha iad fhein a' togail a dh' airgid o cheann gu ceann de'n bhliadhna bhiodh pailteas aca airson na h-obair ann an duthchannan cein. Ach cha'n'eil iad a' deanamh sin. Tha iad fialaidh. Tha iad a' toirt do'n h-uile h-aobhar ann an ceangal ri obair coimhionailean na h-eaglais. *A choinn 's gu bheil iadsan a' cuideachadh leinne, cuidicheamaid leosan.* Bha ochd ceud sgìreachd an uiridh nach tug dhaibh fiu a' bhuinn-a-sia. Is mor an naire e. Air cho beag 's ga'm bi 'n tabhartas, bu choir do'n h-uile sgìreachd rud-eigin a dheanamh. Tha trì mìle barrachd—£3000—a dhith orra am bliadhna 's tha sinn an dochas gu faigh iad e. An-aoibhin do'n Eaglais a chuireas ann an suarachas aithne Chrìosd—Imichibh agus deanaibh deisciobuil do gach uile chinneach. Gus an toir an Eaglais geill do'n fhacal sin, cha'n urrainn i an gealladh a tha 'na chois a thagradh—Feuch a ta mise maille ribh a ghnath, gu deireadh an t-saoghail.

EOLAS NA SIDE.

BHA da bhodach a' tigh'n dhachaidh as an eaglais air latha Sabaid. Thachair gur h-e latha Martainn Builg a bh' ann 's shil an t-uisge. Is beag feum na duthcha, arsa fear dhiu, air sia seachduinnean uisge. Thuig am fear eile gu de

bha 'na inntinn 's thuirt e—Tut, tut, Eachainn, cha'n'eil thusa creidsinn ann am faoineis de'n t-seorsa sin. Thug Eachann suil gheur air a chompanach mar gu'm biodh rud-eiginn air dol cearr air 's thuirt e—A' bheil thu fhein 'ga chreidsinn Eoghain. Cha 'n'eil, ars' Eoghan. Ubh, ubh, a bhronain, ars' Eachann, a' bheil thu idir a' creidsinn an rud a th' anns a' Bhiobull. Cha'n fhaca mi riamh dad ann mu latha Martainn Builg, ars' Eoghann. Ma dh' fhaoite nach faca, ars' Eachann, *ach nuair a theid thu dhachaidh, leugh a rithist e.*

Ged nach abradh iad gu bheil e anns a' Bhiobull, tha moran de'n aon bheachd ri Eachann, gu bheil buaidh aig latha Martainn Builg air an t-sid a bhios 'na dheigh. Theireadh na seann daoine nam biodh leaba thioram aig an fhiadh air latha Martainn Builg, nach faicte uisge gu foghar. Uair a bhios sin ceart is da uair nach bi, ach a dh' aindeoin gu de a their luchd nan gloineachan, tha an seann fhacal so air a chreidsinn le moran.

Cha mhor thighean anns an cuir duine a chas an diugh anns nach tachair gloine side air aig cùl an doruis. Cha deanar feum as eugmhais. A' cheud rud a ni fear an tighe 'sa mhaduinn, 'se suil a thoirt air a' ghloine, agus an drasd 'sa rithist fad an latha bheir e gnog air anns an aodann feuch gu de a tha e 'g radh. 'Nuair a thachras e ort air an rathad, ma feoraich e ciamar a tha thu, their e riut gu bheil an gloine 'g eiridh no gu bheil e tuiteam. 'S bitheanta ni esan sin oir cha'n'eil an corr aige ri dheanamh. Ged a tha gloine sine aig a' chuid a's motha d'am choimhearsnaich, 'sa tha iad gle phroiseil asda, cha d' fhuair mi fear dhiubh riamh, ach ged nach d' fhuair, cha d' eirich tubaist sam bith dhomh, 's cha 'n aithne dhomh gu'n do rug an t-uisg' orm na bu bhitheanta na rug e orrasan. 'N uair a bhios 'nam bheachd dol o'n tigh, theid mi ceum a mach o'n doras, seallaidh mi ann an ceithir airdean an adhair, agus is maith an gloine side sin. Bha gu leoir de dh' eolas na side aig m'athair, 's chreidinn e air thoiseach air luchd nan gloineachan, ach cha'n'eil fhios agam ciamar a fhuair e'n t-eolas mar h-ann o bhodach nagealaich.

Bha na seann daoine creidsinn gu robh buaidh aig a' ghealach air an t-sid. Theireadh iad nam bristeadh an t-sid idir gur h-ann aig ceathramh gealaich. Theireadh iad cuideachd na'n tigeach an solus ùr a stigh Di-sathuirne gu'm biodh droch shid ann. "Gahhaidh an solus Sathurna na seachd cuthaich ma'n teid e mach." Bha moran nithean a dh' fheumte fhagail gun deanamh mur biodh a' ghealach freagarrach. Bha cuid de dh' obair nach gabhadh deanamh aig gob soillse, no am feadh 'sa bhiodh a' ghealach a' fas, 's dh' fheumadh daoine feitheamh gu san rachadh i air a h-ais 's am biodh i 's an earra-dhubh. B'e "gealach an abachaidh" solus a b' fharr 'sa bhliadhna. Theireadh na seann daoine

cuideachd nach robh gaoth tuath nadurra aig gob soillse. Cha'n aithne dhomh c'arsan, ach chuala mi am facal. Is iomadh uair a chuir e iognadh orm cho cinnteach 's a dh' innseadh seann daoine a b' aithne dhomh atharrachadh na side. Anns a' mhaduinn shealladh iad a h-uile car a chuireadh a' ghaoth dhi gu trath feasgair. Tha e 'na dhroch comharra air an t-sid a ghaoth a bhi g' atharrachadh ro thrìc. Anns na h-eileinean an Iar far am feumadh daoine fàth a ghabhail air a' ghaoth airson aiseig, bha fhios aca gu maith gu de cho fada 'sa leanadh i air calpa sam bith, 's bha facal aca—"A cheud latha de'n ghaoth deas 's an treas latha de'n ghaoth tuath"—an latha b' fharr an turus a ghabhail. Bu mhaith leis na seann daoine a h-uile seorsa side a thighinn 'na trath. Cha robh earbsa sam bith aca a' fèith Faoilich no gaoth Iuchair. Theireadh iad gu robh e choneo-nadurra tairneanach a chluinntinn 's an Fhaoilleach ri laogh a geumraich am broinn a mhathar. Cha bu mhaith leo an t-sid a bhi blath anns an Fhaoilleach.

Faoilleach Faoilleach, cruth an crios,

Faoilte mhor bu choir bhi ris,

Crodh is caoraich ruith air theas

Gul is caoidh bu choir bhi ris.

Cha'n'eil cothrom agam an corr a radh an drasd, ach is docha gu'n tig mi air m'ais gu comharran na side uair-eigin eile.

LAOIDH.

FONN—Seinnidh sinn le luathghair
Moladh binn 'us buan Dha,
Oir dh' éirich E o'n uaigh ud
Le buaidh o na marbhaibh.

Gur bochd tha sinn an tràsda,
Air thurus 'dol troimh 'n fhàsach,
'S an t-slighe troimh Ghleann Bhàca
'G ar fàgail glé anmhunn.

Ach, thigeamaid le dànachd,
'Us dìreamaid am fàradh
A chunnacas le Iacob
O neamh 'chum na talmhainn.

An dream sin 'thig le ùmhhlachd
A' gleacadh air an glùinean
Ri Aingeal naomh a' Chùmhnaint,
Cha tionndar air falbh iad.

Ach, bheir E uisge beo dhaibh,
'Us mana blasd' mar lòn dhaibh,—
Seadh, trusgan 'ni an còmhdach,
'Us crùn glòir' nach searg às.

Cha bhual orr' teas na gréine,
'S air gealach cha bhi feum ac' ;
Mar sholus bi 'dh E fhéin dhaibh,
'S gach deur bh' air E air falbh uap'.

O, seinnidh iad gu sìorruidh
Binn òran nuadh do'n Trianaid,
Oir thaghadh iad e chianaibh
Bho chrìochaibh na talmhainn !

Aird-nam-murachan, 1907. ANNA CHAMARAN.

✓

✓

✓

✓

TRI GEALLAIDHEAN.

An ti a bheir buaidh:—TAISBEAN iii, 5.

AN uair a bha 'n t-Abstol Eoin ann am Patmos far an d' fhoillsicheadh dha na nithean a bha ri tachairt ann an uine ghearr, chual e guth mor a dh' iarr air sgrìobhadh gu Aingeal nan seachd eaglaisean 'san Asia. Tha an t-Aingeal a' ciallachadh Easbuig no Fear-riaghlaidh na h-eaglais, agus 'ga ionnsuidh-san sgrìobh an t-Abstol cìod a bha 'n Spiorad ag radh ris an eaglais a bh' air a churam. Ged nach robh h-aon de na h-eaglaisean iomlan, bha cuid dhiu a bha cathachadh gu dìleas airson a' chreidimh an aghaidh moran naimhdean; agus anns na litrichean a chuireadh thucasan tha cronachadh air a mheasgadh le moladh. Ach cha do mholadh eaglais Shardeis. Cha ghabhadh sin deanamh. *Is aithne dhomh t' oibre, gu bheil ainm agad gu bheil thu beo, gidheadh a ta thu marbh.* Nach uamhasach an teisteanas sin air cor spioradail na h-eaglais, air a thoirt oirre leis an Ti d' am b' aithne a h-obair, 's nach dean mearachd ann am breitheanas! Bha ainm aig Sardis am measg nan eaglaisean eile airson beatha, airson aonachd, airson creidimh, airson dìlseachd, agus cho fad 's a bu leir do'n t-suil, bha i cho soirbheachail 's gu robh farmad aig càch rithe. Bha i làn thoilichte leatha fhein, a' toirt taing do Dhia nach robh ise co-dhiu coltach ri eaglais Laodicea. Cha 'n ioghnadh, mata, ged a chromadh na seanairean an cinn, an uair a leugh an t-Easbuig 'nan eisd-eachd air latha Sabaid an litir a bha 'ga dhìtheadh fhein 's a' dìtheadh a shluaigh—*is aithne dhomh t-oibre, gu bheil ainm agad gu bheil thu beo, gidheadh a ta thu marbh.* Briathran eagallach, a bu choir a bhi 'nan rabhadh do dhaoine 's do dh' eaglaisean, oir cha 'n 'eil feum ann an coslas na diadhaidheachd as eugmhais cumhachd na diadhaidheachd. Cha 'n 'eil ann ach an t-ainm gun an tairbhe.

Cha robh cion cothrom air Sardis. Cha robh na deuchaine an aice a bh' aig na h-eaglaisean eile, ach cha b' fheaird i sin dad. Bha na Nicolaitich a' cur dragh air Ephesus, bha Iesebel a' cur dragh air Tiatira, bha sionagog Shatain a' cur dragh air Philadelphia, ach bha Sardis gun dragh, gun eagal, gun namhaid, gun deuchainn. Bha i tigh'nn beo ann an sith. Bha i cheana cho saoghalta 's nach b' fhiach do'n t-saoghal geur-leannhuinn a dheanamh oirre. Bha Satan cho cinnteach gu robh i cheana marbh, 's nach b' fhiach dha buille thoirt oirre. Bha suaimhneas aice o h-oige, agus shocruidh i air a

deasgainibh, agus cha do tharruingeadh a mach o shoitheach gu soitheach i, ni mo dh' imich i am braighdeanas, 's air an aobhar sin mhair a blas innte agus cha d' atharraicheadh a fàile. Cha 'n 'eil e maith do dhaoine no do dh' eaglaisean an toil fhein fhaotainn daonnan. An uair a dh' fhas Iesurun reamhar, bhreab e agus threig e Dia, 's rinn e dimeas air carraig a shlaintè.

Ach bha beagan ainmean eadhoin ann an Sardis nach do shalaich an aodach, agus dhaibhsan thug Ceann na h-Eaglais na tri geallaidhean mora so:—

1. *Sgeadaichear iad ann an aodach geal.*
2. *Cha dubh mi mach an ainm a leabhar na beatha.*
3. *Aidichidh mi iud am fiannis m' Athar.*

Is e iadsan a bheir buaidh a shealbhaicheas na geallaidhean so, 's tha na geallaidhean 'nan samhlaidh air a' ghloir a bhios air a foillseachadh aig teachd Chrìosd, 's air an aoibhneas a tha feitheamh air sluagh an Tighearn ann an oighreachd nan naomh.

I. *Sgeadaichear iad ann an aodach geal.* Anns a' Bhiobull tha geal 'na shamhladh air gloir is gloine, air neamh is naomhachd, air buaidh is neo-chiontachd. Iadsan a fhuair maitheanas peacaidh bidh iad geal mar an sneachda, no mar olainn, *Isaiah* i, 18. Tha na h-ainglean air an sgeadachadh ann an culaidhibh geala, *Eoin* xx, 12. An uair a chunnaic na deisciobuil gloir an t-Slanuighear air a' bheinn rinneadh 'eudach dealrach, ro gheal mar an sneachda, *Marc* ix, 3. Tha caithir breitheanaid Dhe 'na righ-chaitir mhor gheal, *Taisb* xx, 11. Nigh na naomh an truain, agus rinn iad geal iad ann am fuil an Uasain, *Taisb* vii, 20. Nach faod sinn a radh gu bheil an gealladh so a' ciallachadh gu'm bi sluagh an Tighearn air an crùnadh le crùn na naomhachd ann an rioghachd an t-soluis. Cha 'n 'eil anns an naomhachd air an do rainig iad air thalamh ach earlais de'n oighreachd, ach ann an neamh gheibh iad an oighreachd na h-iomlanachd.

So dòchas ait nan anma naomh,
O'n Slanuighear caomh an tras;
A thug an Spiorad dhaibh maraon,
Mar sheul is earlais graidh.

Co, mata, a chrùnar le naomhachd shuas? Iadsan aig a' bheil gradh do naomhachd a bhos. Tha ceangal eadar neamh is talamh. Cha 'n atharraicheadh cridhe duine aig uair a bhais. Is ann air an steidh a leag sinn anns an t-saoghal so a bhios sinn a' togail fad linntean na siorruidheachd. Esan a bha eucorach, bidh e fàs ni 's

eucoraiche, agus esan a bha naomh bidh e fàsi 's naomh. Air reir an t-sil a chuireas sinn, buainidh sinn. Cha 'n urrainn na creidmhidh a's fhearr a radh ach gu bheil an naomhachd-san mar gu'm biodh fochann òg. Ach biodh iad fo dheadh mhisnich. Cha chuir am bàs stad air a chinneas, fasaidd am fochann agus thig e fo dhéis agus abaichidh e air taobh thall na h-aibhne. Is iomadh duileadas agus dearbhadh a thachras air Crìosduidhean air an turus 's an t-saoghal so, agus is iomadh uair a dh' fheumas iad cathachadh eadhoin gu fuil, ach tha dochas aca ri nithean a's fearr, agus cha mheasar leo fulangais na h-aimsir a ta lathair bhi air an coimeas ris a' ghloir a dh' fhoillsichear dhaibh aig teachd Chrìosd. Cha 'n fhaca suil, 's cha chuala cluas, agus cha d' thainig ann an cridhe duine, na nithean a dh' ulluich Dia dhaibhsan aig a bheil gradh dha. Chi iad an Rìgh 'na mhaise agus an tìr a tha cian fad as. Crìoch-naichear laithean am bròin agus ithidh iad de chraoibh na beatha. Bidh làithean am braighdeanais thairis agus gluaisidh iad ann an saorsa ghlormhor cloinne Dhe. Cuiridh iad dhiu na luideagan, agus sgeadaichear iad ann an aodach geal.

II. *Cha dubh mi mach an ainm a leabhar na beatha.* Is aithne do'n Tighearn a shluagh fhein. Tha an ainmean sgrìobhta ann an leabhar dìomhair nach faca suil duine. Tha an eaglais air thalamh a' gleidheadh leabhraichean anns a' bheil ainmean an luchd comanachaidh, agus faodar na h-ainmean sin a leughadh. Ach tha leabhar comanachaidh eile air neamh, air a sgrìobhadh le làmh an De bheo, agus mur h-eil ar n-ainmean 's an leabhar sin, is beag tairbhe dhuinn iad a bhi sgrìobhta ann an leabhar na h-eaglais. Bhiodh cuid de na seann diadhairean ag radh nach h-urrainn duine tuiteam gu buileach o ghràs, ach tha am facal 'so a' cur 'nar cuimhne gu faod ainm a bha aon uair sgrìobhta ann an leabhar na beatha bhi air a dhubhadh a mach. Faodaidh daoine gràs Dhe fhaotainn ann an dìomhanas, faodaidh an coinnleir a bhi air atharrachadh as àit, ma bheir iad thairis 's nach cùm iad gu daingean an nì a fhuair iad. Is e iadsan a mhain a bhios firinneach gu bàs a gheibh crùn na beatha, agus ge b'e bhunaicheas agus a' chrìoch, is e so a thearnar. Oir is eucomasach an dream sin a chaidh aon uair a shoillseachadh, agus a bhlais an tiodhlac neamhaidh, agus a rinneadh 'nan luchd-comhpairt do'n Spiorad naomh, agus a bhlais deagh fhacal De, agus cumhnachdan an t-saoghail ri teachd, agus a thuit air falbh, athnuadhachadh chum aithreachais, *Eabh* v, 4. Bha eaglais Shardeis aon uair beo, ach leig i dhith a bhi deanamh faire 's fhuair i bàs. Cha robh ach beagan ainmean nach do dhubhadh a mach

a leabhar na beatha. Nach mor an t-aobhar gairdeachais do chlànn na rioghachd gu bheil an ainmean sgrìobhta ann an leabhar Dhe? Is iomadh uair a mhisnich Pòl a chairdean leis an fhacal so, agus nach iomadh uair a bhios e 'na mhisnich dhuinn uile? Bheir e misneach do na daoine aig a' bheil deich talannan, ach bheir e gu sonruichte misneach do 'n t-seirbhiseach aig nach 'eil ach aon talann. Ma bhios sinn dìleas is dìchiollach, air cho beag 's ga 'm bi ar comasan no ar seirbhis, aidichidh Crìosd ar saothair agus cunntaidh e sinn 'nar comh-oibrichean maille ris fein. Ged nach aithne do 'n t-saoghal ar n-ainmean, 's ged nach bi iad air chuimhne am measg dhaoine an deigh ar bàis, cha dichuimhnich Dia a sheirbhisich, 's cha dubhar a mach an ainm a leabhar na beatha.

III. *Aidichidh mi an ainm am fianuis m' Athar.* An deigh a' bhlàir, bidh ceannard an ainm anns na litrichean a bhios e 'cur gu Comhairle an Rìgh, ag ainmeachadh na saighdearan a rinn treubhantas 's a' chath. Cha mbeasadh an saighdear cruadal air bith ro chruaidh no cunnart air bith ro mhor, nam faigheadh 'ainm aite anns an litir sin. Bu leor an duais e, cha 'n iarradh e gloir a bu mhotha, 's rachadh e troimh theine 's uisge air a shon. Agus gu de an duais no an t-urram a b' airde a b' urrainn seirbhisich Chrìosd fhaotainn na gu 'n aidicheadh esan an ainm am fianuis 'Athar, gu'n abradh E—*is e so iadsan a dh' fhan maille riom-sa ann am dheuchainnibh.* Agam-sa, ars' an t-Abstol Pòl, is ro bheag an nì gu 'n tugta breth orm le breitheanas duine, is e an Tighearn an tì a bheir breth orm, 1 *Cor.* iv, 3. Nach suarach do dhuine gu de a their an saoghal ris, ma tha e 'ga nochdadh fein dearbhta do Dhia, 'na fhear obrach nach ruig a leas naire a ghabhail. Iadsan a dh' aidicheas Crìosd air thalamh, 's a leanas e troimh urram agus eas-urram, troimh mhi-chliu agus dheagh chliu, ann am fìor-ghloine, ann am fad fbulangas, ann an caoimhneas, anns an Spiorad naomh, ann an gradh gun cheilg, ann an cumhachd Dhe, aidichidh Esan an ainm-san am fianuis 'Athar air neamh.

'San la sin faillichidh e m' ainm,
An lathair 'Athair chaoimh;
Is sealbh san Nuadh Ierusalem
Do m' anam bheir le naomh.

AM PIOBAIRE BREAC.

MA 's fìor na leughar 's na paipearan naigheachd tha 'n t-àm aig na radain na toill a thoirt orra. Mur biodh an toir orra ach na cait, dh' fhaodadh iad a bhi car coma, mur h-eil cait dhaoine eile nì 's easgaidh gu sealg na 'n cat againne. Tha e aig a' cheart mhionaid so 'na luidhe mu choinn-

eamh na griosaidh, 'na shuain chadal. Ach nach e dh' fhaodas? Tha 'lòn cinnteach dha, 's cha 'n 'eil e faicinn gu bheil reusan sam bith aige, e fhein a shàruchadh. Air sgath a naire, bidh e toirt sgrìob sios do'n t-sabhal mu thrath feasgair, 's a' leigeadh air gu bheil e 'sealg, ach tha Lachainn ag innseadh dhomh gu robh cho mhaith do 'n t-sabhal a bhi as eugmhais. Tha na radain a' fas cho eolach air a dhoighean 's gu bheil iad a' gabhail brath air an aitreabh so gu buileach. Bìtear ag iarraidh orm a bhathadh, ach cha dean mi sin. Tha sinn 'nar deagh chompanaich 's cha do chuir sinn riamh a mach air a cheile. Ged a bhios an còrr de 'n teaghlach a' gearan air, 's a' toirt dha ruith de 'n teangaidh airson na leisge, tha fhios aige gle mhaith gur furasda dha maithneas fhaotainn o 'mhaighstir.

Ach tha namhaid ùr aig na radain am bliadhna. Tha Comunn air a chur air bonn ann an Lunnainn aig a' bheil e mar chrìoch araidh cur as do na radain. Cha robh mi fhein riamh anabarach toigheach air na creutairean suarach, ach bha car de dh' amharus agam gu bheil feum air choreigin anna anns a' chruthachadh, 's gu bheil iad a' deanamh seirbhis airson an lòin. Ach tha an Comunn ùr so a thoisich ann an Lunnainn ag radh nach 'eil na radain a' deanamh feum idir ach moran uile. Tha iad a' cur as an leth gu bheil iad a' giùlan galair is plaigh o aite gu aite, 's a milleadh slainte na duthcha. Tha moran lighichean is luchd ealain air a' Chomunn, 's faodaidh sinn a chreidsinn nach 'eil iad a' bruidhinn air thuairim, ach gu bheil dearbhadh aca air na tha iad ag radh. Is coltach gur h-e na radain a bhios a' giùlan na plaighe o bhaile gu baile anns na h-Innsean an Ear, 's gur h-iaid a b' aobhar do'n phlaigh mhilltich a bh' ann an Lunnainn ann an 1665, a thug air falbh leth an t-sluaigh. Faodaidh, mata, radain a' bhaile mhoir a bhi bogadh nan gad, bhòidich daoine glic agus eagnaich a' Chomuinn ùir so, nach bi fear dhiu a lathair mu'n àm so an ath-bhliadhna, ma ghabhas sin deanamh le cait is abhagan is puinnsean.

Ach tha mi 'n dochas nach eirich do 'n Chomunn mar a dh' eirich do mhuinntir Hamelin. Faodaidh sinn an t-seann sgeulachd innseadh airson na h-oigridh. O chionn fada nan cian, an uair a bha 'n saoghal òg 's a labhradh na h-eoin Greugais, bha baile 's an airde n-iar d' am b'ainm Hamelin. Bha e 'na chaitir àluinn—abhainn Ueser a' siubhal seachad air gu reidh samhach, far am biodh a' chlann a' cluich 's na tunnagan a' snamh. Bha muinntir Hamelin 'nan daoine còir, bha sith is sonas aca, gach ni a riarachadh an t-suil no bheireadh sòlas do'n chridhe. Ach latha de na laithean, mar a bha 'n tubaist 'san dàn, thainig sgaoth de radain orra air imrich o'n airde n-ear. Cha 'n fhac iad riamh roimhe an seorsa creutair ud, bha iad na bu lugha na piseag

's na bu mhotha na seilcheag, ach bha muinntir Hamelin 'nan daoine còir 's thug iad dhaibh aoidheachd. Ach ma rinn iadsan sin thoisich na radain air às lionmhor. Bhiodh còig àil aca 's a bhliadhna, agus deichnear air a h-uile turus gus mu dheireadh an robh iad an impis am baile chur fodhpa fhein. Thug na cait am monadh orra le h-eagal, bhàth na coin iad fhein le briste-cridhe, 's dh' fhag iad na radain gu bhi 'g ol a' bhainne 's ag itheadh a' chàise. Cha 'n fhaodte leanabh fhagail anns a' chreathail air eagal gu 'n itheadh iad e; dh' fheumadh fear an tighe an ad shearmoin a chur fo ghlais air eagal gu 'm beireadh an radan àl innte, 's o mhoch gu dubh, o cheann gu ceann de 'n bhaile cha chluinnte fuaim ach sgreachail nam biastean. Mu dheireadh thall, dh' fhas muinntir Hamelin seachd sgith de'n cheol 's rinn iad gearan ri seanairean a' bhaile. Ghairmeadh an sluagh gu talla na Comhairle ach an uair a bha na seanairean 's an sluagh a' cur an cinn ri cheile mu'n ghnòthuch, chualas gnog aig an dorus, 's a steach am measg na cuideachd thainig dealbh duine a thug air na seanairean gaire. Co bha so ach am *Piobaire Breac*, còta fad' air o mhullach gu bonn, 's an dara taobh dhe dearg 's an taobh eile buidhe. Bha e cho fada ri crann soithich 's cho caol ri snaghaid, suil bheag bhiorach 'na cheann 's gun roinne feusaig air aodann. Rinn am Piobaire beic do na h-uaislean, 's labhair e—
“Is mis' am *Piobaire Breac*. Thug Rìgh an Domhain dhomh gliocas an dà shaoghail, agus is aithne dhomh na h-eolais, 's na gisreagan, 's na h-ubagan, na siain, 's na h-oraidh a dh' oibricheas bas, 'sa chaomhneas beatha. Tha piob airgid ann am bhroilleach, leis an cuir mi fo gheasaibh gach creutair anns an do sheid anail; mar a tharruingeas a' ghrian na reultan 's a tharruingeas a' ghealach na h-uisgeachan, tarruingidh mise as mo dheigh an eunlaith, beathaichean ceithir chasach agus creutairean snaigeach, 's ma bheir sibh dhomhsa mìle bonn airgid, cha chluinnear sgriach radain ann an Hamelin an nochd.” “Buaidh leis a' *Phiobaire Bhreac*,” arsa fear de na seanairean; “dean thusa sin agus is leat an t-airgid.”

A mach ghabh am piobaire. Chuir e phiob 'na bheul 's cha luaithe sheid e i no thaom na radain a mach, a toill 's a tighean, a seomraichean 's a simileirean, radain bheaga 's radain mhora, radain dhubha 's radain ruadha, 'na fìcheadan 's 'nan ceudan, a' leantuinn a' phiobaire o shraid gu sraid, o thom gu tom, gu h-iollagach gu h-aighearach, gus an do rainig iad abhainn Ueser, far do thuit iad muin air mhuin anns an uisge 's far an robh iad air am bàthadh, ach aon radan mor reamhar a fhuair gu tìr. Chuir esan a chùl ris an airde 'n iar 's aghaidh ris an airde 'n ear, rainig e tìr a dhùthchais 's bhiodh e 'g innseadh na sgeoil so do na radain

òga, 's aigarraidh orra baile Hamelina sheachnadh.

"Is maith a fhuaras am piobaire," arsa fear de na seanairean, "thugaibh dha deoch, 's buailibh cluig a' bhaile le gairdeachas." "Air d'aithis," arsa am piobaire. "Far dhomhsa mo dhuais 's an sin deanaibh iolach." "Duais," arsa na seanairean uile 's iad a' gaireachduinn, "cha robh sinn ach ri feala-dha; b'e sin an dolaidh mìle bonn airgid a thoirt do phiobaire breac." "Mur toir," arsa 'm piobaire, "bidh car eile 'n ruidhle bhodaich."

A mach ghabh am *Piobaire Breac* a rithist. Sheid e phiob 's a leithid de cheol cha chualas o thus an domhain 's a chluinnear gu deireadh na dilinn. Bha e na bu bhinne na guth smeoraich, 's bha e cho tiamhaidh 's gu 'n taladh e na sionnaich. Cha luaithe sheid e phiob no thaom a' chlann a mach, a sràidean is cul shràidean, a sgoilean is tighean, brogaich bheaga 's brogaich mhora, cailleagan is leanaban, gu h-iollagach 's gu h-aighearach, a' dannsadh 's a leumraich, a' bualadh am bas 's a' gaireachduinn ri ceol a' phiobaire. Dh'fhag iad am baile 'nan deigh 's chuir iad an aghaidh gu siar gus an do rainig iad beinn ghorm. Dh'atharraich am piobaire ceol, 's cha luaithe rinn e sin no dh'fhosgail a' bheinn roimhe 's chaidh e fhein 's na bha na dheigh a steach, ach aon ghille crùbach nach robh cho luath ri cach 's nach do rainig a' bheinn gus an robh an dorus dùinte.

Shiubhail muinntir Hamelin shios is shuas, a bhos is thall ag iarraidh na cloinne ach cha robh a' chlann ri faotainn. Bheireadh na seanairean na bh'aca de 'n t-saoghal 'nan tilleadh am *Piobaire Breac* air ais leis a' chloinn ach mur tainig e o'n àm so 'n dè cha d' thainig e fhathast. Dh'fhaodadh an sgeulachd a bhi ni b' fhaide, ach tuigidh daoine glic a brìgh 's cha dean i cron do na h-amadain:—

*Ma thug thu gealladh cùm ri d' fhaicail,
'S ma rinn thu dannsadh, paigh am piobair'.*

AN DEARBHADH.

CHA robh ann ach duine bochd ach bha e diadhaidh. Bha e comhnuidh leis fhein ann an tigh tugha 's a solaradh air son a lòn gu dìchiollach. Cha bu tric leis aodann duine fhaicinn oir bha 'n gleann uaigneach, ach aon latha ann an ciaradh an fheasgair thainig coigreach a dh'ionnsuidh an doruis. Co bha so ach aingeal, 's thug an duine an aoidheachd a b' fhearr a b' urrainn e do'n teachdaire naomh. Fad na h-oidhche labhair an t-aingeal ris air nithean neamhaidh, air maise na diadhaidheachd 's air gradh is gliocas Dhe. Lion cridhe 'n duine le aoibhneas oir bha briathran an teachdaire dha mar aran o neamh. Moch 'sa mbaduinn dh' fhalbh an t-aingeal, ach ma 'n d' fhalbh e, chuir e teine ris an tigh is loisgeadh e gu làr. Theap cridhe 'n duine bhochd sgàineadh. Cha robh aig aige anns an leagadh e 'cheann no 'm faigheadh e

fasgadh. Ach cha b' e sin bu mhiosa. B' e an nì a ghoirtich a chridhe, gu 'n deanadh an t-aingeal naomh a leithid de dh' olc. Dh' fheuch e ri thuigsinn, ach mar a bu mhotha smainticheadh e air, is ann bu duirche bha gnìomh an aingil a' fas, gus mu dheireadh an do thoisich e air teagambh a chur anns na nithean neamhaidh a dh'innis an teachdaire dha ann am briathran cho taitneach.

Mheall e mi, arsa 'esan, 's leis an fhacail sin dh' eirich e 's chuir e roimhe tigh ùr a thogail. Ach an uair a thoisich e air cladhach anns an t-seann làraich, fhuair e fo'n bhalla cupan a bha làn de dh' òr. Cha mhor nach do stad a chridhe le meud an t-saobhbheis, thogadh e tigh ùr dha is moran tuilleadh. Thuit e air a ghluinean 's mhol e Dia oir thuig e carson a thainig an t-aingeal 'ga ionnsuidh. Dhearbhadh e le teine 's thainig na facail a labhair an t-aingeal anns an oidhche gu chridhe—*A ta ar n-amhghar eutrom, nach 'eil ach re sealain, ag oibreachadh dhuinne trom chudthrom gloire a ta sior mhaireannach.*

LAOIDH CLOINNE.

GABHAIDH an laoidh so faotainn ann an "Dain is Laoidhean Spioradail."

Aig cloinn tha caraid gràsmlhor
Gu h-ard os cionn nan speur,
An caraid caomh nach failnich,
'S a ghradh a chaidh nach tréig,
Neo-choltach ris na cairdean
Tha triall gach la do'n uaigh,
Tha 'n caraid so neo-bhasmhor,
'S tha 'ainm ro ard ri 'luaidh.

Aig cloinn tha fois 's an aros
Gu h-ard os cionn nan speur;
A' chlann a tha 'toirt graidh dha,
'S ag iarraidh gràsan Dhe,
Tha fois ac' o gach anradh
Gach peacadh 's gabhadh geur;
A chaidh nan cian cha 'n fhailnich
An fhois tha 'n aros Dhe.

Aig cloinn tha dachaidh àghmhor
Gu h-ard os cionn nan speur
Tha aoibhneas, sìth, is gradh ac'
Fo riaghladh ard Mhic Dhe;
Air thalamh cha 'n 'eil fardach
Thig suas ri àros neimh',
Tha h-uile h-aon tha tàmh ann
Cho làn de shonas seimh.

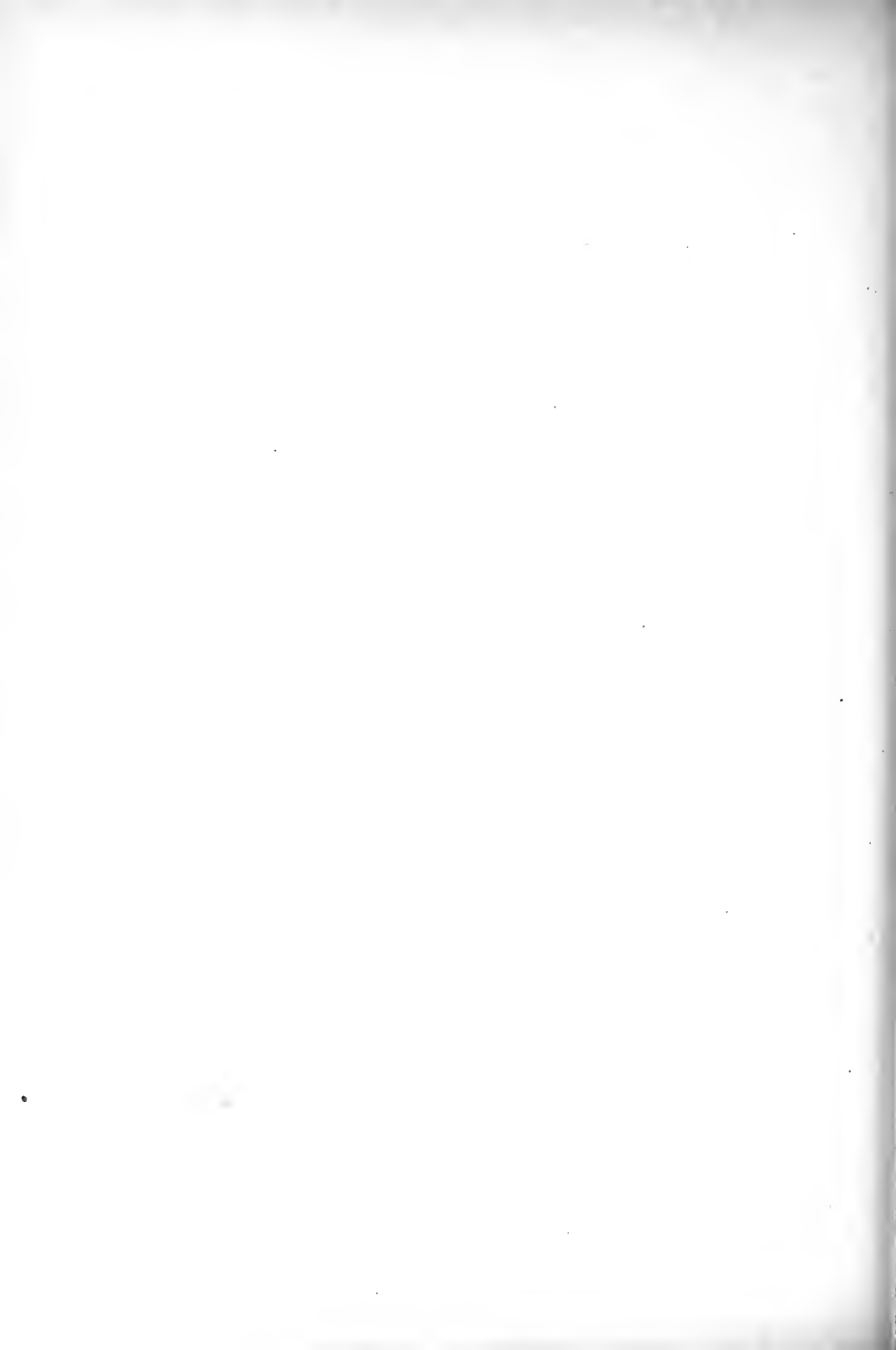
Aig cloinn tha cruintean àluinn
Gu h-ard os cionn nan speur,
Is gheibh gach aon 'na thrath iad
Tha 'g earbsa gràdh Mhic Dhe—
Sàr chruintean maiseach gloire
A bheir le hobha treun
Do 'n dream tha falbh 'na chòmhdhail,
'S a' toirt d' a ordugh geill.

Aig cloinn tha oran gràsmlhor
Gu h-ard os cionn nan speur,
Is seinnidh iad air clarsaich
Mu bhuidhean ard Mhic Dhe.
Gu h-ard tha sonas siorruidh
A' tigh'nn o Chriosd gach uair;
A chlann grad thugaibh gradh dha
'S bidh agaibh slaint bhith-bhuan.

TIODHLAC AN SPIORAID.

“An d’ fhuair sibh an Spiorad Naomh o chreid sibh:—Gníomhara xix. 2.

AN uair a thainig Pol gu Ephesus 's a chuir e cheist so air deisciobuil araidh a thachair air, thuirt iadsan ris, *Cha chuala sinn viread as gu bheil Spiorad Naomh ann.* Nach faod gu bheil iomadh a h-aon de dheisciobuil an latha diugh a dh' abradh an ni ceudna! Cha 'n e mhain nach 'eil aoibhneas aca 'san Spiorad Naomh, ach tha uile theagasg na Firinn mu'n Spiorad 'na theagasg dorch a dhaibh. Tha e dol os cionn an eolais 's an tuigse 's cha 'n 'eil fiosrachadh aca 'nam beatha air cumhachd is comh-fhurtachd an Spioraid.

1. *Gheall Crìosd gu'n cuireadh E an Spiorad a dh' ionnsuidh na h-eaglais.* Thuirt e ris na deisciobuil—*Is buannachd dhuibh mise a dh' fhalbh: oir mur fhalbh mi cha tig an Comhfhurtair d' ur n-ionnsuidh—Eoin xvi. 7.* Cha'n ioghnadh ged a bha e 'na ràdh dorch a dhaibh 's ged nach do làn thuig iad e aig an àm. Bha e duilich dhaibh a chreidsinn gu faigheadh iad air dhoigh eile, eolas a b' airde 's a b' fhearr air Crìosd na fhuair iad am feadh 's a bha e gluasad 'nam measg anns an fheoil. Chunnaic iad le 'n suilean e, chual iad le 'n cluasan e, laimhsich iad le 'n lamhan e. Ach ged a rinn iad sin, thuirt e fhein riutha gu robh moran d'a ghlòir-san air nach do rainig iad fhathast, 's nach biodh air a' foillseachadh dhaibh gus an tigeadh an Spiorad Naomh, 's a fosgladh e an suilean—*An uair a thig Spiorad na firinn, treoraichidh e sibh chum gach uile fhirinn, oir gheibh e do m' chuid-sa agus nochdaidh e dhuibhse e—Eoin xvi. 14.* Ach cha ghabhadh an Spiorad toirt dhaibh gus am falbhadh Esan, oir b'ann le bhas 's le aiseirigh-san a choisinn e do'n t-saoghal tiodhlac an Spioraid. Is e ministireileachd an Spioraid Naoimh aon de na beannachdan prìseil a tha sruthadh o obair Chrìosd, 's dh' fheumadh an obair sin a bhi crìochnaichte ma'n tigeadh an Comhfhurtair ann an lànachd soluis is beatha is cumhachd. Gus an do shuidh Crìosd air cathair a ghloire far a bheil e a' giùlan air aghaidh ministireileachd shiorruidh airson a bhraithrean ann an cumhachd a shagairteachd, cha b' urrainn am facal a bhi air a choimhlionadh—*Cuiridh mi an Comhfhurtair d' ur n-ionnsuidh.* Anns an t-searmon a labhair Peadar air là na Cuingis tha e 'g radh gur h-ann an deigh do Chrìosd bhi air a ghlòrachadh a dhoirteadh an Spiorad air an Eaglais—

Uime sin air dha bhi air ardachaidh le deas laimh Dhe, agus gealladh an Spioraid Naoimh fhaotainn o'n Athair, dhoirt e mach an ni so, a tha sibhe nis a' faicinn agus a' chluinntinn. Thuirt Crìosd ris na deisciobuil nach bu chall dhaibh fhalbhsan a chionn gu fanadh an Comhfhurtair a thigeadh thuca maille riu gu brath. Cha'n fhag an Spiorad naomh an Eaglais gus am bi i air a nochdadh gu neo-lochdach an lathair gloire 'n Athar.

II. *Cha b' fhada 'n uine gus an do dhearbha na h-abstòil gu'm bu bhuannachd dhaibh Crìosd a dh' fhalbh.* Fo bhuaidh an Spioraid bha iad na bu dluithe dha na bha iad riamh roimhe, 's fhuair iad an tuilleadh seallaidh air a ghloir. Bha'n t-Abstol Eoin na bu dluithe d'a Thighearn ann am Patmos na bha e an uair a leag e 'cheann air uchd aig an t-suipeir. An uair a bha E 'nam measg anns an fheoil, ged a ghradhaich iad E gu mor, bha iad a' sealltuinn air ann an laigse a dhaonachd 's ann an staid 'irisleachd, 's bha e duilich dhaibh a thuigsinn gu'm b'e da rìreadh Mac Dhe. Ach 'nuair a chaidh e as an t-sealladh, 's a fhuair iad tiodhlac an Spioraid, dh' fhosgladh an suilean 's thuig iad ann an doigh ùr co a bha maille riutha. Air seachduinn na Cuingis rinn na h-abstòil am barrachd de dh'fhàs spioradail na rinn iad fad dà bhliadhna roimhe sin. Thuig iad nithean a bha gus an la ud dorch' orra, 's fhuair iad dearbhachd ùr mu theagasg, 's mu phearsa. 's mu obair Chrìosd. Gus an d' thainig an Spiorad Naomh cha robh annta ach leanaban: labhair iad mar leanaban: thuig iad mar leanaban, reusanaich iad mar leanaban, ach an deigh a theachd-san dh' fhas iad 'nan daoine, 's chuir iad nithean leanabaidh air cul. Le aon ghuth thubhairt iad—*ged b' aithne dhuinn Crìosd a reir na feola, gidheadh a nis cha 'n aithne dhuinn e ni's mo.* Bha aithn' aca air ann an doigh ùr—ann an cumhachd a Spioraid. Cha'n fhaca Pol riamh Crìosd anns an fheoil, ach le foillseachadh an Spioraid nochdadh dha nithean mu thimchioll Chrìosd air nach do rainig eadhoin an dà fhear dheug a chunnaic le'n suilean e, 's a chuala le'n cluasan e. A chionn gur h-ann air mhodh spioradail a thuigear nithean Dhe, bha e 'na bhuannachd do'n t-saoghal Crìosd a dh' fhalbh, 's an Spiorad Naomh a thighinn.

III. *Is e tiodhlac an Spioraid Naoimh pairt a dh' oighreachd nan creidimheach.* Tha moran da rìreadh do shluagh an Tighearna nach 'eil a tagar iomlanachd na h-oighreachd sin a chionn

nach do thuig iad gu ceart teagasg na Firinn mu thimchioll an Spioraid. Tha iad a' creidsinn gur h-e an Spiorad a tha tarruing pheacach gu Criosd, ach 'nuair a tha sin deanta gu bheil obair an Spioraid ullamh. Bhiodh e na bu dluithe do'n fhirinn a radh gur h-ann an sin a tha obair an Spioraid a' toiseachadh. Tha 'n Tiomnadh Nuadh a' teagasg gur h-ann le tarruing an Spioraid a bheirear peacaich gu Criosd, ach tha'n Tiomnadh Nuadh a' cur a' chudthrom a's motha air obair an Spioraid ann am beatha nan creidmheach. Tha Dia a' toirt an Spioraid dhaibhsan a chreideas chum gu dean e comhnuidh annta gu brath, 's gu'm bi e dhaibh na earlais air an oighreachd a fhuair iad ann an Criosd. Tha moran de shluagh an Tighearn an duil nach biodh ann ach dānadas gu'n abradh iad gu bheil an Spiorad Naomh air an giulansan. Tha iad an duil nach 'eil an tiodhlac sin air a thoirt ach do dhuin' ainneamh, do dhaoin' a tha anabarrach naomh is dileas. Tha e gun teagamh fìor gu bheil creidmheach a' faotainn tomhas an Spioraid air reir naomhachd am beatha is gloine an cridhe, ach tha e mar an ceudna fìor gu bheil Dia a' toirt an Spioraid Naoimh do na h-uile chreidmheach, *a chionn gu bheil iad nan creidmheach, biodh iad dileas no seacharanach.* B'e sin beachd Phòil, agus is e sin teagasg an Tiomnadh Nuaidh. Tha Dia a' toirt an Spioraid, cha'n ann do na naoimh a mhaoin, ach do chomunn nan creidmheach gu leir. Iadsan uile a tha 'nam buill de 'n Eaglais neo-fhaicsinnich, fhuair iad tiodhlac an Spioraid, 's tha e comhnuidh annta, 's cha'n fhag e iad gu brath. Fhuair iad e mar a fhuair iad na beannachdan eile a tha sruthadh o obair Chriosd. Deanaibh aithreachas, arsa Peadar, agus bithibh air bhuir baisteadh gach aon agaibh ann an ainm Iosa Criosd, *chum maitheanas pheacanna, agus gheibh sibh tiodhlac an Spioraid.* Bha an dà nì a' dol comhla agus iadsan a fhuair maitheanas fhuair iad an Spiorad mar an ceudna. Ma dh'fhaoidte gu bheil cuid riarachaidh gu leor le maitheanas, ach mur d' fhuair iad ach sin, cha d' fhuair iad ach leth na h-oighreachd. Tha saoihbheas fhathast a' feitheamh orra a dh' fhaodadh iad a thagar 's as eugmhais nach bi iad air an lionadh le cumhachd Dhe.

IV.—*Tha Criosd ag radh ri dheisciobuil an diugh fhathast—Gabhaidh-sa an Spiorad Naomh.* Cha deachaidh an teine a bh' air a lasadh air la na Cuingis a mhuchadh. Ma tha ar beatha-ne gun chli, cha 'n e is aobhar dha sin nach 'eil Fear-cuideachaidh againn, ach nach 'eil sinn a' leigeil le chumhachd oibreachadh annainn. Iadsan nach do ghabh ri tiodhlac an Spioraid, cha d' fhuair iad ach beagan de'n t-saoibheas a th' ann an Criosd, cha 'n fhac iad ach beagan d'a ghloir, oir is e obair an spioraid—Maise is Gras Chriosd fhoillseachadh do dhaoine—*Bheir*

esan gloir dhomhsa, oir gheibh e do n' chuid-sa agus nochdaidh e dhuibhse e.—Eoin xvi. 14. Gu cuid thig an Spiorad Naomh mar spiorad gliocais, gu cuid mar spiorad graidh, gu cuid mar spiorad firinn, gu cuid mar spiorad cumhachd. Thig e uairean mar theine gu bhi losgadh 'sa glanadh. Thig e uairean mar an driuchd. Thig e uairean mar ghaoth bhog bhlath an t-samhraidh. Thig e uairean mar Abhainn na Beatha. Thig e uairean mar Choluman na sith 's cha chluinnear a ghuth, ach thig e uairean eile mar thoirm mhoran uisgeachan. Ach is beannaichte an cridhe anns an gabh e comhnuidh, anns an dean an Spiorad Naomh a dhachaidh.

A Spioraid Dhe, o chian a ghluais
Air aghaidh dhorch' nan uisge fas,
Thig 'nuair a bhios ar cridhe fuar
Is duisg ar n-aighe suas le d' ghràs
'S e 's ainm dhuit Near is Sith le cheil'
Cumhachd gun chrìch, is Gradh ro naomh ;
Do shamhladh doininn ghang nan speur
Is taladh seimh a' chalmain chaoimh
O teagaisg agus treoraich sinn
A Chomhfhurtair, a Spioraid Naoimh !

TURUS BHRIANAIN.

CHA mhor dhaoin' ann an eileinean na h-àirde n-Iar nach cual iomradh air Brianan, maraiche nan tonn is sgiobair na h-iubhrach uaine. Air oidhche gheamhraidh 'nuair a bhiodh fead aig a' ghaoith 's a bhiodh gaoir a' chuain an cluasan nan sgonn-bhalach, cha robh sgeulachd a dh' innseadh Donnachadh Mor a b' fhearr a chordadh ris an oigridh na sgiobaicheachd Bhrianain a chaidh an coinneamh ghabhaidhean nan cuan feuch an ruigeadh e an t-eilein grianach uaine a bha cian fada thall an iomall an domhain mhoir.

Faodaidh sinn prabadh a thoirt air an sgeulachd innseadh ged nach urrainn sinn blas a chuir oirre mar a dheanadh Donnachadh.

Air oidhche araidh 'nuair a bha Brianan 'na chadal, eadar glaoth a' choilich is bristeadh fàire, bhruadair e gu'n do sheas seann duine, mor, liath ri taobh a leapa 's gu'n d' thuirt e ris. "Eirich a Bhrianain, 's cuir umad t-aodach. Is mise teachdaire bho Rìgh na Cruinne, a dh' iarr orm tigh'nn an nochd a dh' Eirinn feuch an faighinn gaisgeach a rachadh an toir air an eilein uaigneach. Tri nithean feumaidh a bhi aige-san a ghabhadh os laimh toil an Rìgh, suil bhiorach, lamh chinnteach, is cridhe nach meataich ri aghaidh cruadail. A' bheil thu toileach a Bhrianain." "Tha," arsa Brianan, "thoir dhomh seachd laithean gu sgiobadh fhaotainn 's an sin fabhaidh mi is ruigidh mi an t-eilein iomallach air neo bidh fhios carson."

Is ann mar sid a bha. An uair a thainig an latha bha 'n iubhrach uaine deas. Shuidh

Brianan air an stiùir, 's leig iad air falbh i. Bha soirbheas aca mar a dh' iarradh iad, ceabharan beag laghach nach cuireadh far a droma i ach nach leigeadh leis na giurainean fas oirre. Mar sin bha iad 'ga caitheadh seachd laithean gus an d' fhàs Brianan mi-thoilichte le beag siubhal na h-iubhraich, 's an do thoisich e air feadaireachd airson gaoithe. "Seall ann an cridhe na h-airde tuath," ars' esan, "ri fear de na gillean feuch gu de a chi thu." "Tha mi faicinn," ars' an gille, "coltas froise a' cruinneachadh aig bun bac na speur is eoin na mara 'nan deann a' toirt a' chlad-aidh orra." "Beannachd air beul an fhiosaiche," arsa Brianan, "cha b' urrainn e bhi na b' fhearr; thoiribh uaipe cuid d'a h-aodach." Leum gach fear 'na aite, 's ma'n abradh tu deis dé bha i bho aodach iosal. Sheid a' ghaoth mar gu'm biodh sorran na gaoith tuath air fhosgladh, 's dh' eirich an fhaighe 'na sioban geal mar gu'm biodh e tigh'nn o bhaca gainmhich, ach cha tug sid tiomadh air cridhe Bhrianain. Bha na h-uisgeachan cho ard ri mullan, 's cho cas ri druim tighe ach chum e an iubhrach tioram le feabhas a stiuraidh. Chuir iad seachd iomadh latha mar sin, Brianan fhein gun chadal, gun fhois, gun bhiadh, le iomaguin nan tugadh e 'n stiùir do chach nach cumadh iad an uachdar i. Sia seachduinnean an deigh dhaibh lamraig fhagail, dh' iarr an sgiobair air fear de na gillean dol do'n chrann feuch gu de a chitheadh e. "Tha mi faicinn," ars' esan, "duradan beag anns an airde n-iar, tha e ro mhor a dh' eun 's ro bheag a dh' fhearann." "Beannachd air beul an fhiosaiche," arsa Brianan, cha b' urrainn e bhi na b' fhearr. Dh' atharraich e cursa na h-iubhraich 's ged a bha'n duradan fada uapa cha robh iad fada 'ga ruighinn. Gu de bha so ach eilein 's chaidh iad air tìr. Ann an teis meadhoin an eilein bha tobar de dh' uisge fìor-ghlan, 's laimh ris an tobar craobh, 's air a' chraoibh mìle meanglan, 's air gach meanglan eun 'na shuidhe, 's iad uile 'seinn cho binn 's nach cualas riamh air thalamh coimealadh na coisir chiul ud. Bha 'n ceol cho milis 's gu'n duisgeadh e gaol, gu fogradh e eagal, 's gu leighseadh e bròn. Ri taobh an tobar bha leth sheann duine is slige na laimh ag ol a shàth de'n uisge 's thuirt Brianan ris—An e so an t-eilein uaine? Thainig fiamh a ghair' air aodann 's thuirt e—Cha 'n e so idir an t-eilein uaine a tha cian fada thall an iomall an domhain mhoir ach is e so a' cheud eilein de na seachd eileinean anns am feum maraichean tamh greis ma ruig iad ceann an turuis. Leig thusa do sgios an nochd, anns a' mhaduinn olaidh tu uisg' an tobar fhiorghlain, 's gabhaidh tu an sin do chead." Is ann mar sid a bha. Thog iad na siul am maireach, chuir iad cuinnlein na h-iubhraich ann an cridhe na h-airde 'n iar 's thàrr i as. Fad sheachd bliadhna bha Brianan air druim a' chuain, ach cha do chaill a shuil a

geiread, no lamh a cuimse, no chridhe mhisneach. Chaidh e air tìr air eilein an deigh eilein ach cha do rainig e an t-eilein uaine an iomall an domhain mhoir. Dh' iarr an sgiobadh air tilleadh dhachaidh ach cha tilleadh Brianan. Mu dheireadh an uair a dh' fhairtlich air gaoth is cuan, air ceo is dorchadas, air gaillonn is uisge, air gabhadh is deuchainn, toirt air cridhe a' mhar- aiche meatachadh, thuit glag feith 's chunnaic Brianan nach robh ach fad droma na h-iubhraich eadar e 's an t-eilein uaine. B'e sin an t-eilein àluinn. Ged nach do thiomaidh cridhe Bhrianain ri aghaidh cruadal, bha eagal a' measgadh le t-aobhneas 'nuair a chunnaic e maise Tìr nan Og an iomall an domhain mhoir. Bha cearcall soluis mu thimchioll an eilein 's cha 'n fhacas riamh oidhch' ann. Bha gach ni ann a riaraidh eadh an t-suil no bheireadh sòlas do'n chridhe—na craobhan daonnan fo bhlàth is chridh na maidne mar a' mhill. Cha b' aithne do 'n eilein fuachd, no geamhradh no dorchadas, no bron, no gabhadh, 's bha cridheachan an luchd turuis a rainig e a' co-fhreagradh do cheol binn na coisir a bha seinn gun sgar. Da' aithnich Brianan an seann duine mor liath a thainig gu taobh a leapa, 's thuirt an seann duine ris—"Failt' is furan air a' mharaidhe, aig an robh an t-suil gheir, 's an lamh chinnteach 's an cridhe nach do mheataich ri aghaidh cruadal, thoir taing do Rìgh na Cruinne 's do dh' Athair nan dùl a bha maille riut air na h-uisgeachan 's a chum do mhisneach riut gus an do rainig thu an t-eilein uaine."

Nan robh mo chuimhne na b' fhearr, dh' fhaodadh an sgeulachd a bhi ni b' fhaide, ach tuigidh daoine glic a brìgh 's cha dean i cron do na h-amadain. Ged a bhruadras maraichean air an eilein uaine 's a mhadainn, is e iadsan a mhain nach meataich ri aghaidh cruadal a ruigeas Tìr nan Og 'san fheasgar.

OBAIR NA H-EAGLAIS.

THA obair na h-eaglais a' dol air aghaidh gu reidh samhach, 's tha sìth aice am muigh 's a stigh. O gach cearn de'n duthaich tha sinn a' cluinntinn gu bheil an obair a' fas, 's gu bheil saothair na h-eaglais air a beannachadh le Dia-Fhuair Eaglais na h-Alba iomadh crathadh goirt anns na laithean a dh' fhalbh, ach le dìchioll is dìlseachd a sluaigh chaidh na ballachan briste a thogail a ris, 's tha i 'n diugh ni's misneachail, 's ni's treise na bha i riamh. Cha'n ann do dhaoine bhuineas a' chliu sin ach do Dhia. Faodaidh daoine cur is uisgeachadh, ach is e Dia a mhain a bheir toradh. An eaglais nach 'eil air reir inntinn-san, 's nach 'eil air a suidh-eachadh air bunait na firinn—cha'n'eil cumhachd air thalamh a chumas beo i. Ach an eaglais a

th' air a suidheachadh air steidh nan sgrìobtur, a th' air a lionadh le Spiorad Chrìosd, 's a tha dìchiollach anns an obair a thug Esan dhi ri dheanamh—chan'eil cumhachd air thalamh a thilgeas sìos i. *Tha Dia 'na meadhon, cha ghluaisear i, cuidichidh Dia leatha gu moch air mhaduinn.* Tha obair mhor aig Eaglais na h-Alba ri dheanamh fhathast am measg ar luchd duthcha, 's tha i seasamh airson phrionnsalan a tha faotainn greim a's motha air an t-sluagh mar tha na bliadhnachan a' dol seachad 's a' teagasg gliocais. Cha'n eirich béud do'n Eaglais fhad 'sa chothaicheas i gu durachdach airson a' chreidimh a fhuair i, 's fhad 's a bhios i air a lionadh le Spiorad a Maighstir, *a thainig a shir-eadh agus a thearnadh an nì a bha caillte.* Gu ma fada dh' fhanas Eaglais na h-Alba 'na h-eaglais shoisgeulach, 's a bhios a sagairtean air an sgeadachadh le fireantachd! Gu'n doirteadh Dia air a luchd dreuchd 's air a luchd comanachaidh an Spiorad Naomh, 's gu'm biodh iad seasmhach, neo-ghluasadach, a' sìor-mheudachadh ann an obair an Tighearn!

Cha 'n-urrainn sinn cunntas a thoirt an drasd air an obair shoisgeulach a tha 'n Eaglais a' giùlan air aghaidh ann an duthchannan cein. An uiridh chosg i còrr is da fhichead mìle 's a seachd Ìeug (£57,298) anns an aobhar sin, 's bha ochd fichead duine geal is da cheud gu leth ceistear a saothrachadh am measg chinn-each. Ach tha 'n obair a' fas, 's tha feum an dà chuid air luchd oibre 's air airgid. Cha 'n urrainn sinn tarruing air ar n-ais gun naire. Ach is ann airson aire ar luchd leughaidh a tharruing gu pairt eile de'n obair a thug sinn iomradh air an rud idir. Ged a tha 'n eaglais dìchiollach gu bhì cur an t-soisgeil a dh' ionnsuidh nan duthchanna borb, chan'eil i 'na tamh aig an tigh. Tha i a' cur roimpe meadhanon nan gràs a thoirt dluth do gach dorus anns an duthaich. Tha e tachairt gle bhitheanta gu bheil oiseinnean anns na seann sgìreachdan far a' bheil an sluagh fad o eaglais 's o thigh coinneamh, no gu bheil bailtean ùra ag eiridh suas far nach eil eaglais idir, no gu bheil an sluagh cho dumhail 's nach 'eil aite ri fhaotainn 's na h-eaglaisean a tha cheana togt. Ciod air bith a nì eaglaisean eile, tha e mar fhiachaibh air Eaglais na h-Alba an dleasdanas sin a ghabhail os laimh, agus meadhanon nan gràs a shuidheachadh air feadh na tire gu leir, air chor 's gu'm bì cothrom aig a h-uile duine feitheamh air Dia ann an orduighean an t-soisgeil. Tha trì fichead bliadhna bho chuir-eadh a' cheud chlach anns an togail so leis an duine dhiadhaidh—an t-Olla Seumas Robertson agus o'n am sin gus an diugh chuir an eaglais air chois còrr is ceithir cheud sgìreachd ùr (447) air a cost fhein gu buileach, gun bonn-a-sia fhaotainn o'n Chrùn. Tha moran dhaoine 'n duil

nach 'eil aig an eaglais steidhichte ach airgid iarraidh air an staid 's gu faigh i na dh' iarras i. Ach cha b'e sin cobhair nan geas. Is beag a tha 'n Eaglais steidhichte, a' faotainn o'n Chrùn. Tha i an earbsa mar tha na h-eaglaisean eile ri tabhartas an t-sluaigh, agus mur fosgail an sluagh an lamh bidh an obair air deireadh. Chaidh deich eaglaisean ùra a thogail ann an aitean feumail an uiridh, 's tha aitean eile cho feumail am bliadhna. Tha futhair aig an eaglais ri leth cheud mìle (£50,000) a thogail mu'n tig sia bliadhna, airson an aobhair so, agus eadhoin 'nuair a bhios sin deanta cha bhì 'n obair ullamh. Mar tha 'n sluagh a fas, feumaidh an eaglais ullachadh air an son.

Tha sinn an dochas gu'n dean buill na h-eaglais an dleasdanas, 's gu'n cuidich iad an obair air a h-aghaidh. Cha deanar clacha-creadha gun chonnlaich, 's cha chumar suas eaglaisean gun airgid. Mhol sinn aobhar sonruichte do dhuine uaireigin an dochas gun tugadh e cuid-eachadh, ach is e a thuirt e ruinn—'*S' bearteach Duneideann* Tha sin fìor ach cha 'n e sin ar gnothuch-ne.

MUINIGHINN ANN AN DIA.

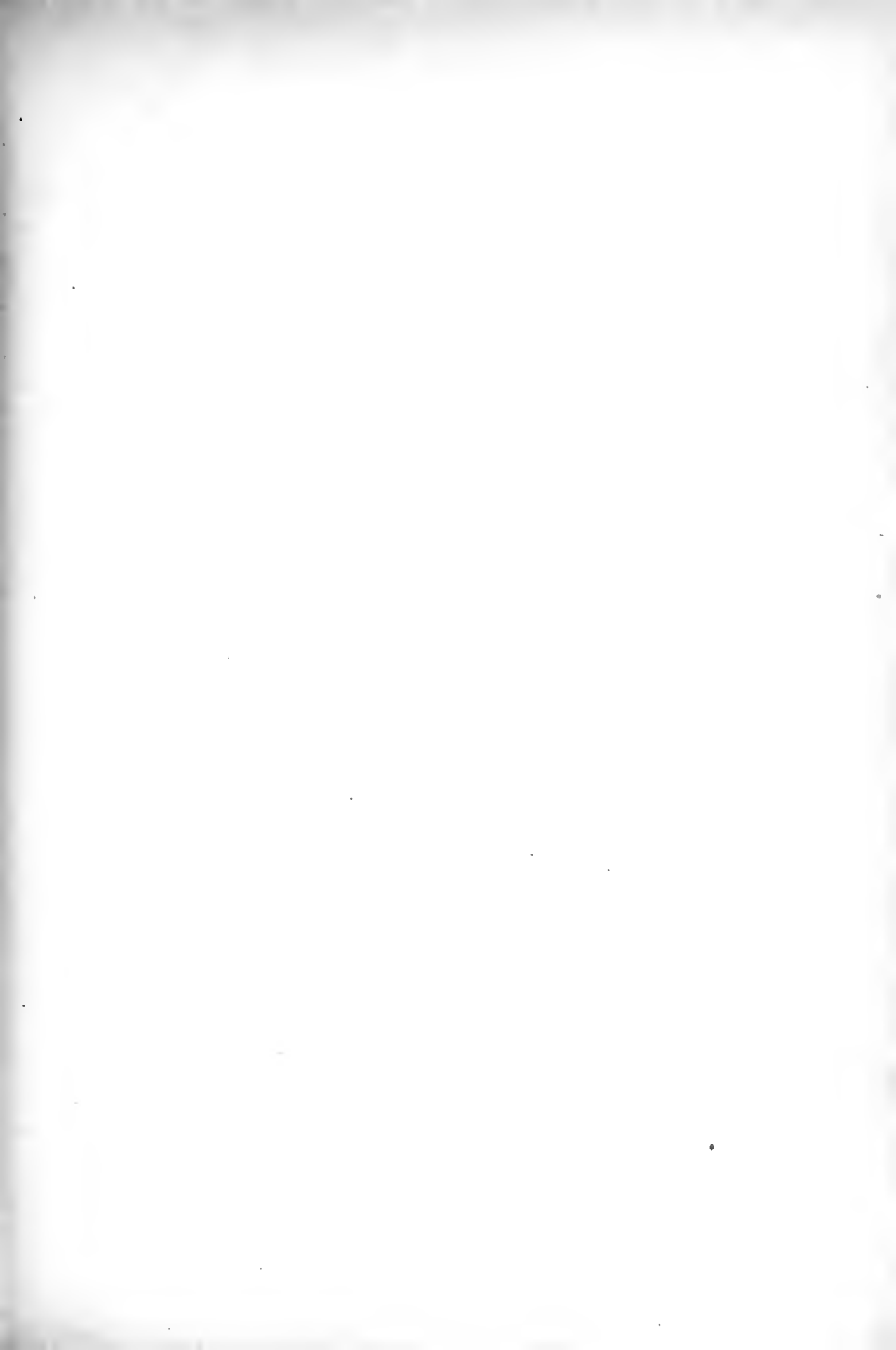
Do shlighean uile, 's d' iargain,
Thoir thusa suas gu léir
Dha-san a sgaoil an iarmailt
'S a chruthaich grian is reul.
Fear-treòrachaidh nan saoghal
'N an cùrsa ait troimh 'n speur;
Fear-stiùraidh neòil is ghaoithean,
Fo d' chois nì slighe réidh.

Cha bhuannachd dhuit, le cùram
A bhì 'g ad chlaoidh gun tàmh;
Tre spàirn, no neart, no dùrachd,
Cha toir thu buaidh gu bràth;
Biodh rioghachd Dhé, is 'Aobhar
An comhnuidh dlùth do 'd chridh',
Feith Airsan, is mu'n saoil thu,
Do rùn-sa thig gu crìch.

Do ghràs is d' fhìrinn shiorruidh,
O Athair, bheir mu'n cuairt
Na chì do mhaithreas fìorghlan
'Tha ceart is glic do 'd shluagh;
Na roghnaich Thu d' an taobh-san
Gu cinnteach gheibh do chlànn;
Gun nìhearachd is gun chlaonadh
Coimhllionar e 'n a àm.

Air eadar. bho Phaul Gerhard:
Le K. W. G.

Sydney, March 4, 1907.

AN LIGHICHE.

*A Thighearna, thig a nuas mu'm faigh mo leanabh bàs:—*EOIN iv, 49.

An deigh do'n Abstol Eoin cunntas a thoirt air na thachair air oidhche na bainnse air an do rinn Iosa fion de'n uisge, tha e 'g radh—An toiseach so d'a mhiorbhuilean rinn Iosa ann an Càna Ghalile agus dh' fhoillsich e a ghloir. Chaidh fuaim na miorbhuil ud air feadh na tire gu leir. B'e an t-ìoghnadh a chunnaic daoine air a' bhanais an aon seachnas fad iomadh latha. Chunnaic iomadh suil an rud a rinneadh, 's cha robh aite 'n tachradh cuideachd nach b'e comhradh dhaibh. Cuid a bha 'ga chreidsinn, 's cuid nach robh, ach bha aon duine gu sonruichte—fear de stiubhaird Heroid—nach b' urrainn an naigheachd a chur as inntinn. Oir bha mhac fhein gu tinn, agus fichead uair 'san latha, thigeadh e stigh air—*co aige tha fios nach deanadh Iosa miorbhuil air mo shon.* Tha cuid an duil gu'm b'e 'n duine so Chusa, agus gur h-e 'n gnìomh trocaireach a rinn Iosa airson an teaghlach a b' aobhar do'n mheas a bh' aig Ionna bean Chusa Air, *oir fhrithheil i Dha da maoin, Lucas viii, 3.*

Cha robh sonas no sòlas ann an tigh a' bhaillidh fad 's a bha 'n gille tinn. ach mu dheireadh an uair a chunnacas gu robh e ri uchd bàis, chuir athair roimhe gu ruigeadh e Cana, 's gu'n iarradh e air Iosa truas a ghabhail do'n leanabh. Rainig e Càna 's dh'innis e ceann-fàth a thuruis, ach feumaidh gu'n do chuir am freagradh ìoghnadh air—*Mur faic sibh comharan agus miorbhuilean cha chreid sibh.* Gu de bha Criosd a' ciallachadh? Their cuid gu'n do labhair e am facal gu bhì cronachadh an duine airson a mhi-chreidimh. Cha 'n 'eil teagamh nach 'eil sin ann an tomhas fìor, ach cha 'n 'eil uair a leughas mi an naigheachd nach tig e stigh orm gu'n do labhair Criosd am facal so, *cha'n ann ris a' bhaillidh ach ris fhein.* Bha e mar gu'm biodh e bruidhinn ris fhein. Beagan roimhe so bha E ann an Ierusalem far am fac E gu soilleir gu'm bu bheag aig muinntir Iudea a theagasg laimh ris na miorbhuilean a rinn E. Cho fad 's a dheanadh e oibrichean iongantach mu choinneamh an sùl, leanadh iad E 'nan ceudan, ach cho luath 'sa stadadh E dheth sin 's a thoisicheadh e air an teagasg, thionndadh iad an cùl ris. Cha do chòrd sin ris, oir cha b' ann a dheanamh mhiorbhuilean a thainig Esan do'n t-saoghal, ach a thoirt a steach Rioghachd Dhe. Dh' fhairich E nach robh muinntir Ierusalem 'ga thuigsinn, 's nach robh iad fhathast deas airson a theachdaireachd, 's chuir E roimhe

am bail' fhagail 's dol a Ghalile, an dochas gu'n gabhadh iadsan ris, cha 'n ann air sgath a mhiorbhuilean ach air a sgath fhein.

Ach cha robh E fad ann an Galile gus an do rainig teachdair' E, ag iarraidh air dol gu Capernaum feuch an leighseadh E gille a bha tinn. Bha Galile cho deigheil air iongantasan fhaicinn ri Ierusalem, agus thuirt Iosa, cha'n ann le feirg ach le bròn cridhe, 's cha 'n ann ris a' bhaillidh ach ris fhein—*Mur faic sibh comharan agus miorbhuilean cha chreid sibh.* Mar gu 'n abradh e—Ge b'e aite 'n teid mi, tha suilean an t-sluaigh dall air chor 's nach tuig iad an obair a thug m' athair dhomh ri dheanamh.

Ach cha do leig an stiubhard air gu'n cual e am facal a labhair Iosa; bha ghnòthuch fhein a tigh'n ann a stigh air, bu choma leis cor spioradail na duthcha laimh ri beatha mhic, 's thuirt e rithist le dùrachd na h-eiginn—*A Thighearna, thig a nuas mu'm faigh mo leanabh bàs.* Dh' eisd Iosa ri urnuigh an duine, 's thuirt e ris—*Imich, tha do mhac beo.* Thainig an stiubhard gu Iosa le eallach broin air a chridhe ach dh' fhag e an làthaireachd naomh le h-aobhneas mor; air an rathad dhachaidh choinnich a sheirbhisich e, 's dh'innis iad dha gu robh a mhac air dol am feabhas, 's nuair a cheasnaich e fad dh' aithnich e gur h-anns an uair anns an do labhair Iosa am facal a dh' fhag am fiabhras an gille. An sin chreid an stiubhard agus a theaghlach uile gu'm b'e Iosa mac Dhe. Rinn leanabh beag an stiuradh.

I. *Tha iomadh rathad air am faod daoine tigh'n gu Criosd.* Anns an t-sealladh a chunnaic an t-Abstol Eoin air an Ierusalem Nuadh, bha dà gheata dheug a' fosgladh a steach do'n bhaile naomh, cuid dhiu air an taobh an ear, cuid air an taobh an iar, air an taobh deas, 's air an taobh tuath. Is iomadh doigh air a bheil Dia a' cruinneachadh a shluaigh a steach d'a rioghachd; tha gheata fhein a' fosgladh roimh gach duine, agus gle bhitheanta is e sin an geata mu dheireadh a shaoileadh e. Is beag a shaoil Pòl 'nuair a ghluais e gu Damascus a dheanamh geur-leanmhuinn air na Criosduidhean gu robh e air a cheum gu aite 'iompachaidh, 's gu robh e deanamh calg dhìreach air fear de gheatachan rioghachd Dhe. Is beag a shaoil an stiubhard 's a theaghlach 'nuair a thainig tinneas da 'n tigh gu 'n oibricheadh am freasdal sin tròm chudthrom gloire dhaibh. Bha e 'n toiseach 'na chràdh 's 'na chùis-cagail dhaibh, ach an deigh laimhe bha e 'na aobhar molaidd. Thug am freasdal searbh a mach toradh sìochail na fireantachd. Ged a thainig an teachdair' a

dh' ionnsuidh an tighe ann an cruth eagallach is duaichnidh, is e aingeal Dhe a bh' ann fad na h-uine. Mur h-eisd daoine ri aon aingeal cuiridh Dia 'na chaoimhneas aingeal eile thuca. Mur eisd iad ris ann an la na slainte, labraidh E riu ann an la na trioblaid. Mur eisd iad ris a' ghuth chaol chiuin, eisdidh iad ri fuaim an tairneinich. Dh' fhaodadh an stiubhard so a radh mar thuirt an Salmadair—*Bu mhaith dhomhsa gu robh mi air mo smachdachadh.* Cha searbh idir am freasdal a tha 'na mheadhon air daoine thoirt gu Dia. Is iomadh duine bha dall am feadh 'sa bha e coiseachd ann an cluaintean gorma, a fhuair a fhradharc 'nuair a thug Dia a mach do'n fhàsach e. Tha cuid a dhaoine anns nach duisg beatha gus an teid na tonnan thairis orra, nach aithnich Crìosd anns an latha chiuin, ach a chuireas an aghaidh Air 'nuair a sheideas na gaoithean. *Ann an la mo thrioblaid ghlaodh mi air Dia agus chual E mo ghearan.* Nach maith gu'n eisd Dia ri urnuigh duine 'na eigin, ged nach d' fhuair e riamh moladh o na bilean ceudna.

II. *Tha a' mhìorbhuil so a' cur soluis air inntinn Chrìosd.* Saoilidh cuid gu robh a' cheud fhacal a labhair E ris an stiubhard car fuar, a' toirt bhuaith am beagan dochais a bh' aige—*Mur faic sibh comharan agus mìorbhuilean cha chreid sibh.* Cha robh Esan riamh fuar no gruamach ri brathair no ri piuthair a bh' ann an glais, 's cha do thionndaidh E air falbh iad gun fuasgladh a dheanamh orra. Cha robh cridhe riamh cho blàth ri chridhe-san, no duin' eile cho bàigheil 's cho truacanta ri chomh-chreutairean. Bha fhios aige nach robh curam do'n leanabh, gu robh E 'dol a dheanamh an leighis 's nach robh cunnart sam bith ann an dail bhig. Bha E smaointinn air athair a' ghille cho mhaith ris a' ghille fhein, 's bha E airson dà bheannachd a thoirt do'n teaghlach leis an aon ghnìomh—leigheas a dheanamh air an leanabh is creidimh a dhusgadh 'na athair. B'e sin reusan na dalach 's tha deireadh na sgeoil a' dearbhadh gliocas Chrìosd. Le faighidinn choisinn e an stiubhard. Bha 'n sluagh a' cur cudthrom air na mìorbhuilean a bha E deanamh nach robh E fhein a' cur orra, 's bha na leigheasan a rinn E a' tarruing air falbh an inntinnean o'n obair shonruichte airson an d' thainig E do'n t-saoghal. Thainig e gu bhi 'na lighiche anma 's cha 'n ann 'na lighiche cuirp. Cha robh E airson gu falbhadh an stiubhard leis a' bheachd nach robh ann ach lighiche cuirp. Bha e airson gu'n tuigeadh e gu'm b' Esan da-rìreadh an Slanuighear a bha gu teachd 's ris an robh fiuthair aig an t-saoghal, agus dhruidh a bhriathran, 's a choslas, 's a ghnìomh cho mor air cridhe 'n duine 's gu'n d' aidich e fhein 's a theaghlach—*Is e so Mac Dhe.*

III. *Tha cumhachd ann am facal Chrìosd.* Cha robh E dlùth do'n leanabh an uair a rinn E 'n leagheas. Cha do chuir E lamh air, cha 'n fhac E riamh e, bha E còrr is fichead mìle bhuaith, ach labhair E am facal 's bha e deanta. Tha dà mìorbhuil eile a rinn E air a' cheart doigh, gun E fhein a bhi dluth do'n neach a leighis E—nighean na Ban-Chananaach, *Mata xv, 21-28*, agus seirbhiseach a' cheannaird-cheud, *Lucas vii, 1-10*. An ni a tha eu-comasach do dhaoine tha e comasach do Dhia. Cha chuir tim no astar bacadh air toil Dhe. Ma bha cumhachd Chrìosd ann an laithean irioslachd a ruighinn do dh' aitean anns nach robh a làthaireachd fhein, nach 'eil e moran na's usa 'chreidsinn gu bheil a' cheart chumhachd sin a' ruith air feadh an t-saoghail gu leir an diugh, 'nuair a tha E ann an staid a ghloire 's a' giulan air a h-aghaidh obair le ministreileachd an Spioraid. Ma b' urrainn dhasan ann an laithean a dhaoinachd leigheas a dheanamh ann an Capernaum 's e fhein ann an Càna, a bheil e duilich a chreidsinn gur h-urrainn Dha an diugh daoine leigheas air thalamh ged a tha E fhein air neamh? Cha chuir astar bacadh air a thoil-san, *oir tha Spiorad Dhe a' seideadh far an àill leis.* Tha Crìosd an diugh fhathast ag oibreachadh mìorbhuilean mar bha e deanamh o shean, agus cha'n fhailnich a chumhachd gu brath. Tha e cho làn graidh is caoimhneis is truacantachd 's a bha E 'nuair a choinnich E ri stiubhard Heroid. Iadsan uile th' air an saoradh leis, tha iad 'na fianuisean air a chumhachd. *Cha 'n airidh sinn air teachd a'd ionnsuidh, A Thighearn, ach abair Thusa 'm facal 's bidh sinne slàn.*

AN NAOMH BERNARD.

FAODaidh sinn a radh mu na daoine a sgrìobh na laoidhean a bhitear a' seinn ann an eaglaisean ar duthcha, *gu bheil iad fhathast beo ged tha iad marbh.* Is iomadh car ris an do chuir an diadhair *Newman* a lamh, agus is iomadh leabhar a sgrìobh e 'na latha—leabhraichean a fhuair greim air aire na duthcha 'nuair a chuir e mach iad—ach tha e gle choltach nach ann uile gu leir gus na leabhraichean sin a sgrìobhadh a chuir Dia *Newman* do'n t-saoghal, 's gur h-e 'n laoidh bheag ud a sgrìobh e obair a's maireann- aiche rinn e riamh:—

A shoillse 'n àigh, 's a cheo, le d' bhaoisge caoin,
Stiur thusa mi;
Tha 'n oidhche dorch, 's mi fad o m' dhachaidh
ghaoil

O treoraich mi;
Stiur mi gach la, cha 'n iarr mi rathad reidh.
Gu tir an àigh; is leor leam ceum air cheum.

Tha an laoidh 'na beatha 's 'na lòn do mhilt-ean nach cual iomradh air sgrìobhaichean eile *Newmain*, no eadhoin air ainm. Cha 'n urrainn duine dileab a's fhearr fhagail aig an t-saoghal no laoidh mhaith a gheibh a' ann an aoradh na h-eaglais, 's a bheir comhfhurtachd is misneach is togail cridhe do dhaoine eile an uair a tha e fhein 's an uaigh. Tha na laoidhean 'nan teachd-airean soluis aig a bheil iomadh guth, agus na's buadh-mhoire am beatha na h-eaglais no eadhoin searmoin. Ma tha e iomchuidh cuimhne chumail air na searmonaichean cliuteach a thug Dia do'n Eaglais, tha e cheart cho iomchuidh clach a chuir an carn nan diadhaidhean a sgrìobh na laoidhean sin a dhuisgeas aithreachas ann an cridheachan luchd aoraidh, 's a bheir cuideachadh is misneach do 'n anam leonte.

Is e sin a tha toirt oirnn tarruing a thoirt air ainm *Bhernaird*. B' esan am fear mu dheireadh de na seann athraichean, agus a reir teisteanais *Luther* b'e duine cho naomh 's cho diadhaidh 's a bha riamh air thalamh. Tha corr is seachd ceud gu leth bliadhna o chaochail e, ach ged a bhasaich moran de na rinn e, tha ainm fhathast air cuimhne 's bithidh cho fad 'sa bhios comh-thionnailean a' seinn nan oran naomh a rinn e.

Cha robh e ach 'na bhalach òg an uair a chuir e roimhe a bheatha thoirt thairis do Dhia 's d'a aobhar. Thog e inntinn os cionn nithean aim-sireil, chuir e cul ri toilitinn an t-saoghail, 's ri fearas-chuideachd na h-oige, 's cheangail e fhein ri abaid gu bhi 'na mhanach—a' meas nan uile nithean 'n an call air sgàth naomhachd beatha is òirdheirceis eolais Iosa Criosd. Bha chridhe blath 's a ghuth ciuin 's bha leithid de bhuaidh aig air daoine oga 's gu 'm biodh parantan a' folach an cloinne air, le h-eagal gu'n tìladh e iad gu bhi 'nam manaich mar bha e fhein. Ged a bha 'n duine naomh so an dà chuid iriosal agus eudmhor, 's ged bha e a' meas nan uile nithean 'n an aolach a chum gu'n coisneadh e rioghachd Dhe, cha 'n urrainn sinn gun a radh gu robh e ann an doigh gle eu-coltach ri Criosd, a Mhaigh-stir. An uair a bha Mac an duine anns an t-saoghal, cha d' fholach E e-fhein o dhaoine ann an abaid, dh' ith is dh' òl e comhla ri peacaich, 's bha E deas gu dol am measg a cho-chreutairean aig àm bainnse 's aig àm bais, a' gabhail pairt ann am beath' a bhraithrean. Thug *Bernard* buaidh air an t-saoghal le teicheadh uaith, ach thug Criosd buaidh air an t-saoghal le larach a sheasamh. Mheasadh *Bernard* gu'm biodh e air a shalachadh le nithean cumanta 's thionndaidh e uapa, ach leag an Slanuighear a làmh air nithean cumanta is naomhaich E iad. Shaoileadh *Bernard* nach b' urrainn e bhi anns an t-saoghal gun a bhi dheth, ach dh' fhan Criosd anns an t-saoghal 's cha robh e dheth. Cha do chunnt an Slanuighear gu robh aoibhneas no toilitinn 'nam peacadh 's ged a bha E

air a dheanamh foirfe tre fhulangas cha do shir e riamh fulangas air sgath fulangais. Cha b'e sin do *Bhernard*. Cheus e iarrtus na feola, 's chum e chorp fo leithid de smachd 's nach blaiseadh e biadh gus am biodh e an impis fann-achaidh. Cha tugadh e dha fhein a leoir de'n chadal, 's mheasgadh e am biadh a dh' itheadh e le stuthanan searbha air eagal gu'm biodh e milis do'n bhlas. Thug e leithid a dh' fhuath do dh'amaideachd dhaoine, 's do sheanchas faoin an t-saoghail 's gu'n do chuir e cloimh 'na chluasan air chor 's nach cluinneadh e faoin sgeul sam bith. Bu cheol 's bu bhiadh dha a bhi beachd-smuaineachadh air Criosd 's air fhulangas air a' chrann-ceusaidh, 's aig na h-amanan sin cha chluinneadh 's cha 'n fhaiceadh e na manaich eile ged a bhiodh iad mu'n cuairt air. Chaidh iomradh air naomhachd a bheatha 's air 'eolas anns an fhirinn air feadh na Roinn-Eorpa gu leir, 's bha iochdarain is uachdarain araon a' toirt urrainn agus speis dha. Chuireadh fhacal rìgh air a' chrùn, 's cha robh aig ach a mheur a thogail 's dheanadh e sith no aimbreite.

'Na dhusgadh bhiodh e a' beachd-smuaineachadh air Criosd gun sgur, 's na chadal bhiodh ainm an t-Slanuighear gu tric air a bhilean. B'e Criosd grian anna *Bhernaird*, mar a tha e fhein ag innseadh anns an laoidh a leanas. Tha i air a tionndadh gu Gaidhlig le Mr Iain Mac Illebhàin, agus gabhaidh i faotainn ann an "Laoidhean agus Dain Spioradail":—

Iosa! 'se smuaineach ort gun tàmh
A chuireas blàths am chridh';
Ach 's fhearr bhi faicinn d'aghaidh ghraidh
'S ad lath'r a' mealtainn sith'.

Cha 'n aithris beul, 's cha smuainich cridh'
No inntinn, fuaim cho caoin
Ri d'ainm ro naomh, Fhir-shaoraidh ghraidh,
A Shlanuighear chlann-daoin'!

Pailteas is mèud saor mhaithreas Dhe
Cha 'n aithris beul no peann;
Gradh Ios', ar Slanuighear, ciod e
Cha 'n aithne ach d'a chlann.

O Iosa, tobar beatha 's blaits,
Do 'n t-saoghal 's tu a's grian;
De 'r n-uile shonas 's tu a's fhearr,
'S ar n-agh os cionn ar miann.

'S tu mhaoin 's an t-saogh'l ar sonas mor,
Mar 's tu fadheoidh ar duais;
Iosa, bi dhuinn a nis mar ghloir,
'S ar solus siorruidh shuas.

Cha 'n e latha maith nach tigeadh ach an droch dhuine nach fhanadh ris. Nam biodh faighidinn aig daoine chitheadh iad gu'n toir Dia dhaibh an ni tha feumail. Am measg ar peacanna cha 'n eil h-aon a's cumanta na cion faighidinn.

A' CHAISG.

THA Di-domhnaich Casg nì's anmoiche na's abhaist am bliadhna. Ged is e so an latha tha cumail cuimhne air aiseirigh Chrìosd, 's ged a bu choir faireachduinnean sòluite bhi air an dusgadh ann an cridheachan Chrìosdhuidhean le theachd, bha e fad ùine mhoir 'na aobhar connspoid is aimhreit' anns an eaglais. Cha robh na creidmheach a' cordadh mu'n latha air am bu choir an fheill a bhi air a cumail. Bha aon la aig Eaglais na h-àirde n-ear, 's la eile aig Eaglais na h-àirde n-iar. B'e latha na Caisge aon de na puigean air an robh dealachadh eadar Eaglais Cheilteach na h-Alba agus Eaglais na Roimhe. Mu dheireadh dh' fhas an conn-sachadh cho teth 's gu'n b' eiginn do Rìgh Osui dol 'san eadargain. Bha coinneamh aig an dà thaobh ann a Whitby ann a 664, 's thuirt an Rìgh gur h-e Eaglais na Roimh a fhuair a chuid a b' fhearr de'n argumaid 's thug e bhreth air a taobh. Air reir cunntas an latha diugh tha e gle choltach nach robh h-aon dhiu ceart, ach feumaidh sinn a radh gu bheil cunntas na Caisge 'na nì cho dorch a oirnn fhein 's nach deanamh aid dad dheth mur a bhi am Feillire. Tha sinn làn-toilichte a' cheist fhagail ann an lamhan sgoileirean air a bheil cinn gu cunntas. Bha facal aig na seann daoine gu'n tuiteadh a' chaisg air a cheud *Di-domhnaich de'n Earra-dhubh 'san Earrach*.

Bha 'n latha air a chumail am measg nan cinneach mu'n robh e air a chumail am measg nan Crìosduidhean. Cha d' fhuair na creidmheach ach iasad dheth. Bha na paganaich a' gleidheadh na feille so chum aoradh a dheanadh do dhia an Earraich. An uair a thigeadh an t-earrach 's a bhiodh beatha 's fàs ri fhaicinn anns a' chruthachadh gu leir, bha e gle nadurra gu'n deanadh na cinnich, aoradh do'n Chumhachd a bh' air a chùl sin. Dh' fheuch na Crìosduidhean ri stad a chur air a' chleachdadh ach cha deachaidh sin leotha. Bha na athraichean glic 'nan latha, 's rinn iad a chuid a b'fhearr de'n chuid bu mhiosa; thug iad seadh ùr do'n fheill, 's ghabh iad rithe ann an aoradh na h-eaglais, gus an do tharruing iad an sluagh o bhi deanamh gairdeachais ann an eirigh na greine 's ann an dusgadh na talmhainn aig teachd an earraich o mharbhtachd a' gheamhraidh, gu bhi deanamh gairdeachais ann an eirigh Grian na fireantachd 's ann an aiseirigh Chrìosd o na marbhaidh. Tha e iomchuidh gu'n duipegadh an latha so—a tha toirt seil mhor aoibhneis do'n t-saoghal—gairdeachas agus sòlas ann an cridheachan dhaoine. Anns an Eaglais Phàpanach—co dhiu roimh àm an Ath-leasachaidh bhiodh cleir is combhthionailan, an deigh dhaibh aoradh a dheanamh anns a' mhaduinn, a' cluich 'sa dannsadh 'san fhreasgar,

's ris gach seorsa de dh'fhearas-chuideachd is baoth shugradh. Cha 'n 'eil sin ri mholadh ged a tha 'n smaoin a bh' air cul a' ghnothuich ceart gu leoir. Faodaidh duine dol air an 'each gun dol thairis air, 's faodaidh daoine gairdeachas a dheanamh ann an teachdaireachd is soisgeul na Caisge ged nach dean iad iomain no dannsa. Tha cleachdadh aca ann an Russia a tha gle ghasda. Air an latha so bidh daoine cur failt air a cheile le pog na Caisge, 's nuair their an dara duine le guth ard—*Dh'eirich E*, abraidh an duine eile—*Dh'eirich E da-rìreadh*. Is ann a reir mar a thuiteas a' Chaisg a tha moran de na feilltean eile air an gleidheadh agus faodaidh gur h-e sin a's aobhar gun abrar ri Di-domhnaich Casg—Ban-Rìgh nam Feilltean. Seachd seachduinnean roimh 'n Chaisg tha 'n *Carghas* agus is e a' cheud latha de'n *Charghas* an *Inid*. Fad na seachd seachduinnean sin tha moran de Chrìosduidhean an t-saoghail a' trasgadh—a' leantuinn eiseimpleir Mhaois is Elias is Chrìosd a thraisg dà fhichead latha. Tha iasg air a cheadachadh ged nach 'eil feoil. Cha 'n 'eil sinn an duil gu bheil feum sam bith 'sa chleachdadh do bheatha spioradail dhaoine, ach tha sinn an amlarus nach misd daoine trasgadh an dras 'sa rithist airson slainte cuirp. 'S fhearr beagan de 'n charghas no tuilleadh 'se choir de'n gheocair-eachd.

Bha na seann daoine anabarrach beachdail air an t-sid 's air comharan na bliadhna. Bu mhaith leotha a h-uile nì a thigh'n 'na àm fhein, 's mur tigeadh thigeadh nì bu mhiosa. Bhiodh iad ag radh:—

*Nead air Brìghde, ubh air Inid, Eun air Caisg,
Mur bi sin aig an fhìtheach dhubh, bithidh
am bàs.*

Bha iad a' creidsinn cuideachd gu robh *Inid* is *Caisg* an aghaidh a cheile, 's nam biodh sìd mhaith ann air an dara latha gu'm biodh sìd rapach ann air an la eile

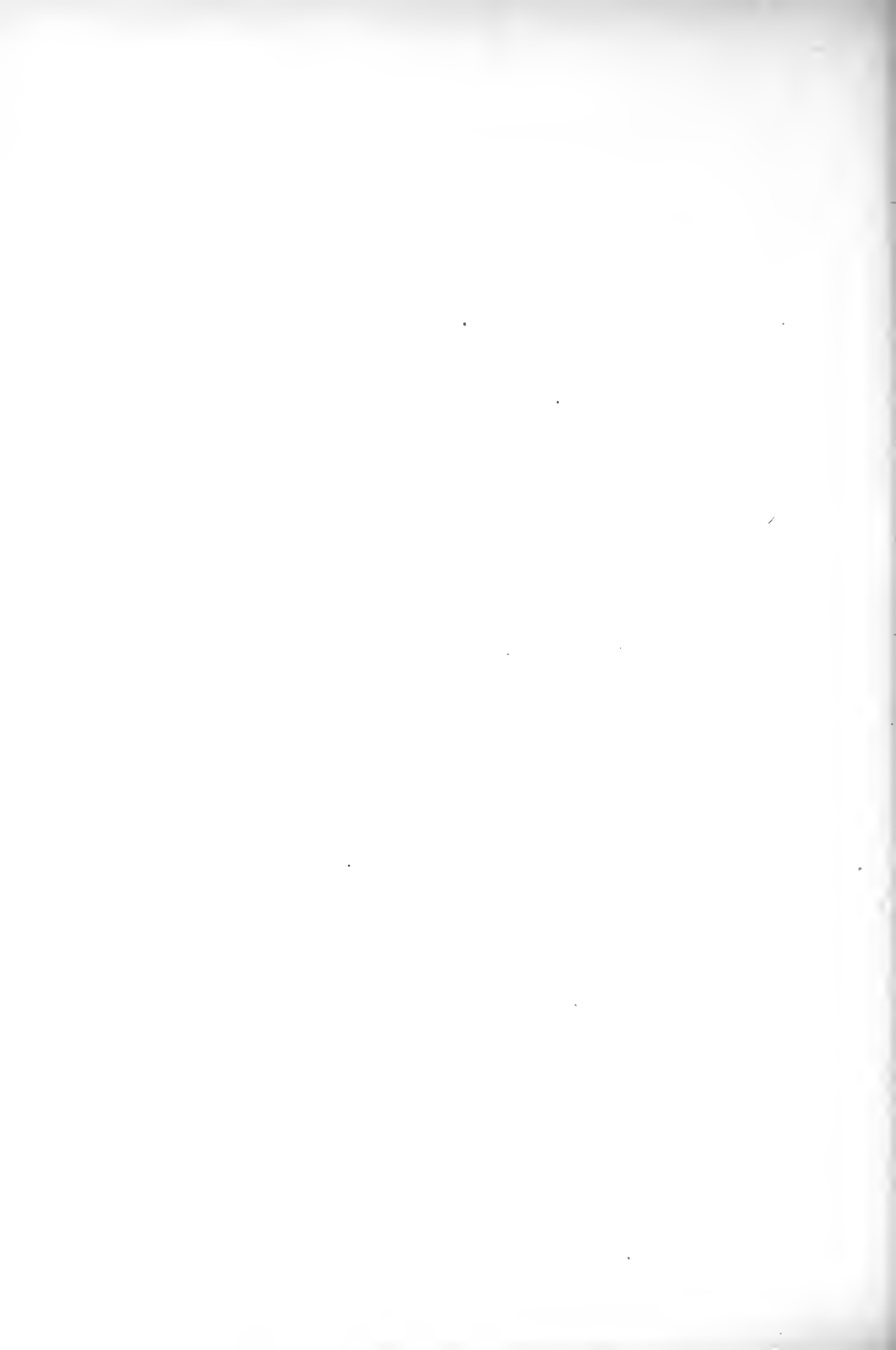
*Thuirt an Inid ris a' Chaisg,
C' ait am faigh mi aite cluich?
Thoir thusa dhomhsa pailtiun geamhraidh
'S togaidh mi tigh samhraidh dhuist.*

Bha cuid de na seann daoine a' creidsinn gu'n deanamh a' ghrian ruidhle dannsa, an deigh dhi eirigh air maduinn Di-domhnaich Casg agus chuala sinn bodach còir ag radh gu fac' e ghrian a' turamanaich le dhà shuil fhein. Tha cuimhn' againn eirigh thrath air maduinn Caisge, nuair bha sinn na b' oige na tha sinn an diugh, feuch am faiceamaid a' ghrian a' deanamh na gòraiche a bhatar a' cur as a leth. Ach tha e coltach nach robh sunnd ceart oirre air a' mhaduinn ud—co dhiu cha do rinn i dannsa. Cha robh againn ach tilleadh dhachaidh, 's na h-uighean a bhuich, 's dol 'gan ruidhleis sìos air Baca-Bhàbhuinn.

AM BUACHAILLE MAITH.

Is mise am Buachaille maith.—Eoin 10.

CHA do labhair Criosd riamh facal uime fhein a's maisiche no 'm facal so. Is toigh leis an oigridh e, agus is toigh leis na seann daoin' e. Tha e mar a tha 'n cruthachadh mu 'n cuairt oirn, daonnan ur, 's cha chaill e driuchd na maidne. Cha chuimhne leinn an t-am anns an d' ionnsaich sinn aig glùn ar mathar an t-salm:

Is e Dia fein a's buachaill' dhomh

Cha bhi mi ann an dith

agus o'n latha sin gus an diugh bha na briathran dhuinn 'nan creud. Cha bu chreud mòr e, ach bu leor e. Theagaisg e dhuinn ann an laithean ar-n oige gradh agus maithreas Dhe, agus mar a bha na bliadhnachan a' dol seachad bha iad a' toirt dhuinn an tuillidh dearbhaidh air firinn creud ar-n-oige 's air cairdeas is caomhalachd an Ard Bhuachaille. Is ann an deigh do Iosa chluinntinn gu 'n do thilg na Pharasaich a mach an duine dall da 'n d' thug e a fhradharc, a labhair e an teagasg air a bheil Eoin a' toirt iomraidh anns an deicheamh caibideal. Cha robh na Pharasaich idir toilichte gu 'n do leighseadh an duine dall. Bha 'n gnìomh da rìreadh trocaireach, ach cha robh bheag de throcair 'nan cridhe-san. An aite Dia a mholadh gu 'n d' fhosgail e suilean an doill, thilg iad a mach an duine truagh a chionn gu 'n d' aidich e cumhachd agus trocair Chriosd. Chuir deanadas nam Pharasach mulad air an t-Slanuighear, oir leig e fhaicinn dha nach robh bheag de spiorad an fhior Bhuachaille 'nan cridhe, ged a bha iad 'nan aodhairean ann an Israel aig an àm. Agus tha e mar gu 'm b' eadh ag radh ris an t-sluagh—Seallaibh mar a thachair do 'n duine dhall fo lamh na Pharasach. Sin agaibh droch bhuachailleachd, *ach is mise am Buachaille maith.* Cha tilg mise bhuam aon de na caoirich, cha ghabh mi tamh no fois fhad 's a b' bhios gin de 'n treud air chall, 's leiginn sìos mo bheatha airson an aoin a's miosa dhiu. Faodaidh suim a bhi aig eadhoin droch bhuachaille do chuid de na caoraich, ach gabhaidh buachaille maith curam do 'n treud uile, maith is dona mar tha iad ann.

I. Is e aon de chomharan a' bhuachaille cheart, tlachd a bhi aige 'na obair. Is docha leis an fhear tuarasdail a thuarasdal no na caoraich, 's bhiodh e cheart cho toilichte aig obair eile nam faigheadh e uiread tuarasdail. Is beag aige cor an treuid laimh ri chomfhurtachd fhein. Cha chaill e cadal na h-oidhche ged nach biodh sgeul air cuid de na caoraich, 's cha chuir e bheatha ann an cunnart air an son. Cha b' urrainn e radh

mar a thuir Buachaille Israel—*Bha do sheirbheiseach ag ionaltradh chaorach 'athar, agus an uair a thainig leomhan no math-ghamhuinn, agus a thug e uar as an treud; chaidh mi mach 'na dheigh agus shaor mi as a bheul e.* B' e sin spiorad Chriosd. Bha tlachd aige 'na obair. Ghabh e os laimh i gu toileach. Cha 'n e ghloir fhein a bh' aige 's an t-sealladh ach gloir an Athar agus maith nan caorach. Cha ruigeadh E leas a bhi 'na bhuachaille idir mur b' e sin a dheagh thoil fhein, agus bu leor an duais leis fhios a bhi aige gu robh an treud sabhailte. Cha b' ann 'na aindeoin a ghabh e os laimh 'obair, ach a chionn gu 'n do ghradhaich e 'n treud, agus eadhoin an uair a b' eiginn dha bheatha thoirt airson nan caorach, bha 'aoibhneas a' cur thairis. Tha toilintinn an t-seirbhisich mhaith ni 's motha ann a bhi faicinn 'obair a' soirbheachadh no ann a bhi faotainn a thuarasdail. Bha e 'na mhor aoibhneas do Chriosd a bhi faicinn toradh saothair anma. An uair nach robh cor an treuid mar bu mhaith leis, bha chridhe làn broin. Ghuil e os cionn Ierusalem 'nuair a smuainich e air cor brònach a' bhaile, ach an uair a thugadh fios d'a ionnsuidh gu robh cuid de na caoraich a bha caillte air am faotainn, tha sinn a' leughadh gu 'n do rinn e gairdeachas 'na spiorad 's gu 'n do mhol e Dia. Bha e 'na dhuine dhoilghiosan agus eolach air bron fhad 'sa bha na caoraich air seacharan, ach an uair a philleadh iad air an ais do 'n treud, bha aoibhneas Chriosd do-labhairt agus làn de ghloir. Bha spiorad an fhior bhuachail' air a ghiulan, agus bha briathran an fhaidh air an coimhlionadh ann:—Air sgath Shìoin cha bhi mi a'm' thosd, agus air sgath Ierusalem cha ghabh mi fois; gus an teid a fireantachd a mach mar an solus dealrach, agus a slainte mar leus lasarach.

II. Dhearbh am buachaille maith a dhilseachd le basachadh airson nan caorach. Cha b' urrainn gradh dol na b' fhaide. Dh' fhaodadh gradh gu leoir a bhi aig duine d'a charaid goirid air gu 'n leigeadh e sìos a bheath' as a leth, ach 'se gloir an t-Slanuighear gu 'n do ghradhaich e a bhrathrean gus an ceum a's fhaide mach. O'n uair anns an d' thug esan suas an deo air Calbhari tha 'n saoghal dearbhta gu bheil gradh Dhe do-rannsaichte. Tha e gun cheann gun chrich. Tha e o shiorruidheachd gu siorruidheachd, 's mar nach robh toiseach aige, cha bhi deireadh aige. 'Nuair a bheachd-smuainicheas sinn air gradh Dhe, tha sinn mar gu 'm biodh a' chlann bheag ri taobh na mara nach urrainn a radh ach—*o fad, agus leud, agus farsuingeachd a' chruinn, cha ghabh e tomhas.* Their daoine gu bheil comharan anns a' chruthachadh mu 'n cuairt

oirnn gur gradh Dia. Cha 'n 'eil teagamh nach 'eil sin fíor, ach is e an aon chomharadh cinnteach, *bas Chríod*. Tha Dia a' moladh a ghráidh fein duinne, do bhrìgh, an uair a bha sinn fhathast 'nar peacaich, gu 'n bhasaich Críod air ar son. Cha b'e na tairngean a chuir na saighdearan 'na lamhan 's 'na chasan a cheangail Críod ris a' chrann-ceusaidh ach a *ghradh fhein*. Shaor e daoine eile ach cha saoradh e e fhein. Dh'fhaodadh e an cupan searbh a chuir bhuaithe aig an aon uair deug, ach cho do rinn e sin, do bhrìgh gur h-ann a dh'ol a' chupain a thainig e do 'n t-saoghal. Co is urrainn labhairt air gradh Chríod mar bu choir, no an dara leth d'a shaoibhreas a thoirt gu solus! B'e sin diomhaireachd na diadhachd a rannsachadh. Nam faigheadh duine sealladh air gradh an t-Slanuighear 'na iomlanachd, cha seasadh a chridhe ris an fhoillseachadh ghlormhor; thuiteadh e air aghaidh air an lar gun choinnt mar neach marbh. Tha ghradh-san a' dol os cionn eolais nan ainglean, 's ged nach fhaic sinne ach oisein beag dheth, is leoir sin fhein gu toirt oirnn tuiteam air ar glùinean 'sa radh mar thuirt Eoin—*Dhasan a ghradhaich sinn agus a shaor sinn o ar peacaidhean le fhuil fhein, dhasan gu robh gloir agus cumhachd gu saoghal nan saoghal*.

III. *Is aithne do 'n Bhuachaill' a chaoraich*. Tha cunntas aig' air na feadhainn a tha sabhailte 's a' chrò, ach tha cunntas aige cuideachd air na feadhainn a tha mach air na rointean. Ged a chaidh iad air seacharan, 's a dh'fhaodas iad a bhi 'nam fogarraich fad air falbh o'n bhaile, cha luaithe chluinneas iad guth a' bhuachaille na dh' aithnicheas iad e. Tha sinn an duil gur h-e bha Críod a' ciallachadh leis an fhacal so—*gu bheil ni-eiginn ann fhein agus ann an anam an duine tha freagairt d'a cheile*. Tha iad air an deanamh airson a cheile 's gus an coinnich iad cha bhi anam an duine sasuite 's bha bhi aoibhneas Chríod làn. Mur b'e agus gu bheil ni-eiginn ann an cridheachan dhaoine tha 'g innseadh dhaibh gur h-esan am buachaille ceart, cha 'n eisdeadh iad ri ghuth. Eadhoin anns an tìr chein cha dichuimhnich am fogarrach bochd an dachaidh o'n d' thainig e. Ged a b' ann air a' mheadhon oidhche, 's gun fiuthair aige ris, a chluinneadh e guth 'athar, dh' aithnichte e an guth. Eadhoin an uair a tha daoine 'gan toirt fhein thairis do 'n pheacadh, tha ni-eiginn 'nan cridhe a toirt fianuis air an Dia a threig iad. Rinn Dia an t-anam air a shon fhein 's cha bhi fois aig an anam as eugmhais Dhe. Tha seann chairdeas eatorra nach urrainn iad a dhi-chuimhneachadh. Ged nach biodh gnothuch aca ri cheile fad iomadh bliadhna, cha luaithe thig iad dluth da cheile no their Dia—*Is leamsa thu*, 's their an t-anam—*Is leatsa mi*. Tha m' Buachaill' ag aithneachadh na caorach, 's tha chaora 'g aithneacha dh a' Bhuachaille. Ach ged

a tha e fíor gur h-aithne do shuil a' Bhuachaill a chomharadh fein eadhoin air na caoraich chaillte th' air an reubadh leis na ìrisean 's air an salachadh le eabar is poll, tha aithne a's fhearr aig air na caoraich a tha daonnan fo shuil anns a' chrò. Tha eolas aig Dia air a shluagh. Bu choir sin a bhi 'na mhisnich dhaibh, ach bu choir e bhi dhaibh 'na chronachadh mar an ceudna. Tha eolas Dhe oirnn an da chuid 'na ghloir 's 'na eagal. Air uairean their sinn—*O nach robh mo chridhe fòbichte o shuil Dhe*. Ach uairean eile their sinn—*Moladh do Dhia gur h-aithne dha mo chor mar nach aithne do dhuine*.

Chaidh sinn uile mar chaoraich air seacharan. 's tha cuid de na caoraich cho fad air chall 's nach bu lugha na 'm Buachaille maith fhein nach tugadh suas duil dhiu. Ach feadh chreag is shloc tha Esan a' dol as an deigh, *gus a faigh e iad*. Cha sgithich a ghradh, 's cha stad a shiubhal. Ged nach d' fhosgladh an dorus dha an dè, feuch tha esan 'na sheasamh aig an dorus an diugh agus a' bualadh. Faighidinn agus caomhalachd agus gradh Chríod—nach bu choir gu'n leaghadh iad an cridh' a's cruaidhe. Is e iadsan na daoine sona a's urrainn an laoidh a sheinn :—

Rag, faoin, is tric a chaidh mi thaoibh
Ach lorgaich e 'na ghradh mi
'S gu truacant' air a ghuaillan caomh
Thug dhachaidh slàn le h-agh mi.
Mar so co-bhuan ri fad mo laith,
Silidh do lamhan maithreas
Seinneam do chliu, mo Bhuachaill' graidh
Ad thigh, gu bràth, am flaitheas.

A' BHEALLTAINN.

*Gug-ug ars' a' chuthag
Latha buidhe Bealltainn.*

CHA 'N 'EIL ioghnadh ged a dheanadh duine 's beathach gairdeachas ann an teachd an t-samhraidh. Tha 'm blàths a' dusgadh beatha anns a' chruthachadh uile, 's tha fàs is maise ri fhaicinn air gach taobh. Os ar cionn anns na speuran tha coisir-chiuil a' seinn gun sgar, 's tha 'n talamh fo ar casan mar gu 'm biodh brat aillidh air a dhealbhan iomad dath. Ann an og mhios an t-samhraidh tha 'n saoghal cho maiseach, 's tha leithid a shaoibhreas 's a dh' aillidheachd air an sgaoileadh mu choinneamh ar sùl, 's gur marbh an cridhe anns nach daisgear moladh is taing-ealachd do 'n Tì uile-chumhachdach a tha deanamh na miorbhuil so le cumhachd a laimhe :

*Is mor ar Tighearn agus is mor a chumhachd :
Tha a thuigse gun tomhas :
Seinnibh do Iehobhak le buidheachas ;*

*Deanaibh ceol da 'r Dia-ne air a' chlarsaich ;
A chomhdaicheas neamh le neòil,
A dh' ullaicheas uisge do 'n talamh,
A bheir air fear fas air na sleibhtean
Oir tha ainmsan a mhaire air ardachadh
Tha a ghloir os ceann na talmhainn agus nan
neamh.*

Tha e gle choltach gu robh ceud latha 'n t-samhraidh air a choimhead anns na laithean a dh' fhalbh mar latha feille, 's gu 'm biodh an aois 's an oige a' cur seachad an latha le cluich is abhacas is fearas-chuideachd. Bhiodh iad ag eiridh tràth 'sa mhaduinn, 's a' dol a mach do na raoitean a chruinneachadh fhèil 'sa dhannsa. Cha 'n 'eil fad o stad an seana chleachdadh sin ann an Sasunn, 's cha 'n 'eil sinn cinnteach nach 'eil beagan dheth a lathair fhathast. Ach a reir coltais cha robh moran suim aig na Gaidheil do na flùraichean. Is ann do *theine* bha iadsan a' toirt urrainn ann an cleachdanna latha Bealltainn. Tha sgòileirean ag radh gur h-e a's ciall do 'n fhacal, *teine Bheil*, aon de na diathan a bh' aig na Gaidheal, *dia an t-soluis*. Bha ar n-athraichean a' deanamh aoraidh do 'n ghrein, 's ged is fhad o chaidh na laithean sin seachad, tha cleachdannan aig daoine fhathast a thoisich ri linn an aoraidh sin. Tha moran dhaoine nach rachadh an aghaidh na greine airson an t saoghail. Mas ann air mullach na cruaidh arbhair a bhios iad, theid iad mu 'n cuairt *deiseil*; mas ann aig tiodhlacadh a bhios iad, seachnadh iad an rathad a's usa mas eiginn e los tigh'nn a dh' ionnsuidh na h-uagha *deiseil*; cuiridh iad an gloine mu 'n cuairt aig a' bhord *deiseil*. Tha iad cinnteach ma ni iad rud sam bith *tuathal*, gu 'm bi 'n tubaist 'na lorg. Gu de tha sin ach seorsa de chuimhne air creidimh ar n-athraichean an uair a bha iad a' deanamh aoraidh do 'n ghrein.

Bha chuid mhor de dhuthchannan an t-saoghail a deanamh aoraidh do Chumbachdan Naduir, mu 'n d' fhuair iad eolas air an t-soisgeul, 's bha e gle nadurra gu measadh iad a Ghrian airidh air urram os cionn gach ni eile. B'e ghrian Mathair an t-soluis, Mathair na teas, Mathair fàs is toraidh, 's tha e furasda gu leor a thuigsinn gu 'm biodh an t-àm de 'n bhliadhna anns a bheil i ruighinn airde neirt air a chomharrachadh a mach mar àm freagarrach airson aoradh a dheanamh dhith, agus gairdeachas a dheanamh 'na baighealachd 's na cumhachd.

Air latha Bealltainn bha na teintean air an cur as anns a h-uile tigh, 's bha 'n sluagh a' cruinneachadh gu bhi fadadh teine do *Bheil*. Anns an fheasgar bhiodh na teintean air am fadadh a rithist le gradan a teine na Bealltainn. 'S iomadh rud a bha dol air aghaidh air an latha so, nach ruigear a leas tigh'nn thairis air. 'Nuair a chuir an creidimh Crìosduidh as do dhiathan breige nan Gaidheal, dh' fheuch an Eaglais ri toirt air

an t-sluagh stad de na chleachdannan a bh' aca ri linn an t-seann aoraidh. Ach cha robh sin furasda do 'n Eaglais a dheanamh. Ged a dh' atharraich an sluagh an creud, bha car de thaoibh aca ris na seann ghathannan, agus is iomadh rud a dheanamh iad nach bu mhaith leo fhios a bhi aig an t-sagart air. Ged a shuidheadh iad anns an eaglais Di-domhnaich, 's a dh' aontaicheadh iad ris na theireadh am ministear—co dhiu nach cuireadh iad 'na aghaidh—rachadh iad Diluain 's dheanadh iad ubagan is orachan is giosragan mar a b'abhaist. Anns a' bhliadhna 1655 dh' iarr Cleir Ionar-feothairein' air na ministearan achmhasan geur a thoirt d'an coimhthionaillean airson a bhi dol troimh 'n arbhar le teine air latha Feill-Sheathain—latha meadhonach an t-Samhraidh. Cha do leig an sluagh dad orra, ach cha do chuir facal na cleire stad air an rud. Is fhad o thoisich ministearan is foirfich Ionarnis air trod ri muinntir a' bhaile airson a bhi dol gu tobraichean naomha, ach an diugh fhathast air a' cheud mhaduinn de 'n t-samhradh, bidh muinntir Ionarnis 'nan ruith 's 'nan reis a' deanamh air tobair naomh Chùl-fhodair.

Air latha Bealltainn bhiodh na seann daoine a' lasadh da theine dluth d'a cheile, 's bhiodh iad ag iomain a' chruith eatorra. Bhiodh iad a' cur na cloinne eatorra cuideachd. Bha iad an duil nach eireadh olc do ni no do neach a rachadh troimh 'n teine—nach laidheadh suil orra, 's nach b' urrainn do bhuidsich no do shithiche cron a dheanamh orra. Bhiodh iad a' bruich bonnach mor coirce 's 'ga thilgeil 'na chrìomagan far an gualainn, 's a h-uile criomag a thilgeadh iad dh' abradh iad :—

*Sud dhuitse, shionnaich, seachain mo chaoraich,
Sud dhuitse, fhilich, seachain m' uain,*

agus rannan eile de 'n t-seorsa sin, a' dol thairis air a' chrodh 's air a' chloinn 's air gach ni a bh' aca, ag iarraidh gun dìonadh Athair nan dàl is Rìgh an fhortain iad o ghaoid 's o ghalair, o thubaist 's o bhàs. Tha ministear a bh' ann an Calasraid o chionn da cheud bliadhna ag innseadh gu 'm biodhte lasadh teine Bealltainn air na cnuic, 's a thuilleadh air sin gu 'm biodh balaich agus buachaillean a' deanamh bonnach ris an abradh iad bonnach Bealltainn. 'Nuair a bhiodh am bonnach bruich, bhiodh e air a bhriseadh 'na chrìomagan, 's air a thilgeil ann am boinneid fear de 'n chuideachd. Bha aon de na criomagan air a duthadh, 's chuireadh iad uile an lamh 'sa bhoinneid 's bheireadh iad aisde criomag de 'n bhonnach mar gu 'm biodh iad a' togail chrann. Dh' fheumadh am fear air an tigeadh am bonnach dubh leum tri uairean troimh 'n teine. Faodaidh gu 'n do thoisich an cleachdadh anns na laithean anns am biodh iad a' tilgeil chrann feuch co a rachadh iobradh—oir tha e coltach gu robh an cleachdadh uamhasach

sin anns an duthaich so cho mhaith ri duthchanna borb eile. Stad sin o chionn nan ceudan bliadhna, ach ged nach robh fhios aig balach Chalasraid gu de bu chiall do 'n rud, 'nuair a bheirte air leum tri uairean troimh theine, faodaidh gu robh an cleachdadh 'na sheorsa cuimhne air na laithean a dh' fhalbh, 's air gnathanna borb a bh' aig ar n-atraichean.

Air oidhche roimh latha Bealltainn bhiodh na seann daoine a' toirt fìor aire do 'n chrodh air eagal gu 'm biodh an toradh air a thoirt as a' bhainne. B'e so an oidhche anns am faigheadh na buidsichean cead an coise, 's anns am biodh iad a' dol am measg a' chruidh ann an iomad cruth. Bhiodhte 'ga fuadachadh air falbh le bhi crathadh fìor uisge air druim a' chruidh, a' ceangal an earbail le snath dearg, a' crochadh bad caoruinn air ard-dhorus na bàthigh, 's ag radh rannan sonruichte am feadh 's a bhiodhte deanamh sin. Nam biodh an t-im deas aig bean an tighe roimh eiridh na greine air latha Bealltainn, cha 'n eiridh beud do 'n chrodh air a' bhliadhna sin.

Tha latha Bealltainn a' tuiteam daonnan air an latha de 'n t-seachduinn as deigh an latha air an do thuit a' bhliadhn' ùr. Theireadh na seann daoine—Nollaig an diugh, Bealltainn a maireach. Bha Bhealltainn 'na clach mhìle anns a' bhliadhna. Cha chuala mi m' athair ag radh riamh April no Iune: theireadh e—Mios an deigh Bealltainn no tri seachdainnean roimh Bhealltainn, air reir mar bhiodh an latha. B'e 'n doigh cunntais a bh' aige—uirad de laithean roimh no an deigh *Nollaige, An Fhaoillich, Fheill Brìde, Fheill Paruig, Bealltainn, Iuchar, Lunasdal, Samhainn*. Ach 'se rud a's mìosa, nach bi gin d'a mhic a' cunntas air an doigh cheudna.

BAISTEADH.

THA eagal oirnn gu bheil moran dhaoine an diugh a' call meas air sacramaid a' Bhaistidh. Tha so gle iongantach, gu sonruichte anns a' Ghaidhealtachd far a bheil daoine a' sealltainn air Sacramaid Suipeir an Tighearn ann an doigh cho soluite. Tha iad a' faireachduinn gu 'm biodh e 'na chionnt uamhasach iad a thigh'nn gu bord a' chomanachaidh ann an doigh aotrum, gun iomradh air gu de tha 'n t-Sacramaid a' ciallachadh. Tha sin r'a mholadh, oir tha 'n t-ordugh 'gar toirt aghaidh ri aghaidh ris na firinnean a's doimhne 's a' chreidimh Chriosduidh, aghaidh ri aghaidh ri diomhaireachd na diadhachd. Ach tha Sacramaid a' bhaistidh a' deanamh sin mar an ceudna, 's tha e na ni cho soluite do dhuine baisteadh iarraidh d'a chloinn 'sa tha e combaradh iarraidh airson a' choman-

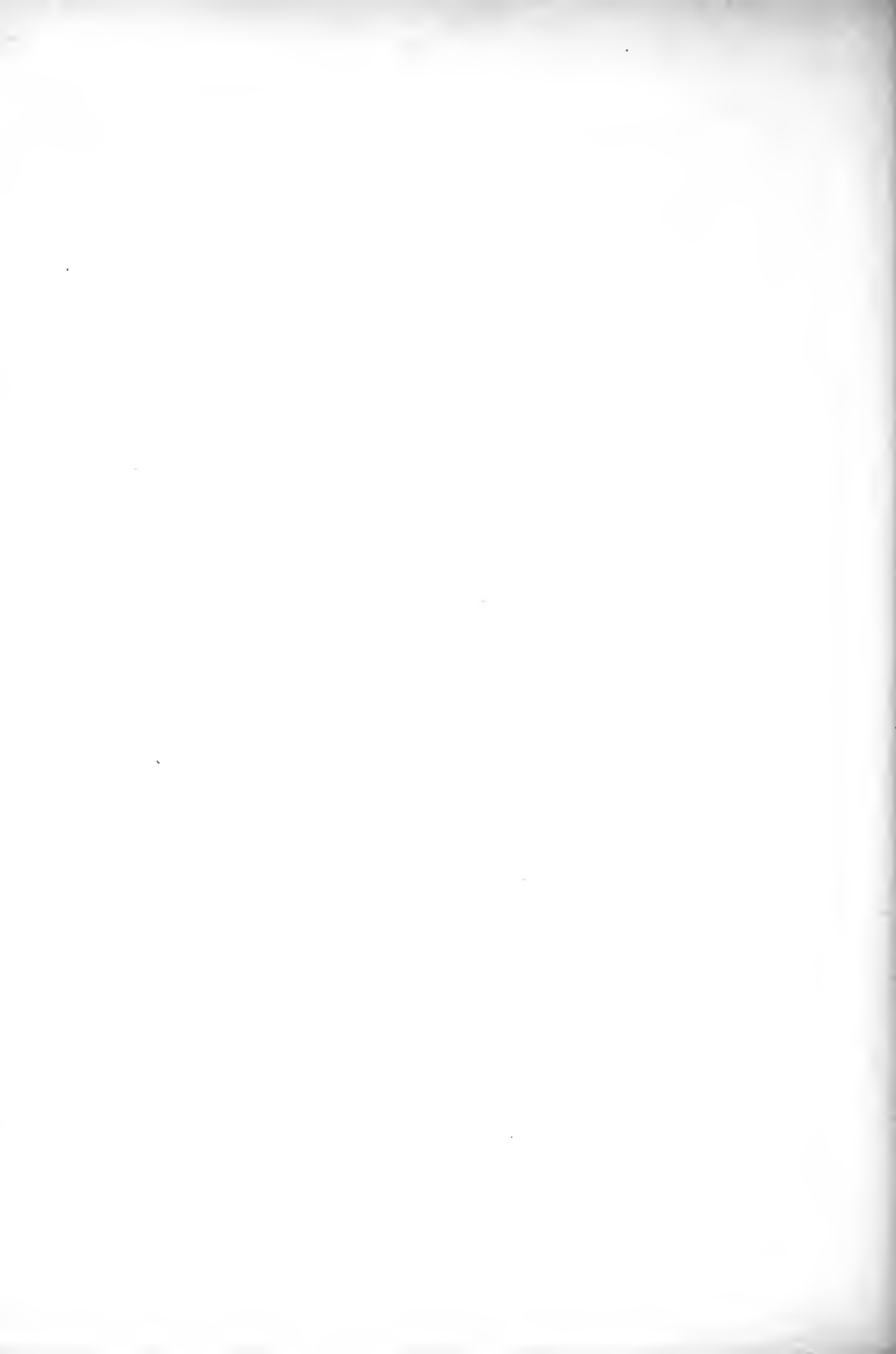
achaidh. Ach tha moran dhaoine nach 'eil a' saòilsinn sin. Ged nach gabhadh iad orra airson an t-saoghail tigh'nn a dh' ionnsuidh a' bhuird, iarraidh iad baisteadh gun fhiamh, gun eagal. Tha iad a' sealltuinn air mar rud a tha freagarrach a dheanamh a chionn gur h-e sin cleachdadh na duthcha, ach an taobh a mach dheth sin cha 'n 'eil iad an duil gu bheil feum mor sam bith ann: tha 'n leanabh a' faotainn ainme, ach sin uil' e. Cha 'n 'eil an còrr aca mu thiomchioll, 's cha mhò tha iad a' faireachduinn gur h-fheaird no gur misd iad fhein no 'n clann an rud a bh' air a dheanamh. Cha 'n 'eil iad a' sealltuinn air a' Bhaisteadh mar gu 'm b'e Sacramaid a th' ann idir.

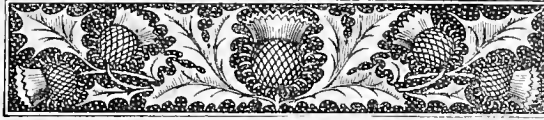
Bhiodh e gu buanachd mhor do bheatha na h-Eaglais nan tugadh an sluagh am barrachd suim do Bhaisteadh, 's nam biodh an t-sacramaid air a togail a dh' ionnsuidh an ait' a th' air a thoirt dhith ann an Leabhar Aidmheil a' Chreidimh, 's ann an Riaghailean na h-Eaglais Athleasaichte mu Aoradh Follaiseach. Los so a dheanamh bhiodh e 'na chuideachadh mor nam feuchadh ministearan is seiseinean ris an t-sacramaid a fhrithéaladh ni bu bhitheanta anns an eaglais. Bheireadh so an dà chuid cothrom do 'n mhinisteir teagasg a thoirt mu 'n t-sacramaid do 'n choimhthional uile mar nach h-urrainn e dheanamh air dhoigh eile, 's ghabhadh an t-ordugh a fhrithéaladh air mhodh a's soluite no ann an tigh. *Cha bu choir baisteadh a bhi air a dheanamh anns an dachaidh, ach an uair nach 'eil e freagarrach a dheanamh anns an eaglais.* Aig a' chuid a's lugha, tha 'n t-ordugh a' ciallachadh gu bheil na leanaban air an toirt a steach do chomunn nan Criosduidhean anns an eaglais fhaicsinnich, 's tha coir sin a dheanamh gu follaiseach an lathair a' choimhthional. Cha 'n e mhaing gu bheil dleasdanas aig na parantan a thaobh an cloinne, ach tha dleasdanas mar an ceudna aig Comunn nan Criosduidhean a thaobh gach leanabh a tha iad a' gabhail a steach nam measg. An uair a tha 'm baisteadh air a dheanamh 's an eaglais tha e furasda so a chur 'nan cuimhne. Tha na Cleirean a' faotainn cunntais a h-uile bliadhna air an aireamh chloinne chaidh a bhaisteadh 's an eaglais, 's an aireamh a chaidh a bhaisteadh 's an dachaidh, 's tha 'n aireamh a bhaisteadh 's an eaglais fada fada ni 's lugha na bu choir. Tha sinn an duil gu faodadh luchd dreuchd na h-eaglais so a cheartachadh ann an tomas. Tha daoine reusanta, 's gabhaidh iad comhairle, 's cha 'n 'eil e idir duilich toirt orra toiseachadh air a' chleachdadh so. Cha robh guth mor no droch fhacal uime, 's bha 'n sluagh cho toileach ris an t-seisein. Cha ruigear leas riaghailtean cruaidh a dheanamh mu 'n chuis, ach bu choir sacramaid a' Bhaistidh a bhi air a fhrithéaladh an lathair a choimhthional, 'nuair a ghabhas e idir deanamh.

AONADH RI CRIOSD.

Fanaibh annam-sa, agus mise annaibh-se.

—EOIN XV. 4.

GED tha an Sgrìobtur uile tarbhach chum teagaig 's chum oilein ann am fireantachd, tha cuid de 'n Leabhar Naomh a's fhearr leinn na cheile. Fhuair na caibidealan so de shoisgeul Eoin, xiii.-xvii, aite ann an cridhe na h-Eaglais nach d' fhuair litreachas eile chaidh riamh a sgrìobhadh. Cha 'n ioghnadh ged fhuair. Bha iad air an labhairt leis-san a labhair mar nach do labhair neach riamh, agus aig an aon àm a bu sholaimte 'na bheatha. Ged a bha làn fhios aig Crìosd nach b' fhada 'n uine gus am biodh E air a thoirt thairis do lamhan a naimhdean, bha chridh' air a lionadh le sith Dhe, 's chuir E seachad na h-uairean deireannach ann a bhi misneachadh a chairdean le briathran cho ciuin, cho domhain, 's cho brioghmhor 's gu bheil iad 'nan aran beatha do 'n t-saoghal gus an latha diugh. Ged nach deanadh an t-Abstol Eoin seirbhis eile do 'n Eaglais ach na briathran so a ghleidheadh air chuimhne, bhiodh i 'na chomainn gu brath. Thaisg e comhradh deireannach a Mhaighstir 'na chridhe mar nach do rinn h-aon eile de na h-abstoil, 's an deigh do mhoran bhliadhnachan dol seachad, ghabh e do chuid Chrìosd agus fo sheoladh an Spioraid Naomh, nochd e dhuinne e. Am measg nithean eile a labhair Crìosd aig an àm ud tha Eoin ag innseadh dhuinn gu 'n do leag E cudthrom sonruichte air an aonadh a tha eadar E fhein 's a shluagh—an ceangal dlùth a tha eadar an Eaglais air thalamh is Ceann na h-Eaglais air neamh. *Fanaibh annam-sa agus mise annaibh-se. Is mise an fhionain, sibhse na geugan. Mise anna san, agus thusa annam-sa, chum gu 'n deanar coimhlionta iad ann an aon.* Fhuair an smuain a th' anns na briathran so a leithid de ghreim air inntinn an Abstoil Eoin 's gu bheil e tigh'nn thairis oirre an drasd 's a rithist mar gu 'm biodh e faotainn solas agus togail cridhe anabarrach ann a bhi beachdachadh air an diomhaireachd mhor so mu Chrìosd agus an Eaglais. Anns a' cheud litir a sgrìobh e tna 'n smuain a' tachairt oirnnannsa h-uile caibideal—*An ti a choinhideas 'aitheanta-san, tha e gabhail comhnuidh ann, agus Esan ann san; agus le so is aithne dhuinn gu bheil Esan a' fuireach annainn, o'n Spiorad a thug E dhuinn.* Cha 'n 'eil Eoin leis fhein ann a bhi teagasg gu bheil aonadh cho dluth eadar Crìosd 's a shluagh 's gu faodar a radh gu bheil Esan anna-san agus iadsan ann-san. Bha

Eoin agus Pol gle eu-coltach ri cheile ach air a' chùis so tha iad a' labhairt le aon ghuth, 's tha Pol a' toirt na fianuis cheudna mu 'n cheangal a tha eadar an Tighearn 's an Eaglais. *Nach 'eil fhios agaibh, ars' esan ris na Corintianaich, gur silh teampull Dhe, 's gu bheil Spiorad Dhe 'na chomhnuidh annaibh. Cha mhise, ars' esan ris na Galatianaich- a tha beo ach Crìosd tha beo annam. Tha ar beatha folaichte ann an Crìosd.* Ged a bha Eoin is Pol fad o cheile 'nan gne 's 'nan oilein, tha iad a' cordadh mu 'n teagasg so a chionn gu 'n d'òl iad as an aon tobar, 's gu robh iad air an soillseachadh leis an aon solus—an solus a thainig o'n airde. Cha 'n 'eil iad a' toirt fianuis air bith dhuinne ach mar fhuair iad fhein an toiseach o'n Tighearn.

I. Tha tri samhlaidhean air an cleachdadh 'sa Bhiobull a tha cur soluis air an aonadh a tha eadar Crìosd is creidmhigh. Is iad sin—

*An fhionain agus na geugan
An corp agus na buill.
Ceangal a' Phosaith.*

Mar tha beath' is sugh an fhionain a' sior shruth gu reidh samhach a dh' ionnsuidh gach geug is gucag is duilleach, mar sin tha beath' is cumhachd Chrìosd ag oibreachadh gu reidh samhach anns na daoine th' air an aonadh ris le creidimh beo. Cha 'n fhaicear 's cha chluinnear am fear a' fas, 's cha tig rioghachd Dhe air chor gu mothaichear i. Mar tha moran bhall anns a' choirp, cnamhan is feithean is uilt, agus iad uile 'g oibreachadh gu h-ordail 's air an gluasad leis an aon bheatha; mar sin tha 'n Eaglais air thalamh. Is e 'n Eaglais corp Chrìosd, agus is Crìosd an Ceann, o'm bheil an corp uile, air a cheangal gu ceart, agus air a dhluthachadh tre an ni sin a tha gach alt a' toirt uaith, a faghail fas cuirp, chum gu fas sin suas anns na h-uile nithibh chuire-san. Tha staid a' phosaith, mar an ceudna, 'na samhlaidh air a cheangal chaomhail 's air an aonachd a tha eadar Crìosd 's a shluagh. Bithidh an dithis 'nan aon fheoil. Cha d' thug duine air bith riamh fuath d'a fheoil fhein, ach altrumaidh agus eiridnidh e i, eadhoin mar a ta an Tighearn a' deanamh do 'n Eaglais. Mar tha fear is bean fo chumhachd graidh 'nan aon, mar sin tha Crìosd is creidmhigh.

Cha 'n 'eil anns na samhlaidhean so ach oidhirpean air cainnt a chur air fìrinn a tha dol os cionn tuigs' an duine. Tha fiosrachadh an anna air an aonadh bheannaichte so 'na ni cho mor 's cho beairteach, 's nach gabh e cainnt

a chur air. Cha ghabh e innseadh ann an aon fhacal. Cha 'n urrainnear innseadh ann an aon fhacal ciod an daimh a th' aig Crìosd r'a shluagh. Tha E dhaibh 'na *Bluachaille* ach tha E 'na *sholus* mar an ceudna. Tha e 'na *Rìgh*, ach tha E 'na *aran na beatha*. Tha E air fada *uapa*, gidheadh tha E *maille riu*. Tha E an *taobh a muigh* dhiu, gidheadh tha E 'n *taobh a stigh* dhiu. Tha Esan *annt-san*, 's tha iadsan *annsan*. Ach ged tha e duilich cainnt a chur air fiosrachadh an anna, tha 'm fiosrachadh sin fìor, 's dhearbha sluagh an Tighearn anns a h-uile linn gu bheil. Fhuair iad a leithid de dhluths ri Crìosd 's gu faodta radh gu robh iad a' fantuinn ann an Crìosd agus Esan annta-san. An uair is aithne do dhuine 'na fhiosrachadh fhein an t-aonadh so ri Crìosd, cridhe ri cridhe, spiorad ri spiorad, beatha ri beatha, tha *bheatha mhaireannach* air a ghiulan anns an t-seadh anns a bheil an t-Abstol Eoin a' cleachdadh an fhacail sin. Le beatha mhaireannach tha Eoin a' ciallachadh, fiosrachadh anna anns an àm a tha lathair, 's cha 'n e, tiodhlac a tha feitheamh air creidmhech ann an neamh.

II. Tha Crìosd a' teagasg gu bheil creidmhech a' fantainn annsan amhuil a ta Esan a' fantainn anns an Athair. Tha 'n daimh a tha eadar E fhein 's a shluagh 'na leth bhreac air an daimh a tha eadar am Mac 's an t-Athair. Gu de an daimh anns a' bheil pearsachan glòrmhor na Trianaid a' seasamh d'a cheile? Is e sin cuspair air air nach b'urrainn duine labhairt ach le mor irioslachd. Ach gabhaidh beagan soluis faotainn. Thuirt Crìosd fhein gu robh Esan 's an t-Athair 'nan aon a chionn *gu 'm b'e bhiadh 's a dheoch toil an Athar a dheanamh*. Cha d' thainig mi, ars' Esan, a dheanamh mo thoil fhein ach toil an Ti a chuir uaith mi. Rinn e daonnan na nithean a b' aill le 'Athair, 's aig crìoch a thuruis air thalamh b' urrainn E radh—Ghloraich mi t-ainm, chrìochnaich mi an obair a thug thu dhomh ri dheanamh. Bha e umhail do Dhia, bha earbs' aig ann an Dia, bha co-fhaireachdainn aige ri ruintean Dhe, 's a chionn gu robh, bha aonachd bheannaichte eadar E fhein is Dia nach deachaidh riamh a bhristeadh. Bha iad da-rìreadh a dh' aon inntinn 's a dh' aon chridhe. A chionn gu robh iad a' cordadh ann an seadh moralta, bha iad aonaichte ann an seadh spioradail. Tha cheart ni fìor a thaobh Chrìosd 's a shluagh. Gus am bi an toil-san air a lubadh ri thoil-san, cha bhì fiosrachadh aca air an aonadh bheo so air a' bheil Eoin a' labhairt, 's a thug dha fhein sonas is aoibhneas cho mor. An uair a tha creidmhech a' cur an toil, 's am beachdan, 's an iarrtuisen fhein an aghaidh toil is facal Chrìosd, tha 'n t-aonadh eatorra air a bhriseadh. Mur h-eil iad, ann an tomhas, coltach ris-san gu moralta,

cha 'n 'eil iad aonaichte ris gu spioradail. Mur dean iad a thoil-san, cha 'n 'eil iad a' fantuinn ann. *Ma chòimhideas sibh m' aitheanta, fanaidh sibh ann am ghradh; mar a chòimhid mise aitheanta m' athar, agus a tha mi fantuinn 'na ghradh*. Ach ged tha e fìor gur h-e iadsan a mhaing a ni toil Chrìosd a dh' fhanas ann, tha e fìor, mar an ceudna, gur h-e iadsan anns a' bheil Esan a' fantuinn a's urrainn a thoil a dheanamh. Is e Esan and a chuid a bheatha agus an toradh.

III. Ciamar a ruigeas sinn air an aonadh tharbhach so? Anns an t-seathamh rann deug de 'n chaibideal, tha Eoin ag radh nach ann o'r taobh-ne tha e toiseachadh idir ach o thaobh Chrìosd. *Cha sibhse thagh mise, ach mise a thagh sibhse, agus dh' ordùich mi sibh chum gu'n d' tugadh sibh a mach toradh*. Is e sin aon taobh de 'n fhirinn, ach tha taobh eile oirre. Ann a bhi 'g radh *fanaidh annam-sa* tha Crìosd a' teagasg gu feum toil an duine gluasad cho maith ri thoil-san ma 'n gabh an t-aonadh so dheanamh. Tha e fìor gur b-ann ann an cridhe Dhe a tha obair grais a' toiseachadh an toiseach, ach ann an gnothuch anna feumaidh an duine fhein comh-obreachadh maille ri Dia. Ged is e a' ghradh 'sa chaomhalachd 's a thruacantachd fhein a tha toirt an t-Slanuighear 'g ar n-ionnsuidh an toiseach, cha 'n fhan e maille ruinn mur gleachd sinn ris mar rinn Iacob ris an aingeal 's mur h-abair sinn—*Cha leig mi as Thu gus am beonnaich Thu mi*. Tha Esan a tigh'nn tric a dh' ionnsuidh an doruis ach tha sinn 'ga leigeil air falbh a chionn gu bheil aoidhean eile stigh nach bu mhaith leinn gu faicheadh E. Cha 'n 'eil an t-aon a's fhearr againn a' fantuinn annsan ach uine ghoirid; cha 'n aithne dhuinn am fiosrachadh air a' bheil Eoin a' labhairt ach an drasd 'sa rithist. Cha 'n ann aig Crìosd a tha choire ach againn fhein. Dhaibh-san a ghradhaicheas E agus a chòimhideas aitheantan tha gealladh Dhe seasmhach — *Gradhaichidh m' Athair e, agus thig sinn 'ga ionnsuidh agus ni sinn ar comh-nuidh maille ris*.

Cha'n e mo mhiann thu thrìall air falbh gun dàil Mar neach air chuairt, ach thu bhi gabhail taimh Am chuideachd fhein a Dhe, le cairdeas dlùth, A chaidh nan cian nach treig, fan maille rium.

NA SEANN LAITHEAN.

THA e 'na fhasan aig moran dhaoine anns an latha diugh a bhi 'g radh nach 'eil cor an t-sluaigh idir cho mhaith 'sa bha e an uair a bha iadsan òg. Tha sinn an duil na rachanaid air ar n-ais a dh' ionnsuidh an ama anns ad-robh iad òg,

gu'n cluinneamaid a' cheart ghlaodh. Theireadh na seanairean ruinn gu'n d'atharraich an t-sid seach mar bhi i, gu robh ghaoth n-ear ni b' fhuair na bha i an uair a bha iad 'nam balaich, 's nach robh uiread cinneis air an talamh no uiread cairdeis am measg an t-sluaigh. Bha h-uile duine 'na cheatharnach an uair a bha iad òg, bha samhradh ni b' fhaide na tha e'n diugh, bha 'm bàrr ni b' fhearr 's cha robh dith no deireas air duine beo. Ach 'nuair a sheallas sinn air cor na duthcha anns na laithean a dh' fhalbh chi sinn gu soilleir gu bheil cuisean an diugh fada, fada ni 's fhearr na bha iad ri linn ar seanar. Thainig atharrachadh mor air a' Ghaidhealtachd 's air cor an t-sluaigh o chionn ceud bliadhna 's cha 'n ann idir airson a chuid a's miosa. Tha na daoine ni 's fallaine 's ni 's fad shaoghalaiche na bha iad, tha gloine is doighealachd anns na tighean mar nach robh anna, 's tha 'n tuath ni 's biadhite 's ni 's comhdaichte na bha iad. Dh' fhaodadh duine 'n diugh dol troimh sgireachd an deigh sgireachd 's gun teaghlach a thachairt air anns a bheil acras no cion, ach anns na laithean a dh' fhalbh bha leithid de ghainne 's de bhochdainn am measg an t-sluaigh 's nach bu ruith ach leum le fir laidir obair latha dheanamh airson am bidh. Ann am bliadhna nam brisgeinean bhiodh fir-thighe a' leantail a' chroinn ag iarraidh nam brisgeinean airson an itheadh leis an acras a bh' orra. Bha 'n sluagh lionmhor, bha 'n talamh air a dhroch oibreachadh, bha cosnadh gann 's ged a bha duine a sid 's a so air a dheagh dhoigh, bha mhor chuid de 'n t-sluaigh ann an staid bhochd. Chuireadh na cailleachan a th' air bord nam bochd an diugh car 'nan sroin nan tairgte dhailh am biadh leis an robh croitearan an la ud toilichte. Cha b' fhearr na tighean no 'm biadh. Cha robh anna ach bothagan beaga salach, air bheagan soluis 's air mhoran toite, an crodh anns an dara ceann dhiu 's na cearcan a' cadal air na sparran. Cha 'n 'eil ioghnadh ged a bha breac is fiabhras a' tannachadh na duthcha an drasd 's a rithist. Cha ghiulaineadh monaidhean na Gaidhealtachd an aireamh dhaoine a bh' air an uachdar, 's thoisich an sluagh air bruchdadh a null a dh' *America*. Bha 'n sluagh aineolach seach mar tha iad an diugh. Cha robh e furasda dhaibh a bhi air atharrachadh, oir cha robh sgoilean no maighstirean sgoile aca. Ann's a' bhliadhna 1826 bha da mhile gu leth duine ann an sgireachd Ionarnis nach b' urrainn leughadh no sgrìobhadh, agus corr is leth cheud mìle duine anns a' Ghaidhealtachd uile gun facal sgoil 'nan ceann. Ach is mor an t-atharrachadh a thainig air an duthaich o'n latha sin. Ged nach 'eil an sluagh cho lionmhor tha iad i ni 's fhearr air an dògh. Tha na croitean ni 's motha 's tha e comasach do dhaoine am beothlaim fhaotainn orra. Thug Achd nan Croitearan

coir air an fhearann do'n tuath, 's nuair a fhuair iad sin bha misneach aca tighean a b' fhearr a chur suas agus an tuilleadh innleachd is dichill a chleachdadh ann an oibreachadh a' ghruinnd. Tha 'n duthaich air a fosgladh suas le rathaidean mora, le bataichean smuid, 's le carbadan iarunn air chor 's gu bheil e comasach do na Gaidheal malairt a dheanamh ris na bailtean mora. Cha 'n 'eil moran cosnadh anns a' Ghaidhealtachd do'n oigridh a tha 'g eiridh suas, ach tha sgoilean maith aca 's ma 'n tig iad gu ire duine tha iad comasach leis an ionnsachadh a tha iad a' faotainn air iad fhein a thoirt as am measg dhaoine eile na rioghachd. Tha iad a' deanamh sin, 's tha chuid a dh' fhalbhas o'n bhaile 's a' chuid a dh' fhanas aig an tigh moran ni 's combhfhurtachaile 'nan crannchuir na bha na daoine o'n d' thainig iad. Tha Ghaidhealtachd a tigh'n air a h-aghaidh, 's cha 'n ann a' dol air a h-ais. Tha suilean an t-sluaigh ni 's fosgailte, tha 'n dachaidhean ni 's gloine, tha 'n lòn ni 's cinntiche, 's tha 'n slainte ni 's fhearr. Ged tha bochdainn fhathast ann an iomadh cearn, cha 'n 'eil an t-acras goirt ann a b' abhaist an cridhe thoirt a daoine. Ged a bhios na bodaich ag radh gu 'm b' fhearr an de no 'n diugh, cha chreid sinn diog dheth.

A' GHaidhlig.

Tha sinn an duil nach bi e as an rathad cunntas a dheanamh anns an duilleig so air an aireamh dhaoine a tha bruidhinn na Gaidhlig ann an Albainn. Tha iad ag radh ruinn gu bheil barrachd dhaoine 'ga bruidhinn ann an *America* na tha 'ga bruidhinn anns an duthaich so. Faodaidh sin a bhi, ach a chionn nach 'eil fhios againn air an dearbh aireamh a bbruidhneas i ann an *America* cha 'n abair sinn an corr mu'n chuis. Tha 640,000 ann an Eirinn a bbruidhneas i, agus 4,500 anns an Eilein Mhanaineach. Cha 'n 'eil e furasda do chluas Gaidheal dad a dheanamh do chainnt nam Manaineach, ach cha 'n 'eil a' Ghaidhlig Eirionnach idir eu-coltach ri chainnt na duthcha so. Bha fear sìbhail aig an dorus an la roimhe, agus ged nach deanadh an corr de 'n teaghlach a bheag d'a sheanchas, chaidh sinn fhein 'na chombradh agus air ar-n athais thuigeamaid e maith gu leor. Bha e o thaobh an iar Eirinn.

An uair mu dheireadh a chaidh an sluagh aireamh ann an 1901 bha 230,800 aig an robh Gaidhlig. Faodaidh nach 'eil fhior uiread an diugh ann, ach cha ghabh an t-atharrachadh a bhi mor. Los fhaicinn ciamar tha cuisean anns na h-eileimean faodaidh sinn an rud a chur mar so :-

AITE.	Gaidhlig is Beurla.	Gun dìog ach Gaidhlig.
Leodhas, - - - - -	15,990	9,928
Na h-Earradh, - - - -	2,662	2,217
An t-Eilean Sgiathanach	9,837	2,858
Uidhist mu Thuath, - -	1,975	1,619
Uidhist mu Dheas, - -	2,573	2,500
Barraidh, - - - - -	1,165	1,136
Muile, - - - - -	3,060	428
Tiriodh, - - - - -	1,156	894
Colla, - - - - -	288	57
Colasa, - - - - -	241	44
Diura, - - - - -	460	60
Ile, - - - - -	5,136	644
Arainn, - - - - -	1,903	9

Chithear uaith so gur h-e muinntir Bharraidh is Uibhist 's na h-Earradh daoine aig a lugha bheil a Bheurla, 's nach 'eil cion teangaidh air na Muilich 's na h-Ilich anns an dà chainnt.

Ma ghabhas sinn na siorramachdan Gaidh-ealach tha 'n aireamh mar so:—

AITE	Gaidhlig is Beurla.	Gun dìog ach Gaidhlig.
Earraghaidheal, - - -	34,428	3,313
Ionarnis, - - - - -	43,281	11,722
Ros, - - - - -	39,292	12,171
Cataibh, - - - - -	14,083	469
Peairt, - - - - -	11,446	78

Chithear uaith so gur suarach an aireamh dhaoine air tìr mor aig nach 'eil Beurla, 's-gu bheil Earraghaidheal ni 's toisiche anns an rathad sin no Ros is Ionarnis. Ach cha 'n 'eil e furasd a radh gu de cho fad 'sa dh' fhaodas sinn daoine ghabhail gu litireil an uair a chuireas iad sìos an ainmean airson, *Gaidhlig is Beurla*, no airson *gun dìog ach Gaidhlig*. B'aithne dhuinn cailleach choir a bha fuireach leatha fhein ann an tigh ri taobh an rathaid. Bhiodh luchd siubhail a' taghall an tighe gus iad fhein a gharadh no phìob a lasadh, agus is iomadh truaghan a bhiodh a' gabhail an rathaid air dhroch caramh, air an do rinn i fuasgladh. Thachair i oirnn latha agus b'e cheud fhacal a thuirt i—O Mhuire 's a Rìgh, is ann ormsa thainig a' bheisd an raor, theap nach fhaighinn air falbh e. Co thainig oirbh? Ma ta cha 'n 'eil fhios agam ach bha coltas Eirionnaich air; cha robh seorsa bho na sparran nach d' iarr e, ach mar sheall an t-agh ormsa, tha beagan agam fhathast de 'n Bheurla a dh' ionnsaich mi air *Louise* 'nuair a bhithinn a' dol gu foghar, 's cha luaithe chuir mi ris smaladh dhi na thug e chasan as. Gu de thuirt sibh ris, arsa sinne. Ma ta, thubhairt—*Away, a' dhearg choin*, 's mur bhì a' Bheurla dh' fhaodadh e mo mhòrt. Is dòcha gu bheil feadhainn ag radh anns na paipearan-àireamh gu bheil Gaidhlig is Beurl' aca, aig nach 'eil de Bheurla na bheireadh a cuideachd iad, ach tha sinn a' creidsinn gu bheil gu leoir aig a bheil deagh phrapadh Beurla nach

leig sin orra, 'sa tha 'g an cur fhein sìos mar dhaoine aig nach 'eil dìog ach Gaidhlig. Cha toigh leis an fhìor Ghaidheal a Bheurl' a' deachadh mur 'eil i aige neo-ar-thaing.

Tha moran Gaidhlig anns na bailtean mora.

BAILE.	Gaidhlig is Beurla.	Gun dìog ach Gaidhlig.
Duncideann, - - - -	4,536	68
Glaschu, - - - - -	23,191	85
Grianaig, - - - - -	2,494	24

Chithear uaith so gu bheil uiread dhaoine a bhruidhneas Gaidhlig anns na trì bailtean so, 'sa th' ann an Leodhas, 's an Eilein Sgiathanach 's ann am Muile ged a bhiodh iad air an cur comhla. Ach ged tha Gaidheil a' bhaile mhoir gaolach gu leoir air dol far am bi Ghaidhlig air oidhche seachdainn, cha 'n urrainn sinn a radh gu bheil iad cho gaolach air a h-eisdeachd air an t-sabaid. Co dhiu, 'se sin a thatar ag radh ruinn.

MUINGHINN ANN AN DIA.

O anaim bhochd, 'tha sàruicht,'

Gabh greim air Dia gu teann;

Do dhèidh tha air an àireamh;

Dia togaidh suas do cheann;

Troimh dhoinnion doirbh, is anradh

Bheir Esan thu gu slàn;

Bheir tonnan 's gaoith' thu sàbhailt,

Gu soillse geal an là.

Suas thu! Le muinghinn làidir

Leig dhiot an iomaguin throm;

An campar-inntinn tràilleil

A dh' fhàg thu leòinte, crom;

Ged nach 'eil thusa' riaghladh

Gach cùis 's an domhan mhòr;

Aig ceann na rioghachd tha 'n Tighearna;

Ni Esan mar is còir.

An riaghladh fàg 'n a Làimh-san,

Liuthair do chor d' a iùl;

Bheir e gu àite-tàimh thu,

Is bheir thu Dha-san cliù;

Aidichidh tu le ioghnadh

Gu bheil a dhòigh-san ceart;

'S gur beannaichte na daoine

D' an dòchas Dia nam feart.

O Thighearna, air ar teanntachd

Cuir Thusa ceann is crìoch!

Ar làmhnan neartaich,—'s fann iad;—

D' ar gluinean lag thoir clith;

Cum sinn fo 'd chram dileas

An cian a bhios sinn beò,

'S air slighe glan na firinn,

Stùir sinn gu rioghachd na glòir.

Eadar le K.W.G. o Phol Gerard.

BAS CHRISOD.

Ta Dia a' moladh a ghraidh fein duinne, do bhrìgh an uair a bha sinn fathast 'nar peacaich gu'n d' fhuiling Criosd bàs air ar son.—ROMH. v, 8

ANNS na rannan so tha Pol a' cur an cuimhne nan Romanach gu bheil e moran nì's coltaiche gu nochdadh Dia dhaibh caoimhneas air dhaibh a bhi reidh ris, seach gu'n d' fhiosraich E iad gu grasimhor an uair a bha iad fhathast 'nan coigrich agus 'nan naimhdean dha. Tha e 'cur 'nan cuimhne nach ruig iad a leas a bhi 'cur teagamh ann an gradh Dhe, oir dhearbhadh Dia a ghradh fhein dhaibh ann an dòigh nach gabh aicheadh. *Ann an àm iomchuidh bhasaich Criosd airson nan daoine neo-dhiadhaidh.* Cha b' urrainn gradh dol ni b' fhaide. O'n latha anns an d' thug Criosd E fhein suas mar iobairt air a' chrann cheusaidh tha e so-thuigseach do'n t-saoghal gur gradh Dia. Tha acair aig annaibh dhoin' a tha daingean is cinnteach.

I. *Air reir teagasg Phòil, is e bas Chrìosd an dearbhadh a's laidire air gradh Dhe.* Nan abradh duine ri Pol gu bheil iomadh comharadh eile anns an t-saoghal air gradh an Athar, cha chuireadh Pol 'na aghaidh, ach theireadh e gur h-e bas Chrìosd an comharadh sonruichte a bha toirt misneach is dochas is aoibhneas d'a chridhe fhein. Their cuid a dhaoine ruinn gu ruigeadh an saoghal air an fhirinn *gur gradh Dia*, ged nach rachadh am Biobull riamh a sgrìobhadh. Their cuid eile ruinn nach 'eil an dearbhadh a's lugha air an fhirinn sin an taobh a mach de'n Bhiobull. Co dhiu a tha ceart? Cha 'n 'eil teagamh nach 'eil iomadh ni ann an obair a' chruthachaidh a tha toirt misnich dhuinn an creidimh altrum gur gradh Dia, ach tha iomadh ni ann mar an ceudna a tha toirt bhuainn ar dochais. Tha obair a' chruthachaidh a' labhairt le dà ghuth. Tha aon ghuth ag radh—*Is gradh Dia.* Ach tha guth eile 'g radh—*An dara cuid, cha 'n 'eil maithas Dhe iomlan, air neo tha tomhas air a chumhachd.* Tha 'n fhianuis cheudna 'tigh'nn o bheatha 'n duine. Tha e furasda gu leor dhaibhsan aig a bheil crannchuir shocruch is dachaidhean blàtha, nach d' fhuiling riamh pian no acras no briste cridhe, creidsinn le'n uile chridhe gur gradh Dia. Ach cha 'n 'eil e idir cho furasda do thruaghain 's do dhiol-achan-deirce an t-saoghail an creidimh ceudna altrum—daoine a tha blasad beagan milse is moran searbhadais 'nan cuairt air thalamh. An

aite co-fhaireachduinn a bhi aig Nadur ri cor dhaoine, tha 'n cruthachadh a' gluasad air aghaidh caoin shuarach co dhiu a tha 'n cridheachan ait no briste. Dearrsaidh a' ghrian cho aoibhneach air tigh a' bhroin 'sa ni i air an dachaidh anns a bheil gean. An uair a shoc-raicheas sinn ar-n inntinnean air smaointean de'n t-seorsa sin, cha 'n urrainn sinn ar-n aonta chur ris na daoine their gu ruigeadh an saoghal air gradh Dhe, ged nach robh am Biobull riamh air a sgrìobhadh, 's ged nach robh Criosd air fhoillseachadh anns an fheoil. Ann an obair a' chruthachaidh tha guithean a' labhairt air gradh Dhe, ach cha 'n 'eil na guithean sin ach fann; tha beagan soluis ri fhaicinn, ach cha 'n 'eil an solus ach beag. Ach ann am bàs Chrìosd tha sinn a' cluinntinn guth mar thoirm mhoran uisgeachan 's tha 'n solus ag eiridh gu airde mheadhoin-là. Tha eugmhais bas Chrìosd tha 'n fhianuis a leughas sinn ann an oibrichean Dhe neo-chinnteach, ach an uair a sheallas sinn air a' chruthachadh ann an solus na firinn so, tha na neamhan agus an talamh a' toirt dhuinn na sgeoil gur gradh Dia. Is e bàs a mhic an iuchair a dh' fhosglaas aoibhreas gradh Dhe air feadh an domhain. *An ti nach do chaomhain a mhac, cionnus maille ris-san nach toir e dhuinn na h-uile nithean.* Cha 'n e mhain gur gradh Dia, ach ghradhaich e peacaich 's thug e mhac mar eiric air an son. An uair a gheibh an smaoin sin greim air cridhe duine, cha chuir e teagamh nì's fhaide ann an gradh caomhal an Athar.

II. *Ciamar a tha bas Chrìosd 'na dhearbhadh air gradh Dhe;* ciamar a tha bas aon neach 'na dhearbhadh air gradh neach eile? Faodar a radh mu na martaraich gu'n do leag iad sìos am beatha air son firinn is ceartais mar rinn Criosd, ach is e rud eile radh gu bheil bas nam martarach a' dearbhadh gradh Dhe dhuinne. Tha e dearbhadh gradh nan daoine sin do'n fhirinn 's an dilseachd do Dhia, ach sin uil' e. Nam biodh duine an iomairt a bhi air a bhat-adh 's gu'n cuireadh caraid a bheatha fhein ann an cunnart 'ga shabhaladh, bhiodh sin 'na cho-mharadh cinnteach air gradh a charaid, ach cha bhiodh e 'na dhearbhadh sam bith air gradh Dhe. Nan d' thuirt Pòl—*Tha Criosd a' moladh a ghraidh fein duinne, do bhrìgh an uair a bha sinn fathast 'nar peacaich gu'n d' fhuiling E bas air ar son,* bhiodh sin furasda gu leor a thuig-sinn, ach ciamar a tha bàs Chrìosd 'na dhearbhadh air gradh Dhe? Cha ghabh a' cheist

fuasgladh ach anns an doigh anns an d' fhuasgail Pòl 's na h-Abstoil eil' i. Bha Pol a' smaointinn air Crìosd mar am Facal Siorruidh a bha maille ris an Athair ma'n do leagadh bun-aitean na talmhainn, ach a bha air fhoillseachadh anns an fheoil anns na laithean deireannach a measg a bhraithrean. Bha e smaointinn air Crìosd mar neach a bha 'na leithid de dhaimh dhluth ri Dia 's gu faodte radh gu robh e fhein 's an t-Athair 'nan aon. A chionn gu robh an t-aonadh so eatorra, theireadh Pol nach do rinn am Mac ni sam bith leis fhein, ach gu'n do rinn an t-Athair maille ris e. Am facal a labhair Crìosd air thalamh, tha 'n t-Athair a labhairt gu siorruidh; an ni a rinn Crìosd air thalamh, tha'n t-Athair a' deanamh gu siorruidh, oir b'e beatha Chrìosd dealbh Dhe, agus b'e briathran agus gnìomharan Chrìosd earlais air doimhneachd a' ghraidh a th'ann an cridhe Dhe. Annsan bha lanachd na Diadhachd a' comhnuidh air chor gu faodar a radh mar tha Pol ag radh uair is uair eile, gur h-e 'n Diadhachd fhein a dh' fhuiling pian is bron ann an iobairt Chalbhari. Cha do leag Dia uallach peacaidhean a' chinne daona air guaillean coigrich, ach *dh' fhuiling E fhein*, 'sa chionn gu'n d' fhuiling tha bas Chrìosd 'na dhearbhadh air gradh an Athar.

III.—*Ciamar a tha bas Chrìosd a' foillseachadh gradh Dhe?* Nach faodadh Dia a ghradh a dhearbhadh ged nach fuilingeadh Crìosd bàs! A bheil ceangal air bith eadar an dà ni? Ann a bhi freagairt na ceiste, thig sinn air ar n-ais a dh' ionnsuidh na smuain a bh' ann an inntinn Phoil, smuain a thachras oirnn air gach duilleig de 'n Tiomnadh Nuadh, gu bheil ceangal son-ruichte eadar bàs Chrìosd is maitheanas peacaidh. Thug mi dhuibh air tus, arsa Pòl, an ni a fhuair mi mar an ceudna, gu 'n d' fhuair Crìosd bàs airson ar peacanna a reir nan sgrìobtur. Ann am beachd Phòil bha bàs Chrìosd a' seasamh air leth o bhàs nam martarach, 's a' giulan bheannachdan 'na lorg nach faigheadh an saoghal air dhoigh eile. Thug an Slannighear E fhein an fhianuis cheudna. Aig an aon àm a bu shluimite 'na bheatha thuirt e ris na deisciobuil gu robh fhuilsan air a dortadh airson maitheanas peacaidh, agus air eagal gu 'n dichuimhnichheadh iad am facal, chuir E air a chois ordugh a bhiodh 'na shamhladh air an fhirinn so gu deireadh an t-saoghail. Ged nach h-urrainn sinn a thuigsinn ciamar nach tìgeadh maitheanas peacaidh as eugnhaids dortadh fala feumaidh sinn gabhail gu h-iriosal ris na tha 'n Sgrìobtur ag radh air a' chuis. Gus an do shineadh Esan air a' chrann, cha b' urrainn e radh—Tha 'n obair crìochnaichte. B' e latha Chalbhari latha na saorsa, 's air a chrann cheusaidh choisinn Crìosd buaidh shiorruidh air chor 's gu bheil naomh gun aireamh a' seinn le

moladh—*Dhasan a ghradhaich sinn 's a nigh sinn o ar peacaidhean 'na fhuil fhein 's a rinn rìghrean is sagairtean dhinn do Dhia ar n-Athair, dhasan gu robh gloir is moladh is urram gu saoghal nan saoghal.*

AN SEANADH.

CHOINNICH Ard Chuirtean na h-Eaglais am bliadhna mar a b' abhaist, 's ged nach robh bheag de cheistean cudthromach air beulaobh an t-Seanaidh, bha an cruinneachadh anabarrach gasda. Cha chuimhne leinn gu faca sinn riamh coinn-eamhan a bu chiataiche, 's o thoiseach gu deireadh cha chualas guth mor no droch fhacal.

Bhatar ag ionndrainn chairdean a thugadh air falbh o 'n àm so 'n uiridh, 's am measg na feadhachan air an do rinn an Seanadh iomradh le taingeachadh airson am beatha 's an seirbhis, bha an t-Ollamh Charteris, An t-Ollamh Blarach is Sir Seumas Caimbeul.

Bha h-uile duine toilichte Iarla Chinnaird fhaicinn air ais mar Theachdair an Rìgh, 's rinn e na dleasdanasan a bha 'n ceangal r'a dhreuchd gu h-uasal agus gu h-eireachdail. Tha e fhein 'na dhuine diadhaidh, 's thug e seachad a' chuid mhor d'a bheatha gu bhi cuideachadh aobhar an t-soisgeil. Cha 'n ann a h-uile latha bhios an t-ait' ard so anns an t-seanadh air a lionadh le duin' a tha cho eudmhor ris ann an nithean spioradail 's ann an obair na h-eaglais.

Tha cuisean a' soirbheachadh leis an Eaglais aig an tigh agus ann an duthchannan cein. Tha sith an taobh a stigh d'a ballachan agus suaimheas 'na luchairtibh. Tha Dia ag aideachadh a h-obair anns an tìr, 's a' dortadh a bheannachd an lorg a saothrach. Cha bu choir so a bhi na aobhar boilich dhi, agus idir cha bu choir e bhi 'na lethsgheul do bhuill na h-eaglais stad anns an t-slighe no fas meagh-bhlath 's an obair ris an do chuir iad an lamh. Ann am maitheas Dhe do'n Eaglais, tha gairm ùr a tigh'n 'gar ionnsuidh, ag iarraidh oirnn an tuilleadh dichill a dheanamh ann an obair an Tighearna. Bidh soirbheachadh aig an Eaglais anns an tomhas 's a bheil i soisgeulach agus anns an tomhas 's a bheil a buill air an riaghladh le inntinn Chrìosd 's air an lionadh le 'spìrad.

Bha latha mor aig an t-Seanadh an uair a thainig Aonadh nan Eaglaisean Cleireach air am beulaobh. Bha fios roimh laimh gu robh Eaglais na h-Alba deas gu coinneachadh ri càch feuch gu de a ghabhadh deanamh, ach cha b' fheaird aobhar an Aonaidh gu'n do chuir an eaglais eile an deasbod bhliadhnail a bhios aice air Di-steidheachadh latha no dha ni bu traithe, gus cothrom fhaotainn a' cheud urchair a los-

gadh. Ged a chuir so gle nadurra farran air an t-Seanadh, rinn iad an rud a bu ghlice 's a bu Chrìosdaile; cha do fhreagair iad le feirg ach chuir iad litir a dh' ionnsuidh chaich ag iarraidh orra coinneachadh riu feuch an faighte rathad sam bith air na h-eaglaisean a thathadh ri cheile seach iad a bhi 'nan naire do'n duthaich mar tha iad. Chuir an Eaglais Shaor Aonaichte fios air ais gu robh ise toileach dol gu leithid sin de choinneamh. Cha ghabh an gnothuch dol ni's fhaid' air aghaidh am bliadhna ach is obair latha toiseachadh. Bu mhor a' bheannachd do dh' Albainn 'nan tigeadh na h-eaglaisean gu bhi 'nan aon. Ach tha 'n latha a tighinn; 's cha bu choir do mhuinntir na h-Eaglais Steidhichte facal a radh no rud a dheanamh a chumadh an latha sin air ais. Bhiodh e gu buannachd do'n duthaich 's do rioghachd Dhe.

Cha do rinneadh dad am bliadhna fhathast gu ceangal ùr fhaotainn eadar an Eaglais is Leabhar Aidmheil a' Chreidimh. Ach cha 'n 'eil fath cabhaig ann, 's cha 'n 'eil dad ri chall le gluasad gu h-aithiseach.

SIOR LATHAIREACHD DHE.

Agus dh' fhan airc an Tighearn ann an tigh Obed-Edoim a' Ghìtich trì mìosan; agus bheannaich an Tighearn Obed-Edom agus a thigh uile.—

2 SAM. 6, 11.

Am fàrdoch Obed Edoim
Fhuair airc an Tighearn tàmh,
Am feadh, air uchd nan sléibhte,
A chuireadh iomadh blàr.
'S na glinn bha bruailean, 's éiridh,
Bha ar-a-mach 's a mhàgh;
Air fàrdoch Obed Edoim
Bha sìochaint neamhaidh 'tàmh.

Le gorta anns na crìochan,
Le comhstri anns a' champ;
A chlann bheag fann le ciocras;
Is aran cha robh ann;
Na màthraichean 'g an léireadh,
Ag athchuinge le deòir:—
An teaghlach Obed Edoim
Bha sìth is lòn gu leòir.

Air machair Obed Edoim
Nàmh cha do leag a shàil;
Mar dhìdein teann nan treun-fhear
Sheas ciùin a bhaideal àrd;
Cha d' thàinig càs no éiginn,
Ach fios na slàint' 's a ghràis
Gu còmhnaidh Obed Edoim
'S an d' fhuaradh àit' do 'n àirc.

Is dh' aithriseadh an sgeul ud
Leo-san a bha mu 'n cuairt
Tha teaghlach Obed Edoim
A mealltainn suaimhneas buan;
Tha beannachadh le h-òbhah
'G an còmh-dach, beag is mòr;
A chionn 'n an àite-comhnaidh
Tha àirce Dhé na glòir.

Tha gineal Obed Edoim
Ri fhaotainn anns gach linn;
Fo fhàrdoch Obed Edoim
Tha fasgadh anns gach teinn;
Tha beannachdan a' Chùmhnaint
A ghnàth le àirce Dhé
Do 'n duine leis an rùn e
Seach maoin an t-saoghail gu léir.

Buaireas cha ruig an sluagh sin
'Bha leis an àirc fo dhion;
Amhghar cha mhill an suaimhneas,
Tuaileas cha bhris an sìth;
Tha rath, is mùirn, 's sòlas,
Tha soills' a dh' oidhche 's là
'S an teaghlach sin, an còmhnuidh
'S am bheil an àirc a' tàmh.

Air ead. le K. W. G.

BAISTEADH.

THA Baisteadh ni's sinne na'n Creidimh Crìosduidh, 's bha seorsa dheth air a chleachdadh ann an iomadh duthaich roimh laithean Eoin. Ach is e ann baisteadh a rinn Eoin air an t-sluagh aig abhainn Iordain a' cheud iomradh a th' againn air an ordugh anns an Tiomnadh Nuadh. Ann an lagh Mhaois bha e air iarraidh air an t-sluagh iad fhein a ghlanadh le uisge o sheorsachan sonruichte de neo-ghloine, 's cha 'n 'eil teagamh nach robh an riaghailt sin ann an inntinn Eoin an uair a ghairm e an sluagh gu bhi air am baisteadh ann an abhainn Iordain. Ach bha deifir mor, aig a' cheart àm, eadar baisteadh Eoin agus an glanadh a bh' air orduchadh le lagh Mhaois. Dh' fhaodadh duin' e fhein a ghlanadh, ach anns an ordugh ùr a chuir Eoin air a chois, b' e lamh fhein a bha baisteadh chàich. Bha baisteadh Eoin mar an ceudna air a thoirt dhaibhsan a bhain a bh' air an dusgadh gu aithreachas. Bha seann bhaisteadh lagh Mhaois a' deanamh an duine glan o'n taobh a muigh, ach bha baisteadh ùr Eoin a' deanamh an duine glan 'san taobh a stigh; bha e 'ga chur ann an daimh ur do rioghachd Dhe, 's bha e 'na shamhladh 's na sheul' air ath-nuadhachadh spioraid.

Ach bha baisteadh Eoin ag ullachadh na slighe do bhaisteadh a b' fhearr. Bha fhios aig Eoin fhein air a so gle mhaith, oir thubhairt e:—

Tha mise 'gur baisteadh le h-uisge chum aithreachais: ach an ti a thig a'm' dheigh, baistidh esan sibh leis an Spiorad Naomh, MATA 3, 11. Bha cuid de na bh' air am baisteadh le Eoin air am baisteadh a rithist leis na h-abstoil an deigh do'n spiorad naomh a bhi air a thoirt do'n eaglais. Thachair deisciobuil araidh air Pol ann an Ephesus air an do chuir e a' cheist—an d' fhuair sibh an Spiorad Naomh o chreid sibh? Thuirt iadsan nach cual iad gu robh Spiorad Naomh ann. Dh' fheoraich Pol dhiu an robh iad air am baisteadh, 's thuirt iad gu robh iad air am baisteadh le baisteadh Eoin. Is coltach nach robh Pol am beachd gu'm bu leor sin oir bhaisteadh iad as ur ann an ainm an Tighearn Iosa, agus air do Phol a lamhan a chur orra, thainig an Spiorad Naomh orra. Ged a tha iomradh anns an Tiomnadh Nuadh—Eoin 3, 22; 4, 1-2—gu robh deisciobuil Chriosd a' baisteadh an t-sluaigh am feadh 'sa bha E fhein fhathast 'nam measg, cha deachaidh Sacramaid a' Bhaistidh a chur air a cois gus an d' eirich Criosd o na marbhaibh. Cha d' fhuair an t-ordugh so riamh a leithid a dh' aite ann am beatha na h-eaglais Chriosduidh mur b'e gu robh e air orduchadh le ceann na h-Eaglais. *Uime sin imichibh-sa, agus deanaibh deisciobuil do gach uile chinneach, 'gam baisteadh ann an ainm an Athar, agus a' Mhic, agus an Spioraid Naomh—Matt. 28, 19.* An uair a bha gealladh an Spioraid air a choimhlionadh do na h-abstoil, 's a bha iad air an sgeadachadh le cumhachd o na h-ardaibh thoisich iad air umhlachd a thoirt do dh' aithn' an Tighearna, oir cho trath ris a' Chaingis an deigh na h-aiseiridh labhair Peadar ris an t-sluagh—*Deanaibh aithreachas, agus bithibh air bhuir baisteadh gach aon agaibh ann an ainm Iosa Criosd, chum maitheanas peacaidh, agus gheibh sibh tiodhlac an Spioraid Naomh.* Tha e air reir inntinn Chriosd is teagasg an Tiomnaidh Nuaidh gu'm biodh iadsan uile th'air an gabhail a steach do rioghachd Dhe air am baisteadh.

Bha Sacramaid a' Bhaistidh air a frithealadh leis na h-abstoil dhaibhsan a bha 'n dà chuid aithreachail agus creidmheach. Ann an aite no dha de'n fhirinn tha 'n cudthrom air a leagadh air aithreachas, ach ann an aitean eile tha e air a leagadh air creidimh. Ach ann an doigh fharsuing tha 'n dara rud a gabhail a stigh an ruid eile. Cha duisg aithreachas ann an cridhe duine gus a bheil seorsa creidimh aig ann an Criosd, 's as eugmhais aithreachais tha creidimh ann am Fear-saoraidh eucomasach.

Anns an latha diugh cha 'n 'eil ach gle bheag de dhaoine a thainig gu aois air am baisteadh, ann an coimeas ris na tha 'n eaglais a' baisteadh de leanaban. Cha b'ann mar sin a bha cuisean ann an laithean nan abstol. An uair a chaidh iadsan a mach le soisgeul na rioghachd, is ann

ri daoine thainig gu aois a bha iad a' labhairt—daoin' a bhuineadh do chreidimh eile seach an creidimh Chriosduidh—agus bha e gle cheart dhaibh gun iad sin a bhaisteadh gus an aidicheadh iad an creidimh anns an Tighearn Iosa. Ach feumaidh gu'n d' eirich ceistean mu bhaisteadh naoidheanan gu maith trath. Feumaidh gu'n abradh an parantan a bh' air am baisteadh—*Ciamar a tha mo chlann a seasamh a thaobh na rioghachd?* Ged nach 'eil iomradh anns an Tiomnadh Nuadh air aon leanabh a chaidh a bhaisteadh, tha aobhar againn a bhi creidsinn gu'n do thoisich an cleachdadh gu maith trath, 's gu bheil e da rìreadh air reir inntinn Spiorad na Firinn a thug Criosd do'n Eaglais gu bh' ga seoladh, gu'n gabhadh i a steach na leanaban do chomunn nan creidmheach. Thuirt an Slan-uighear fhein—*Fuilingibh do na leanaban teachd 'am ionnsuidh, 's na bacaibh iad, oir is ann d' an leithidibh a ta rioghachd Dhe,* agus bu choir do'n Eaglais a' cheart spiorad a nochdadh do'n chloinn.

Tha 'n fhirinn a teagasg gu bheil beannachdan mora a' leantainn a' Bhaistidh dhaibhsan aig a bheil cridheachan aithreachail agus creidmheach. Tha 'm baisteadh 'na shamhladh agus 'na sheula air beannachdan a' Chumhnanta Nuaidh:—

Ath-ghineamhain leis an Spiorad Naomh,
Glanadh o pheacadh,
Aite fhaotainn anns an Eaglais,
Aonadh ri Criosd,
Tiodhlac an Spiorad,
Dochas na Gloire.

Is e an duais a tha 'n duine trocaireach a' faotainn, gu bheil e fas ni's coltaiche ri Dia. Cha ruig e leas duais iarraidh, ach an duais a tha 'na chridhe. A chionn gu bheil e 'deanamh trocair an diugh, bidh e ni's usa dha trocair a dheanamh am maireach. Is e am peanas a thig air an duine chruaidh-chridheach, gu bheil e fas ni's eu-coltaiche ri Dia. Tha e 'call iomhaigh Dhe, 's gach latha d'a bheatha 'dol ni's fhaide stigh anns an dorchadas iomallach, gus mu dheireadh an ruig e aite fhein—an t-aite far nach 'eil trocair. Tha ni ann is uamhasaiche na ceartas Dhe agus is e sin cruas is neo-chaomhalachd ar cridheachan fhein.

Tha suilean Dhe mar gu'm biodh mìle coinn-eal. Is leir dhasan nithean diomhair a chridhe. Faodaidh sinn ruinntean ar cridhe fholach air daoine ach cha ghabh iad folach airsan. Tha shuilean anns gach aite fo'n ghrein. Is leir dha anns an dorchadas. Is ionann an dorchadas agus an solus dhasan. Cha ruig Esan a leas feitheamh ri latha bhreitheanaidh.

DUINE SANNTACH.

Chaidh e mach 'na lobhar, geal mar shneachda.—
2 RIGH v., 27.

*Thugaibh an aire agus gleidhibh sibh fhein o shannt.—*LUCAS xii., 15.

AN uair a leughas sinn eachdraidh Ghehasi ann an leabhar nan Rìghrean thig am facal gu'r n-inntinn—*dean an t-olc is fan r'a dheireadh.*

Bha Gehasi 'na sheirbhiseach aig Elisha, aon de na faidhean a b'ainmeile ann an Israel. Air do Naaman a bhi air a leigheas o'n luibhre, thairg e suim mhor airgid do'n fhaidh mar tha-bhartas-buidheachais, ach cha chuireadh an duine le Dia lamh air. Cha b' ann air ghaol duaise a rinn e na rinn e, ach a chionn gu robh e air a lionadh le cumhachd is spiorad Dhe. Cha robh duine anns an robh spioraid an fhìor fhaidh riamh sanntach, agus cho fad 'sa bha biadh is aodach aig Elisha cha robh 'n corr a dhith air. Ach cha b'e sin do Ghehasi. Chual e an seachas a bha eadar a mhaighstir is Naaman agus thuirt e ris fhein—*Chaomhain mo mhaighstir Naaman an Sirianach so ach ruithidh mise 'na dheigh agus gabhaidh mi ni-eigin uaith.* Is ann mar sin a bha; cho luath 's a thionndiadh Naaman aghaidh gu dhachaidh fhein, ruith Ghehasi as deigh a' charbaid, dh'innis e naigheachd bhreugach do cheannard rìgh Shiria, 's fhuair e bhuaith dà thalann airgid agus da chulaidh aodaich. Cha b'urrainn athair nam breug fhein sgeimh a bu bhoidhche 'chur air a' bhreig na chuir Ghehasi. Bha leithid a dh' aogas na firinn air an naigheachd 's gu mealladh i na h-ainglean. Thuirt e gu'n d' thainig dà fhaidh bhochd a dh' ionnsuidh tigh a mhaighstir, nach robh dad aig Elisha a bheireadh e dhaibh, 's 'na eigin gu'n do chuir e esan a dh' iarraidh air Naaman talann airgid agus dà chulaidh aodaich. Fhuair Ghehasi na bha dhith air, ach an aite cobhair a dheanamh air macaibh nam faidh, thaisg e duais na h-eucorach 'na thigh fhein. 'Na dheigh sin chaidh e agus sheas e gu dalma, baithiseach an lathair a mhaighstir agus air dhasan fheoraich dheth c'aite 'n robh e, thuirt a' ghnais gun naire nach robh e taobh air bith. Ach bha fhios aig an duine le Dia gu de a rinn Ghehasi agus thuirt e ris gu'n tuiteadh breitheanas uamhasach air fhein agus air a shliochd airson a pheacaidh. Tha an naigheachd eagallach a' crìochnachadh leis an fhacal:—*Chaidh e mach as fhiannais, 'na lobhar, geal mar shneachda.*

Tha facal an Tighearn a' cur maith is uile mu choinneamh ar sul. Tha e g'ar taladh gu naomhachd is beatha ghlan le bhi toirt cunntais air daoine diadhaidh a fhuair sith is aoibhneas le bhi gluasad ann an aitheantan Dhe is ann an slighe na fireantachd. Ach tha e mar an ceudna a' toirt rabhaidh dhuinn an t-olc a sheachnadh le bhi toirt cunntais air droch dhaoine, *Gehasi, Achan, Iudas, Simon Magus, Ananias, Saphira*, daoine breugach, sanntach a thainig gu droch dheireadh.

Faodaidh aon pheacadh beatha duine mhilleadh. Feumaidh gu robh maith air chor-eigin ann an Ghehasi ma'n do thagh Elisha e gu bhi 'na sheirbhiseach, dìreach mar a dh' fheumadh gu robh maith air chor-eigin ann an Iudas an uair a thagh Criosd e gu bhi 'na chompanach ann an laithean 'fheola. Ach ged a bha beagan ann't a bhuineadh do rioghachd an t-soluis, bha moran ann't a bhuineadh do'n t-saoghal. Bhlaiss iad, ann an tomhas, deadh fhacal De, agus cumhachdan an t-saoghail ri teachd ach dh' fhas freumh seirbhe annta leis an robh iad air an salachadh agus a thug mu dheireadh a thaoibh gu buileach iad. B'e am freumh seirbhe sin, *sannt.* B'e sin a' chreag air an do rinn Ghehasi long-bhrìste. Rinn sannt a chridhe fhein breugaire is cealgair is mealltair dheth.

Tha moran dhaoine nach saoil ni's lugha dhiu fhein no d'an coinhearsnaich a chionn gu bheil iad sanntach. Na faiceadh iad duin' air an daoraich no nan cluinneadh iad e ri mionnan, chuireadh sin crith air am feoil 's cha bhiodh moran meas ac' air. Theireadh iad gu robh e fad o rioghachd Dhe. Ach tha seorsa dhaoine ann a tha cho fad o'n rioghachd ri luchd nam mionn 's ris na drongairean agus is iad sin—*na daoine sanntach.* Cha toigh leis an t-saoghal so a chluinntinn ach is e 'n fhirinn e. Tha Pol ag radh gu bheil sannt co ionnan ri iodhal aoraidh, 's tha e labhairt uime anns an aon dòigh 's a bheil e labhairt mu neo-ghloine, mu anacaint, mu fhoreigin, 's mu mhìsg. Nach 'eil fhios agaibh, ars' esan, ris na Corintianaich nach sealbhaich luchd deanamh na h-eucorach rioghachd Dhe, agus nam measg sin tha e 'g aireamh dhaoine sanntach *1 Cor. vi., 10.* Tha Peadar ag radh gur h-e iadsan aig a bheil an cridhe air a chleachdadh ri gnìomharaibh sanntach, clann nam mallachd. Agus thuirt Esan a's motha ughdaras no eadhoin Peadar is Pol; *thugaibh an aire agus gleidhibh sibh fhein o shannt.* Thatar am bitheantas a' sealltuinn air sannt mar nach

biodh ann ach failing bheag a dh' fhaodas a bhi fuaighte ri iomadh deagh dhuine. Is aithne dhuinn seiseinean a chum daoine air an ais o bhord comanachaidh airson daoraich, ach cha chuala sinn riamh iomradh air seisein a chum duin' air ais o bhord comanachaidh airson sannt. Ach cha b'e sin inntinn Ceann na h-eaglais. A reir teagasg Chriosd cha 'n 'eil namhaid aig rioghachd Dhe anns an t-saoghal cho mor ri sannt. Tha e mar gu'm biodh droch chogal a thachdas siol na rioghachd. Cha 'n 'e failing bheag a th' ann ach peacadh mor, agus mathair iomadh peacaidh.

Tha chuid a's motha de dh' olc an t-saoghail ag eiridh o shannt. Tha sannt 'na mhathair aobhair air cogadh is foirneart is farmad is geurleanmhuinn. Mur biodh rioghachdan sanntach, dh' fhaodadh iad an claidhean a blualadh gu coltairean agus an sleaghan gu corranaibh-sgathaidd. Mur biodh daoine sanntach dh' fhaodadh an luchd lagha an dorsan a dhunadh. Far a bheil sannt bidh farmad is naimhdeas is iorghuill. Is saoghal do aingidheachd, sannt; tobar salach as a bheil iomadh freumh seirbhe a' fàs. Cha 'n 'eil sith aig an duine shanntach ri cho-chreutairean no ri Dia. Cha 'n 'eil sith aige ris fhein. An aite bhi sealltuinn air a choimhearsnaich mar bhraithrean 's mar chairdean, tha e sealltuinn orra mar naimhdean, mar dhaoine aig a bheil ni-eigin a tha e miannachadh fhaotainn dha fhein. An uair a tha sinn a' farmadachadh cuid duin' eile, a bheartas, no dhachaidh, no chliu, no shonas tha sinn a' call ar sonas fhein gun a shonas-san fhaotainn. Tha sinn a' call ar sith inntinn agus as eugmhais gu bheil inntinn duine toilichte, cha 'n 'eil ann ach an diol deirce ged bhiodh a sporan làn oir. *Is aithne dhomh, arsa Pol, bhi iosal agus is aithne dhomh mar an ceudna pailteas a mhealtuinn, agus dh' fhoghlaim mi, ge b'e staid an bheil mi bhi toilichte.* Iadsan a dh' fhoghlaim sin, fhuair iad, ann an tomhas, buaidh air an t-saoghal. Gluaisidh iad mar righrean am measg cuideachd lionmhor nan daoine sanntach.

Tha peacanna inntinn nì's cunnartaiche da' r beatha spioradail no pecanna cuirp. Gabhaidh iad folach mar nach gabh an seors' eile. Cha 'n 'eil iad cho duaichnidh no cho graineil ann an sealladh an t-saoghail, ged tha iad a cheart cho duaichnidh ann an sealladh Dhe. Cha 'n urrainn duine bhi 'na mhisgeir no 'na mheirleach no 'na bhreugaire agus a chliu a ghleidheadh am measg dhaoine. Ach faodaidh e bhi cho sanntach ri Gehasi 's cha chuir an saoghal a chorrag air. Faodaidh e bhi feineil, cruaidh-chridheach, gionach agus fhathast bhi air a mheas mar dhuine stuama, prionnsalach. Ach an lathair an Ti d'an leir na h-uile tha cridhe 'n duine sin ann an droch staid, 's mur tig atharrachadh air,

cha 'n fhas siol na rioghachd ann gu brath. Tha gradh do 'n chridhe mar tha ghrian do'n t-saoghal. Tha e toirt cinneis air gach beus is subhailc a's maisiche dh' fhasas ann am beatha 'n duine. Ach tha sannt mar ghaoth ghreannach, reota a' gheamhraidh. Bheir e 'm bas 'na lorg. Cha 'n 'eil sinn a' soirbheachadh anns a' bheatha spioradail mur 'eil ar cridheachan a' fas nì's caomhaile, nì's farsuinge, nì's cairdeile 's nì's truacanta r'ar co-chreutairean. Ach an aite bhi fas farsuing tha cridhe 'n duine shanntaich a' fas beag. Aig latha bhreitheanais gheibh sinn duais no diteadh a reir an seorsa cridhe th' againn. Cha 'n eirich gu h-olc dhasan aig a' bheil cridhe mor farsuing, lan graidh is caomhalachd. Ach dhasan aig a' bheil cridhe suar, farmadach, sanntach, toimhsear leis an tomhas a thug e seachad.

Thuirt Solamh gu bheil ceithir nithean nach sasuichear 's nach abair is leor e—an uigh, agus a' bhru neo-thorrach, an talamh nach sasuichear le h-uisge, agus an teine. Dh' fhaodadh e a radh mar an ceudna—an cridhe sanntach. Cha 'n 'eil cainnt aig an duine ghionach ach *Thoir dhomh, thoir dhomh; an tuilleadh, an tuilleadh.* Is beag aige cor dhaoine' eile. Tha chridhe cho cruaidh ri cloich. Bheir e an cuid o na bantraichean 's na dilleachdain los a shannt a shasachadh. Ma bha e aon uair 'na dhuine ceart coguiseach, cha 'n fhada gus an cuir sannt a choguis far a' chruin. Tha e cho furasda do Dhia 's do Bhelial coiseachd le cheile 's a tha e do cheartas 's do shannt.

Tha sannt calg dhireach an aghaidh spiorad an t-soisgeil. Is e namhaid cho mor 'sa thachair air Criosd 'na obair air thalamh. Thuirt E nach robh daoine ag amas air rioghachd Dhe do bhrìgh gu robh 'n cridheachan lan do spiorad feineil a bha 'g eiridh o shannt. Bha na Pharasaich an duil, 's tha chuid mhor de'n t-saoghal an diugh fhathast de'n cheart bheachd, nach fhiach duine dad mur 'eil rud aige. Ach theagaisg an Slanuighear atharrachadh beachd—*cha'n ann am mor phailteas nan nithe ta e sealbhachadh tha beatha 'n duine.* LUCAS xii, 15. Ann an cosmhalachd an duine shaoibhir a dh' fhas reamhar air thalamh tha E teagasg cho beag 's cho leibideach 'sa tha beairteas an t-saoghail so ann an solus na siorruidheachd. Tha 'm peacadh daonnan mealltach agus gu sonruichte sannt. Chi a choimhearsnaich gu bheil duine sanntach fada ma faic e fhein e. Tha e mar a' chaith-eamh: an ni a tha follaiseach do shuilean dhaoine' eile tha e ann an ain-fhios do'n duine thinn. Their esan gu bheil e nì's fhearr, ach tha fhios aca san nach fhada gus an tig a' chrìoch. Tha 'n duine sanntach stuama stolda gu leor 'na dhol a mach, ach tha spiorad air a ghiulan a mharbhas beatha anma, agus ciod an tairbhe do

dhuin' an saoghal uile chosnadh agus anam fein a chall.

Tha 'n duine sanntach tinn le droch droch ghalair—luibhre spioradail. Tha chridhe mar bha craicionn Ghehasi. *Rannsaich mi, O Dhe, agus tuig mo smuaintean, agus amhairc am bheil slighe olc air bith annam, agus treoraich mi anns an t-slighe shiorruidh.*

TOMHSEACHAIN.

Dean stad beag, a leughadair, agus tomhais so : *Chunnaic fear gun suilean, ùbhlán air craoibh Cha d' thug e ùbhlán leis, 's cha d' fhag e ùbhlán oirre.*

CHA ruig thu leas gaire dheanamh, 's cha mhò ruigeas tu leas a radh riut fhein nach 'eil an corr agam r'a dheanamh 'nuair tha mi toirt làmh air seann fhaoinéis. Faoinéas! an d' thubhairt thu? Le d' chead, tha faoinéas is faoinéas ann. Tha thu fhein, gun teagamh, 'na d' dhuine ciallach grunnail, mar is cubhaidh do fhear tighe 's do cheann teaghlaich a bhith, ach na robh fhios aig do mhnaoi a tha cho measail ort, 's a tha cho cinnteach nach 'eil fear eile 'sa bhaile cho glic pongail riutsa, air a h-uile faoinéas a ruith ann 'ad inntinn o dh' eirich thu 'sa mhaduinn an diugh gus an do shuidh thu anns a' chathair aig taobh an teine anns a' bheil thu an drasd 'na d' shuidhe, tha mi gle chinnteach gu'n cuireadh e iognadh gu leor oirre, 's gu'n abradh i rithe fhein, ged nach abradh i riutsa, nach 'eil annad ach an gaotharan. Sin agad sin! Tha mi 'n amharus cuideachd gu'n do rinn thu rud no dha air an t-seachduinn so a b' amadaiche no ged a chuireadh tu seachad feasgar a' cur thomhseachan air a' chloinn. Ged nach ruig ceann Dhomhuill bhligh ach bann na briogais agad, tha mi meallta no tha tomhseachan aige nach h-urrainn thusa thombas. Bheireadh e toilinntinn do Dhomhull na 'n leigeadh tu leis a chur ort, agus bhiodh an uiread so de bhuannachd ann dhuit fhein—gu'n tuigeadh tu nach 'eil thu idir cho geur 's cho tapaidh 'sa shaoil thu.

Thuir thu nach robh 'n corr agam r'a dheanamh 'nuair tha mi toirt tarruing air an "fhear gun suilean a chunnaic ùbhlán air craoibh," ach tha thu cearr a rithist, agus cha ruig thu leas mionthlachd a ghabhail ged their mi riut gur dòcha gu bheil fada barrachd agam ri dheanamh na th' agadsa, 's gu'n tugadh tusa 'n leabaidh ort nan robh thu cho sgith ris an fhear a tha nis a labhairt riut. Cha 'n innis mi dhuit gu de 'n uair a tha e, ach bu mhaith leam innse dhuit gu de a thug orm lamb a thoirt air na tomhseachain.

Anns a' mhaduinn bha mi gabhail a' mhonaidh gu àit iomallach ann an sgìreachd nach ruigear

a leas ainmeachadh. An uair a dhirich mi os cionn a' ghlinne, 's a fhuair mi an ceum a bheireadh mi gu'm cheann uidhe, cha robh creutair beo r'a fhaicinn, 's cha robh fuaim a' briseadh na samchair ach corra ghlaodh ràcach a bheireadh coileach fraoich as. Choisich mi air m' aghaidh, cho toilichte ann an companas mo smaointean faoine fhein, 's ged bhiodh tusa, a leughadair, a' toirt dhomh do chomhraidh air nithean domhain 'sa labhairt rium bhriathran glic. Aig lub de'n rathad, 'na shineadh air a' dhruim dìreach air an fhraoch, chunnaic mi balach 'na shuain chadail. Ghabh mi clisgeadh gu robh rud-eigin cearr agus stad mi, ach anns a' mhionaid sin fhein dhuig e, chuir e fo achlais pasg a bha sinnte r'a thaobh, 's dh' eirich e. Bha sinn a' dol an aon rathad agus thuit sinn air seachas, agus is iomadh latha o nach do thachair companach rium a chord rium cho mhaith ris a' bhrogach a chadail anns an fhraoch. Dh' fheuch sinn a' Bheurl' an toiseach, ach an ceann greis thainig sinn gu Gaidhlig, agus ma thainig, fhuair am fear òg fuasgladh facail. Cha 'n 'eil mi 'n duil gu 'bheil eun 'san ealltuinn air nach d' thug e tarruing, fhuair mi eolas bhuaith air fichead ni iongantach a bhos is shuas, 's nan do chum mise cuimhne air na chuala mi b' fhiach dhiutsa, leughadair, tigh'nn air cheilidh orm. Cha 'n fhac e 'n fhairge riamh ach dh' iarr e orm innse dha mu'n chuan 's mu bhataichean, agus air dhomh sin a dheanamh, chuir e orm tri no ceithir de cheistean mora a dhearbhadh domh m' aineolas. Mu dheireadh thall, thuir e rinn —*Tomhsaibh so*—agus an sin chuala mi tomhseachan nach cuala mi o'n dh' fhag mi 'n sgoil, agus air druim a' mhonaidh, ann an teas meadhoin Albainn, fad o'n mhuir chairdeil 's o na h-eileinean an iar, bha coslas seann chompanach mu'n choinneamh a bha comhla rium 'san sgoil. Tha e 'n diugh marbh, ach b' ann uaith a chuala mi an toiseach an toiseach agus thug facal a' bhalaich e 'nam chuimhne. Thomhais mi a' cheud fhear a chuir e orm gu gasda, ach cha do leig e as mi leis a sin, oir bha saighdean eile 'na bholg. Chuir e orm cho mhaith ri coig tomhseachan fhichead agus cha b'urrainn mi thombas dhiu ach mu thuairam seachd. Cha do mhi-chord an rud ris a' bhrogach, agus thug e dhomh comhnadh far a fac e gu robh comhnadh feumail. Thuir e gur h-e shean-mhathair a dh' ionnsuidh iad dha fhein 's dh' fhaighnich e an robh sean-mhathair agamsa. Dh' fheoraich e dhiom an rachadh agam air seasamh air mo cheann, agus air dhomh aideachadh gu robh cho mhaith leam gun fheuchainn, dh' iarr e orm am pasg 's a bhoinneid a chumail gus an deanadh e fhein seasamh claidheamh. Ach bha 'n latha dol seachad 's b' fheudar dhomh fhein 's do'm chompanach seangarra dealachadh, ach bidh an tuilleadh colais againn a' cheile.

Sin agadsa, a leughadair, gu de a thug ormsa tarruing a thoirt air na tomhseachain, agus ged a chrathas tusa do cheann 's a dh' fheuchas tu ri sealltuinn ni's glice na tha thu ann an da-rìreadh, 's ged a their thu gu'n do thachair burraidh mor air a' bhurraidh bheag an diugh, tha mise 'g radh riut a rithist, le d' chead, gu bheil faoineas is faoineas ann. Na faighinn fhein 's am fear beag greim ort, 's na faodamaid a radh riut—*tomhais so*—cha bu mhisd thu dad ar ceasnachadh oir theagaisgeamaid dhuit gu bheil moran nithean air neamh is talamh nach aithne dhuit fhathast.

Tha na tomhseachain cho sean ris a' cheo, agus tha e gle choltach gu robh an duine bu ghlice bha riamh air an t-saoghal car gaolach orra, ged tha thusa 'g radh nach 'eil annt' ach faoineas. Tha sinn a' leughadh ann an eachdraidh nan Iudhach gu robh gaol mor aig Solamh is Hiram air a cheile, 's nach do rinn an raiteachas a bha eatarra mu thomhseachain ach an cairdeas a neartachadh. Cha 'n urrainn dhuit aicheadh, a leughadair choir, nach robh Hiram, rìgh Thiruis, agus Solamh, rìgh Israel 'nan daoine glic aig an robh uiread r'a dheanamh 'san t-saoghal 'sa th' agadsa, ach cha robh iad cho driopail 's nach faodadh iad leth-uair a chur seachad an drasd 'sa rithist ann a bhi deanamh 's a' fhuasgladh thomhseachan. Chuir iad aon uair geall feuch co am fear a b' fhearr aca. Chaill Hiram an geall an toiseach, cha deachaidh aig' air tomhseachain rìgh Israel fhuasgladh, agus b' fheudar dha suim mhor airgid a phaigh-eadh. Ach bha fear ann an Tirus d'a 'm b'ainm Abdemon a bha anabarrach geur agus thairg esan do Hiram gu feuchadh e ri tomhseachain Sholaimh. Dh' fhuasgail e iad uile, thug e feadhainn ùra d'a mhaighstir a dh' fhairetlich air Rìgh Israel, 's choisinn Hiram an geall air ais. Mas fìor na leugar chuir duin' air chor-eigin an tomhseachan so air Homer—

*Chaidh mi do'n bhein a shealg,
Dh' fhaig mi mach an rud a fhuair mi,
'S thug mi dhachaidh an rud nach d' fhuair mi,*

's chuir e leithid a dh' fharra, 's a nair' air nach deachaidh aig' air fhuasgladh 's gu'n do bhris a chridhe. Cha do rinn e riamh car ceart 'na dheigh. Is beag an t-iognadh ged nach b' urrainn na Philistich an tomhseachan a chuir Samson orra fhuasgladh—*As an fhear a dh' itheas thainig a mach biadh, agus as an fhear gharg thainig a mach millsead*:—*Breitheamhna xiv., 14.* Ghabh Samson an cothrom orra, 's cha robh a leithid so do thomhseachan ceart no dìreach, oir mur biodh fhios aca air an ni a thachair airtan air an t-slighe, cha robh e comasach dhaibh fhuasgladh le geireid inntinn. Ach ma ghabh Samson an cothrom orrasan, ghabh iadsan an cothrom airtan agus threabh iad le agh da rìreadh.

Am measg nan Iudhach bha sean fhacail is tomhseachain air an cleachdadh mar mhodh teagaisg. *Aomaibh ar cluas, ars' an Salmadair, chum briathran mo bheil, fosglaidh mi mo bheul ann an cosmhalachd, cuiridh mi sean-fhacail dhorch' an ceill.* Tha am faidh Esecail ag radh gu'n thainig facal an Tighearna 'ga ionnsuidh, ag radh—*A mhic an duine, cuir a mach tomhseachan, agus labhair cosmhalachd ri tigh Israel.* Tha gu leoir a thomhseachain anns an t-seann Tiomnadh, gu sonruichte ann an leabhraichean a' Ghliocais. Is ann dhiu sin a tha :—

Ceithir nithean nach abair, is leor e. Gnath-fhocail 30, 16.

Ceithir nithean nach aithne dhomh. Gnath-fhocail 30, 18.

Ceithir nithe beaga tha ro ghlic. Gnath-fhocail 30, 25.

Ceithir nithean a tha tlachdmhor 'nan siubhal. Gnath-fhocail 30, 29.

Cha 'n 'eil anns an Tiomnadh Nuadh ach aon tomhseachan uile gu leir ach tha 'm fear sin gun fuasgladh fhathast:—An ti aig a' bheil tuisge, airmheadh e aireamh an fhiadh-bheathaich: oir is aireamh duine e; agus is e 'aireamh se ceud agus tri fichead agus se. Taisbean xiv., 18. Ma ghabhas tu mo chomhairle, seachain an radh dorchas so, agus cleachd t-inntinn 's do chridhe air earrannan eile de'n Leabhar naomh a's usa agus a's buannachdaile. Fag aireamh an fhiadh-bheathaich mar tha i.

An deigh dhomh dealachadh ris a' bhalach thug mi greis air smuaineachadh air tomhseachain agus thainig e gu 'm inntinn gur h-ìomadh rud a bu mhiosa dh' fhaodadh na maighstirean sgoile dheanamh na ged chuireadh iad fhein 'sa chlann seachad uair 'san t-seachduinn a' cur tomhseachan. Tha ìomadh ni 'ga dheanamh 's na sgoilean an diugh nach 'eil idir cho mhaith air reir mo bheachd. Bhiodh a' cheart uidhir meas agam air air geireid inntinn a ghill' a thomhseadh so—

*Theid e null air an abhainn,
Thig e nall air an abhainn
Innsidh e naigheachd,
'S cha labhair e diog,*

's a bhiodh agam ged a dh' innseadh e dhomh a latha 'sa bhliadhna air an do chuireadh Blàir na h-Olaind. Cha 'n 'eil cothrom agam an còrr a radh aig an àm, ach creid mi, leughadair,—co dhiu is fear no bean thu—nach ruigear a leas faoinis a chur as do leth ged a shuidheadh tu am measg na cloinne 's ged a dh' abradh tu riutha—*Co thomhseas so?*

*An cuman iubhair adhair
A thug m' athair as an Ros,
Ged chuireadh tu bheul foidhe
Cha tigeadh deur as.*

U A N ' D E

Feuch uan De a tha toirt air falbh peacadh an t-saoghail.—Eoin i. 29.

ANN an leabhar an Taisbeanaidh a sgrìobh an diadhair Eoin 'na sheann aois, tha e labhairt mu Chrìosd gu bitheanta mar *Uan*. Is ann o Eoin a' Bhaistidh a fhuair e 'm facal. Dh' fhosgail Dia suilean a' Bhaistich agus thug e dha sealladh air glòir an t-Slanuigheir ma 'n robh a' ghloir sin air a foillseachadh do dhaoine eile. Bha cuid de na h-abstòil—an diadhair Eoin am measg chàich—a' leantuinn an fhàidh Eoin ma 'n do thoisich iad air Crìosd a leantuinn, ach bha làn fhios aig Eoin gu robh neach a' teachd 'na dheigh aig an robh toiseach air, 's cha dh' iarr e urram a b' airde dha fhein no slighe an Tighearn a dheanamh direach. Air do Eoin a bhi 'na sheasamh aon latha maille ri dithis dheisciobul, chunnaic e Iosa teachd da 'n ionnsuidh 's thuit e riu—*Feuch uan De*—mar gu 'n abradh e, Coma leibh mise tuilleadh, leanaibh Esan. Faodaidh gu 'n do dhichuimhnich càch am facal a labhair am Baisteach, ach rinn e leithid a ghreim air inntinn an diadhair Eoin 's nach d' fhuair e riamh facal a b' fhearr leis mu Chrìosd na *Uan De*. Iomadh bliadhna an deigh do 'n Bhaisteach a bhi 'san ùir, an uair a bha 'n diadhair Eoin ann an eilein Phatmois 's a chunnaic e glòir an Tighearn, tha e 'g innseadh an t-seallaidh a chunnaic e ann am briathran a bheil 'nar cuimhne am facal a chual e an toiseach aig abhainn Iordain—*Agus dh' amhaire mi, agus ann am meadhan nan seanairean Uan 'na sheasamh mar gu 'm biodh e air a mharbhadh*. Ma chuimhniches sinn nach 'eil a h-aon de na soisgeulaichean ach Eoin a' labhairt mu Chrìosd mar *uan*, 's gu bheil esan a toirt an ainm so do Chrìosd seachd uairean fichead, tuigidh sinn gu 'n do rinn facal a' Bhaistich greim dlùth air a chridhe, 's nach do dhichuimhnich e e gu latha 'bhàis. An uair a bha LUTHER air a leabaidh bhais 's a dh' fhaighnich a bhean dheth gu de 'n earrann de 'n Bhiobull a bu mhaith leis i leughadh dha, thuit e—*Leugh dhomh na facail anns an do thilg mi m' acair an toiseach*. Is ann mar sin a dh' eirich do 'n diadhair Eoin. Ghreimich am facal *uan De* air a chridhe 's mar bha na bliadhnachan a' dol seachd fhuair e an tuilleadh soluis ann 's an tuilleadh brìgh. 'Na oige thilg e 'acair ann am facal a' Bhaistich, 's na sheann aois bha 'm facal sin fhathast 'na aran beatha d'a anam.

I. Carson a labhair am Baisteach mu Chrìosd mar *uan*? An robh rud sonruichte sam bith ann an coslas an t-Slanuigheir a thug air Eoin a

shamhlachadh ri *uan*? Tha sinn an duil nach do rinn Eoin ach tigh'nn thairis air smuain a thachair air anns an t-seann Tiomnadh. Bha e eolach air an fhacal a bha sgrìobhte ann an leabhar Isaiah mu sheirbhiseach an Tighearn—*thugadh e mar uan chum a' chasgraidh ach cha d' fhosgail e a bheul*. Ann an litreachas nan Iudhach 's ann an litreachas chinneach eile, tha 'n t-uan air a ghabhail gu bitheanta mar shamhladh air *ciùine* is *caomhalachd*. Anns an t-seadh so b'e Crìosd da rìreadh *uan* Dhe, oir cha robh riamh aon cho caomhal ris am measg clann Dhe. Bha e caomhal ri cairdean is naimhdean, 's cha do chuir e cul ri neach riamh le feirg. Ged a bha cuid de na Pharasaich 'nan daoine maith, bha am maithas cho fuar ris an t-sneachda. Ach bha leithid a bhlàths 's a chaomhalachd ann am maithas Chrìosd, 's gu robh peacaich is daoine ain-dhiadhaidh air an taladh 'ga ionnsuidh. Cha b' ann a dhiteadh dhaoine a thainig e do 'n t-saoghal ach 'ga 'n tearnadh, 's bha e moran ni b' fhearr leis cuideachadh leo seach trod riu. Tha cuid a sheirbhisich an Tighearn a dh' fhaodas a bhi air an samhlachadh ri *leomhan*, 's cuid eile ri *uan*; cuid anns a bheil neart gun chaomhalachd 's cuid eile anns a bheil caomhalachd gun neart. Ach ann an Crìosd rinn an leomhan 's an t-uan comhnuidh maille ri cheile. Cha b' ann o laigse naduir a thainig a chaomhalachd-san ach o neart. Buinidh nimh is naimhdeas do 'n troich, ach buinidh caomhalachd do 'n ghairdean threun 's do 'n chridh' fharsuing. Tha cumbachd is neart Dhe 'nan cuis-eagail do dhaoine gus an cuimhnich iad gu bheil E mar an ceudna làn caomhalachd is baigh do na creutairean a dhealbha e. *A' chuire bhrùite cha bhris e agus an lion d' am bheil caol smuid cha mhuch e.*—Isaiah xlii. 3. Tha cairdeas 'na ghnais is caomhalachd 'na chridhe, agus thig e d' ar n-ionnsuidh mar an t-uisge ciuin air an talamh.

II. Tha 'n t-uan air a ghabhail le baird is faidhean mar shamhladh air naomhachd is iomlanachd is neochiontas, agus faodaidh gu robh an smuain sin ann an inntinn Eoin an uair a labhair e mu Chrìosd mar *uan De*. Mur biodh Esan gun pheacadh, cha bhiodh e 'na Shlanuighear dhaoine a bha tinn le galair a' pheacaidh; oir as eugmhais gu 'n d' fhuair E fhein buaidh air an t-saoghal, cha b' urrainn dha theagasg d'a bhraithrean ciamar a bhuadhaicheadh iad. Aig crìoch a bheatha b' urrainn e radh—*Co agaibh-sa chuireas peacadh as mo leth?* Cha 'n e mhaith nach b' urrainn daoine eile dheanamh, ach cha bu leir dha dad a bhuineadh do 'n pheacadh ann fhein. Ged a bha choguis mìle uair ni 's geire

no ar coguis-ne, cha do chuir i riamh peacadh as a leth. Is e sin miorbhuil an Tiomnaidh Nuaidh. Is e sin an fhianuis nach gabh carachadh. Da-rireadh labhair Eoin an fhirinn an uair a ghlaodh e—*Feuch uan De*. Cha ghabh an crùn gu brath a thoirt far ceann Chrìosd gus an combarraich an saoghal peacadh ann. O chionn dlùth air dà mhìle bliadhna tha anacridmhich a' feuchainn ri sin a dheanamh ach dh' fhairtlich orra. Cha b' ann an diugh no 'n de a thoisich an saoghal air oibheum a ghabhail do Mhac an duine, ach tha naombachd-san fhathast gun smal, 's tha ainm air ardachadh os cionn gach ainm. Cha d' fhuair an t-suil is bioraiche mearachd ann, no 'n cridhe 's guiniche lochd ann. Bha aon duine d'am biodh e gu buanachd cliu Chrìosd a mhilleadh. B'e sin Iudas. Rachadh aige air e fhein a dheanamh ni bu ghile nam b' urrainn e olc sam bith a chur as leth a' Mhaighstir a bhrath e, ach cha b' urrainn eadhoin teanga an eucoraich sin a dheanamh. An uair a thill e dh' ionnsuidh nan ard-shagairtean 's a thilg e mu 'n casan duais na h-eucorach, thuir e riu—*Phacaich mi ann am brath na fola neo-chiontaich*. Bha naimhdean a' furachail 's a farchluais air Crìosd gun sgur, ach cha b' urrainn dhaibh rud a bu mhiosa radh uime no gu robh e 'na charaid do chis-mhaoir 's do pheacaich 's ag itheadh maille riu. Bhiodh e 'na gheirm milis dhaibhsan mearachd fhaotainn ann, ach cha d' fhuair iad an cothrom. Bha e anns an teine ach cha do bhean e dha. Cha mho a chunnaic a chairdean a riamh lochd ann. A thaobh beatha duine tha fianuis chairdean moran ni 's airdh air eisdeachd na fianuis naimhdean. Is maith an sgathan suile caraide. Ged a bhios e caomhal ri failingean, is leir dha iad gu maith. Chi suil ar caraid iomadh ni nach faic suil ar namhaid, oir tha e 'gar faicinn aig taobh an teine. Tha sinn am bitheantas air ar faicill an uair a tha suil ar namhaid, oirnn, ach ann an companas ar cairdean tha sinn a' fosgladh uinneagan is dorsan ar cridhe air chor 's gu faic iad earnais an tighe uile—maith no dona mar tha e. Is e iadsan a mhaoin d'an aithne duine aig taobh a' ghealbhoinn a's urrainn breth chothromach a thoirt air. Bha 'n daimh a bha eadar Crìosd 's na deisciobuil anabarrach dlùth. Bha iad maille ris a latha 's a dh' oidhche, a Shabaid 's a Luan, anns an tigh, anns na bailtean, air an raon. Dh' ith is chaidil iad comhla ris, 's chual iad ach beag a h-uile facal a labhair e riamh. Chunnaic is chual iad gu de rinn 's a thubhairt e ann am follais 's ann an diomhair, air beulaobh a naimhdean 's ann an tighean a chairdean, anns an latha dhorcha 's anns an latha ghrianach, o cheum gu ceum d'a thurus; agus b'e an fhianuis a thug iad uime gu 'm b' esan da-rireadh Uan De. An uair a leughas sinn an eachdraidh a sgriobh iad, tha sinn a' faireachdainn gu bheil

sinn an lathair neach a bha os cionn an t-saoghail. Bhuaireadh e 's na h-uile nithibh air an doigh cheudna ruinne, ach as eugmhais peacaidh. Thug e buaidh air peacadh 'na chridhe ma 'n d' thug e buaidh air 'na chorp air a' chrann, 's bha e air a chomhdachadh le iomlanachd mar le trusgan glan cubhraidh. B'e bhiadh 's a dheoch toil an Athar a dheanamh, 's b' urrainn e radh—*Ghloraich mi thu air thalamh, chrìoch-naich mi an obair a thug thu dhomh*. Tha e 'na sheasamh leis fhein am measg clann nan daoin'—iadsan uile peacach ach Esan glormhor ann an gloine na naombachd.

III. Tha sinn an duil gu robh tuilleadh is caomhalachd is neo-chiontas Chrìosd ann an inntinn Eoin an uair a labhair e uime mar uan De. Bha Eoin air a thogail ann an creud nan Iudhach agus cha 'n 'eil teagamh nach robh uan na caisge 'na inntinn aig an àm. *Gabhaidh sibh dhuibh fein uan, bidh an t-uan gun ghaoid, gabhaidh sibh do 'n fhuil agus cuiridh sibh i air an dà ursainn, agus an uair a chi mise an fhuil, theid mi thairis oirbh, agus cha bhi 'phlaigh oirbh a chum bhuir millidh 'n uair a bhuaileas mi tir na h-Eiphit—Ecsodus xii*. Bha 'n t-ordugh so ag amharc air thoiseach air gu iobairt a b' fhearr 's a bu luachmhoire a bha gu bhi air a tairgsinn aon uair airson peacadh an t-saoghail. *Tha sibh air 'ur saoradh, arsa Peadar, le fuil luachmhor Chrìosd, mar uan gun ghaoid gun smal, a bh' air a roimh orduchadh ma 'n do leigeadh bunaitean an t-saoghail*. Ma sgriobh Isaiah mu sheirbhisich an Tighearna gu 'm biodh e air a thoirt mar uan chum a' chasgraidh, sgriobh e uime mar an ceudna gu'n do bhruthadh e airson ar n-aingidheachd-ne agus gu'n do leag an Tighearn airsan euceartan gach aoin dinn. Is e so teagasg nam faidhean agus nan abstol. Cha ghabh e cur tuilleadh 'sa choir simplidh no tuilleadh 'sa choir laidir—*thug Crìosd air falbh peacadh an t-saoghail le ghriulan 'na chorp fhein air a' chrann, 's tha maitheanas peacaidh air a thairg-sinn do dhuoin' a chionn gu 'n do bhasaich E air an son*. Ann am bas an t-Slanuigheir tha gradh Dhe is peacadh an duine a' coinneachadh a cheile, 's tha 'n gradh a' faotainn na buadha. Bha Crìosd cumhachdach 'na bheatha, ach bha E ni bu chumhachdaiche 'na bhàs. Thainig e steach d'a rioghachd troimh gheatachan a' bhais, agus fhuair E mar thoradh fhulangais uachdaranachd thairis air an t-saoghal. Bha am facal a labhair E air a choimh-lionadh—*Mise na thogar snas o'n talamh mi, tairnigh mi na h-uile dhuoin' e'm ionnsuidh*.

O uain mo ghraidh, t' fhuil phriseil, bhlàth,
Cha chaill gu brath a brìgh,
Gus am bi mhuinntir shaoirt air fad
Bho 'm peacadh glan d'a trid
Bho 'n dhearc mo shuil ri d'chreuchdan ciurrt'

A' brùchdadh cungaidh shlàint',
 Gradh-saoraidh Chrìosd 's e tha mi luaidh,
 'S a bhios gu uair mo bhais.

An lathair a' chroinn-ceusaidh tha aoradh moran ni 's freagarraiche na argumaidean. *Dhasan a ghradhaich sinn agus a shaor sinn o ar peacaidhean 'na fhuil fhein, 's a rinn rìghrean is sagairtean do Dhia dhinn, dhasan gu robh glòir is moladh gu saoghal nan saoghal.*

AN SIONNACH.

AIR do shionnach a bhi gabhail a shraide aon latha thainig an t-acras air, 's thuirt e ris fhein—ged is maith an còcaire an t-acras, is dona 'n t-acras gun bhiadh. Ach anns a' mhionaid sin fhein thachair coileach mor reamhar air, 's gun uidhir 's a lethsgèul a ghabhail rug e air a' choileach air amhaich, 's thuirt e ris fhein—is e 'n gliocas an tràth a cheapadh far a faighear i. Chunnaic an sionnach nach do chord an rud idir ris a' choileach mhor, 's los tarruing as thuirt e ris—Is minic a thainig deagh chomhaide as do bheul fhein, a choilich, innis dhomh gu de dheanadh tu nan robh thu 'na m' aite-sa. Tha sin furasda gu leor a' radh, ars' an coileach, leis am beagan analach a bh' aige—Dhuininn mo shuilean, dheanainn altachadh, is dh' ithinn thu. Gle mhaith, ars' an sionnach, bha car de 'n cheart ni a' ruith ann am inntinn fhein 's a chionn gu bheil sinn a dh' aon inntinn, cha ruigear a leas dàil a chur 's a ghnòthuch. Cha mhor gu 'm b' urrainn an sionnach cumail air fhein leis a' ghairreachduinn, ach phaisg e spogan, chuir e aodann fad' air, 's thoisich e air beannachadh iarraidh air a' bhiadh. Ach an uair a dh' fhosgail an sionnach a' bheul, fhuair an coileach a chas ma reir 's gun fantuinn r'a lethsgèul a ghabhail, thàrr e as, 's cha robh aig an t-sionnach ach altachadh gun bhiadh. Droch pheallach ort, a choilich, ars' esan, is mise 'm fear nach iarr gu brath beannachadh air biadh gus am bi e 'nam chorp.

Tha fhios againn gu bheil cuid a dhaoine ann aig a' bheil an seors' inntinn ris an abrar an inntinn litireil, daoine a tha ullamh gu feala-dhà a ghabhail ann an da-rìreadh, agus dh' iarramaid air na daoine sin—ma tha h-aon dhiu am measg ar luchd leughaidh—a chreidsinn nach 'eil sinn a' comhairleachadh dhaibh an t-altachadh a dheanamh aig a' cheann chearr de 'n dinneir, mar a chuir am madadh ruadh roimhe dheanamh an deigh dha 'n coileach a chall. Ma dh' fhaoite gu bheil ar luchd-leughaidh uile 'nan daoine cho pongail 's nach ruig sinn a leas an cur 'nan earalas, ach cha 'n urrainn sinn a bhi cinnteach. Tha 'n inntinn litireil a' tachairt oirnn cho tric 's

gu bheil car a dh' eagal againn roimpe. Tha iadsan aig a bheil i mar gu 'm biodh duin' air leth-shuil. Ged a shaoileas fear na leth-shuil gur leir dha cho mhaith 's a bu leir dha riamh, cha 'n fhaic e ach an rud a tha dìreach m'a choinneamh. Is ann mar sin a tha iadsan aig a bheil an inntinn litireil. Feumaidh tu an tarrung a bhualadh air a ceann ma 'n tuig iad. Cha 'n fhoghainn leth an fhacail no caog de 'n t-suil. Ma dh' fhagas tu an ghnòthuch mar sin faodaidh tu bhi cinnteach gu 'n tuig iad thu ann an doigh nach robh thu ciallachadh, 's gu 'n gabh iad do chainnt ann an seadh nach do chuir thu fhein innte. Tha e duilich do dhuin' aig a bheil an inntinn litireil an fhirinn innseadh, cha 'n 'ann a chionn nach maith leis sin a dheanamh, ach a chionn nach 'eil e tuigsinn gu ceart. Gabhaidh e do bhriathran gu litireil gun suim sam bith do 'n doigh anns an d' thubhairt thu iad. Ma chual e thu ag radh nach 'eil fardain 'nad sporan, innsidh e gu 'n d' thuirt thu ris gu bheil thu gun sgillinn airgid. Ann an aon seadh cha do chuir e na breugan ort, cha do rinn e ach d' fhacal a ghabhail gu litireil. Mur biodh do sporran falamh aig an àm cha 'n abradh tu na thubhairt thu, ach tha deagh phasg airgid agad fo ghlais anns a' chiste, agus dh' fhaodadh esan amharus a bhi aige gu robh o'n doigh anns an d' thubhairt thu am facal, 's o'n ghuth anns an do rinn thu do ghearan, ach bha 'n inntinn litireil aige 's cha d' amais e air an fhirinn. Chual e thu la eile 'g radh peasan ri Domhull, is fear mo ruin ri Iain 's dh' innis e nach bu toigh leat Domhuill idir ach gu robh gaol mor agad air Iain. Bha e cearr a rithist. Thuirt thu peasan ri Domhull ann an doigh a dh' fhaodadh burraidh a thuigsinn nach robh tu ciallachadh dad cearr a radh ris, agus thuirt thu fear mo ruin ri Iain ann an doigh nach saoiladh neach a chual thu gu robh deagh rùn sam bith agad dha, ach cha tuig fear na h-inntinn litireil sin. Gabhaidh baigh is gradh a chur anns an fhacal peasan, agus spid is tair is nimh is naimhdeas gu leor a chuir anns an fhacal fear mo ruin, ach ma 's toigh leat sith is reite choimhearsnach coma leat fheuchainn ann an eisdeachd duin' aig a' bheil inntinn litireil. Agus ma tha h-aon dhiu sin am measg ar luchd leughaidh—tha sinn an dochas air an sgath fhein nach 'eil—theireamaid a rithist nach 'eil sinn ag comhairleachadh dhaibh an t-altachadh a dheanamh aig a' cheann chearr de 'n trath no feitheamh gus a bheil am biadh gu sabhailte 'nam broinn. Ach bheireamaid combairl' orra altachadh a dheanamh aig ceann air chor-eigin, agus tha deagh amharus againn gu bheil a' chomhairle feumail oir is iomadh teaghlach anns nach cluinnear fear an tighe ag iarraidh beannachd no toirt taing do Dhia airson an lòn o cheann gu ceann de 'n bhliadhna.

Tha 'n t-àm agam innseadh carson a thug mi tarruing air an t-sionnach 's mar dh' eirich dha fhein 's do 'n choileach. Dean faighidin bheag, a leughadair, is cluinnidh tu. Dh' innis mi dhuit cheana mu 'n bhalach a chuir orm na tomhseachain nach b' urrainn mi thomhas. Thachair e orm an diugh a rithist agus dh' fhaighnich e dhiom an robh naigheachd agam coltach ri tè a dh' innis mi dha an la ud. B'e sgeulachd an t-sionnach a' cheud te a thainig 'nam cheann agus thug mi dha i, agus cha 'n 'eil reusan agam is cudthromaiche a toirt dhuit-sa nis no gu 'n d' innis mi an diugh cheana i. Chord i ris a' bhrogach, 's dh' iarr e tuilleadh, 's dh' innis mi dha trì eile mu shionnach agus aon te mu mhaighdean mhara, ach cha 'n innis mi iad sin dhuitse, oir tha fhios agam nach deanadh tu ach gaire fanoid. Ach ma dheanadh mo thogair! Is fhad o chuala mi na sgeulachdan ud an toiseach, 's cha robh fhios agam gu robh iad idir ann an seomraichean diomhair mo chuimhne air an carnadh suas an measg treathlaich eile lan stùir is tamhain eallaidh. Ach ged a bha iad tidhlaichte thug aghaidh a' bhalaich an uachdar iad. An deigh dhuinn dealachadh, thoisich mi air smuaineachadh air dà ni aig nach robh ceangal air bith r'a cheile agus bheir mi na ceistean sin dhuit, a leughadair, feuch gu de a ni thu dhiu. Tha thu leigeil ort gu bheil thu moran ni 's glice na mise 's am balach beag ach tomhais so—

(1) An gabh rud a chaidh aon uair troimh 'n inntinn a dhi-chuimhneachadh gu brath?

(2) Carson a tha 'n car air a thoirt as an t-sionnach cho bitheanta anns na sgeulachdan Gaidhealach?

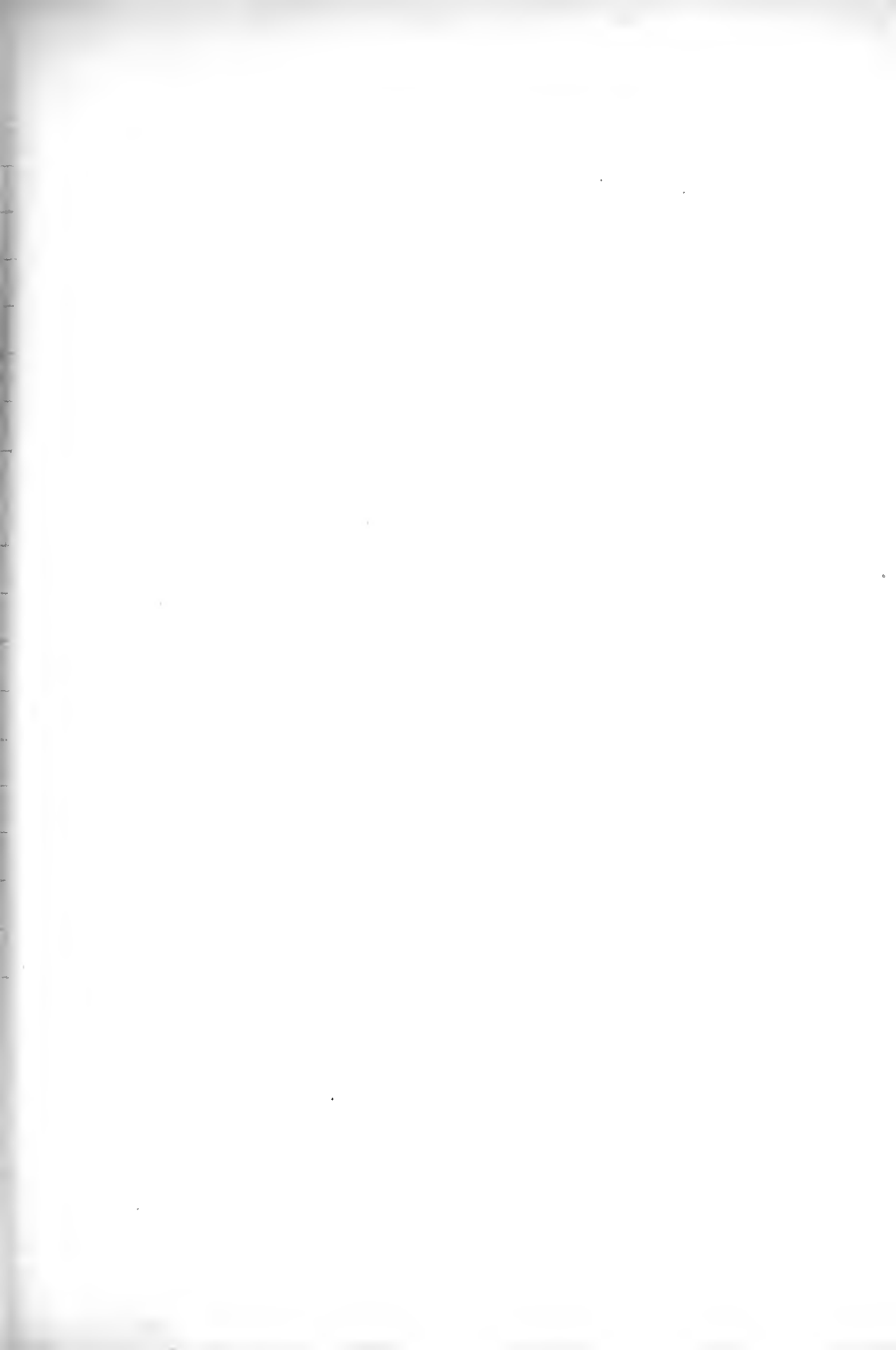
Ubh, ubh, arsa fear na h-inntinn litireil, chaidh mìle rud troimh m' inntinn-sa air nach 'eil sgeul an diugh. Tha mi làn chreidsinn gun deachaidh, ach ged nach 'eil sgeul agad orra 's ged nach h-urrainn thu do lamh a chur orra aig an àm, faodaidh gu bheil iad foluichte ann an cùil air chor-eigin 's gu 'n tachair iad ort an uair nach saoil thu. Tha corr is fhead bliadhna o chuala mise sgeulachd an t-sionnaich 's cha d' thug mi tarruing oirre uaith sin, ach ged nach robh fhios agam fhein air, bha i air a' cur seachad gu curamach ann an oisein d' am inntinn gus an tigeadh feum oirre. Nach tric a thachair e dhuit fhein, a leughadair, gu 'n do leum seann rud air chor-eigin suas 'nad inntinn air nach do smaoinich thu o chionn dà fhichead bliadhna! Bha duil agad gu 'n do dhichuimhnich thu e, ach thainig e air ais gun fhios ciamar. Air uairean bidh mi a' coimeas inntinn an duine ri lobhta sabhuil Eoghain Bhàin. Tha Eoghan 'na dhuine curamach, crionnta, leis nach toil an rud a's lugha dhol air chall. Cha'n'eil seann chruidh, no brangus, no cipean, no sgonn taoid no

gibhleis sam bith a thachras air nach tog e 's nach tilg e air an lobhtaidh, ach an uair a bhios cipean a dhith air, ged tha fhios aige gu bheil e air an lobhtaidh, is usa dha dol do 'n cheardaich seach an lobhta shiubhal. Tha i lan de gach seorsa treathlaich, seann suic is sioman ruadh, greallagan is tairngean, udalain is seana bhrogan, dubhain, fiacian cleithe, is ceud rud eile nach 'eil cuimhn' agams' air no eadhoin aig Eoghan fhein. Chaidh Tearlach mor aon lathagu Eoghan feuch an tugadh e dha peallan tearraidh, agus is e thuirt Eoghan ris—*Tha amharus agam gu bheil a leithid air lobht an t-sabhuil nam b' urrainn mi mo lamh a chur air.* Tha mi 'n duil gur h-ann mar sin a tha inntinn an duine. Tha i a' gleidheadh a h-uile rud a chuireadh riamh innte ged nach h-urrainn sinn ar lamh a chur air an uair a tha e dhith oirnn. Their sinn gu bheil cuimhn' mhaith aig aon duine, 's gu bheil droch cuimhn' aig duin' eile ach nach faod e bhi gu bheil inntinn fear na droch cuimhne mar bha lobhta sabhuil Eoghain Bhàin. Ach is e diomhaireachd a th' ann, 's mar bu mhotha smuainich mi air an rud thainig tuainealaich 'nam cheann 's chuir mi romham an tomhseachan fhagail agadsa 'leughadair.

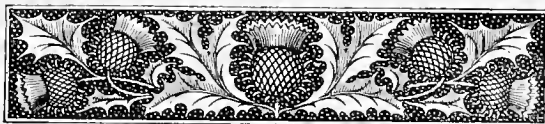
Tha 'n naigheachd so ag innseadh ciamar a thug an coileach an car as a' mhadadh ruadh agus tha moran sgeulachdan de 'n cheart sheorsa am measg oigridh na Gaidhealtachd. Rachadh agam air innse ciamar a thug a' chearc 's an fheannag 's a' ghobhar an car as cuideachd, ach fagaidh mi sin bu la eile. Tha 'n sionnach 'na chreutair cho seolta, gleusta, cuilbheartach, 's gu bheil daoine car toilichte an uair a chi iad creutair eile faotainn a' chuid a's fhearr dheth. Is esan da-rìreadh gille nan car, agus cha mhi-chord e ri daoine gille nan car fhaicinn anns an toll a chladhaich e airson neach eile. Tha 'n sionnach 's an coileach dìreach mar a bha Haman is Mordecai. Le tratan is seoltachd dh' ullach Haman croich airson Mhordecai ach b'e fhein a chaidh a chur oirre. Chi sinn gu bheil daoine daonnan air taobh Mhordecai's a choilich, 's an aghaidh Hamain 's an t-sionnaich; 's uaith so tuigidh sin gu bheil cridhe 'n duine 'cur an aghaidh foill is ceilg is slaightearachd. Cha 'n 'eil co-fhaireachduinn aig an t-saoghal ri duin' a rinn cron dha fhein ann a bhi feuchainn ris a' char a thoirt a duin' eile, 's tha 'n saoghal ceart. Gheibh duin' anns an t-saoghal so 's anns an t-saoghal eile an dearbh ni a tha e toirt seachad. Toimhsar dha leis an tomhas a bheir e seachad, 's ma tha e tratabh, amharusach cuilbheartach faodaidh e bhi cinnteach gu 'n tig an car as fhein la air chor-eigin 's gu 'm bhi e air a' dhrum dìreach 'sa pholl. An uair a chluinneas tusa, leughadair, gu 'n do rugadh air earball air gille nan car, abair—*Mo thogair 's mo thogair a rithist.*

AM MAIGHSTIR COTHROMACH.

Ge b'e ni a ta ceart, gheibh sibh e. Mata xx. 7.

Is e so aon de na trì cosmhalachdan anns an do labhair Criosd mu 'n duais a tha feitheamh air luchd-oibre na Rìoghachd. An uair a leughas sinn an naigheachd an toiseach faodaidh gur h-e a' cheud smuain a thig thugainn nach robh e uile gu leir ceart gu faigheadh iadsan nach d' oibrich ach uair a dh' ùine uiread tuarasdail riuthasan a ghiulain uallach agus teas an latha. Ach air dhuinn beachdachadh oirre ni' s fhaide tha e soilleir gu bheil Criosd a' teagasg gu' n do rinn tighearn a' gharaidh fhiona ceartas, 's cha' n e eucoir. Tha 'n cosmhalachd a' teagasg gu bheil Dia ceart, gur lèir dha dùrachd a' chridhe cho mhaith ri gnìomh na laimhe, gur h-aithne dha luach gach seirbhis, 's gu bheil E an dà chuid ceart agus fialaidh.

Tuigidh sinn an cosmhalachd ni' s fhearr ma sheallas sinn air ais air a' chaibideil a tha roimhe so. Tha an naoieamh caibideal deng a' crìochnachadh le facal a bha gu bitheanta air bilean Chrìosd, *A ta moran air thoiseach a bhios air dheireadh, agus air dheireadh a bhios air thoiseach.* Is ann a chur soluis air an fhacal so a labhair Criosd cosmhalachd a' gharaidh fhiona. Mar gu 'n abradh E—Na bithibh an duil gu faigh a h-uile seorsa oibre an duais mhor air an do labhair mi, cha' n e meud na seirbhis ach an dilseachd 's an spiorad anns an do rinneadh i a thoilicheas Tighearna na Rìoghachd; tha an seirbhiseach a shaothraich uair a dh' ùine 's a rinn 'obair le uile chridhe ann a' spiorad a' ghraidh 's na h-irioslachd ni 's taitniche dhasan no 'n seirbhiseach a shaothraich deich uairean ann a' spiorad feineil 's air ghaol duaise. Is leis an Tighearn toimhsean agus meidhean cearta, 's cha toir Esan d'a lèir an cridhe breith eucorach.

I. *Tha an cosmhalachd so a' cur soluis air nadur Dhe.* Tha maighstir a' gharaidh fhiona 'na shamhladh air Tighearna na Rìoghachd. Bha e toileach obair a thoirt do na h-uile, air cho annoch 's gu 'n tigeadh iad. Thug e aite dhaibhsan a thainig 's a' mhaduinn, ach thug e aite dhaibhsan a thainig 'san fheasgar mar an ceudna. Cha do dhiult e duine. Bha 'n geata fosgailte fad an latha, 's bha 'n cuireadh farsuing. Dh' aidich e obair nan daoine aig an robh moran comais is beagan dùrachd, ach dh' aidich e mar an ceudna obair nan daoine aig an robh beagan comais is moran dùrachd.

Cha b' ann air meud na seirbhis a chuir e cudthrom ach air spiorad is rùn a' chridhe. Cha do chord na seirbhisich a bha feineil is gionach ris, agus fhreagair e gu grad is gu geur iadsan a thalaich air an tuarasdail 's a rinn gearan—*A charaid, cha 'n 'eil mi a' deanamh eucoir ort, nach do chord thu rium air pheighinn, tog leat do chuid fein agus imich romhad.* Ach bha e caomhal agus còir rìusan a thoisich annoch, 's a rinn an obair gu dileas 's gu h-iriosal, nach do rinn cordadh ris mu thuarasdail a chionn gu robh earbs' aca 'na chòiread 's na cheartas. Bha iad taingeil aite fhaotainn idir anns a' gharaidh fhiona, 's aig deireadh an latha fhuair iad Maighstir a' gharaidh cho còir 's cho fialaidh 's a bha e an uair a leig e steach iad. Thug e do gach fear dhiu a pheighinn. Bha iad dìomhain a' chuid bu mhotha de 'n latha a chionn nach d' fhuair iad cosnadh, ach fhreagair iad gu toileach cho luath 's a thainig gairm orra. Nan d' thainig a' ghairm orra 's a' mhaduinn fhreagradh iad cho easgaidh 's a rinn iad aig dol fodha na greine. Bha fhios aig Maighstir a' gharaidh air a sin, agus thug e breith chothromach. Tha an naigheachd a' cuir soluis air nadur Dhe, tha trocàir is firinn a' comhlachadh a cheil' innte, tha ceartas is caomhalachd a' pogadh beul ri beul. Tha Criosd a' teagasg anns a h-uile cosmhalachd is facal a labhair E riann gu bheil cridhe Dhe farsuing mar an cuan, gu 'n toir E gràs do 'n iriosal agus cuideachadh do 'n bhochd. *Ge h-ard an Tighearna, gidheadh seallaidh E air an iriosal; ach aithnichidh E an t-uabhrach fad as.* Their an saoghal gu bheil Dia air taobh na laimhe laidir, gur h-e 'n lamh a 's deise is treise, 's nach beir an t-anfhan ach air an spruilleach. Ach tha facail anns a' Bhiobull a tha calg-dhireach 'na aghaidh sin. *Glacaidh am bacach a' chobhartach. Sealbhaichidh na daoine macanta an talamh mar oighreachd. An ti a chailleas a bheatha, tearnaidh e i.* Bha trì smuaintean sonruichte air an d' thainig Criosd thairis uair is uair eile do bhrìgh gu robh E faotainn tlachd anna:—

An ti a th' air dheireadh, bidh e air thoiseach.

Fhuaradh an ni a bha cailte.

Ge b' e dh' islicheas e fein, arduichear e.

Tha facail mar so a' cur soluis air nadur Dhe. Ged tha Esan ard, tha curam aige do na bacaich Gabhaidh E ri daoine aig a' bheil deagh chliu, ach gabhaidh E mar an ceudna rìusan a chaill an cliu. Gabhaidh E gu caomhal rìusan ris an do

chuir an saoghal cùl, 's bheir e aite 'na gharadh fiona gus an aon uair deug.

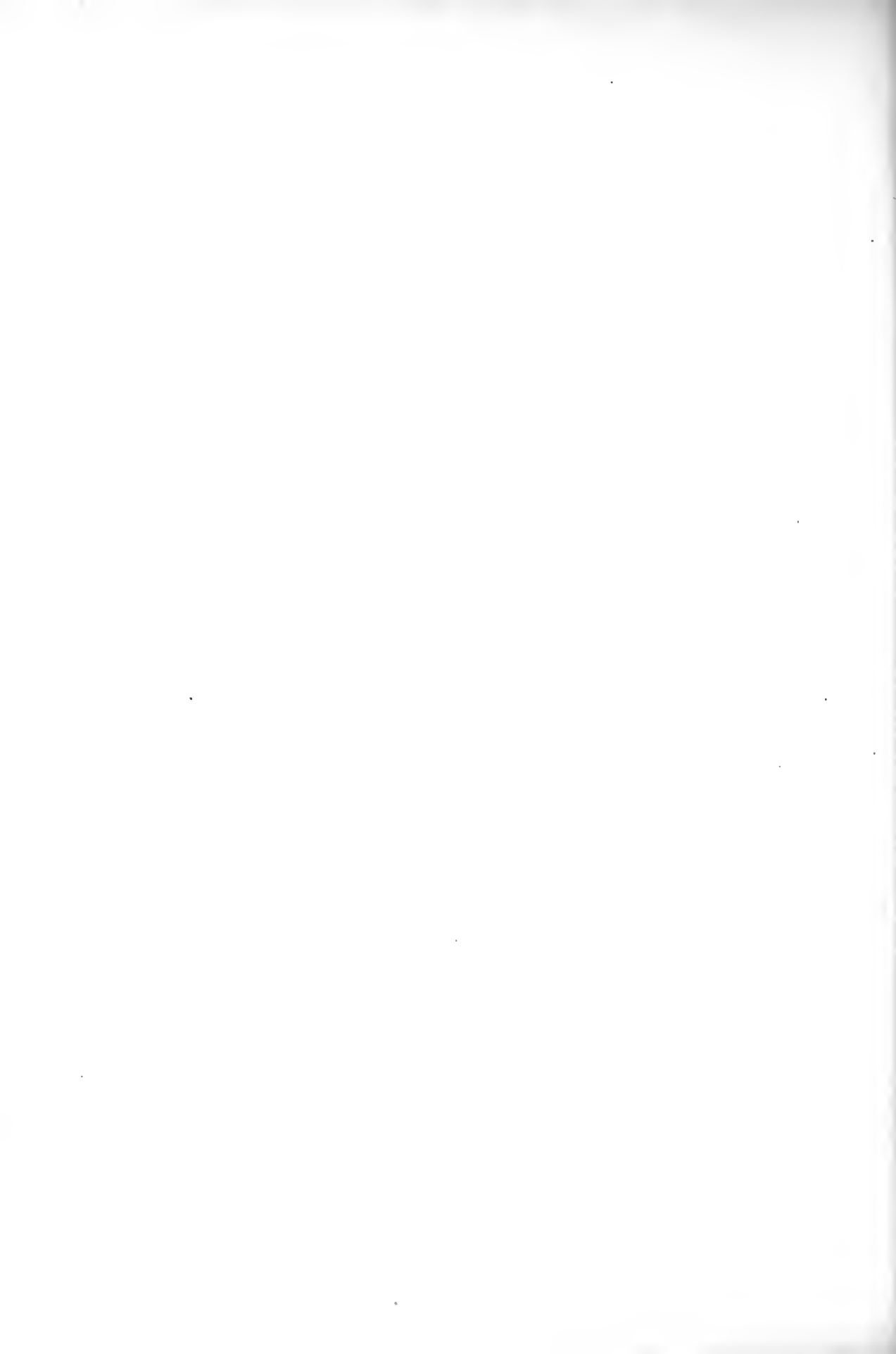
II. *Tha ceartas Dhe ni 's airde no ceartas dhaoine.* Bheir maighstirean saoghalta seachad tuarasdal a reir na h-obrach a rinneadh. Ma bha 'n obair mor, bidh an duais mor, 's ma bha 'n obair beag bidh an duais beag. Tha aon tuarasdal aig an laimh chuimsich agus tuarasdal eile aig an laimh thuathail. Cha'n urrainn dhaibh an dùrachd a ghabhail an aite a' ghnìomha. Ach cha'n eil Dia air a chumhan-nachadh anns an doigh sin. Is leir dhasan gu de a dheanadh daoine nan robh cothrom aca air reir an dùrachd, 's tha E 'na mhaighstir caomhal dhaibhsan nach d' fhuair ach beagan cothrom. Cha 'n ann leis an aon tomhas a thomhseas Dia a h-uile duine aig laa' bhreitheanais. Bidh iadsan nach d' fhuair an lagh 'nan lagh dhaibh fhein, agus is e an dearbhadh a chuirear air na h-uile—*an tomhas anns an do ghabh iad ris an t-solus a thainig g' a n-ionnsuidh.* Is e so an dìteadh gu 'n d' thainig an solus do 'n t-saoghal, agus gu'n do ghradhaich daoine an dorchadas ni 's mo na 'n solus—*Eoin iii. 19.* Bheir Dia fanear an obair a rinn daoine, ach bheir E fanear mar an ceudna na duileadasan a bh' aca r' a chothachadh; seallaidh E air an airde a rainig iad ach seallaidh E mar an ceudna air an doimheachd o 'n d'eirich iad. Cha'n eil an aon chothrom aig na h-uile ann an rèis na beatha, 's do bhrìgh nach 'eil daoine a' toiseachadh air an rèis cas ri cois, cha ruigear a leas a bhi 'n duil gu 'n crìochnaich iad cas ri cois. Ma tha aon duine luath laidir 's duin' eile mall bacach, faodaidh nach ann aige fhein a tha chliu no choire sin ach aig a sheanair. Cha 'n eil e furasda do 'n duine aig a' bheil droch fhuil 'na chuislean a bhi cho maith ris an duin' a thainig o phòr glan. Tha iomadh a h-aon air a bheir le clach mhuilinn mu 'amhaich, agus b' e miorbhuil a bhiodh ann nan cumadh e cheann an uachdar. Anns a h-uile prìosan 'san rioghachd tha daoine a dh' fhaodadh a bhi 'nan naoimh nan d' fhuair iad cothrom 'nan oige. Ach rugadh is thogadh iad am measg misg is aindiahdhaidheachd is graineileachd, gun iomradh air Dia no suim d' a lagh, 's do bhrìgh nach d' fhuair iad an cothrom a fhuair sinne cha bhi uidhir air iarraidh orra. Oir a ta Dia ceart, agus is aithne dha nithean diomhair gach beatha. Is iomadh saighdear a chaill an latha, a bha cheart cho gaisgeil ris an fhear a thug a mach buaidh. Cuiridh an saoghal cudthrom air a' bhuaidh, ach cuiridh Dia cudthrom air an oidhirp a rinn an saighdear. Faodaidh duine 'n latha chall, agus fathast an oidhirp a rinn e bhi ni 's cliutiche an lathair Dhe no buaidh duin' eile. Faodaidh uiread dilseachd agus oidhirp mhoralta agus airidheachd spioradail a bhi ann an obair nan daoine a fhuair a' ghairm anmoch, 's a bhios

ann an obair nan daoine a fhuair a' ghairm moch air mhaduinn. Cha mhaigstir cruaidh Dia; cha 'n iarr e air a sheirbhisich clacha creadha dheanamh gun chonlaich, 's cha bhi fiuthair aige foghar fhaotainn far nach do chuir E. Bheir E ceartas do na h-uile agus gheibh gach aon a pheighinn. Dh' fhag E aig an eaglais na seirbhisich a ghairm, ach ghleidh E 'na laimh fhein an tuarasdal a thoirt dhaibh.

III. *Aidichidh Dia an t-seirbhis a 's lugha.* Is maith do 'n t-saoghal gu 'n dean e sin oir tha na daoine aig a bheil aon talann moran ni 's lionmhoire no na daoine aig a bheil cuig. Is mor an rud e a radh mu dhuine sam bith gu bheil e firinneach anns a' bheagan. Ann an aon seadh, cha bu chor dhuinn na facail beag is mor a chleachdadh idir mu nithean spioradail. Faodaidh duin' a' cheart spiorad a' nochdadh anns an dleasdanas a 's lugha 's a nochdas e ann an obair a thairngeas a dhaoine 'ga h-ionnsuidh. Tha duine da-rìreadh naomh an uair a ni e gach dleasdanas a thachras air—beag is mor—ann a' spiorad Chrìosd. Tha glòir Dhe r' a fhaicinn ann an nithean beag mar ann an nithean mora. Tha chaoimhneas cho drùidhteach r' a chumhachd. Tha na mìltean saoghal air curam Dhe, ach feithidh E ri aon chridhe brist a leigheas. Tomhsidh E na h-uisgeachan ann an glaic a laimhe agus sinidh E mach na neamhan le rèis, ach cha 'n eil e os cionn a chluas a chromadh ri glaoth aon truaghain, 's a ghaidean a shineadh 'ga chuideachadh. Bha 'n saoghal uile aig Mac Dhe r' a shaoradh 's r' a chosnadh, ach dh' fhan E ri gnìomharan trocaireach a dheanamh ri iomadh a h-aon d' a cho-chreutairean nach cualas riamh iomradh air an ainm. Am measg na feadhnach a mhol E, 's a mheas e airidh air an gnìomh a ghleidheadh air chuimhne, bha 'bhean a dh' ùng a cheann 's a' bhanntach a thilg dà bhonn bheag ann an aite coimhid an ionmhais. Tha mi 'n duil gu 'n do mhol Chrìosd an dà ghnìomh so chum misneach is comfhurtachd a thoirt dhaibhsan aig nach 'eil ach aon talann, 's nach d' fhuair a ghairm do 'n gharadh fhiona gu feasgar. Riusan a bhios dileas anns a' bheagan, 's a ni an obair gu dileas durachdach, ann an spiorad na h-irioslachd 's a' ghraidh, cha 'n ann air ghaol duaise ach air ghaol am Maighstir, abraidh Tighearna na Rìoghachd aig deireadh an latha—Is maith a fhuaras tu, a dheagh sheirbhisich, thigh a steach do zoibhneas do Thighearn.

Carson a ta sibh 'nur seasamh fad an latha diomhanach? Tha Dia ag iarraidh na h-uile dhaoine, 's cha bhi 'aoibhneas làn gus a faigh E iad. Tha 'ghairm a tigh'nn thugainn anns a' mhaduinn 's tha i tigh'nn thugainn anns an fheasgar. Tha ait' aige do na seann daoine 's do na daoine oga 's cha diult e neach sam bith, oir mar is beo mi, deir

an Tighearna, *cha 'n 'eil tlachd agam ann am bàs an aingidh.* Is fhearr toiseachadh anmoch no gun toiseachadh idir ach is e 'mhaduinn an tàm taitneach. Tha 'n sean fhacal ag radh nach 'eil ann an aithreachas criche ach a bhi cur sil mu 'n Fheill Martainn. Ach is fhearr facal Dhe no 'n sean fhacal agus is e facal Dhe—*An ti a thig 'am ionnsuidh-sa, cha tilg mi air chor sam bith a mach e.*

DOMHULL NAN DAMH.

AN cual thu riamh, a leughadair, sgeulachd Dhomhuill nan damh?

Bha Dommhull is triur eile ann am pairt mu fheurach. Bha ceithir daimh aig Dommhull ach cha robh aig càch ach a dhà, 's bhiodh iad daonnan a' gearan gu robh e ag itheadh an cuid feoir. Cha robh Dommhull a' leagadh air gu robh e 'gan cluinntinn. Mu dheireadh thall chuir iad romhpa oidhche shonruichte dithis de na daimh aige mharbhadh. Latha de na laithean an uair a thug Dommhull sgriob a shealltuinn feuch an robh na daimh reamhar, fhuair e dithis dhiu marbh. Mata ars' esan ris fhein, "bu mhor sibh 's bu cheutach sibh, ach mur dean sibh margadh ni sibh annlann," 's leis a sin dh' fheann e iad. Beagan 'na dheigh so chaidh e do'n bhaile mhor a reic nan seicheanan, ach cha do chuir e as a dheigh ach leth an astair an uair a theirig an latha 's a thainig an oidhche. Shuidh e aig bonn creige, 's chuir e na seicheanan mu cheann is chaidil e. Chual e stioram staram air na seicheanan cruaidh is dhuig e. Gu de bha sid ach druide gheal, 's chuir e mach a làmh is rug e oirre. Ann an glasadh an latha, phaisg e na seicheanan is dh' fhalbh e. Thachair duin' uasal air 's thuir e ris—gu de a th' agad fo d' achlais, a Dommhuill? Tha, ars' esan, eun geal a ni fiosachd, nach innis breug 's nach ceil frinn. Anns a' mhionaid sin fhein thoisich an druid' air feadaireachd. Gu de tha i 'g radh ars' an duin' uasal. Tha i 'g radh rium, arsa Dommhull, gu bheil toil agaibh-se a ceannach, 's gu 'n d' toir sibh dà cheud bonn òir oirre. Is fiosaiche an t-eun da-rìreadh, ars' an duin' uasal, oir tha e 'nam inntinn a ceannach ged nach robh fhios agam gu de bu chor dhomh thaig-sinn dhuit, ach gabhaidh mi an druid aig a facal fhein. Cheannaich e i, 's thug e dhachaidh i, ach cha do labhair i smid gu brath tuilleadh.

An uair a bha Dommhull a' cur an òir 's a chistidh an oidhche sin co thainig a steach ach na feadhainn a mharbh na daimh. Gu de an sgeul a thug thu as a' bhaile mhor, ars' iadsan? Tha, ars' esan, nach 'eil meas air feoil ach pris mhor air seicheanan; tha mi 'n duil an dà dhamh donn a mharbhadh. Cha d' thuir iad dad aig an àm, ach an oidhche sin mharbh iad

an daimh fhein, 's ma 'n d' eirich grian 's ma 'n do thogadh smùid chuir iad an aghaidh air a' bhaile mhor, 's na seicheanan air an guailnibh. Chaidh iad troimh 'n bhaile, a' glaothach aird an cinn—*co cheannaicheas seiche daimh.* Mu dheireadh thoisich muinntir a bhail' air gaireachduinn 's air magadh orra, 's an uair a chunnaic iad gu robh 'n car air a thoirt asda thill iad dhachaidh.

Sin agad, a leughadair, sgeulachd Dhomhuill nan damh mar a chuala mis' i, ach ma dh' fheoraicheas tu a bheil mi fhein 'ga creidsinn, iarraidh mi ort mo lethsgèul a ghabhail 's gun fiuthair a bhi agad ri freagairt. Mur robh Dommhull nan damh air a' bheil an naigheachd a' deanamh iomraidh riamh ann, tha iomadh Dommhull ann a tha gle choltach ris, agus tha slìochd na feadhnach eile beo fhathast mar an ceudna. Tha e air uairean duilich a radh gu de bha 'san amharc acasan a chuir an altaibh a cheile na seann sgeulachdan so, no gu de an leasan no 'n gliocas a bu mhaith leo sinn fhoghlum uapa. Faodaidh gu robh iad air an cur r'a cheile an toiseach a chionn gu robh na seana Ghaidheal a' gabhail tlachd ann a bhi leigeil ruith le mac meamna an inntinn, 's a chionn gu robh an saoghal anns an robh iad a tighinn beo ro chumhann airson nam buadhan inntinn a bh' aca. Tha sin fìor ann an tomhas, ach aig a' cheart àm cha 'n 'eil na sgeulachdan cho faoin no cho gorach 'sa tha moran dhaoine an duil, oir gabhaidh teagasg a thoirt asda nach ruig eadhoin daoine pongail mar tha thu fhein, a leughadair, a leas a chur an suarachas. Ma dh' fhaointe nach fhaic fear na h-inntinn litireil gu bheil seadh sam bith anna, ach is iomadh deagh rud agus gliocas ard air nach ruig esan. Tha e mar gu 'm biodh duine bodhar, dall 's ged a labhras tu ris ann an cosmhalachdan cha 'n fhaic e 's cha tuig e. Ged nach 'eil sgeulachdan mar tha Dommhull nan damh a' breith air amhaich ort 's 'gad theagasg mar ni am ministear, tha iad ag iarraidh ort breugan, is tratan is naimhdeas is lon is uile eile sheachnachd agus frinn is ceartas is onoir is sith a leantuinn. Tha facal Dhe ag innseadh dhuinn gur h-e gaol an airgid freumh gach uile, agus tha 'n sgeulachd so mar gu 'm biodh seorsa searmoin air a' cheann teagaisg sin. Tha i a' deanamh di-moladh air sannt, 's a nochdadh gu bheil a pheanas fhein an lorg gach uile, gu 'n tig iadsan a tha sanntach gu droch dheireadh, 's gu 'n tig an car uaireigin a gille nan car.

Tha tri seorsachan dhaoine air an cur f'ar comhair anns an sgeulachd so agus ged nach 'eil a h-aon dhiu r'a mholadh tha cuid dhiu a's fhearr no càch. Is iad na seorsachan sin:—

Duine gun ghò ach car bog.

Duine laidir, lonach, deas-bhriathrach ach car tratach.

Duine dona, farmadach ach làn naimhdeis.

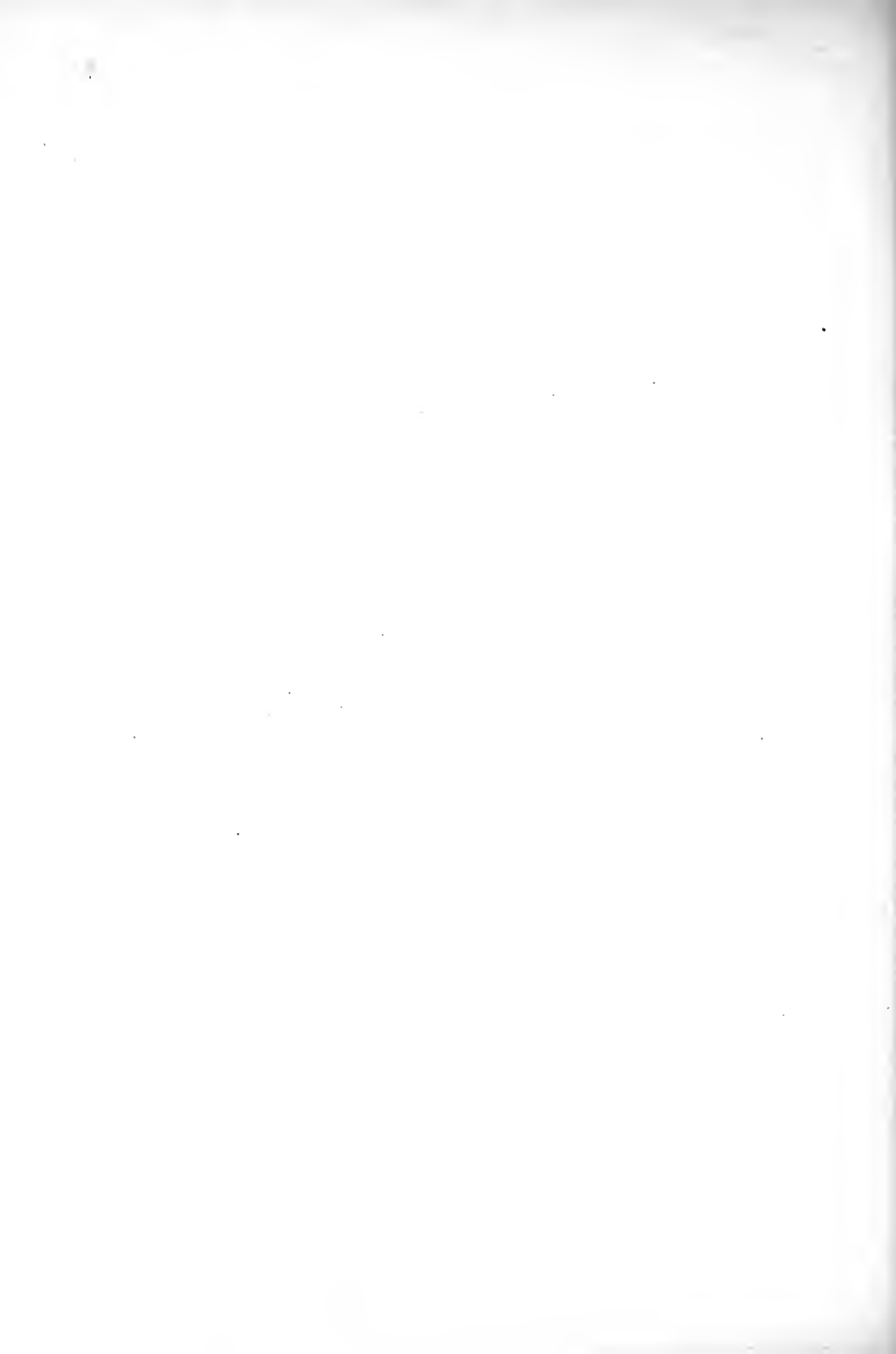
I. Tha mi 'gan cur anns an ordugh anns an cor dhaibh seasamh a thaobh am maithéis. Cha robh anns an duin' uasal a cheannaich an druide gheal ach an dearg bhurraidh, ach is ann dha fhein a bha chall sin 's cha 'n ann do dhaoine' eile. Cha 'n urrainn sinn a bhi ro thròm air duine nach deanadh olc no eucoir air a choimhearsnach airson an t-saoghail, ged a dh' fhaodas e bhi amaideach gu leor dha fhein. Chreid an duin' uasal na breugan a dh' innis Domhull nan car dha, agus ged a ni thusa, a leughahair, fanoid air, is suarach an fhailing ann an duine gu bheil e deas gu facal duin' eile chreidsinn. Tha earbsa moran ni's ion-mholta no amharus, agus ged a chaill am fear so an t-airgid gun dad air a shon ach druide bhalbh, b' fhearr leam a bhi 'na chota aig deireadh an latha no ann an cota Dhomhuill. Ach air a shon sin, cha 'n 'eil an duin' uasal uile gu leir r' a mholadh. Faodaidh duin' a bhi gleusta gun bhi amharusach agus a bhi gun ghò ged nach biodh e 'na dhaor amadan. Ma chreideas tusa, leughadair, a h-uile facal a chluinneas tu, creididh tu iomadh uair na tula bhreugan; 's ma bheir thu geill de sgeamlain nan Domhull a thachras ort aig an fhaidhir Mhuilich 's ann an iomadh ait' eile, thig thu dhachaidh gu d' mhnai la air chor-eigin is druide gheal fo d' achlais. Agus co a theireadh ri bean an tighe gu'm b' olc a rinn i, ged a gheabhadh tusa ruith do 'n teangaidh! Tha deifir mor eadar a bhi gun ghò agus a bhi gun tùr, agus mur h-eile tomhas cuimseach a thùr aig duine cha mhor a's fhiach e. Is suarach an cliu air fear sam bith gu bheil e furasd' an car a thoirt as, 's gu 'n creid e rud nach 'eil coltach a chionn gu 'n cuala no gu 'n do leugh e e. An uair a their sinn gu bheil cridhe duine ni 's fhearr na cheann, is e tha sinn da-rìreadh a' ciallachadh gu bheil e e car faoin is bog. Mu dheighinn tùr inntinn is simplidheachd cridhe is e theirinn gur maith le cheil iad. Cha 'n 'eil ann an duine gun phongalachd ach leth duine. Cuimhnich thusa, a leughadair, gu bheil gu leor a dhaoine leis am bu mhaith druide gheal a reic riut.

II. Ged nach 'eil Domhull r' a mholadh cha 'n urrainn sinn gun car de mheas a bhi againn air a sheoltachd 's a ghleustachd. Cha 'n 'eil so a' ciallachadh gu bheil sinn a' moladh a ghnìomharan. Is docha nach abradh tu fhein gu robh dol a mach Rob Ruaidh 'Ic Griogair uile gu leir ceart, ach ann an grunn do chridhe tha car a thaoibh agad ris, 's tha meas agad air airson a sheoltachd 's a luaths, 's a laidireachd. An uair a ni duin' innleachdach cron 'sa bheir e le ghleustachd dùlain do neart an lagha chur an sàs, cha 'n urrainn thu gun meas a bhi agad air a sheoltachd, ged a dhìteas tu an t-olc a rinn e. Is e a 's reusan dha sin gur toigh leinn luaths is neart is geireid is misneach air an sgath

fhein. Cha 'n 'eil teagamh nach robh daimh Dhomhuill ag itheadh fear chaich, 's nach robh Domhull fhein mar tha feadhainn eile aig a bheil barr-sumaidh air caitcheann, caoin-shuarach. Cha robh e coguiseach agus bha e gle thoileach cuid an fhir laig a bhi aig an fhear laidir. Ghabh e maith an fhèoir cho fad 'sa mhair e, agus an uair a chaill e an dà dhamb, cha deachaidh e 'na bhreislich mar theid moran ri aghaidh mi-fhortain, ach gun fantainn ri dol a throd ris na droch choimhearsnaich a mharbh iad (ged bha fhios aige gur h-iad a rinn e) thug e dhiu na seicheanan is shail e 'n fheoil. B' aithne dha a theanga chumail 's cha 'n amadan an duine da 'n aithne sin. Cha robh fios aige 'nuair a dh' fhag e 'n tigh a reic nan seicheanan gu de bha ri tachairt air, ach tha gleustachd an duine ri fhaicinn anns an doigh anns an do ghabh e cothrom air an eun 's air an duin' uasal. B' fhearr leis buannachd no 'n fhirinn, 's cha robh naire sam bith air gu 'n tug e 'n car as an duin' ionraic eile. B' e gaol an airgid dhasan freumh an uilc. Ach cha b' ann air ghaol airgid ach air ghàol dioghaltais a dh' innis e na breugan d' a choimhearsnaich agus bha sin ni bu mhiosa. Cha 'n 'e mhain gu 'n tug e orra call a dheanamh dhaibh fhein ach rinn e iad 'nan aobhar magaidh do sgonn-bhalaich a' bhaile mhoir. O Dhomhuill, a Dhomhuill, tha thusa luath laidir, deas-bhriathrach, tha t-inntinn neo ar-thaing 's cha tig dad gun fhios ort, cha chuir bean no coimhearsnaich 'nad aghaidh oir tha fhios aca nach ruig iad a leas, ach air cho gleusta 's ga bheil thu, 's air cho maith 'sa tha na breugan 's na tratan a paigheadh dhuit, cha 'n 'eil annad ach duine gun choguis, gun fhirinn, gun cheartas. Ged a bhios eagal aig daoine romhad, ni iad tàir ort 'nan cridhe.

III. Thug mi an t-ait a's isle dhaibh so a chionn gu robh iad an dà chuid faoin agus olc. Bha 'n duin uasal faoin ach ionraic, bha Domhull olc ach cha robh e faoin, ach cha robh iad so glic mar na nathraiche 's cha mhò a bha iad neo-chronail mar na columain. Dhearbh iad gu robh iad gun tùr an uair a thug iad geill do naigheachd air nach robh dreach na firinn, 's dhearbhadh iad gu robh iad guineach naimhdeil an uair a mharbh iad daimh Dhomhuill. Is ann air an oidhche a rinn iad sin oir is toigh le luchd deanamh na h-eucorach an dorchadas. Ach tha suilean Dhe mar gu 'm biodh mìle coinneal agus rannsaichidh e nithean diomhair an dorchadais. Cha 'n urrainn beannachd Dhe a bhi thairis air beatha dhaoine a tha gun choguis, gun fhirinn gun cheartas, làn farmaid is naimhdeis. *Iadsan a bheannaichear leis an Tighearn, mealaidh iad an talamh, agus iadsan a mhallaichear leis, gearrar as iad. Thoir fa'near an duine foirfe agus amhairc air an duine ionraic, oir is i sith a 's crìoch do 'n duine sin.*

AN DIADHAIR EOIN.

Neach a b' ionmhuinn le Iosa:—EOIN xiii, 23.

CHA 'N 'EIL a h-aon eile de na h-abstol aig a bheil oisein cho blàth ann an cridhe nan creidmheach 's a th' aig an abstol Eoin. Cha 'n 'eil sin iongantach oir fhuair e oisein blàth ann an cridhe Chrìosd fhein ann an laithean 'fheola. Ma dh' fheoraichear carson a bha e air a thaghadh a measg chàich gu bhi 'na chuspair gaoil do Chrìosd, cha 'n urrainn sinn a radh ach gur cinnteach gu robh ni air chor-eigin ann am pearsa 's an gnè an duine a tharruing gradh an t-Slanuigheir 'ga ionnsuidh. Tha cuid a dhaoine ann a's docha leinn na cheile. Tha cuid a dhaoine ann nach urrainn sinn a ghradhachadh ged a dh' aidicheas sinn gur daoine fiachail iad, 's tha daoine eile ann nach urrainn sinn gun ghaol a bhi againn orra ged is leir dhuinn gu leor a dh' fhailingeann annta. Is ann mar sin a thachair do Eoin. Cha robh e iomlan ni's mò na cach; bha Peadar a cheart cho blàth-chridheach ris, bha Pòl a cheart cho eudmhor ris, bha Nataniel a cheart cho ciun ris, ach bha ni air chor-eigin 'na aodann 's 'na nadur a dhuigs gaol air ann an cridhe Chrìosd.

Ged a bha coig de leabhraichean an Tiomnaidh Nuaidh air an sgrìobhadh le Eoin, is suarach na's aithne dhuinn mu eachdraidh a bheatha. Cha d' thug e iomradh air fhein ach ainmic. Cha b'ann a thoirt fianuis uime fhein a thug e lamh air a' pheann, ach a thoirt fianuis mu'n Fhacal a rinneadh 'na fheoil, chum gu'n creideadh an saoghal gu'm b' Esan an solus fìor, anns an robh gloir Dhe a' gabhail comhnuidh.

Tha e coltach gu robh curam anma air a dhusgadh ann an Eoin le searmonachadh a' Bhaistich, 's gu robh chridhe deas airson Chrìosd an uair a thainig E gu abhainn Iordain 's a shearmonaich E soisgeul na Rìoghachd. Bha briathran a' Bhaistich dha mar fhuaim na trompaid 's mar thairneanaich an lagha, ach bha briathran Chrìosd dar mar fhrasan blàth air an fheur òg. Cha do smuainich cridhe Eoin aig an àm so air an tròm-chudthrom gloire a bha gu bhi air fhoillseachadh dha mu'm fagadh e an saoghal, ach o'n latha anns an do ghlac Iosa an toiseach e, dh' fhan e maille ri Mac an duine 'na dheuchainnibh 's cha d' fhailnich a dhilseachd no ghradh. Bha e maille ris an Galile 's na

Ierusalem, chunnaic e na h-oibrichean miorbh-uileach a rinn E, chual e na briathran gràs-mhor a labhair E, 's le sealladh a shula 's le eisdeachd a chluaise dh' abaich a chreidimh gus mu dheireadh an d' thuirt e làn dearbhachd 's le gairdeachas mor—*Chunnaic mi a ghloir mar ghloir aoin ghlin Mhic an Athar.* Ged nach d' innis Eoin dhuinn uiread mu bheatha Chrìosd air thalamh 'sa rinn na soisgeulaichean eile, cha b' ann a chionn nach robh fhios aig air na nithean air an do rinn iadsan iomradh. A ta moran de nithibh eile a rinn Iosa, agus nam biodh iad uile sgriobhta, is i mo bharail nach cumadh an saoghal fein na rachadh a sgrìobhadh de leabhraichean. Eoin xxi., 25. Do bhrìgh nach b' urrainn dha iomradh a dheanamh air a h-uile rud, thagh e na briathran 's na gnìomharan sin a bha e 'n duil a bheireadh air a luchd-leughaidh a chreidsinn gu'm b'e Iosa Mac Dhe. Sheall cach air Chrìosd o'n taobh a muigh ach sheall esan air o'n taobh a stigh, agus anns a h-uile leabhar a sgrìobh e, is e diadhachd Chrìosd an ceann-teagaisg—toiseach is meadhon is deireadh a shearmoin. Bha e maille ri Chrìosd aig na h-amanan a bu shluimte 'na bheatha—air beinn a' chruth-atharrachaidh, ann an garadh Ghetsemani, anns an t-seomar uachdrach, agus anns na h-ionadan naomha sin chunnaic e earlais de'n ghloir a bha ri bhi air fhoillseachadh dha 'na lùnachd anns na laithean deireannach. Bha e comhla ri Chrìosd aig a' chuirn naomh a mhiannaich E itheadh maille ri dheisciobuil roimh dha fulang, agus chual e na briathran deireannach a labhair Mac an duine—briathran cho domhain 's cho brioghmhor, cho làn gràis is firinn 's gu bheil iad 'nan aran beatha do'n t-saoghal o'n latha sin gus an diugh. An uair a leag Eoin a cheann air uchd an t-Slanuigheir, bha e mar gu'm biodh e air a thogail suas air beinn an Tighearn far an do bhlais e de nithibh blasda lan de smior 's a dh' fhion aosda air a dheagh tharruing.

Bha e 'na shuil fhianuis mar an ceudna air bàs an t-Slanuigheir 's air dha a bhi dlùth do'n chrann-cheusaidh chunnaic e sealladh iongantach nach faca suil eile—co dhiu cha d' thug cach riamh tarruing air. Ach lot fear de na saighdearan a thaobh le sleagh, agus air ball thainig a mach fuil agus uisge. Agus thug an ti a chunnaic sin fianuis, agus a ta 'fhianuis frinneach. Eoin xix., 34. Cha do dhi-chuimhnich Eoin an sealladh ud gu brath, agus anns an litir a

sgriobh e 'na sheann aois tha e tighinn thairis air—Is e so csan a thainig tre uisge agus tre fhuil, Iosa Criosd; cha'n e tre uisge a mhaire, ach tre uisge agus fuil: agus is e an Spiorad a nì fianuis, do bhrìgh gur fìrinn an Spiorad. I. Eoin v., 6. B' ann air curam an deisciobuil ghaolaich so a dh' fhag Iosa a mhathair, agus tha e gle choltach nach d' fhag Eoin Ierusalem gu deigh a bàis. Ach an uair a shiubhail Muire, 's a bha e saor o'n bhòid a ghabh e cho toileach 'sa ghleidh e cho dileas, dh' fhag Eoin Ierusalem 's thoisich e air saothrachadh ann an aobhar an t-soisgeil. Cha'n urrainnear a radh le cinnt sam bith gu de an cearn de'n t-saoghal air an do chuir e 'aghaidh, ach air reir beul-aithris na h-Eaglais chuir e seachad aireamh bhliadhnachan an Ephesus. Carson a dh' fhag e Ephesus cha'n urrainn sinn a radh, ach ann an leabhar an Taisbeanaidh tha sinn a' leughadh gu robh e ann an eilein Phatmois. Tha cuid am beachd gur h-ann le comhairle shuidhichte 's le shaor thoil fhein a chaidh e do'n eilein iomallach so; gu'n do theich e air falbh bho dhaoine 's bho dhrìop an t-saoghail gu air' uaigneach anns an b' urrainn dha beachd-smuaineachadh air fìrinn-ean a' chreidimh, 's air saibhreas do-rannsaichte Chrìosd ann an sìth is samhchair. Faodaidh sin a bhith, ged a tha e moran nì's coltaiche ris an fhìrinn gu robh Eoin ann am Patmos mar phrìosanach airson a' chreidimh. Is e sin an doigh anns an do thuig na h-athraichean na briathran a sgrìobh e fhein—Bha mise Eoin, b'ur dearbh-bhrathair, agus b'ur companach ann an amhghar, agus ann an rìoghachd agus am foighidinn Iosa Criosd, anns an eilein ris an abrar Patmos, airson facail De, agus airson fianuis Iosa Criosd:—Taisbean 1, 9.

Ach ma bha Patmos 'na phrìosan d'a chluinn cha robh e 'na phrìosan d'a spiorad; dh' fhoillsicheadh dha nithean a tha, 'sa bha, 's a tha ri teachd, chunnaic e neamh fosgailte agus an Tia ta 'na shuidhe air an Rìgh chaithir, agus air dha bhi le aghaidh gun fholach, ag amharc mar ann an sgathan air gloir an Tighearna, bha e air atharrachadh chum na h-ìomhaigh ceudna, o ghloir gu gloir.

Is e na leabhraichean a sgrìobh e an dileab a dh' fhag Eoin aig an Eaglais. Ann am fion lios Dhe tha aite fhein aig gach duine, aig fear nan coig talannan 's aig fear na h-aon talann, aig an fhear a sgrìobhas, aig an fhear a leighseas cuirp, 's aig an fhear a lionas an beul acrach. Bha eadar dhealachadh mor eadar Pol agus Eoin thaobh seirbhis, ach bha ghloir fhein aig gach aon dhiu. B'e gloir Phoil na h-eaglaisean a chuir e air an cois am measg nan cinneach 's na h-anma a choisinn e mar dhuais a shaotrach, ach b'e gloir Eoin na leabhraichean prìseil a sgrìobh e—leabhraichean anns a' bheil doimhneachd breithneachaidh, is lànachd beatha, is

diomhaireachd naomh nach d' thug an saoghal asda fhathast. Tha e air innseadh ann am beul-aithris nan Iudhach gu'n d' thainig guth Dhe as a h-uile h-àird de'n adhar an uair a thug E seachad an lagh air beinn Shìnai. Thainig fuaim a ghutha o'n àird a tuath 's thionndaidh an sluagh an aghaidh gu tuath, agus feuch thainig an guth o'n àird a deas. Thionndaidh iad an aghaidh gu deas agus feuch thainig fuaim a ghutha o'n àird a tuath. Chual iad e anns an àird an iar agus thionndaidh iad an aghaidh siar, agus feuch thainig an guth o'n àird an ear. Thog iad an suilean gu neamh, agus feuch ann an doimhneachd na talmhainn bha fuaim a ghutha mar thoirm tairneanaich. Ghiulaineadh an guth air sgiathaibh na gaoithe agus chual a h-uile duin' ann an Israel e—*air reir an clàisteachd*. Tha mìle guth ann an sgrìobhaichean Eoin, cuid dhiu a chluinneas na h-uile, ach cuid eile nach cluinn ach iadsan aig a' bheil deagh chlaisteachd. Tha seudan luachmhor anns na leabhraichean a sgrìobh an diadhair so, ach is e iadsan aig a bheil an inntinn spioradail a ruigeas orra. Mar is motha bheachd-smuaineachas sinn air a bhrìathran, 's ann is motha chì sinn an saobhreas beath' is eolais a th' air fholach anna. Rainig e air ruintean diomhair a bha folaichte ann an Dia o thoiseach an t-saoghail agus sgrìobh e mar le peann aingil.

Ciamar a rainig Eoin air na nithean so? Cha robh ann ach iasgair; cha do shuidh e aig casan sgrìobhaiche 's cha do chuir tigh foghlum ann an Ierusalem a sheul' air. Cha d' ionnsaich e litreachas, ach sgrìobh e litreachas a mhaireas gu brath. Dh' ol na linntean a chaidh seachad as na tobraichean a chladhaich Eoin agus chaisg iad an iota 's dh' ath-nuadhaich iad an neart, agus thig na ginealan nach do rugadh fhathast a dh' ionnsuidh nan tobraichean ceudna gu deireadh an t-saoghail. Cluinnidh na h-amadain 's an luchd siubhal fuaim a ghutha, agus cluinnidh na daoine glic agus eagnaigh e mar an ceudna. Is e an aon fhreagairt a's urrainnear a thoirt seachad—*gu'n do labhair Eoin mar bha e air a ghluasad leis an Spiorad Naomh*. Bhean teine Dhe ri bhilean. Bha e air a shoillseachadh le solus o'n àirde, 's ghluais e mar aingeal am measg nithean neo-fhaicsinneach is sìorruidh. Bha chridhe glan mar an sneachda, 's a shuilean làn soluis. Cha do bhean Criosd ri nì riamh nach do naomhaich e; bhean e ri Eoin agus feuch rinneadh an t-iasgair 'na fhaidh.

Tha e air a radh gu robh e sia fichead bliadhna dh' aois 'nuair a shiubhail e, ach cha d' fhailnich a shuìl, nì mo a thrèig a neart e. Bhlaic e deagh thiodhlac Dhe agus dh' ath-nuadhaich e 'oige mar an iolair. Tha cuid a dhaoine ann a bheir dhuinn an rud a's fhearr a th'aca an uair a tha iad fhathast òg. Tha iad ag abuchadh luath. Ach cha b' ann dhiu sin Eoin. Ghabh e uine

ml-or ag abuchadh ach b' fhiach am foghar fantuinn ris. Ghleidh e am fion a b' fhearr gu deireadh an latha, 's cha do chuir e peann air paipear gus an robh e 'na sheann duine. Tha moran dhaoine a' stad a dh' fhas gu spioradail ma'n tig roinneag liath 'nan ceann, ach bha Eoin a sior fhas gus an latha mu dheireadh. Bha e mar chraoibh air a suidheachadh ri taobh nan uisgeachan, a sgaoileas a mach a freumhan ri taobh an t-srutha, aig am bi a duilleach uaine 's nach sguir a thoirt seachad toraidh.

San àm am bi iad aosmhor liath
Bheir iad mor mbeas a mach,
Is bithidh sultmhor le deagh bhlàth
Dhiubh sud gach uile neach.

B'e am facal mu dheireadh a labhair e—*a chlànn bheag, gradhaichibh a cheile*. Thoisich e le gradh is chriochnaich e le gradh. Rinneadh an deisciobul ionmhuinn 'na Abstol a' Ghraidh. An do chuir duine riamh uiread brìgh ann an tri facail 'sa chuir Eoin an uair a sgriobh e—Is GRADH DIA.

AM FITHEACH DUBH.

THACHAIR dhomh o chionn ghoirid a bhì cois-eachd troimh ghleann udlaidh. Cha robh bheag a bheatha ri fhaicinn no chluinntinn ach dà fhitheach a bha 'g itealaich air slìos na beinne 's a' cur falt orm an drasd 's a rithist le guth ròcach. Thug iad 'nam chuimhne facal no dhà a chuala mi ma'm faca mi fitheach riamh, agus air do'm ionntinn socruchadh air cuid de na facail sin bha 'n t-slighe air a' giorrachadh 's cha d' fhairich mi an ùine dol seachd gus an do rainig mi mo cheann-uidhe. Cha 'n'eil spéis sam bith agamsa do'n fhitheach, 's cha mhò a a their mi riutsa, leughadair, gur h-olc a thubhairt thu ged a chaineadh tu e gus an teirig cainnt ort. Ach a chionn gu'n do ghiorraich e an t-slighe dhomh an la ud, tha mi sgriobhadh ainme air an duilleig so chum taing a thoirt dha. Is e so an aon reusan a th' agam iomradh a thoirt air. Tha e fìor, gun teagamh, nach leugh esan na sgriobhas mi ach is suarach an call dha sin. B' fhearr leis crìomag bheag de shuil caorach seach an teisteanas a b'airde a b'arrainn mise thoirt dha ann an leabhar na h-eaglais. Is beag aige gu de shaoileas Cléir Dhun-cailin dheth.

Tha mi 'n duil gu faodadh cliu an fhithich a bhì ni b' fhearr nan robh dath eil' air. Cha'n'eil reusan sam bith gu'm biodh creutairean dubha ni's aingidhe no creutairean geala, ach tha 'n saoghal ullamh gu subhailcean a thoirt do chreutairean geala nach buin dhaibh, 's gu bhì cur dhroch nithean as leth chreutairean dubha do

nach 'eil iad idir ciontach. Tha 'n dath duth a samhhlachadh 'nar n-ionntinnean—olc is bas is salachar is gnìomharan an dorchadais 's a h-uile mosaiche eile air an togair thu smuaineachadh, ach tha geal a' samhhlachadh—gloine is neo-chiontachd is beath-'is glòir. Cha 'n'eil teagamh nach 'eil reusan sonruichte air a so, ach aig a' cheart àm tha e duilich do na creutairean dubha ceartas fhaotainn, oir tha iad air an dèidh, mar gu'm b' eadh, roimh laimh. An uair a bhitear airson an droch Spiorad fhein a dheanamh duaich-nidh—theirear ris *Domhull dubh*. Air a' cheart doigh an uair a labhrar mu'n fhitheach mar am *fitheach dubh*, tha cliu a' chreutair air a thoirt bhuaith cheana, gun uidhir is cothrom a thoirt dha e fhein a dhion. Tha e tigh'nna a steach do'n t-saoghal fo amharus, agus dh' fheumadh e bhì anabarach faicilleach 'na ghiulan 's 'na cho-luadar man toireadh e air daoine a chreidsinn gu bheil e ni's fhearr no dhath. Coltach ri fear nan cuaran dh' fheumadh e eiridh uair roimh fhear nam brog. Bha mi ann an lìos araidh an la roimhe, agus ann am meadhon a' ghairidh bha ceithir ealachan a' snàmh air uisge. Neo-ar-thaing nach robh iad boidheach agus moralach cuideachd, cho geal ris an t-sneachda agus gle thaitneach do'n t-suil. Choisinn gilead a dreach a leithid a chliu do'n eala 's gu'm bi a h-uile sgonn-bhalach a bhios ann an gaol a' coimeas a leannain fhein rithe—mar nach b'urrainn e dad a b' fhearr a radh m'a leannan no sin. Mas fìor na baird tha 'n eala bhàn 'na creutair beannaichte. Ach stad beag ort, a leughadair! Chord na h-ealachan rium agus choisich mi ni bu dluithe dhaibh chum sealladh maith fhaotainn orra, ach ma choisich, chuir aon seann te dhiu car na h-amhaich chaoil, is rinn i air tìr, 's bha i 'nam charamh gu guineach le sgiathan ma'n tug mi 'n aire an t-olc a bha 'na beachd. Creutair cho olc, leibideach, canranach, cha do thachair orm o chionn fhada, *ach neo-ar-thaing nach robh i geal*. Bha barrachd a dhroch nadur 's a dh' aingidheachd anns an aon choluinn ghil dhreachmhor ud na th' anns a h-uile fitheach duth an gleann Teilt. Faodaidh gu leor a shalachar bhì fuidh 'n deise ghil, agus is minic a tha deagh chridhe fo chraicinn dubh. Na toir thusa, leughadair, breith air duine no heothach air reir am beoin.

Rinn am fhitheach mearachd ann an an tùs a thoisichaidh 's cha d' fhuair e riamh os a chionn. Tha e coltach ris na sgiobairean a chuir aon long air tìr—cha 'n earbar long eile riu. Co dhiu nach do chord an aire ris an fhitheach, no co dhiu a bha e caoin-shuarach ciamar a dh' eireadh do Noah 's d'a chompanaich, cha 'n urrainn mi a radh; ach cha do thill e air ais aon uair 's gu'n d' fhuair e chas mu reir. Cha ghabh e moladh airson a ghniomba 's cha 'n'eil mise dol a ghabhail a lethsgail. Tha amharus agam

carson nach do thill e. Ged nach 'eil e deanamh dia d'a bhrù nì's motha na creutairean eile, tha e gaolach air ciosaichean 's cha 'n 'eil teagamh nach robh gu leoir dhiu sin ri fhaotainn an àm na dìle. Far am bi chairbh bidh am fitheach, agus nan robh 'n fheoil na bu ghainne is docha gu'n d' fhuair Noah fios na h-Inid na bu traithe. Tha am fitheach gaolach air ciosaichean, ach ged nach mol mi a bhlas cha mho a chainneas mi e air a shon. Tha e duilich a thuigsinn gu de am feum a tha iomadh creutair a' deanamh anns a' chruthachadh, ach tha e furasda gu leor a thuigsinn gu bheil obair fhein air a cur a mach do'n fhitheach, 's gu bheil a ghloir fhein aige am measg nan eun. Tha e deanamh a' cheart nì a tha 'n luchd glanaidh a' deanamh 's na bailtean mora—a' giulan air falbh gach salachar is mosaiche a thogadh plaigh nam fagte iad. Cha mhol mise blas an fhithich, ach an uair a dh'itheas e fhein 's a gharrachdain a' chaora bha grodadh air an raon, faodaidh gu'n do rinn iad obair latha a tha cho buannachdail do dhaoine ri car sam bith a rinn thu fhein an diugh, a leughadair. Esan a sguabas air falbh salchar far an tachair e air—co dhiu is duine no beothach e—tha e deanamh seirbhis ann an tigh mor Dhe.

Cha 'n 'eil fhios agam carson a thagh Noah am fitheach a measg nan eun eile gu dol a dh' iarraidh fios na side, mar h-e gu robh e 'n duil gu robh doigh aig an fhitheach air forthais fhaotainn nach robh càch. Bidh daoine 'n diugh fhathast a' bruidhinn air *fios fithich*, agus faodaidh gu robh 'm facal ann ri linn nan athraichean. Bìtear a' cur as a leth nach 'eil rud sam bith an ain-fhios dha, gu'n d' fhuair e eolas na side o bhodach na gealaich, is eolas a' chuain o'n mhaighdin mhara, is eolas na talmhainn o'n chaillich oidhche, 's gur h-aithne dha an nì a tha, a bha, 's a bhitheas. Tha mi'n amharus nach cuireadh am fitheach fhein daoin as a bheachd so. Cha mhisid le eoin 's le daoine barail a bhi orra gu bheil iad nì's fiosraiche na tha iad, 's gu rachadh aca air rud a radh a bheireadh air an coimhearsnaich an suilean fhosgladh nan toilicheadh iad sin a dheanamh. Is iomadh bodach còir anns na taobh tuath a dhearbhadh nach bu chall ach buannachd dha ann an iomadh doigh—an cliu, 's an creideas, 's an ughdarras—amharus a bhi aig a choimhearsnaich gu robh e faicinn aislingean, gu robh fios fithich aige, 's gu'n deanamh e faidheadaireachd. Agus faodaidh e bhi gur h-ann air a' cheart doigh a fhuair am fitheach ceann-fodha air an fheannaig 's air na h-eoin eile a tha e cumail fo smachd. Ach ma tha fios aige os cionn chaich—don duaise dha air a shon sin. Tha e faotainn sineadh laithean air thalamh nach 'eil acasan, 's cha bhiodh ann ach droch sgoilear mar trusadh e sbruileach eolais air a' chuairt. Cha 'n urrainn mise radh gu de air-eamh a laithean, ach thatar ag radh gu ruig am fitheach aois mhor. Tha e, ma ta, freagarrach

gu leoir gu rachadh *fios* an lorg na h-aoise. Ma dh' abras balach beag facal seangarra no fada thall an eisdeachd sheann daoine, their iad ris -- *Tha fios fithich agad, a laochain.*

Ged nach saoiladh thu le sealltuinn air fith-each air an iteig gu bheil e sgiobalta no easgaidh, tha suil gheir is sron ghlan aige, agus cha bhi e fada ruigheachd an ait' anns a bheil closach 'na luidhe. Cha cheum air ghàig leis dol far am bi ròic. Ma'n gann a dh' fhagas an anail a' chaora no 'n t-uan tha fhios aig air, ged bhiodh e astar mhilltean air falbh. Tha shuil cho biorach ri suil maraiche, 's fhaileadh cho glan ri cuinnleinn gaidseir. Is docha gur h-e so a thug dha ainm fiosache. An nì nach aithne dhasan mu chlosaichean na duthcha, cha 'n fhiach e radh. Agus is mor e r'a radh mu dhuine no mu eun gu bheil iomlanachd eolais aige air eadhoin aon chuspair.

Tha e 'na dheagh cheann teagblaich is stuama thaobh bhan. Cha 'n 'eil e coltach ri eoin eile a thaghas ceile ùr gach earrach. An uair a phosas e, cha 'n fhuasgail e 'n t-snaoim gus an cuir am bàs dealachadh eadar e fhein 's a bhean. Ach ma bhasaicheas i, cha 'n 'eil e faicinn mar fhiachaibh air bliadhna chur seachad 'ga caoidh. Gheibh e té eile ann an latha no dha. Ma thig cunnart an rathad na cloinne tha e daonnan deas gus an larach a sheasamh is tapaid a dheanamh air an son. Solaraidh e airson an loin gu dich-iollach 's bheir e dhaibh roinn do gach seorsa cobhartaich a gheibh e, ach a mhain an t-suil. *Cha toir am fitheach an t-suil d'a 'isean fhein.* Their a naimhdean gu bheil so 'na chomhara air feineileachd a naduir is cruas a chridhe ach nam b' urrainn e bruidhinn 's a lethsgheil a ghabhail, faodaidh gu'n abradh e nach 'eil suilean amh maith do stamagan og is lag. Bìtear ag radh gu bheil e 'na chomhara air bàs no mi-fhortan air chor-eigin ma thig fitheach an coir tighe. 'Se dhath a's coireach dha sin, oir tha 'n dath duth air a cheangal ann an inntinnean dhaoine ris a' bhàs.

Is e 'm fitheach a' cheud eun a chuireas luim air nìd 's an earrach. Toisichidh e air a thigh a chur an ordugh ma'n gann an gobaich an t-earrach.

Nead air Brighde, ubh air Inid, eun air caisg
Mar bi sin aig an fhitheach dhubh, bithidh am bas.

Ged a tha na baird nì's toigheiche air an eala no tha iad air an fhitheach, tha iomradh air an fhitheach anns na sean-fhacail cho tric ri eun sam bith.

Cha tig a nead an fhithich, ach am fitheach fhein.
Is geal leis an fhitheach a gharrach gorm fhein
Mallachd athar is bàs fithich ort.

Fenuaidh am fitheach fhein a bhi beo.

Tha 'm fitheach a' cur a mach a theanga.

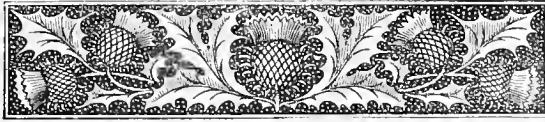
Agus a nis, a leughadair, tomhais so—Gu de is ciall do'n fhacal *ceist an fhithich air an fheann-aig.*

AOIBHNEAS CHRISOD.

A nigheana Ierusalem, na guilbh air mo shonsa.
LUCAS 23, 28.

AM measg na cuideachd a lean Iosa gu Calbhari tha Lucas ag innseadh dhuinn gu robh moran bhan, a bha ri bròn agus 'ga chaoineadh. Cha robh iognadh ged a bha, oir b' aithne dhaibh E gu maith agus bha gradh mor ac' dha. An uair a chunnaic iad E air a thoirt thairis an laimh a naimhdean, 's a chaidh a' bhinn eucorach a thoirt a mach, 's a bha 'n crann-ceusaidh air ullachadh, cha b' urrainn dhaibh cumail orra fhein ni b' fhaide, 's shil iad na deoir. Ach thionndaidh Criosd agus thuirt E riu, *A nigheana Ierusalem, na guilbh air mo shonsa.* Gu de bha E ciallachadh 's carson a chranaich E na mnathan? Shaoileamaid gu'm biodh deoir nam ban 'nan combhfurtachd dha an àm fhulangais. Bha daoine eile am measg na cuideachd nach do rinn caoidh a chionn gu robh iad caoin-shuarach ciamar dh' eireadh dha, 's làn choma ged a thilgteadh nàir' is masladh air a cheann. Cha robh trocair 'nan cridhe, 's ged a bha iad 'nan suil fhianuisean air fhulangas, cha do thaisich an cridhe 's cha d' thainig deur air an suil. Bha fios aig Criosd air a sin, 's bha fios aig mar an ceudna gur h-e meud an gaoil air fhein a tharruing deoir nam ban; agus air dha bhi air a dheanamh coltach r'a bhraithrean 's na h-uile nithean, cha 'n eil teagamh nach robh caomhalachd nigheanan Ierusalem 'na chombhfurtachd dha an uair a chuir E 'aghaidh air gleann dorch' a' bhais. An àm trioblaid is mor an cuideachadh co-fhaireachduinn bhraithrean. Is e aonar-anachd searbhadas bròin. Ach ged a bha caomhalachd is co-fhaireachduinn nam ban 'na chombhfurtachd 's na thoileachadh do Chrisod, chaisg E an deoir. Cha robh feum aig' air truas dhaoine aig an àm. Cha ruigeadh E leotha shaoilsinn gur h-ann 'na ain-deoin a bha E dol gu Calbhari. Mar gu'n abradh E riu—*An aite bhi caoidh, 's ann a bu chor dhuibh gairdeachas a dheanamh maille rium.* Cha b'e bròn a bha 'na chridhe fhein ach aoibhneas. Ged bu leir dha gu soilleir an deuchainn a bh'air thoiseach air, b' urrainn E radh r'a dheisciobuil—na nithean so labhair mi ribh chum gu fanadh mo ghairdeachas-sa annaibh 's gu'm biodh 'ur gairdeachas làn. Ged bha na mnathan 'ga chaoineadh, bha cridhe 'n t-Slanuigheir fhein làn aoibhneas—aoibhneas a bhà do-labhairt agus làn de ghloir.

Thuig Criosd gu robh fulangas is bas air thoiseach air fada ma'n do thuig na deisciobuil e. Leugh E comharan na h-aimsir am feadh 'sa bha 'n suilean-san fhathast duinte. O'n latha chaidh a bhaisteadh an Iordan tha e gle choltach gu'n d' fhairich E cudthrom a' chroinn-ceusaidh air a ghuailllean, 's gu robh fhios aige gu feumadh E fulang ma rachadh E steach d'a ghloir. Dh' fhaodadh E tionndadh a thaoibh uair no dha—'s chomhairlich na deisciobuil dha sin a dheanamh—chum Calbhari a sheachnadh, ach an uair a choimhlionadh laithean a ghabhail suas, shuidhich E a ghnais chum dol gu Ierusalem. Cha rachadh E null no nall far na slighe bh'air a cur a mach dha.

Cha 'n eil e uile gu leir ceart a bhi smuaineachadh air Criosd mar neach a chaidh an coinneamh bàis 's a cheann crom le naire 's a chridhe làn bròin. Bha naire gu leoir 'sa chrann-ceusaidh ach cha b' ann dhasan. Ged bha 'fheoil a' fulang bha chridhe làn aoibhneis. Eadhoin an uair a bha neul a' bhàis a' sgaoileadh air aodann, cha d' fhailnich a chridhe 's cha do chaill e 'ghairdeachas. Bha aoibhneas a' measgadh ri bròn, 's bha aran aige r'a itheadh nach b' aithne do'n t-saoghal.

Is iad so na tobraichean as an do tharruing Criosd 'aoibhneas.

I. *Neo-chionteas is naomhachd a bheatha.* Ghluais E maille ri Dia 's bha E gun pheacaidh. Is e so miorbhuil mhor an Tiomnaidh Nuaidh—iongantas a's motha no gu'n do thogadh corp Lasarus o na marbhaibh. B'e bhiadh 's a dheoch toil an Athar a dheanamh, 's cha b' aithne dha ann fhein ni sam bith a bhuineadh do'n t-saoghal no do pheacadh. Tha seorsa sonais ann air an ruig daoine gun naomhachd—an sonas a bhuineas do'n fheoil. Ach tha seors' eile ann—an sonas a's airde, an sonas a tha 'na bheatha do'n spiorad, air nach ruig ach iadsan a mhaire a thug buaidh air an t-saoghal. B'e sin sonas Chrisod. Bha bheatha bruaillanach gu leor o'n taobh a muigh, bha E gun tigh gun dachaidh, is iomadh uair gun ait' anns an leagadh E a cheann, ach cha do mhill sin a shith, 's cha do chuir e searbhadas 'na chridhe. Dhearbha e 'na fhiosrachadh fhein firinn nam briathran a labhair E—cha 'n ann le aran a mhaire a bheathaichear duine ach leis gach uil' fhacal a thig o bheul Dhe. Tha cridhe 'n duine naomh mar gu'm biodh clarsach air a deadh ghleusadh. An uair a bhuaillear na teudan, cluinnear ceol milis

agus fuaim an aoibhneas. Tha chuid a's motha de dhaoine mar gu'm biodh clarsaichean briste; ged a ni iad seorsa ciuil tha 'n ceol gun aoibhneas gun mhilseachd. Tha 'n t-aingidh mar a' mhuir bhuaire nach gabh fois. Ged a dh' fhaodas e bhi ann an sith ris an t-saoghal, cha 'n 'eil sith aige ris fhein; tha iorghuill 'na chridh' a bheir air falbh 'aoibhneas. Cha robh Criosd ann an sith ris an t-saoghal, oir bha E fhein 's an saoghal calg-dhireach an aghaidh a cheile 's thuirt E nach h-ann a chur sith air an talamh a thainig E ach a chur claidheimh, ach bha E ann an sith ris fhein 's ann an sith ri Dia 's a chionn gu robh, bha 'aoibhneas làn. Bha naomhachd a chridhe mar chraoibh na beatha dha.

II. *Bha lathaireachd Dhe 'na aoibhneas dha gach latha.* B'e Dia grian anma. Cha d' thainig neul dorch a riamh eadar E fhein 's a' Ghrian, 's cha do bhristeadh an co-chomunn a bh' aige ri Dia. Faodar a radh uime-san mar nach faodar a radh mu neach eile *gu'n do chreid E Dia.* Tha sinn uairean an duil gu robh e ni b' usa dhasan sin a dheanamh no tha e dhuinne, a chionn gu'm b'e fhein Facal Dhe. Ach 'nuair a thainig Criosd do'n t-saoghal ann an coslas feola, 's a ghabh E ar nadur daonaidh, 's a rinn-eadh E coltach r'a bhraithrean 's na h-uile nithean, leig e uaithe cumhachd na Diadhachd air chor 's gu feumaidh E a thaic a leigeil air Dia mar ni daoine. Thuirt E ris na deisciobuil gu robh nithean nach b' aithne dha, 's gu robh nithean nach b'urrainn E thoirt dhaibh—nithean a bha an laimh an Athar a mhaire. Bheathaich E anam le facal Dhe coltach ri bhraithrean. Fhuair E cuideachadh is neart o urnuigh mar dhaoine eile. *Bhuanaich E re na h oidhche ann an urnuigh ri Dia.—LUCAS vi, 12.* Ghleachd E ri Dia ann an urnuigh a chionn gu'n do rinn-eadh E coltach r'a bhraithrean 's gu'm b'eigin dha a chreidimh 's a dhochas 's a mhisneach a chumail beo air an aon doigh riuthsan. Ach cha do chaill E riamh 'earbs' ann an Dia. B'e sin gloir a bheath' agus steidh a neart. B'urrainn E daonnan a radh—*ged mharbhadh E mi earbaidh mi ann.* Bha amannan 'na bheatha anns an robh e duilich dha greim a chumail air a chreidimh, anns am faodadh E shaoilsinn gu'n do threig Dia gu buileach E, ach eadhoin anns an dorchadas cha d' fhailnich a chreidimh 's cha do chaill E 'earbs ann an gradh Dhe. Cha deach-aibh dearbhadh riamh air creidimh duine ni bu chruaidhe na chaidh air creidimh Iosa an uair a bhrùchd an saoghal air mar thuil, 's a thugadh thairis E d'a naimhdean, 's a threig eadhoin a chairdean E, 'sa dh' eirich an glaodh eagallach gu neamh—*Beir uainn Dia, Ceus E.* Shaol an saoghal gu'n do threig Dia E, ach cha do chaill E fhein earbsa, 's bha aoibhneas 'na chridhe nach b' aithne do'n t-saoghal, oir eadhoin anns

an dorchadas 's ann an uair na h-eigin bha fair-eachduinn aig' air lathaireachd Dhe, 's b'urrainn E radh—cha 'n 'eil mi 'nam aonar, tha 'n Athair maille rium. An uair a chailleas na naoimh an sealladh air gnais Dhe tha bròn is eagal a' lion-adh an cridhe, ach an uair a tha faireachduinn ac' air a lathaireachd tha aoibhneas spioraid aca nach urrainn an saoghal a thoirt uapa.

III. *Bha aoibhneas aig Criosd ann a bhi deanamh seirbhis d'a bhraithrean.* Cha d' thainig Mac an duine chum gu'n deantadh frith-ealadh dha, ach a dheanamh frithealaidh, agus dhearbhadh E 'na bheatha fhein firinn nam briathran a labhair E—*Tha e ni's beannaichte ni a thabhairt no ghabhail.* Cha 'n urrainn iadsan aig a bheil spiorad feineil a bhi gu brath sona. Tha feineileachd mar gu'm biodh uisge a mhuchas teine an aoibhneis. Is e na daoine a dhichuimh-icheas iad fhein ann a bhi deanamh ministreileachd da'n co-chreutairean a ruigeas air an t-sonas a's airde. Saoilidh sinn uairean gu'm bitheamaid sona nam faigheamaid na tha dhith oirnn, 's nan deanadh daoine eile seirbhis dhuinn, 's nam faigheamaid na ceud ionadasuidhe anns gach cuideachd, ach cha b'e sin an t-slighe air an do rainig Criosd air aoibhneas. Theagaisg Esan le fhacal agus gu sonruichte le eiseimpleir gur h-e iadsan a dh' aicheadhas iad fhein a tha da rìreadh sona, 's nach ann am morphailteas nan nithe ta e sealbhachadh tha aoibhneas an duine. Tha e tachairt gu tric gu feum aon air chor-eigin ann an teaghlach cudthrom chàich is uallach na dachaidh a ghabhail air a ghuaillan, 's gu feum e iomadh rud a leigeil as an t-sealladh chum an dleasdanas sin a dheanamh. Their an saoghal gur truagh a dh' eirich dha, 's gur bochd a chaill e an cothrom a bha gealltainn buannachd is sonas. Ach is dòcha gur beag feum an duin' air truas an t-saoghail, 's gu bheil aoibhneas spioraid aige air nach amaiseadh e gu brath nan do ghabh e 'n rathad eile. Tha 'n duine nach abair latha deug 'sa bhliadhna ach—*Thoir domh, thoir domh* air an rathad gu mi-shuaimhneas is mi-shonas; ach blaisidh an duin' a dh' aicheadhas e fhein, 's a ni seirbhis d'a bhraithrean ann an spiorad a' ghraidh aoibhneas a tha 'na bheatha d'a anam. Thug Criosd na bh' aige do dhaoine eile 's mu dheireadh thug E seachad anam 'nan eiric, ach a chionn gu'n do rinn E sin bha 'aoibhneas làn. Airson an aoibhneis a chuireadh roimhe, ghulain E an crann-ceusaidh.

IV. *Bha aoibhneas aig Criosd ann a bhi tearnadh pheacach.* Bha fhios aige gu'm biodh fhulangas 's a bhàs 'nan cumhachd a bheanadh ri cridheachean dhaoine anns na linntean ri teachd, 'sa bheireadh air an ais iad gu Dia, 's mheas E nach b' airdh am pian cuirp is inntinn a bha E fulang aig an àm bhi air an coimeas ris a' ghloir sin, 's cha ruigeadh e le nigheana

Ierusalem a bhi gul air a shon. Bha iadsan a' smuaineachadh air pian is nair' a' chroinneusaidh, ach bha Esan a' smuaineachadh air an toradh a leanadh a blàs. Chunnaic E saothair anma 's bha E toilichte. Rinn E gairdeachas air dha bhi cinnteach gu'n tairngeadh e na h-uile dhaoine 'ga ionnsuidh an uair a thogteadh suas E. B'e aoibhneas Chriosd an la ud a' cheart aoibhneas a th' aig na h-ainglean an uair a ni peacach aithreachas. Ma bu mhaith leinn bròn Chriosd a thuigsinn feumaidh sinn sealltuinn air an la ud anns an do ghuil E os cionn Ierusalem an uair a smuainich E air na h-anmanna gun churam, gun suim do Dhia a bh' anns a' bhaile sin. Chuir cor an t-sluaigh saighead 'na chridhe Ach ma bu mhaith leinn 'aoibhneas a thuigsinn feumaidh sinn sealltuinn air an la ud a thugadh fios h-uige gu robh na feadhainn ris an abradh Pol "amadain an t-saoghail so" ag iarraidh na Rioghachd—*Tha mi toirt buidheachais dhuit, O Athair, airson gu'n d'fhoillsich thu na nithean so do leanabaibh.*

Tha daoin' an diugh fhathast an tòir air aoibhneas spioraid agus ag radh 'nan cridhe—O, nach robh fhios agam c'ait' am faighinn e. Cha 'n 'eil ach aon rathad 'ga ionnsuidh, an rathad air an do choisich Criosd romhainn.

A' BHAN-RIGH NACH MAIREANN IS EAGLAIS NA H-ALBA.

CHUIR a' Bhan-righ seachad cuid de na laithean a bu shona 'na beatha anns a' Ghaidhealtachd. Bha gaol mor aic' air an duthaich 's air an t-sluaigh, 's bhiodh fadachd oirre gus an tigeadh an t-àm anns am faodadh i driop is starum Shasuinn fhagail as a deigh los sith is samhchair fhaotainn 'na dachaidh Ghaidhealach. Bha i 'na bean chomanachaidh an Eaglais na sgireachd, agus anns an leabhar a sgrìobh i m'a beatha 's a Ghaidhealtachd tha i tigh'nn thairis an drasd 'sa rithist air a' bhuannachd a fhuair i bho chuid de na searmoin a chual i innte, 's air a' ghradh 's am meas a bh' aic' air feadhainn de na ministearan a b' aithne dhi. Am measg na feadhainn sin bha 'n t-Ollamh MacLeoid, mac "Caraid nan Gaidheal," agus faodaidh gur maith leis a' chuid sin d'ar luchd-leughaidh nach do leugh an leabhar 's a' Bheurla, sinn a thoirt dhaibh an Gaidhlig barail na Ban-righ air.

Baile-Mhoireil

An dara Domhnach 'sa' Cheitein 1862.

Shearmonaich an t-Ollamh MacLeoid, is seirbhis eil' a bu shimplidh 's a bu taitniche 's a bu drùightiche cha chuala mi rianh. Labhair e anns an t-searmon mu thrioblaid, mu ghradh Dhe, 's mu fhulangas an t-Slanuigheir, agus

mu'n doigh anns a bheil trioblaid air a beannachadh dhuinn ann a bhi socruchadh ar cridheachan ni's motha air an dachaidh shiorruidh far an coinnich sinn na cairdean gaol a thugadh bhuainn. Bhean an urnuigh a rinn e air mo shon fhein ri m' chridhe.

Air Di Luain chuir a' Bhan-righ fios air, 's tha i 'g radh gu'm b' fheaird i fhaicinn. Bhruidhinn i ris mu bhas Phrionns' Ailbeairt agus dh'innis e dhi mu sheana bhoirionnach a chaill an duine 's a' chlann 's a dh' fhuiling uiread a thrioblaid 's gu'n d' fheoraich e dhi ciamar a chaidh aic' air a ghiulan. *Dh' fhas bas an duin,' ars' ise, toll cho mor 'nam chridhe 's gu'n do thuit gach trioblaid eil' as.* Thuir a' Bhan-righ gu'm b'e sin a ceart shuidheachadh fhein 's gu robh toll 'na cridhe nach gabbadh gu brath lionadh.

Baile-Mhoireil

An dara Domhnach de mhios deireannach an Fhoghair 1864.

Thug an Dr. Macleoid seirbhis thaitneach dhuinn. Bha 'n searmon briagha, cha do leugh e facal dheth 's ghluais e faireachduinnean an t-sluaigh gu h-anabarrach. Chunnaic mi an duine còir an deigh an t-searmoin 's bhruidhinn mi ris mu'n uallach 's mu'n bhròn a bha 'nam chridhe, 's mu na cuaraman saoghalta bh'air mu ghuaillan. Chuir so car mu'n cuairt mi, ach bha esan caomhal is faireachdail, làn de 'n chreidimh 's de 'n dochas sin is urrainn a mhain comhfhurtachd a thoirt do 'n chridhe bhrìste. 'Na shearmon thuir e rud a tha gle fhior—gu faod sith bhiaig duine gun solas, 's gu faod solas a bhiaig gun sith.

Thuir i nach cual i rianh duin' a b' fhearr a leughadh na sgrìobtuirean na e, 's gu robh na h-urnuighean aige cho simplidh, cho blàth, 's cho faireachdail 's gur tric a thug iad oirre na deoir a shileadh. Bha Bhan-righ coltach ri daoin' eile, bha cho mhaith leatha ged nach leughadh ministear a shearmon. Sgrìobh i aon uair—*bha searmon an Dr. 'Ic Leoid anabarrach taitneach, gu sonruichte 'nuair a chuir e uaith am paipear.* Cha b' abhaist dha 'shearmon a leughadh ach 'nuair nach robh e gu maith. Bha e air obrachadh cho goirt 's gu'n do bhrìst air a shlaointe.

Baile-Mhoireil

An Domhnach mu dheireadh de 'n Cheitein 1872.

Chaidh an t-Ollamh Macleoid an ceann na seirbhis. Thug e dhuinn searmon briagha air a cheann teagaisg, *Gu'n tigeadh do Rioghachd.* Labhair e mu'n bheatha ri teachd 's mu dhochas nan naomh 's bha 'n searmon làn graidh is faireachduinn. Bha mi cho duilich e fhein fhaicinn ann an droch choltas. Chunnaic mi e rithist 's an fheasgar. Thuir e gu robh 'n obair throm a' bristeadh a shlaointe, nach robh mionaid fois aige eadar obair fhein is obair na h-Eaglais 's na

h-Innsean, 's gu feumadh e Glaschu fhagail air neo nach seasadh a bhodhig ris. Bhruidhinn e rium mu'n bheatha ri teachd 's thuirt e gu robh e cinnteach gu'n tugadh Dia gu iomlanachd air taobh thall na h-uagha an ni air an do thoisich E annainn 's an t-saoghal so.

Bha e ni bu mhiosa na shaoil e fhein no Bhan-righ. Thuirt i nach robh duil sam bith aice gu robh chrioch cho dluth, ged a bha iomaguin uime 'na chridhe 'nuair a dh' fhag i beannachd aige an Di-Luain ud.

Baile-Mhoireil

An siathamh la deug de mhios meadhonach an t-samhraidh 1872.

Bha mi dol do'm sheomar 'nuair thainig am Brùnach 's a dh' iarr e orm cead facal a radh. Thuirt e gu fac' e Còirneal Ponsonbi, gu robh droch sgeul air tigh'n'n mu'n Olla Macleoid, 's gu robh eagal air gu robh e marbh. O, b'e sin a' bhuille ghoirt dhomhsa! Bha e cruaidh an duine gaolach, an duine caomhal, an duine blàth-chridheach a chall. Chaoin mi gu goirt ach dh' fheuch mi ri cumail orm 's na deoir a chasg, is thug mi taing do'n Bhrùnach airson cho caomhal 's a dh' fheuch e ris an sgeul bhrònach a bhriseadh dhomh—sgeul ris am bu bheag mo dhuil. Chuir mi fios air Leopold is dh' innis mi dha e 's do m' mhnathan frithealaidh uile, ach is gann a b' urrainn sinn a ghabhail a stigh. Thuirt sinn ri cheile gu'm bu chall e nach gabhadh a leasachadh. Bha h-uile neach cho brònach—Ban-diuc Athuill, Sine Eli, Nic Ghriogair, Còirneal Ponsonbi agus an Dr. Mac an Taillear air an d' thainig a leithid de thiomadh 'nuair a chual e an naigheachd 's gu robh e greis ma'n b' urrainn e bruidhinn. An deigh dhaibh uile m' fhagail, shil mi na deoir a rithist oir bha mo chall mor.

*Baile Mhoireil
Diluain.*

Cha luaithe dhuig mi na leum sgeul a' bhròin 'nam chuimhne. Cha b' urrainn mi na deoir a chumail air an ais 'nuair a chuimhnich mi air mo charaid gaol a rinn uiread air mo shon, a thug dhomh a leithid a mhisnich 's a chomh-fhurtachd ann an 1862-63-64. Bha e daonnan 'na thoil eachadh dhomh fhaicinn, ach a nis chaill mi e mar a chaill mi an corr a bha dhomh 'na chuideachadh. Chuir mi naigheachd a bha is a dh' ionnsuidh a h-uile h-aon de m' chuid-cloinne, 's cha 'n urrainn mi m' inntinn a shocruchadh air rud sam bith ach an call a thainig orm. Tha mi feuchainn ri dol thairis leam fhein air na thuirt e rium, oir cha robh duine riamh anns an robh uidhir earbs' agam ann an nithean spioradail is iomaguin cridhe, 's cha d' thug duin' eile uiread misnich is comh-fhurtachd dhomh mu 'n chloinn. Bha earbsa

cho mor aige fhein an Dia, 's bha chridhe cho làn molaiddh.

Sgriobh e litir gu Bhan-Mhorair Eli ceithir la deug ma 'n do shiubhail e agus thuirt a' Bhan-righ gu robh an litir mar gu'm biodh i air a sgriobhadh ann a spiorad na faidhdaireachd. Am measg nithean eile thuirt e—

“Moran taing dhuibh fein 's do'm Bhàn-righ airson cuimhneachadh orm. Labhair mi dà uair an uair-eadair anns an t-Seanadh. Cha b' fheairrd mi sin, agus is mor m' eagal nach robh bheag a dh' fheum ann do dhaoine eile. Bu choir dhomh bhì taingean, toilichte an diugh. Tha mi trì fichead bliadhna, 's 'nam measg-sa a tha dol a shuidh aig mo bhord tha mo mhathair, mo bhean agus mo naomear chloinne, mo shiathnar bhraithrean 's mo pheathraichean, agus dà phiuthar m' athar—te dhiu ceithir fichead bliadhna 's a naoi 's an te eile trì fichead 's a sia deug. Carson a tha na trocairean so air am buileachadh ormsa seach daoine eile! Is ann aig Dia a bhain tha fios. Cha 'n urrainn dhomh ruintean-sa a thuigsinn, no fhaicinn an drasd ciarar a tha E riaghladh as cionn a chloinne an gliocas 's ann an gradh, gun leth-bhreith ri neach seach a cheile. Ach an ni nach tuig sinn an drasd, tuigidh sinn e 'na dheigh so. Biodh earbs' againn an uair nach leir dhuinn. Gu'm beannaicheadh Dia a' Bhan-righ air son a sior-mhaitheis. Tha meas agam oirre mar bhoirionnach, tha gaol agam oirre mar bhan charaid, 's tha urram agam dhi mar Bhan-righ. Tha a misneach agus a faighidinn 'nan cùis ioghnaidh eam.”

TORMOID MAC LEOID.

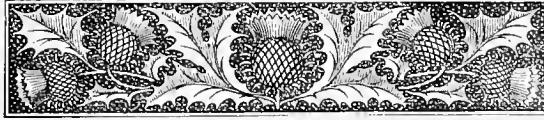
Bliadhna 'n deigh a bhàis sgriobh a' Bhàn-righ—Tha e eucomasach dhomh cunntas ceart a thoirt do dhuin' eile an duine bheannaichte. Cha tuigear ach leosan da'm b' aithn' e nadur is gne an duine chòir. Bha fath is caoimhneas 'na aodann, bha chridhe cho blàth 's cho farsuing, a' cur thairis le gradh is cridhealas. Cha robh duine riamh ann a bu mhotha neartaicheadh creidimh dhaoine eile no an t-Olla Macleoid. Bha chreidimh fhein cho laidir, 's a chridhe cho mor agus gu faodadh ard is isal, lag is laidir, an seachranach bochd 's an duin' ionraic, tigh'n'n h-uige le làn chinnt gu faigheadh iad co-fhair-eachdainn no comhnadh uaidh. 'S ann agamsa bha 'n gaol air a bhì 'na chomhradh 's air a chomhairle iarraidh. Bha tlachd mor aige ann am mais' a' chruthachaidh, 's gaol sonruicht' aig' air a dhuthaich fhein. An uair nu dheireadh a bha e 'n so thuirt mi ris gu robh mi dol a dh' òl uisge nan tobraichean 'nuair rachainn gu deas air son mo shlaointe, ach thuirt esan, 's e tionndadh ri uinneig a bha sealltuinn a mach air gleann Dee,—Bheir gaoth ghlan nam beann is samhchair an aite so slainte d' ur Morachd nach toir cungaidh sam bith eile. Bha gibht shonruicht' aige air misneach is furtachd a thoirt do dhaoine tinne, do dhaoine a bha dlùth air a' bhas, no bh'ann an trioblaid no iomaguin cridhe. Thuirt ban-charaid rium gur h-e 'n Dr. Macleoid a' cheud duin' air an cuireadh i fios nam biodh i ann an trioblaid.

D'AR LUCHD LEUGHaidH.

Bliadhna mhaith ùr dhuibh !

Tha rudha eile seachad.

Mu'n àm so 'n uiridh thuirt mi gu'm bithinn toilichte nan cuireadh sibh thugam criomain Ghàidhlig an drasd 'sa rithist. Ach ma thubhairt, cha do chuir; 's air an aobhar sin, cha 'n 'eil reusan taing a thoirt dhaibhsan nach do choisinn i. Ma dh' fhas sibh sgith am sheanchas, cha 'n 'eil àrach air; tha choir' agaibh fhein, 's cha 'n e so am fear a ghabhas a lethseul. Bhithinn-sa gle thoilichte m' anail a tharruing, nan tairgeadh a h-aon agaibhse dhomh sgeul no laoidh. Mur tairg, bidh a' bhliadhna so mar bha bhliadhn' a dh' fhalbh, sgriobhaidh mi fhein na duilleagan—co dhiu chordas iad ruibh no nach cord.

Ach rinn mi dichuimhne. Chuireadh thugam sgonn searmoin, naigheachd, agus laoidh, a eilein Thiriodh, a Ros, 's as a' Mhorairne; 's tha mi fad an comain na feadhach a rinn sin. Ged nach tug mi aite dhaibh, cha'n ann a chionn nach robh iad pongail, ach a chionn nach robh iad uile gu leir freagerrach air an duilleig so. Tha fios agam nan amaiseadh an triuir so air an rud a tha dhith orm, gu bheil iad 'nan deagh luchd pinn. Ma chuireas iad thugam rud am bliadhna, is dòcha gu faigh e aite—'se sin, ma chuireas iad an ainm 's an sloinneadh ris. Tha e 'na riaghailt agam an ainm a chur ri rud air bith a sgriobhar le daoine eile, ach cha 'n 'eil mi cur m'ainm ris na sgriobhas mi fhein. Cha bu mhaith leam urram fhaotainn nach buin dhomh. Cha 'n 'eil fios agam co dhiu is fear no bean a sgriobh thugam a Thiriodh, oir cha robh ainm ris an litir. Tuigidh esan no ise, mata, carson nach do chuir mi fios freagairt.

C' aite bheil na baird? Thatar ag radh rium nach 'eil rud a chuireas mi air 'ur beulaobh a's fhearr a chordas ribh no laoidh, ach ciamar a bheir mi dhuibh an rud nach 'eil agam? Cha do rinn mise laoidh riamh, oir cha do bhuilich-eadh a' ghibht sin orm, 's mur dean a h-aon agaibh fhein ceol, feumar deanamh as eugmhais. Tha seorsa dona laoidhean ann do nach tugainn aite ged b'e mo bhrathair a chuireadh thugam iad, ach ma thig an seorsa ccart, bheirear am follais iad.

A rithist, a leughadair, bliadhna mhaith ùr dhuit, 's los fios a thoirt do na baird c'air' an sgriobh iad, is e m' ainm 's mo dhachaidh:—

Domhull Mac. Laomuinn,

Blair Athuill,

Am Peairt.

CRUITHNEACHD IS COGAL.

Is cosmhuil rioghachd neimh ri duine a chuir siol maith 'na fhearann, etc.—MATA xiii, 24.

ANN an cosmhalachd a' chogail tha Criosd a' teagasg dhuinn gun a bhi 'g altram dochas faoin mu staid na h-eaglais air thalamh. Bha iadsan ris an robh E a' labhairt eolach air teagasg Eoin a' Bhaistidh, agus bha cuimhn' aca gu'n do labhair Eoin mu'n Mhessiah a bha teachd 'na dheigh mar neach aig a bheil a ghuit 'na laimh, agus glanaidh e urlar-bualaidh, agus cruinnichidh e a chruithneachd d'a thigh tasgaidh; ach loisgidh e am moll le teine nach feudar a mhuchadh. MATA iii, 12. Bha fiuthair aig na h-Iudhaich ri breitheamh, ach feuch chunnaic iad Slànuighear. Bha duil aca gu'm biodh an Rioghachd a chuir E air chois iomlan, gu'n cruinnichte innte na h-ionracain uile 's gu'n tilgteadh a mach aisde na h-aingidh. Anns a' chosmhalachd so thuirt Criosd riu,—Tachraidh sin ach cha d' thairig an t-àm fhathast. Leigibh leis a' chruithneachd 's leis a' chogal fàs comhla agus an tig am fogharadh, agus an cuir Mac an duine a mach 'ainglean agus an cruinnich iad an cruithneachd d'a shabhal 's an tilg iad an cogal 's an teine.

I. *Tha cruithneachd is cogal a' fàs taobh ri taobh an cridhe gach duin' air thalamh.* Cha 'n 'eil duin' air bith iomlan, 's cha mhò tha duin' air bith tur aingidh. Anns na daoine a's fhearr tha iomadh failing, 's anns na daoine a's miosa tha maithreas air chor-eigin. Saoilidh sinn 'nuair a leughas sinn mu dhroch ghnìomharan Nero nach robh ann ach sgealb a Shatan, ach an deigh a bhais chaidh boirionnach air a' mheadhon oidhch' agus leag i flùr air a lic. Bu léir dh' ise maith air chor-eigin ann an còm na h-aingidheachd sin. Saoilidh sinn uairean gu'n d' amais sinn air duin' iomlan, duin' anns nach 'eil ach smior a' chruithneachd, ach 'nuair a gheibh sinn nì's dlùithe dha, 's dh' eisdeas sinn r'a chomhradh ri taobh a' ghealbhoinn, chi sinn gu bheil gas no dha de 'n chogal ann mar an ceudna. Air an laimh eile saoilidh sinn uairean gu'n d' amais sinn air diu nam fear, duin' anns nach 'eil dad ach cogal, ach 'nuair a thig sinn nì's dlùithe dha, chi sinn an sid 's an so dias cruithneachd. Anns na naoimh a's fhearr cha 'n 'eil an t-achadh aig Criosd dha fhein gu buileach, 's anns na peacaich a's seachranaiche cha 'n 'eil e aig Satan. Tha 'n cruithneachd 's an cogal a' fas taobh ri taobh. Is dàna, mata. an neach a

tha deas gu breith a thoirt air daoine eile. Bu b'òr dhuinn sin fhagail aig Dia. Ma ghabhas inne gnothuch ri rud nach aithne dhuinn is dòcha gu'n teid sinn fada cearr, 's gu'n toir sinn cuid nan gobhar do na caoraich. Cha lugha na Dia fhein, a tha iomlan an eolas, an caomhalachd 's an co-fhaireachduinn, a bheireadh breith chothromach air rud cho diomhair 's cho dorran-saichte ri cridhe 'n duine.

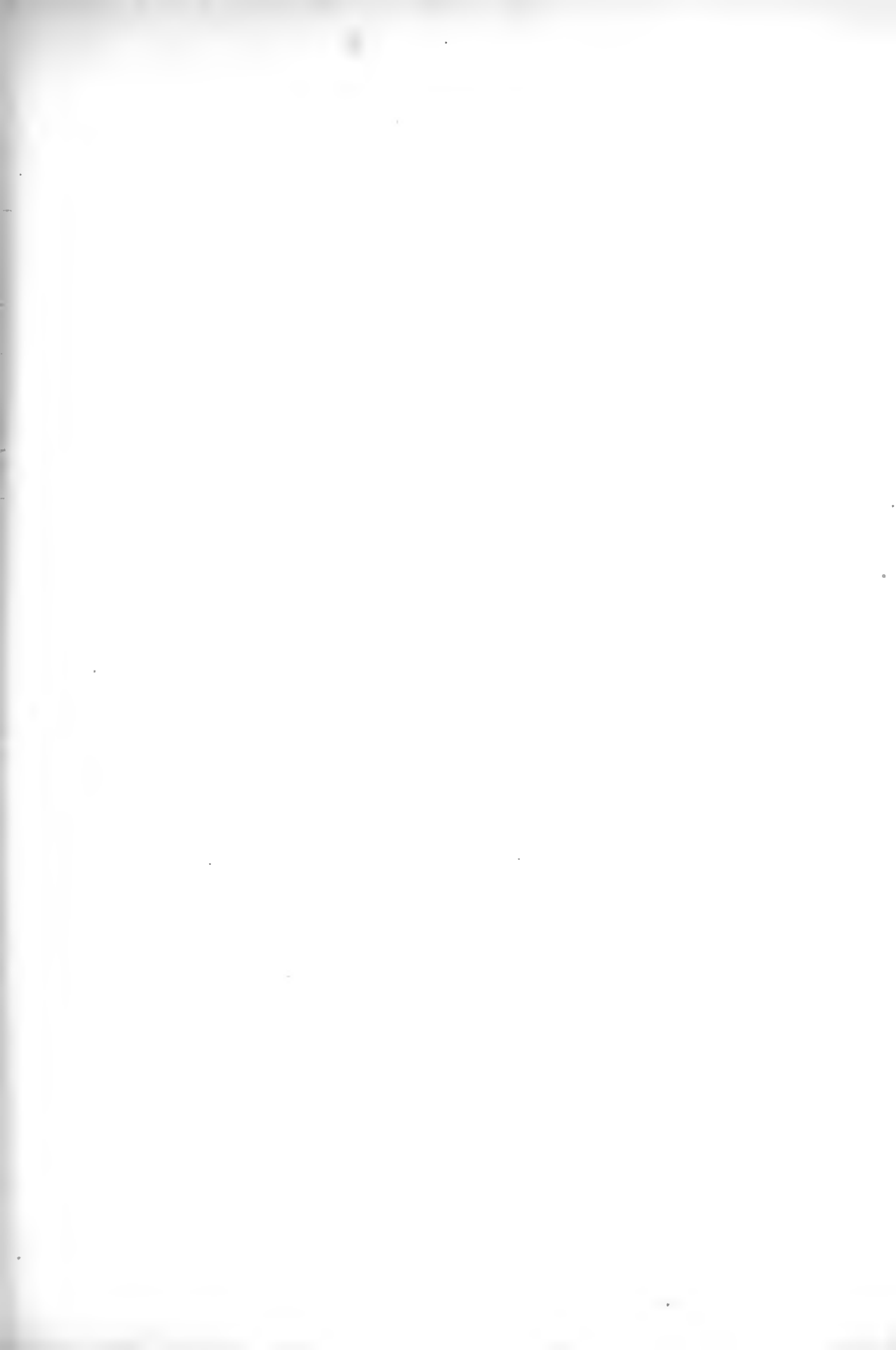
II. *Tha cruithneachd is cogal a' fas taobh ri taobh anns a h-uile obair ris an cuir daoine an lamh.* 'Nuair a sgriobh Pol gu eaglais Chorint mhol e i airson a h-eud, 's thug e buidheachas do Dhia airson a saothair 's a dicheall ann an seirbhis an t-soisgeil, ach leis an ath anail thuirt e—*nochdadh dhomhsa gu bheil comhstri 'nur measg.* Bha maith is olc, eud is comhstri taobh ri taobh anns na h-aon daoine. Air cho eudmhor 's gu'm bi seirbhisich an Tighearn, 's air cho aon-sgeulach 's gu'm bi iad 'nuair a chuireas iad romhpa toiseachadh air obair anns an Rìoghachd, faodar a bhi cinnteach nach teid i fad air a h-aghaidh gus am bi a chorrach aig Satan innte. Far am bi daoine cruinn—co dhiu is buill eaglais iad no nach headh—faodar a bhi cinnteach gu'm bi farmad is uabhar is comhstri is ràiteachas is droch nadur an sin, agus iomadh rud cile nach buin do Dhia. Tha moran dhaoine ann a thilgeas uapa an obair ma chi iad nach 'eil an companaich de 'n aon inntinn riutha fhein, no ma chuirear iad taobh ri taobh ri companaich nach còrd riu. B' fhearr leo bhi 'nan tàmh seach a bhi air an salachadh le cogal. Ach cha b'e sin inntinn Phòil. Bha comb-oibrichean aigesan ann an aobhar an t-soisgeil a bha maith is dona: bha cuid dhiu a' searmonachadh Chrìosd tre fharmaid agus cuid eile tre dheadh-thoil, cuid tre chonnspond agus cuid eile o ghradh, ach cha do chuir sin aon chuid ioghnadh no fearg air Pòl, agus is e thubhairt e—Ciod ma ta? Co aca is ann an coslas a mhàin, no da rìreadh, tha Chrìosd air a shearmonachadh, tha mise a' deanamh gairdeachais. Philip 1, 18. Mar gu'n abradh e ris na seirbhisich mhaith—Tha fhios agam gu bheil companaich agaibh 'nar n-obair a tha toirt oibheum dhuibh do bhrìgh gu bheil ambarus agaibh nach 'eil annt ach cogal, ach biodh faighidin agaibh agus leigibh leo, giulanaibh le failingean 'ur comb-oibrichean ann an sith, oir tha 'n obair fhein nì's motha no na seirbhisich. Cha bhiodh ann ach amaideas saonas a ghabhail, 's an obair a thilgeil as ar lamhan, mur faigh sinn companaich air reir ar n-inntinn, 's mur bi na seirbhisich uile iomlan: nì an duine glic a' chuid a's fhearr de'n chuid a's miosa. Nach bu truagh cor an t-saoghail nan do dhiult an Slanuighear sin a dheanamh! Thog Eisan an garadh le clachan a dhiult clachairean eile. Ghiulain E le aineolas is laigs' is failingean nan Abstol gu faighidinneach. B'e Iudas dias cogail cho

salach 's cho puinnseanta 's a dh' fhas riamh ann an achadh, ach cha do spion Chrìosd as an talamh eadhoin an dias sin. Cha do chuir E cùl ri Iudas gus an do chuir Iudas cùl ris. Cha robh anns na h-Abstol aig am feabhas ach naomh bhochda, 's gu deireadh an latha bha iad fad o iomlanachd, ach ghiulain Chrìosd leis a' chogal a bu leir dha annta air sgath a' chruithneachd a bha fàs annta.

III. *Tha cruithneachd is cogal a' fas taobh ri taobh anns an Eaglais.* Is e 'n cruithneachd clann na Rìoghachd agus an cogal clann an droch spioraid. Bha cealgairean is mealltairean anns an Eaglais o thoiseach agus is coltach gu'm bi gu deireadh. Tha Chrìosd a' teagasg anns a' chosmhalachd so gur h-olc an gnothuch a bhi mar sin, ach nach gabh e leasachadh an drasd. 'Nuair bha E fhein air thalamh bha cuid 'ga lean-tuinn cha 'n ann a chionn gu'm fac' iad na miorbhuilean, ach a chionn gu'n d'ith iad de na builinnibh 's gu'n do shàsuicheadh iad. Eoin vi, 26. Bha iad a' meas gur buannachd an diadhaidheachd. Tha 'n seorsa dhaoine so 's an Eaglais gus an diugh. Is maith leo ainm na diadhaidheachd a bhi aca, ged a tha iad caoin shuarach mu'n tairbhe. Is maith leo bhi measg nan caorach, ged nach toigh leo dealachadh ri nadur nan gobhar. Is beag aca gu de shaoileas Dia dhiu ma gheibh iad deagh chliu o dhaoine. Thuirt an t-Abstol Pol gu'm bu shuarach leis-san breitheanas dhaoine, *is e an Tighearn a bheir breith orm, 1 Cor. iv, 4*, ach is e theireadh moran nan labhradh iad an fhirinn gur suarach leosan breitheanas Dhe seach breitheanas dhaoine. Bheir eagal dhaoine orra an taobh a muigh do'n chupan a ghlanadh, ged nach toir eagal Dhe orra an taobh a stigh dheth a ghlanadh. Aidichidh iad ainm Dhe am follais, ach an uaigneas cha dean iad a thoil. Tha chealg-aireachd dona gu leor ann an nithean saoghalta ach tha i seachd uairean nì's miosa ann an nithean spioradail. Faodaidh na mealltairean sgileo a chur air suilean dhaoine, ach cha chuir iad sgileo air suil an Tighearn a tha mar mhìle coinneal. Chuir e an dà chuid carraid is ioghnadh air na seirbhisich cogal a bhi fas anns an fhearann comhla ris a' chruithneachd, agus nan d' fhuair iad an doigh fhein spionadh iad as a fheumhaichean gach gas dheth,—*An aill leat gu'n teid sinne agus gu'n cruinnich sinn ri cheile iad?* Ged nach tug Tighearn an fhearainn cead dhaibh sin a dheanamh, faodaidh sinn a bhi cinnteach nach robh e diumbach gu'n d' iarr iad an cothrom. Thuig e gur h-e meud an eud 's an dilseachd a thug orra bhi 'na leithid a chabhaig. Is duine suarach esan nach d' thainig e riamh 'na inntinn an glanadh ceudna dheanamh air Eaglais Chrìosd, a thairg na seirbhisich so a dheanamh air an achadh arbhair. Air uairean saoilidh sinn gur gnothuch fursad e, ach

tha Criosd a teagasg nach 'eil e idir cho furasda 'sa tha sinn an duil. Tha e 'na aobhar bròin do Cheann na h-Eaglais mealltairean a bhi 'n taobh a stigh d'a geatachan cho mhaith ri fìor Chriosduidhean, ach tha E 'g iarraidh oirre giulan leis na cealgairean gu faighidinneach aig sgath nan Criosduidhean, dàil a chur anns an dealachadh gus an tig am Fogharadh. Bu mhaith do'n Eaglais nan do lean i teagasg a Maighstir. Bha amannan 'na h-eachdraidh anns an do shaoil i gu robh i na bu ghlice na Esan, agus ghabh i cuisean 'na laimh fhein. Chuir i roimhe nach fuilingeadh i an cogal ni b' fhaidhe, ach is e bu deireadh do'n ghnòthuch gu'n do thilg i mach na martaraich agus feadhainn eile ris an abrar an diugh smior a' chruthneachd. 'Nuair a thoisichear air spionadh, is tric a gheibh an cogal a chuid a's fhearr dheth. Faodaidh Seanadh is cleirean is Seiseinean na h-eaglais gach dearbhadh a thogras iad a chur air na buill a thaobh beath' is creidimh—'s tha e iomchuidh is freagarrach gu'n deanadh iad sin—ach 'na dheigh sin uile bidh an cruithneachd 's an cogal taobh ri taobh 's an Eaglais fhaicsinnich. Bidh cuid a muigh a bu chor a bhi stigh, 's bidh ainmean air an sgrìobhadh an leabhraichean comanachaidh nach 'eil sgrìobhta an Leabhar na Beatha air neamh. Tha diomhaireachd 's an leabhar sin a bhios air a chleith o'n t-saoghal gus an cuir Dia a mach, mar bhunaichean, na h-ainglean.

AM FÀSGADAIR.

BHA mi ann an seachas ri bodach geur a mhuinntir Thiriodh an uiridh, agus air dhuinn tarruing a thoirt air duine sonruichte nach faca mise riamh, ach ris an robh esan a' tagar cairdeas fada mach, dh' fhaighneachd mi dheth gu dé 'n seorsa duin' a bh'ann. Ma ta, ars' am bodach, faodaidh tu bhi coma, *cha robh ann ach an daor fhàsgadair*. Chord am facal rium, oir thuig mi gu maith gu de bha 'm bodach a' ciallachadh. Cha deanainn an còrr mineachaidh air an fhacal, mur b'e gu bheil amharus agam gu bheil cuid a leughadairean na duilleig so do nach aithne an t-eun ris an abrar 'sa' Ghaidhlig *fàsgadair*, no 's a' Bheurla, *skua*. Tha e r'a fhaotainn air cladaichean na h-àird an Iar agus tha aon droch cleachdadh aige a mhill a chliu. An aite solaradh airson a loin gu dìchiollach mar ni creutairean eile, tha e faotainn a bheothlainn le lamhachas-laidir. An aite 'sgairbh a thoirt a creagan dha fhein', tha e tigh'nn beo air saothair chàich. Cha ruig an leisg leis iasgach a dheanamh, ach neo-ar-thaing nach toigh leis suipeir eise. Bidh e leantuinn nam faoileann a bhios ag iasgach, agus an uair a mhothaicheas e gu'n

d' fhuair té dhiubh cobhartach maith, theid e as a deigh agus gabhaidh e dhith le ghob 's le sgiathan gus an tilg an fhaoileag bhochd a mach an t-iasg a tha 'na goile. Is e sin a tha dhith air an fhàsgadair, agus tha shùil cho biorach 's tha e cho sgiobalta 's cho laidir air an iteig', 's gu'm beir e air na thilg an fhaoileann uaipe ma ruig e 'n fhaige. Tha eagal an gonaidh aig cuid de na h-eoin eile roimhe, agus ma chi thusa, leughadair, faoileann agus stearneal ann an diurais ri cheile air stac creige, no ann an gob na tuinne, faodaidh tu bhi cinnteach gur h-ann a' cur sìos air an fhàsgadair a tha iad. Ged tha 'n fhaoileann ni's motha na 'n stearneal cha 'n 'eil i idir cho tapaidh no cho misneachail ris. Cha 'n fhaca mi faoileann riamh a' tionndadh air fàsgadair, no a' seasamh a làraich seach a sporran a liubhairt dha; ach chunnaic mi uair is uair stearneal a' tionndadh air cho clis 's gu nimheil, 's nach bu ruith ach leum leis an fhàsgadair faotainn air falbh uath. Ach mar is bitheanta, tha eagal aig an stearneal roimhe mar th' aig na faoileannan, 's cha tionndaidh e air a namhaid gus am bi cuisean a' dol thar tomhais air. Anns an eachdraidh a sgrìobh am ministear Mac Amhlaidh air h-Iort, tha e 'g innseadh gu robh gràin uamhasach aig muinntir an eilein air an fhàsgadair, 's gu'm biodh iad a' deanamh diol oillteil air a h-uile fear dhiu air am faigheadh iad greim. Cha 'n e mharbhadh idir a dheanamh iad, ach chuireadh iad as na suilean le bior, is dh' fhuagheadh iad a sgiathan ri cheile, 's leigeadh iad as e 'na eireablach mar sin. Cha 'n 'eil na h-Iortaich r'a moladh airson an gnìomha, ach is dòcha gu'n tug am fàsgadair reusan dhaibh airson an an-trocair. Tha iadsan an urra ri eoin airson an lòn, 's tha 'm fàsgadair gaolach air uibhean, 's tha e mar sin a' toirt a' ghreime as am beul.

Tuigidh tu nis, a leughadair, gu de bh'ann an inntinn a' bhodaich 'nuair thuirt e nach robh anns an duin' eile ach an daor fhàsgadair. Tha na daoine car coltach ris na h-eoin: tha cuid dhiu ni's uaisle 's ni's onaraiche no cach. Cha 'n 'eil aon chuid uaisle no onoir anns an duin' a tha faotainn a bheothlainn le bhi toirt a' ghreime a beul na feadhach air a bheil ceann-fodh' aige. Tha ceann-fodha aig an fhàsgadair air na faoileannan ach is suarach an cliu dha sin. Dh' fhaodadh e lòn fhaotainn air sheol eile, oir tha e luath laidir; ach eadar sannt is leisg is mosaiche naduir, 's fhearr leis a bhi 'na shliomair am measg eun eile seach dol a dh' iasgach air pòll dha fhein. Ma chi thusa duine leasg, lunnadh, a leigeas ceann tròm an uallaich air a mhnai no air a mbathair no air a phiuthair, a dh' òlas gun nàire na choisinn iadsan, 's a bhios coma ged bhiodh an t-acras orra ma tha chorp fhein air dealbh, faodaidh tu bhi cinnteach gur h-ann de shìol an fhàsgadair e.

Ach cha h'e so a bha 'm bodach a' ciallachadh. Tha fàsgadair is fàsgadair ann. Cha robh 'n duine air an robh sinn a' bruidhinn idir leasg. 'Na aite sin, 's ann a bha e dichollach, deanadach, saoghaltar. Bha e 'na dhuine glic, 'na cheann-teaghlaich smachdail, 's 'na bhall eaglais. Cha b' urrainn an saoghal corrag a chur air, ged a theireadh a choimhearsnaich riut ann an cagar gu robh e car gionach, is cruaidh chridheach, 's gu feumadh an suilean a bhi fosgailte an àm bhi deanamh malairt ris. Ach an nì a theireadh na coimhearsnaich an uaigneas le guth iosal, thuirt am bodach am follais le guth farumach, agus am briathran a bu ghèire,—*cha robh ann ach daor fhàsgadair*. Cha b'e sin do'n bhodach fhein; bu bheag a bh' annsan a ghné an fhàsgadair: nan robh chridhe nì bu chruaidhe, bha sporr an diugh nì bu truime, ach mar d' thubhairt cailleach nan stamh, tha beannachd nam bochd 'na lorg. Tha e beo fhathast, 's tha mi 'n dochas gu'm bi feasgar a latha cho suaimhneach 's a bha e fhein cho fialaidh. Tha fios agam nach faic esan an duilleag so, 's nach tuig duin' eile co tha mi ciallachadh, ach tha e 'na thoil-eachadh dhomh fhein iomradh a thoirt air duine còir a's ro thoigh leam 's air nach beag mi.

Theirinn fàsgadair ri duin' a ghabhas cothrom air feum neach eile. Ma bha thusa, leughadair, cho mi-fhortanach 's gu'n deachaidh tu an luib a leithid sin a dhuine, cha leig e as a chrògan thu gus an toir e dhìot an t-seiche. Cuiridh e beul-boidheach ort gus a faigh e 'na eiseimeil thu, 's nuair a gheibh chi thu gu bheil innean air spògan a' chait. Cha 'n aithne dha iochd. Neo-ar-thaing nach bi e geannail riut chofad 'sa tha rud agad a's urrainn e thoirt bhuait, ach 'nuair a theirgeas an criomadh, stadaidh an gean. Gheibhtear an seorsa so anns gach ceairrd fo'n ghrein, 's anns gach cearn air thalamh, ged a bhi-tear a' cur air marsantan is luchd lagha, Iudhaich is luchd malairt airgid, gur h-ann 'nam measg-san a's bitheanta thachrar orra. B'e barail Phara mhoir, a b' abhaist seanchas cho tlachdmhor a dheanamh ri 'Caraid nan Gaidheal,' gur h-e pailteachd an lagha, gorta na tire. Ma stuigear abhagan an lagha ann an duine, arsa Para, faodaidh se e fein a mheas fortanach ma gheibh e as gun làrach am fiacall a bhi 'na shàil. Cha'n urrainn mi radh co dhiu a bha Para ceart no cearr, oir taing do Nì Maith sheachain mi 'n lagh gus a so, 's cha do stuig mi abhag an duin' eile, 's cha mhò a stuigeadh annam i. Tha e furasda gu leor do'n duine ghlic na fàsgadairean a sheachnadh: pàigheadh e 'rathad, seachnadh e lagh is fiachan.

Tha fàsgadairean beag' eile ann a tha ma dh' fhaote nì's lionmhoire no na feadhainn mhora dh' ainmich mi, 'se sin r'a radh, daoine spìocach nach maitheadh am bonn-a-sia d'an sean-mhath-air. Cha toir iad dhuit am baraile buntata mur

'eil airgid ullamh 'na d' laimh. 'Nuair a bhios càch 'ga reic air crùn am baraile, iarraidh iadsan sia tastain. Ma cheannaicheas tu uapa adag eorna, cha ruig thu leas fiuthair a bhi ort ri sguah a bharrachd. Tha an seorsa so gu bith-eanta 'nan daoine cearta, laghail; ach ged nach urrainear eucoir a chur as an leth, cha mhò is urrainear a radh gu bheil iad r'a moladh. Tha iomadh rud laghail nach 'eil dligheach. Cha'n'eil teagamh, ma sheallas sinn air a' ghnothuch air reir litir an lagha, nach robh làn choir aig an t-seirbhiseach m'a bheil sinn a' leughadh anns a' chosmhalachd, breith air sgornan air an fhear eile, 's iarraidh air a chuid fhein a phaigheadh dha. Tha e coltach gu'n d' thug e dha uair-eigin trì puinnnd 's a deich an iasad, 's bha e 'n taobh a stigh d'a chòraichean abhagan an lagha stuigeadh ann 'nuair bha 'n uine dol seachad 's nach robh iomradh aig' air paigheadh. Bha 'n lagh air a thaobh gun teagamh, ach aig a' cheart àm, bha'n gnìomh a rinn e leibideach is an-ìochdmhor, gu sonruichte 'nuair a chuimhnichas sinn gur h-e trocair is caomh-alachd neach eile a chum e fhein o'n phrìosan. Cha robh ann ach an daor fhàsgadair. Cha'n'eil an garadh crìche eadar ceartas is ana-ceartas ach gle iosal, agus is tric leosan aig a bheil an inntinn laghail leum thairis air. Cha 'n'eil ann an ceartas air uairean ach ana-ceartas, mur 'eil e air a mheasgadh le trocair. Tha 'm fear aig a bheil an inntinn laghail buailteach air a bhi 'na fhàsgadair, mur toir e 'n aire, 's mur cùm e nadur fo dheagh smachd; 's tha 'm fear aig nach 'eil dad dhi idir buailteach air a bhi 'na ghaoth-aran amaideach, as an toir gach trusdar a thachras air, an car. Cha mhisd duine beagan lagha bhi 'na cheann ma tha trocair 'na chridhe. Is maith le cheil' iad, agus ma tha spiorad an t-soisgeil 'na chridheachan, cumaidh e an inntinn laghail 'na h-aite fhein.

Gu de theireadh tu ris a bhalach mhor nach tugadh greis de'n sgithinn do'n bhalach bheag, gun riadh, ach gu robh nadur an fhàsgadair a tigh'nn am follais, 's gu robh 'n t-àm aig 'athair comhairle' Sholaimh a ghabhail, 's am ball a dheanamh deas.

LAOIDH 626.

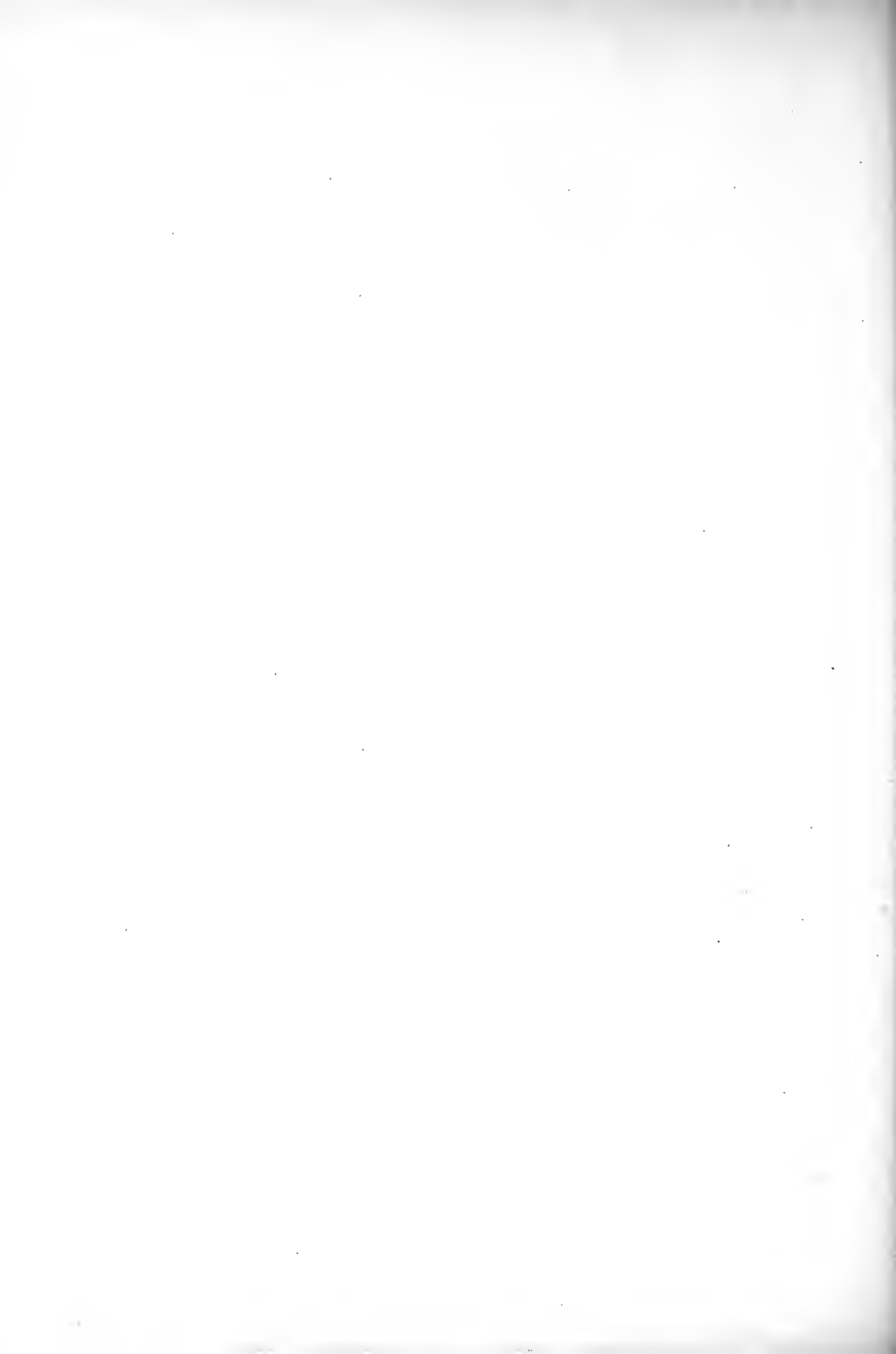
Gach uile thìr, 's gach uile shluagh,
Air cliù a' Chruitheir biodh a' luaidh;
Is ainm an t-Slàn'gheir biodh gach bèul
San domhan mhór a' cur an an céill.
A Dhia, do thròcair mairidh sìor,
Is d' fhacal tha gu sìorruidh fìor;
Lionaidh do ghloir an saogh'ì gu léir,
Co mhairean, buan, ri grian nan speur.

AMEN.

CRIOSD IS MUIRE.

'Ghabh Muire punnd do oladh spicnaird ro luachmhor, agus dh' ung i casan Iosa, agus thiorraich i a chasan le 'falt.—Eoin xii. 3.

Air do Iosa bhi dol suas a dh' Ierusalem gu feill na Càisge, chuir e seachad oidhch' am Betani, maille ri Lasarus 's ri dhà phiuthair. Cha robh ioghnadh ged a dheanadh an teaghlach ud futhair ris, oir chuir e comain orra nach b' urrainn iad a dhìchuimhneachadh. Cha robh uair a thainig e riamh g' an ionnsuidh nach d' fhuair iad beannachd an lorg a theachd. An uair mu dheireadh a bha e 'm Betani, bha bròn is bristeadh' cridhe 's an dachaigh so; ach ghabh e truas do na peathraichean, 's thug e dhaibh oladh aoibhneis an aite culaidh bhròin.

Cha 'n'eil teagamh nach cuala Lasarus 's a pheathraichean an t-ordugh a chaidh a mach o na h-ard-shagairtean 's o na Pharasaich aig an àm so—*nam biodh fhios aig neach air bith d'ait an robh e, gu'n innseadh se e, chum gu'n glacadh iad e.* Eoin 11, 57. Ach ma chuala, cha d' thug iad suim do'n àithn' euocraich; 's cha do thionndaidh iad an cùl air a' charaid chaomhal a rinn trocair orra ann an la na trioblaid.

Ach bha tuilleadh 's an triuir so am Betani a rinn futhair ri Croisd, 's a bha deonach air aoidheachd a thoirt dha an oidhch' ud. B'e aon dhiu sin Simon, an lobhar, *Marc xiv, 3.* Co e Simon, cha'n urrainnear a radh; ach tha e gle choltach gu'n do leighis Criosd e uaireigin. Bha 'n luibhre 'na galair cho uambasach 's gu faodadh Simon a radh gu robh esan air a thoirt o na marbhaibh cho cinnteach 's a bha Lasarus fhein. Cha luaithe chual e gu robh Criosd anns a' bhaile na rinn e suipèir deas, chum urram a thoirt dha. Bha fios aig Simon gu'm bu mbaith le Muire, 's le Marta, 's le Lasarus a bhi lathair, 's chuir e fios orrasan mar an ceudna. Aig an t-suipeir bha Marta mar bha i riamh—'na fuil 's na fallas a' frithealadh. B'e sin a gnè, 's ged a bhitear a' faotainn coire dhi airson a driop, bu shuarach an fhailing e. Bha i 'na deagh bhean-tighe, agus is e leithid Marta a bh' aig an duine ghlic 's an t-sealladh an uair a thuirt e:—

Bheir i an airc do shlighibh a teaghlach; agus cha'n' ith i aran an diomhanais.

Fosgailidh i a glac do'n truaghan; agus sìnidh i a lamhan do'n fheumach.

Aithnichear anns na geataibh a fear, an uair a shuidheas e maille ri seanairibh na tire.

Eiridh a clann agus beannaichidh iad i; a fear, agus molaidh e i.

Cha d'fhosgail Lasarus a' bheul fad na h-oidhche; co dhiu, cha'n'eil a h-aon de na trì soisgeulaichean ag radh gu'n d'fhosgail. Tha cuid a dhaoine ann a b' fheaird ionnsachadh a bhi corr' uair 'nan tosd. Ach cha b'ann dhiu sin Lasarus. Bha colas aig' air nithean air a bheil daoine ag iarraidh soluis o thoiseach an t-saoghail gus an latha diugh; ach ma bha, chum e sin air fhein. Bha e trì laithean air taobh thall na h-uagha; ach cha d'innis e riamh do dhuine eile gu de chunnaic, no chuala, no dh'fhaigh e.

Cha'n e Simon, no Marta, no Lasarus a tha tarruing ar n-aire anns an eachdraidh so ach Criosd is Muire. Tha mi 'n duil nach robh neach eile riamh aig an robh gaol cho mor air Criosd 's a bh' aig Muire, ach a mhain a mbathair. Dh'eirich i o'n bhord, ghabh i 'na laimh am bocsa alabastair, agus air dhi a bhriseadh, dh'ùng i cheann 's a chasan leis an oladh luachmhor. Bha i coma gu de shaoileadh càch dhi. Bha cridhe cur thairis le gradh do Chriosd, 's ghabh i an doigh so air a faireachduinn a nochdadh dha. Faodaidh e bhith gur h-ann chum corp Lasarus ùngadh an deigh a bhais a cheannaich i fhein 's a piuthar an ola; 's ma tha sin fìor, cha robh ioghnadh sam bith ged a dhoirt i an tabhartas buidheachais so air ceann an ti a ghabh truas rithe na h-eigin, 's a thug a brathair air ais o'n bhàs.

Tha Mata is Marc ag radh gu robh fearg air na deisciobuil 'nuair a chunnaic iad an rud a rinn i, 's gu'n d' thuirt iad—*Dh'fhaodadh an oladh so a bhi air a reic air mhoran, 's air a toirt do na bochdan.* Tha 'n Abstol Eoin ag radh gur h-e Iudas a mhain a rinn gearan; 's los buille thoirt do chompanach nach bu toigh leis, tha e cur as leth Iudais nach ann air ghaol nam bochd a rinn e gearan, ach a chionn gu'm bu ghaduiche e. Faodaidh gu robh an aon smuain an cridhe nan deisciobul uile, ach gur h-e Iudas a mhain

a labhair. Ach cha do ghabh Crìosd roimhe, 's cha leigeadh e leo coire fhaotainn do Mhuire. Carson a tha sibh a' cur dragha oirre? ars' esan. Leigibh leatha, oir rinn i deagh obair dhomhsa.

I. Ghabh Crìosd taobh Muire a chionn gu'n do thuig e gur h-e 'n gaol a bh'aic' air fhein a thug oirre an rud a rinn i a dheanamh. Nan d'fheoraich i dheth an toiseach, co a b' fhearr leis—a cheann ungadh leis an oladh, no an oladh bhi air a reic airson nam bochd; faodaidh sinn a bhi cinnteach gur h-e dh'abradh e; coma leat mise, reic an oladh, 's thoir biadh do na daoine' acrach. Ach cha do chuir Muire a comhairle ris, 's cha d'iarr i cead. Bha 'n rud deanta m'am b' urrainn e bruidhinn no stad a chur oirre, ach cha leigeadh e le càch a dèidh. 'Na aite sin, is ann a chrònaich e na feadhainn a bha cur buille oirre, *tha na bochdan agaibh daonnan, ach cha bhi mis' agaibh daonnan*. Mar gu'n abradh e,—Ma tha uiread iomaguin oirbh mu chor nam bochd, cha bhi cion cothroim oirbh 'na dheigh so air 'ur caoimhneas a dhearbhadh dhaibh; ach air mo shon-sa, cha 'n fhada bhios mi maille ribh tuilleadh. Ged a theireadh Iudas nach robh ann an gnìomh Muire ach daor chion mothaich, bu lèir do Chrìosd an gradh a bha 'na cridhe, 's air reir a graidh thug e breith oirre. Bha 'n latha tigh'nn dlùth anns am biodh esan aonaranach gu leor, anns an tionndadh eadhoin a chompanaich an cùl ris, ach ann a bhi 'g ullachadh a chridh' airson la na dòruinn sin, bha e 'na chuideachadh 's 'na ghairdeachas dha fhaicinn gu robh feadhainn d'a chairdean, mar bha Muire, aig an robh gaol air nach gabhadh innseadh. Bha fios aige gu robh h-aon d'a chompanaich a bha gus a bhrath, 's cha 'n 'eil teagamh nach robh 'n t-eolas sin 'na chudthrom air a chridhe, ach dhi-chuimhnichheadh e Iudas, co dhiu beagan ùine, 'nuair thachair dil-seachd is gradh cho mor air 's a nochd Muire dha. Ged nach robh fios aice se air, bha fios aig Crìosd gur h-e so an cothrom mu dheireadh a gheibheadh i urram a dheanadh dha, agus thuirt e 'm facal—*is ann fa chomhair m' adhlaic a rinn i e*, facal nach do thuig i aig an àm, ach facal a thigeadh gu 'cuimhne 'na dheigh so. Agus faodaidh sinn a bhi cinnteach gu robh e 'na aobhar toileachaidh dhith, 'nuair a chual i gu'n deach a cheusadh, gu'n do leig i ris dha an oidhche' ud meud a graidh. Nach iomadh a h-aon a bheireadh na th'aca de'n t-saoghal, nan rachadh ac' air an fhacal a bu chòir dhaibh a labhairt 'na àm, a labhairt a nis ris a' charaid, no ris a' mhnaoi, no ris a' phiuthair a chaill iad. Bha gradh 'nan cridhe ged bha gruaim air an aodann, ach bha iad 'nan tosd, leig iad seachad an cothrom, 's cha 'n fhaigh iad e gu brath tuilleadh. Cha d'fhan Muire gus an d'fheoraich Crìosd dhi mar dh'fheoraich e do Pheadar—

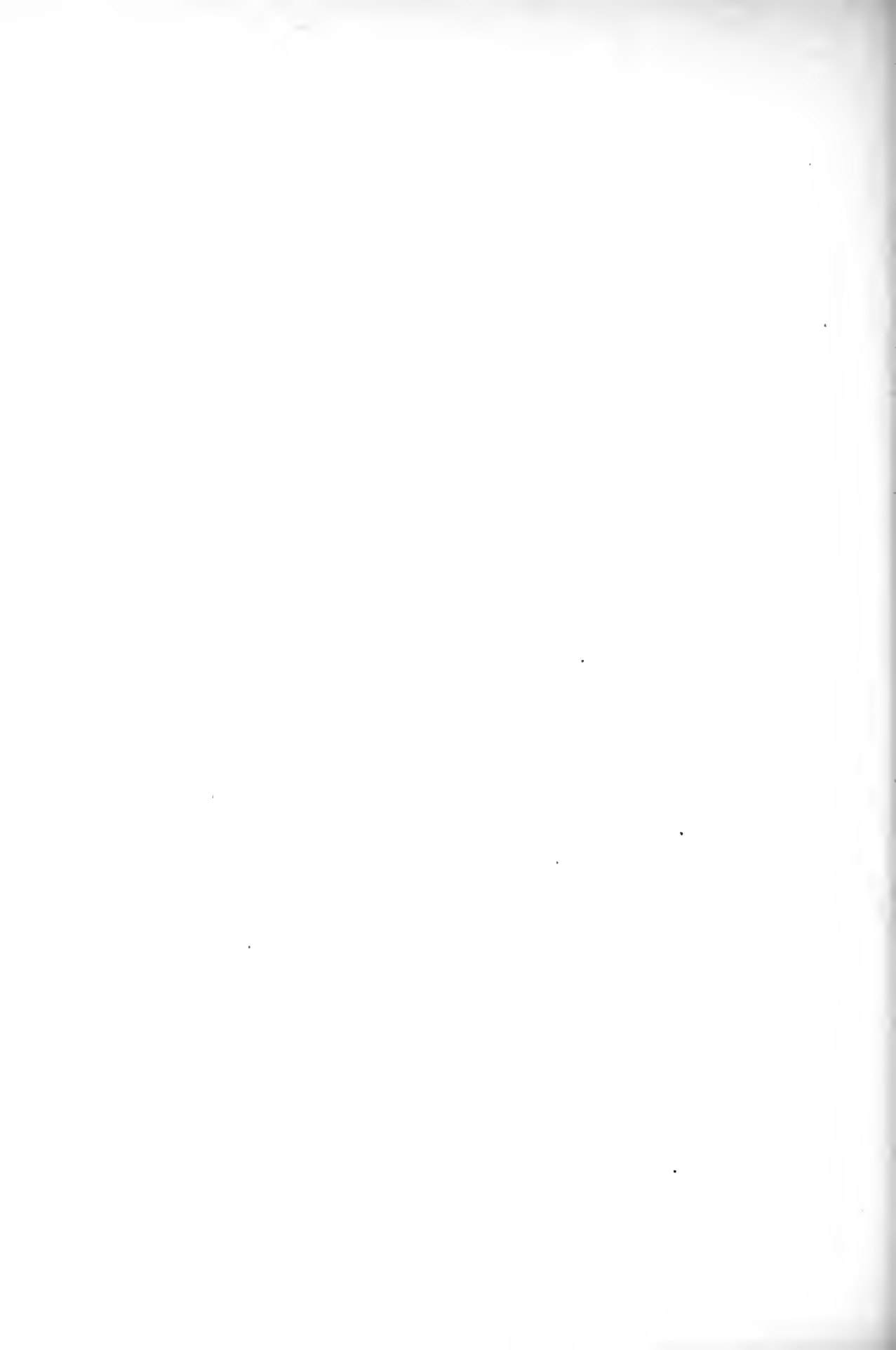
An toigh leat mi, ach gun guth a radh no cead iarraidh dhoirt i an oladh air a cheann, 's thiormaich i a chasan le 'falt. Mar gu'n abradh i:—

Ged a bu leam air 'fhad an saogh'l,
Bu thìodhlac e gu tur ro chrìon;
Bu neo-ni truagh mar dhiol d'a ghaol,
Mo bheatha, m'anam, is gach sion.

II. Cha do chaill na bochdan air gnìomh Muire. Ged bha uiread curaim air Iudas umpa, co dhiu le theangaidh, tha mi 'n duil gu robh fios aig a h-uile diol-deirce am Betani gu faigheadh iad an tuilleadh caoimhneis aig doras Muire no gheibheadh iad o Iudas. Cha b' e sin cobhair nan geas. Is e leithidean Muire a bha riamh 'nan deagh chairdean do na bochdan. Ged a bhios an saoghal a' cur sios air Crìosduidhean, 's ag radh nach 'eil ach gle bheag de spiorad am Maighstir air an giulan, tha fios aig na bochdan gle mhaith gu faigh iad caomhalachd o Crìosduidhean nach faigh iad o'n t-saoghal. Ma dh' fhaighnichear—co iad na cairdean a's fhearr aig banntaichean is dilleachdain, aig truaghain is eireablaich na duthcha, is e am freagradh na Crìosduidhean. Tha gradh Chrìosd 'g an co-eigneachadh, 's tha iad a' dol a mach do shraidean 's do chùil-shraidean nam bailtean mora, air turusan trocair. Tha e iomchuidh gu'n deanadh iad sin. Tha e nì's beannaichte nì a thabhairt no ghabhail. B'e sin spiorad Chrìosd. Cha do ghléidh esan a shaoibhreas dha fhein: thug e seachad na bh' aige, 's mu dheireadh, thug e seachad anam an eiric a shluaigh. Tha e 'na dheagh chomharadh suim a bhi aig duine do na bochdan. Mur 'eil, cha 'n 'eil ann ach creidmheach crùbach: tha e eu-coltach r'a Mhaighstir. Is e Iosa da rìreadh caraid nam bochd agus bu choir d'a dheisciobuil a bhi fialaidh ri truaghain. 'Nuair a bhios cridhe duine air a lionadh le gradh Chrìosd, cha chum e sporran dùinte. Mur 'eil tuas 'nar cridhe, cha 'n 'eil pairt againn annsan a thuirt—*Is beannaichte iadsan a tha trocaireach*.

III. Is airidh Crìosd air a' ghradh 's air an urram a's motha. Rinn Muire na b' urrainn dhi, ach cha do rinn i tuilleadh 's a choir. Tha sinne 'ga ghradhachadh-san, a chionn gu'n do ghradhaich esan sinne 'n toiseach. Tha sinn na 'eiseimeil cho mor, 's ged a dhoirteamaid ar saoihbreas uil' aig a chasan, cha phàigheadh sin ar fiachan. Tha Dia a' moladh a ghraidh dhuinne, do bhrìgh 'nuair bha sinn fhathast 'nar peacaich gu'n do bhasaich Crìosd air ar son. Am b' urrainn gradh dol nì b' fhaide? An urrainn iobairt bhuidheachais air bith a bhi ro-luach-mhor? Bha teang' a' bhaire aig Daibhidh, ach tha Daibhidh ag radh gu bheil cainnt a' teirgsinn air, gach uair a bheachd-smuainicheas e air gradh is trocair Dhe. *Mac Dhe a ghradhaich*

mi's a thug e fein air mo shon. Nan ruigeadh duin' air brìgh nam briathran so 'nan lanachd, thuitedh e air an làr, oir cha seasadh a chridhe ris a' ghloir a chitheadh e. Aig la am bais cha bhi a dh' aithreachas orrasan a thug moran do Iosa, 's a dh' fhuiling moran air sgàth ainme, ach nach d' thug iad an tuilleadh, 's nach d' fhuiling iad an còrr. Le aon ghuth 's le aon chridhe tha coisir chiuil nan naomh a' seinn—Is airidh thusa, a Thighearna, air gloir agus urram agus cumhachd, gu saoghal nan saoghal.

*Puileas is meud saor mhaitheas Dhe,
Cha'n aithris beul no peann;
Gradh Ios', ar Slanuirghear, ciod e,
Cha'n aithne ach d'a chloinn.*

NA SEANN LAITHEAN.

CHA 'N 'EIL bliadhna dol seachad gun leabhar a bhi air a sgrìobhadh mu chor na duthcha 's na h-eaglais anns na laithean a dh' fhalbh. Tha moran dhaoine an duil gu robh na seann laithean na b' fhearr no 'n latha diugh. Ach nan leughadh iad leabhraichean Seisein is Cleire, tha sinn an amharus gu'n atharraicheadh iad beachd. Mur h-eil rud eile ri ionnsachadh o na sgrìobheachan sin, tha iad, co dhiu, a leigeil fhaicinn dhuinn an t-atharrachadh mor a thainig air cor na h-eaglais 's air cleachdanan an t-sluaigh. 'Nuair a chruinnicheas Seiseinean is Cleirean an diugh, cha chluinnear iomradh air na ceistean (iomadh uair gle fhaoine) a bha cur dragh air na seanairean anns na laithean a dh' fhalbh, oir chaidh na seann nithean seachad is rinneadh na h-uile nithe nuadh.

Cha 'n 'eil cearn de'n duthaich anns a bheil Sàcramaid Suiper an Tighearna air a frithealadh le barrachd urrainn is soluinteachd no anns a' Ghaidhealtachd. Ach bha là eile ann. Cha 'n e mhan gu'm biodh an oigridh a' dol o sgìreachd gu sgìreachd aig àm comanachaidh, cha 'n ann air ghaol fireantachd no le cridhe briste, brùite, ach air ghaol leannanachd is òil is faoineis; ach bu bhitheanta le ministearan is foirbhich fhein dearmad a dheanamh air an ordugh naomh. Ann an 1650 cheasnaich Cleir Ionar-pheotharain ministear Loch-braon mu chor na sgìreachd, agus b' eigin dha aideachadh nach robh comanachadh aige o chionn sheachd bliadhna. An Gleann Urchadain cha do ghleidheadh comanachadh o shuidheachadh Maighstir Donnachadh Mac Culloch an 1647 gus an d' fhag e 'n sgìreachd ann an 1671—ceithir bliadhna fichead. Bha iomadh aith' eile a cheart cho dona. B'e cuid de na lethsgèulan—nach robh soithichean freagarrach aca airson fiona, gu robh na h-amannan buaireasach, nach robh an treud cho coimhionta an eolas na

fìrinn no cho stolda 'nan giulan 's gu'm biodh buannachd dhaibh anns an t-sacramaid, no gu robh uiread a nithean eile aig a' mhinistear 's aig na foirbhich ri dheanamh 's nach robh cothrom ceart aca air comanachadh a ghleidheadh.

Cha 'n 'eil ioghnadh ged nach robh. Ma bha iad car dearmadach air orduighean an Tiomnaidh Nuaidh a choimhead, cha 'n urrainnear a chur as an leth gu robh iad dearmadach air eucoraich a thoirt air am beulaobh. Faodaidh gu'n do rinn so maith, ach rinn e cron cuideachd. Cha b' ann gun aobhar a bha eagal Seisein is Cleire air fir is mnathan is clann anns na laithean ud, oir bhatar a' sealltuinn as an deigh cho geur 's cho teann 's a bha na saighdearan dearga 'sealltuinn as deigh nan reubalach an àm Chuil-fhodair. Nan cluinnte sgonn-bhalach a' tilgeadh ainisg, no 'g radh "buidseach" ri baobh chrosda, bha e fhein 's a' chailleach air an tarruing air beulaobh an t-seisein. Nam beirte air ceann teaghlach a' tighinn a mach a tigh leanna is sogan drama air, dh' fhaodadh e e fhein a chunntas fortanach mur biodh aige ri cuirt seisein a sheasamh. Dh' fheumadh duine bhi anabarrach curamach air latha na Sabaid, air neo bhiodh am foirbheach air a shàil. Cha 'n fhaodadh e fantuinn as an Eaglais gun lethsgèul maith, 's bha e air a radh gu'm biodh feadhainn a' leigeil orra bhi tinn feuch am faigheadh iad cadal fada air latha na Sabaid. Ann an 1699 bha bean a mhuinntir Lathurna air mhuinntireas am Bodhta far an do thogadh tuaileas oirre gu'm biodh i a bleith snaoisean air an t-Sabaid. Thugadh air beulaobh an t-seisein i, ach bhòidich i gu'm bu bhreug an rud a bhatar a' cur oirre. Cha ghabhadh fianuis fhaotainn 'na h-aghaidh 's leigeadh as i; ach do brìgh 's gu'm bu choigreach i, dh' iarr an seisein oirre teisteanas fhaotainn a Lathurna air neo gu feumadh i Bodht' fhagail. Saoilidh sinn gu'm bu lagh cruaidh e, ach tha e coltach gu faca Seiseinean an la ud iomchuidh, gun gabhail ri coigreach sam bith a thigeadh do'n sgìreachd mur biodh teisteanas aig' o'n sgìreachd as an d' thainig e. Bha e 'na chleachdadh aig a h-uile baile is sgìreachd na seotachan 's na h-eucoraich a thigeadh a mach, 's leis an lagh ud, bha 'n dara sgìreachd a' feuchainn ri i fhein a dhion o mheirlich 's o eucoraich sgìreachd eile. Ann an 1749 rinn seisein Chinn-a-Ghiùbhsaich gearan cruaidh gu robh coigrich anns a' bhaile a fhuair gabhail riutha gun teisteanas; agus air dh' iarr iad air an t-siorram sealltuinn as deigh nan daoine sin, agus thug iad rabhadh do mhuinntir a' bhaile gu'n rachadh càin a chur air ceann teaghlach air bith a bheireadh do dh' fhear siubhail tuilleadh is cuid oidhche. Cha 'n 'eil teagamh nach bu deagh lagh e ann an aon doigh, ged nach 'eil e furasd fhaicinn ciamar a b' urrainn

cuid de na daoine truagha so teisteanas fhaotainn gu bràth. Cha robh orra ach “bual thall e ’s coinnich a bhos e,” ’s gu deireadh an latha cha bhiodh iad ach eadar a’ bhaobh ’s a’ bhuarach.

Ach ma bha na laghanan cruaidh, cha robh ’n t-Sabaid air a gleidheadh, ’s cha do lughaich eagal na Cleire peacadh. Bha dà ni gu sonruichte air an robh ’n Eaglais anabarrach trom, agus b’e sin bannsean-cuideachaidh agus caithris nam marbh; ach a dh’aindeoin mhinistearan is fhoirbheach chaidh an t-òl, ’s an ceol, ’s an dannsadh air an aghaidh aig na comhaillean sin mar bha iad riamh. Co dhiu a bha Chleir ceart no cearr ann a bhi toirmeasg ceol is aighear is gleadhraich nam bannsean, bha e làn fhreagarrach nach biodh faoincis de ’n t-seorsa sin air a cheadachadh ann an tigh a’ mhairbh. Tha e duilich a thuigsinn ciomar a leigeadh tùr nadurra is faireachduinnean caomhal an cridhe le daoine, baoth shugradh a dheanamh ann an tigh a’ bhroin. Ach is ann mar sin a thachair. Fad na seachduinn a bha ’n corp air a ghleidheadh a stigh, cha robh stad a’ dol air itheadh is ol, ’s air a’ mheadhon oidhche ann an seomar a’ bhais chluinnte ceol na fìdhle is lachanaich na h-oigridh. An 1651 chosg faire Dhomhuill Chaimbeil, Airdnamurchan, naoi fichead ’s a naoi punnd Albannach. Am measg na coisgeis bha :—

Da ghallan dheug is dà fhichead leanna,

Cuig ghallain gu leth uisge bheatha,

Ochd muillt is mart,

Da chloich chàise,

Da pheic shaluinn is punnd gu leth tombaca.

Bu bhitheanta le daoine bannsean is adhlacian a dheanamh air an t-Sabaid, ’s bha cuid de na ministearan nach biodh idir diumbach na dleasdanasan sin a dheanamh an deigh an t-searmoin, ach chuir na Cleirean casg air an drochd chleachdadh, ’s thug iad rabhadh do na braithrean nan tugadh iad gnais do bhainnsean air an t-Sabaid gu’n sealladh a’ Chlèir as an deigh.

Bha aoibhneas nam foirbheach làn an uair a rachadh aca air buidseach a chur ann an cùil chumhainn. Bha ’n t-àm dorcha, ’s bha eadhoin daoine foghlumte creidsinn ann an giosragan is orrachan is ubagan is droch shùil. Ma bha cailleadh, grannda, luasganach ’nasuil no sgaiteach le teangaidh, bu leòr sin gu ainm baoibh a chur dhi. Mur deanadh am bainne im, mur beireadh na cearcan uidhean, ma thigeadh greim air each no duine leigtheadh amharus air caillich bhochd air chor-eigin, ’s rachadh a tarruing air beulaobh an t-seisein mar dhroch sgealb a bh’ann an co-bheinn ri Satan. Dh’fheumadh am ministear ’s na foirbhich air uairean latha ’n deigh latha chur seachad a’ ceasnachadh na caillich, ’s a’ ceasnachadh choimhearsnach, feuch an tugadh iad air a’ chreutair through a cionnt aideachadh. Cha’n eil

ioghnadh ged a thoisich cuid a chailleadh air creidsinn gu robh cumhachdan neo-Chriosdail aca nach robh aig daoine eile, ’nuair a bha Chleir fhein a’ gabhail a’ ghnòthuich an da-rìreadh. B’ ann an 1727 a chaidh an té mu dheireadh a chur gu bas an Albainn airson buidseachais. Thug Siorram Chataoibh a mach a binn, ’s loisgeadh i ann am baraile tearradh an Dornoch.

Cha robh gearan a dheante ris an t-seisein nach rannsaicheadh iad. Ma rinn duine droch mhionn, no ma labhair e facal tàireil mu phears’ eaglais, ma ghabh e daorach no ma bha amharus meirle air, dh’fheumadh e cuirt a sheasamh, ’s an dara cuid càin a phaigheadh no dol ’s a bhrangus. Ach ged a bheireadh an seisein daoine air am beulaobh air son gach seorsa uile, tha e furasd fhaicinn o na seann leabhraichean gur h-e an t-seachdamh àithne an té a bu bhitheanta bh’ air a bristeadh. Bha ’m peanas am bitheantas air reir inbh’ an duin’ a thuslaich. Ma bha e ’na fhear fearainn no ’na thuathanach cothromach, theagamh nach deant’ ach càin a chur air, ’s nach maoidht’ am brangus idir air; ach mur robh ann ach treabhaiche no taillear no griasaiche aig nach robh bheag de’n t-saoghal, dh’fheumadh e seasamh an lathair a’ choimhthional uair no dha mar chitheadh na seanairean iomchuidh. Ma bha fìor dhroch cliu aige, ma dh’fhaoidte gu feumadh e seasamh a h-uile Sabaid fad ràidhe. Bha e air a iad gu faodadh duine suidhe an aite seasamh, am feadh ’s a bhiodh am ministear a’ toirt dha ruith de’n teangaidh, nan tugadh e coig bolla mine do na bochdan. Cha robh bord nam bochd ann aig an àm, ’s cha robh beothlainn eil’ aig na bochdan, ach caomhneas an coimhearsnach is deirce na h-eaglais. Bha ’n seisein a’ cur na càin a gheibheadh iad o na ciontaich am bocsa nam bochd. Mar bu lionmhoire na peacaich is ann bu reamhra na bochdan, ’s tha e air innseadh gu’n cualas bodach càin a’ tilgeadh an fhacail thar a ghuailne, ’nuair bha e fagail sgìreachd shonruichte—*Marbhaig air na h-ionracain, cha ’n eil a bhi beo aig truaghain ’nam measg.*

LAOIDH.

‘Gràs an Tighearn Iosa Criosd, agus gràdh Dhé, agus comh-chomunn an Spioraid Naoimh gun robh maille ruibh uile.’

Tearnadh oirnn a nis á Flaitheas,

Gràs ar Triath ’s ar Slàn’gheir chaoimh;

Gràdh an Athar mhóir ’s a mhaithreas;

’S deagh-ghean grinn an Spioraid Naoimh.

Chum gun téid ri chéil’ ar n-aonadh,

’S ri ar Triath, le ceangal gràidh,

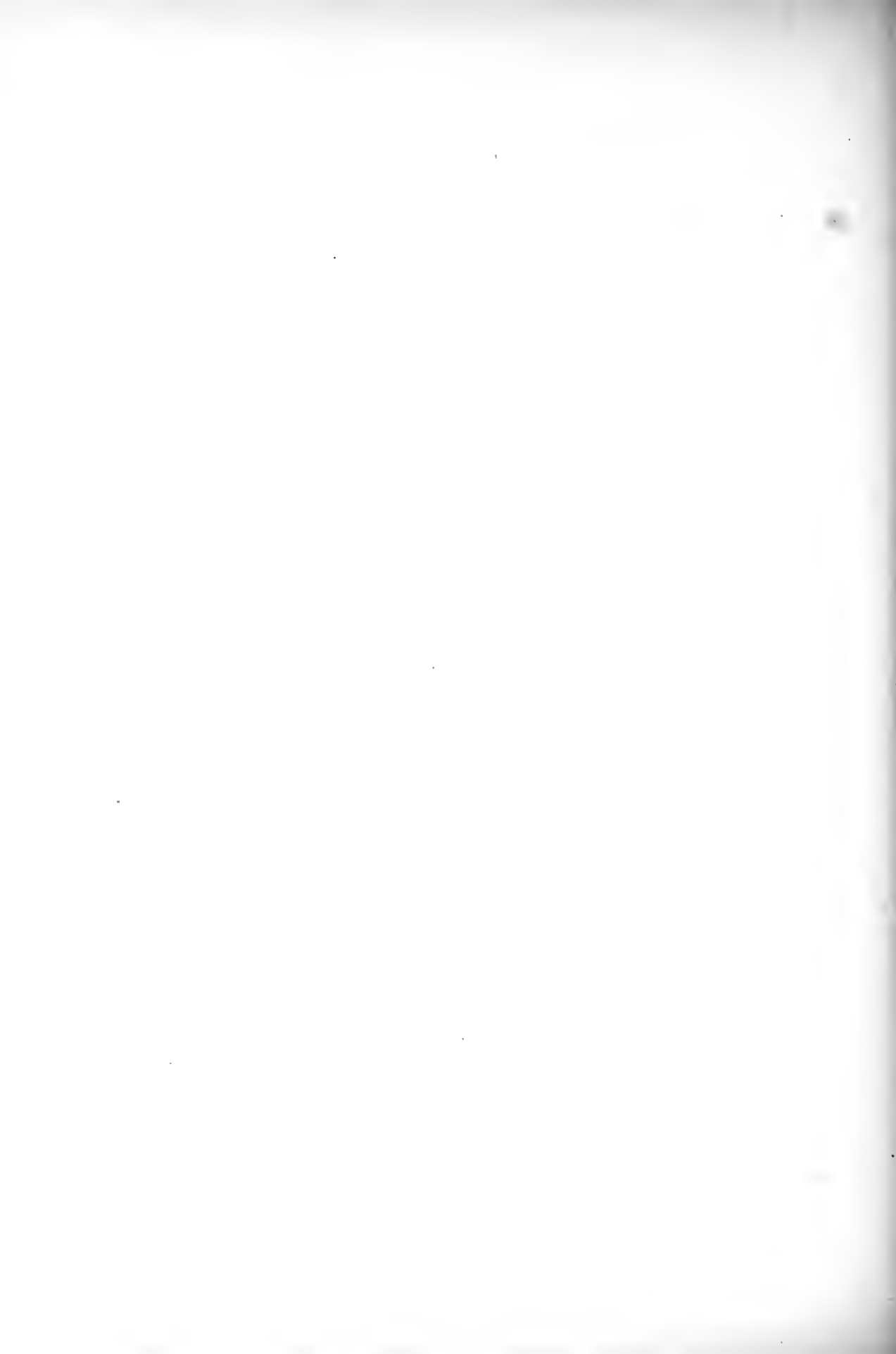
Is gum mealar leinn, gun chaomhnadh,

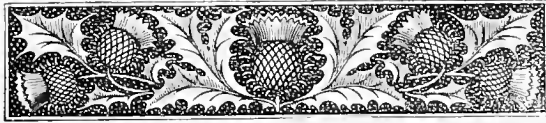
Sith is aobhachd Tìr-an-àigh. AMEN.

SIMEON.

Bha duine ann an Ierusalem d'am b'ainm Simeon ; agus bha'n duine so ionraic agus diadhaidh agus bha duil aige ri sòlas Israeil.—LUCAS ii, 25.

'NUAIR a bha 'n leanabh Iosa sia seachduinean a dh' aois, thugadh e do'n teampull chum a thaisbeanadh do'n Tighearn a reir an lagha. Air a' cheart latha thainig duine d'am b' ainm Simeon do'n teampull, le treorachadh an spioraid ; agus air dha an leanabh naomh fhaicinn, ghlac e 'na uchd e agus bheannaich e Dia agus thubhairt e :—

*A nis, a Thighearn, tha thu leigeadh le d' sheirbhiseach siubhal an sith, a reir t' fhacail ;
Oir chunnaic mo shuilean do shlàinte,
A dh' ullaich thu roimh ghnais nan uile shluagh ;
Solus a shoillsachadh nan Cinncach,
Agus gloir do phobuill Israeil.*

Co e Simeon so, cha'n urrainnear a radh. Cha 'n 'eil na soisgeulaichean ag innseadh. Mur b' e gu'n do sheas e dlùth do Chrìosd an là ud bhiodh 'ainm is 'obair air an dichuimhneachadh gu tur, ach a chionn gu'n do sheas e aon mbionaid ann an solus na Greine, bidh cuimhn' air ainm gu brath. Ged tha Simeon marbh, tha e fhathast a' labhairt, 's tha 'n laoidh mholaidh a rinn e 'na h-aran beatha do chuideachd do-aireamh a naoimh.

Aig teachd Chrìosd do'n t-saoghal bha diadhaidheachd gu maith iosal ; dh' fhalbh na faidhean a bha cumail creidimh is fireantachd beo, 's nuair a dh' fhalbh iadsan chomhdaich tiugh dhorchadas am pobull. Ann an nithean aimsireil cha robh ceann-iuil aig an t-sluagh a b' fhearr no Herod, 's ann an nithean spioradail cha robh aodhairean ac' a b'fhearr no na sgriobhaichean 's na Pharasaich. Ged a bha 'n sluagh a' dol suas mar a b' abhaist do'n teampull air laithean feille, 's a' dol do na sionagogan a dh' eisdeachd an lagha, bha iad a' deanamh sin mar chleachdadh, 's cha robh 'n cridheachan an geall air Dia no fireantachd. Bha iad a' gabhail suaimhneis ann an Sion, bha iad toilichte le coltas na diadhaidheach gun a tairbhe, 's air son dochas ris a' Mhessiah a bh' air a ghealltuinn le Dia, chaill a' mhor-chuideachd do'n t-sluagh an dòchas uile gu leir. Ach bha lòchran a' chreidimh air a chumail beo an sid 's an so, 's am measg na marbhantachd a thainig air

beatha spioradail na duthcha bha beagan dhaoine nach do chaill an dòchas ri Messiah, 's a bha là 's a dh' oidhche deanamh seirbhis do Dhia le trasgadh 's le h-urnuigh. B'ann dhiu sin Simeon, duine naomh d'an robh e air fhoillsachadh leis an Spiorad nach faigheadh e bàs gus am faiceadh e Chrìosd an 'Tighearn. Chreid e an gealladh, 's 'na sheann aois fhuair e durachd a chridhe, 's b' urrainn e radh mar thuirt an t-Abstol Eoin gu'n do laimhsich a lamhan Facal na beatha.

Na lamhan so, a ghlac no Rìgh
Na glacadh ni 'na dheigh
'S na suilean so a chunnaic Chrìosd
Na faiceadh ni fo 'n ghrein.

I. Ciamar a dh' aithnich Simeon gu'm b'é an leanabh am Messiah? Chaidh iomadh bliadhna seachad m'an d'aithnich daoine eil' e, ach cha luaithe chunnaic an duine naomh so Iosa an uchd a mhathar no chreid e gu robh sòlas Israeil air teachd. Their cuid gu robh cearcall soluis mu'n cuirt air ceann an leinibh mar a chitear mu cheann nan naomh ann an dealbhan, 's their cuid eile gu'n d'innis Muire dha roimh laimh an diomhaireachd a labhair aingeal an Tighearn rithe. Cha 'n fhios duinn, oir cha 'n 'eil an Sgriobtur ag radh dad mu'n chuis. Tha Lucas ag innseadh dhuinn gu robh Simeon fo threorachadh an Spioraid anns an teampull, 's nach faod sinn a radh, ged nach d' thainig an Spioraid Naomh 'na lanachd aig an àm ud, gu'n d' thug Dia earlais dheth roimh laimh do'n duine naomh so leis an d' fhuair e aon sealladh air gloir Chrìosd. Is e obair an spioraid gabhail de nithean Chrìosd agus an nochdadh dhuinne, agus faodaidh e bhì gu'n do ghabh an Spiorad de nithean Chrìosd an là ud, 's gu'n do nochd e iad do Shimeon mam faca suil eil' iad. Co dhiu, dh' eirich e gu airde creidimh is dearbhachd nach do rainig eadhoin Ioseph no Muire, oir tha sinn a' leughadh gu'n do chuir na nithean a labhair e mu'n leanabh ioghnadh orra. Anns na nithean a bhuineas do'n t-saoghal spioradail, tha suil gheir aig na naoimh agus is leir dhaibh nithean nach faic daoine eile. Cha 'n fhac' a' mhor-chuideachd aig abhainn Iordain rud sonruichte air bith an Iosa, ach chunnaic suilean a' Bhaistich a' ghloir a bh' air a folach uapa san agus ghlaodh e ri Eoin 's ri cach—*Feuch Uan De.*

II. Cha do chaill Simeon a dhòchas ris a'

Mhessiah oir chreid e gealladh Dhe. Bha iomadh aon d'a cho-aoisean a' feitheamh ri teachd an t-Slanuigher cho durachdach ris-san, ach 'nuair bha na bliadhnachan a' dol seachad 's an dorchadas a' fas ni bu tiugha gun fuaim a theachd a chluinntinn, chaill iad an dochas 's thuit iad an diobhail misnich. Cha b'e sin do Shimeon; ged a thanaich an aois a chiabhan, cha do luidh aois air a spiorad, 's cha do chaill e 'dhuil ri sòlas Israeil. An uair a chailleas duin' a dhòchas 's a mhisneach, is seann duin' e ged nach biodh roinneag liath 'na cheann. Tha neart na h-oigrìdh a co-sheasamh ann am meud an dochais. Biodh cuisean cho searbh 'sa dh' fhaodas iad, thig iad beo an dochas ro-mhaith gu'm bi iad ni's fhearr am maireach. An uair a thoisicheas duin' air a dhòchas a chall, 's air a bhi cuimhneachadh na laithean a dh' fhalbh tha 'n aois a' luidh air, 's tha 'obair ullamh. Ach an drasd 's a rithist tachraidh oirnn daoine a tha cho 'ogail 'nan spiorad aig ceithir fichead bliadhna, 's a bha iad aig bliadhn' ar fhichead. Cha'n 'eil ioghnadh ged a biodh clann an t-saoghail 'nan seann daoine roimh 'n àm, oir tha iad mar phreas seargta 'san ionad sgaoilte 's ag àiteachadh ionada loisgte an fhasaich. Ach cha bu chòr gu'n luidheadh an aois gu tròm air clann na rioghachd, oir tha iad mar chraoibh air a suidheachadh ri taobh nan uisgeachan, a sgaoileas a mach a freumhan ri taobh an t-srutha 's nach mothaich c'uin a thig an tart; ach aig am bi a duilleach uaine 's ni mo a sguireas i thoirt seachad toraidh. Am measg gràsan na beatha spioradail tha 'n t-Abstol Pol ag ainmeachadh dochais cho mhaith ri gradh is creidimh. Tha creidimh is dochas mar dhà phiuthair nach dealaich ri cheile: far am bi 'n dara h-aon, bidh an t-aon eile. Chreid Simeon facal Dhe, 's cha do chaill e a dhochas, ged a bha càch a' toirt suas dùil ris a' Mhessiah gu buileach. Bha gealladh Dhe dha 'n urras anns nach b' urrainn e teagamh a chur. Leis a' ghealladh sin mar lorg 's mar thaic, ghluaiseadh e eadhoinn anns an dorchadas gun fhiamh, gun eagal. Cha do chaill e fhoighidinn. Bha fhios aige gu bheil mìle bliadhn' ann an sealladh Dhe mar aon latha. Moch is anmoch ghairmeadh e air 'anam —Cuir dochas daingean ann an Dia.

III. Fhuair Simeon tuilleadh 's a bha fiuthair aige ris. Tha e air innseadh am beul aithris nan Iudhach gu robh Simeon aon latha a' leughadh leabhar Isaiah, 's gu'n d' amais an rann air, *Feuch, bidh òigh torrach agus beiridh i mac agus bheir i Immanuel mar ainm air.*—*Is. vii, 14.* Air dha an leabhar a dhùnadh 's inntinn a thoirt thairis gu beachd-smuaineachadh air an fhacal, thainig aingeal 'ga ionnsuidh a dh' innis dha gu faiceadh a shuilean Mac na h-oigh ma'm fagadh e 'n saoghal.

An gealladh sòlasach so, dh' fheith,
An naomh, o là gu là,
Is cha do mhealladh e 'na dhùil,
Chòimhlionadh chùis 'na tràth.

Cha 'n e mhàin gu fac' a shuil, ach laimsich a lamhan an leanabh naomh; fhuair e urram nach d' fhuair eadhoin an t-Abstol Eoin, oir ghlac e 'na ghairdeanan Rìgh na Gloire. Lion Dia a chupan gus an do chuir e thairis. Chòimhlion e an gealladh gu saobhir. Tha Dia a deanamh sin daonnan, oir tha lamh fialaidh 's a chridhe farsuing. Cha'n e mhàin gu'n toir e gras ach bheir e gras am pailteas. Ann a bhi toirt maitheanas, bheir e maitheanas gu pailt; ann a bhi còimhlionadh a gheallaidh bheir e tuilleadh 's a gheall e. Is e iadsan aig nach 'eil aithn' air caoimhneas Dhe a their gur Maighstir cruaidh e. Bidh Satan a' feuchainn ri daoine a mhealladh le geallaidhean boidheach, ach aig deireadh an latha gheibh iad a mach nach 'eil aig' ach gealltanais maith is droch phaigneadh. Geallaidh e mìl 's bheir e dhaibh domblas. Ach cha 'n ann mar sin a bhios iadsan a chreideas Dia, oir cha 'n fhaca suil, agus cha chuala cluas, agus cha d' thainig ann an cridhe duine, na nithe a dh' ulluich Dia dhaibhsan aig am bheil gradh dha.

IV. Shiubhal Simeon an sith. Cha robh eagal air an saoghal fhagail 's cha mhò bha duilichinn air, oir chunnaic a shuilean slainte Dhe 's rinn a chridhe gairdeachas. Faodaidh na naoimh failt a chur air a' bhas oir tha e dhaibh 'na charaid. Is buannachd dhaibh falbh gu bhi maille ri Criosd. Tha iad a' dol an coinneamh fear an graidh. Tha fios aca co ann a chreid iad 's tha dearbhachd aca gu'n coimhead e na dh' earb iad ris. Tha saoihbheas nan creidmheach air neamh 's far am bi saoihbheas duine, bidh a chridhe. Thig am bàs gu sean is òg. Tha iomadh rud nach aithne dhuinn, ach tha sinn cinnteach as a sin. Ged nach 'eil e ma dh' fhaoite ceart a bhi smuaineachadh tuilleadh 'sa choir air a' bhas, cha mhò tha e ceart a dhichuimhneachadh. Air cho faoin, 's cho mi-churamach mu nithean an anma 's gu'm bi daoine, bu mhaith leo uile basachadh an sith. Iadsan a dh' iarras an Tighearna, a ghradh-aicheas a lagh, 's a ghabhas ris an t-slaime a tha e tairgsinn ann an Criosd, bith neart is sith aca 'nam beatha agus sith is solus aig uair am bàis.

Amhaic air an duin' ionraic,
Oir is sith is crìoch do'n duine sin.

CUAIRT A' MHINISTEIR GHALLDA.

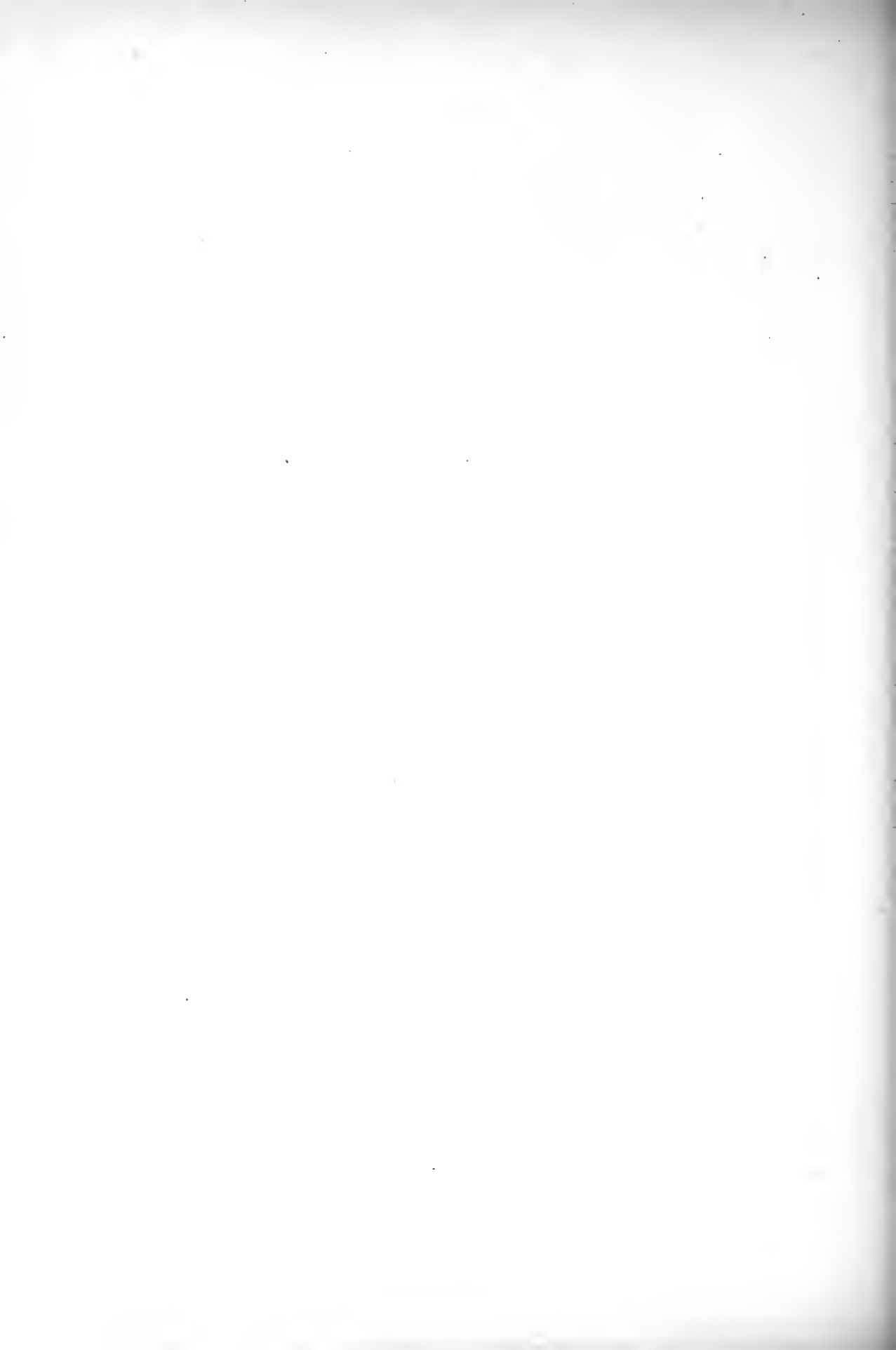
[Bha so air a sgrìobhadh leis an Ollamh Tormoid Mac Leoid nach maireann, ris an abairte Caraid nan Gaidheal.]

SMAOINTICH mi 'n diugh gu'n gabhainn ceum a nunn thun na ceardach, a dh' fhaicinn duine

bochd euslainteach a bha 's a' choimhearsnachd sin. Cha b' fhada chaidh mi air m' aghaidh 'nuair a choinnich duine mi air an robh mi mion-eolach, a bha fo dheadh theist 's an sgìreachd; thill e ceum leam a reir cleachdadh na duthcha. Bha mi siubhal tre ghleann boidheach, tiorail, far an robh frith-choille challtuinn agus bheithe, alltan beag a' ruith 'na lubaibh troimhe, ro chosmbuil gu leir ri tir m' oige.

Nach àillidh, ars' esan, a mhinisteir, an la so fhein a thoirt a mach feoir agus fochainn; nach boidheach an gleann so.

Tha e da rìreadh mar sin, fhreagair mi; is fad' o nach cuala mi ceileireadh nan eun air feadh nan geug cho binn ceolmhor.

Is beag so dheth, ars' esan, seach mar tha iad shuas am braigh' a' ghlinne, far am bheil mis' a chonhnuidh. Tha iad an impis mo bhòdhradh gach maduinn le 'n ceol.

Tha iadsan, thuirt mi ris, a' freagradh crìoch àraidh an cruthachaidh; b' fhearr gu'n robh sinn uile cho cuimhneach air ar co-sheirm thaingealachd a thogail 's a tha iadsan. Is iomadh aon air an d' eirich grian an latha diugh d'an d' thug Dia tuigs' agus eolas nach d'fhosgail am beul chum a mholadh; thoir thusa faineir, Iain, nach ann diubh sin thusa. 'Nuair a dh'fheoraich mi dhiot ciamar a bha do bhean 's do theaghlach, fhreagair thu—Taing do Dhia, tha iad gun dith gun deireas. Innis dhomh an fhirinn, an d' thug thu taing agus an d' rinn thu urnuigh an diugh. Cha'n'eil mi feoraich an dubhairt thu, 'nuair bha thu 'g eiridh—Dia bhi maille rium—no facal eile mar sin air 'aithris an caoin shuarachas. Ach tha mi 'feoraich an d' rinn thu urnuigh gu stòlda, socrach, maille ri d' theaghlach, le fiamh diadhaidh air t-anam, mothachail air do chaint, a' toirt faineir co ris a bha thu labhairt?

Ma ta, a mhinisteir ghaolaich, ars' Iain, cha'n antromaich mi mo chionta le breug innseadh, tha mi 'g aideachadh nach d' rinn.

Am bheil duil agadsa, Iain, am bheil sin iomchuidh, gun taing a thoirt do Dhia airson curaim agus suaimhneas na h-oidhche, no gun a chaoimhneas 's a shuil-choimhead iarraidh 's an la a tha romhad. Is beag tha fhios agad cìod a thachras dhuit m'an tig an oidhche, no co an lamh a chuireas dhiot an t-aodach a chuir thu fein umad. Cha do thairgeadh taingealachd an diugh o d' fhàrdach, agus is ann de throcair an Tighearna nach bi bas-bhualadh ann m'an teid sibh a luidhe. Slàn leat, Iain, air an àm, mu'n chuis so bidh barrachd seanchais eadarunn 's an ath-chòmhhdail.

Dhealaich Iain rium, agus bha e a reir coltais fo iomaguin, gu'n deonaicheadh am Freasdal dha aire 'ghabhail!

Tamull beag an deigh dhomh dealachadh ri

Iain, choinnich duine mi o iomall na sgìreachd, a bha ro riaghailteach air tigh'n do'n eaglais air la na Sàbaid. Chuir sinn falt air a cheile. Tha mi ro thoilichte, Eoghain, arsa mise, d'fhaicinn a' tigh'n cho tric do'n eaglais, thu fein agus do theaghlach, agus mhothaich mi gu bheil am Biobull is Leabhar nan Salm 'n ur cuideachd gach la, cleachdadh a tha ciatach.

Ma ta, thubhairt e, tha sin gun teagamh ceart, cha'n uallach do dhuine sam bith am Biobull a ghiulan. Tha aon aig gach duine de'm theaghlach, agus cha'n'eil lethsgèul aca gun iad a bhi 'nan cuideachd.

Is mor, arsa mise, am beannachadh am Biobull; ach innis so dhomh, an cleachdadh leat a bhi 'g a leughadh aig an tigh air son do mhaith fein agus leas do theaghlach. An do leugh thu earrann dheth an diugh? No an robh e ann ad laimh o'n a thaisg thu seachad e le d' aodach Domhnaich air feasgar na Sàbaid?

Cha'n fhaod mi radh nach 'eil mi anns a' chuis so ciontach, fhreagair e, ach tha mi 'n dòchas gu'n gabhar mo lethsgèul; tha mi air mo chlaideirt ri obair ghoirt, o mhoch Di-luain gu annoch Di-sathuirne. 'Nuair thig mi dhachaidh tha mi cho sgith 's gur buidhe leam mo shineadh air an leabaidh, 's cha luaithe thig an t-soilleireachd na 's eigin a bhi mach.

Tha sin da-rìreadh trom, thubhairt mi; ach am bheil e ceart dhuit d' ùin' uile a bhuileachadh air nithean aimsireil. Cha'n'eil thu mar bu chòir dhuit; nam biodh speis agad do'n Leabhar Naomh agus iomaguin ort mu d'anam, cha b' egal nach faigheadh tu cothrom air a leughadh. Nan tairginn-sa dhuit air an àm litir o charaid fad' air falbh, ag innseadh dhuit mu dhilìb luachmhoir a dh' fhàgadh agad, 's beag mo churam gu'n abradh tu rium nach robh ùin' agad air a leughadh, no gu'n glasadh tu seachad i gu latha na Sàbaid. Thoir faineir, a charaid, gur cunnartach an ni coslas na diadhaidheachd a ghiulan, agus a bhi aineolach air a cumhachd. Is iomadh neach a dh'itear airson am Biobull a bhi aca 's gun am feum iomchuidh a dheanamh dheth. Slàn leat air an àm, agus tha dochas agam an ath uair a chì mi thu 's an eaglais le d' leabhar 'na d' laimh, nach eigin domh amharc ort mar neach a tha deanamh sin a chum gu'm faicear le daoine e.

Mar a ghabh mi air m' aghaidh rainig mi cnoc boidheach far an d' fhuair mi seann diol deirc' a bhuineadh do'n sgìreachd, a' cur a sgìos dheth, agus shuidh mi lamh ris.

Am bheil thu beo, Eachuinn, thuirt mi ris.

Ma ta, ars' esan, is sin uil' e; tha mi fhathast ag oidhirpeachadh mi fhein a thoirt tre'n t-saoghal mar is fearr a dh' fhaodas mi, ach tha mi a fàs lag is anfhann, 's cha'n fhad' is dùth dhomh a bhi m' uallach air an duthaich. Tha

mi aois mhor a nis, rugadh mi bliadhn' an Fheachd, an uair a bha na Gaidheil a' feuchainn an rìgh Pàpach a chur thairis oirnn: cunntaibh fein sin, a mhinisteir.

Tha sin 'g ad dheanamh ceithir fichead bliadhna 's a ceithir. Ciod an uine o'n a tha thu 'g iarraidh na deirce?

Tha uaithe sin còig bliadhna fichead, agus is aithne dhuibh fein an eigin a chuir ann mi.

'S aithne, thubhairt mi, ach innis so dhomh, cia 'mheud de'n uine sin a chuir thu seachad ann an iarraidh na deirce spioradail, ann an aslachadh beannachdan spioradail o Dhia.

Dh' amhairc e orm le càileigin a dh' ioghnadh, agus thubhairt e. Gu cinnteach is ro bheag de m'uin' a chosg' mi ag iarraidh nan nithean sin, seach na chuir mi seachad ag iarraidh nithean aimsireil o dhaoine.

Agus ciod an cunntas a's urrainn duit-sa thoirt do Dhia air son thu bhi cho dian durachdach air son loin do d' chorp truailidh agus cho dearmadach mu easbhuidh d' anma.

Thuit e gu'n robh e dichollach chum uireasbhuidh a riarachadh.

Tha, arsa mise, ach thoir fainear mur 'eil thu cho dichollach aig cathair nan gràs airson maitheanas peacaidh agus comhnadh an Spioraid Naoimh chum t-uidheamachadh fa choimhair bàis is siorruidheachd, tha thu da rìreadh a'd dhuine bochd 's a'd chulaidh thruais, a' seasamh air stairsnich a' bhàis, ann an cunnait gach la a bhi air do ghairm air falbh. Falbhaidh an oigridh, ach cha'n'eil dol as aig na h-aoismhoir. Ann am bliadhna no dhà bidh gu cinnteach dhuit-sa crìoch air àm uidheamachaidh: iarr uime sin aran na beatha maireannaich.

A Mhinisteir, thubhairt e, thugaibh so leibh, nach d' fhuair mise cothrom a'm òige; cha'n'eil sgoil no meomhair agam gu urnuigh fhoghlum.

Stad, stad, arsa mise, ciod an sgoil anns an d' ionnsaich thu an deirce iarraidh. Cò a's pongaile dh' innseas 'uireasbhuidh na thu, no chuireas a laigs' is anmhuinneachd mu choinneamh gach neach a shaoileas tu a chobh'reas ort? Co dh' ionnsaich so dhuit? Ciamar a tha do mheomhair cho maith anns a' chuis so, agus thu fein cho deas chainnteach dian iarratach 'sa tha thu. Nam biodh mothachadh agad air uireasbhuidh d' anma, mar a tha agad air uireasbhuidh do chuirp, cha b' eagal nach deonaichteadh cainnt dhuit. Thogadh tu d' urnuigh mar a rinn Bartimeus a bha 'g iarraidh na deirce ri taobh na slighe—Iosa, mhic Dhaibhidh, dean trocair orm. Falbh air an àm ach cuir an oidhche nochd seachad ann am thigh, 's ma dheonaicheas Dia dhomh pilleadh, bidh am barrachd seanchais againn.

DI-HAOINE.

THA 'N sean fhacal ag radh gu bheil Di-haoine 'n aghaidh na seachduin. Cha 'n urrainn sinn a radh ciod a tha 'm facal a ciallachadh. Leis na seann daoine cha robh e air a chunntas sealbhadh dol a dh' amharc duine tinn, air son na ceud uaire, air Di-haoine. Nan robh thu 'ga amharc roimhe sin dh' fhaodadh tu dol far an robh e air Di-haoine gun eagal cron a dheanamh; ach mur robh, b' fhearr dhuit an tigh a sheachnadh air an latha sin. Is beag nach robh cho mhaith le muinntir an tighe am bàs fhein fhaicinn a tigh'nn a dh' ionnsuidh an doruis. Bha moran dhaoine nach deanadh banaid, no reiteach, no baisteadh, no bangaad air Di-haoine, oir bha iad a' creidsinn gu'n eireadh tubaist air chor-eigin dhaibh. B' aithne dhuinn cailleach a mhuinntir Thiriodh a rachadh air druim dearg a' chuthaich nam feuchadh umpaire balaich ris na h-eireagan aic' a chunntas air Di-haoine. Bha e 'na fhìor dhroch guidhe a radh ri duine—*aireamh na h-aoin' ort*. Fhuair an latha droch ainm, ach cha'n'eil fios againn carson, mur h-ann a chionn gu'm b'e Di-haoine an latha air an do cheusadh Crìosd, 's gu robh na seann daoine' an duil gu'n do lean mallachd e 'na lorg sin, 's gu robh cumhachd aig droch spioradan air an la so nach robh aca air laithean eile.

LAOIDHEAN GAIDHLIG—72.

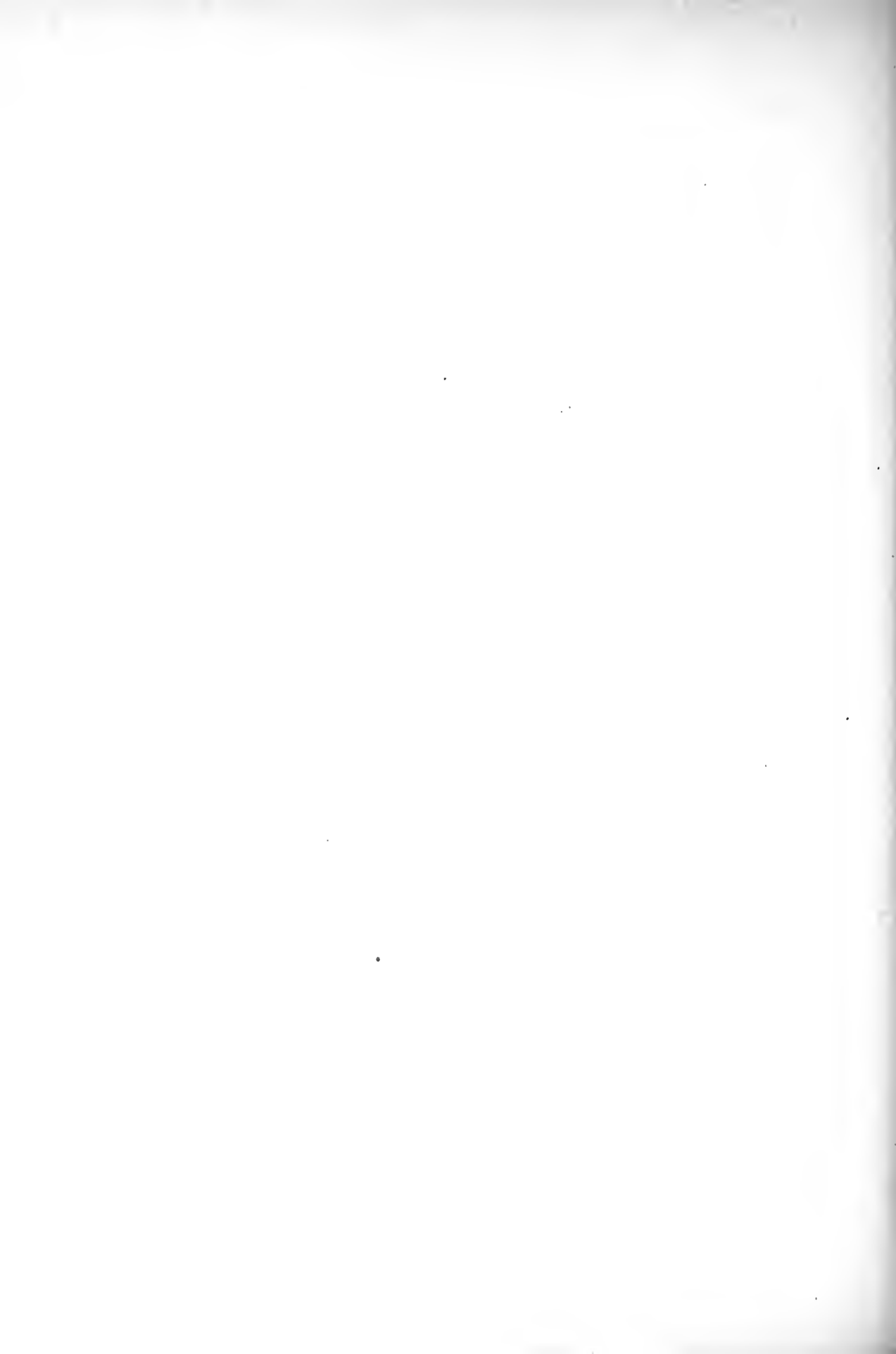
O Athair Shìorruidh, 'n tearnadh treun,
Chuir cuan fo gheill do d'ghairdean fhein,
Tha toirt na h-àithne mhoir do 'n mhuir,
'S na crìochan roimhp' air tùs a chuir,
An urnuigh eisd tha 'g eiridh uainn
As leth nan uil' tha 'n gabhadh cuain.

O Chrìosd a chrunaich, is fo fhiamh
Luidh onfhadh àrd nan stuadh gu fiath,
Thusa a dh' imich druim a' chuain,
'S an sàrach-mara bha 'nad shuain,
An urnuigh eisd tha 'g eiridh uainn
As leth nan uil' tha 'n gabhadh cuain.

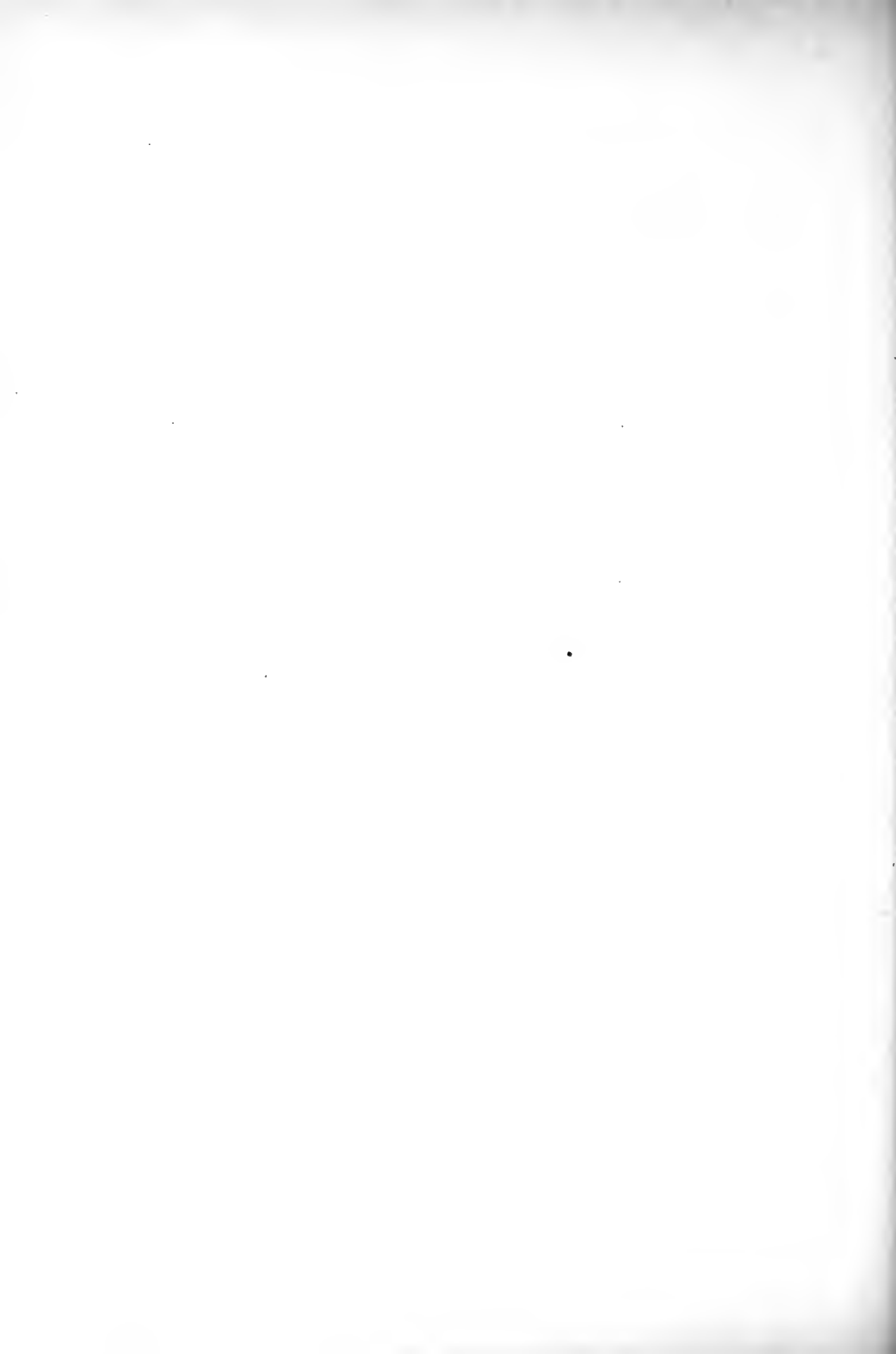
O Spioraid naoimh, aig tus an t-saogh'l
Air bharr na doimhn' do sgiathan sgaoil,
A chaisg gach buaireas, borb is strì,
'S a shìolaidh dùil gu ciuine 's sìth
An urnuigh eisd tha 'g eiridh uainn
As leth nan uil' tha 'n gabhadh cuain.

O Thrianaid bheannaichte nan gràs
Ar bràithrean dìon 'nan uile chàs;
Bho sgeir, bho shìon, bho theine, 's namh,
Bì thus' ad thearmunn dhaibh gun tamh
Dhuit eiridh 'n sin, o mhuir 's o thir,
Àrd laoidhean-molaidh ait gu sìor.

AISEIRIGH CHRISOD.

Dh' eirich an Tighearna da rìreadh.

—*Lucas xxiv. 34.*

AIR feadh an t-saoghail gu leir aig an àm so de'n bhliadhna tha creidmhich a' cumail cuimhn' air aiseirigh Chrìosd, 's ann an deich mìle teampull togar am fonn ait,

Dh' eirich Crìosd a nìos o'n uaigh,
Seinneadh na tha bhòs is shuas;
Seinn a thalaimh, seinn a neimh,
Cuiribh uile 'chliu am meud.
Feuch a nis tha Iosa beò,
Ghabh e comhnuidh shuas an Glòir;
Thug a bhàs an gath o'n Bhàs
'S chaill an uaigh a buaidh gu brath.

Cha 'n 'eil ioghnadh ged a dheanadh an Eaglais gairdeachas anns an sgeul aoibhnnich so, oir is e aiseirigh Chrìosd steidh a dochais. Faodaidh gu bheil cuid a dhaoine ann a tha creidsinn gu'm maireadh an Creidimh Crìosduidh beò ged a dhearbhteadh nach robh anns an aiseirigh ach faoin-sgeul, ach tha sinn an duil gu 'n abair a' mhor-chuideachd mar thuirt Pol—*Mur d' eirich Crìosd, tha ar creidimh dìomhain.* Tha 'n eaglais air a steidheachadh air fìrinn na h-aiseirigh, 's nan do ghleidh an uaigh corp Chrìosd cha bhiodh iomradh an diugh air ainm. Thug an crann ceusaidh buille-bhais do dhochas 's do mhisneach nan Abstol. Cho fad 'sa bha Iosa maille riu bha dochas aca gu 'm b' esan an tì a bha gu Israel a shaoradh. Ged nach robh e cothachadh mar bu mhaith leo an aghaidh uachdaranachda an t-saoghail, 's ged a bha luchd riaghlaidh 's luchd teagaisg na duthcha a' faotainn lamh an uachdar air, bha seorsa dochais aig na deisciobuil gu nochdadh e a chumhachd ann an ùine ghearr, 's gu 'n gabhadh e an tuadh 's an claidheamh 'na laimh chum buille threun a bhualadh airson saorsa Israel. Ach 'na aite sin chunnaic iad e air a chur gu bas eadar dà ghaduiche 's cha d' fhosgail e a bheul. Dh' eisd iad ri magadh is tair na feadhnach a thuirt ris—*Saor thu fein ma 's tu Crìosd, aon taghta Dhe.* A' bheil ioghnadh ged a chaill na deisciobuil an dochas? Bha bròn 'nan cridhe airson a' charaid chaoimh a thugadh uapa, ach cha b'e sin an rud bu mhiòsa. Bha iad mar mhar-aichean air sgeir 's an long briste. Dhuisg Iosa

dochas solasach 'nan cridhe ach b' fheudar dhaibh aideachadh a nis nach robh ann ach dochas faoin. Bha fios aca gu 'm biodh iad 'nan cùis mhagaidh anns an tìr, 's gu 'n abradh seanairean is sgonn-bhalaich gu 'm bu cheart a dh' eirich do na h-amadain. Chuir iad an comhairle ri cheile 's dh' aontaich iad gur h-e an rud a bu ghlice b' urrainn dhaibh a dheanamh a nis, an aghaidh a chur 's an airde tuath 's Galile a thoirt a mach cho luath 's a ghabhadh e. Ach rinn iad ath-chomhairle. Bha cumhachd nach b' aithne dhaibh fhein 'g an cumail an Ierusalem, 's ann an iomall a' bhaile chuir iad seachad an t-Sabaid. B' e sin an t-Sabaid thursach; ged a bha 'n teampull air a lionadh le luchd aoraidh a' coimhead feill na Caisge, cha b' urrainn deisciobuil Iosa fonn nan Salm a thogail oir lion do-bhròn an cridhe.

Cha 'n 'eil e coltach gu 'n deachaidh a h-aon aca a dh' amharc na h-uagha anns an do leag Ioseph corp an t-Slanuigheir. Faodaidh gu robh eagal orra an gnus a nochdadh, oir bha naimh-dean air an toir. Ach an glasadh an latha thainig Muire Magdalene is mnathan eile a dh' ionnsuidh na h-uagha, chum corp Iosa ùngadh le spiosraidh. Tha e 'na riarachadh le daoine an latha diugh fìraichean a leagadh air uaghean nan cairdean gaoil a chaidh as an t-sealladh, 's bha e 'na riarachadh le Muire 's leis na mnathan eile an' dleasdanas deireannach ud a dheanamh d' an caraidean. Ghabh iad cothrom air a dheanadh am bristeadh an latha, oir cha bu mhaith leo gu 'm faicte iad. Ach air dhaibh an t-aite ruigheachd *bha 'n uaigh falambh.* B' e sin rud ris nach robh fiuthair aca, oir cha d' thainig e idir 'nan cridhe gu 'n d' eirich Iosa no gu robh e beo. Cha robh fios aig Muire ciod a bha cearr, ach smuainich i gur h-e 'n rud a b' fhearr a ghabhadh deanamh fios a thoirt do Pheadar 's do dh' Eoin cho luath 's a b' urrainn dhith. Air ball thainig an dà dheisciobul agus chunnaic iad gu 'n robh chùis da rìreadh mar dh' innis Muire dhaibh. Bha 'n uaigh falambh, 's an lion-eudach 's an neapaicin a bha m'a cheann 'nan luidhe ann an doigh a chuir iongantais air na deisciobuil, 's a rinn cinnteach iad nach e daoine a thug air falbh an corp. Thill Peadar is Eoin dhachaidh, ach mar eun ag itealaich mu 'n cuairt na nìd a chreachadh, dh' fhan Muire aig an uaigh, a' sìleadh dheur. Fhuair a dìlseachd duais, oir air dhi sealltuinn anns an uaigh, chunnaic i dà

aingéal a thuirt rithe—*Carson a tha thu gul.* Ach bha na b' fhearr a' feitheamh oirre, eadhoin an Ti d'a bheil na h-ainglean 'nan spioradan frithealaidh. Sheas Crìosd maille rithe agus thubhairt e—*Carson a tha thu gul, co tha thu 'g iarraidh?* Dh' fhaodadh Muire radh gu 'm bu bheannaichte ise am measg bhan oir b' e a cluasan-se a chuala na ceud fhacail a labhair Crìosd ann an staid a ghloire. Ach cha robh fiuthair aice esan fhaicinn, 's eadar an dorchadas is neul nan deur a bh' air a suilean cha d' aithnich i e. Faodaidh nach do sheall i air, oir shaoil i gu 'm b' e 'n gairnealair a bh' ann. Ach ghairm Crìosd air a h-ainm i—*A Mhuire.* Leum a cridhe ris an fhacal oir dh' aithnich i nis an guth 's ghlaodh i le gairdeachas *Mo Mhaighstir.*

Anns an fheasgar dh' fhoillsich Crìosd e fhein do dhà dheisciobul air an t-slighe gu Emmaus. Cha bhuineadh iad do chomunn nan abstol, ach bha iad a cheart cho tursach ris na h-abstoil an deigh na thachair an Ierusalem air an t-seachduinn a chaidh seachad. Chual iad an seachas a bha dol am measg chàich, gu 'n d' fhuaradh an uaigh falamh. Ach ma chuala, cha do chreid iad gu 'n d' eirich Crìosd no gu robh e beo. Dh' innis iad do 'n choigreach a choisich maille riu car air char mar thachair—ciamar a chuireadh Iosa gu bàs, ciamar a bha dòchas aca gu 'n saoradh e Israel, ciamar a bha e air a mhonmur am measg dhaoine gu 'n d' eirich e, ach ars' iadsan, *tha trì laithean o thachair na nithean sin.* Mar gu 'n abradh iad—Cha 'n urrainn an seachas a thog na mnathan a bhi fìor. Cha d' aithnich iad fhathast co bha maille riu ach dh' eisd iad le ro-aire am feadh 'sa mhinich e dhaibh na faidhean, 's a nochd e dhaibh gu 'm b' eigin do Chrìosd fulang ma rachadh e steach d'a ghloir. Bhean na briathran cho dlùth ri 'n cridhe, 's dhuais iad annta leithid a shòlas 's nach duraichheadh iad dealachadh ris a' choigreach, 's thuirt iad ris—Fan maille ruinn, oir tha e dluth do 'n fheasgar 's tha deireadh an la ann. Ciod a thachair na dheigh so, cha 'n 'eil na soisgeulaichean ag radh, ach a mhain gu 'n do shuidh e gu biadh maille riu, gu 'n do ghlac e aran, 's gu 'n do bheannaich se e, gu 'n d' fhosgladh an suilean 's gu 'n d' aithnich iad e. Bha e maille ris an dà fhear dheug aig an t-suipeir naomh 'san t-seòmar nachdrach, ann an coslas feola 's ann an staid a dhaonnachd, ach b' e so a cheud bhord comanachaidh aig an robh e lathair ann a' staid a ghloire.

An deigh dha dol as an t-sealladh thill an dà dheisciobul gu Ierusalem a dh' innseadh na chuala 's na chunnaic iad. Bha 'n treud beag sgapte le h-eagal 'nuair a dh' fhag Cleopas am baile 's a' mhaduinn, ach 'nuair a thill e 'san fheasgar fhuair e iad cruinn ann an aon aite (cha robh Tomas ann) a' deanamh iolaich 's ag radh—*Dh' eirich an Tighearna, is chunnaic*

Simon e. Ma bha sgeul iongantach aig na h-abstoil ri innseadh do Chleopas, bha sgeul cho iongantach aig Cleopas ri innseadh dhaibh, ach am feadh 's a bha e g'a h-innseadh dh' fhàs a' chuideachd balbh oir feuch, *bha Crìosd maille riu.* Cha chualas fuaim a theachd, 's bha 'n doruis duinte 's cha 'n fhaca suil e, gus an cual iad an guth ciuin air an robh iad eolach—*Sith maille ribh.* Ghabh iad eagal oir shaoil iad gur spiorad a chunnaic iad, ach air dha a lamhan 'sa chasan is larach nan tairngean a leigeil fhaicinn dhaibh chreid iad. Choimh-lionadh dhaibh an gealladh—Chi mi sibh a ris, agus ni sibh gairdeachas agus bhuir 'n aoibhneas cha toirear uaibh.

Dh' innis càch so uile do Thomas ach bha esan an duil gu robh 'n sgeul ro mhaith airson a bha fìor. Chuir e teagamh eadhoin am facal Pheadair is Eoin, 's thuirt e nach tugadh e geill do naigheachd cho neo-choltachd as eugmhais gu faiceadh e Crìosd le shuilean fhein, 's gu 'm beanadh e le mheuran làrach nan tairngean 'na lamhan 's 'na chasan. Bha Crìosd cho caomhal 's cho faighidneach ri teagamhan is cruas cridhe nan deisciobul an deigh na h-aiseirigh 's a bha e ann an laithean fheola, 's thug e do Thomas an dearbhadh a dh' iarr e.

Cha ruig sinn a leas tigh'nn thairis air a' chorr. Anns na sia seachduinnean a bha Crìosd air thalamh an deigh dha eiridh o na marbhaibh dh' fhoillsich se e fein d'a dheisciobuil an iomadh aite 's air iomadh doigh. B'e aiseirigh Chrìosd a chruinnich ri cheile an treud beag an deigh dhaibh sgapadh, agus is e an aiseirigh a' charraig air an do thogadh an Eaglais. Cha robh duil aig na h-abstoil gu faiceadh iad e gu brath tuilleadh an deigh a bhais, 's bha iad a' deanamh deas gu tilleadh dhachaidh is obair rioghachd Dhe a thilgeadh far an lamh. Ach 'nuair a dh' eirich Crìosd, 's a chunnaic an suilean e, 'sa laimhsich an lamhan e, 's a thuig iad gu robh e fhathast maille riu, dh' fhosgail an inntinn air chor 's gu 'n do thuig iad nithean a bha roimhe sin dorch' orra, 's thainig misneach is dochas 'nan cridhe nach b' urrainn an saoghal a thoirt uapa. Dh' fhairich iad gu robh iad air an gairm le Dia gu fianuis a thoirt mu 'n aiseirigh. B'e aiseirigh Chrìosd toiseach is deireadh is teas-meadhoin an searmoin, 's nuair a thagh iad neach a ghabhadh aite Iudais 'nan comunn, thagh iad duine a b' urrainn fianuis a thoirt mu 'n aiseirigh. Shearmonaich iad an soisgeul sin anns an dearbh aite anns an do thachair an t-Ioghnadh Mor, *ach cha b' urrainn Pharasaich no Sadusaich a dhearbhadh gu 'm b' e sgeul fhaoin a bha iad a' labhairt.* Ged a chaidh Crìosd as an t-sealladh tha e fhathast beo. Tha e giùlan air aghaidh ministreileachd a's farsuinge 's is buadhmhoire no b' urrainn e dheanamh ann an laithean 'fheola. Le 'aiseirigh thug e beatha 's

neo-bhasmhorachd gu solus, 's thug e dearbhachd d'a shluagh nach e 'n uaigh ceann an reis, ach gu faigh iad tuilleadh agus buaidh tridsan. Tha e air ardachadh ann an staid gloire, saobhir ann an lanachd beatha as an tarruing an Eaglais a cuibhrionn gus an tig nan naoimh uile ann an aonachd a' chreidimh agus eolais Mhic Dhe chum iomlanachd agus tombas airde lanachd Chrìosd.

Beannaichte gu robh Dia gu bràth,
A chuir an namh fo chois,
'S a thug dhuinn trid ar Ceannard Crìosd
Buaidh shiorruidh agus fois.

I.—BAA BAA.

AN robh thu riamh air an Fhaidhir Mhuilich, a leughadair? Mur robh, faodaidh tu bhi coma, oir mar d' thubhairt Para Mor, cha b'e 'n Sailein dubh baile na biadhtachd, 's airson cùmhradh dheth, dh' fheumadh esan eirigh gu maith moch a dheanadh malairt ri Liosach. Thachair dhomh a bhi ann uaireigin, agus mur tug gnothuch ann mi, thug mi sgeul no dhà as. Bha 'n latha blàth 's leig mi mi féin am shineadh air cnoc a bha taobh na pairce anns an robh 'n Fhaidhir air a gleidheadh. An ceann greis thainig leth sheann duine, 's an deigh dha 'n latha mholadh, shuidh e lamh rium. Chord a sheanchas rium oir bha e furasda gu leoir fhaicinn gu 'm bu duine pongail, ciallach, fiosrach e. Ach a mhic a' chridhe, cha b' fhada gus an robh car eile 'n ruidhle bhodaich. Mhotaich mi gu 'n robh sgaoth de bhalaich mhi-mhodhail a' dol mu 'n cuairt na Faidhreach, 's mar dhroch abhagan, a' toirt greim a sàil gach fir a thachradh orra. Chaidh iad seachad ormsa 's air mo chompanach air a' cheud sgrìob gun am beul fhosgladh, ach air an ath turas, mar gu 'n rachadh am mac mallachd annta anns an aon mhìonaid, sheas iad m' ar coinneamh agus ghlaodh iad—*Ba-Ba-Ba-a-a*. Rinn am bodach a shaoil mise bhi 'na dhuine cho ciallach aon mhìon uamhasach agus bha e air a chois. Chunnaic na sgonn bhalaich an cunnart agus thàrr iad as. Dh' fhalbh am bodach 'nan deigh mar dhuin' air druim dearg a' chuthaich, a' deanamh ghuidheachan oillteil dhaibh, agus a' greasad an siubhail le doirneagan chlach. Ubh, ubh, arsa fear a mhuinntir Cholla a bha dol seachad 'se gaireachduinn, tha i air tigh'nn 'na toit o'n iar-thuath. Chunnaic mi gu'n do thuig esan gu de a thog fearg a' bhodaich ann an doigh cho gàbhaidh, agus dh' fhaighneachd mi dheth ciod idir a chuir an duine air a' bhàinidh. Mata, ars' an Collach, cha 'n fhaca mis' e riamh roimhe, ach tha mi meallt' am bharrail mur Liosach e.

Tuigidh tu nis, a leughadair, gu de chuir am bodach bharr a shiuil. Their ear na *h-òisgean* ri

muintir Liosmor mar fhar-ainm, 's ma tha thusa glic is gaolach air sith, cha toir thu iomradh air caora no odhaisg 'nuair a thachras Liosach ort aig Faidhir an t-Sailein, no margadh an Òbain. Anns na laithean a dh' fhalbh bha na Gaidheal gle dheas gu far-ainmean a thoirt air càch a cheile, ach cha b' ann an droch rùn sam bith a bha iad a' deanamh sin, ach ann am fearas chuideachd. Bha na seann Gaidheal, mar tha Gaidheal an latha diugh, gaolach air geireid facail is bearradaireachd, agus is ann uaith sin a dh' eirich na far-ainmean a tha cho cumanta 'nam measg. Nan deanadh bard aona sgìreachd rann aighearrach is thugaideach mu sgìreachd eile, gheibheadh e duin' a fhreagradh e 'na chùineadh fhein. Tha h-uile h-eilean beag is sgìreachd bheag a' saòilsinn gur h-iad fein ait' a's fhearr o'n ghrein, 's los sin a chuir an ceill do 'n t-saoghal bidh iad a' labhairt gu taireil mu'n coimhearsnaich. Ach labhraidh an coimhearsnaich a cheart cho taireil umpa-san, air chor 's nach 'eil aobhar gearain aig a h-aon dhiu. Tha so fìor a thaobh chinneach eile cho mhaith ris na Gaidheil. Dlùth do Bhagdad anns an aird an ear bha baile beag ris an abairte Naresh, aig an robh a leithid a dhroch cliu 's gu 'm biodh fìr Bhagdad ag radh ris na h-igheannan òga—*Ma phog fear a Naresh thu, cumnt d' fhiacian*. Bha so a' ciallachadh nach robh ann am muinntir Naresh ach na daor mheirlich, ach faodaidh gur h-ann o fharmaid a dh' eirich am facal. 'Nuair a thainig Philip gu Natanael, 's a dh' innis e dha gu 'n d' thainig am Messiah bh' air a ghealltuinn, tha sinn an duil gu robh fiamh gaire air aodann Natanael 'nuair a fhreagair e—*Am feud ni maith air bith teachd a Nasaret*. Tha e coltach gu robh droch ainm aig Nasaret am measg nam bailtean eile an Galile, 's nach robh Natanael ach ag aithris seorsa sean fhacail a chual e. Ach ged a fhuair iomadh aite droch cliu gun a chosnadh, tha e coltach gu robh na bailtean eile ceart ann a bhi cur buirbe is amhlairachd as leth Nasaret, oir tha sinn a' leughadh gur h-e muintir a' bhaile sin a' cheud fheadhainn a dh' fheuch ri lamh a chur am beatha Chrìosd—*Lucas iv. 29*. 'Nuair a bha Pol a toirt comhairle air Titus mu 'obair ann an Crete, chuir e 'na chuimhne nach robh iad fo dheagh chliu a thaobh fìrinn. Tha, arsa Pol, fear d' am baird fhein ag radh—*Is breùgairean a ghnath na Cretich*. Ma bha na Cretich 'nan daoine breugach dh' fhaodadh am bard a theangadh chumail, oir cha bhiodh an fhailing sin an ain-fhios air na h-eileinean eile. 's bhiodh iad deas gu leoir gus an inisg a thilgeil.

Anns na seann laithean bha ràiteachas eadar na finneachan nach 'eil eadar riu an diugh, agus cha bu mhisd leis an dara feadhainn droch thuailas a thogail air an fheadhainn eile. Bhatar a' cur as leth nan Granntach gu robh iad car

geocach agus nach biodh saod maith orra mur biodh a' cholunn air dealbh.

Cha bhi gean air Granntach gus am faigh e brochan.

Bhatar a' cur as leth nan Camshronach gu robh iad spìocach mu ìm, ged a bha iad fialaidh gu leor mu sheorsachan eile bidh. Coltach ris an fhitheach nach toir an t-sùil do na h-iseinnean bu mhaith leis a' Camshronach an t-ìm a ghleidheadh dha fhein.

Iarr gach ni air Camshronach ach ìm.

Ged a bha Clann Illeathain 'nan cinneadh laidir bhiodh càch a magadh orra airson am mòrchuis. Cha 'n 'eil teagamh nach h-e Caimb-eulach gèur air chor-eigin a chuir a' facal am beul an Leathanaich—

*Ged tha mi bochd tha mi uasal
Taing do Dhia is Leathanach mi.*

Bha iad fhein 's na Domhnullaich a' cur farrain air each leis cho uaibhreach, mòrchuiseach 's a bha iad, mar gu 'm bu leo an saoghal gu leir

*Spagadaglig Chlann Domhnuill
Is leom Leathanaich.*

Tha na Sgitheanaich cho taireil air na h-eileinean eile 's a bha Clann Illeathain air na finneachan a bu lugha na iad fhein. Bhiodh iad ag radh gu 'n d' thuirt fear a mhuinntir tir mor—

Nam b' eileanach mi, bu Sgitheanach mi,

a' ciallachadh nach robh eilean eile ghabhadh coimeas ris. Tha na h-eileanan mora 'sealltuinn sios air na h-eileanan beaga, 's bheir muinntir nan eileanan beaga buidheachas do Dhia nach do rugadh iad am Barraidh. Their na Sgitheanaich an t-eilean, is muinntir Urchadainn an gleann ri tir an duthchais, mar nach biodh eilean no gleann eile fo 'n ghrein ach iad fhein. Ach ma theid thu an seanchas ri Leodhasach, cluinnidh tu am facal,

*Cho fad 'sa bhios maide 'sa choill
Bidh foill 'san Sgitheanach,*

's ma theid thu an seanchas ri fear a Srath-Ghlais innsidh e dhuit nach 'eil bodaich Ghlinn Urchadain an ni a shaoil thu.

Cràbhadh a' Ghlinne—malairt nam muc.

Bha mi bruidhinn ri Tiristeach an uiridh, 's thug e tarruing air duin' air am fac' e deur beag drama beagan roimhe sin. Nach do shaoil mi, arsa mise, nach cuireadh e 'na bheul e. *An e'n t-Ileach, ars' esan, fear mo ghraidh.* Tha na Muilich gu maith taireil air daoin' eile agus faodaidh gur h-e sin a thug air càch a bhi cho trom orrasan

*Muileach is Ileach is deamhan
Triuir a's miosa 's an domhan
'S mios' am Muileach no 'n t-Ileach
'S mios' an t-Ileach no 'n Deamhan.*

Tha facal eil' ann a tha 'g radh.

*Cha 'n fhaic am Muileach nach sanntaich am Muileach,
Na shanntaicheas am Muileach, goididh an Collach
Na ghoideas an Collach cuiridh an Tirisdeach am falach.*

Tha e soilleir o'n fhacal so gur h-ann aig an Tiristeach a bhiodh a' chobhartach air deireadh na cluiche, 's nach fàgadh e aig càch ach an eucoir gun a duais. Tha e air a radh nach do ghabh Gaidheal riamh athadh airson an seorsa meirle so—*Fiadh a beinn, slatag a coill, is bradan a uisge.* Bu duilich do na Tirisdich 's do na Collaich rud a ghoid nach gabhadh faotainn, ach bha seorsa meirle eil' ann, as nach do ghabh iad riamh a' bheag a thamailt, agus b'e sin—*cobhartach cladaich.* Bhiodh na Tirisdich a' cur as leth nan Collach nach deanadh iad tapadh sam bith ri cliathaich *Wreck* air sgeir mhara, no ri solus latha, ach neo-ar-thaing nach goideadh iad an stuth a chuireadh na Tirisdich gu tir.

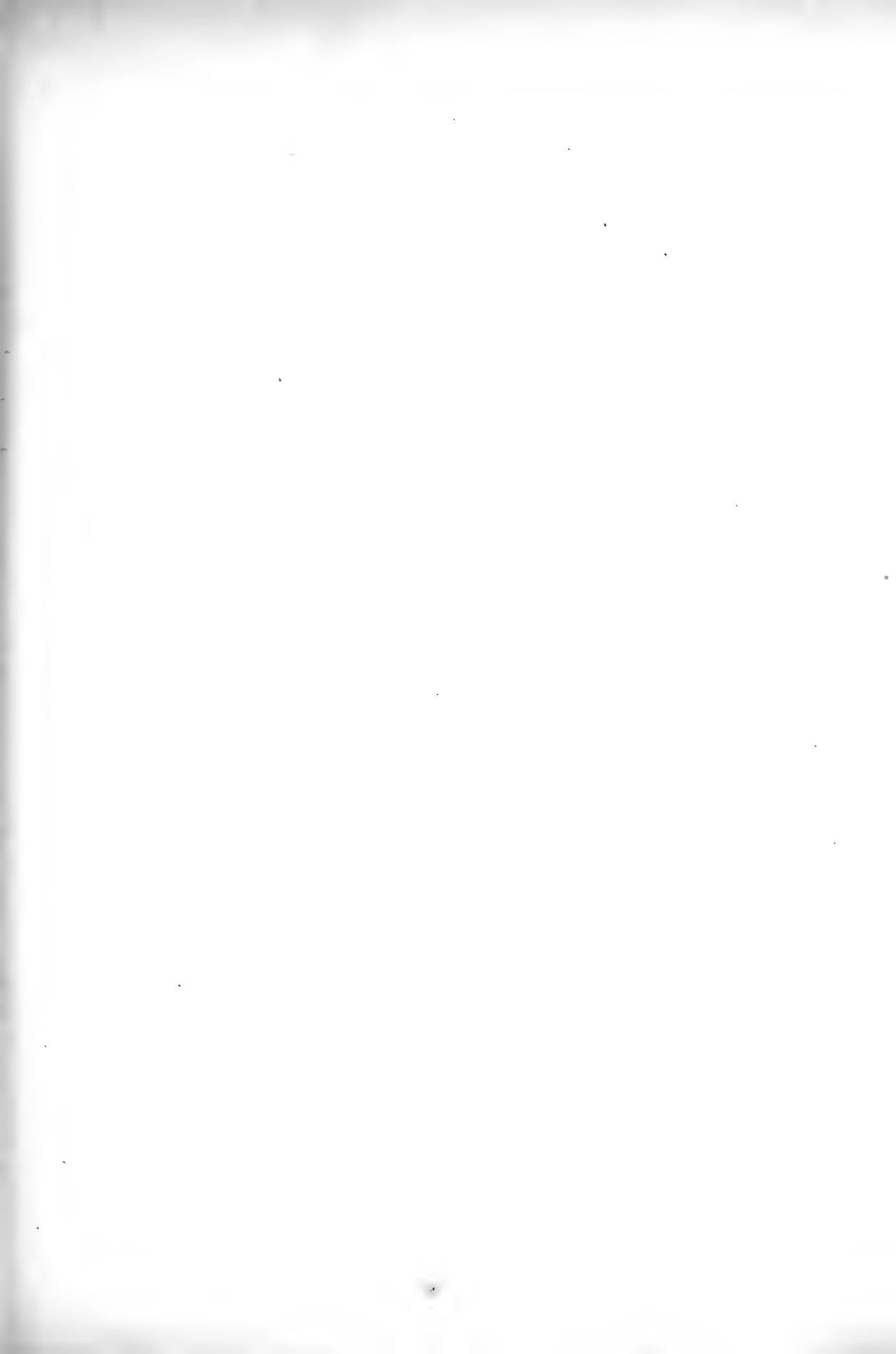
Cha 'n 'eil baile beag an Tiriodh air nach 'eil far-ainm aig càch,

*Bhalla—Na sgait.
Salum—Na sithichean.
Ruaig—Na ròin.
An caolas—Na tunnagan.*

Cha tuig duine nach do rugadh 's nach do thogadh 's an eilein leud is airde 's doimhne 'n fhacail so—*Fir Sgairnis is mnathan Odhraisgear.*

Theirear ris na Diuraich na h-eich, 's their na Diuraich ri muinntir Chnapadail an *crodh maol*. Tha e furasda gu leor a thuigsinn gu de bha 'm beachd nan Diurach ann a bhi 'g radh crodh maol ris na daoin' eile, ach cha 'n 'eil e furasda radh gu de tha na h-eich a' ciallachadh. Faodaidh gur h-e spionnadh nan Diurach a thug na h-eich orra, oir 'nuair a bhitear a' moladh neach air son spionnadh theirear—tha e cho laidir ris an each. Anns na far-ainmean tha daoin' air an samhachadh mar is trice ri beothaichean na talmhainn, eise na mara, is eoin an adhair. Faodaidh mi cuid air a bheil cuimhn' agam a chur sios air an duilleig so, ach theirinn riut a leughadair, c'ait' air bith an do rugadh tu, gun mhiòthlachd a ghabhail 's gun dol air a' bhainidh mar rinn an Liosach 'nuair thuirt balaich an t-Sailein, *Ba-Ba Baa*. Ach ma theid, mo thogair; cha ruig na doirneagan ormsa.

*Muile—na doideagan.
Leodhas—na birich.
An Ros—na gamhna.
I.—na h-eich.
Sleibhte—na cearcan.
Gleann-eilg—oisgean nan casa caola.
Cearara—na h-eireagan.
Airdnamurchan—na cnodain.
Lathurna—na losgain.*

AN DUINE BEANNAICHTE.

CHA 'N 'EIL an t-salm so fada, ach faodar a radh uimpe mar thuit fear de na h-athraichean mu aon de litrichean Phòil—"ged tha i beag tha i brioghmhor." Their cuid gur h-e Solamh a sgrìobh i los a cur aig toiseach co-chruinneachadh de bhàrdachd athar a rinn e. Cha 'n urrainn sinn a radh co dhiu a tha sin fìor no nach 'eil, ach a dh' aon chuid, tha i freagarrach gu leor mar roimh radh do laoidhean Dhaibhidh. Tha i a' teagasg ann an dòigh shimplidh is dhrùidhteach an fhìrinn a tha na sailm uil' a' teagasg, gur beannaichte iadsan air a bheil eagal an Tighearna 's gur h-olc a dh' eireas do na h-aingidh.

Ann na ceud trì rannan tha 'n Salmadair ag innseadh cìod iad comharan an fhìreìn. Tha e tighinn thairis an toiseach air nithean a sheachnas an duine diadhaidh, 's 'na dheigh sin tha e 'g ainmeachadh na nithean anns an gabh e tlachd.

*Cha ghluais e an comhairle nan aingidh
Cha seas e an slighe nam peacach
Cha suidh e an caithir luchd fanoid.*

Cha 'n urrainn dall, dall eile a threorachadh agus tuitidh esan a ghabhas comhairle an aingidh anns an làthaidh. A reir teagasg an t-seann Tiomnaidh, tha 'n duin' aingidh co-ionann ri amadan, oir cha 'n 'eil eagal De air agus is e eagal De toiseach a ghliocais. Cha 'n iarr an duine glic comhairl' air amadan, oir tha fìos aige nach tìg as a' phoit ach an toit a th' innte. Gabhaidh an duine glic comhairle dhaoine glic agus bheir e geill do 'n fhacal—Ma thàlaicheas peacaich thu, na aontaich leo. Cha mhò a sheasas an duine glic an slighe nam peacach. Cha 'n e mhàin gu 'n seachain e olc ach seachnaidh e coslas uilc. Taghaidh e a chompanaich. Is maith leis conaltradh a dheanamh rìusan a tha gabhail tlachd anns na nithean a's toigh leis fhein, agus cha bhì iarraidh aig' air seachnas na feadh-nach nach labhair ach faoinis. Cha suidh e an cathair luchd fanoid. Nan deanadh e sin, cha bhiodh e an dara cuid glic no diadhaidh, oir tha spiorad a' mhagaidh agus spiorad na diadhaidheachd calg dhìreach an aghaidh a cheile. 'Nuair a thoisicheas duine air fanoid a dheanamh air diadhaidheachd 's air eaglaisean, 's air luchd aideachaidh, 's air a' Bhiobull, tha e ann an staid chunnartaich. Tha e air tuiteam cho ìosal 's is

urrainn dha tuiteam. Air cho fad 's gu 'n teid duin' air seacharan, 's air cho domhain 's gu 'n tuit e anns a' pheacadh, cha ruigear leis dochas a chall uime ma tha urram do Dhia 's do dhiadhaidheachd 'na chridhe. Ach ma chailleas e sin, 's ma thoisicheas e air fanoid a dheanamh orra, tha e ullamh. Cha ruigear leis a bhì bruidhinn ris oir cha ghabh e comhairle. *Esan a bheir achmhasan do dh' fhear fochaid, gheibh e dha fein masladh.*—Gnath-fhocail ix. 7. Tha fear na fochaid daonnan 'na dhuin' aig a bheil inntinn bheag is cridhe cruaidh is anam gun urram. Tha shùilean dùinte, 's cha d' fhuair e riamh sealladh air nì sam bith a's fhearr no e fhein. Magaidh e air crabhadh athar, 's air uirnghean a mhathar, agus an duin' a dheanadh sin mhagadh e air Dia. Cha 'n 'eil eagal Dhe no dhaoin' air, 's cha chuir e dragh sam bith air ged a ghortaicheadh e le bhriathran magail cridheachan dhaoin' a's fhearr no e fhein. Tha fear na fochaid fada fada o rioghachd Dhe oir tha an spiorad a th' air a ghiulan calg dhìreach an aghaidh spiorad Chrìosd.

Ann an dara rann tha 'n Salmadair a' toirt seachad dà chomhara leis am feudar an duine diadhaidh aithneachadh.

*Tha tlachd aige do dh' fhacal an Tighearna.
Tha e daonnan a' beachd-smuaincachadh air.*

Tha facal Dhe 'na lochran dha. Cha 'n 'eil leabhar a sgrìobhadh riamh a tha cho prìseil do chreidmheach ris a' Bhiobull. Tha e dhaibh 'na sholus. Tha e dhaibh 'na lorg. Tha e dhaibh 'na chlàidheamh. Le sailm molaidd iad Dia ann an la an aoibhneis. Le geallaidhean an leabhair naomh neartaichidh iad an cridhe ann an la na trioblaid. Le claidheamh an fhacail cuiridh iad ruaig air an namhaid ann an la a' bhuairidh. Gheibh iad comhairl' is misneach is comhfhurtachd ann air reir am feuma. Tha saoihbheas do rannsaichte anns an fhacal, 's cho bitheanta 'sa rannsaicheas iad e, gheibh iad seudan ùr is luachmhor ann. Mar is motha tlachd dhaoin' ann am facal Dhe, is ann a's fhaide tha iad air an aghaidh 's a' bheatha spioradail. Do na daoin' aingidh 's do luchd fanoid tha 'm Biobull mar gu 'm biodh fearann tana, tioram, creagach, gun sugh, ach do na daoin' a' bhlaiss deagh thiodhlac Dhe tha e mar gum biodh tìr a ta sruthadh le mil' is bainne. Tha saoihbheas ann am facal Dhe a dh' aimseas eadhoin air daoine baoghalta

is luchd siubhail, ach is ann dhaibhsan a thaisgeas 'nan cridhe e, 's a bheachd-smuainicheas air, a la agus a dh' oidhche, a dh' fhoillsicheas an Spiorad Naomh an lànachd brìgh is glòir a tha foluicht' ann. Cha leugh na daoine aingidh am Biobull ged is iad a's motha feum air, 's nuair a leughar 'nan eisdeachd e cha toir iad aire. Ach cha 'n ann mar sin a tha 'n creidmheach. Tha 'm facal 'na cheol binn d'a chluais, 's 'na lòn d'a anam agus madainn is feasgar nì e 'n uirnich—Fosgail a Dhe mo shuilean chum gu 'm faic mi nithean iongantach 'nad lagh.

Anns an treas rann tha 'n Salmadair a' teagasg gu bheil beannachd Dhe a leantuinn nan daoine a sheachnas olc 's a ghradhaicheas a lagh. Bidh iad mar chraoibh suidhichte ri taobh sruthaibh uisge, a bheir a mach a toradh 'na h-aimsir agus nach cail a duilleach. Cha 'n e mhaing gu bheil am firean a' giùlan toradh na fireantachd, ach tha bheatha sgeadaichte le maise na diadhaidheachd. Cha luidh aois air. Tha 'oige air a h-athnuadhachadh. Fanaidh a dhuilleach gorm 's bidh fàs is cinneas air gus a' chrìoch.

Bidh piseach air an fhìrean chòir
Mar phailm-chrann urar glas,
Mar sheudar ard air Lebanon
A' fas gu dìreach bras.
An dream tha air an suidheachadh
An tigh 'san aros De,
An cuirtibh greadhnach ard ar Dia
Sior fhasaidh iad gach re,
'S an àm 'sam bi iad aosmhor liath
Bheir iad mor mheas a mach
Is bithidh sultmhor le deagh bhlàth
Dhiubbh sud gach uile neach.

Tha an t-Seann Tiomnadh a' cur an tuilleadh cudthrom air a cheangal a tha eadar fireantachd is soirbheachadh no tha an Tiomnadh Nuadh a' deanamh, ach eadhoin anns an Tiomnadh Nuadh thatar a' foghlum gu bheil an diadhaidheachd tarbhach chum nan uile nithean, 's gu bheil gealladh na beatha ta làthair aice cho cinnteach ri gealladh ta ri teachd. Cha 'n eirich olc do shluagh an Tighearna oir dìonaidh a chumhachd-san iad agus leanaidh a mhaithneas iad. Is urrainn iad earbs' a bhi aca gu bheil gliocas is gradh Dhe a comh-oibreachadh le cheile air an son. Cha chum Dia nì maith sam bith uapasan a tha gluasad air reir a lagha. 'Nuair a tha duine a' gluasad ann an eagail an Tighearna, 's a' deanamh a thoile, 's ag earbsadh as le 'uile chridhe, faodaidh e inntinn shocrach a bhi aige, oir tha uile chumhachdan an t-saoghail ag oibreachadh air a thaobh. Tha na reultan o'n sligheannaibh arda a' cogadh as a leth.

Ceart mar a ta na beanntan ard
Timchioll Ierusalem,
'Tha Dia mar sin a nis gu sior
Timchioll a phobuill fein.

Is urrainn am firean geallaidhean a' Bhiobuill a thagar agus tha na geallaidhean sin dha 'nam beatha. Tha fios aige nach treig Dia e, 's air cho dorcha 's cho duilich 's gu 'm bi an rathad tha Fear cuideachaidh air a laimh dheis. Cha 'n ann mar sin a tha 'n t-aingidh. Tha 'n Salmadair 'g.a choimeas ri moll, nì a tha gun sugh, gun bheatha, gun chinneas, 's gun mhaise. Sgapar e leis gach gaoth a sheideas, 's theid e as an t-sealladh. Air chuimhne gu brath bidh am firean ach sgriosar an t-aingidh. Tha peanas a' leantuinn peacaidh cho cinnteach 's a tha ghrian 's 'na neamhan. Cha ghabh an gnothuch a chur tuilleadh 'sa choir laidir. Tha gnais Dhe an aghaidh aingidheachd is luchd deanamh an uilc. Cha mhagar air Dia, 's cha ghabh eucoir foluch o shuilean. Faodaidh droch dhaoine 's luchd fanoid iad fhein a mhealladh car greis, le bhi toirt orra fhein a chreidsinn gur coma le Dia co dhiu a nì iad olc no maith. Faodaidh iad socrachadh air an deasgainibh agus sìth, sìth a radh r'an anam, ach tha facal Dhe ag radh—*Chn 'n 'eil sìth do 'n aingidh.*

Is beannaichte iadsan a dh' eisdeas facal Dhe agus a nì e, a ghradhaicheas fireantachd agus a dh' fhuathaicheas peacadh. Bidh iad anns an t-saoghal so mar chraobhan suidhichte ri taobh an uisge. Sgaolaidh iad a mach an geugan 's bidh an duilleach gorm. Bheir iad a mach toradh 's bidh an toradh milis do bhlas. 'Nuair a thig am bas gu sluagh an Tighearna, cha 'n 'eil iad mar chrìonaich a th' air a gearradh sìos, ach tha iad mar chraobhan òg air an atharrachadh o aon aite gu ait' eile—eadhoin gu garradh mais-each Dhe far am faigh iad fàsghadh is blàs, 's far an cinn iad nì 's guirme 's nì 's toraiche ri taobh abhainn na beatha a tha sruthadh o chaithir Dhe is an Uain.

CUAIRT A' MHINISTEIR GHALLDA.

[*Bha so air a sgrìobhadh leis an Ollamh Tormoid Mac Leoid nach maireann ris an abairte "Caraid nan Gaidheal."*]

THACHAIR dhomh o chionn latha no dha a bhi coiseachd dhachaidh o thurus air an robh mi, agus smaintich mi ath-ghoirid a ghabhail thairis air guala beinne a thug gu gleann tiorail mi, anns an robh àireach bhò a chomhnuidh. Bha meas mor agam air mar dhuine glan, ceanalta, diadhaidh. Is mi a phòs e agus a bhaist an t-aon duine cloinne a bh' aige—leanabh gille a bha nis mu bhliadhna gu leth a dh' aois. Chuala mi le mor ionaguin gu 'n robh an leanaban òg so do reir coslais dlùth do 'n bhàs. Bha mathair an leinibh 'na h-òg mhnai cho tlachdmhor 's a chiteadh am measg sluaigh, nighean na deagh

chàraid a chaochail mar mhios dà cheile. Bha so 'na dheuchainn a luidh tròm oirre, agus o'n robh i faotainn càileigin de dh'fhaochadh an uair a ghlac tinneas a paisde lurach fhein—màgaran leinibh cho àillidh 's a chunnaic mi riamh.

Mar a dhlùthaich mi air an dorus, thainig bana - choimhearsnach choir a bha cumail cuid-eachd ris a' mhnaoi so, fhad 'sa bha companach a muigh 's a' bheinn, a mach am chòmhdail. Bha na deoir a' ruith sìos o'gruaidhean, agus dh'fhaig i mo lamh le mor chaoimhneas. "Is e an 'Ti a's airde," deir ise, "a chuir an rathad sibh. Mo thruaighe! Seonaid bhochd, 's ann aice a tha feum air 'ur faicinn."

Thuig mi mar a bha 'chùis. C'uin, a deir mise, a chaochail an leanabh? Dh'innis i dhomh gu'n d'fhag an deo e o chionn leth uair a dh'ùine. Chaidh mi 'stigh agus fhuair mi mathair an leinibh 'na suidhe ri taobh na leapa as an d'eirich i, an uair a chual i gu'n robh mi a' gabhail a dh'ionnsuidh an tighe. Bha 'n corp beag 'san leabaidh—rugha fhathast 'na ghruaidh mhaoith, fiamh a ghàir air aodann blàth, a shuilean dùinte, a lamh bheag fhathast an uachdar, agus e uile gu leir mar gu 'm biodh e ann an suain shàmbhaich, ach b'e cadal a' bha is a bh'ann. Shuidh mi ri taobh na leapa, chunnaic mi gu 'n robh an teud òir air a bhristeadh, agus a' chuach òir air tuiteam as a cheile. Bha suil a mhathar fhathast air an leanabh, agus i 'turamanaich ann an tròm bhròn, 's a dà laimh paisgte air a h-uchd.

Tha do spairn-sa, a ghraidh, seachad, deir ise, agus carson a bhiodh do mhathair a' gearan. Tha thus', a rùin, aig fois, agus carson a bhiodh mo chridhe truagh mar so 'an impis sgàinidh.

Thuit a deoir gu frasach, agus cha b'e 'n t-àm am bacail. Is sochair so a bhuineas do Nadur, na deoir a shileadh fo bhròn, agus bu chruidh chridheach an neach a dh'fheuchadh ris an t-sruth so a chasg. Is furasd' achmhasan agus comhairle rohaith a thoirt seachad do luchd a' bhròn; ach 's e 'n cairdeas a's airde anns na h-amannan deuchainneach sin ar deoir a shileadh leo an samhchair, agus ceadachadh do'n chridhe làn fhaochadh 'faotainn 'na chainnt agus 'na osnaichean fhein, oir da rìreadh

*Tha sòlas ann an tuirleadh le sìth
'Nuair a dh' aomas cliabh tuirse gu bròn.*

Thionndaidh an dùile bhronach so rium agus thuirt i—Am bheil 'ur teaghlach an diugh 'nan slàinte? Ciamar a tha 'n leanabh a's òige? Chuala mi gu 'n robh e 'gearan.

Cliu do Dhia, fhreagair mi, tha iad uile 'nan slàinte, agus tha 'n leanabh beag a' dol am feabhas.

Is maith sin, a deir ise, cha robh ach seachd-uinn aois eadar e fhein 's mo ghràdh-sa a tha 'n

so 'na shineadh. Thugaibh maitheanas dhomh 's thig mi gu ciuineachd ann an uine ghoirid. Cha 'n urrainn domh fhathast a bhi sàmhach, ach taing do 'n 'Ti a's airde, tha mi strìochdta fo 'laimh. Ach am bheil mo leanabh da rìreadh marbh! Am fosgail na sùilean tlàth sin nì 's mò! Is minic, a ruin mo chridhe, a shuidh mi mar so taobh do leapach, a' deanamh faire ort agus thu 'nad shuain, agus an gaire faoin ag iadhadh air do ghnuis. Is minic a thuirt mi 'am chridhe gòrach. Bithidh mo leanabh-sa fhathast 'na dhuine, theid e mach agus thig e steach 'am lathair, bithidh sinn a seanachas ri cheile, theid thu leam do thigh an Tighearna, agus suidhidh tu ri m' thaobh. O! is minic a thuirt mi, a chuilein 's a ghaoil, bithidh thu fhathast ad chùl-taic dhomhsa agus do d' athair bochd, a tha nis a' siubhal na beinne, a' smaointeachadh gu bheil a phaisde beo, 's gu'n togair e 'ga ionnsuidh mar bu ghnath leis a dheanamh; ach mo chreach, 's mo leireadh! cha togair. Is minic a thuirt mi, seasaidh tu d'athair agus do mhathair ann an la na deuchainn, dùinidh tu ar suilean agus theid thu fo ar cinn do'n chill, ach cha bhi e mar sin. Tha mo bhlàth boidheach air a ghearradh sìos agus thuit mo dhochas maille ris. Gu dilinn, a rùin, cha streap thusa tuilleadh suas ri broilleach do mhathar, cha duisg do bhriagail bheag fonn mo chridhe. B' uallach mo cheum 'g ad ghiulan an coinneamh d'athar mu fheasgar —b' eutrom mo chridhe 'nuair a chithinn e tighinn, agus do ghairdeanan beaga sìnte 'na chomhdail; ach b'i sud an aisling ghearr. Am feadh 'sa bha 'n deo 's a' choluinn, bha m' uirnigh shuas air a shon, dh' amhairc mi chum nam beanntan sìorruidh, ach cobhair cha d' thainig.

Stad, a Sheonaid, deir mise, na labhair mar sin. Am bheil thu 'smaointeachadh nach d' rainig d' uirnigh cathair nan gràs. Gu deimhin rainig—chuala Dia thu agus rainig do ghearan, cha 'n e mhain cathair ach cridhe an Athar throcairich. Agus a Sheonaid, inuseam dhuit, fhreagair Dia d' uirnigh. Ghuidh thu gu deimhin gu 'm biodh do leanabh air a chaomhnadh, ach thuirt thu 's an àm cheudna, na b'i mo thoil-sa ach do thoil-sa gu'n robh deanta. Ghuidh thu gu 'n deanadh e mar chitheadh e 'na ghliocas fein iomchuidh agus rinn e sin 'na dhoigh agus 'na àm fein. Cha b' ann idir an diomhain a dh' amhairc thu chum nam beanntan sìorruidh. Cha do thionndaidh creidmheach riamh a shùil an rathad sin an diomhain. Cha do dhruid Dia riamh suas a throcair chaomh an aghaidh na dream sin aig a bheil gradh dha, agus a chaoidh cha druid, oir is fuaire na sneachda nan sìon gradh mathar d'a leanabh fein ann an coimeas ris a' gradh a tha aig Dia dhaibhsan a tha 'nam mic 's 'nan nigheanan dha.

O! deir Seonaid, nach robh cridheachan againn gu so a thuigsinn ann an la na deuchainn. Da rìreadh thubhairt mi, A thoilsan gu 'n robh deanta, ach O! cha 'n fhaod mi aicheadh nach b'i durachd m' anma gu 'm biodh mo leanabh aillidh air a chaomhnadh.

Ciod an toil, a deir mise, a bu choir a bhi deanta — do thoil-sa a thainig a dh' ionnsaidh an t-saoghail o chionn latha no dhà agus ann an latha no dhà a dh' fheumas fhàgail, thusa a tha dall, aineolach gun fhios agad ciod a ta maith dhuit no esan a tha o shiorruidheachd gu siorruidheachd, nach urrainn ni sam bith a dheanamh ach na tha maith agus na tha chum maith; agus d'am buin caoimhneas agus gràdh, iochd agus gliocas, gun tomhas agus gun chrìoch.

Gu cinnteach, fhreagair ise, tha sin fìor, ach b'e mo mhiann gu 'n robh mo leanabh air a chaomhnadh.

Tha sin, a deir mise, ro nadurra, ach thoir so leat, gu 'm b'e do mhiann-sa a chumail anns an t-saoghal bhochd, bhuaireasach so far am bheil peacadh, mulad, is bàs. Ma dh' fhaoidte gu 'm b'e so airde d' iarrtais agus suim do ghraidh dà thaobh: ghradhaich Dia e na bu mho, cha do chailleadh idir do leanabh, thug e fein leis e do thir an àigh. Fo iarmailt a tha ni 's aillidh na tha os cionn an t-saoghail thruaigh so, dh' ath bheothaich e lòchran a bheatha, agus tha e nis a' soillseachadh 'na reult ard nach mùchar a chaidh. "A leinibh bhig," deir mise, "thus' a bha o chionn ghoirid a' plogadh fo iarguin bàis, tha thu nis ad aingeal fa chomhair cathair na gloire."

Phaisg mathair an leinibh a dà laimh, dh' amhairc i suas le aiteas ciuin, strìochdta, ged a bha na deoir fhathast a' tuiteam gu frasach.

"O!" a deire ise, "ma tha e mar sin?" Tha e mar sin, fhreagair mise, oir is e beul na frinn a thubhairt, *d'an leithidibh so tha rioghachd ncimh*. Esan a thog na leanabain bheag 'na uchd agus a bheannaich iad, 'se labhair na briathran solasach sin agus 's i chainnt an diugh riutsa, An ni so a rinn mi cha tuig thu an trath so ach tuigidh tu e 'n deigh so. Nam biodh an leanabh air fhagail agadsa, am b' urrainn duit a radh ris, cha ghuil thu a chaidh, tha d'amhghair gu brath seachad, agus bron no mi-ghean cha 'n fhiosraich thu gu dilinn. Am b' urrainn duita ni sam bith a leigeadh ris dha 'san t-saoghal so, cosmhuil ri glòir Dhe agus an Uain? So uile rinn Dia air a shon agus am bi thusa a' caoidh mar neach gun dochas.

Feuchaidh mi, deir ise, ri bhi strìochdta, cuidichidh an Comfhurtair mor mi. O! c' ait' an deachaidh mo chreidimh. A' cheud uair anns an do chàireadh an naoidhean ann am uchd, agus anns an do dhuaisg mo thaingealachd

dhasan a thug dhomh leanabh beo, b'e mo ghuidhe durachdach gu 'm biodh e 'na leanabh do Dhia agus is iomadh uirnich de 'n t-seorsa cheudna sin a chuireadh suas o'n àm sin as a leth; agus as am bi sinne 'gearan gu 'n do ghairmeadh air falbh e. Cha do gheall Dia dhomh aireamh bhliadhnachan dheth. Bha gradh agam ort, mo leanabh; bha gradh mor agam ort, ach esan a bhuilich orm e, ghairm e uam e, Gu ma beannaichte gu robh ainm an Tighearna.

Ghairm, arsa mise, agus tuigidh tu fhathast gur h-ann 'an caoimhneas a chaidh sin a dheanamh. Is dòcha gu 'n do shocruch thu do chridhe ro mhor air an leanabh so, agus bha fhios aige-san a thug uait e nach biodh tu mar bu choir dhuit agus am biodh do chridhe gu h-iomlan aige fein.

Agus bithidh mo chridhe aige, deir ise, 's i 'g eirigh agus a sgaoileadh brat eutrom thairis air aogas an leinibh. Is tric a smaointicheas mi ort-sa agus air an duthaich shona gus an deachaidh tu. Agus, O! an e nach faod mi an dochas ait sin àrach, gu 'm bheil thusa, ailleagan m' anma dlùth dhomh air amannaibh, ged nach leir dhomh thu le m' shuil. Ma tha mo leanabh 'na aingeal, nach luchd frithealaidh iad uile air oighreachan a' gheallaidh.

Anns a' cheart àm so thainig Ailean còir a stigh, chual e mar thachair. "Tha gach ni gu maith," deir esan "'s e Dia a thug so mu 'n cuairt" Buidheachas d'a ainm a thug dhuinn, 'ainm -san gu robh air a ghlorachadh a thug uainn.

An deigh beagan seanchais a bhi agam riu, agus ar n-uirnich a chur suas le cheile, dhealaich mi riutha. Gu 'n tugadh Dia gu gach neach a leughas an sgeul so an t-aigne ceudna 'bhi aca ann an là na deuchainn.

LAOIDH DHEALACHAIDH.

'Thoir dhomh comhara air mhaith.'

Dhia, mu 'n dhealaich sinn bi tabhairt
Dhuinn gu gràsmhor, gràidh gun dìth;
Beannaich d' fhacal 'chaidh a labhairt;
Beatha builich oirnn, is sìth;
'S nuair a thilleas sinn do 'n t-saogh',
Biodh ar crìdh' ad chomuinn gaol;

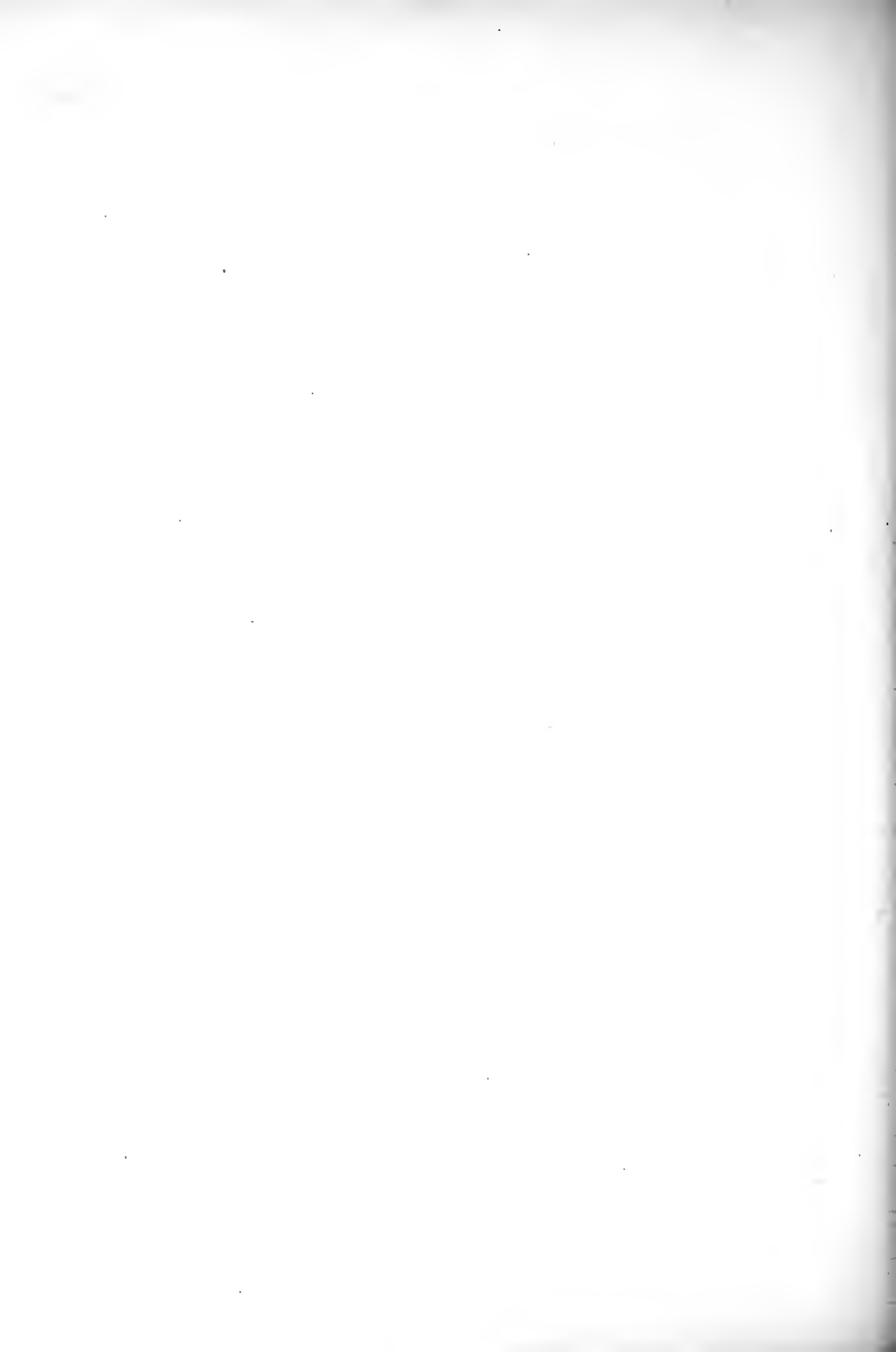
Thoir dhuinn stiùradh

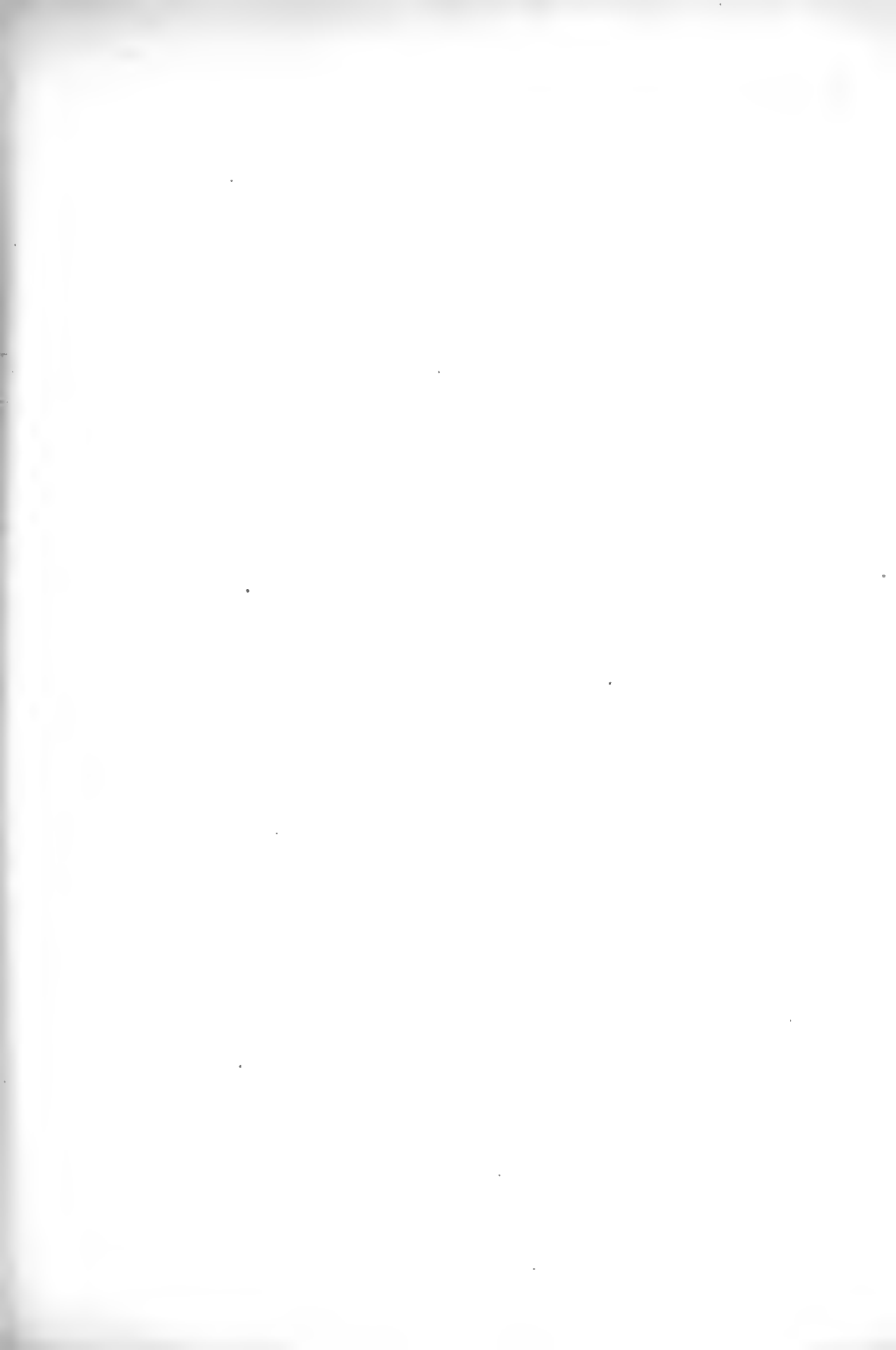
'S dìon o chiùrradh,

Gus an ruig sinn lànachd mhòr

Do chuid naomh, gu h-àrd an Glòir. AMEN.

FRADHARC SPIORADAIL.

Tamull beag agus cha'n fhaic sibh mi, agus a ris, tamull beag agus chi sibh mi.—EOIN XVI., 19.

THA e coltach nach do thuig na deisciobuil am facal so 'nuair a chual iad e an toiseach. Thuirt iad ri cheile, *Ciod e so a ta e 'g radh.* Ach ged nach do thuig iad e, cha dh' fheoraich iad do Chriosd ciod a bha e ciallachadh. Faodaidh gu robh iad an duil gu'm biodh e ro dhàna dhaibh sin a dheanamh, no gu'n robh eagal orra gu'n cluinneadh iad rud nach cordadh riu. Beagan roimhe so thoisich esan air innseadh dhaibh nach gabhadh an crann ceusaidh seachnadh, 's gu feumadh e fulang fo lamhan nan sagairtean 's an luchd riaghlaidh. B'e sin seanchas a bu lugha air na deisciobuil, oir bha 'n cridheachan an ceangal ris cho mor 's nach duraichdeadh iad iomradh a chluinntinn air dealachadh, agus faodaidh gur h-e a chum sambach aig an àm so iad—eagal a bhi orra gu 'n toisicheadh e air labhairt mu 'bhas.

Ach bu leir do Chriosd ciod a bha 'nan cridhe, agus thubhairt e riu, am bheil sibh a' feoraich 'nur measg fein mar a thubhairt mi, Tamull beag agus chi sibh mi? Ged nach do chuir e solus air an dearbh fhacal a bha 'na chnap starra dhaibh, labhair e briathran eile a thug fois d' an intinn.

Am bitheantas tha e ni's usa dhuinne nach faca Criosd riamh 's nach cual a ghuth a bhriathran a thuigsinn no bha e do na daoine ris an robh iad air an labhairt. Tha sinn 'nar n-oighreachan air eolas is gliocas nan dà mhìle bliadhna a chaidh thairis o chualas a ghuth. Is urrainn sinn sealltainn air ais air eachdraidh a bheatha mar nach b'urrainn do na h-abstoil. Fhuair sinne 'na iomlanachd am foillseachadh a fhuair iadsan uigh ar n-uigh mar b'urrainn iad a ghiulan. Cha chuir na briathran a labhair e mu 'bhas eagal oirnn mar chuir iad eagal air Peadar, oir tha fios againn ciod a tha dol a thachairt, agus tha sinn cinnteach nach gleidh an uigh e, 's gu'n eirich e an tri laithean le buaidh is beatha. Tha a theagasg 'nar lamhan gu h-iomlan, agus is urrainn sinn aon fhacal a choimeas ri facail eile, air chor 's gu bheil iomadh facal a bha 'na ràdh dorchda do na h-abstoil soilleir gu leoir 'nuair a sheallas sinn orra ann an solus na codach eile de theagasg Chriosd, agus a

reir Spioraid an Tiomnaidh Nuaidh. A thuilleadh air sin, fhuair an eaglais tiodhlac an Spioraid Naoimh mar thoradh obair Chriosd air thalamh, agus tha an Spiorad 'ga treorachadh ceum air cheum chum gach uile fhirinn. Tha solus aig creidmhuich an latha diugh nach robh aig an eaglais ann an laithean a leanabachd, agus tuigidh iad nithean a bha gle dhorchda do na h-abstoil 'nuair a labhair Criosd iad riu an toiseach.

B'e am facal *tamull beag* a bha 'na dhuileadas do na deisciobuil. Cha robh fios aca ciod a dheanamh iad dheth, no ciod an uine a bha e ciallachadh. Tamull beag agus cha'n fhaic sibh mi, agus a ris, tamull beag agus chi sibh mi. Bha e dhaibh mar gu'm biodh tomhseachan nach b'urrainn dhaibh fhuasgladh, agus mu dheireadh thubhairt iad—Cha 'n 'eil sinne a' tuigsinn ciod a ta e 'g radh. Tha sinn an duil gur h-ann 's na facail *faic* agus *chi* a gheibhear an iuchair a dh' fhuasglas an tomhseachan, 's nach h-ann 'san fhacal *tamull beag*. Faodar an smuain a labhair Criosd aig an àm a chur anns an doigh so—Sia seachduinnean 'na dheigh so cha'n fhaic sibh mi gu corporra, ach sia seachduinnean 'na dheigh so chi sibh mi gu spioradail. Mar gu'n abradh e riu, Ged tha sibh 'g am fhaicinn an drasd le suil ur cuirp, tha mo ghloir folaichte oirbh. Cha 'n fhaic sibh lanachd mo ghloire gus an caill sibh sealladh orm le 'ur suilean 's an toisich sibh air mo làthaireachd fhaireachduinn gu spioradail. Bha e cur 'nan cuimhne gu'm bu bhuannachd dhaibh esan a dh' fhalbh, oir ged a rachadh e as an t-sealladh ann an aon seadh, bhiodh e ni bu dluithe dhaibh ann an seadh eile. Cha robh anns an t-sealladh a fhuair iad air ann an làithean fheola ach earlais de'n ghloir, gheibheadh iad eolas a b' airde agus sealladh a bu mhaisiche an deigh dha bhi air ardachadh.

Ged nach faicear Criosd an diugh le suil duine, tha e combnuidh an cridheachan chreidmheach, agus tha a lathaireachd aithnichte dhaibh le ministreileachd an Spiorad. Tha iad cinnteach gu bheil e ann an daimh cho dlùth dhaibh 'sa bha e do'n dà fhear dheug 'nuair a choisich iad maille ris air raontan Ghalile. Air uairean, bidh sinn a' saolsinn gu'm biodh eolas a b' fhearr againn air Criosd nam faca sinn e le'r suilean mar a chunnaic Peadar is Eoin is Tomas, 's gu'm biodh e ni b' usa creidsinn ann nan robh e fhathast 'san t-saoghal. Ach cha b'e

sin beachd Phoil. Is e thuirt esan, Ged b'aithne dhuinn Criosd a reir na feola, gidheadh a nis eha 'n aithne dhuinn e ni's mò. Mar gu'n abradh e, Tha aithne againn air ann an doigh a's fhearr, agus tha fianuis an taobh a stigh dhinn gu bheil e beo 's gu bheil e maille rinn. Chunnaic moran dhaoine Criosd le 'n suilean nach do chreid gu'm b' esan Mac Dhe is Slanuighear an t-saoghail.

Ged a chunnaic iad e le suil an cuirp bha iad dall gu spioradail, 's cha 'n fhac iad a ghloir. Chunnaic iad aghaidh, is chual iad a ghuth, ach 'nuair chaidh e as an t-sealladh bha e dhaibh mar neach marbh. Ach tha na mìltean a' faicinn Chriosd an diugh anns an t-seadh a's airde nach faca riamh aodann, 's nach cuala fuaim a ghutha. Tha iad cho cinnteach as a làthaireachd 's a tha iad cinnteach gu bheil anail na beatha anna. Tha Criosd a' comhnuidh anna, dochas na gloire. Tha an Spiorad Naomh a' deanamh fianuis maille ri'n spiorad fein 's cha 'n urrainn dhaibh teagamh a chur ann. Tha 'n fhianuis an taobh a stigh dhiu, 's cha 'n iarr iad an tuilleadh dearbhaidh. Ged nach faca iad Criosd le'n suil tha iad a' toirt graidh dha, agus ged nach 'eil iad a nis 'ga fhaicinn, air dhaibh bhi creidsinn ann, tha iad a deanamh mor ghairdeachas le h-aobh-neas air dol thar labhairt. Anns an t-seomar uachdrach luidh an t-abstol Eoin air uchd Iosa agus saoilidh sinn nach b'urrainn creidmheach air bith faotainn cho dluth do'n Mhaighstir 's a fhuaire Eoin an oidhche ud. Chunnaic e le shuilean, agus chual e le chluasan, agus laimhsich e le lamhan Facal na beatha. Ach ma leughas sinn na leabhraichean a sgrìobh Eoin iomadh bliadhna an deigh bas Chriosd, chi sinn gu robh e cho cinnteach a làthaireachd an t-Slanuigheir ann am Patmos 's a bha e ann an Galile, 's gu robh e faireachduinn gu'm bu bhuannachd dha falbh Chriosd a chionn gu'n d' thug an dealachadh corporra aithne dha air Criosd ann an daimh a bu dluithe 's ann am ministreileachd a bu bhuadhmoire an dh'fhiosraich e riamh roimhe sin.

Fosgail a Dhe mo shuilean chum gu faic mi do ghloir. Tha'n uirnich sin freagarrach do na h-uile. Tha seorsa seallaidh a dh' fhaodas a bhi aig daoine air Criosd nach toir dhaibh a bheatha mhaireannach. Chunnaic sibh mi, thuirt e fhein uair-eigin, *ach cha do chreid sibh.* Ann an duthaich Chriosduidh mar tha 'n duthaich so, tha mhor chuideachd eolach air a theagasg o laithean an oige. Chual iad iomradh air a bhreith, air a bheatha, 's air a bhas, leugh iad cunntas air na rinn 's na dh' fhuiling e, air chor 's gu bheil, iad ann an aon seadh, cho eolach air 's a tha iad air duine sam bith a's aithne dhaibh 's an fheoil. Ach ged a tha 'n t-eolas so aca cha 'n aithne dhaibh e anns an doigh a bha Pol a' ciallachadh 'n uair a thubhairt e—A ta mi

beo, ach cha mhise, 'ach Criosd a ta beo annam, agus a' bheatha a ta mi nis a caitheadh 's an fheoil, ta mi 'ga caitheadh tre chreidimh Mhic Dhe. Chual iad le'n cluais, ach cha do chreid iad le'n cridhe, 's cha 'n fhac iad fhathast an Rìgh 'na mhaise. Cha do bhlais iad air an son fhein maitheas agus trocair Dhe. Is e na daoine a ta faotainn sealladh fìor air Criosd, iadsan a chual a ghuth a labhairt riu gu pearsanta, *Imich ann an sith tha do pheacadh air a mhaithheadh dhuit.* Tha Criosd a tigh'nn 'g ar-n ionnsuidh mar neach a's urrainn saors' is sith is neart a thoirt dhaibhsan a tha fo throm uallach a pheacaidh, agus gus an creid sinn gu'n d' thug Dia an t-ughdarras sin dha, cha 'n fhaigh sinn gu brath an sealladh sin air a fhuaire na h-abstoil 's na naoimh eile. An ti a chi am Mac agus a chreideas ann, tha bheatha mhaireannach aige. An ni a tha 'n t-suil do'n chorp tha creidimh do'n anam. Far a bheil creidimh beo, bidh sealladh, air gloir Chriosd.

Iosa, 'se smuaineach ort gun tamh

A chuireas blaths am chridh';

Ach 's fhearr bhi faicinn d'aghaidh ghraidh
'S ad làth'r a' mealtainn sith'.

Is beannaichte iadsan a thoisicheas air esan fhaicinn a bhos. Thig iad air an aghaidh ann an eolas 's an tuigse spioradail, gus mu dheireadh am bi aithn' aca air mar a ta aithne aige orra. Cha toir am bas uapa am fradharc ach bheir e as an rathad an sgàil a tha eadar iad agus lanachd gloir Chriosd. Chi iad e mar a ta e ann an iomlanachd a mhaise. "Ni a sheirbhisich seirbhis dha agus chi iad aghaidh."

BROCHAN-BUIRN.

(Bha so air a chur thugainn le bean a mhuinntir Earra-ghaidheal, Mrs. K. W. Grant. Tha sinn 'ga thoirt d' ar luchd leughaidh mar a thainig e o 'làimh).

THA e air a ràdh gur iad na h-Albannaich, na h-Eadailtich, agus na Roumànaich, na trì cinnich 'san Roinn-Eorpa a tha tighinn beò air brochan, 'se sin ri ràdh, tha e aca mar lòn làthail, agus 'an cuid mhòr 'an àite arain.

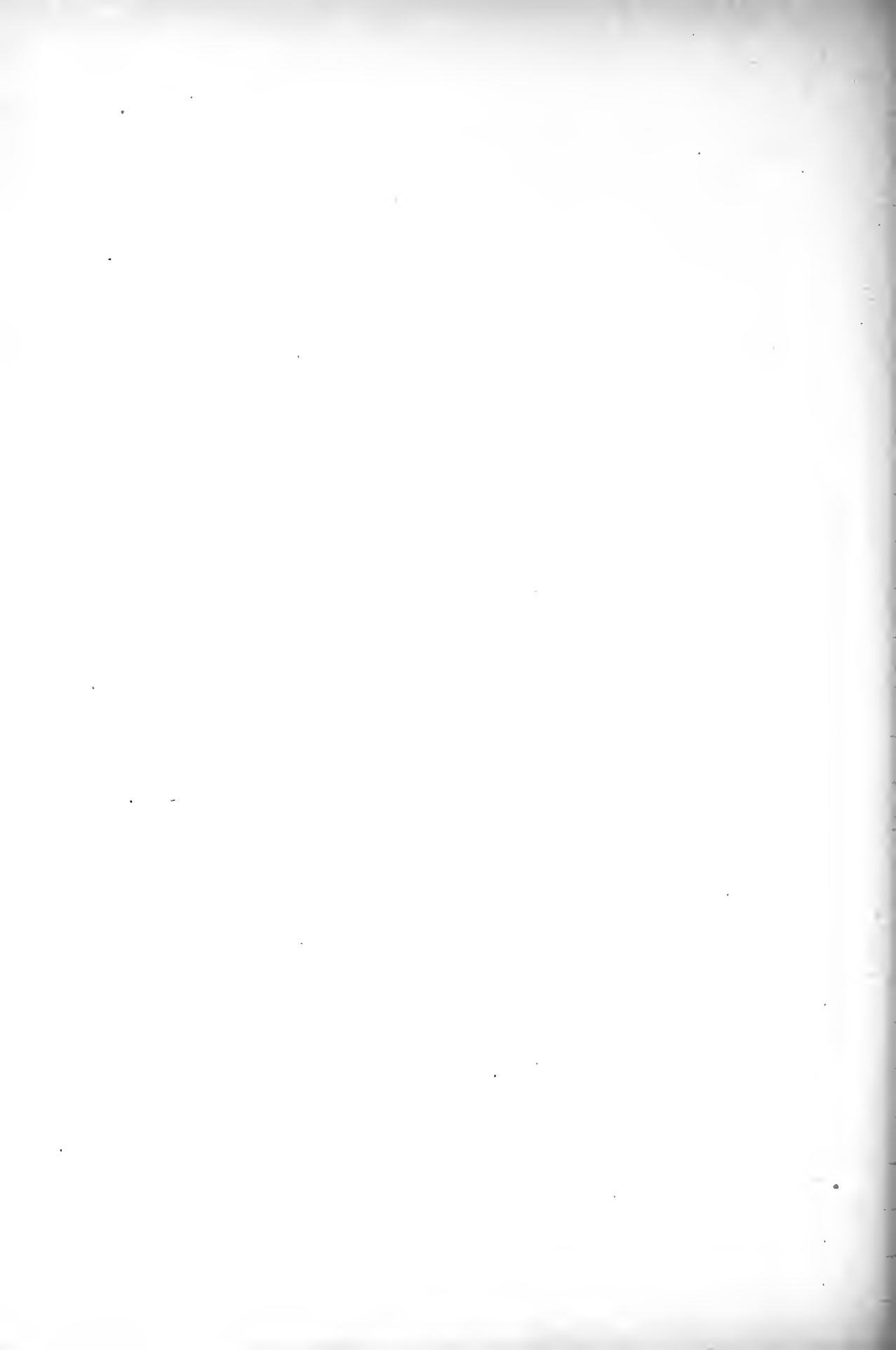
Ach tha dream eile, thall 's a bhos air feadh nan rioghachdan, aig am bheil brochan a dh'aon seòrsa no seòrs' eile, aig gach tràth; agus aig nach 'eil buillionn a dh'aran cruithneachd air a bhòrd latha sam bith eadar dà cheann na bliadhna. 'S iad sin:—Sluagh Ober-steier-marc, dlùth air Bhienna, ceann-bhaile na h-Austria, pobull Charintia, agus luchd-àiteachaidh na Tìrol 'an iomadh cèarn.

Tha muinntir Ober-steier-marc a' bhleith nan cnothan-fàibhil (beech nuts) agus a' deanamh

brochain de'n mhin, agus 'g a ghabhail, le bainne plumaichte, an dà chuid moch is anmoch. Aig meadhan-latha tha iad 'g a ghabhail le brot, no feòil. 'Se sterts a their iad ris.

Tha brochan 's an Eadailt air a dheanamh de mhin Innseanich. 'S e *polenta* their iad ris.

Thachair e gu 'n d' thug mo ghnòthach mi, o chionn àireamh bhliadhnachan, do na dùthchanna sin, 'an ear-dheas na Roinn-Eòrpa, agus bha toil agam am brochan aca a bhlasad. Dh' iarr mi a thoirt domh air an dòigh abhaisteach. An àite fhaighinn 's a mhaduinn, le bainne, mar a bha fiughair agam, b' ann aig àm dinneir, leis an fheòil a chuireadh air a bhòrd am *polenta*. Cha robh e cho tais ri brochan min choirce, mar is àbhaist duinn fhaighinn. Bha e air a thionndadh a mach air trinneir, as an t-soitheach 's an robh e'n toiseach, agus b' ann leis an sgithinn a gheàrr mi bloigh dheth. Chòrd e rium mar nach b' olc. Tha mi 'creidsinn gu 'm fàsaonn toigheach air ri ùine. Goirid 'na dhéigh sin chunnaic mi luchd-dùthcha Roumània a' suidhe sìos gu 'm biadh. Bha mu dhà-fhichead a dh' òigridh às na crìochan beanntach air tèarnadh do 'n chomhnard gus na fion-dhearcan a thrusadh. Cha robh iad a' faotainn ach dà thràth 's an latha, a cheud tràth aig dà-uair-dheug, agus an dara tràth aig sea uairean, an déigh sgur d' an obair. B'i bean fear-gleidheadh an fhion-lios a dh' ullaich am biadh, agus a sgaoil an dà bhòrd taobh a mach an tighe. B' iad an dà bhòrd, le deich de 'n luchd-trusaidh air gach taobh, dà leth de stoc fhada ghiubhais, a bh' air a sgoltadh o cheann gu ceann. Bha iad air an leagadh air an làr, leis an taobh mhin an uachdar. Mar sin cha robh feum air cathraichean. Aig an dà thràth bha feòil, càl, no tuirneap bhruich, agus trinnsear brot an t-aon, air an cur sìos; le deagh sgonn *mamalia*, an àit' arain, làimh ris gach trinnsear, do 'n luchd-oibre.

B' ann de mhin-Innseanach, air a bleith na bu ghairbhe no 's an Eadailt, a bha 'm brochan sin air a dheanamh. 'S e coirce-turcach a theirear ris a choirce-Innseanach, air tìr-mòr na Roinn Eòrpa. Bha 'm brochan, a réir coltais a' còrdadh ris a mhuinntir òga sin, oir cha robh mir air fhàgail deth; bha iad làidir, fallan, sunndach aig an obair, agus aighearach, ceòlmhor an déigh sgur.

Ach 's e 'm brochan Albannach, brochan na min-choirce, d' am bheil an cliù air sgaoileadh gu iomall an domhain. Tha mòran de na Sasunnaich air tionndadh ris. Gheibhear e mar cheud biadh-maidne air na bàtaichean briagh' againn, a tha ruith do gach port air an t-saoghal.

Tha min-choirce Dhuneidinn agus Ionar-àir a' dol a dh' Africa mu Dheas, a chumail brochain ris na h-Albannaich a tha 'n sin. Tha e air a chur 'am bocsaichean a dh' iarann-geal a chumas mu thuaiream clach mhine.

Tha muinntir Australia a faighinn na min-choirce á taobh deas New Zealand. Tha iad 'ga measgadh le min-chruithneachd, tha leò gu 'm bheil i ro làidir, teth air son na fala, leatha fhein. Tha iad a' gabhail a bhrochain le siùcair air, cho math ri bainne.

Bha linn ann, ach tha i air dol thairis, anns an do thogadh na h-Albannaich, 'an cuid mhòr, air a' bhrochan. Tha 'n sean-fhacal fathast air aithris 's an Taobh-tuath,—

Lit' is làgan biadh duine làidir;

Aran is càise biadh duine lag:—

Bha sin a' ciallachadh gu 'n cumadh brochan, no cabhruich, le bainne, beatha gu fallain ann an duine; b'e àilghios, no laigse, a bheireadh air duine biadh eile a' mhiannachadh; cha sireadh e eadhon aran no càise, nithe nach dean daoine as eugmhais 's na làithean againne.

B' e brochan anns an seasadh an spàin a bhiodh aca 's an àm sin; brochan, mar a gheall an tuathanach do 'n sgalaig an uair a chuir e muinntearas air "brochan nach toireadh an làir ghlas a casan as."

Ach bha tuilleadh no aon seòrsa brochain againn 's a Ghàidhealtachd. Cha b'e brochan bùirn a bh' againn daonnan. Tuigear sin air a chrònan aig a' bhanaltruim a' cur an leinibh a chadal:—

Brochan bùirn, brochan bùirn,

Brochan bùirn gheibh mo leanabh;

'Nuair a bheireas an crodh-laoigh

Gheibh mo ghaol brochan-bainne:—

Tha cuimhn' agam air a bharail àrd a ghabh fear-oibre àraidh air fialaidheachd mo mhàthar, a chionn gu 'n d' thug i dha "brochan bainne, agus bainne leis!" Cha d' fhuair e 'leithid riamh roimhe.

An uair a dh' iarr ar sean Bhà'righinn ghaolach nach maireann brochan fheuchainn, a cheud uair a thàinig i do 'n Ghàidhealtachd, dhiult i uachdar a ghabhail leis: "Cha 'n 'eil feum aig air," ars' ise, "tha e math gu leòir as eugmhais." Cha b' ionnan 's iadsan nach urrainn a ghabhail gun siùcar cho math ri bainne.

B' e brochan-mèig 'a bu docha leamsa, gu sonruichte na 'm biodh car beag 's a mheàg. An uair a bha sinn 'n ar cloinn, bhiodh e againn a h-uile feasgar, fhad 'sa bha 'n càise 'ga dheanamh. 'Nuair a thachradh mulc de 'n ghrudh oirnn 's a bhrochan, bheireamaid glaodh toileachaidh, agus nochdamaid e d'a chéile.

B' e dubh-brochan a rachadh a thoirt duinn na 'm biodh fuachd againn. 'S e sin, deoch tana, air a bhruch gun a mhin-choirce a fhliuch-eadh roimh-làimh le bainne.

Tha brochan air a dheanamh cor-uair le bainne-goirt; aon chuid gu càil duine 'thoirt air ais; no gu muineal goirt a ghlanadh 's a leigheas.

Bha aon seors' eile ann de bhrochan na min-choirce, b'e sin am brochan a bh' air a dheanamh de mhin a bh' air a bleith 's a bhràth. Bha e air leth milis, cùbhraidh.

Bha 'n siol air a chruadhachadh ann am poit, os ceann an teinidh. Bha e'n sin air a shuathadh, a thoirt na càth dheth, agus air a bhleith leis an làimh 's a' bhràth. B' iad na mnathan, am bitheantas, a' bhleith e

Theirte, brochan-brathan, ris 'an Earaghaidheal; am feadh a theirte, brochan-uaraidh ris 's an Taobh-tuath. 'S e brochan-tioraidh a bh' anns a' bhrochan a rinneadh de mhin choirce an uair a bha 'n siol air a thioradh 's an àth, agus a mhin air a bleith 's a mhuillionn—

“Brochan-tioraidh; brochan-tioraidh;
Brochan-tioraidh do mhac-mòr!
Gu 'm bu làidir; gu 'm bu làidir;—
Làn a mhàileid do mhac-mòr!

Tha 'n tea, aran cruithneachd, rudan milis, agus annasan á tirean céin, air caochladh mòr a thoirt mu 'n cuairt do thaobh lòn làthail sluagh na h-Alba. Ach tha 'n dòchas ri altrum, nach bi sinn gu bràth air cho beag céill gu 'n cuir sinn cùl ri biadh glan, fallain, neartmhor ar dùthaich; biadh nàdurra ar tìr; 's e sin Brochan-bùirn na min-choirce.

K. W. G.

AN CAOGAD.

(*Bha so air a chur thugainn le “FIONN.”*)

CHA 'N 'EIL dà leabhar Gàidhlig ann air an eòlaiche na Gàidheil na am Biobull agus an Leabhar Shalm agus an déigh so uile na'n rachadh a' cheisd fheòraich—“C'iamar a fhuair sinn an dà leabhar sin?” is e mo bheachd nach bitheadh an fheagairt ach gu math cearbach. Theireadh a mhòr chuid gu'n d'fhuair sinn am Biobull Gàidhlig o lamhan an Olladh Urramaich Iain Stiùbhart a bha 'n Lus, agus gur e an t-Ollamh Urramach Iain Smith a bha 'n Ceannloch-Chille-Ciarain a dh' eadar-theangaich na Sailm gu Gàidhlig.

Feuchaidh sinn ri beagan mineachaidh a thoirt air a chùis so. Leis gur e'n Leabhar Shalm a fhuair sinn an Gàidhlig an toiseach bheir sinn cunntas aighearr air a liuthad eadar-theangachadh 'sa chaidh a chur an làmh an t-sluaigh. Faodaidh sinn a ràdh gu'n deachaidh na Sailm eadar-theangachadh còig no sè dh' uairean.

Ged is e an t-Urramach R. Kirk a bha na Mhinistear aig aon am ann am Bochuidir, agus 'na dhéigh sin aig Abarphuill, a rinn a cheud eadar-theangachadh Gàidhlig air na Sailm gu h-ìomlan, is e Seanadh Earraghaidheal a thug a cheud oidheirp air na Sailm a thoirt do na

Gàidheil 'nan cànan fhéin ann an rian bàrdachd. Bha so anns a' bhliadhna 1659, ach sè bliadhna roimhe sin chaidh buidhean a chur air leth air son a' ghnòthaich so. Cha deach aca ach leth-cheud Salm a chur an rian fonnar bhàrdail agus chaidh iad so a chlà-bhualadh fo'n ainm “An Caogad”—a' ciallachadh leth-cheud. So agaibh leth-bhreac clàr an leabhair—

“AN CEUD CHAOGAD DO SHALMAIBH DHAIBHIDH,

Ar a dtarring as an Eabhra, a Meadar Dhàna Gaidhlig: Le Seanadh Earraghaidheal. Neoch a dorduigh an seinn a Neaglaisibh, agus a Dteaghlicaibh, a ghnàthuigheas an canamhain sin is na crìochaibh ceudna, Col. iii., 16. Biodh facal Chrìosd na chomhnuidhe iomuibh gu saidh-bhir 's a nuile ghliocas ar dteagasg, agus ar munadh dhaoibh a cheile a Shalmaibh agus a bhfonnaibh molte De, agus a geanticibh spiorad-alta ag deanadh ciùil don Tighearna le gras ann bhur gcrìodheadhaibh. Do chuireadh so a gclò a Nglasgo, le Aindra Ainderson n' Mbliadh-anna ar Dtighearna, 1659.”

Ann an earail “Do chum an Leghthora” tha an t-Seanadh a mineachadh mar tha na Sailm ri bhì air an seinn ann an seirbheis an Tighearna. Tha iad ag aideachadh gu'n robh an obair duilich, agus leis gu'm b'e so a cheud oidheirp air na Sailm a chur anns an rian so gu bheil fhios aca nach 'eil i saor o mhearachdan. Tha an Earail a crìochanachadh mar so—“Anois, a Leghthora, deunse ditheall ann san obair bhigse bhuilinghadh gu maith, agus guidh air an Tighearna e fein do bheannughadh an tshoisgeil anns na tìrthaibh gaoidhlascha, agus lasair sholleir làn teasa do dheanamh don tsraid bhig do lasadh cheana ionta. Gras maille riot.”

So mata a' Cheud Salm mar a gheibheir i anns “A' Chaogad,” agus chi ar luchd leughaidh gu bheil an dòigh air a bheil i air a clo-bhualadh eadar-dhealaichte o 'n dòigh anns a bheil Gàidhlig na h-Alba air a clo-bhualadh a nis.

SALM I.

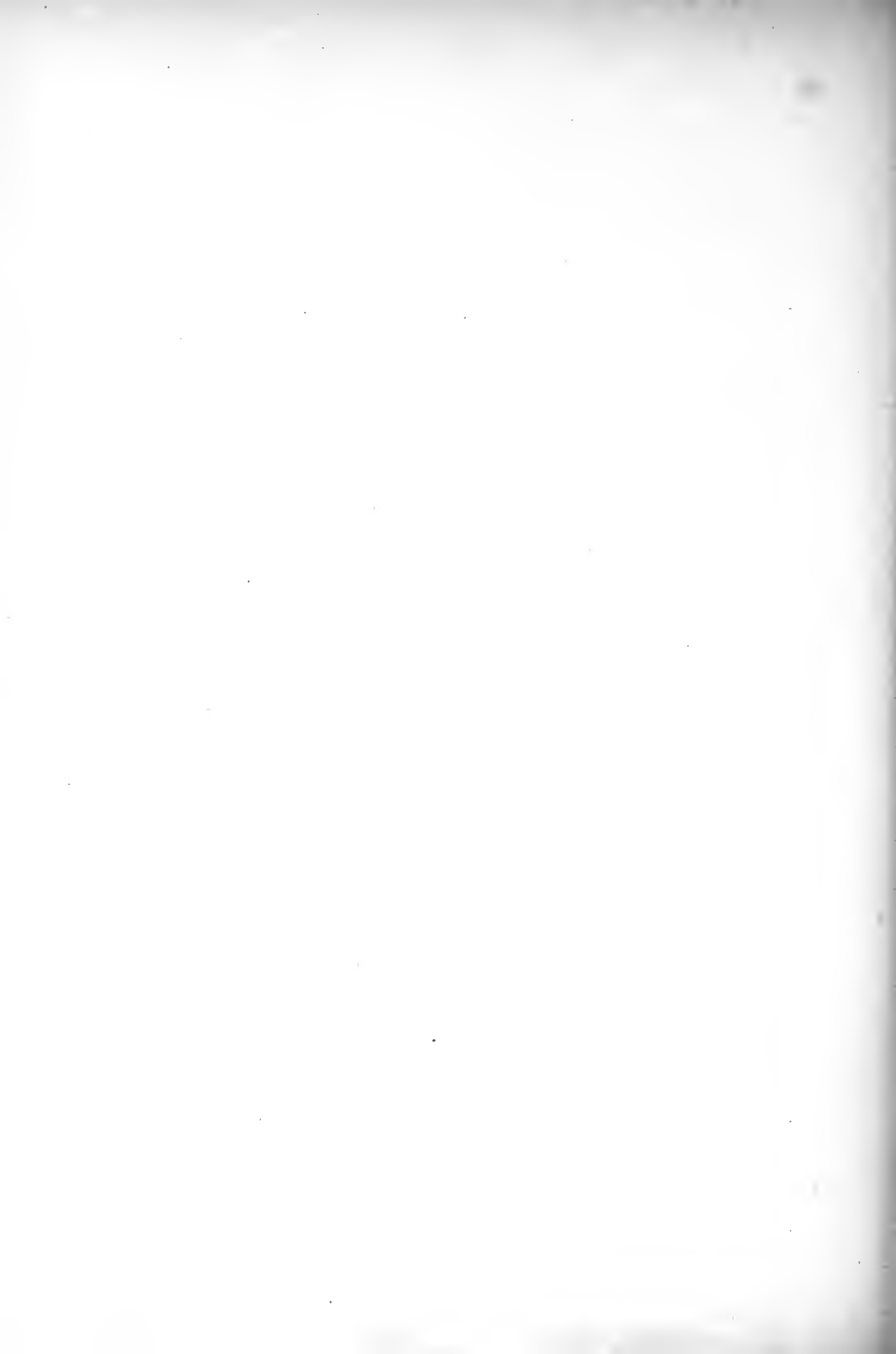
- Beannaigh an duine sin nach gluais a ngcomh-air' dhaoine daoì,
- An 'sliغه fhiar na mpeacach bao na sheasamh fòs nach bì.
- A ngcathair fanoid luchd an spors' nach togair suidh gu brath,
- 2 Achd gabhail toil do naomhreachd De ga smuaintiug adh oidhch, is la.
- 3 Mar chraoibh is amhlaidh beithann se gcois aibhne fas ata,
Do bheir na haimsir toradh trom, gun duille chall no blàth.
- Is sòrbhidh leis gach ni do ndean,
ni hamhluidh sin ata
- 4 Na daoine peacach achd mar mhol, dol leis a ghaoi, no cha.

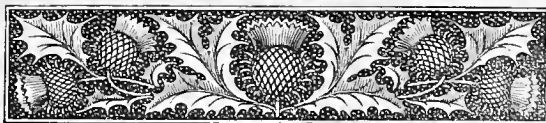
FIONN.

AN DEARBHADH.

Thuir na Greugaich, *Bu mhiann leinn Iosa fhaicinn.*
—Eoin xii. 21.

Thuir Iosa, *A nis tha m' anam fo amhghar, agus ciod a their mi.*—Eoin xii. 27.

GED is ann gu sluagh Israel a thainig Criosd an toiseach, rainig fuaim a theachd na Cinnich mar an ceudna Thainig iad 'ga fhaicinn 'nuair a bha e 'na leanabh anns a' chreathail, agus bha cuid dhiu maille ris 'nuair a thilg e 'n deo air a' chrann-ceusaidh. Aig uair a theachd thainig Cinnich eagnaidh o iomall an domhain le tabhartas luachmhor, a' coimhlionadh an fhacail a bha sgriobhta—"Thig cinnich a dh' ionnsuidh do sholuis agus righrean a dh' ionnsuidh do ghrian-eirigh." Agus a nis 'nuair a bha feasgar a bheath' a' ciaradh, 's an t-am a' tarruing dlùth anns am biodh e air a thogail suas o'n talamh, thainig Greugaich 'ga ionnsuidh le tabhartas a bu luachmhoire no òr is tùis is mirr. Ann an teachd nan Cinneach chitair a' cheud chomharadh gu'n tig an latha fhathast anns am bi ughdarras Chriosd air aideachadh, cha 'n ann le aon treubh no le aon duthaich, ach le uile shluagh an t-saoghail. "Mise, ma thogar suas o'n talamh mi, tairnidh mi na h-uile dhaoine am ionnsuidh."

Co iad na Greugaich so, no ciod an gnothuch a thug gu Criosd iad, cha 'n 'eil e furasd a radh. Tha fear de na h-athraichean a bha 'na dheagh sheanachaidh ag innseadh dhuinn gu'm bu theachdairean iad o Abgarus a bha 'na Rìgh ann an Edessa. Bha an rìgh tinn, 's chuir e fios air Iosa feuch an leighseadh se e. Ma 's fìor an seanachaidh, b'e so an litir.

"Tha Abgarus, Prionns' Edessa, a' cur failt air Iosa, an Slanuighear caomh a tha comhnuidh an crìochaibh Ierusalem. Tha e air a radh gu bheil thu toirt am fradhaire do na doill, is comas nan cas do na bacaich, a' glanadh nan lobhar, 's a' tilgeadh a mach spiorada neoghlan, a' togail dhaoin o na marbhaibh 's a toirt slainte dhaibhsan a bha euslan. 'Nuair a chuala mi iomradh air na nithean so, thuir mi-rum fhein, An darna cuid, is tu Dia a thainig a nuas o neamh 's a ta deanamh na nithean so, no is tu Mac Dhe. Air an aobhar sin tha mi a' guidh ort tigh'nn thugam feuch an leighis thu mo ghalair. Chuala mi gu bheil na h-Iudhaich air tionndadh ad aghaidh, 's gu bheil iad air son cur as duit. Gabh comhnuidh maille riumsa, oir ged nach 'eil mo bhaile mor, tha e àluinn, agus is leor e dhuinn le cheile."

Tha an seanachaidh ag radh gur h-e am fios-freagair a chuir Iosa gu Abgarus, gu'm feumadh

e fantuinn an Ierusalem gus an crìochnaiceadh e an obair a thug. Athair dha ri dheanamh, ach an deigh dha eirigh o na marbhaibh, gu 'n cuireadh e fear de na h-abstoil a thoirt slainte do 'n rìgh 's d'a shluagh.

Ach a reir cunntas eile a fhuaras o na h-athraichean, cha b' ann bho rìgh no cuirt rìgh a thainig na Greugaich ud. Thainig iad 'nan deoin fhein, chum Ios' a shaoradh o lamhan a naimhdean. Chual iad iomradh air a theagasg, air a ghliocas, air a chiune, air a bheatha naomh; agus ged nach robh annt' ach coimhich do chomh-fhlaitheachd Israel agus coigrich do choimhcheanglaibh a' gheallaidh, bha an coguis a' toirt urrainn do dhiadhaidheachd Iosa, agus cha bu mhaith leo gu'n deanteadh encoir air, nan gabhadh sin seachnadh. Bha meas aca air fìrinn is ceartas is maitheas, agus is e sin a thug orra dol eadar Criosd 's a luchd duthcha fein. Chual iad gu robh na h-Iudhaich ag iarraidh a chur gu bas, 's gu robh e coltach nach b' fhada gus am faigheadh iad rùn an cridhe, mur deanteadh dealbh air chor-eigin air a shaoradh o lamhan. Chuir na Greugaich romhpa dol 'ga ionnsuidh 's a chunnart innseadh dha. Dh'iarr iad air Ierusalem fhagail, 's dol combla rìusan d'an duthaich fein, far am faigheadh e cairdeas is aoidheachd nach d' thug a dhaoine fhein dha. Thuir iad ris nach ruigeadh e leas a bheath' a thilgeadh air falbh, oir gu'n tugadh iadsan fagadh dha 'nam bailtean, ged a chuireadh na h-Iudhaich cul ris. Fhreagair Iosa:—

A nis tha m' anam fo amhghar, agus ciod a their mi? An abair mi, Athair, saor mi o'n uair so. Cha 'n abair, oir is ann air a shon so a thainig mi chum na h-uaire so. Athair, gloraich t' anm.

I. Ged a bha na Greugaich a' ciallachadh caoimhneas a nochdadh do Iosa, chuir iad buaireadh 'na rathad. Cha robh olc 'nam beachd, ach is maithe do 'n t-saoghal nach do ghabh e an comhairle. Anns an fhàsach corr is dà bhliadhna roimhe so dhiult e eisdeachd ri cuillbheartan Shatain, agus rinn e suas inntinn nach b' urrainn e an saoghal a thearnadh nan tearnadh se e fein. Fad laithean a mhinistireil-eachd bha guth an t-saoghail ag radh ris gu faodadh e Calbhari a sheachnadh, agus rioghachd Dhe a chur air chois air dhoigh eile; ach chunnaic e gu soilleir nach robh sin comasach, 's gu'm feumadh e a bheath' a thoirt seachad chum an saoghail a chosnadh. "*Mur faigh an grainne cruithneachd a thuiteas anns an talamh*

bas, fanaidh e 'na aonar, ach ma gheibh e bas, bheir e toradh mor uath.—Eoin xii. 24. Bha na h-abstoil, 's a chairdean, 's an sluagh uile, de'n aon inntinn nach ruigeadh Iosa a leas fulang air a' chrann-ceusaidh, 's gu faodadh obair na rioghachd a bhi air a crìochnachadh gun dortadh fala. Bha iad ag innseadh so dha gun sgur, 's ag iarraidh air an comhairle ghabhail. An iogh-nadh ged a thigeadh teagamh 'na chridh' air uairean, 's gun abradh e ris fein—Nach faod e bhith gu bheil iadsan ceart is mise cearr! B'e so am buaireadh sonruichte a thainig gu Iosa an drasd 's a rithist—*an ioma-chomhairle anns an robh e eadar comhairle dhaoine agus comhairle a chridhe fein, eadar solus an t-saoghail agus an solus a thug Dia dha.* Ach ged a bha fheoil air uairean an impis failneachadh, 's ged a mhiannaicheadh e geill a thoirt do dhaoine, 's fulangas a' bhais a sheachnadh, bha solus inntinn is gradh a chridhe fein 'ga cho-eigneachadh gus an cupan searbh òl. Bha e 'na aonar an aghaidh an t-saoghail, ach air dha a bhi dileas do ghuth a chridhe fein seach eisdeachd ri guth dhaoine eile, fhuair e buaidh air an t-saoghal, agus nochd e d'a bhraithrean an t-slighe air an còir dhaibh imeachd. Iadsan a tha dileas do 'n t-sradaig bhig sholuis a tha 'nan cridhe fein, socruichidh Dia an ceumanna agus cuiridh e an casan air carraig.

II. 'Nuair a bha Crìosd an ioma-chomhairle, rinn e uirnigh. Thainig an smuain gu inntinn gu faodadh e bhith gur h-e freasdal De a chuir na Greugaich 'ga ionnsuidh. An gabhadh e an cuireadh cairdeal a thug iad dha, 's an teicheadh e o'naimhdean, no am fanadh e far an robh e gus an glacadh iad e? Cha robh fios aige an toiseach ciod a theireadh e, agus labhair e an smuain a bha 'na chridhe, *Tha m' anam fo amhghar agus ciod a their mi?* Rinn e an rud a rinn e daonnan 'nuair a bha 'n t-slighe dorcha; dh' iarr e solus is neart o'n airde. Cha'n abradh e, Athair saor mi o'n uair so, ach rinn e uirnigh a b' fhearr 's a b' fharsuinge—*Athair gloraich t' ainm.* Cha'n 'eil innt' ach tri facail uile gu leir, ach cha'n ann a reir lionmhoireachd bhriathran a tha airidheachd uirnigh. B'e biadh is deoch Chrìosd toil an Athar a dheanamh, agus is ann chum toil Dhe fhaotainn a mach a labhair e an uirnigh so. Fhuair e foillseachadh air ruintean an Athar nach d' fhuair neach eile riamh, agus nach faodar a radh gu'm b'e an t-aobhar air sin, co dhiu ann an tomhas, gu robh co-chomunn cho dìon 's cho dluth aige ri Dia ann an uirnigh. Bhiodh e 'g eirigh roimh latha los cothrom fhaotainn air uirnigh uaignich, 's an deigh d'a chompanaich dol a chadal bhiodh e mach air an raon a' gleachd ri Dia. Chunnacas a thoradh sin 'na bheatha. Chunnacas a thoradh air uairean 'na aodann. Bha sìth Dhe 'na chridhe a chionn gu robh ainm Dhe air a bhilean. Foills-

ichidh Dia a thoil dhaibhsan a tha tric air an gluinean. Chi fear na h-uirnigh iomadh ni a tha dorcha d'a choimhearsnaich. Is e uirnigh an gloin-amhairc leis am faicear mais' is saobhreas rioghachd Dhe. Fhreagair Dia uirnigh a mhic mar a fheagras e gach uirnigh fhior. Ghloraich e ainm fein, ann a bhi nochdadh dha na slighe, 's ann a bhi toirt dha neart is misneach gu cois-each oirre. Chunnaic Iosa nach robh ann an cuireadh nan Greugach ach buaireadh ùr o'n t-saoghal, agus dhiult e imeachd air an t-slighe a chomhairlich iad dha. Bha leithid de dhearbhadh aige gu robh e a' deanamh toil Dhe 's gu'n d' thubhairt e, "A nis tha breitheanas an t-saoghail so ann, a nis tilgear uachdaran an t-saoghail so mach."

III. Tha 'n uirnigh so a' teagasg ciod is coir dhuinn a dheanamh 'nuair bhios ar-n anam fo amhghar, 's a bhios sinn an ioma-chomhairle. Tha 'n fheoil anfhann, 's tha e nadurra do dhaoine a radh—A Dhe saor mi o'n chall so, o'n uailach so, o'n phian so, o'n duileadas so. Tha na briathran nadurra air bilean dhaoine, agus ma dh' fhaodte gu'n cluinnear iad gu tric air bilean feadhach nach do rinn uirnigh eile riamh. Ach tha uirnigh a's fhearr agus a's neo-fheineile a dh' fhaodas sinn a radh—*Athair gloraich t' ainm.* Mar gu'n abradh duine, Tha mi leagta ri d' thoil, O Athair chaoimh, oir tha mi cinnteach as do ghliocas 's do chaoimhneas; nochd dhomh an t-slighe agus stiur mo cheum, agus fan fein maille rium. Tha seorsa graidh aig a' chuid a's motha de dhaoine do naomhachd, do chiùine, do sheirce, do dh' irioslachd, 's do dh' fhaighidin' agus bidh iad ag uirnigh moch is anmoch ri Dia gu'm fasadh na gràsan spioradail sin aunta, ach 'nuair a fheagras Dia an uirnigh 's a smachdaicheadh se iad chum toradh na fireantachd oibreachadh annta, toisichidh iad air gearan agus ni iad ceannairc an aghaidh a thoile. Is iomadh a h-aon a's urrainn na briathran a sheinn—

*Dluth ort, mo Dhia, gu 'm bith'nn
Dluth, is na 's dluth.'*

nach h-urrainn misneach fhaotainn gus na facail eile a ghabhail air am bilean gu h-onorach—

*Seadh, ged b'e ceusadh fein,
Dh' ardaicheadh mi.*

Is e iadsan a gheibh dluth do Dhia, na daoine a cheusas an toil 's an fheoil, 's a ghearras dhiu am ball a tha 'na aobhar oibheim. Is e 'ceusadh fein' lagh na beatha spioradail, agus is e iadsan a ni sinn a gheibh buaidh air an t-saoghal. An ti a leanas mise, thuit Crìosd, togadh e a chrann-ceusaidh. Cha 'n 'eil an seirbhiseach os cionn a Mhaighstir, agus mar dh' eirich dhasan, tachraidh d'a dheisciobul. Cha 'n fhaigh duine dluth cho-chomunn ri Dia as eugmhais naomhachd, cha bhi duine naomh gun ghlanadh, agus

cha ghlanar an cridhe gun pian is ambghar. Co iad so a ta air an sgeadachadh le trusganaibh geala agus cia as a thainig iad? *Is iad so, iadsan a thainig a ambghar mor.* Cha do shaor Dia a mhac o'n chrann ceusaidh, ach fhreagair e'uirnigh air dhoigh eile; thug e dha misneach is neart dol air aghaidh, agus thug e dha an spiorad leis an d' thubhairt e, cha 'n e mo thoil-sa ach do thoil-sa gu robh deanta. Agus a chionn gu 'm b' urrainn e sin a radh, b' urrainn e radh mar an ceudna—Ghloraich mi t' ainm air thalamh, chriochnaich mi an obair a thug thu dhomh ri dheanamh. Ann an umhlachd a' mhic, nochdadh gloir an Athar.

IV. Tha an-shocair is mi-shuaimeas an duine ag eirigh o'n stri a tha eadar a thoil is toil Dhe. Tha cogadh gun sgur eadar toil an duine nadurra agus toil Dhe. Ach a chionn gur h-e Dia a rinn an saoghal, 's a chionn gu bheil e iomlan an gliocas, an ceartas, 's am maitheas, cha 'n 'eil ann ach amaideas cogadh a dheanamh 'na aghaidh, agus is e an tiodhlac a's fhearr a's urrainn sinn iarraidh air, ar toil fein a strìochdadh d'a thoil-san. Tha sin air uairean duilich a dheanamh, dìreach mar bha e duilich do Chrìosd aghaidh a chur air Calbhari seach gabhail ri fàsadh na Greige, ach is e iadsan a cheusas an fheoil a thearnas an anam. Faodaidh gur h-e toil Dhe an dearbh nì a chur thugainn roimh bheil eagall aig ar feoil, ach ma nì e sin, cha 'n ann gu 'n aobhar, agus tha comhfhurtachd 's an fhacal, "*An tì a's ionmhuinn leis an Tighearna, smachdaichaidh se e.*" Cha 'n 'eil anns na daoine a's glìce air thalamh ach paisdean ann an tigh Dhe, agus ann an teaghlachan a th' air an riaghladh gu ceart, cha 'n e toil nam paisdean lagh an tighe. Is maith do 'n chloinn gu bheil toil an Athar a seasamh eadar riu is rùn an cridhe. Tha esan maith 's a' deanamh maith do na h-uile dhaoine.

As-creideamh dall theid cli 's gach ceum,
Gnìomh Dhe a chaidh cha sgrùd;
'Se Dia 's fear mineachaidh dha fein,
'S nì soilleir, reidh, gach cuis.

Ar-n Athair a ta air neamh, cuidich leinn t-ainm a ghlòrachadh agus do thoil a dheanamh air an talamh.

CEIST IS FREAGAIRT.

DH' IARR am maighstir-sgoil air na sgoilearan iad a sgrìobhadh air paiper na b' aithne dhaibh mu "*Phaisdean.*" Thug balach beag dhiu greis air a cheann a thachas, agus greis air a pheann a chagnadh, ach an sin fhuair e solus agus fuasgladh facail, agus sgrìobh e mar so:—

Cha'n 'eil falt idir air paisdean. Gus am fas am falt cha 'n 'eil fios co dhiu a bhios ann balach no caileag. Thainig cuid dhiu as an speur agus cuid eile a cliabh ghiomach. Ged a bhios an suilean fosgailte

cha 'n fhaic iad dad mur cuir thu do mheur 'nan suil. Bidh iad 'nan cadal daonnan, agus bidh iad a' faicinn brùadar air feidh. Chunnaic mise fiadh air an robh ochd adhaircean. Bidh iad a' deoghal an ordaig, agus theid aca air ruith air an gluinean. Tha da chois air feadhainn dhiu, agus bidh iad dearg a chionn nach 'eil fiacalan na cnamhan ann. Cha 'n urrainn dhaibh aran itheadh a chionn nach 'eil fiacalan no stamag aca, ach gabhaidh iad bainne a botul, 'nuair tha iad 'nan dusgadh. Feumar an nigheadh le uisge blath agus tha sin 'gan deanamh geal. Tha feadhainn dhiu a bhios mullach an cinn bog, agus mur 'eil thu curamach, bheir thu toll orra. Ma bheir thu na h-ingean dhiu Di-haoine gheibh iad am bas, agus cha 'n fhas iad nì's miosa. 'Nuair a dh' fhasas am falt, 's e caileag a th' ann; ach tha cuid dhiu 'nam balaich agus gheibh iad briogais. Cha 'n 'eil paisdean anns a h-uile tigh idir, a chionn nach h-aithne do na paisdean bruidhinn. Bidh iad a' brongail ach cha tuig thu iad. Tha an lamhan bog. Bidh an paid' againne a' gaireachduinn ris a' chu, agus leigidh mo mbathair leam a thogail. Ma leigeas tu leis tuiteam, bidh e crotach.

Faodaidh thus', a leughadair, gaire a dheanamh air oidhirp a' bhalaich bhig, ach cha 'n 'eil fios agam am biodh e furasda dhuit dha no trì dhuilleagan a sgrìobhadh air a' chuspair a thug am maighstir sgoil dhasan. Cha 'n 'eil teagamh nach robh troimh-cheile ann an inntinn a' bhrogaich mu iomadh rud a bhuineas do bheatha 's do ghne phaisdean, agus air uairean tha e duilich an reusanachadh aige a leantuinn, ach rinn e a dhìchioll agus thug e seachad fiosrachadh air nithean nach h-amaiseadh ort ann an sgrìobhaichean a bu doimhne. Cha 'n 'eil doigh a's fhearr air aineolas duine a dhearbhadh air, no iarraidh air duilleag no dha a sgrìobhadh air cuspair air chor-eigin a tha e 'n duil a's aithne dha. 'Nuair a dh' fheuchas e ri smuaintean a chur sìos gu h-ordail, chì e nach 'eil an gnothuch idir cho furasda 's a shaoil e, 's nach 'eil inntinn fhein idir soilleir air nithean a tha mu choinneamh a shul gach latha. 'Nuair a bhios daoine a' seanchas aghaidh ri aghaidh, cha ruig iad a leas a bhì cho curamach cìod a their iad, agus cuidichidh eolas an dara fìr aineolas an fhir eile; ach 'nuair a chuirear peann is paiper ad laimh feumaidh tu tuiteam air ais air do thuigs' is t' fhiosrachadh fein. Their duine iomadh rud air thuaiream ann an seachas, nach bu mhaith leis a chur sìos an geal 's an duth. Cha luaithe thoisicheas e air a chur sìos no bhualas amharus e nach 'eil an rud idir ceart no soilleir. Nochdaidh peann is paiper aineolas duine ged a dh'fhaodas seanchas an t-aineolas ceudna fholach. Is e so am feum a's fhearr a th' anns na ceasnaichean ris am feum an oigridh seasamh ann an sgoilean 's ann an oilthighean. Gheibhear a mach air an doigh sin am pong 's an tur leis an teid aca air labhairt air cuspairean air am bu choir eolas a bhì aca. Cha dean e feum sam bith dhaibh ruith a leigil le 'n teangaidh mur 'eil dad a's

fhiach aca ri radh. Feumaidh iad dol gu cridhe na ceisde a dh' aon ruith, agus am fiosrachadh no na smuaintean a th'aca, a chur sìos am beagan cainnte, gu soilleir, ordail. Tha e air a radh gu 'n croch an duine dona e fhein ma bheir thu dha ball gu leor, agus tha e cheart cho cinnteach gu 'n d'it an duin' leth-aimeolach e fein ma bheir thu dha peann is paipear. Ma rinn thus', a leughadair, magadh air oidhirp a' bhalaich bhig, bu mhaith leam fhaicinn ciod a sgrìobhadh tu fein air cuspair a tha cheart cho furasda ris an fhear a thug am Maighstir sgoil dhasan. Feuch, ort, mata. Gabh do roghainn dhiu so :—

Carson a sheideas gaoth?

Carson a shileas uisge?

Carson a tha lionadh is traigheadh?

Innis na's aithne dhuìt mu'n ghrein.

Innis na's aithne dhuìt mu'n ghealaich.

Tha thu faicinn na greine, 's na gealaich, 's a' chuain gach latha de d' bheatha, 's a' bruidhinn air gaoth is uisge; ach cluinneamaid ciod am fiosrachadh a's urrainn thu thoirt dhuinn gu pongail air na nithean sin. Ma chuireas a h-aon air bith d' ar leughadairean seachas turail thugainn air na cuspairean sin, bheir sinn am follais e.

Cha 'n 'eil e furasd a thuigsinn ciod an doigh anns a bheil inntinnean cloinne ag oibreachadh, agus bheir iad air uairean freagairtean ris nach robh fiuthair aig an fhear a chuir a' cheist orra. Bha ministear uair-eigin a' dol thairis leis a' chloinn air an t-salm far a bheil e air a radh—B' fhearr leam bhi dorsaireachd ann an tigh mo Dhe no bhi 'm chomhnuidh am pailliunaibh aingidheachd—agus air dha fheoraich carson a labhair an Salmadair mar sud, thuirt brogach beag, *A chionn gu faodadh e dol a mach 'nuair a thoisicheadh an searmon.* Faodaidh gur h-e am balach so a bha 'na sgalaig aig a' mhinisteir 'nuair a thainig e gu ire duine. Dh' iarr am ministear air la air chor-eigin car sonruichte a dheanamh nach buineadh do dh'obair an fhearainn. Thuirt an sgagal nach deanadh, oir nach h-ann airson na h-obrach ud a bha e air a phaigheadh. Dh' fhas iad le cheie gu maith teth, agus thoisich an connsachadh. Tha thu air do dheagh phaigheadh air son na tha thu deanadh, ars' am ministear. Cha 'n 'eil mi sin, ars' an sgagal. Tha thu faotainn an uiread so 's a' bhliadhna, ars' am ministear, agus cha 'n 'eil t'obair trom. Cha 'n 'eil agad ach am mart a chur a mach 's a steach, na tighean a ghlanadh agus sealltuinn as deigh an eich is caigeann chaorach. An e sin uil' e, ars' an gille? 'Se, ars' am maighstir. Chuir an sgagal puth as a shroin agus le guth ard labhair e—*Cha tug sibh cuimhne gu bheil agam ri dol do'n t-searmon da uair Di-domhnaich.* Bha ministear de'n eaglais Shasuinnich a' toirt leasan do'n sgoil Shabaid air Baisteadh, agus air dha labhairt mu 'n t-Sacram-

aid sin car greis, thuirt e ris a' chloinn—Ciod an dà ni a tha feumail ann am baisteadh? Uisge, fhreagair iad uile. Ciod an ni eile, ars' esan? *Leanabh,* arsa cailig bheag gu spailpeanta. Cha robh i idir cearr, ged nach b' e sid an fhreagairt ris an robh fiuthair aig a' mhinisteir. Cha b'ann gun tur idir a bha 'm brogach air an do chuireadh a cheist, C'ait' a bheil an t-seann ghealach a' dol, 's a fhreagair, *Tha Dia 'ga gearradh 'na criomagan beaga 's a' deanamh rionnagan dhith.* Ma bha e rud beag air seacharan, bha e co dhiu a' cleachdadh a thuigse bheag air ceisd mhoir, agus ma gheibh e sineadh laithean ni e airgid, oir cha bu mhaith leis eadhoin am fuigheall a leigeil a dholaidh. Ach gu de theirear ris an droch sgealb a thug an fhreagairt so, *Is e creidimh, rud a chreidsinn nach 'eil fior.*

SEACHD.

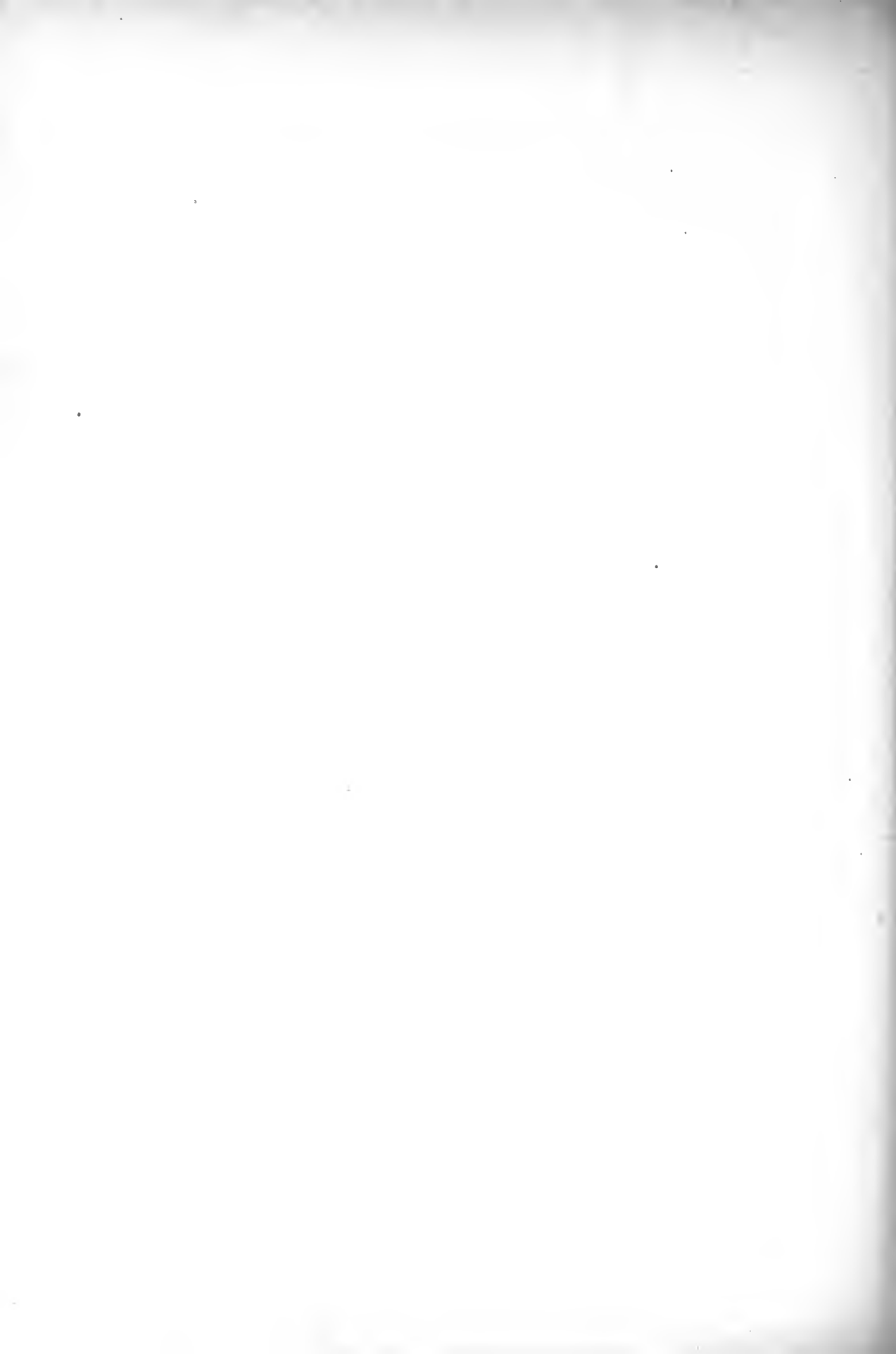
ANNS a' Bhiobull cha 'n urrainnear am facal so a ghabhail daonnan gu litireil. Cha 'n 'eil e gu bitheanta a' ciallachadh aireamh shonruichte, ach tha e air a chleachdadh ann an doigh shamhlachail. Bha na h-Iudhaich is cinnich eile am beachd gu robh ceangal air chor-eigin eadar seachd agus iomlanachd, agus bha iad a' sealltuinn air seachd mar aireamh naomh. Faodaidh e bhith gur h-ann o na speuradairean a thainig an smuain so an toiseach, ach fhuair an smuain greim laidir air inntinn nan Iudhach do bhrìgh gur h-ann o'n aireamh *seachd* a bha na feilltean air an cunntas. Bha 'n t-Sabaid a tuiteam air an t-seachdamh la, bha na trì feilltean mora a marsainn *seachd* laithean, bha *seachd* seachduinnean eatorra, bha *seachd* uain ri 'n iobradh, *Aireamh xxviii. 2,* bha 'n fhuil ri crathadh *seachd* uairean, *Lev. iv. 6,* 's bha ceangal eadar *seachd* agus iomadh rud eile ann an aoradh is beatha an t-sluaigh. Is e sin an reusan gu bheil am facal seachd a' tachairt oirnn cho tric anns a' Bhiobull. Ann an leabhar an Taisbeanaidh tha sinn a leughadh mu *sheachd* coinnleirean, *seachd* lochrain, *seachd* eaglaisean, *seachd* spioradan, *seachd* seulaichean, *seachd* aingil, *seachd* soithichean. Chrom Iacob e fein ris an talamh *seachd* uairean nuair choinnich Esau e, dh' iarradh air Naaman e fein a nigheadh *seachd* uairean, rinneadh an àmhuinn anns an do chuireadh Shadrach 's a chompanaich *seachd* uairean ni bu teotha na b' abhaist. Is iad na aireamhan a's bitheanta thachras oirnn anns a' Bhiobull, 3, is 7, is 40 agus mar is trice cha 'n urrainnear an gabbhail gu litireil.

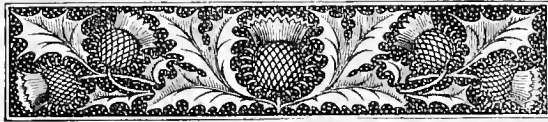
Chuala a h-uile duine iomradh air na *seachd* Ceatharnaich, na *seachd* daoine glìce, na *seachd* eolais, na *seachd* Sathurnan, na *seachd* cadhlaichean, na *seachd* peacaidhean marbhtach, is *seachd* ioghnaidhean an t-saoghail.

CRIOSD IS SIMON.

A Shimoin, a ta ni agam ri radh riut.

—LUCAS VII. 40.

GED nach d' thug na Pharasaich gnais do Chrìosd mar fhear teagaisg, 's ged nach robh gaol sam bith ac' air fhein no air a chompanaich, bha duine caomh no dhà 'nam measg a nochd caoimhneas dha. Cha robh iad uile 'nan cealg-airean: bha cuid dhiu na b' fhearr no 'n creud. Cha 'n 'eil teagamh nach robh iad cumhann 'nam beachdan is tioram 'nan crabhadh, ach bha fear an sid 's an so aig an robh farsuingeachd inntinn is caomhalachd cridhe. B' ann de na Pharasaich Nicodemus, agus Ioseph o Arimatea mar an ceudna, agus ged nach do lean iad Crìosd ann an laithean fheola. is coltach gu robh bàigh aca ris 'nan cridhe. Ged bha na Pharasaich 'nan daoin' uaibhreach, 's ged nach b' fhiach leo gnothuch a ghabhail ri Iosa, an deigh dha bhi air fhaicinn ag itheadh 's ag òl maille ri cis mhaoir is peacaich, bha triuir dhiu a chuir sin an suarachas, 's a thug cuireadh dha dh' ionnsuidh am buird. B' e fear dhiu sin Simon. Chual e iomradh air teasgasg is mior-bhuilean Iosa, agus thug e dha cuireadh gu suipeir. Faodaidh gu robh e 'n duil gu robh e 'toirt urram nach bu bheag do Iosa ann a bhi fosgladh a dhoruis dha, ach cha ruigeadh e leas a dheanamh idir mur toilicheadh e, agus feumar a chreidsinn gur h-ann le gean-maith a chuir e fios air. Cha do dhiult Ios' an cuireadh. Bha e cheart cho deonach air a bhi 'na charaid do na Pharasaich 's bha e air a bhi 'na charaid do na cis-mhaoir, 's bha fios aige gu robh an dara feadhainn cho feumach air slainte is leigheas 's a bha 'n fheadhainn eile. Cha b' ann a shireadh aon seorsa dhaoin' a thainig e ach a shireadh nan uile. An deigh do na h-aoidhean suidh' aig a' chuir chunnaic iad rud a chuir ioghnadh orra. Bha bean a mhuinntir a' bhaile 'na seasamh air culaobh Iosa, a' gul gu goirt, ag ungradh a chasan le h-oladh, agus 'g an tior-machadh le falt a cinn. Chual i mu 'n chuir, fhuair i fios gu robh Ios' a' dol thuice agus ghabh i cothrom air dol a steach gun chuireadh agus ait' fhaotainn aig casan an t-Slanuigheir. Ghabh Simon an fhearg oir thuig e anns a' mhionaid co bh' ann. Dh' aithnich e gu 'm bu bhoirionnach i a bha fo dhroch cliu, agus thuirt e ann fein nach b' urrainn gu robh Iosa cho mhaith no cho naomh 's a bha daoine 'g radh 'nuair a leigeadh e le dubh-chaille de 'n t-seors' ud a laimhseachadh. Leugh Ios' an rud

a bha 'n inntinn an Pharasaich agus thuirt e ris, *a Shimoin, a ta ni agam ri radh riut.* Agus an sin dh' innis e dha mu dhithis a fhuair am fiachan a mhaitheadh dhaibh, an dara fear leth-cheud peighinn agus am fear eile coig ceud peighinn agus dh' fheoraich e—co dhiu so is mò a ghraidhicheas an duin' a ghabh truas dhiu. Fhreagair Simon agus thubhairt e, am fear is mòtha d' an do mhaitheadh. As a bheul fhein dhìt an Slanuighear e mar a dhìt Nathan Daibhidh le cosmhalachd an uain. Bha Simon 's a' bhean so gle eu-coltach ri cheile ach thug an Slanuighear dhaibh an cuibhrionn bidh 'na àm.

I. Anns a' chosmhalachd so ghabh Iosa taobh na mnatha, agus dhion se e fein is ise o dhroch amharus Shimoin. Leig e fhaicinn dha nach e mi-mhodh no dalmachd a thug a dh' ionnsuidh na cuirme i, ach an gradh 's am meas a bh' aic' air an neach a nochd trocair dhi 's a dhuig dochas 'na cridhe. Bu leir do Shimon a peacadh ach cha bu leir dha a h-aithreachas, agus ann a bhi toirt breith oirre chaidh e cearr. Bu leir do Chrìosd a h-aithreachas cho maith 's a b' aithne dha a peacadh agus thug e breith chrothromach oirre. Cha d' thubhairt e ri Simon gu robh i 'na b' fhearr no bha esan, 's cha do ghabh e a lethsgheul anns an olc a rinn i. 'Na aite sin tha an cosmhalachd a' teagasg gu robh i fada na bu chiontaiche no bha esan, bha fiachan an Pharasaich mar leth cheud peighinn ach bha fiachan nam mnatha mar choig ceud. *Ach a ta mi ag radh riut gu bheil a peacanna a ta lionmhor air am maitheadh, air an aobhar sin, ghradhaich i gu mor.* Mar gu 'n abradh Iosa. Tha thu air do mhealladh, a Shimoin, mu 'n bhoirionnach so. Bha i uaireigin an ni a tha thus' a' saoilinn ach chaidh sin seachad agus is coir a dhichuimhneachadh. Fhuair i maitheanas peacaidh agus dhuig sin innte a leithid de ghradh 's de ghairdeachas 's nach 'eil fios aice ciod a ni i chum a taingealachd a nochdadh dhomhsa. Is e sin a thug do d' thigh-sa an nochd i, agus a thug oirre mo chasan a thiormachadh le falt. Ma bha peacadh mor, tha a gradh mor mar an ceudna dhomhsa a thog dhith an t-uallach. Ciod i do bharaill a nis, a Shimoin? A' bheil thu fhathast a' faotainn coire do 'n bhoirionnach aithreachail airson an ni a rinn i, agus a bheil thu a' faotainn coire dhomhsa airson gabhail rithe?

II. Anns a' chosmhalachd so chronaich Iosa spiorad an Pharasaich. Ged a thug Simon cuireadh dha gu thigh, tha e coltach gu 'n do rinn e eadar-dhealachadh eadar e agus càch, agus nach d' thug e dha an t-ait' a thug e do na

h-aoidhean eile. Bu bheag aig Iosa sin, oir bha e macanta agus iriosal an cridhe, agus ged a mhothaich e gle mhaith mar a bha cuisean, cha d' thuir e dad aig an am. Ach air do Shimon coire fhaotainn do 'n mhnaoi airson an tabhartas graidh a dhoirt i air a cheann, fhuair Iosa cothrom air solus ùr a chur do 'n Pharasach air a ghiulan. Choimeas e fuachd a chridhe ri gradh na mnatha air a leithid a dhoigh 's nach b' urrainn do Shimon gun faireachduinn nach do nochd e an t-urram a bha dligeach dha. Chuir e 'na chuimhne nach d' thug e dha pog 'nuair a thainig e steach d' a fhardaich, 's nach d' thug e dha uisge chum a chasan a nigheadh. Rinn Simon dearmad air an dleasdanas sin a chionn nach b' fhiach leis aideachadh gu robh Mac an duine cho mhaith ris fhein 's ri 'chompanaich. Bha shuilean air an dalladh le uabhar na beatha 's cha 'n fhac e gloir an Ti a shuidh aig a bhord. Bha deagh bharail aig air fhein, cha robh a chiont' a' cur dragh air, agus a chionn nach robh e 'n duil gu robh e 'n eiseimeil an t-Slanuigheir cha d' thug e tabhartas graidh sam bith dha. Ghradhaich e gu beag, oir cha d' iarr 's cha d' fhuair e maithanas mor.

III. Anns a' chosmhalachd so tha Criosd 'g a nochdadh fein mar charaid pheacach. Bha e 'na ioghnadh mor do na Pharasach gu robh e na bu ghaolaiche air a bhi comhla ri peacaich is cis-mhaoir no bha e air a bhi comhla ri daoine urramach is cliuteach mar bha iad fein. Mar gu 'n abradh e ri Simon, tha iongantais ort gu 'n do leig mi leis a' bhoirionnach so beantail riom, 's nach do thilg mi mach i mar a dheanadh tusa 's do chairdean. Cha do rinn mi sin oir tha e 'na shòlas do m' chridhe gu 'n tugadh daoine gradh dhomh mar tha peacaich is cis-mhaoir a' deanamh. 'Nuair theid mi am measg nam Pharasach cha tachair orm ach fuachd is amharus is naimhdeas, ach tha na peacaich a' fosgladh an cridhe dhomh 's 'gam ghradachadh le gaol mor. A bheil ioghnadh, a Shimoin, ged bhithinn ni bu toighiche air comunn na feadhach so no air comunn do sheorsa fein? Cha 'n 'eil iarraidh agaibhse orm oir cha leir dhuibh 'ur feum, ach tha iarrtus acasan orm a chionn gur h-aithne dhaibh am feum. Tha am peacaidhean trom, gun teagamh, ach tha an gradh mor mar an ceudna, agus air a' ghradh sin togaidd mise mo rioghachd. Cha 'n 'eil an cosmhalachd so a' teagasg gur h-e na peacaich a 's miosa a ni na naoimh a 's fhearr an deigh laimhe, ach tha e teagasg 'gu bheil gradh aig daoine do Chriosd anns an tomhas anns a bheil eolas is faireachduinn aca air an cionnta fein. Bha gradh na dithis so anns an tomhas anns an robh iad an eiseimeil an fhir a mhaith dhaibh am fiachan. Cho fad 's a tha leth cheud o choig ceud, cho fada sin bha gradh is taingealachd

Shimoin o ghradh 's o thaingealachd na mnatha. Ma chaidh ise air seacharan mar nach deachaidh Simon ghradhaich i am Buachaill a thug air ais i mar nach do rinn a chridhe beag-san. An sealladh dhaoine choimhead Simon na h-aitheantan 's bha e air a chunntas 'na dhuine diadhaidh ach an sealladh an Ti a rannsaicheas an cridhe bha spiorad air a ghiulan a bha calg dhireach an ag'haidh spiorad clann na rioghachd. Agus a chionn gu 'n robh, chaidh eadhoin peacaich is cis-mhaoir a steach do 'n rioghachd air thoiseach air. An sealladh dhaoine rinn a' bhean thruagh, amaideach ud lòn bhriste d' a beatha, ach air dhi tigh'nn thuice fein agus a peacadh fhuathachadh agus a threigsinn rinn Dia trocair oirre, agus dhuig trocair Dhe taingealachd is gradh 'na cridhe nach aithne do leithid Shimoin. Is e iadsan a bh' ann an geimhlibh ach a fhuair saorsa, a thuig meud an cionta ach a fhuair maithanas, a 's urrainn na briathran a sheinn le cridhe lan.

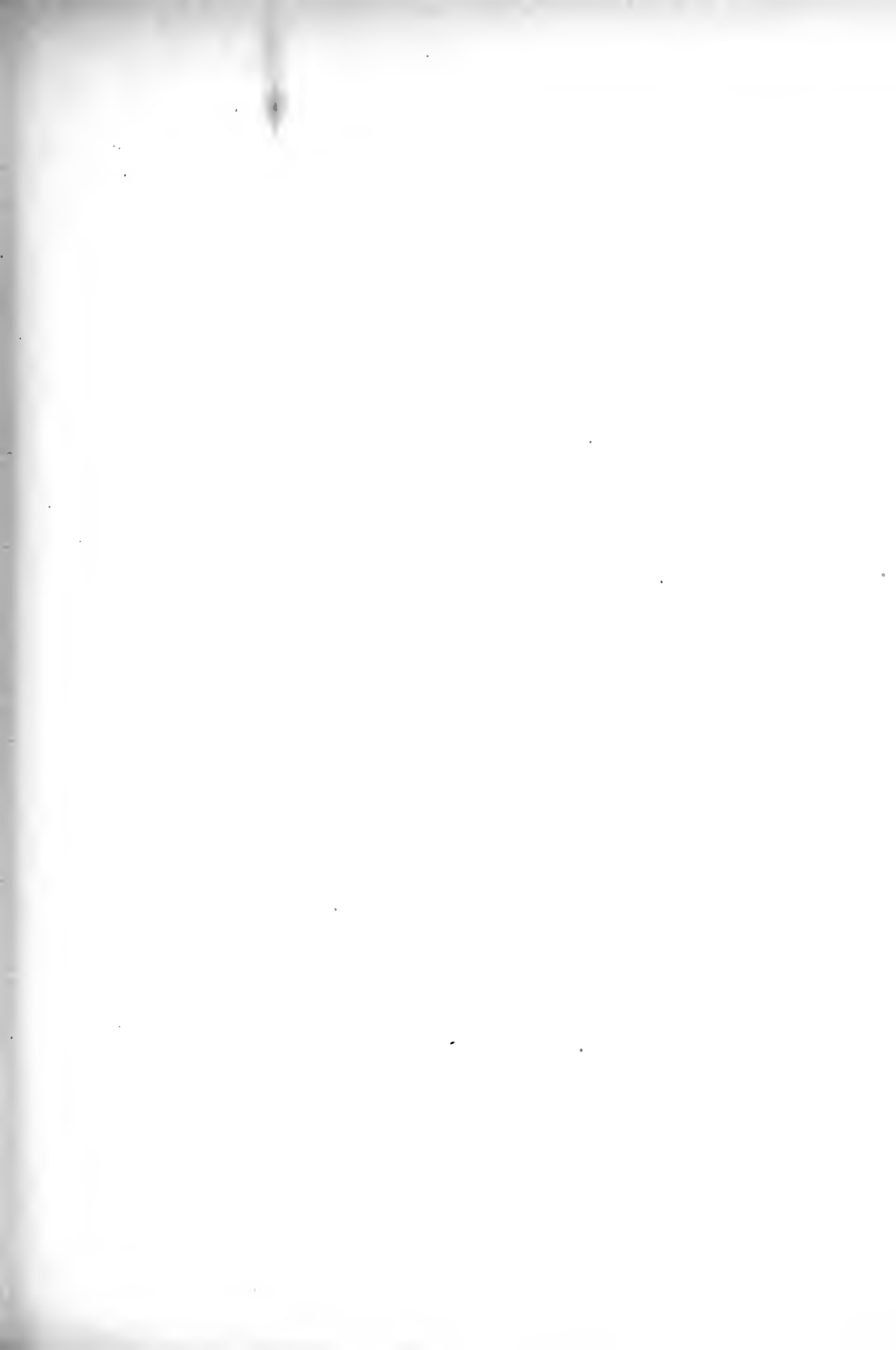
Cia milis ainm an t-Slanuigheir chaoimh
An cluas a' chreidmich bhochd,
Caisgidh e bron is leon nan naomh,
Gun eagal orr' roimh lochd.
Bidh t-ainm 'na cheol dhomh fad mo rè
'S 'na steidh aig àm mo bhais.

Tha iomadh leasan air fhilleadh a steach anns a' chosmhalachd so, ach tha sinn an duil gur h-e a' cheud ni a thig gu inntinn duine 'nuair a leughas se e an toiseach—*caomhalachd Chriosd*. Thainig esan cha 'n ann a thoirt breith air an t-saoghal ach a thearnadh an t-saoghail. Bha e caomhal ris na h-uile. Cha do bhris e a' chuile bhruite. Bha cridhe Shimoin lan de spiorad an t-saoghail agus is e doigh an t-saoghail an dorus a dhunadh an aodann na feadhach a chaidh air seacharan. Dheanadh Simon sin air a mhnaoi so, ach cha do rinn Criosd e, ged a bha e mile uair ni b' fhearr 's ni bu ghloine cridhe no 'm Pharasach. Bha uaisle naduir is farsuingeachd cridhe ann am Mac an duine a thalaidh peacaidh d' a ionnsuidh 's a thug dhaibh misneach is dochas. Cha b' ann le trod ach le gradh a tharruing e an saoghal 'ga ionnsuidh.

CAILLEACH BHEUR.

Co anns a' Ghaidhealtachd nach cual iomradh air a' Chaillich? Cha 'n 'eil gleann no srath anns nach cluinnear a h-ainm, agus tha seann daoine còir a lathair fhathast a bhios ag innseadh do 'n oigridh sgeul air Cailleach Bheur. Is e an cunntas a tha i toirt oirre fein,

*An uair a bha 'mhuir 'na coill 's 'na crionaich
Bha mise 'n sin 'am nionaig òig.*

Tha e air a radh gur h-ann a Lochlann a thainig a' Chailleach, le cliabh air a druim lan ùir is chreagan, airson Albainn a dheanamh. Thuit cuid de 'n uir 's de na clachan as a' chliabh air an rathad, agus is e sin a rinn na h-eileanean.

Tha 'ainm na Caillich ri fhaotainn o na h-Arcaibh 's an taobh tuath gu Creag a' Mhadaidh dluth air Glasachadh, far am faicear clacha mora ris an abrar "The Auld Wife's Lifts"—togail-achean na Caillich 'nan seasamh anns a' mhointich. Chithear laraichean a luchairt an Loch a' Phuill an Tiriodh agus aig ceann deas an Ros Mhuilich, agus gus an latha diugh theirear riu Tota no Totaichean Cailleach Bheur. 'S ann eadar na Torainnean agus an Dubh Hirteach a tha treudan na Caillich ag ionaltradh. Tha Rudha na Caillich am Muile air ainmeachadh as a deigh, agus lamh ris an rudha tha Uamh Bhuaile nan Drogh far am biodh na treudan aice air an iomain gu bhi air am bleoghan. Aig aiseag na Conathuil air Loch Eibhte tha creagan ris an abrar Clacharan Cailleach Bheur, agus aig Cruidhean leum steud-each na Caillich o bheinn Duirinis gu taobh Chruachain, 'nuair bha i air a ruaig 's an tòir as a deigh. Cha 'n ann an Albainn a mhain a chluinnear iomradh air a' Chaillich. Rainig i Eirinn agus thug i 'ainm do Shliabh na Caillighe. Tha tri cuirn air an t-sliabh agus theirear gur h-e Cailleach Bheara a thog iad le tri làn aprainn de chlachan. Tha Carn-na-Cathair an sin, air am biodh a' Chailleach a' suidhe chum sealladh a ghabhail air an duthaich mu 'n cuairt. Aig taobh Loch Atha an Earragbaidheal tha i 'na suidhe fhathast, dìreach mar air Rudha na Caillich, air a tionndadh gu carragh cloiche agus bidh bodaich Lathurna ag innseadh na sgeoil so. 'Nuair a dh' iomaineadh a' Chailleach a gobhair agus a caoraich thairis air a' Conathuil, bheireadh i suas iad gu tobar a bh' air mullach Chruachain. Bha leac mhor ri chur air beul an tobair gach feasgar, aig àm dol fodha na greine. B' ann air a' Chaillich a bha curam so a dheanamh. Ach aon fheasgar a bha 'n sin, bha i sgith agus thuit i 'na cadal mu 'n do chuir i an leac air an tobar. Bhrùchd an t-uisge suas, bhris e bealach dha fein agus thaom e sìos 'na thuil ruadh air a' chomhnard gus an do lion e Loch Atha mar tha e 'n duigh. Bha 'Chailleach lan uamhais 'nuair a dhuig i, le toirm nan uisgeachan, 's a chunnaic i mar a thachair. Ach bha 'n cron deanta, agus mar chomharadh air firinn na sgeoil tha Loch Atha an sid fhathast.

Tha moran aiteachan eile far am faighear sgeul air a' Chaillich. Mar is bitheanta tachrar oirre far am bheil clachan mora air mullach beinne no air sliabh, far am bheil tuiltean a' ruith 'nan caoir no tonnan garbha a' bualadh cladaich.

Ann an seann chunntas na bliadhna tha iomradh air a' Chaillich.

Tri laithean Gobaig
Tri laithean Feadaig
Seachduinn a' Ghearrain
Sgarrrthaichean na Feill Connain
Doirionn na Feill Padruig
Seachduinn na Caillich.

Ma tha 'n Gearran searbh, tha 'Chailleach ni 's miosa. Ann an seachduinn na Caillich tha 'n latha buadhachadh thairis air an oidhche, 's tha am feur a' feuchainn ri fas 's na luibhean ri 'n cinn a thogail. Cha chord so idir ris a' Chaillich agus le a slachdan-draoidheachd tha i 'g am bualadh chum stad a chur air fàs is cinneas. Ach tha cumhachd air cul a' chinneis nach 'eil air cul slachdan na Caillich, agus air cho cruaidh 's gam buail i tha 'm feur a' fàs. Le farran thilg i an slachdan uaithe agus thubhairt i—

Dh' fhag e shìos mi, dh' fhag e shuas mi,
Dh' fhag e eadar mo dhà chluais mi;
Dh' fhag e thall mi, dh' fhag e bhos mi,
Dh' fhag e eadar mo dha chois mi;
Tilgeam so 'am bun preas cuilinn
Far nach fas feur no duilleach.

A dh' aindeoin na dheanadh a' Chailleach cha b' urrainn dhi stad a chur air fas an fheoir 's na luibhean, oir thainig àm seinn nan eun, 's bha ghrian bhlàth a' boillsgeadh a mach troimh na neoil dhubh, dhorch, 's bha ghaoth ag atharrachadh calpa 's a seideadh o 'n iar 's o 'n deas. Bha comhstri eadar rithe fein 's a' Ghrian, ach ged a ghabh a' Chailleach coingheall de thri laithean Faoilich, 's a lion i na claisean le sneachd is uisge, b' fheudar dhi toirt thairis agus aideachadh gu 'm b' e 'Ghrian a bu treise.

Tha so uile tachairt air a' choigeamh la fichead de 'n Mhàirt. B' e sin ceud latha na Bliadhna anns na linntean a chaidh seachad, oir b' ann o 'n latha sin a bha 'n solus a' faotainn lamh an uachdar air an dorchadas 's a bha blàths is cinneas a' faotainn lamh an uachdar air fuachd is marbhantachd a' gheamhraidh. Theirear anns a' Bheurla *Old Lady Day* ris a' choigeamh la fichead de 'n Mhàrt gus an latha diugh.

A' bheil sibh a nis a tuigsinn co i a' Chailleach a tha tigh'nn oirnn a crìochan reodhta an Taobh tuath, a tha toirt leatha treudan uamhasach 'na deigh, 's a tha cath gu laidir an aghaidh fas is cinneas? Co i ach an *Aimsir*, an t-seann *Bhliadhna*? Is iad treudan na Caillich neoil dhorch' a' gheamhraidh, tuiltean nan gleann, agus tonnan caoir gheal na mara a briseadh air na creagan. 'Nuair a tha Cailleach Bheur a' teicheadh air falbh air a steud-each is e a Mac, a' Ghrian, a tha cur na ruaig oirre, agus tha am mac a' deanamh sin air a mhathair a chionn gu 'n robh ise cruaidh air a' bhean òig (an t-Earrach) a phos esan.

Ann am beul aithris an t-sluaigh air Cailleach Bheur tha cosmhachd aillidh againn a chaidh a chur an eagaibh a cheile le ar-n athraichean glic anns na linntean anns nach robh leabhraichean aca, no feilleirean no doigh eile air cuimhne chumail air aimsirean na bliadhna. Is iomadh uair, gu sonruichte an àm an Earraich, a bhithinn a' beachdachadh air sgeul na Caillich, agus bha iongantais mor orm ciod a bha i 'ciallachadh. Ach thachair dhomh uaireigin a bhi an duthaich Roumania air Latha na Caillich, agus thuirt mi ri neach a bha 's an tigh, neach a rugadh 'sa thogadh an rioghachd nan Hunnach, "Anns an duthaich as a. d' thainig mise their sinn Latha na Caillich ris an latha so." "'Se sin an t-ainm a th' againn air cuideachd," ars' ise. "Tha seann sgeul againne uime," arsa mise. "Tha agus againne," fhreagair i. "An cual thu iomradh air tri laithean coinghill a Februari," arsa mis'. "Chual," ars' ise. Dh' iarr mi oirr' an sgeul innseadh dhomh, agus is e so i facal air fhacal.

"Uair a bha 'n sin, bha ochd buidsichean mora ann fo riaghladh buidsich a bu chumhachdaiche no cach. Bha 'bhuidseach mhor so frionasach, gruamach ri bean òg a mic agus cho cruaidh oirre 's nach mor gu 'm b'urrainn do 'n té òg a bhi beo leatha. Latha de na laithean chuir an t-seann bhaoth a' bhean òg do 'n allt le marchann caora dhonn, a bha ri 'nigheadh geal. Bha a' bhean òg thruagh a' nigheadh a' mharchainn 's an allt, agus a deoir a' sìleadh gu frasach, 'nuair a thainig an Geamhradh aosda seachad, agus air faicinn dha gu 'n robh i a' gul, dh' fheoraich e dhith ciod a bha 'cur dragh oirre. Dh' innis i dha mar a bha, 's thuirt i gu robh eagal oirre tilleadh dhachaidh a chionn nach b' urrainn dhi am marchann a dheanamh geal. Thoir dhomhs' e, ars' an Geamhradh, agus ni mise geal e. Thug i dha e agus cha b' fhada agus an do rinn e geal e. Le aon laimh shin e dhi am marchann agus leis an laimh eile thug e dhi làn an duirn de na fluraichean boidheach gorm ris an abrar *bhiorele*, na ceud bhlaithlean a nochdas an cinn troimh an t-sneachd anns an earrach. Till dhachaidh, ars' an Geamhradh, thoir am marchann air ais do d' mhathair-cheile, agus ma their i facal riut nochd na blaithean so dhi agus abair, "Tha na blaithean a tigh'nn a mach air an t-sliabh." B' ann mar sid a bha. Dh' fhalbh a' bhean òg dhachaidh, thug i am marchann d' a mathair-cheile leis an aon laimh agus leis an laimh eile nochd i dhith na blaithean ag radh, "Tha na blaithean a tigh'nn a mach air an t-sliabh." Dh' eirich a bhuidseach mhor le colg eagallach; ghairm i a hochd bana-chompanaich agus dh' fhalbh iad, a' marcachd air an gobhair bhàna, a chumail fodha fàs. Fhuair iad coingheall tri laithean o Februari, sheid a ghaoth, shil an t-uisge agus bha cur is

caitheadh ann. Ach cha deachaidh leo. Bhoillsa a' ghrian a mach, sheid anail bhlàth na gaoithe as an iar agus b' fheudar do na buidsichean teicheadh. Chaidh an tionndadh gu cloich, agus tha iad an sin fhathast 'nan suidhe air na gobhair bhàna air mullach Beinn Silais lamh ri Tenesbhàr. Cha 'n 'eil bliadhna nach sil an deoir gu frasach, air co-ainm an latha air an do ruagadh iad, an coigeamh la fichead de 'n Mhàirt."

B' e so an sgeul agus 'nuair a chrìochnaich i dh' fheoraich mi, co iad na naoi buidsichean? "Nach 'eil," ars' ise, "na naoi miosachan a tha toirt comhdach ùr air aghaidh na talmhainn, a' toirt a mach nam blàithean 's an t-samhradh, agus a' toirt toraidh anns an fhoghar. Saoil nach anabarach a' chumhachd a bheir sin mu 'n cuairt."

Chunnaic mi gu 'm b' e so an iuchair a dh' fhosgladh dhomh lànachd brìgh na seann sgeil air an robh mi cho eolach am measg tuath na Gaidhealtachd. Thuig mi an la ud co i Cailleach Bheur. Tha moran tuilleadh a dh' fhaodainn innseadh, ach thug mi dhuibh a' chuid a 's fhearr agus is leoir e an trath so.

K. W. G.

LAOIDH.

Mi 'g imeachd seachad neo-shunndach,
Glé dhlùth do na h-uaignean,
Mi gu tosdachd ann am aonar,
'S mo smaointean glé luaineach,
A' gabhail beachd air an t-saoghal
Le caochladh gach uair air;
Mar chithear àl an déigh àil
'S iad a' fàgail gu luath as.

Iad air an astar gu siubhlach
Chum dùthaich is buaine,
'S am mealar samhradh gun gheamhradh,
'S grian shoillseach gun dubhar;
Cha ruig orr' trioblaidean cràiteach,
Trom àmhghar no buaireadh;
Am feasd cha dealaich na càirdean,
'S am bàs cha toir buaidh orr'.

Bi 'dh iad an cuideachd nan ainglean,
'S a Bhean-bhainnse dol suas leo,
'G an toirt dhachaidh chum na lùchairt,
'S cha chunntar an sluagh ann;
Is seinnear moladh gu bràth leo
Do 'n t-Slànuighear bhuadhach;—
An Tì a dh' fhuiling 'n an àite,
'S e dh' fhàiltich a suas iad.

ANNA CHAMARAN.

Aird-nam-murchann, 1909.

LUCAS.

Lucas, an leigh gradhach. Colos. iv., 14.

ANN an Gniomharan nan Abstol tha 'n t-ughdair a' toirt iomraidh air sealladh no aisling a chunnaic Pòl ann an Troas. Chunnacas leis duine araidh o Mhacedonia a thuirt ris, Thig thairis gu Macedonia agus cuidich leinn. Tha cuid a dhiadhairean am beachd gu'm b'e Lucas an duin' o Mhacedonia. 'Nuair a thainig Pol gu Troas bha e ann an iomachomhairle ciod an taobh an rachadh e a shearmonachadh an t-soisgeil. Bha e a' feitheamh ri comharadh air chor-eigin fhaotainn o'n Spiorad. Am feadh 'sa bha e eadar dha bharrail thachair Lucas air. Dh' innis Pòl dha mar a bha. Thuirt e gu'n robh 'n dorus air a dhunadh air 's an Asia, ach nach do rinn e suas inntinn fhathast ciod an taobh eil' an tionndadh e. Ghabh Lucas an cothrom, agus chuir e facal a stigh airson a dhuthcha fein. Dh' innis e mu'n dorchadas anns an robh sluagh na Roinn-Eorpa, agus chomhairlich e do'n Abstol dol thuca chum an cosnadh do Chrìosd. Bha Lucas e fein air iompachadh beagan roimhe so, agus bha iartus aige gu'm faigheadh na cinnich d'am buineadh e beannaichdan an t-soisgeil mar an ceudna. Rinn briathran Lucais drùghadh air inntinn an Abstoil, agus an deigh dha dol a luidhe chunnaic e bruadar. Thainig na smuaintean 's na facail a chual e anns an latha air an ais ann an aisling na h-oidhche. Chunnaic e m'a choinneamh fear a mhuinntir na Roinn Eorpa ag asluchadh air tigh'nn 'g an cuideachadh. Ghabh Pol am bruadar no'n sealladh ud mar chomharadh gu'n robh an Spiorad 'ga ghairm do na cearnaibh d'an do chomhairlich Lucas dha dol, agus air ball ghabh e long o Throas agus chaidh e thairis do Mhacedonia.

Ann a bhi tionndadh aire Phòil ris an Roinn-Eorpa rinn Lucas an obair latha a b' fhearr a rinn e riamh, agus tha an saoghal uile 'na chomain. Bha e ag ullachadh na slighe do neach a bu mhotha no e fein agus a' deanamh a cheumanna dìreach.

Cha 'n aithne dhuinn moran mu bheatha Lucais. 'Nuair a bha e og, dh' ionnsaich e an dotaireachd. Bha gaol mor aig Pòl air, oir tha e labhairt uime mar an *lighiche gradhach*, agus tha cuid 'am beachd gur h-ann mu Lucas a tha Pol ag radh ann an 2 Cor. viii., 18, *am brathair*

a tha a chliu 'san t-soisgeul air feadh nan eaglais-ean uile. Bha e 'na chompanach aig Pòl air dà thurus soisgeulach, agus cha 'n e mhain gu robh uigh aige anns an obair a bha 'n t-Abstol a' deanamh, ach choisrig e a bheatha chum an obair sin a chuideachadh. Ciamar a thainig e gu eolas na firinn cha 'n urrainnear a radh. Faodaidh gu robh e air iompachadh m' an do thachair e riamh air Pol, oir cha'n 'eilan t-abstol a' labhairt uime mar *mhac anns a' chreidimh* mar tha e labhairt mu Thimoteus agus mu Thitus.

'Nuair a bha Pol ann an Troas, cha robh e idir ann an deagh shlaointe. Bha snuilean a' cur dragh air. Air a thurus do Ghalatia fhuair e anacothrom is sarurachadh a mhill a bhodhig. Cha robh bodhig Phòil ro laidir air a feabhas, ach ged a bha fheoil a' fhanadh bha spiorad toil-each agus thug e obair aisde a mhilleadh bodhig a b' fhearr. "Ghabhadh le slataibh orm tri uairean, chlachadh mi aon uair, dh' fhuiling mi long bhriseadh tri uairean, la agus oidhche bha mi 'san doimhne, ann an turusaibh gu minic, ann an gabhadh aimhnichean, ann an cunnartaibh fhear-reubainn, ann an cunnartaibh o na Cinnich, ann an cunnartaibh 'san fhairge, ann an saothair agus sgios, ann an acras agus tart, am fairibh gu minic, an trasgaibh gu minic, am fuachd agus an lomnochduidh." Cha 'n 'eil iongantais ged a bhris air a shlaointe, 's ged a bha e giulan gu latha 'bhais comharan an Tighearn Iosa 'na chorp. Tha e gle choltach gu'n do bhruidhinn Pol ri Lucas m'a shuilean 'nuair a thachair iad air a cheile ann an Troas, agus faodaidh gu'm faca an 'lighiche gradhach' nach robh doigh eile anns am b' fhearr a b' urrainn e aobhar an t-soisgeil a chuideachadh no Pol a leantainn, agus curam a ghabhail d'a shlaointe air a thurusan soisgeulach. Co dhiu, is e sin a rinn e. Dh' fhag e Troas maille ri Pol, agus dh' fhan e maille ris gus an do chuir am bas dealachadh eatorra. Anns an litir mu dheireadh a sgrìobh an t-Abstol, 'nuair a bha e am prìosan 'san Roimh is binn a bhais dluth, tha e 'g radh, *Tha Lucas 'na aonar maille rium.* Threig càch e, fear as deigh fir, agus dh' fhag iad e am beul a naimhdean. Threig Dem s e air ghradh an t-saoghail, ach bha an lighiche gaolach dileas agus cha dealaicheadh e r'a inhaighstir.

An deigh bàs Phoil chuir Lucas an ordugh cunntas air fàs na h-eaglais, 's air beath' is saoth-

air Phòil. Sgrìobh e mar an ceudna, an soisgeul a th'air ainmeachadh air. Le pheann thog e carragh-chuimhne dha fein a chumas 'ainm beo gu brath. Ged tha e marbh tha e fathast a' labhairt anns an dà leabhar a sgrìobh e, *Gnìomh-aran nan Abstol* agus an *treas Soisgeul*.

Sgrìobh Lucas pairt a's motha de'n Tiomnadh Nuadh na sgrìobh duin' eile, agus tuigear ciod a tha 'n crochadh ri fhacal 'nuair a chuimhnich-e gur h-ann air an Tiomnadh Nuadh a tha 'n Creidimh Crìosduidh air a steidheachadh. Is esan an fhianuis a's fhearr a th' againn mu nithean a thachair ann an beatha Chrìosd air thalamh, agus mu eachdraidh na h-eaglais anns a' cheud linn. Mur b'e an cunntas a tha e toirt dhuinn air na nithean sin, bhiodh an dorchadas anabarach tiugh. Tha e tigh'nn thairis air iomadh ni a tha cur solus air nadur is obair Chrìosd air nach d' thug càch iomradh. Nan d' fhan e samhach, bhiodh moran de'n t-saoibhreas a th' againn anns na Sgrìobturibh air chall, agus cha bhiodh an fhianuis a th'air taobh a' Chreidimh Chrìosduidh cho laidir 'sa tha i. Air a' chuis so cha 'n urrainnear a radh ach gur h-e Dia a chuir ann an cridhe Lucais, a bha 'na dhuine foghlumichte, creideasach, turail, leabhraichean a sgrìobhadh chum gu'm faigheadh na creidmich a thigeadh 'na dheigh fios cinnteach air na nithean anns an deachaidh an teagasg.

Ciamar a fhuair an duine so am fiosrachadh a tha e toirt dhuinn anns na leabhraichean a sgrìobh e? Tha e furasda gu leor a thuigsinn ciamar a b' aithne dha mu bheatha 's mu obair Phoil, oir bha e 'na chompanach aig an abstol air a thurasan soisgeulach. Ach ciamar a fhuair e greim air eachdraidh beatha, 's air teagasg Chrìosd? Bhasaich Crìosd m'an d' thainig Lucas gu ire duine. Cha 'n fhac e Crìosd riamh, 's cha chual e a theagasg. Cha b' Iudhaich e, 's cha robh e a dh' aireamh nan Abstol. Ciamar, mata, a fhuair e an t-eolas a bh' aige? Fhuair, ann an tomhas, o Phòl 's o chairdean. Ged nach faca 's nach cuala Pol Crìosd riamh ann an laithean fheola, b' aithne dha moran dhaoin' a bha maille ris ann an Galile 's ann an Ierusalem, agus cha 'n 'eil teagamh nach do rinn e Lucas aithnichte dhaibh sin, chum gu'n inn-seadh iad dha mu na gnìomharan a rinn Iosa 's na briathran a labhair e. Bha Lucas is Marc comhla anns an Roimh 'nuair a bha Marc, fo sheoladh Pheadair, a' cur ri cheile an leabhair a sgrìobh e fein, agus cha 'n 'eil teagamh nach d' fhuair Lucas fiosrachadh o Mharc. 'Nuair a bha Lucas dà bhliadhna maille ri Pòl ann an Caesarea, fhuair e cothrom air dol a Ghalile agus seann daoine a cheasnachadh mu na nithean a thachair 'nam measg bliadhnachan roimhe sin. Tha e air a radh mar an ceudna gur h-ann o chairdean Muire a fhuair Lucas an cunntas a tha e toirt air breith an t-Slanuighir 's air nith-

ean diombhair eile air nach robh eolas aig càch. Faodaidh gu'n d' fhag ise as a deigh cunntas "air na nithean a thaisg i 'na cridhe" cho fad 's a bha Iosa air thalamh, agus gu'm fac' a cairdean iomchuidh an cunntas sin a chur an lamhan an lighiche ghaolaich 'nuair a thoisich e air an t-soisgeul a sgrìobhadh. Cha b' urrainn dhaibh a chur ann an lamhan a b' fhearr. Ach a thuilleadh air sin, bha co-chruinneachadh de ghnìomharan 's de bhriathran Chrìosd air beulaobh Lucais 'nuair a sgrìobh e a leabhar fein. Cha ghabh an seann cho-chruinneachadh sin faotainn an diugh, oir chailleadh e. 'Nuair a bha Crìosd air thalamh cha do sgrìobh e aon fhacal d'a theagasg, 's cha mhò sgrìobh na h-abstoil. Am feadh 'sa bha e maille riu cha do smaointich iad air sin e dheanamh oir cha d' fhairich iad gu robh feum sam bith air. An deigh dha am fagail bha theagasg air a ghleidheadh air chuimhne le beul aithris na h-eaglais. Ach 'nuair a bha deisciobul as deigh deisciobuil a' basachadh, 's a bha 'n aireamh a chual e le'n cluasan a' fas beag, chunnaic an eaglais gu'm feumadh i seol air chor-eigin a dheanamh los cuimhn' a chumail air a bheatha 's los teagasg cinnteach a thoirt do na creidmich òga a bha 'g eiridh suas. Bha 'n eaglais a' fas, 's bha soisgeulachaichean a' dol a shearmonachadh do dhuthchannan nach cuala iomradh riamh air Iosa, 's air an aobhar sin bha e feumail gu'm biodh co-chruinneachadh air a dheanamh d'a gnìomharan 's d'a theagasg airson an luchd searmonachaidh. Rinneadh sin am feadh 'sa bha na ceud chreidmich a lathair, ach cha 'n 'eil gin de na duilleagan sin air sgeul an diugh. Ach faodaidh e bhi nach do chailleadh moran oir bha an seann soisgeul sin air beulaobh Lucais 's air beulaobh na feadhnaich eile 'nuair a chuir iad ri cheile na soisgeulan a th'againn anns an Tiomnadh Nuadh. Dh' fhaodteadh earbsadh ri Lucas gu'n tugadh e as na b' fhiach a thoirt as.

Thuit diadhair àraidh nach 'eil leabhar anns an t-saoghal cho maiseach ri soisgeul Lucais, eadhoin mar litreachas. Cha ruigear a leas coire fhaotainn do'n fhacal, 'nuair a chuimhnich-eas sinn gur h-ann 'san t-soisgeul so a mhain a leughar laoidhean molaich Elisabet is Muire is Shimeon, oran nan ainglean aig teachd an t-Slanuighir, cosmhalachd a mhic strodhail is na caora chailte, cosmhalachd an t-Samaritanaich chaoimh agus cosmhalachd an Pharasaich 's a' chis mhaoir. Cha 'n 'eil a h-aon de na soisgeulachaichean a tha cur uiread cudthrom air caomhalachd cridhe is farsuingeachd inntinn Chrìosd 's a tha Lucas a' deanamh. Bha e fein gu nadurra 'na dhuine caomhal blàth-chridheach, agus bha e cuideachd 'na dhuine foghlumichte aig an robh farsuingeachd inntinn nach robh aig na h-Iudhaich. Bha iadsan gu maith cumhann, agus

dhuraichdeadh iad Criosd a dheanamh cho cumhann riutha fhein, *Slanuighear nan Iudhach* a dheanamh dheth, 's cha 'n e, *Slanuighear an t-saoghail*. Ach cha b' e sin do Lucas. Cha robh cumhannachd sam bith ann gu nadurra, agus air dha bhi moran bhliadhnachan fo theagasg Phòil a thug seachad a bheatha chum soisgeul nan saor ghràs a shearmonachadh do na Cinnich cho mhaith ris na h-Iudhaich, agus dhaibhsan a bha 'nan coigrich do choimhcheanglaibh a' gheallaidh cho mhaith ri comb-fhlaitheachd Israeil, fhuair e eolais air farsuingeachd gràs Dhe. Thuig e nach h-ann a thearnadh nan Iudhach a mhaith a thainig Criosd ach a shireadh nan uile a bha caillte. Is e Lucas a chum air chuimhne 'na leabhar na briathran a bu chaomhaile a labhair Criosd, agus air an aobhar sin tha an soisgeul a sgrìobh e 'na dheagh sgeul mar aoibhneis do na h-uile dhaoine. Is e *diadhachd* is *moralachd* Criosd ceann teagaisg Eoin, ach is e *truacantachd* is *caomhneas* Chriosd ceann teagaisg Lucais. Cha 'n e dà dhealbha a tha iad a' toirt dhuinn, ach dà thaobh an aon deilbh. Tha Criosd e fein ni's motha no gu'n gabh e tomhas. Cha chuartaich aon inntinn e 's cha 'n fhaic aon suil e 'na iomlanachd. Tha leud is doimhn' is farsuingeachd ann nach rannsaich duine beo. Chunnaic Eoin aon ghloir agus chunnaic Lucas gloir eile, ach is ann o'n aon phearsa a bha 'ghloir a' dealrachadh.

MADAINN IS FEASGAR.

Bu mhaith leinn cunntas goirid a thoirt air dà laoidh a tha freagarrach gu bhi air an seinn aig aoradh maidne is feasgair. Tha e iomchuidh gu'm moladh daoine Dia anns a' mhaduinn airson fois na h-oidhche, agus gu 'n iarradh iad a stiuradh agus a bheannachd m'an toisich iad air obair an latha, agus cha 'n urrainn iad sin a dheanamh ann am briathran a's fhearr no 'n t-oran maidne a rinn an t-Easbuig Tomas Ken.

O m' anam, duisg, is leis a' ghrein,
Imich air sligh' do dheasnais fein;
Mosgail o t' airtneul, 's tairg le gradh
An iobairt mhaidne do'n Tì a's aird.

Gach cliu do Dhia a ghleidh mi slàn,
'S a dh'ùraich mi le fois is tàmh;
Deonaich o'n uir 'nuair dh'eireas mi
Beatha gun chrìch an riogh'chd na sìth.

Dh' iocainn as ùr mo bhòid dhuit fein:
Fuadaich mo chionnt mar dhruchd roi'n ghrein;
Mo smuaintean stiur is gleidh mo chri,
'S le d' laithreachd fein, O, sasuich mi.

Na labhras mi 's na thig am bheachd,
Stiur thus' an diugh an geill do d' reachd,
'S gu 'n tugainn dhuit-sa, mar is còir,
Le m' thoil 's le m' chridhe cliu is gloir.

Thugaibh cliu do Dhia na gloir,
Thugaibh cliu dha uile shloigh,
Molaibh air neamh, O aingle caomh
An t-Athair, am Mac, 's an Spiorad Naomh.

Tha dà cheud bliadhn' ach a dha o chaochail am bard a sgrìobh an laoidh so. Bha e 'na shearmonaiche ainmeil 'na linn; sgrìobh e moran leabhraichean agus ghiulain e teas is uallach an latha anns an Eaglais 'nuair nach robh moran beatha no diadhaidheachd innte, ach ged nach 'eil iomradh an diugh air a leabhraichean no air 'orbrichean eile, tha an laoidh bheag so 'na carragh chuimhne nach leig le 'ainm basachadh. Tha neo-bhasmhorachd aig na baird nach 'eil aig daoin' eile.

Rinn Tomas Ken an laoidh so air son tè de na sgoilean mora a th' ann an Sasunn, 's bha i air a sgrìobhadh air bailleachan an t-seomair anns am biodh na balaich a' cadal. Thug e dhaibh a' chomhairle so leatha—"Seinnibh, a dhaoine oga, an laoidh so anns a' mhaduinn agus an laoidh eil' anns an fheasgar, oir tha an Salmadair ag radh gur ceart caomhneas graidh an Tighearn a nochdadh air mhadainn agus fhirinn anns an oidhche." Cha ruigear a leas eachdraidh a bheath' innseadh, ach tha aon ni air am faod sinn tigh'nn thairis, a chionn gu bheil e nochdadh cìod an seorsa duin' a bh' ann. Bha e cho neo-eiseimeileach 's a bha e diadhaidh. Ged a bha taobh aig an teaghlach rioghail ris airson geiread 'inntinn is cumhachd a shearmonachaidh, cha b' urrainn do Rìgh no do chuir a bheul a dhunadh, no stad a chur air ann a bhi togail fianuis an aghaidh aingidheachd spioradail ann an ionadaibh arda. 'Nuair chaidh an rìgh air thurus gu Winchester chuir e fios thuige gu 'n rachadh e air aoidheachd d'a thigh; ach air do'n duine bheusach a chluinntinn gu 'n robh 'n rìgh a' toirt leis gaorsach bheag-narach nach bu bhean dha, thuirt e ris suil m'an t-sroin rathad eile ghabhail. Cha do chord an rud ris an rìgh aig an àm, ach 'nuair a bha Easbuig ùr ri chur a stigh ann am Bath, thuirt e ris a' Chomhairle, "Thoiribh an t-aite do'n fhear bheag nach d'tugadh fasgadh do Nell." 'Nuair a bha 'n rìgh air leabaidh a bhais, b'e Tomas Ken am ministear a bh' air iarraidh chum frithealaidh dha.

Ged nach 'eil a' bhardachd 's an diadhaidheachd a' pogadh beul ri beul daonnan, is maith leinn a chreidsinn gu robh na feadhainn a rinn na laoidhean a's docha leinn cho glan 'am beatha 's a bha iad cho binn 'an ceol.

Am measg na laoidhean feasgair cha 'n 'eil a h-aon a's taitniche na i so:—

A Shlan'gheir ghraidh, mo ghrian is tu !
 Cha 'n oidhch' ach là 'nuair bhios tu dlùth ;
 Na h-eireadh neula, talmhaidh, dumb'h,
 Ga d' fhalach mach o bheachd mo shùl.

'Nuair thuiteas dealt a chadail chiùin,
 'S gu seimh mo rosgan sgith gu 'n dùin,
 Laidheam le sòlas làn de 'n smuain,
 Gu bràth bhi sint' air uchd an Uain !

Fan leam o inhoch gu laidhe grein'
 Cha bhi mi beo as d' eugmhais fein ;
 Fan leam 'nuair bhios an oidhch' a' fàs
 As d' eugmhais, O na faigheam bàs.

Aon leanabh seachrain, bochd an diugh,
 Ma chuir, le tarcnis, cùl ri d' ghuth,
 'Na anam toisich obair ghràis.
 'Ga dhusgadh o chlos peacaidh 's bàis.

An t-euslan fair ; air bochd dean fòir,
 Le beannachdan neo ghann do stòir ;
 Biodh cadal luchd a' bhroin an nochd
 Mar chadal naoidhein sheimh gun lochd.

Bi leinn 'nuair dh' fhosglas sinn ar sùil,
 Troimh 'n t-saogh'l bi fein dhuinn ad fhear-iuil,
 Gus ann an cuan gun chrìch do ghràidh
 Am faighear sinn an Rìogh'chd an Aigh.

Cha robh ministeir riann anns an Eaglais
 Shasunnaich a bu choltaiche ris na h-abstoil no
 Iain Keble, ughdair na laoidh so. Rugadh e
 ann an teaghlach diadhaidh agus choisrig a
 pharantan e do sheirbhis an Tighearna mar
 leanabh. Thug e bàrr air a cho-aoisean uile
 ann am foghlum, air chor 's gu 'n deachaidh cliu
 a bhuadhan air feadh na tìre m'an gann a thainig
 e gu ìre duine. 'Nuair a bha e trì bliadhna
 fichead a dh' aois, chuireadh air leth e airson na
 ministreileachd agus fad leth cheud bliadhna
 bha e 'na sholus dealrach anns an eaglais d'am
 buineadh e. Ach coltach ri Tomas Ken, cha 'n
 e an obair mhor a rinn e anns an Eaglais
 Shasunnaich, no a chliu mar shearmonaiche a
 chumas ainm air chuimhne, ach a' bhardachd
 spioradail a rinn e. Chuir e mach leabhar ris
 an abrar, *Smuaintean airson Sabaidhean is*
Laithean Naomha na bliadhna, agus ma
 sheachnar am Biobull 's an Leabhar Uirnich,
 cha 'n 'eil leabhar eile a's trice chithear ann an
 lamhan chreidmheach no'n leabhar sin. Bha, is
 tha e 'na aran beatha do mhoran, agus tha
 drùchd na maidne air fhathast.

Nuair a bha Keble 'na dhuin' og, bha 'n
 Eaglais Shasunnach ann an droch staid. Bha 'n
 sluagh gun sgoil, 's bha chuid mhor de na
 ministearan gun eud. B' fhearr leo bhi ruith a'
 mhadadh ruaidh, 's a' tilgeadh nan cearcan tomain
 seach a bhi teagasg an treuid. Ach cha b' ann
 dhiu sin Keble. Chuir e roimhe gu'm feuchadh

e ri cuisean a leasachadh, agus chruinnich e
 mu 'n cuairt air daoine oga de 'n aon inntinn ris
 fein. Bha buaidh anabarach aige thairis orra,
 agus chuir e siol 'nan inntinn a thug a mach
 toradh mor ann an Sasunn. Their cuid nach
 robh an toradh sin gu buannachd sam bith do 'n
 eaglais, 's gu 'n do chuir na daoine ud air chois
 cleachdannan innte nach 'eil air reir gnaths
 Phrostanach, ach co dhiu a tha sin fìor no nach
 'eil, dhuig iad eud is beatha innte air an robh i
 gle fheumail. Cha b' e neart a bhuadhan, ged a
 bha bhuadhan ard, a tharruing gu Keble meas
 is gradh dhaoine ach a dhilseachd 's a naomh-
 achd. Bha bheatha da rìreadh foluichte maille
 ri Criosd ann an Dia. Gach latha d'a bheatha
 bha e gluasad maille ri Dia. Dh' aobharaich a
 bheachdan troimh-cheile anns an eaglais, ach
 bha e gu nadurra 'na dhuine ciuin, gaolach air
 sìth. Ged a bha na ceudan a' sealltainn ris mar
 an "athair" ann an nithean spioradail, 's ag
 iarraidh a chomhairle ann an iomaguin air bith
 's am bitheadh iad, cha robh barail mhor aig air
 fhein, 's bha ìrioslachd 'ga sgeadachadh mar
 fhalluinn. Chaochail e o chionn corr is dà
 fhichead bliadhna.

LAOIDH.

Mi 'g imeachd seachad neo-shùnnnach,
 Glé dlùth do na h-uaignean,
 Mi gu tosdachd ann am aonar,
 'S mo smointean glé luaineach,
 A' gabhail beachd air an t-saoghal
 Le caochladh gach uair air ;
 Mar chithear àl an déigh àil
 'S iad a' fàgail gu luath as.

Iad air an astar gu siubhlach
 Chum dùthaich is buaine,
 'S am mealar samhradh gun gheamhradh
 'S grian shoillseach gun dubhar ;
 Cha ruig orr' trioblaidean cràiteach,
 Trom àmhghar no buaireadh ;
 Am feasd cha dealaich na càirdean,
 'S am bàs cha toir buaidh orr'.

Bi'dh iad an cuideachd nan ainglean,
 'S a Bhean-bhainnse dol suas leo.
 'G an toirt dhachaidh chum na lùchairt,
 'S cha chunntar an sluagh ann,
 Is seinnear moladh gu bràth leo
 Do'n t-Slànuighear bhuadhach ; —
 An Tì a dh' fhuiling 'n an àite,
 'S E dh'fhàiltich a suas iad.

ANNA CHAMARAN.

Aird-nam-murchann, 1909.

AN DUIN' IONRAIC.

*An ann a nasgaidh a tha eagal Dhe air Iob?—
Iob i., 9.*

CHA 'N 'EIL e furasd a radh ann am beagan fhacal ciod an fhirinn shonruichte a tha leabhar Iob a' teagasg. Tha e fosgladh iomadh ceist nach 'eil e fuasgladh. Tha e tarruing ar-n aire gu ceisdean diomhaireach mu fhreasdal Dhe 's mu bheatha mhic an duine air nach h-urrainn daoine turail gun a bhi smuaineachadh, ach feumar a radh nach do chagainn an t-ughdar na cnothan a chruinnich e. Cha droch cliu so air an duine, oir tha e nochdadh gu'm b' fhearr leis gun fuasgladh idir a dheanamh air ceisdean mora seach am fuasgladh ann an doigh shuarach. Is fearr leis an duine ghlic 'a'neolas aideachadh seach comhairl' a dhorchachadh le briathran gun eolas. Nuair a thoisicheas duin' air gleachd ris na ceisdean mora a bha cur dragh air ughdair an leabhair so, 's a dh' fheuchas e ris gach ni air talamh is neamh a rannsachadh le ghliocas, tha e 'cur a choise an cuan nach d' fhuaras a dhoimhneachd. Bheir gach ceum ni's fhaid' e bho thainead na traghaid, gus mu dheireadh nach grunnaich e, 's am buidhe leis tilleadh gu tìr.

Cha 'n 'eil so a' ciallachadh nach do rainig an duine comasach a sgriobh an leabhar so air iomadh ni ris am faodar gabhail mar fhirinn. Bheachd-smuainich e, a là 's a dh' oidhch', air rùintean Dhe 's air cùrs' an t-saoghail, agus bha a bhreithneachadh tarbhach dha fein, 's tha bhriathran tarbhach do na ginealan a thainig 'na dheigh. Tha iad cho beo an diugh 's a bha iad an latha sgriobh e iad, oir tha gliocas is firinn, mar na h-ainglean, daonnan òg. Tha driuchd na maidne air an aodann, 's cha luidh aois orra. B'e aon de na ceisdean a bha cur dragh air, *An e feineileachd a's mathair aobhair do chrabhadh, no an urrainn an duine Dia a ghradhachadh is fireantachd a leantuinn air an sgàth fein, 's cha 'n ann air sgath duaise.* Tha 'n leabhar a' togail iomadh ceisd a bharrachd oirre so, ach faodar iad sin a chur as an t-sealladh an drasd, agus sealltuinn air na th' aige ri radh air a' chuspair so. Tha 'n t-ughdar ag iarraidh orrasan nach 'eil a' creidsinn ann an treibhdhireas mhic an duine eisdeachd ris an sgeul a th' aige ri inn-

seadh mu fhear a mhuinntir Uis, d' am b' ainm Iob.

Bha Iob 'na dhuine dìreach, ceart, air an robh eagal Dhe, agus a sheachain olc. Chunnaic Dia gu'n deachaidh maitheas is diadhadheachd an duine so os cionn chàich, agus air do Chomhairle Neimh a bhi cruinn air latha sonruichte, dh' fheoraich e de Shatan (ged nach 'eil e furasd a thuigsinn ciod an gnothuch a bh' aige-san 'na leithid a dh' aite) an d' thug e fa'near, 'na shiubhal 's 'na imeachd, Iob air an robh eagal Dhe agus a sheachain olc. Thuir Satan gu'm b' aithne dha an duine, ach nach robh diadhadheachd Iob cho domhain 's a bha daoin' is ainglean a' saoilinn. Thuir e gu fanoideach gu'm bu mhaith a bha 'n diadhadheachd a' pàigheadh do thuathanach Uis, ach nan rachadh cuisean saoghalta 'na aghaidh, gu'm mallaicheadh e Dia as an aodann. Feuch ort, ma ta, a Shatain; gabh do chothrom agus leag do lamh air Iob, ach a mhain caomhain a chorp. Ann an aon latha thainig truaighean air Iob mar thuil. Chaill e mhaoin, a threudan, a sheirbbisich, 's a chlann. Ach ged a thainig lom sgrios air a chuid 's air a theaghlach, cha do mhallaich Iob Dia, 's cha do chuir e eucor as a leth. 'Na aite sin, thuit e sìos air an talamh agus rinn e aoradh ag radh, Lomnochd thainig mi a broinn mo mhathar, agus lomnochd pillidh mi an sin, thug an Tighearn naith agus thug an Tighearn leis; beannaichte gu robh ainm an Tighearn.

Air do Chomhairle Neimh a bhi cruinn an dara uair, nochd Satan e fein an lathair Dhe a rithist. Dh' fheoraich Dia dheth ciod a bharrail air Iob a nis, no an robh e fhathast an duil gur li-ann air sgàth codach a bha e gleidheadh 'ionracais. Fhreagair Satan, agus thuir e gu magail gur suarach do dhuin' an saoghal uile seach a shlainte; cailleadh e sin agus chithear ciod a's fhiach a chrabhadh. Cho fad 's a tha duine luath laidir, faodaidh e seasamh ris na thig 'na charamh, ach biodh e air a chlaoidh le easlaint agus mallaichidh e Dia as an aodann. Feuch ort, mata, gabh do chothrom agus leag do lamh air corp Iob, ach a mhain caomhain a bheatha. Bhuailleadh Iob bochd le galair cho oillteil 's gu'n robh a bheatha 'na h-uallach dha. Bha 'chràdh cho trom is 'aogas cho duaichnidh 's gu'n d' iarr a bhean air lamh a chur 'na bheatha. Ach cha deanadh Iob sin; an gabh sinn, ars' esan, maith o laimh Dhe agus nach

gabli sinn olc. Cha robh fios aige air na thachair ann an Comhairle Neimh, ach ged nach b' urrainn e thuigsinn carson a bha lamh an Uile-chumhachdaich air a leagadh air cho trom, dh' irioslaich se e fein an lathair Dhe agus bheannaich e 'ainm.

Ann an so uile, tha am fear a sgrìobh an leabhar ag radh, cha do pheacaich Iob le bhilibh. Dh' fheuch Satan ri dhearbhadh an lathair Dhe is ainglean nach b' ann air ghaol fireantachd ach air ghaol duaise a bha Iob a seachnadh uile, ach dh' fhairtlich air. Cha 'n 'eil an corr iomraidh air Satan anns an leabhar, chaill e 'n latha, 's thug e chasan as, agus uaith sin, faodar a thuigsinn gur h-e 'n fhirinn a tha 'n t-ughdar a' teagasg, *nach e feineileachd idir a's mathair aobhair do chrabhadh ach gur h-urrainn do mhac an duine maitheas a roghainn air a sgàth fein.*

Nan robh an leabhar a' crìochnachadh aig a so, cha bhiodh an corr uime, agus theireamaid gu 'n robh Iob cho coimhlionta 'na theangaidh 's a bha e ionraic 'na chridhe. Ach tha 'n ughdar a' fosgladh cheisdean eile, agus los sin a dheanamh, thug e air Iob dol an sàs ann an deasboir-eachd anns an do labhair e, air uairean, cainnt nach 'eil uile gu leir a' cordadh ris an irioslachd a nochd e 'nuair a thainig a' chaldachd mhor air. Ach is tric le daoine amaideachd a radh ann an deasboireachd ris nach bu mhaith leo seasamh an deigh laimhe.

Chuala triuir d'a chairdean, Eliphaz, Bildad, is Sophar mar a dh' eirich do Iob, agus thog iad orra gu tigh a' bhroin chum comhfhurtachd a thairgsinn dha. Bha na daoine 'ud, mar bha a' mhor chuideachd d'an luchd duthcha, a' creidsinn gu'm b'e breitheanas Dhe airson uile a bh' ann an trioblaid no ann an calldachd sam bith a thigeadh air duine. Cha robh teagamh aca nach robh an caraide Iob ciontach do pheacadh mor air chor-eigin, agus chaidh iad thuige chum sin innseadh dha air a leas. Ach 'nuair a rainig iad Iob 's a chunnaic iad a shuidheachd truagh, cha b' urrainn iad a' chomhfhurtachd fhuair sin a thairgsinn dha, agus shuidh iad maille ris gun am beul fhosgladh (ged is neonach a chum Sophar a theanga chrosda) oir chunnaic iad gu'n robh a dhoilgheas ro-mhor.

Is e Iob fein a labhair an toiseach, agus rinn e sin le seirbhe cridhe 's le nimh facail a thug air na daoine clisgeadh.

*Rachadh as do 'n là air an d' rugadh mi,
A'gus do 'n oidhche a thuir, Ghineadh duine.
Biodh an là sin 'na dhorchadas,
Gabhadh neul comhnuidh air.
Carson nach d' eug mi o'n bhroinn?
Oir a nis laidhinn sìos agus gheibhinn fois;
Chaidlinn, an sin bhiodh tamh agam.
An sin sguiridh buaireas nan aingidh;
A'gus gheibh iadsan a ta claidhte fois.*

*Carson a thug e do 'n truagh solus? [anma
A'gus beatha dhaibhsan a ta ann an searbhais
A tha gabhail fadail airson a' bhais.*

Bha a chairdean a nis cinnteach gu 'n robh an amharus ceart, 's gu 'n robh cionta trom air chor-eigin air coguis Iob, agus dh' innis iad dha am barail m'a chor. B'e suim na thubhairt iad, gu bheil Dia a' riaghladh an t-saoghail ann an ceartas 's ag orduchadh nan uile nithean gu maith, a' toirt soirbheachaidh do dhaoine ionraic mar dhuais an diadhaidheachd, 's a' toirt breitheanas air droch dhaoine mar dhuais an uile. Fhreagair Iob, ag aontachadh leo gur h-ann mar sin a bu chòir do 'n Uile-chumhachdach curs' an t-saoghail orduchadh, ach thuir e gu 'n robh e faicinn 's a' fiosrachadh nithean a bha dol calldhireach an aghaidh ceartais. Cha b'e chaldachd a thainig air a bha cur dragh air anam, ach an smuain, *nach robh Dia a' deanamh ceartais.* Bha diomhaireachd freasdail Dhe a' dol thar 'eolais, gus mu dheireadh an robh e 'n impis a chreidsinn nach robh ann an Dia ach fear-saruchaidh neo-chaoimhal a bha leigeil le cuibheal an fhortain dol mu 'n cuairt gun sealltuinn co dhiu a phrannadh i 'n t-ionracan no 'n t-eucorach. Tha na briathran a labhair e 'a chairdean sgaiteach, ach ciod a theirear ris na briathran a labhair e mu Dhia fein? Feumar a radh gu 'n do rainig e airde dalmachd nach do rainig naomh roimhe no 'na dheigh. B'e aon de na nithean a chuir am fear a sgrìobh an leabhar so roimhe, gu 'n leigeadh e le duine ionraic mar bha Iob, cainnt a chur air na smuaintean a dh' eireas ann an cridheachan dhaoine 'nuair tha iad air am fiosrachadh le trioblaidean troma, 's gun fios aca carson. Tha sinn an duil nach sgrùd 's nach tomhais Dia mar fhear lagha na smuaintean dalma 's na briathran amaideach a dh' fhàisgeas pian is eigin, air uairean, o chridhe feadhnach a tha ionraic 'nam beatha. Tha e ni 's glìce 's ni 's caomhaile no gu 'n deanadh e sin. Ach cha leithsgeul do dhànachd mhic an duine caomhalachd Dhe.

Chuir Iob as leth an Uile - chumhachdaich gu 'n do rinn e eucoir air, agus gu 'n do lot se e gun aobhar. An urrainn dhuinn, mata, aontachadh leis an fhacal, nach do pheacaich Iob le bhilean. Cha 'n urrainn. Ach a bheil sin a' ciallachadh gu 'n robh barail Shatain air Iob ceart, 's nach b' airidh e air an teisteanas a fhuair e bho Dhia. Cha 'n 'eil idir: cha do dhearbhadh Iob chum fios fhaotainn ciod a theireadh e le bhilean ann an là na h-eigin, ach a chum fios fhaotainn an roghnaicheadh e fireantachd 'nuair nach robh buannachd shaoghail innte. Rìnn e sin; bha ionracas cho caomh d'a anam 's nach dealaicheadh e ris a dh' aindeoin co theireadh e. Bheireadh e dùlain do neamh 's do thalamh seach a choguis a mhùchadh no ceartas a

threigsinn. Ann an so uile bha Iob, ged nach robh fhios aige fein air, a glòrachadh ainm an Tighearn, oir bha e nochdadh gu 'm b'airidh e da rìreadh air a' chliu a thug Dia dha ann an Comhairle Neimh.

AM MINISTEAR 'S AM FOIRFEACH COGUISEACH.

BHA Maighstir Eachann 's am foirfeach anabarach mòr aig a cheile. Bha iad comhla deich bliadhna fichead, ach anns an ùine sin, cha d' thainig facal riamh eatorra, 's cha mhò a fhuair an dara fear anns an fhear eile. Bha Maighstir Eachann toilichte leis an fhoirbheach, 's bha 'm foirfeach toilichte le Maighstir Eachann, 's bha 'n sgìreachd car toilichte leo le cheile.

Bha e 'na chleachdadh aca coinneachadh a h-uile feasgar Di-luain, uair ma seach ann an tighean a cheile. Air feasgar sonruichte bha iad a' seachas mu aois chairdean is choimhearsnach, 's mu na h-eucailean a tha 'n aois a' tarruing 'na lorg.

Ministear.—Tha na bliadhnachan a' dol seachad 's cha 'n 'eil mi fhein 's tu fhein, Iain, cho òg 'sa bha sinn.

Foirfeach.—Tha sin fìor, ach taing do 'n Fhreasdal tha mo mheomhair-sa cho maith 's a bha i riamh.

Ministear.—Air a shon sin dheth, faodaidh mise an ni ceudn' a radh; ach sid rud a theirinn riut, Iain. Air mo sgàth fhein, 's air sgàth an t-sluaigh, tha mi cur romham nach seas mi air am beulthaobh aon latha ni 's fhaide ni 's còir dhomh, agus tha mi 'g earail ort-sa, a charaid, cagar a chur 'am chluais cho luath 'sa mhothaicheas tu gu bheil an seann duin' a' dol air ais. Tha e furasda dhomhsa 's do m' sheorsa sinn fein a mbealladh, ach is maith an sgàthan suil caraide, agus tha mi 'g earbsadh riutsa rabhadh a thoirt dhomh an àm.

M'an deachaidh am foirbheach 'na fhaireachadh gheall e gu 'n deanadh e sid, ach air dha cnuasachadh air a' ghnòthuch an deigh laimhe, bha cho mhaith leis dleasdanas eile 'bhi air a leagadh air a ghuailllean. Ach aig an àm, cha leigeadh e leis an rud dragh a chur air inntinn, oir, ars esan, cha d' fhàillnich suil Mhaighstir Eachainn fhathast 's cha do threig a neart e.

Chaidh bliadhnachan seachad agus thoisich monmhuir am measg an t-sluaigh nach robh am ministear cho cuimseach 'na fhacal no cho ordail 'na theagasg 'sa b' abhaist dha. Bha am foirfeach eadar a' bhaobh 's a' bhuarach.

Bha e 'na dhuine coguiseach 's bu mhaith leis fhacal a chumail, ach bha e 'na dhuine cneasda 's cha bu mhaith leis a charaid a ghoirteachadh. Chuir e dàil anns a' ghnòthuch cho fad 's a b' urrainn dha, ach, latha de na laithean, air do 'n mhinistear tarruing a thoirt air an aois 's air maitheas an Fhreasdail dha féin 's d'a choimhthionail ghlac am foirfeach misneach agus thuirt e—

Foirfeach.—A bheil cuimhn' agaibh air an t-seachas a bha eadarainn o chionn chòig bliadhna anns an t-seomar so, agus an gealladh a thug mi dhuibh.

Ministear.—Tha sin agam, Iain, agus tha mi ro-thoilicht' a chluinntinn nach do dhìchuimhnich thusa na dh' iarr mi ort, 's tha mi 'n dochas, 'nuair thig an t-àm, gu 'n dean thu gnìomh caraide, 's nach ceil thu orm an fhirinn.

Cha robh fios aig an fhoirbheach ciamar a thoisicheadh e, oir chunnaic e nach robh amharus air bith aig a' mhinistear gu 'n robh 'n fhirinn cho dlùth d'a dhorus. B' fhearr leis an duine thruagh gu 'n do ghearradh barr na teagadh dheth m'an do gheall e na gheall e, ach bha cairdeas is coguis 'ga tharruing air an aon cheum. Thainig fallus fuar air aodann, crìtheannaich am bac 'iosgaid, is casd goirid 'na mhuineal, ach cha 'n fhaigheadh e diog. Mu dheireadh dh' fhaighneachd am ministear dheth an robh dad cearr air. Chuir so seòrsa sprachd ann agus thuirt e nach robh, ach faodar an còrr innseadh, facal air fhacal, mar labhair an dithis.

Foirfeach.—Thuirt mise riutha nach robh dad cearr air an t-searmon nan deanadh iadsan feum maith dheth.

Ministear.—Dad cearr air an t-searmon! Cha 'n 'eil mi uile gu leir 'g ad thuigsinn?

Foirfeach.—Gabhaibh mo lethsgèul, a Mhaighstir Eachann, ach tha cuimhn' agaibh gu 'n d' iarr sibh orm cagar a chur 'nur cluais agus eadarainn fhein 's an ursann—

Ministear.—Cha ruig thu leas an còrr a ràdh, tha mi tuigsinn gle mhaith nach do chord mo shearmon an dé riut.

Foirfeach.—Ann an riumsa! Gu 'n tugadh am Mac Mallachd leis mi, a Mhaighstir Eachann, ma chuir mi corrag riamh air 'ur searmoin. B'e sin an seangan a' toirt greim a gearran.

Ministear (a' gaireachduinn)—Togad mhiodal, Iain, ach o'n a tha sinn a' bruidhinn air searmoin idir, 's a tha sinn leinn fhein, feumaidh mi aideachadh, le taingeachd do Dhia, nach d' fhairich mi riamh uiread saors' anns a' chubaid 's a fhuair mi o chionn bliadhna air ais. An aite bhi pianadh na feola le ro-churam ciod a their mi (mar bha mi deanamh ann an laithean m' amaideis) tha mi 'n diugh 'gam thilgeadh fein air comhnadh an Fhreasdail, 's tha mi faotainn beothalachd 'am bhodhig is deas-chainnt 'am

bheul. Ach tha cridheachan a' phobuill cruaidh, 's tha 'n eaglais a' fàs falamh.

Cha d' thuirt am foirfeach an còrr aig an àm 's cha mhò a chualas uaith riamh mu'n t-seanchas a bha eadar e fhein 's am ministear. Thuig e mar bha cuisean, 's chum e 'smuaintean aige fhein. Ach cha b'e sin do Mhaighstir Eachann; dh'fhàs e na bu bhriathraiche 's na bu bheothaile, 's cha robh ait' an suidheadh e nach b'e 'n aon seanchas dha, amaidas na h-oige is cruas-cridhe an t-sluaigh. 'Nuair a bheirtheadh tarrauing ris air an fhoirbheach choguiseach, chrathadh e cheann 's theireadh e le osna thruim, gu 'm bu mhor 'eagal gu 'n robh buadhan Iain chòir a' failneachadh leis an aois.

Tha an naigheachd so a' togail iomadh ceisd air am faodainn còmhradh a dheanamh riuts', a leughadair, nan robh mi cho beothail is deas bhriathrach ri Maighstir Eachann. Faodar cuid dhiu sin ainmeachadh, agus mur fuasgail mis' iad, cnusaich fein orra 'nuair nach bi obair a's fhearr agad ri dheanamh.

Co a b' amaidhe am fear a thairg comhairle no 'm fear a dhuil a gabhail.

Ciod iad comharan na h-aoise.

Co as a thainig an deas chainnt 'sa bheothalachd a dh' fhairich am ministear ann fein.

Cha 'n 'eil mi dol a ghabhail gnothuich ris an dà cheisd mu dheireadh, ach faodaidh mi facal no dha a radh air a' chiad tè. Tha mi 'n duil nach robh anns an fhoirbheach a ghabh os laimh rabhadh a thoirt do 'n mhinistear, ach an daor amadan. Cha 'n 'eil teagamh nach robh Maighstir Eachann onorach gu leor aig an àm, 's nach robh e saòilsinn gu 'n gabhadh e comhairl' an fhir eile mar ghnìomh caraide. Ach tha cridhe mhic an duine anabarrach domhain agus anabarrach cealgach, agus dh' fhaodadh am foirfeach a bhi cinnteach ciamar a dh' eireadh dha. Anns an t-saoghal olc so, agus am measg gineil fhiar, tha e duilich do dhuine an rathad fhalbh ann an sith, mur bi rud beag de ghliocas na nathrach an cul a chinn, cho mhaith ri neo lochdas a' chalumain air a bhathais. Tha sinn uile 'm beachd gur toigh leinn fhios a bhi againn air an fhirinn umainn fein, ach mo thruaigh esan a dh' innseas dhuinn an dara leth dhi. Gabhar gu toileach ris a' chuid sin dhith a tha milis do'n bhlas, ach cho luath 's a dh' aimseas an caraid coguiseach air ar failingeas, caillear meas air tur is toinnisg an duine, no cuirear as a leth gu bheil freumh seirbhe air chor-eigin 'na chridhe. Tha na daoine a's caise anabarrach faighidneach 'nuair thatar 'gam mòladh, agus gabhaidh eadhoin seanairean glic is ministearan, fearg ris an duine choguiseach nach gabh iad ris an duine mhiodalach.

Am bitheantas cha 'n 'eil ann ach cosg cainnte, comhairl' a thoirt air neach eile, oir, ma tha

beagan tùir ann fein, cha bhi feum aig' oirre, 's mur h-eil tùr ann, cha gabh e i. Cha 'n 'eil rud eile a tha cho tric a' dol a dhòlaidh ri comhairle. Ma tha na h-amadain a' fas lionmhor, cha 'n e cion comhairl' a's aobhar. Tha e ceart gu 'n tugadh parantan comhairl' air an cloinn, 's gu'n tugadh daimhich eolas na slighe air an do ghluais iad fhein d'an cairdean oga, ach a mach o theaghlach fein cha bu chòir do dhuin' a bhi deas gu chomhairl' a thairgsinn. Tha seorsa dhaoine ann nach h-urrainn fuireach samhach. Air ghaol seanchais bodhraidh iad an coimhearsnaich le comhairle. Tha briathran na feadhach sin mar fhuaim na gaoithe, agus nan innseadh daoine an fhirinn, theireadh iad gu 'n robh iad seachd sgith dhiu. Cha 'n 'eil ann an comhairle gun iarraidh ach am mi-mhodh. Am bitheantas, cha dean i ach droch nadur is danarrachd a dhusgadh anns an neach d'an toirear i.

Ma dh' fhàsar sgith dhiubhsan a thairgeas comhairle gun iarraidh, fàsar ni 's sgithe dhiubhsan a dh' iarras i gun sgur. Uair a ghabhas iad i, is dà uair nach gabh. Tha seorsa dhaoine ann a tha coltach ris an eidheann. Cha 'n urrainn dhaibh seasamh air an casan fein; feumaidh iad an taic a leigil ri cuid-eigin. Tha iad an comhnuidh eadar dà bharrail, 's cha ghabh iad os laimh an rud a's lugha gus an iarr iad comhairle. Ged a dh' fheuchas an seorsa so faighidinn an cairdean, cha daoine cronail no cealgach iad, agus is còir giulan leo cho mhaith 's is urrainnear. Ach ciod a theirear rìusan a dh' iarras do chomhairle, cha 'n ann air ghaol seolaidh fhaotainn, ach air ghaol do cheann a sheideadh suas? Tha na h-uiread de 'n t-seorsa dhaoine so a' falbh an t-saoghail, agus mur h-eil thus', a leughadair, car turail bheir iad ort a chreidsinn gu bheil thu cho glic ri Solamh. Ma 's toigh leat am beachd diomhain sin ort fhein altrum, leigidh tu air an aghaidh iad, ach ma 's duine tuigseach thu, cuiridh tu stad air am miodal cho luath 'sa leigeas an t-siobhaltachd leat sin a dheanamh, agus cumaidh tu do chomhairl' agad fhein.

Ach air a shon sin uile, is maith an ni deagh chomhairle agus iarraidh an duine glic i ni 's bitheanta no 'n t-amadan. Cha toir e 'inntinn do dh' eoin an adhair, ach ma bhios e an ioma-chomhairle mu rud sam bith, is maith leis seanchas fhaotainn ri caraid sonruichte anns a bheil earbs' aige. Bruidhnidh iad gu saor, taobh air thaobh, agus eatorra feuchaidh iad ri amas air an t-slighe cheart.

Cha ghabh mi gnothuch ris a' cheisd mu dheireadh—*Co bhuaith a thainig beothalachd is deas-chainnt Mhaighstir Eachann.* Thuirt e fein gur h-ann o chomhnadh an Fhreasdail, agus faodar fhagail mar sin.

SEIRBHISEACH DILEAS.

Aindreas, brathair Shimoin Pheadair.

—EOIN i., 40.

FHUAIR an Naomh Aindreas aite urramach am measg nan abstol, ged nach d' fhuair e an t-ait' a b' airde. B' e Aindreas a bu mheadhon air Peadar a thoirt gu Criosd, ach ann an uine ghoirid ghabh an sgoilear toiseach air a mhaighstir, agus tha Aindreas air ainmeachadh air Peadar, mar nach b' urrainn do 'n t-soisgeulaiche innseadh d' a leughaidearan, ann an doigh eile, co e.

Rugadh e am Bhetsaida Ghalile, 's b' e ainm athar Ionas, is ainm a mbathar Iohanna. Thainig e fo bhuaidh na firinn m' an do thachair e air Criosd. Dhuig searmonachadh a' Bhaistich iomaguin spioradail 'na anam, agus lean e Eoin mar dheisciobul. Cha b' urrainn dha e fein a chur fo ughdarras a b' fhearr, oir theagaisg am Baisteach dha grainealachd is cionnta peacaidh, agus tharruing e 'aire a dh' ionnsuidh neach a bha mar uan *Dhe a' toirt air falbh peacaidhean an t-saoghail*. Fo mhinistireileachd Eoin bha cridhe Aindreis air a dheasachadh airson an t-Slanuigheir, air chor agus 'nuair a choinnich iad a eile aig abhainn Iordain, gu 'n do fhreagair Aindreas gu toileach a' ghairm a thug Iosa dha.

Cha 'n 'eil Mata no Marc no Lucas ag radh moran mu Aindreas, ach bha car de thaoibh aig an Abstol Eoin ris an duine chaomh so, agus tha e toirt iomraidh air ni 's bitheanta no tha càch. Tha e furasda gu leor fhaicinn gu 'm bu mhaith le Eoin ainm Aindreis a chumail air chuimbhe, 's gu 'm bu mhaith leis gu 'n tuigeadh a leughaidearan gu 'n do rinn Aindreas seirbhis mhaith ann an aobhar an t-soisgeil. Cha b' urrainnear a chur as leth an abstoil so gu 'n robh e 'na dhuine dalma, oir b' fhearr leis daonnan a bhi air chul nam bord seach air beulaobh na cuideachd, ach, tri uairean, tha Eoin a tigh'nn thairis air nithean air nach tugadh Aindreas e fein iomradh :—

(1) *Ann an Eoin i., 35-42*, tha e 'g innseadh mar thachair Criosd air Aindreas, 's mar chaidh Aindreas a dh' iarraidh a bhrathar chum a thoirt gu Criosd.

(2) *Ann an Eoin vi., 5-14*, tha e 'g innseadh gur h-e Aindreas a tharruing aire Chriosd a dh' ionnsuidh an oganaich aig an robh an t-iasg 's an t-aran leis an do rinn e aon d'a mhiorbhuilean.

(3) *Ann an Eoin xii., 20-22*, tha e 'g innseadh gur h-e Aindreas a ghabh os laimh na Greugaich a thoirt gu Iosa.

Cha 'n 'eil an corr iomraidh air ainm anns an Tiomnadh Nuadh, ach a reir beul-aithris na h-Eaglais, chaidh e do dhuthchannan cein a shearmonachadh an t-soisgeil, an deigh aiseirigh Chriosd. Chuireadh gu bàs e ann am Patre air sgàth a' chreidimh, agus thatar ag radh gu 'n robh 'eud air taobh an t-soisgeil cho mor 's gu 'n do shearmonaich e Criosd air a' chranncheusaidh, a dh' aindeoin pian a chuirp.

A thaobh buadhan inntinn is comas labhairt cha ghabh Aindreas coimeas ri Peadar no Eoin no Pol. Cha tug Dia dha na gibhtean a bh' aca-san. Ach rinn e deagh fheum de na talantan a fhuair e, agus ged nach 'eil e cho ainmeil, bha e cheart cho dileas riusan. Tha eadar-dhealachadh eadar reult agus reult a thaobh gloire, ach is ann anns an aon iarmailt a tha iad a' dealradh agus cumhachd an aon Ti a tha iad a' nochdadh.

Bha Aindreas 'na dhuin' iriosal. Cha robh e air a shéideadh suas le uabhar no fein-spéis, 's cha b' e ghloir fein a bh' aige 'san t-sealladh. Cha do ghabh e saoihbneas a chionn gu 'n d' fhuair feadhainn eile toiseach air; bha spiorad macant' is ciuin air a ghiulan, ni a tha ro luachmhor ann an sealladh Dhe. Cha robh an spiorad sin aig na h-abstoil uile, co dhiu cha robh e aca an toiseach. Cha mhor dhaoin' aig a bheil e, oir tha uabhar is fein speis anabarrach duilich an spionadh as am bun. Cha 'n 'eil e idir duilich a bhi eudmhor ann an aobhar sam bith, ma gheibh sinn cliu air a shon, 's ma bheirear dhuinn an t-aite suidh' a 's fhearr 's a' chuideachd. Ach is rud eil' e, a bhi eudmhor gun duais, gun chliu. 'Nuair a dh' aimsear air neach a tha làn thoileach an obair a dheanamh is cliu na h-obrach a leigeil le neach eile, faodar a bhi cinnteach gu bheil taom mhaith 'na chridhe de 'n ghradh sin nach gabh farmad, nach dean raiteachas, nach 'eil air a shéideadh suas, 's nach giulain e fein gu mi chiatach.

B' e Andreas ceud thoradh obair Chrìosd, a' cheud dheisciobul a thog a chrann-ceusaidh 's a lean an Slanuighear. Ged nach 'eil Eoin a' tigh'nn thairis air na thuirt Iosa ris 'nuair a choinnich iad, tha e coltach gu 'n robh cridhe Andreis air a ghluasad gu mor, oir chaidh e mach le cabhaig a dh' innseadh d' a bhrathair ciod a fhuair e. Dh' fhaodadh e radh mar thuirt an Salmadair, *cha d' fholuich mi t-fhireantachd 'am chridhe*. Dh' fhairich Andreas nach e mhain gu 'n robh e air a ghairm gu bhi 'na dheisciobul, ach gu 'n robh e air a ghairm mar an ceudna gu bhi 'na fhiannais. Cha 'n ann air na h-abstoil a mhain a dh' iarr Crìosd fianuis a thoirt seachad, ach air a h-uile duine ann an comunn nan creidmheach. Tha e mar fhiach-aibh orrasan a bhlaiss deagh thìodhlac Dhe am fianuis a thoirt do 'n t-saoghal. Rinn Andreas sin am measg a dhaoine fein an toiseach, 's an deigh laimhe am measg choimheach.

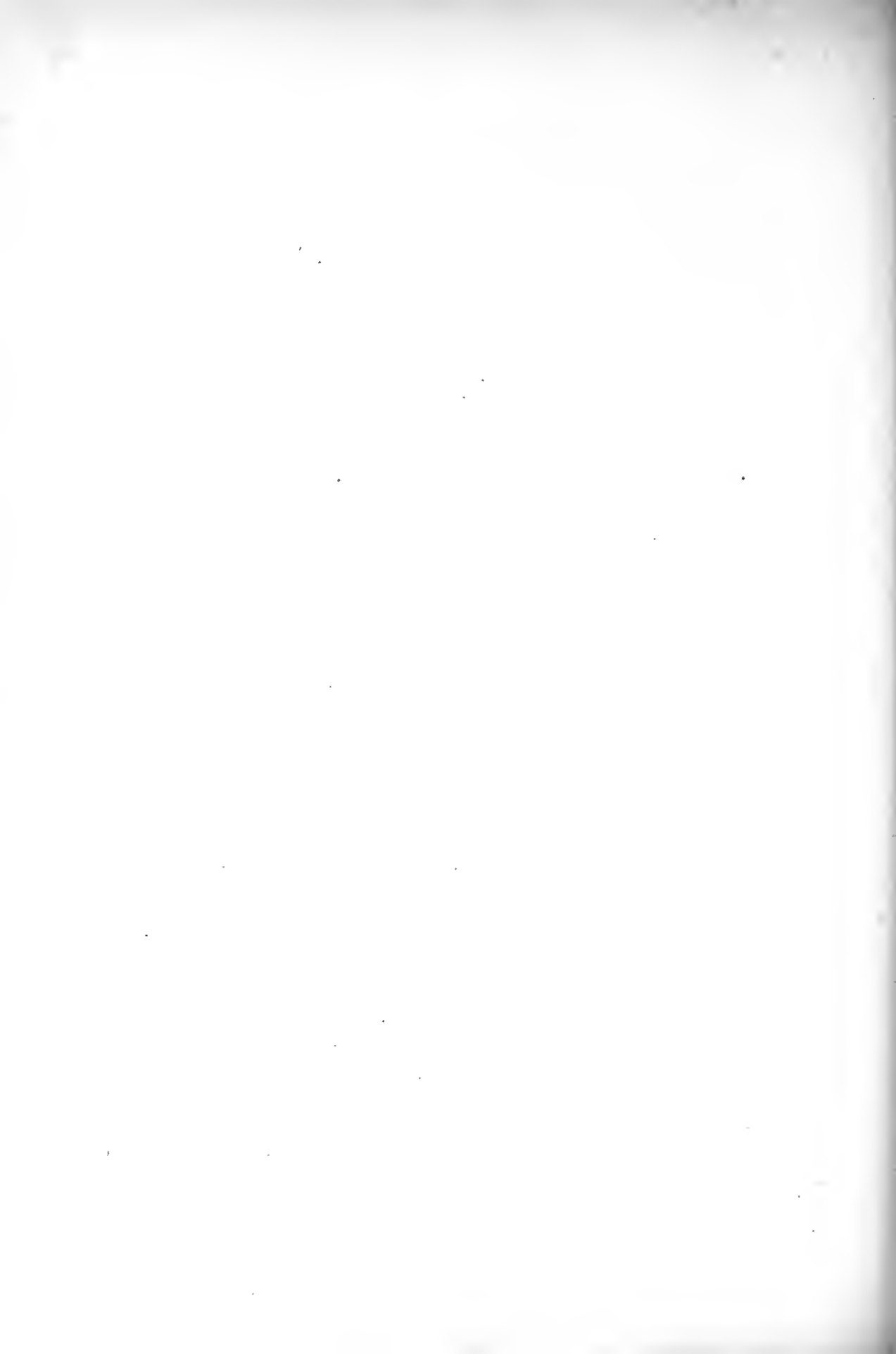
B' e Peadar ceud thoradh obair shoisgeulach Andreis, agus ann a bhi toirt a bhrathar gu Crìosd, rinn e 'n obair latha a b' fhearr a rinn e riamh 'na bheatha. Cha robh nair' air Andreas labhairt r'a bhrathair mu nithean spioradail. Aidichidh sinn uile nach robh aobhar air bith gu 'm bitheadh, ach an deigh sin 's air fad, is e gle bheag de dhaoine a 's urrainn am beul fhosgladh air nithean spioradail ri 'n cairdean fein. Ann an aon seadh tha sin nadurra, agus cha 'n 'eil e idir fìor gur h-e cion eud no deagh dhùrachd a tha 'g an cumail samhach. Ma chuirear a cheist—*An coir do luchd aideachaidh a bhi seanchas daonnan air nithean spioradail, 's a bhi toirt rabhaidh do gach fearach a thachras orra*, cha 'n 'eil a' cheist idir fursad a fuasgladh. Cha 'n 'eil an rud a tha laghail gu leor do'n dara duine dlìgheach do dhuin' eile, 's cha mhò a thairngeas ar dleasdanas sinn air an aon cheum. Tha thìodhlacan Dhe lionmhor agus cha 'n e 'n aon seorsa talant a tha e toirt do na h-uile. Thug e gibht teagaisg do chuid, gibht comhfhurtachaidh do chuid eile, 's cha 'n 'eil teagamh nach d' thug e do dhuine sonruichte an sid 's an so gibht leis aa urrainn dhaibh maith a dheanamh d'an co-chreutairean le seanchas pearsona. Ma fhuair neach a' ghibht sin ann an tomas cothromach, is coir dha a cleachdadh, agus ma 's duine turail e, cha dean a bhriathran cron. Ach is beagan aireamh dhaoine aig a bheil an talant sin, ged is mor an aireamh a tha 'n duil gu bheil i aca. Tha e fursad do dhaoine iad fein a mhealladh 's a bhi saolsinn gur h-e eud spioradail a tha 'g am brosnuchadh gu bhi bruidhinn air Dia 's air sìorruidheachd ris gach sean is òg a thachras orra, 'nuair is e da rìreadh féin speis is féin fhireantachd is gaol bruidhne a tha toirt fuasglaidh d' an teanga. Tha moran dhaoine ann a dhean-

adh barrachd seirbhis do rioghachd Dhe nam fanadh iad samhach no nì iad gu brath le 'n seanchas. 'Nuair a labhras duin' air nithean folaichte na beatha spioradail 's air obair Dhe 'na anam féin, mar nach biodh e ach a' bruidh-inn air an t-sid no air cuisean Parlamaid, cha 'n 'eil 'na chainnt ach diomhanas is mi-mhodh, 's cha 'n 'eil ann fein ach ciombal a' gleangarsaich. Fàgaidh e droch bhlas am beul na feadhnach a dh' eisd ris air sgàth sìobhaltachd, agus an aite an tàladh gu diadhaidheach, duisgidh e annta smuaintean eile. Anns a' chuis so, mar ann an nithean a's motha is coir dhuinn eiseimpleir ar Maighstir a leantuinn. Bha esan deas gu comhradh a dheanamh ri neach sam bith a chuireadh ceist air, no dh' iarradh a chomhairle, no thigeadh thuige le teagamh no le duileadas. B' aithne dha ciamar a ghabhadh e cothrom air an fhacal fhreagarrach a labhairt aig an àm cheart agus ris an duine cheart, ach cha d' fhosgail e a chridhe no bheul do choigrich agus cheil e eadhoin air a chairdean (na h-abstoil) barrachd 's a dh' innis e dhaibh. Ma rinn e pairt do fhiosrachadh anna follaiseach, dh' fhàg e moran dlèth foluichte, 's cha b' urrainn neach sam bith a chur as a leth gu'n robh e *bruidhneach*.

Ach ged nach 'eil e freagarrach gu'm biodh luchd aideachaidh a' ceasnachadh chairdean is choimhearsnach gun sgar 's a feoraich dhiu an d' iompaicheadh iad, tha e ceat gu'n deanadh parantan airson an cloinne an nì a rinn Andreas d'a bhrathair. Le bhi 'gan teagasg ann an eolas an t-soisgeil gu curamach, le bhi cur eiseimpleir cheart m'an coinneamh, 's le bhi 'gan tàladh anns gach doigh a's urrainn iad gus an inntinn a shocruchadh air nithean ceart is urramach is fìor-ghlan, bheir parantan an clann gu Crìosd. Faodaidh clann gun coiseachd air an t-slighe cheart ged a fhuair iad a h-eolas, ach am bith-eantas gabhaidh an nadur lubadh mar a thoilicheas am parantan, ma thoisicheas iad trath 's ma leanas iad le tuigs' is faighidin. Ach is e sin an dearbh nì nach dean moran pharantan. Tha cho beag suim aca do chor spioradail an cloinne 's mur b' e am beagan eolais air a' Bhi-bull a thruisceas na paisdean anns an sgoil, gu'm fàsadh iad suas cho aineolach air an t-soisgeul ri treubhan borb na h-Afric. Agus sin clann luchd comanachaidh.

Cha 'n 'eil e coltach gu'm faca Andreas moran de thoradh a shaothrach anns na cearn-aibh anns an do shearmonaich e an soisgeul an deireadh a latha. Ach cha do chaill e mhisneach 's cha d' thug e thairis; bha e dìleas gu bas. Chual e le chluasan fein an t-ordugh a thug Crìosd do na h-abstoil, iad a dheanamh deisciobuil de na cinnich uile. Cha robh Andreas eas-umhal agus b' urrainn e radh mar thuirt am faidh, Tha facal an Tighearn ann am

chridhe, mar gu'm b'è teine loisgeach air a dhruideadh suas ann am chnamhan, agus ged sgithich mi 'ga chumail a steach, cha 'n urrainn mi. Cha 'n urrainn an eaglais soirbheachadh ma ni i dearmad air an àithne so. 'Nuair a dh'fhàsas eud soisgeulach na h-eaglais fann, tha bliadhnanachan na gorta air teachd. Tha i dlùth do'n bhas. Ma tha facal an Tighearn 's an deagh sgeul a tha e toirt thugainn priseil dhuinn fhein, bidh iarrtus againn air an tiodhlac luachmhor a thoirt dhaibhsan nach d' fhuair e fhathast. Ach mur h-eil e 'na aran beatha dhuinn fein cha 'n 'eil ioghnadh ged a bhitheamaid caoin shuarach co dhiu gheibh 's no nach faigh daoine' eil' e.

Cha robh buadhan mora inntinn aig Aindreas ach chleachd e an comas a fhuair e, 's bha e dileas anns a' bheagan. Tha sinn an duil gu'n abradh a choimhearsnaich gu'm b' fhiar Chriosduidh e aig taobh a theine fein, 's nach tugadh iad an toiseach air eadhoin do Pheadar. Cha b' urrainn dhaibh teisteanas a b' fhearr a thoirt dha. Tha iomadh neach air a bheil ainm na diadhaidheach aig coigrich, nach faigheadh an t-ainm sin bho na feadhainn a tha fuireach 's an aon tigh riu. Tha iad 'nan Abstoil am fianuis an t-saoghal agus 'nan trusdair aig taobh an teine. Is mor an rud e gun abradh a bhean 's a chlann fein mu dhuine, gu bheil e daonnan ciuin is caoimhneil is coguiseach, glan 'na 'theangaidh is firinneach 'na ghiulan. Faodar a radh mu Aindreas gu'n robh e 'na dhuin' iriosal, 'na bhrathair blàth chridheach 's 'na sheirbhiseach dileas. Cha urrainear moladh a's airde no sin a dheanamh air, oir is e fìor dhuin' ainneamh a's airidh air a' chliu so.

DUINE DIADHAIDH

THA dà cheud bliadhna o rugadh an T-OLLAMH MACIAIN, agus anns an fhoghar, bha daoine glic is eagnaigh na duthcha a' raiteachas feuch co am fear a thilgeadh a' chlach a b' fhearr 'na charn. Cha 'n 'eil sinne gabhail oirnn a bhi anabarrach glic no eagnaigh, ach tha taobh againn ris an Ollamh nach 'eil againn ri moran, agus faodaidh sinn rud a radh, nach b' urrainn, a reir coltais, cuid d'a luchd molaigh a radh, gu'n do leugh sinn a h-uile facal a sgrìobh e riamh. 'Nuair a dh'fhàsar sgith do theangannan eile, tha seanchas an duine chneasda so daonnan tlachdmhor.

Ach cha 'n e sin a thug oirnn tarruing a thoirt air ainm, 's cha mhò a tha sinn a' dol a labhairt mu bheatha no mu ghliocas. Cuiridh sinn fa chomhair ar luchd leughaidh cuid de na na h-uirneagan a sgrìobh e, agus cuid de na smuaintean a bu trice bha 'na chridhe, aig am-

annan sonruichte de'n bhliadhna. Leigidh sinn leis fhein bruidhinn.

BAS A MHNATHA.

"Athair uile-chumhachdaich agus uile-throcair-each aig a bheil gradh dhomh ged a smachdaich thu mi, amhairc ann ad thruacantas air mo bhron, agus deonaich gu'n duisg an amhghar so mo choguis. Thoir dhomh a leithid a dh' fhaireachduinn air do chumhachd 's do mhaithneas, 's gu'm feuch mi ri umhlachd a thoirt dhuit an smuain, am facal 's an gnìomh. Na leig leam mo làithean a chur seachad ann am bron diomhain, ach cuidich leam a chumhneachadh gur h-ann bhuaite-sa a tha maith is olc a' teachd. Cha 'n 'eil dòchas agam gu'm faigh mi comhfhurtachd gun aithreachas oir smachdaich thu mi airson mo pheacaidh. Cuidich leam a bhi taingeil airson an companas a fhuair mi o'n mhnai a thug thu bhuam, agus deonich gu'n lean mi a h-eisimpleir 's gu'n gleidh mi na bàidean a rinn mi ri taobh a cuirp. Ann ad lamhan, a Dhe, tha spioradan na feadhach a chaidh as an t-sealladh, agus ma tha e fìor gu bheil spioradan nam marbh a' frithealadh do dh' annaibh nam beo, tha mi guidh' ort gu'm biodh spiorad mo mhnatha dhomhsa mar aingeal-dion. Ma tha e dàna so iarraidh, thoir maithneas dhomh."

Cha robh linn riamh cho as-creidmheach ris an linn 'san robh Maciain beo. Thainig tiormachd spioradail air an duthaich air fad anns an ochdamh linn deug. Tha 'n t-Easbuig Butler ag radh gu'n do thuit an creidimh cho iosal, 's gu'n robhtar an duil nach b' fhiach e argumaid a dheanamh uime. Am measg luchd nam peann a bha mu'n cuairt air Maciain ann an Lunnainn, bha dithis nach robh creidsinn idir ann an Dia mu choinneamh gach fir a bha. 'Nuair a bheireadh tarruing air Dia is neo bhasmhorachd an anma, cha deanadh iad ach gaire, agus bha eadhoin pearsachan eaglais ann an ionadan arda a dheanadh magadh 's a' chùil air an nì a bha iad a' teagasg am follais. Tha moran de litreachas an la ud a dh' fhàgas droch bhlas am beul na feadhach aig a bheil inntinn ghlan is spiorad fallan anns nach do bhasaich urram do nithean neo-fhaicsinneach. Ach cha dean leabhraichean Mhic Iain sin. Cha do sgrìobh e aon fhacal a bheireadh oilbheum do chridhe no do chreidimh neach eile. Chuir e roimhe nach d' thugadh e gnais do leabhar sam bith mur deanadh e diadhaidheachd ionmholtas is maithneas ionmhiannaichte. Bha inntinn a bu gheire 's a bu chomasaiche aig an Urramach Swift na bh' aig Maciain, ach tha sgrìobhaichean an trusdair sin is sgrìobhaichean an Ollaimh chòir cho eucoltach ri cheile 'sa tha fail na muice ri lios cubhraidh. Tha e 'na chleachdadh aig baird comhnadh na Ceolraidh iarraidh ma'n toisich iad air an dàn, ach dh' iarr Maciain comhnadh an Spioraid Naoimh. M'an do thoisich e air a' "Chuaiteir" sgrìobh e an urnuigh so.

“A Dhe uile-chumhachdaich, cha ’n ’eil ’n ar saothair ach diomhanas gun do chuideachadh, ’s cha ’n ’eil ’n ar gliocas ach amaideas gun do ghras; thoir domh anns an nì so a ghabh mi os laimh comhnadh do Spioraid Naoimh, chum gu’n gloraich mi t-ainm ’s gu’n ruig mi fein is daoine eile air a’ bheatha shiorruidh.”

Bha e ’na chleachdadh aige daonnan air Di-domhnaich na Caisge suidh aig bord a’ choman-achaidh, agus tha e soillier gu’m biodh e deanamh mar dh’ iarr an t-abstol—Ceasnaichibh sibh fein m’an ith sibh an t-aran so ’s m’an òl sibh an cupan so. Sgriobh e ’na leabhar-latha.

‘Bha mi air a’ bhliadhna so cho diomhaineach ’s gu bheil mi eagail orm an t-sacramaid a ghabhail. Ach theid mi an lathair Dhe le irioslachd, an dochas nach bris e a’ chuilc bhruite. Bhoidich mi cho bitheanta ’s gu bheil eagail orm boidean ùr a dheanamh. Ach nì mi iad so a rithist.

Aoradh a thoirt do Dhia nì’s duchiollaiche

Dol do’n eaglais a h-uile Sàbaid

Na Sgrìobtuirean a ramnsachadh

Eiridh aig sia uairean, ma’s urrainn mi.

Leisg is fion ro-laidir a sheachnadh.

Mo sheomar’s mo leabhraichean a sgioblachadh.”

Càisg an deigh Càisge, bha e cur roimhe eiridh na bu traithe ach cha ’n ’eil e coltach gu’n deachaidh leis. Thoisich e ’n toiseach le bhi bòideachadh gu’n eireadh e aig sia, ach mu dheireadh chuir e gu h-ochd e. Mar bu bhitheanta, bhiodh e ’n deigh mheadhoin-la m’am fagadh e ’n leaba.

DI-DOMHNAICH NA CAISGE.

“A Dhe uile chumhachdaich, a chaomhain mo bheatha gus an la so, ’s a thug dhomh cothrom eil’ air fulangas is bàs mo Shlanaigheir a chuimhneachadh, seall thairis air mo pheacanna, agus cuidich leam cùl a chur riu. Ma’s e do thoil e, thoir faochadh dhomh o’n phian a tha cradh mo chuirp ’s o’n neul dorch a tha luidh air m’ inntinn. Saor mi o sprochd ’s o egal, agus cuidich leam buaidh fhàotainn air na faillean a tha seasamh eadar rium is diadhaidheachd. Neartaich mo thoil is ceartaich mo smuaintean, agus mar tha mi fas ann am bliadhnachan cuidich leam mar an ceudna fas ann an creidimh, ann an gradh ’s ann am fìor namhachd.”

Bha Maciain buailteach do leann-dubh a’ chuid bu mhotha d’a bheatha agus b’aithne dha ’na fhiosrachadh fein ciod a bha ’n Salmadair a’ ciallachadh le ‘uamhasan na h-oidhche.’ Cha bu chuimhne leis aon latha anns nach robh bhodhig air a cradh le dòruinn, ach ghiulain e le eucailleann cuirp gu faighidheach, gun ghearan. Bha e ’na chleachdadh aige bhi trasgadh an drasd ’s a rithist, gu sonruichte roimh Shabaid na Caisge agus air co-ainm an latha air an do shiubhail a bhean.

“Cuidich leam, a Dhe, a bhi stuama ’nam bhiadh, ’s ’nam dheoch, ’s ’nam chadal, chum gu’m bi m’ inntinn soilleir ’s mo chridhe foisneachail airson do sheirbhais. Na toir bhuam do spiorad ach saor mi o egal a’ bhaisagusnochd dhomh do throcair ann an losa Criosd.”

Ann an 1783 ’nuair a bha e ceithir deug is trì tri fichead bliadhn’ a dh’ aois bhuail am pairilis e, agus thug e an cunntas so air a thinneas ann an litir do bhan-charaid.

“Air feasgar Di-luain fhuair mi aotramachadh, bha mi faireachduinn gu beothail, ’s chuir mi cuis-ean an ordugh chum toiseachadh air obair. Chaidh mi luidhe, ach an ceann greis dhuaisg mi. Dh’ fhairich mi tuainealach is troimh cheile am cheann, a mhair leth mionaid. Chuir an rud eagail orm, agus ghuidh mi air Dia buadhan m’ inntinn a chaomhnadh, ciod air bith a dh’ eireadh do’m bhodhaig. *Rinn mi an urnuigh so ann an Laid-eann, feuch an tuiginn co dhiu a dh’ fhalbh mo bhuadhan no nach d’ fhalbh.* Cha robh ’n Laideann a chuir mi ri cheile ro shnasmhor, *ach bha làn fhios agam nach robh,* agus uaithe so thug mi nach do chaill mi mo mheomhair. An ceann greis dh’ aithnich mi gur h-e ’m pairilis a bh’ ann, ’s gu’n do chaill mi mo chainnt. Cha d’ fhairich mi pian sam bith, ach bha ioghnadh orm nach do chuir galair cho uamhasach an tuilleadh eagail orm ’s a rinn e, agus smuainich mi gu’m faod e bhith gu’n call am bàs fein, ’nuair a thig e dlùth, an t-uamhas a tha ceangailte ris, ’nuair tha e fad air falbh. Dh’ ol mi dà ghloine, los fuasgladh a thoirt do’n teangaidh. Thatar ag radh nach ’eil rud a’s fhearr no fion a thoirt fuasgladh facail do ’n teanga mhabaich. Chrath mi mi fhein, ach cha tigeadh diog. Chaidh mi do ’n leabaidh a rithist, agus tha mi ’n duil gu’n d’ fhuair mi norradh cadail. Aig teachd an latha, chnuasaich mi ciod a dheanainn. Ged a thug Dia comas na teanga bhuam, dh’ thag e comas na laimhe agam. Chuir mi fios air lighichean. Tha iad uile anabarrach caoimhneil ’s tha iad a’ toirt dhomh deagh mhisneach. Thainig mo chainnt air ais thugam, ann an tomhas, agus theid agam air uirnich an Tighearn a radh.”

Ma choimeasar gearan is ciuchran na feadh-nach d’ fhairich riamh rud a’s miosa no’n deid-eadh ri spiorad laidir is faighidh an duine so, tuigear nach bu ghealtair e ann an stri na beatha. Bha eagail air roimh ’n bhàs, agus b’ abhaist dha bhi ’g radh gu’n robh a’ cheart eagail air a h-uile duine, nan innseadh iad an fhirinn. Ach ’nuair thainig am bàs ’ga ionnsuidh, dh’ fhalbh an t-eagal. Beagan m’an do shuibhal e, dh’ iarr e an t-Sacramaid Naomh a thoirt dha ’na sheomar agus labhair e an uirnich mu dheir-eadh so.

“Athair Uile-chumhachdaich Uile-throcaireach, tha mi nìs a’ cumail cuimhn’ air bas mo Shlannuigh-’s m’ Fhear saoraidh, a reir coltais air son na h-uaire deireannaich. ’s tha mi guidhe gu’n neartich thu m’ earbsa ann an eifeachd iobairt-san ’s ann ad throcair fein. Gabh ri m’ aithreachas, ged nach ’eil e iomlan; neartaich mo chreidimh leis an t-sacramaid so, daingich mo dhochas agus meudaich mo ghradh. Dean trocair orm, a Dhe, agus maith lionmhoireachd m’ fhaillean. Beannaich mo chairdean agus nochd do throcair do na h-uile dhaoine. Cum suas mi le d’ Spiorad Naomh ann an latha mo laigse agus aig uair a’ bhais, agus gabh ri m’ spiorad air sgàth Chrìosd. Amen.”

BLIADHNA 1910.

FAODAR iomadh atharrachadh fhaicinn m'an tig deireadh na bliadhna so, a thaobh cùisean na rioghachd 's a thaobh cùisean na h-eaglais an Albainn. Tha Pharlamaid air a cur ma sgaoil, 's tha cothrom air a thoirt do'n duthaich Parlamaid ùr a thaghadh. Cha 'n'eil teagamh nach bi ùpraid is buaireas an cois an taghaidh sin, ach faodar làn earbs' a chur ann an guth an t-sluaigh. Ged a chuireas corra ghaotharan sìos a' chrois air paipeir, le moran teas is beagan tuigse, ni a' mhor-chuideachd an dleasdanas gu reidh, ciallach. A reir gnàths na duthcha so, is treise Tuath no Tighearna; agus ann an gean-maith an t-sluaigh, tha neart na rioghachd is tearuinteachd a' Chrìin. Cha 'n'eil Eaglais na h-Alba a' gabhail gnothuich ri nithean nach buin dhith, 's chà mhò a tha i 'g iarraidh air a daoine seasamh air taobh seach taobh. Tha i 'g am fàgail aig saors' an toile fein. Aig aon àm, dh'fheuch a naimhdean ri 'còraichean a thoirt uaipe, 's an ceangal a tha eadar i fhein 's an staid fhuasgladh, agus bha e iomchuidh gu 'n gairmeadh i air a sluagh, aig an àm sin, seasamh gu duineil an aghaidh na feadhnach a bha 'bagradh an uilc. Rinn iad sin, agus ni iad a rithist e, ma thogas an namhaid a ceann. Ach ma leigear tàmh leatha, cha ghabh an eaglais iolla ri obair Chumantan no Mhorairean, 's cha teid i 's an eadargain 'nuair a bhios *Tories* is *Radicals* a' connsachadh. A mach o 'còraichean fhein, cha 'n'eil i gabhail gnothuich ri rud sam bith ach ris an obair spioradail a thugadh dhith ri dheanamh, 's cha 'n'eil claon bhàigh aice ri taobh seach taobh. Cha 'n'eil i ann an eiseimeil neach sam bith, ard no iosal.

Ach ma thig ceisdean mora air beulaobh na Parlamaid am bliadhna, thig aon ghnathuch cudthromach air beulaobh nan eaglaisean. Is e sin an t-Aonadh. An uiridh chuir an Eaglais Steidhichte 's an Eaglais Shaor Aonaichte daoin' air leth, taobh air thaobh, feuch an tigeadh iad gu cordadh. Tha e fìor nach gabh an gnothuch reiteachadh ann am prioba na sùla, ach tha làn àm aig sluagh Albainn stad a chur air an strì 's air a' cho-fharpuis a tha eadar dà eaglais, aig a

bheil an aon teagasg, an aon seorsa riaghlaidh, 's an aon mhodh aoraidh. Ann an iomadh sgìreachd tha na h-eaglaisean a' fàs lionmhor agus an sluagh a' fàs gann. Chithear trì is ceithir togalaichean far nach eil feum ach air aon té. Tha e 'cur dealachaidh eadar choimhearsnach, a' toirt airgid as am pòcannan a dh'fhaodadh a bhì air a chur gu feum a b' fhearr, agus a' dusgadh annta fuachd is naimhdeas is droch nadur nach 'eil a reir spiorad an t-soisgeil. Tha e maslach do dhuthaich Chrìosdail gu'm biodh airgid a' dol a dhòlach, a' cumail suas mhinistearan air nach 'eil feum, 's a' dublachadh eaglaisean a bhios gu bràth leth-fhalamh, 'nuair tha na mìltean air nach do rainig an soisgeul fhathast air an dearmad, le cion airgid. Nan tigeadh an Slanuighear air ais do'n t-saoghal an diugh, ciod a theireadh e ri suidheachadh nan eaglaisean an Albainn? Anns an ùrnigh a rinn e aig crìoch a thuruis ghuidh e air an Athair, "gu'm biodh iadsan a chreideas annam-sa 'nan aon, chum gu'n creid an saoghal gu'n do chuir thusa uait mi." Tha eas-aonachd na h-eaglais Phrostanaich an Albainn 'na chuis naire am fianuis dhaoine, ach tha e 'na pheacadh am fianuis Dhe. Tha e' toirt cothrom do'n namhaid toibheum a labhairt, 's a' milleadh obair na h-eaglais anns an tìr. A thaobh nithean spioradail, cha 'n'eil leud na roinneig eadar an dà eaglais. Cha 'n' e puingeann creidimh a tha 'g an cumail o cheile, ach an dannarrachd.

Tha e fìor nach ann aig an Eaglais Steidhichte a tha choire. Cha 'n'ise a dh'fhàg iadsan, ach iadsan a dh'fhàg ise. Bha aobhar air a sin aig an àm, ach is fhad o'n thugadh as an rathad an rud a bha cur dragh air coguis na feadhnach a dhealaich rithe ann an 1843. Dh'fhag iad i a chionn nach robh cothrom aig a' choimhthional am ministear fhein a thaghadh. Tha 'n cothrom sin aig an Eaglais Steidhichte an diugh cho mhaith ris an Eaglais Shaoir, agus nam b'e diugh an dè, cha robh eaglais na h-Alba 'na dà bhloigh mar tha i. Ach tha 'n cron deanta, agus is e cheisd a nis—ciamar a leasaichear cùisean. Tha cuid de mhuinntir na h-Eaglais Steidhichte a tha meogh bhlàth mu'n Aonadh agus is e their iad—leigeamaid leotha gus an togair iad tighinn air an àis, tha ar-n eaglais-ne a' buannachd gruinnd gach latha, 's cha'n'eil fàth cabhaig ann. Ach tha sinn an dòchas nach 'eil an aireamh dhaoine

so mor. Tha e fìor gu bheil an Eaglais Steidhichte nì's laidire an diugh no bha i o chionn trì fichead bliadhna, 's gu bheil i, uigh ar n-uigh, a' fàs nì's treise, gu sonruichte anns na sgìreachdan duthcha, ach tha e fìor cuideachd nach ruig i a leas fiuthair a bhì oirre gu'n tig na feadhainn a dh' fhàg i ann an 1843 air an ais thuice mar a dh' fhalbh iad, cho fad 's a tha nàdur mhic an duine an nì a tha e. Nan tìgeadh, bhiodh sin 'na aidmheil fhollaisich nach h-urrainn an Eaglais Shaor Aonaichte a bith fhein fhìreanachadh fa chomhair slugh Albainn. Bhiodh e ionnan 's gun abradh i—tha sibhse ceart 's tha sinne cearr, ach thoiribh dhuinn maitheanas is tillidh sinn thugaibh an sac-eudach 's an luaithre. Cha 'n iarr duine turail no onarach sam bith oirre sin a radh no dheanamh. Ma tha aonadh ri bhì ann, feumaidh sinne nithean a thabhairt cho mhaith ri nithean iarraidh; feumaidh sinn coinneachadh riu ann an doigh reusanta. Ma's maith ar barail, tha 'n Eaglais Steidhichte deas gu sin a dheanamh. Is ise mathair chàich, agus tha e freagarrach gur h-ann uaipe a thigeadh a' cheud taigse. Dh' iarr i air càch coinneachadh rithe feuch am faicteadh, anns a' cheud aite, cìod a tha cumail nan eaglaisean o cheile, agus, anns an dara aite, cìod a ghabhas deanamh chum am balla dealachaidh a bhriseadh sìos. Thug an Eaglais Shaor Aonaichte freagradh do'n chuireadh; chuir i air leth a daoine chum na daoine againne a choinneachadh, agus tha 'n gnothuch mar sin an drasd. Bha coinneamh eadar an dà thaobh cheana, ach cha 'n aithne dhuinn cìod a rinn iad, ach thatar ag radh gu'n robh iad ciallach gu leòr, 's gu'n d' fhàitich iad a cheile le deagh aoibh. Is mor sin fhein; bha là eil' ann.

Cha ghnòthuch so a bhuineas do mhinistearan no do phearsachan eaglais a mhain, ach do'n t-slugh uile. Ma tha iadsan air son Aonaidh, tha comas aca an guth a thogail agus thig an t-Aonadh; ach ma tha iad caoin shuarach uime, cha ruigear a leas a bhì bruidhinn air. Is ann a pocannan an t-sluaigh a tha 'n t-airgiod a tha cumail suas nan eaglaisean a' tighinn, agus ma dh' fhairticheas argumaidean eile, faodaidh iad argumaid an sporain a chleachdadh. 'Nuair a theirgeas connadh, stadaidh obair.

Tha sinn an dochas gu'n cum buill na h-eaglais suil air a ghnòthuch so, agus gu'n neartaich iad anns gach doigh a's urrainn dhaibh lamhan na feadhach a tha feuchainn ri cordadh a dheanamh. Bhiodh e na bheannachd mhor do dh' Albainn nam biodh againn aon eaglais ghasda, an aite nan criomagan anns a bheil i an diugh air a roinn. Bhiodh fianuis na h-eaglais air taobh a' Chreidimh na bu laidire no tha e, agus chitheadh an saoghal gur braithrean iadsan uile aig a bheil an aon Mhaighstir, an aon Chreidimh, agus an aon Dochais.

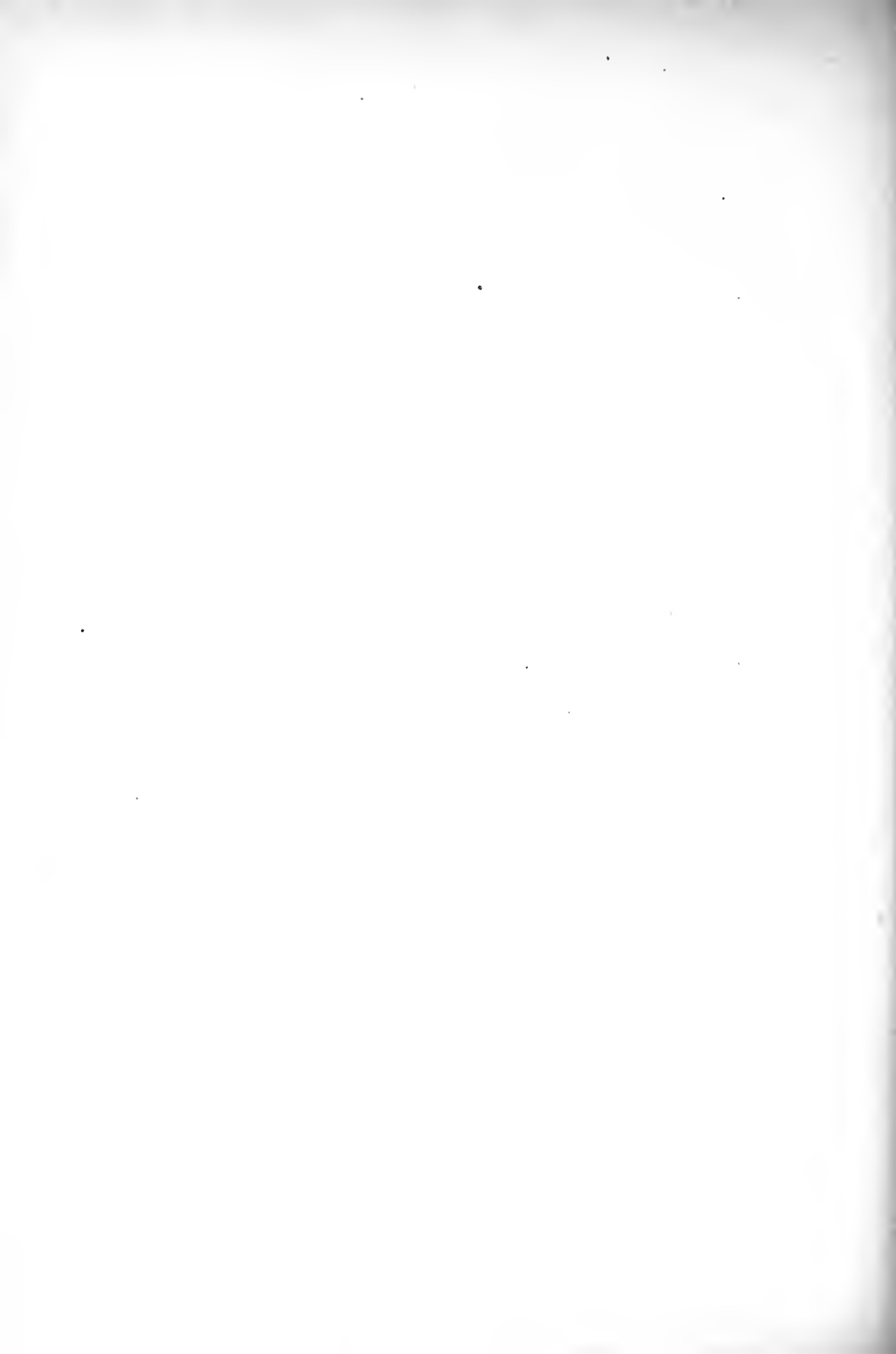
AN TIGH NAOMH AGUS MAISEACH.

[Is e so pairt de'n t-searmoin a bh' air a liubhairt leis an Ollamh Tormoid Mac Leoid aig fosgladh na h-eaglais ùire, ann an Sgìreachd Hionapuill an Eilein Thiriodh, anns a' Mhart 1903].

“Deanaibh seirbhus do Iehòbhah le aoibhneas; thigibh 'na làthair le òran ait. Thigibh a steach 'na gheatachan le buidheachas, 'na chùirtean le moladh; thugaibh buidheachas dha, beannaichibh 'ainm.”—SALM 100.

I. Anns na briathran brioghmhor, blasda, a tha an so, tha sinn air ar teagasg gur ann le mòr aoibhneas cridhe a bu chòir dhuinn an còmh-nuidh a bhith a' feitheamh air Dia ann an òrdaighean follaiseach a thighe, a' tarraing uisge le aoibhneas a tobraichean na Sìainte. Tha e fìor gu bheil an aitreabh a's maisiche a's urrainn do lamhan dhaoine a thogail 'nar là agus 'nar linn féin, air son aoradh follaiseach an Tighearna, eu-cosmhail air iomadh dòigh ris an Teampull a bha ann an Ierusalem. An sud anns an Teampull, bha Dia r'a fhaotainn air mhodh nach robh sin comasach ann an àite sam bith eile fo 'n ghréin. An sud rinn e 'ainm mór féin aithnichte, agus dh' fhoillsich e a ghloir mar nach do rinn e sin ann an ionad sam bith eile. An sud bha Airc a' Chùmhnaint, agus cathair na tròcair, agus ceruban na glòire a' sgaoileadh a mach an sgiathan os a cionn, mar shamhladh air làthaireachd agus air gràs an Uile-chumhachdaich. Cha 'n iongantaich, uime sin, gu'n robh aoibhneas am measg an t-sluaigh an uair a chaidh an cuireadh beannaichte so fada, farsaing, air feadh an crìochan gu léir—“Eiribh agus rachamaid do thigh an Tighearna.” Is cuireadh so nach 'eil air a liubhairt an diugh do phobull sam bith anns a' cheart seadh anns an robh e air a liubhairt do Chlann Israeil ann an Tìr a' Gheallaidh. An Teampull gus an deachaidh iadsan a suas le “aoibhneas agus le òran ait” chaidh a thilgeil bun os cionn. Bho chionn beagan bhliadhnaichean chunnaic mi le m' shùilean féin na làraichean briste a tha a' comharrachadh a mach an àite far an do sheas e rè iomadh linn ann an greadhnachas a ghabh seachad, mar a ghabhas uile ghreadhnachas an t-saoghail chaoch-laidich so seachad. Is gann gu'n d' fhàgadh clach air muin cloiche. Ach ged nach ionann na sochairean a tha sinne a nis a' mealtainn agus sochairean Chlann Israeil, an uair a bha an Teampull 'na sheasamh ann an àilleachd cho briagh 's a chunnaic sùilean mhic an duine riamh, is sochairean iad—na sochairean spioradail a tha sinne a' seallbhachadh—a tha móran na's àirde agus móran na's luachmhoire; na's àirde agus na's luachmhoire anns a' cheart tomhas

anns a bheil solus grianach an t-Soisgeil na's soilleire na bha an solus fann anns an robh iad-san ag imeachd anns an òg mhadainn, m' an d' éirich Grian na Fireantachd le sláinte fo a sgiathan. Cha 'n 'eil láthaireachd an Tighearna a nis fuaighte ri àite seach a chéile. Thainig an là mu 'n do labhair ar Slanaigheir beannaichte an uair a thubhairt e ri bean Shamaria—"Tha an uair a' teachd, agus tha i nis ann, anns an dean am fìor luchd-aoraidh, aoradh do 'n Athair anu an spiorad agus ann am fìrinn: oir an leithidean so tha an t-Athair ag iarraidh gu bhith 'nan luchd-aoraidh dha." Ach ged a thàinig an là sin—glòir do Dhia!—tha e an diugh mar bha e riamh, a réir toil an Tighearna gu'm bitheamaid a' feitheamh air ann an òrdaighean follaiseach a thighe; a' deanamh seirbhis dha le aoibhneas; a' tighinn 'na làthair le òran ait; a' toirt buidheachais d'a ainm. Cha deachaidh neach riamh an aghaidh toil agus iarrtas Dhé gun a bhith a' fulang call; agus is e call a bhios ann do'n duine sin a dhiùltas géill a thoirt do 'n chuireadh a tha a' dùsgadh gairdeachais am measg bithean àlainn nam flaitheas, agus ann an cridhe nan naomh air thalamh—"O thigibh, sleuchdamaid agus cromamaid sìos; tuiteamaid air ar glùinean an làthair Iehobhah a rinn sinn: oir is esan ar Dia, agus is sinne sluagh 'ionaltraidh-san agus caoirich a làimhe." Tha e fìor, mar a thubhairt mi, gu'm faodar Dia iarraidh ann an àite sam bith. Ach tha gealladh sònraichte ann, ris am faod suil a bhith againn, an uair a tha sinn a' tighinn cruinn maille ri chéile ann an ainm Iosa Crìosd. "Is ionmhainn le Iehobhah geatachan Shìoin thar uile ionadan-còmhnuidh Iacoib." "Far a bheil (ars' esan) dithis no trìuir, air an cruinneachadh an ceann a chéile ann am ainm-sa, tha mise an sin 'nam meadhon." "Ann am ainm-sa"—a réir m' àithne agus m' eisimpleir (mar gu'n d' thubhairt e)—le làn carbsa ann an toilteanas na fala a dhòirt mi—le beò iarrtas an tòir air na beannachdan spioradail a tha mise a' buileachadh—ag amharc am ionnsaidh—ag aslachadh còmhnaidh mo Spioraid-sa—an sin tha mise a làthair maille ri u. Cha 'n 'eil brìgh no éifeachd sam bith—an ruig mi a leas a bhith ag radh ruibh?—ann an òrdaighean follaiseach—ann an sailm—an ùrnaigh—ann an searmoin—ann an sàcramaid—as eugmhais beannachd Dhé. Faodaidh sibhse teachd do 'n tigh-aoraidh so air gach Sàbaid air feadh na bliadhna, agus a bhith cho fada air falbh o Dhia 's a bha sibh riamh. Is e beannachd an Tighearna e féin a tha a' fagail tigh-aoraidh sam bith araon "naomh agus mais-each." Ged a thogteadh e le clachan luachmhor, ged robh e air a sgeadachadh le òr agus le airgead agus le seudan prìseil, cha bhiodh e ach 'na thigh gun àilleachd is gun dreach ma 's e agus nach robh gòir agus làthaireachd an Tighearna 'ga lìonadh. A bhith air ar toirt am fagus do

Dhia féin trid Iosa Crìosd, a bhith a' mealtainn co-chomainn maille ris, a bhith a' faicinn a chumhachd agus a ghlòir 'na ionad naomh, a bhith air ar sàsachadh gu mòr le saill a thighe, agus a bhith ag òl gu pailt d'a shòlasan—O so a' chrìoch àraid a bu chòir a bhith an còmhnuidh 'nar beachd agus 'nar rùn an uair a tha e air a ràdh ruinn, "Rachamaid gu tigh na Tighearna." Cìod a' bhuannachd a bhiodh againne ged a thigearnaid gu tigh an Tighearna, ma's e agus nach robh sinn air ar toirt am fagus do Dhia e féin, agus nach robh co-chomann dlùth agus sòlasach againn maille ris féin? Nach cuimhne leibh mar a thubhairt Iosa an uair a chaidh e teachd do Theampull Dhé agus a thilg e mach iadsan uile a bha a' reic agus a' ceannach anns an Teampull—"Tha e sgriobhte (ars' esan), Goirear tigh-ùrnaigh de m' thig-sa"? So nì ro chudromach a tha mòran a dì-chuimhneachadh. Tha an suil air a' mhinisteir, ma dh' fhaodteadh, agus e ag ùrnaigh, ach cha'n 'eil an cridhe agus an inntinn féin a' dol an cois na h-ùrnaigh—cha 'n 'eil iad, gach aon fa leth, a' gairm air ainm an Tighearna. Theagamh gu bheil an smaointean luaineach a' ruith an déidh nithean amaideach, no, co-dhiùbh, nithean saoghalta agus suarach. O feuchaibh, mo luchd-éisdeachd gràdhach, gu'm bi meas mòr agaibh air an "tigh naomh agus mhaiseach" a tha an so, cha 'n ann a mhàin mar nach robh ann ach tigh-searmonachaidh, ach mar thig na h-ùrnaigh, anns am bi sibh a' tarraing dlùth—fìor dhlùth—ri Dia e féin, ag aideachadh bhur peacaidhean, ag aslachadh tròcair trid-san a bhàsaich air ar son agus a dh' éirich a ris, a tha nis 'na Shlanaigheir beò agus uile-chumhachdach aig deas-lamh na mòrachd far a bheil e gu sìorruidh a' riaghladh ann an glòir, a' feitheamh gus an bi na huile nithean air an cur mar stòl-chos fo a chasan. Co-dhiùbh a tha sinn a' seinn shalm, no laiodhean spioradail eile; co-dhiùbh a tha sinn 'ga dheanamh so le inneil-chiùil, na as an eugmhais—oir tha sinn fo lagh na saorsa ann an nithean de 'n t-seòrsa sin, agus cha 'n fhiach e bhith ri còmh-stri m' an déidhinn—is e an t-aon nì feumail a bhith a' mothachadh làthaireachd an Tighearna, agus a bhith le creideamh beò a' togail a' chridhe g'a ionnsaidh trid Iosa Crìosd. An so, anns an ionad naomha so, mo chàirdean, O feuch gu'm bi sibh a' deanamh seirbhis do Iehobhah le aoibhneas, a' tighinn 'na làthair o àm gu h-àm le òran ait, a' toirt buidheachais da, a' beannachadh 'ainme, an t-ainm sin a tha os cionn gach uile ainm.

II. Tha aobhar eile ann a bu chòir a bhith 'gar co-éigneachadh gu bhith a' deanamh seirbhis do Iehobhah le aoibhneas. a' tighinn 'na làthair le òran ait, a' beannachadh ainme. Oir nach ann gu bhith a' leughadh agus ag éisdachd Facal an Tighearna a tha e 'nar fhiachaibh oirnn

a bhith 'gar cruinneachadh féin an ceann a chéile; is e sin ann am briathran eile, searmonachadh an t-Soisgeil? Agus nach e an Soisgeal deagh sgeul a' mhór aoibhnis? "Na biodh eagall oirbh (ars' esan) oir feuch tha mi a' toirt dhuibh deagh sgéil mhór-aoibhnis a bhitheas do 'n uile shluagh; oir rugadh dhuibh an diugh, ann am baile Dhaibhidh, Slánaighear a's e Crìosd an Tighearna." Agus feuch, "gu h-obann bha maille ris an aingeal cuideachd mhór a dh' armailt nèimh a' moladh Dhé agus ag ràdh, 'Glòir do Dhia anns na h-àrdaibh, agus air an talamh sìth, deagh-ghean am measg dhaoine.'" Agus nach e so, buidheachas do Dhia air a shon, an Soisgeul a tha sibhse ag éisdeachd gach uair a tha sibh a' dol a suas gu tigh an Tighearna? "Gu'n robh Dia ann an Crìosd"—nach prìseil an fhirinn a tha an so!—gu'n robh Dia da-rir-eachd ann an Crìosd—cha 'n e mhàin gu'n do chuir Dia Crìosd a dh' ionnsaidh an t-saoghail, no gu'n d' oibrich Dia a mach a rùintean féin tre Chrìosd, ach gu'n robh Dia ann an Crìosd, gu bheil e ann an Crìosd a nis—Dia aithnichte anns an fhèidh—'a' deanamh an t-saoghail réidh ris féin, gun tlachd sam bith a bhith aige ann am bàs an aingidh, ach mòr-iartas gu'm pillleadh na h-uile dhaoine g'a ionnsaidh agus gu'm mair-eachd iad beò—'a' sineadh a mach gairdeanan gràidh g' an ionnsaidh, a' guidhe orra tighinn agus tèarainteach fhaotainn fo sgàil a sgéithe fein. A bhith 'ga linnseadh so do dhaoine, 'a' tighinn thairis air a ris agus a ris, gus an creid iad e, agus an gabh iad g'an ionnsaidh fhéin e—so teachdaireachd na réite. O nach ann an so, mo chàirdean, a tha an t-aobhar-gàirdeachais agus molaidh! Ann an Soisgeul Chrìosd tha beannachdan air an uigheamachadh air son uireasbhaidh a' chinne-daonna; tha fuarain na beatha air am fosgladh suas; tha tobraichean na Slàinte air an leigeil ris, agus tha cuireadh aig gach dùile bhochd air a bheil tart iad a theachd gun airgead agus gun luach agus a bhith ag òl de 'n uisge bheò mu'n do labhair Slánaighear an t-saoghail an uair a thubhairt e, "Ma tha tart air neach sam bith, thigeadh e ga m' ionnsaidh-sa agus òladh e; agus cò air bith a dh'òlas de 'n uisge a bheir mise dhà cha bhi tart gu bràth air; ach an t-uisge a bheir mise dha, bithidh e 'na thobar uisge ann, ag éirigh suas a chum na beatha mair-eannaich." "Hó gach neach air a bheil tart, thigibh-se chum nan uisgeachan!" Ma tha na nithean sin mar sin, mo chàirdean, nach math a bhuineas e dhuibh, gach uair a tha sibh a' teachd dlùth ri Dia anns an ionad naomha so a bhith a' deanamh seirbhis do Iehòbbah le aoibhneas, a' tighinn 'na làthair le òran ait, agus a' beannachadh 'ainme? A bheil e aoibhneach leibh a bhith a' cluinntinn mu ghràdh 'ur n-Athar uileghràmsmoir, nach do chaomhainn Aon-ghin Mic féin, ach a thug thairis e gu bàs, eadhon bàs dòruinneach a' chroinne-cheusaidh, chum agus cò air bith a chreideas ann nach sgriosar e ach gu'm bi a' bheatha shìorruidh aige? A bheil e aoibhneach leibh a bhith a' creidsinn ann am

maitheanas pheacaidhean gu saor air a thairgsinn dhuibh trid-san a bhàsaich air ar son agus a dh' eirich a ris—a bhàsaich, am firean air son nan neo-fhiren; a tha a' deanamh eadar-ghuidhe air ar son; a tha 'gar beannachadh le beannachdan spioradail o ionadan àrda?

O, mo chàirdean—a luchd-leanmhainn Chrìosd—aig a bheil an aidmheil gu bheil sibh a' creidsinn anns na firinnean mòr agus sòlasach agus ro ghlòrmhor a tha air am fillleadh a steach ann am ministrealachd na réite, nach ann duibhse a bhuineas a bhith aoibhneach—seadh le aoibhneas a tha a' dol thar labhairt agus làn de ghlòir—an uair a tha an cuireadh so 'gur ruigheachd air gach madainn Shàbaid a tha a' bristeadh ann an suaimhneas agus ann an sìth air 'ur n-ionadan-còmhnuidh—Rachamaid gu tigh an Tighearna, gu bhith ag éisdeachd na teachdaireachd a thainig a mach as a bheil? "O seinnibh do Iehòbbah òran nuadh, oir rinn e nithean iongantach; dh' oibrich a dheas-lamh agus a ghàird-ean naomh slàinte dha." "Seinnibh gu h-àrd, O néamhan, agus dean gàirdeachas, O thalamh; agus togaibh iolach, O shléibh-bhean; oir thug Iehòbbah comhfhurtachd d' a shluagh!" Nach ann leis an àrd-iolach so 'nur bilean a thig e dhuibh a bhith a' tighinn a steach 'na gheatachan—'na chùirtean le moladh? An uair a bha na deisciobuil air Beinn a' Chruth-atharrachaidh, agus a chunnaic iad an solus nèamhaidh a bha a' dealradh ann an gnùis an t-Slanaigheir, agus a chunnaic iad Maois agus Elia 'nan seasamh maille ris, agus iad air am foillseachadh ann an glòir, thubhairt a h-aon diubh, "Is math dhuinne a bhith an so." Agus nach minic a thuirt am fìor Chrìosdaidh an ni ceudna ann an tigh an Tighearna? Is cinnteach mi nach bi còimhthional an taobh a stigh de 'n eaglais ùir so am feasd anns nach bi daoine sàraichte, daoine brònach, daoine bochd aig am bi feum, agus feum mòr, air faothachadh agus air comhfhurtachd. Is e mo dhòchas agus m' urn-aigh, a mhuinntir ionmhainn na sgìreachd so, gu'm bi sochairean agus beannachdan an t-Soisgeil shìorruidh air an dòrtadh a mach oirbh gu ro phailte anns an ionad so. Agus ma bhios sin mar sin; ma bhios peacaich air an toirt a chum aithreachais an so; ma bhios an cridhe briste an so air a leigheas; ma bhios deur a' bhròin an so air a shiabbhadh air falbh; ma bhios na lamhan a tha air tuiteam a sìos air an togail suas, agus na glùinean gun lùth air an neartachadh; ma bhios gràs, sìth, agus tròcair, an so air an co-phàirteachadh; ma bhios Dia air a ghlòrachadh—O, an sin, nach abair sibh mar thuirt Iacob o shean, "Gu cinnteach tha Dia anns an àite so; tigh Dhé agus geata nèimh"?—agus an sin ann am briathran stéidh air teagaisg nach faodar a bhith ag radh ruibhse—"Deanaibh seirbhis do Iehòbbah le aoibhneas; thigibh 'na làthair le òran ait; thigibh a steach 'na gheatachan le buidheachas, 'na chùirtean le moladh; thugaibh buidheachas dha, beannaichibh 'ainm."

CAMADH 'S A' CHRANNCHUIR.

Thugadh dhomh sgolb's an fheoil.—II Cor. xii. 7.

CHA 'N urrainnear a chur as leth Phòil gu 'n robh e briathrach mu nithean diomhair a bheatha fein. Tha e fìor gu bheil e tigh'nn thairis, uair no dha, air an doigh anns an deachaidh 'iompachadh; ach a mach uaith sin, cha 'n 'eil e toirt moran iomraidh air fiosrachadh 'anma. 'Nuair a labhras duine gu h-onorach air fiosrachadh a bheatha, is fhiach eisdeachd ris, co dhìu a tha e diadhaidh no ain-diadhaidh, fòghluimte no gun sgoil. Le bhi leughadh cridheachan dhaoin' eile, gheibh sinneolas, ann an tomhas, air ar cridheachan fein. Bha eolas spioradail aig Pòl nach robh aig moran, agus cha bhiodhteadh diumbach no sgith dheth, ged a dh'innseadh e dhuinn tuilleadh 's a dh'innis e mu churs' a bheatha, 's mu obair Dhe 'na anam. Ach ged a ghairm Dia e chum moran labhairt is moran sgriobhaidh a dheanamh 'na latha, bha Pòl, gu nadurra, 'na dhuine sambach, ceilteach, leis nach bu toil 'inntinn a leigeil ri eoin an adhair. Air uairean, b' fheudar dha tarruing a thoirt air eachdraidh a bheatha 's air fiosrachadh diomhair 'anma, los e fein a dhìon o chasaid a naimhdean; ach tha e daonnan 'ga dheanamh, mar gu 'm b' ann 'na aindeoin. Cha robh tlachd sam bith aige bhi bruidhinn uime fein. Bha droch dhaoin' ann an eaglais Chorint a bha faotainn coire dha gun sgur. Bha iad a' cur as a leth nithean nach robh fìor, 's a' cumail a mach nach robh ann ach dìu nan abstol. An toiseach leig Pòl leo a bhi bruidhinn, ach 'nuair a chunnaic e gu'n robh am breugan a' deanamh cron do'n eaglais, thug e 'n aghaidh orra, agus dh'innis e dhaibh nithean sonruichte a thachair 'na bheatha, chum e fein fhìreanachadh. Is e sin an t-aobhar gu 'n do sgriobh e a' chaibideal so. Tha e 'g innseadh dhaibh mu thaisbeanadh a fhuair e ceithir bliadhna deug roimhe so, ach mar gu 'm biodh eagal air tuilleadh 's a chòir a radh mu fhiosrachadh cho sòluimte 's cho glòrmhor, tha e leis an ath anail a' toirt tarruing air an doigh anns an robh e air a smachdachadh le Dia, chum nach deanadh e uail as fein.

Tha cuid de na h-athraichean a' cumail a mach gur h-e tha Pòl a' ciallachadh leis an '*sgolb's an fheoil*,' teagmhaidhean mu nithean spioradail a bha 'ga bhualadh an drasd 's a rithist. Tha

cuid eile a' cumail a mach gu h-e tha 'n sgolb a' ciallachadh, ana miannan feolmhor d'an robh an t-abstol buailteach aig àm sonruichte d'a bheatha. Cha 'n 'eil dreach na frinn air na beachdan sin, agus faodar an tilgeil as an rathad. Bha Pòl, an dà chuid, stuama agus laidir 'na chreidimh. Ach cha robh e idir laidir 'na bhodhig, agus is e a tha e 'ciallachadh leis an sgolb 'san fheoil, èucail air chor-eigin a mhill a shlainte, 's leis an robh e air a phianadh gu goirt. Tha chuid a's motha de dhiadhairean am beachd an diugh gu 'n robh Pòl air a chlaoidheadh le galair shùil. Faodaidh gu 'n robh a shùilean car lag riamh, agus gu 'n robh iad air an tur mhillleadh le teas is gaineamh an fhàsaich anns an robh e an deigh 'iompachaidh. 'Na thurusan soisgeulach thug Pòl liodairt is ana-cothrom d'a bhodhig a dh'fhòghnadh do bhodhig samhanach, air chor 's nach 'eil e iongantach gu 'n geilleadh ball air chor-eigin. 'Nuair a bha e searmonachadh ann an Galàtia, bha shùilean cho dona 's chuir an galair a leithid de dbroch coltas air, 's gu 'n do mhol e, an deigh laimhe, muinntir na h-Eaglais sin, a chionn nach do rinn iad magadh, agus nach do ghabh iad gràin dheth, ach gu 'n do ghabh iad ris mar aingeal Dhe, Gal. iv. 14. Tha mi, ars' esan, a' deanamh fianuis, nam bu chomasach e, gu 'n spionadh sibh a mach 'ur suilean fein, agus gu 'n tugadh sibh dhomhs' iad. Ach ma chaill Pòl a shlainte, chaill e i le meud a shaothrach ann an aobhar an t-soisgeil, agus dh'fhaodadh e radh le frinn gu 'n robh e giùlan chomharan an Tighearn Iosa 'na chorp.

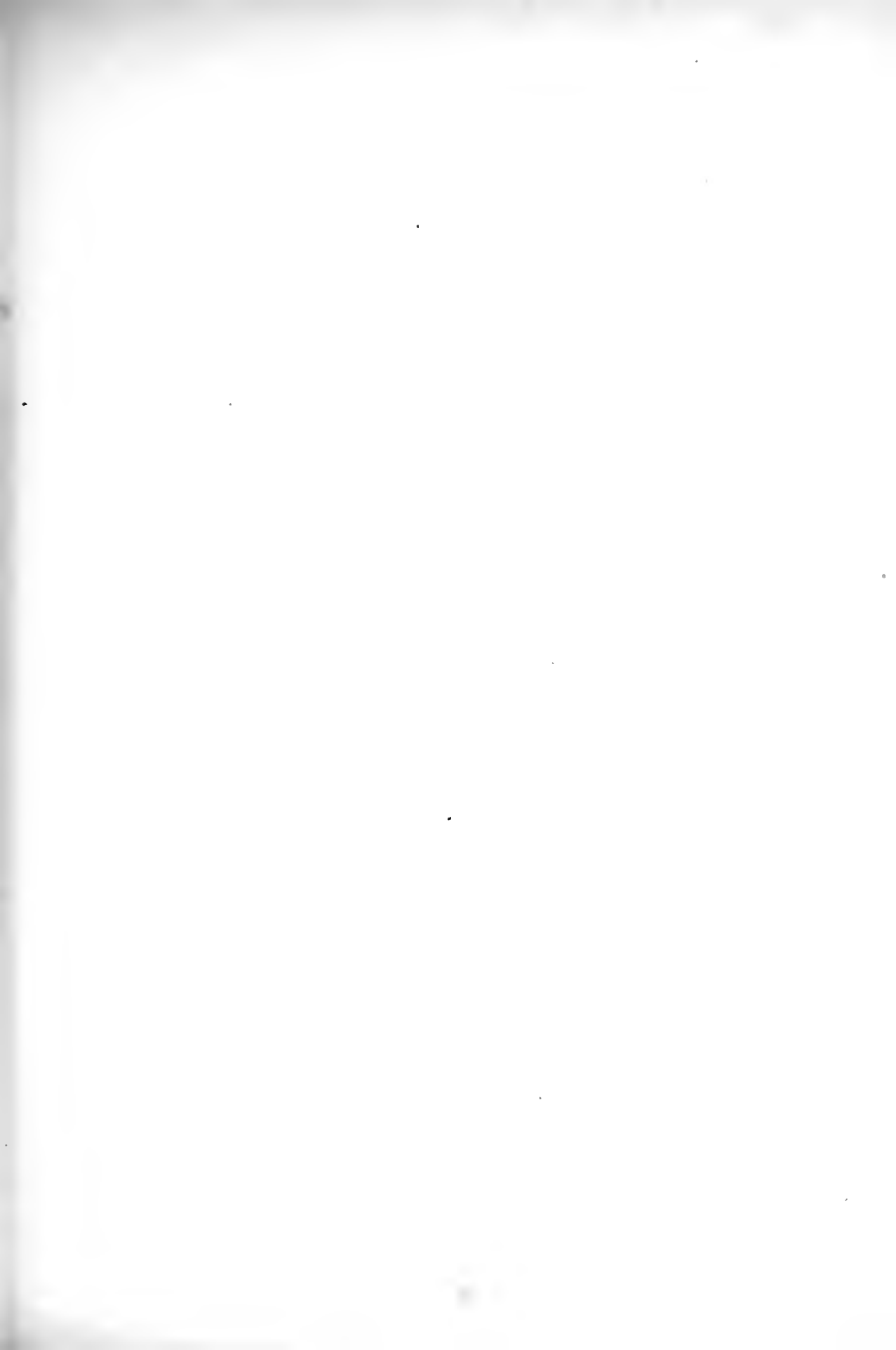
I. Bha 'uallach fein air druim Phoil. Cha 'n 'eil neach fo 'n ghrein aig nach 'eil camadh air chor-eigin 'na chrannchuir, ach cha bhi an trioblaid gun bhuannachd dhaibhsan a strìochdas iad fein fo laimh an Tighearn mar rinn esan. Cha 'n 'eil teagamh nach b' fhearr le Pol a bhi as eugmhais a' ghalair chràitich ud, agus tri uairean ghuidh e air Dia gu'm falbhadh e. Ach cha d' thug Dia air falbh an sgolb, ged nach d' fhàg e urnuigh a sheirbhisich gun fhreagairt. Cha do rinn Pòl gearan an aghaidh Dhe, 's cha do dhuaisg am pian a dh'fhuiling e searbhadas 'na chridhe, ach cha mhò a tha e 'g radh gu 'm bu toigh leis e. Bha Pol 'na dhuine frinneach, agus cha leigeadh e air gu 'n robh e a' faireachduinn ni nach robh e 'faireachduinn idir. Bha e strìochdte a chionn gu'm b'e toil Dhe a chuir

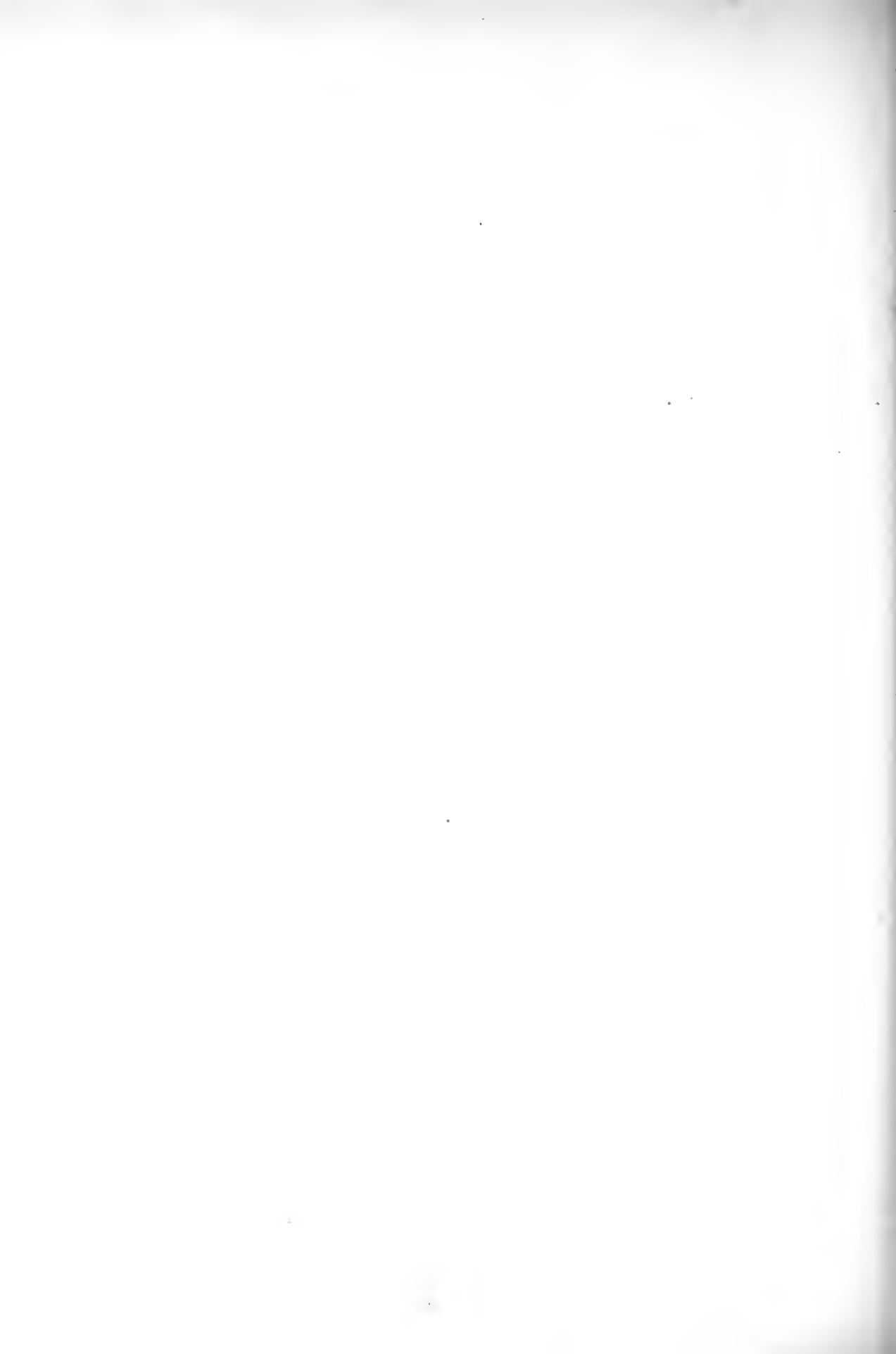
an camadh ud 'na chrannchur, ach b' fhearr leis a bhi as eugmhais. Tha cuid de dhaoine a leigeas orra gu bheil iadsan cho leagte ri toil an Tighearn, 's gu'n deanadh iad fiuthair ri smachdachadh gèur sam bith a thigeadh orra. Cha toigh leinn an dòigh bruidhne sin, oir cha 'n 'eil e, aon chuid, fìor no nadurra. Cha d' iarr Dia air Pòl smuaineachadh air a thinneas mar ni sòlasach no ion-mhiannaichte, agus ged a dh' iarradh, cha deanadh eadhoin àithne Dhe pian cuirp sòlasach do Phòl. Ach dh' iarr Dia air an sgolb a ghiulan gu faighidinneach mar dheagh shaighdear, anns a' chreidimh gu 'm faigheadh e neart is gràs ann an là na h-éiginn. Ciod air bith a their daoine nach d' fhairich iad, agus daoine nach tomhais an cainnt, cha 'n 'eil tinneas, no bron, no briste cridhe, no na trioblaidhean eil' a thachras air mac an duine air a chuairt air thalamb, sòlasach ach doilgheasach, ged a dh' fhaodas iad, an deigh laimhe, a bhi air am beannachadh dhaibhsan a ghiulaineas iad fein fodhpa ann an spiorad ceart. Tha an Tiomnadh Nuadh a' teagasg gur h-ann tre fhulangas a ruigear air iomlanachd, ach cha'n 'eil e teagasg gur còir do dhaoine fulangas iarraidh air a sgàth fhein, no dol 'nan ceart deoin an coinneamh trioblaid. Ged tha e sgrìobhte gu'n robh Crìosd air a dheanamh foirfe tre fhulangas, cha 'n 'eil sinn a' leughadh gu 'n deachaidh e riamh an coinneamh fulangais a ghabhadh seachnadh, no gu 'n d' iarr e air na deisciobuil sin a dheanamh. Ghuidh fear de na seann naomh uair eigin, nach rachadh aon latha seachad gun fiosrachadh piantail a thoirt thuige, agus b'e an earail mu dheireadh a thug e d'a bhràithrean — gach ni sòlasach a sheachnadh agus gach ni dòruinneach a shireadh. Cha 'n 'eil sin a reir an Tiomnaidh Nuaidh. Tha e chum buannachd spioradail dhuinn, ma ghiulaineas sin gu ciuin, macanta an t-uallach a leag Dia, 'na fhreasdal, oirnn; ach cha 'n 'eil e chum buannachd spioradail sam bith dhuinn trioblaid-ean a dhealbha air ar son fein.

II. Bha fios aig Pòl carson a chuir Dia an sgolb ud 'na fheoil, agus rinn an t-eolas sin am pian na b' aotruime. Bha e cinnteach nach h-ann 'ga shàruchadh gun aobhar a thainig e, ach a chum leasan a thcagasg dha air an robh e feumach. Tha e 'g radh gu 'n robh e an cunnart a bhi air a shéideadh suas tuilleadh 's a chòir le ro-mheud nan taisbean a fhuair e, agus gur h-ann los a chumail iriosal a bha 'fheoil air a cràdh. Cha 'n 'eil teagamh nach robh e car searbh le Pòl an aidmheil so a dheanamh d'a naimhdean ann an Corint, ach 'bha e na dhuin' onorach, cho cruaidh air fhein 's a bha e smachdail air daoine' eile, 's cha cheileadh e 'n fhirinn. Tha eadhoin na naomh fad air an turas mam bàsaich an seann duine 'nan cridhe. Cha 'n 'eil e furasd an ruaig a chuir air fein - spéis is uabhar is fein-

fhoghainteachd. Tha iad cho dlùth do mhac an duine ri chraicionn. Ach is ann chum an spionadh a mach a cridheachan a shluaigh a tha Dia gu bitheanta 'gan smachdachadh, agus air cho goirt 's g'am bi' bhuille aig an àm, aidichidh iad, an deigh laimhe, gu 'm b' fhiach dhaibh fulang. Chi iad gu bheil teinnead is maitheas Dhe a' pogadh beul ri beul, 's nach 'eil 'na fheirg ach an taobh eile d'a chaoimhneas. Tha na h-ainglean a thig ann an cruth dorcha 's le torman mulaid 'nan spioradan frithealaidh dhasan, cho mhaith ris na h-ainglean a thig ann an aodach geal 's le oran bainnse.

III. Ann an aon seadh, bha e na b' fhasa do Phòl aobhar a thrioblaid a thuigsinn no tha e dhuinne. Bha soilleireachd inntinn aige nach robh aig moran dhaoine riamh, agus fhuair e eolas air rùintean Dhe air nach h-urrainn a' mhor-chuideachd ruighinn. 'Nuair thig fiosrachadh goirt 'nar caraibh, 's a bhios ar dòchas 's ar rùintean air an tilgeil bun os cionn, cha 'n urrainn sin a radh, am bitheantas, carson a thainig an camadh sin 'n ar crannchuir. Cha 'n urrainn sin ach a bhi samhach agus tuigsinn gur h-esan Dia. Ach is còir dhuinn feitheamh air gu h-iriosal ann an urnuigh, feuch an teagasg e dhuinn ciod a tha cearr annainn agus ciod e a thoil d' ar taobh. Bha Pòl faighidinneach a chionn gu 'n robh e creidsinn le uile chridhe gu bheil Dia caomhal, 's gur h-ann air a leas fein a bha lamh Dhe air a leigeadh air. Nan abairteadh ris nach robh anns an sgolb 'san fheoil, ach tuiteamas a dh' eirich dha mar a dh' eirich e do mhiltean eile, cha chreideadh e facal dheth. Bha e 'sealltuinn air obair an Fhreasdail ann an doigh eile. Bha e creidsinn gu 'n robh lamh Dhe air cul gach fiosrachaidh a thachair ris, agus thug an creidimh sin aotramachadh d'a phian. Cha 'n e 'n aon seorsa toraidh a bheir pian no fulangas a mach anns a h-uile duine. Bidh cuid de dhaoine' a' bruidhinn mar gu 'n robh eifeachd spioradail ann am fulangas, ciod air bith an seorsa duin' air an tig e. Cha 'n 'eil sin fìor. Faodaidh duine moran trioblaid fhulang agus a bhi ni 's miosa na bha e riamh. Ged a naomhaicheas i an dara duine, cruadhaichaidh i duin' eile. Bheir i an dara fear gu caithir nan gràs, 's cuiridh i am fear eile do 'n tigh òsda. Faodaidh an aon fhreasdal casan duin' a shocruchadh air an t-slighe gu neamh, no 'shiubhal a ghreasad gu truaighe. Is ann a reir an spioraid anns an gabhar ri smachdachadh Dhe a dh' oibricheas e annainn fireantachd no ain - diadhaidheachd. Faodaidh camaidh 'n ar crannchuir a bhi 'na chall no 'na bhuannachd. Bidh e 'na chall, ma ni e cas, dranndanach, crosda sinn, gun urram do Dhia no gun iochd ri daoine. Ach bidh e 'na bheannachd dhuinn ma ni e sinn ciuin, faighidinneach, macanta; iriosal an lathair Dhe,

agus co-fhaireachdail ri daoin' eile, an àm an trioblaid.

IV. Ged nach d' thug Dia air falbh an sgolb a feoil Phòil, fhreagair e 'urnuigh ann an doigh eile. "*Is leoir mo ghràs-sa air do shon.*" Cha do lughdaich e an trioblaid, ach mheudaich e a neart, agus fhuair Pòl na bu dluithe do Dhia 'na anmhuinneachd no bha e riamh roimhe, air chor 's gu 'n d' thuirt e "an uair a ta mi lag, an sin a ta mi laidir." Cha mhor dhaoine diadhaidh a rainig aois nach h-urrainn an aonta 'chur ris an abstol. 'Nuair a sheallas iad air ais air an t-slighe air an d' thainig iad, aidichidh iad gu 'n d' fhuair iad iomadh tilleadh is bristeadh - duil, ach gu 'm b' fheaird iad sin, 's gur h-e caomhneas Dhe a chuir thuc' iad. Ghuidh iad uair is uair, mar rinn Pòl, gu 'n cuireadh Dia cupan sonruichte seachad orra, ach b' fheudar dhaibh òl. Cha b' urrainn dhaibh aig an àm ach a bhi samhach, oir bha freasdal Dhe do-rannsaichte, 's a bhreitheanais 'nan doimhne mhoir. Ach chi iad an diugh gu 'n robh ni a b' fhearr aig Dia 's an t-sealladh dhaibh, gu 'n d' thug an camadh a thainig 'nan crannchuir gu tobraichean beath' iad air nach aimseadh iad air dhoigh eile, 's gu'n cual iad le 'n cluasan na briathran caomhal—Is leoir mo ghràs-sa dhuibh. Cha leig Dia le shluagh dol 's an dorchadas leotha fhein. Theid e maille ri, 's ni a làthaireachd eadhoin fulangas so-ìomchar. Is iomadh duin' a thuirt ris fhein —nan tigeadh an rud ud orm, cha seasainn ris, bhriseadh e mo chridhe. Ach thainig a' cheart rud ud air, agus cha 'n e mhàin gu 'n do sheas e ris, ach ghiulain se e gu ciuin, misneachail, 's cha chualas riamh ri gearan no ri ciuchran e. Dhearbh e gur leoir gràs Dhe dhaibhsan a leigeas an taic ris.

Tilg-sa t-eallach trom air Dia

'S ni e do chumail suas

Cha leig e 'm feasd do 'n fhìrean chòir

O shocair fein gu 'n gluais.

SEANN LAOCH.

ANN an aireamh roimhe so thug sin cunntas air firean còir air an robh oilt is eagal roimh 'n bhàs, agus faodaidh sinn an drasd ìomradh goirid a dheanamh air fear noch robh idir 'na fhìrean, ach nach do thìomaich ri aghaidh na namhaid dheireannaich. B'e sin MAC SHIMIDH, Ceann-cinnidh nam Frisealach, a chaill a bheatha, an deigh Chuilfhodair. Chaill iomadh duine maith a cheann airson a' Phrionnsa, ach ma bha eirigh nam fineachan Gaidhealach ann an 1745 amaideach, bha e uasal mar an ceudna, agus is duine suarach esan nach fairich 'fhuil a' fas teth 'nuair a chuimhnicheas e air na làithean sin. Ach cha robh Mac Shimidh uasal. Bha e cho

tratach ris an t-sionnach, agus dh' eirich dha mar a dh' eireas do ghille nan car daonnan. Dh' fheuch e ris an dà thaoibh a thoileachadh, agus seirbhis a dheanamh do dhà mhaighstir. Bha e leigeil air gu 'n robh e dileas air taobh a' Chrùin, ach fad na h-ùine bha e cuideachadh a' Phrionnsa. Nan d' thainig e mach air taobh Thearlaich gu spailpeanta, mar rinn Lochial is tighearnan eile, gleidheadh e 'naire ged a chailleadh e 'cheann. Ach is e thainig as a chuillbheartan, gu 'n do chaill e a naire cho mhaith ri 'cheann.

Cha ghabh Mac Shimidh moladh, ach ged a dh' fheumar aideachadh nach d' fhuair e ach a thoillteanas, cha 'n urrainn sinn gun smioralas is misneach an t-seann duine aideachadh mar an ceudna. Thugadh e air beulaobh nam Morairean ann an Lunnainn, agus thagair e a chuis fhein le seoltachd is geiread facail a chuir ioghnadh air na feadhainn do nach b' aithn' e. Bha e ceithir fichead bliadhna aig an àm, ach bha e cho aotrum iollagach 's ged a b' ann air banais a bha e, an aite bhi seasamh cùirte airson a bheatha. Fhuaradh ciontach e agus thugadh a mach binn a bhais. Ach cha do mbeataich a chridhe, 's chaidh e dh' ionnsuidh na croiche mar gu 'm bu mhartarach naomh e.

Sgrìobh fear a bha 'na chuideachd anns a' phrìosan cunntas air seachas is giulan Mhic Shimidh air an t-seachduinn mu dheireadh d'a bheatha, agus faodaidh sinn tigh'nn thairis air rud no dhà de na tha e 'g innseadh. Ma 's fìor an duine so, bha e làn àbhacais is fearas chuideachd, an dara h-uair a' toirt gàire air na na feadhainn a bha comhla ris le neonachas a sheanchais, 's an uair eile a' toirt comhairlean spioradail orra. Shaoileadh iad an dara h-uair nach robh e ach a' deanamh culaidh spuirt is feala-dha air fhein 's air an t-saoghal uile, ach uairean eile, shaoileadh iad gu 'm bu doine anabarrach diadhaidh e, le dùrachdas a chràbhaidh is urnuighean. Sgrìobh e litir gu mhaic a tha cho spioradail, an cainnt 's an smuain, 's gu 'm faodadh i bhi air a sgrìobhadh leis an abstol Pòl gu Timòteus.

"Ged tha mis' ann an teanntachd an drasd, tha mi cuimhneachadh ort-sa, 's a' guidhe as do leth ri Dia. Tuigidh tu a nis, a mhic ghaolaich, nach 'eil anns an t-saoghal so ach dìomhanas nan dìomhanas, 's nach 'eil earbsa ri chur ann an gairdean feola. Tha Dia a' riaghladh, agus is eigin do dhaoine gabhail ri fhreasdal-san, co dhìu a chordas e ri, no nach cord. Is sona an duine sin da-rìreadh a tha leagte ri toil Dhe am meas doilghiosan na beatha so, le irioslachd is faighidinn. Is e an Trianaid bheannaichte, an t-Athair, am Mac, 's an Spiorad naomh, a bheir fuasgladh dhuit-sa 's dhomh-sa anns an t-suidheachadh bho chd anns a bheil sinn. Is e ar peacanna a thug an truaighe so oirnn, oir bhrosnuich sinn Dia. Aeh le m' uile chridhe, tha mi toirt buidheachas do Dhia air son nan àmhghairean a thug orm eul a chur ris a

pheacadh anns an robh mi tigh'n beo fad moran bhliadhnachan, agus a dhuais aithreachas annam is deigh air mo Shlanuighear beannaicht' a leanntuinn. Tha mi cur impidh ortsa, a mhic ghaolaich, do pheacanna a threigsinn agus thu fein a thilgeil aig crann-ceusaidh Chrìosd, ag iarraidh air aithreachas a dhusgadh annad, agus do lochdan a mhaitheadh air sgàth fhulangais, agus air sgàth na fala a chaidh a dhorthadh air son pheacach. Iarr air do shaoradh a ribeachan an droch spioraid, an t-saoghail, agus na feola, oir bidh iad ro laidir air do shon, as eugmhais còmhnaidh uaithe-san. Ma chuireas tu t-earbs' ann an Iosa Crìosd, saoraidh e thu as do thrioblaidhean uile. Tha mi guidh' ort, as uèdh an Tighearn, thu fein a thilgeil air trocrairean Dhe a tha gun atharrachadh o linn gu linn. Dean so air do sgàth fhein, air sgàth t-athar, 's air sgàth do pheathraichean 's do bhraithrean. Ma sheachnas tu am peacadh, 's ma ghluaiseas tu gu dìreach ceart, bidh beannachd Dhe ort fhein, 's air do theaghlach, 's air do chairdean, ach mur gabh thu comhairle t-athar, bidh tu truagh anns an t-saoghal so agus truagh gu sìorruidh anns an t-saoghal a tha ri teachd. Air mo shon fhein dheth, tha mi deas airson a' bhais, 's rachainn 'na choinneamh am maireach gu togarrach, ma 's e sin toil Dhe. Na biodh curam sam bith ort, ma ta, air mo shon sa. Tha mi toirt buidheachais do Dhia gu bheil deagh dhòchas agam, 'nuair a dh' fhàgas mi 'n saoghal so, gu 'm faigh mi sonas sìorruidh ann an saoghal a's fhearr."

Dh' fheoraich e de dh' fhear a chaidh 'ga amharc anns a' prìosan cìod a bharrail air an litir a chuir e gu 'mhac. "Chord i gu maith rium-sa," ars' an duine, "tha mi 'u duil gur litir ghasd' i." "Is e sin mo bharrail fhein cuideachd," arsa Mac Shimidh, is litir Crìosduidh i." Air do Mhàidsear airm fheoraich dheth, gu caoimhneil, ciamar a bha e, thuirt e—"Tha mi gu maith, tha mi 'g am ullachadh fhein airson aite anns nach bi moran Mhàidsearan is gle bheag de Sheanarailean."

Thugadh dheth an ceann Diardaoin, ach air madainn Diciadaoin sheinn e oran. Thuirt aon de dh' fhir-coimhead a phrìosain ris gu'n robh e 'cur iongantais air, ciamar a b' urrainn e bli cho mear 's am bàs cho dlùth. "Mear," ars' esan, "cha robh mi riamh ann am fonn a b' fhearr." 'Nuair bha e dol 'ga nitheadh fein, ghlaoidh e, "Thigibh an so, fheara, agus chi sibh ioghnadh, duine 'ga bhàthadh fhein, a fhuair binn a chrochaidh." Bha e cridheil fad an latha, agus anns an oidhche thuirt e—"Thoiribh dhomh pìob thombaca oir tha e coltach gur h-e so an toit mu dheireadh a gheibh mi, mur bi daoine ris a' phìob anns an ath shaoghal." An deigh dha sgur dhith, thilg e aisd' an smùr, ag radh—"Tha greadhnachas mhic an duine mar smùr tombaca." Thuirt cuid-eigin ris gu'n robh e duilich mar dh' eirich dha. "A bheil thu 'n duil," ars' esan, "gu bheil eagal na tuaighe orm. Nach fhearr dhomh mo cheann a chall leis an tuaigh, seach am bas fhaotainn le caitheamh no fiahhrus no meud-bhronn."

Chuir e gach ni air dealbh roimh 'n àm gu h-ordail, mar gu 'm biodh e 'ga dheanamh sin air son neach eile. Chuir e mach an t-aodach a chuireadh e uime, thug e earail do bharbair a ghruag a chireadh gu snasmhor, 's dh' innis e d'a luchd frithealaidh c'ait an seasadh iad 's cìod a dheanadh iad aig uair a bhais. Bha e riamh car gaolach air spleadhachas, agus bu mhaith leis a thòrradh a bhì mor. Ach a thaobh an doigh anns an robh e a' crìochnachadh a bheatha, chunnaic e nach gabhadh sin deanamh. Thuirt e ri chairdean gu'n robh e aon uair 'na bheachd, a h-uile pìobaire eadar tigh Iain Ghreota 's Duneideann fhaotainn gu thiodhlacadh agus rud a thuirt dhaibh air a shon, ach "cha ruigear a leas," ars' esan, "a bhì bruidhinn air a sin a nis."

Air madainn Diciadaoin dhuaisg e aig tri uairean is rinn e aoradh. Aig coig, dh' iarr e gloine fiona, 's aig seachd dh' iarr e fear eile. Bha e 'leughadh cho reidh socruch 's ged nach biodh uallach sam bith air 'inntinn, 's thuirt na feadhainn a bha leis gu'n robh 'm barrachd crith 'nam feoil fhein no bha 'na fheoil-san. 'Nuair a chaidh e dh' ionnsuidh na croiche, 'sa chunnaic e an dùmblachd sluaigh a bha cruinn, thuirt e, "A Dhia, gleidh mi, nach b'e so an ùb-ab airson aon cheann liath." Dh' iarr e 'n tuagh fhaicinn feuch an robh i geur, 's thug e deich buinn òir do 'n fhear a bha r'a bualadh, ag radh, "Feuch gu'n dean thu t-obair gu ceart 's nach bèubanaich thu mo ghuailean, air neo ma dh' eireas mi, bidh rud uime."

Cha bu ghealtair Mac Shimidh ri aghaidh bàis, ach tha e ni 's dòcha gur h-e spiorad a' Ghaidheil is uabhar nam Frisealach a chum suas a mhisneach, seach neochiontas a chridh' is neart a chreidimh. Faodaidh nach robh e 'ga mhealladh fhein no 'feuchainn ri daoine' eil' a mhealladh, ann a bhì labhairt cho sòluimte 's cho cràbhach ann an deireadh a laithean. Ach bha 'n cràbhachd mar fhasan aige riamh, 's cha 'n 'eil e iongantach ged nach toirear geill d'a fhacal. Rachadh aige air dol an iomadh cruth, 's tha e duilich a radh c'uin a tha e 'g innseadh na firinn no c'uin nach 'eil. Bha bhreug cho deas leis ris an fhirinn, agus is bitheanta bha aini na Trianaid air a bhilean 'nuair bha tratan Shatain 'na chridhe. Ach bha teanga gheur 'na phluic agus bheir a sheachas 'sa litrichean gair' oirnn a dh' aindeoin ar coguis.

B'e Pàpanach a bh' ann am Mac Shimidh, ach a reir coltais, cha robh e 'na mhac umhal 's a' chreidimh. Rinn sagairt a bh' ann an Srath-ghlais òran dha anns an d' thuirt e:—

'S mairg a dheasaicheadh dhuit caisg,
No chuireadh ola-bhàis ri d' chrèibh,
No dh' eisdeadh ri d' fhaosaid gun stàth,
Mur dean thu faoil ri gràsan Dhe.

MAITHEANAS PHEACANNA.

O na doimhneachdaibh ghlaodh mi riut, a Thighearna—SALM CXXX.

THA coig laoidhean deug ann an leabhar nan Salm ris an abrar, *Laoidhean nan ceum*—CXX-CXXXIV. Tha diadhairean am beachd gu'n d'fhuair iad an t-ainm sin a chionn gu'm b'abhaist do'n luchd turuis a bhi 'g an seinn, 'nuair bhiodh iad a' dol suas gu Ierusalem a choimhead nam feiltean. Aig amannan sonruichte de'n bhliadhna bhiodh na h-Iudhaich, 'nan ceudan 's 'nam miltean, a' togail orra do'n bhaile naomh, chum iad fein a thaisbeanadh an lathair an Tighearna. Bha astar mor aig cuid dhiubh ri dhol, ach, am bitheantas, bhiodh bannal dhiubh comhla, 's bhiodh iad a' giorrachadh na slighe le bhi seinn laoidhean Shioin. Ged bhiodh ceum an luchd turuis trom le sgiths, thigeadh sprachd ùr annta, 'nuair thogadh an oigridh fonn nan salm :—

Bha aoibhneas orm tràth thubhairt iad,
Gu tigh Dhe theid sinn suas;
'Ad dhorsaibh, O Ierusalem,
Ar cosa seasaidh fòs.
Ierusalem, mar chathair i,
Thogadh gu dìleas dlùth;
D'an teid na treubhan suas gu leir,
'S iad treubhan Dhè nan dùl.

Tha laoidhean nan ceum goirid, 's tha chuid a's motha dhiubh sunndach, fonnmhor, 's air an aobhar sin, bha iad freagarrach, gu bhi air an seinn air a leithid sud de chòmhdhail.

Is ann do na laoidhean so a bhuineas Salm 130, ach a chionn gu bheil i a' cur cainnt air feum anam an duine, tha i cho ùr an diugh fhathast 's a bha i an là a rinneadh i. Tha 'n Salmadair ag innseadh dhuinn fiosrachadh anma fein, agus duisgidh a bhriathran co-fhreagradh ann an cridhe nan uile dhaoine a bhlais, mar rinn esan, trocair is maitheas Dhe. Cha 'n 'eil e iongantach gu'm biodh oisean blàth aig an t-salm so an cridhe na feadhnaich a bha aon uair 's an dorchadas ach a fhuair solus. Tha 'n Salmadair a' gairm air na linntean uile—Thigibh agus eisdibh ciod a rinn Dia airson m' anma. Bha e ann an gàbhadh bais, gun fios aige ciod an taobh an tionndadh e, no ciamar a gheibheadh e cobhair. 'Na eiginn ghlaodh e air Dia, ach cha luaithe rinn e sin, no thainig an smuain thuige nach cromadh Dia a chluas ri uirnich peacaich.

Chuimhnich e air naomhachd Dhe agus air a mhi-naomhachd fein agus thainig crith 'na fheoil. Ma chomharaicheas Dia aingidheachd, thuirt e ris fein, co a's urrainn seasamh 'na làthair? Cha 'n urrainn neach beo. Nam biodh Dia air bhior gu cothrom a ghabhail air daoine 'nuair a ghlacas e iad ann am mearachd, cha rachadh aon idir as. Nam b' fhearr leis peacaich a pheanasachadh seach a thearnadh, bhiodh na h-uile gun dochas. Chuir an smuain eagal air an t-Salmadair, ach air dha cnuasachadh car greis air obair is rùitean Dhe, thilg e bhuaith i, agus ghlac e misneach a rithist. Thuirt e ris fhein nach robh anns an smuain ud ach cagar o Shatan leis am bu mhaith droch thuileas a thogail air Dia. Cha 'n 'eil Dia, ars' esan, cruaidh no an-ìochdmhor; tha e caomhal is truacanta, agus bheir e maitheanas do 'n aingidh. Dhuaisg an smuain so dòchas ann an cridhe 'n t-Salmadair, dh' fheith e le faighidinn ri Dia agus dh' iarr e air a thogail a nìos as an doimhne. Mar fhear-faire sgith a' furachail air son glasadh an latha, bha fadachd air anam gus an deanadh Dia cobhair air. Ach mu dheireadh dh' eisd Dia ri ghlaodh agus thug e furtachd dha. Chuir maitheas Dhe oran nuadh am beul an t-Salmadair, air chor 's gu bheil an laoidh a' crìochnachadh le moladh, ged thoisich i le caoidh. Tha e gairm air Israel uile earbsadh ann an Dia a thug dha fein saorsa, oir aig an Tighearna tha trocair agus saoraidh e iad o'n eucairtean.

Is iad sin na smuaintean a bh' ann an cridhe 'n t-Salmadair 'nuair a sgrìobh e an laoidh so. Tha i làn de spiorad an t-soisgeil, 's tha i cur 'n ar cuimhne gu bheil Dia trocaireach 's nach diult e maitheanas dhaibhsan a dh' iarras e gu dùrachdach,

I. *Tha mi creidsinn ann am maitheanas pheacanna.* Tha 'n fhirinn so a' faotainn a' ann an creud gach meur de'n Eaglais. Tha na h-abstoil uile de'n aon inntinn air a' chuis. Cha b' urrainn dhaibh a bhi air atharrachadh, oir chual iad le'n cluasan Criosd ag radh gu bheil ughdarras aig Mac an duine peacanna a mhaith-eadh, agus chunnaic iad le'n suilean feadhainn ris an d' thubhairt e—Tha do pheacanna air am maitheadh dhuit. Ged nach do làn thuig iad iomadh rud eile air an do labhair e riu, cha b' urrainn dhaibh mearachd a dheanamh anns an rud so, oir thainig e thairis air cho bitheanta,

agus labhair e air ann an doigh shoilleir shimplidh. 'Nuair a dh'innis e dhaibh mu'n ghaotharan ghorach ris an do ghabh 'athair cho caomhal an deigh dha 'choluinn 's a chliu a mhilleadh le ruidhteireachd, bha e aige 's an amharc gu'n tuigeadh iad gur h-ann mar sin a ni Dia, 's nach diult e maitheanas do pheacach sam bith a thig thuige gu h-aithreachail. 'Nuair a dh'innis e dhaibh mu'n chis-mhaor a rinn urnuigh anns an teampull, bha 'n fhirinn cheudna 's an t-sealladh aige. Ann an aon fhacal, tha maitheanas pheacanna air a sgrìobhadh anns an Tiomnadh Nuadh ann an litrichean cho mor 's nach h-urrainn eadhoin dhaibhsan nach toir suil air, ach an drasd 's a rithist, gun anias air a fhirinn so. Ach ged tha 'm Biobull a' teagasg maitheanas pheacanna, 's ged tha 'n creidimh so a' toirt combhfurtachd is misneach do na miltean a tha creidsinn gu'n do chuir Dia foluch air an cionta, cha'n 'eil e furasd idir a radh ciod a tha maitheanas a' ciallachadh. Tha e duilich cunntas ceart a thoirt air maitheanas eadar duin' is duine, ach tha e ni's duiliche cunntas a thoirt air eadar Dia is duine. Ann an aon seadh, tha maitheanas a' ciallachadh saors' o pheanas. Is e so an taobh de 'n fhirinn air an do ghreimich an cinneadh daonna an toiseach, agus faodaidh gur h-e so an aon taobh air an seall iadsan nach d' thainig fhathast gu ire duine ann an nithean spioradail. Ach ged a dh' fhaodas maitheanas saors' o pheanas a ghiulan 'na lorg, tha e ciallachadh tuilleadh is sin. Faodaidh duine gun peanas a dheanamh air neach a thoill e, agus fathast gun maitheanas a thoirt dha. Agus faodaidh e maitheanas a thoirt dha agus a pheanasachadh aig a' cheart àm. 'Nuair tha duin' a' toirt maitheanas do charaid no do choimhearsnach a rinn cron air, cha 'n e mhàin nach 'eil e 'g iocadh peanas airson an uile, ach innsidh e dha nach ruig na thainig eatorra a leas an sgaradh o cheile, no an t-seann daimh anns an robh iad a bhriseadh. Is e gath an uile an sgaradh a tha e deanamh eadar duin is duine, an t-amharus a tha e togail, agus am fuachd a tha e dusgadh. Tha 'm peacadh a' deanamh a' cheart ni eadar Dia is duine. Ach 'nuair tha Dia a' maitheadh cionta, tha e, mar gu'm b'eadh, a' tionndadh aghaidh as ùr ris a' chiontach, a' briseadh sios am balla-dealachaidh a bha eatorra, agus a' toirt as an rathad na bha 'gan cumail o cheile. Tha e nadurra do dh' anam an duine bhi ann an daimh chàrdeil ri Dia, agus is e fàth a bhròin, ma pheacaicheas e, gu bheil an daimh sin air a briseadh, ach 'nuair tha Dia a' toirt maitheanas dha, tha 'n seann chairdeas air a shlànuchadh 's tha 'n t-anam a' faotainn misnich gu bheil cùisean eadar e fein is Dia mar bu chòir dhaibh a bhith. Tha e faireachduinn nach 'eil gruaim air Dia ris, agus duisgidh an creidimh sin ann, dòchas ùr, a thàlaidheas e ni's dlùithe do Dhia 's do naomhachd.

II. Ged bu mhaith le Dia maitheanas a thoirt do na h-uile, tha e fìor, mar an ceudna, nach 'eil na h-uile, 'ga fhaotainn. Carson a tha sin mar sin? Faodar a bhi cinnteach nach 'eil claon bhàigh aig Dia ri neach seach neach eile, agus gu bheil e riaghladh ann an ceartas. Tha na sgrìobtuirean ag radh gur h-e iadsan a ni aithreachas a gheibh maitheanas, ach faodar an rud a chur ann an doigh eile agus a radh, gu'n toir Dia maitheanas dhaibhsan a tha airidh air. Cha 'n urrainn sinn sealltuinn mu'n cuairt oirnn gun fhaicinn gu bheil cuid de dhaoine airidh air maitheanas, agus cuid eile nach 'eil. Ciod a theirear ris an duin' a rinn gnìomh olc, cealgach, an-ìochdmhor, ach nach do ghabh naire dheth fhein no aithreachas do 'n chron a rinn e, agus a dheanamh a' cheart ni cho togarrach am màireach nam faigheadh e cothrom—ciod ach nach b' fhiach maitheanas a thoirt dha. A reir coltais, tha spiorad an duine cho olc 's a chridhe cho cruaidh 's gur coingeis leis an eucoir. Tha ar coguis nadurra a' dèachd a leithidh sin de dhuine, agus ni Dia an ni ceudna, oir is fuathach leis olcas an duine mar nach fuathach eadhoin le 'r coguis-ne. Ach 'nuair a chi sinn gu bheil duine gabhail naire do'n olc a rinn e, air dha tigh'nn thuige fein an deigh laimhe, gu bheil e 'g aideachadh a chionta gu saor, 's a' cur roimhe le dùrachd nach dean e rithist e, gu bheil na rinn e a' luidhe gu trom air a choguis, 's gu bheil e ni's cruaidhe air fhein no tha duin' eile, cha 'n urrainn sinn gun a thaobh a ghabhail, 's ar fianuis a thogail gur h-airidh e air maitheanas, agus gu'm bu don' an duine nach tugadh dha e. Tha ar coguis nadurra ag iarraidh cothrom a thoirt d'a leithid sin de dhuine, agus a chionn gu bheil gradh is ceartas is caomhalachd Dhe ni's airde no ar coguis-ne, bheir e maitheanas, an dà chuid, gu saor agus gu pailt. Cha'n e 'm peacadh a tha Dia idir a maitheadh ach am peacach, agus cha 'n ann air lionmhoireachd nam peacanna a sheallas e, ach air spiorad an duin' a rinn iad. Ma tha e faicinn comharadh sam bith anns an duine gur fhiach maitheanas a thoirt dha no gur h-airidh e air truas no bàigh, nochdaidh e trocail, agus cuiridh e folach air a chionta.

III. Cha 'n 'eil maitheanas a' ciallachadh nach diol am peacach anns an t-saoghal so airson an uile a rinn e. Bhiodh e dàna dhuinn a radh ciod a thachras anns an ath shaoghal, ach faodaidh e bhith gu'n diol eadhoin na naoimh airson gach peacaidh a rinn iad 's an fheoil, 's gu'n teid miltean bliadhna seachad m'an ruig cuid dhiu air an inbhe spioradail aig càch. Ach ciod air bith a thachras air taobh thall na h-uagha, tha e fìor gu'm buain am peacach anns an t-saoghal so an ni a chuir e, co dhiu a fhuair e maitheanas no nach d' fhuair. Ma bha duine 'na dhrongair, no ma pheacaich e an aghaidh a chuirp, air dhoigh eile, cha ghlan aithreachas

fhuil 's cha slànuch trocair Dhe a ghrùthan. Tha thuarasdal fein, gu nadurra, an cois gach peacaidh, agus cha ghabh e seachnadh. Cha 'n 'eil ar peacanna air an toirt air falbh anns an t-seadh, gu bheil sinn mar nach do rinn sinn riamh olc. Cha 'n 'eil, 's cha bhi. Fàgaidh eadhoin am peacadh anns an d' fhuair sinn maitheanas a làrach 'na dheigh, agus gu là ar bais is misde sinn e, oir gheibh sinn annainn fhein na droch thogarraidhean a dh' fhàg e. Ach bheir Dia air falbh ar peacanna, anns an t-seadh, gu'n gabh e ri ar-n aithreachas, gu'n nochd e fhàbhar dhuinn ged tha sinn ciontach, 's gu'n leig e sholus 's a ghradh thugainn mar gu'm bitheamaid airidh orra. Brisidh e am balla dealachaidh a bha seasamh eadar e fein is sinne, air chor 's gu'm faigh ar-n anam co-chomunn ris. Tha e cur folach air ar peacanna, cho fad 's a bha iad a' dunadh na slighe 'ga ionnsuidh fein. Is e so a' bheannachd a's prìseile a tha leantuinn maitheanas pheacanna, oir is e co-chomunn ri Dia beatha 'n anma. Ghiulaineadh an duin' aithreachail peanas a pheacanna gu toileach, nan tionndadh Dia aghaidh ris ann an gradh 's an reite.

IV. Cha 'n 'eil maitheanas a' fàgail an duine mar bha e roimhe. Tha e 'g atharrachadh a smuaintean air Dia 's air a dhleasdanas. Tha e dusgadh ann misneach is dòchas, agus oibrichidh dòchas miorbhuilean. Tha maitheanas dha mar theisteanas gu bheil earbs' aig Dia as, agus duisgidh sin dilseachd ann, air chor 's gu'm bi e airidh, ri uine, air an earbs' a chuir Dia ann. Tha maitheanas mar so ag oibreachadh naomhachd anna-san a fhuair e. Tha caomhalachd is maitheas Dhe a' leaghadh cruas an cridhe, 's a' dusgadh anna taingalachd a bhrosnuicheas iad gu seirbhis a dheanamh do'n Tighearna le 'n uile chridhe. Feumaidh sinn uile a radh gu'n do pheacaich sinn mar rinn ar-n athraichean romhainn. Ciod am milleadh a rinn ar peacanna air ar beatha cheana, cha 'n urrainn dhuinn a thomhas. Ciod am bròn a dh' aobharaicheas iad dhuinn anns na bliadhnachan ri teachd, is ann aig Dia a mhàin tha fios. Ach tha Dia trocaireach agus bheir e maitheanas ged a smachdaicheas e. Agus is fhearr smachdachadh le maitheanas seach suaimhneas gun reite.

O'n doimhne, o Iehobhah Dhe,
Do ghlaodh mì riutsa suas;
Dhia, eisd ri m' ghuth gu furachar;
'S ri m' urnuigh crom do chluas.

IONGANTAS IS AORADH.

THA cuid de bhriathran Chriosd nach d' fhuair ait' anns an Tiomnadh Nuadh air an gleidheadh air chuimhne le beul aithris na h-eaglais,

agus tha cuid eile air an tasgadh suas ann an seann sgrìobhaidhean. Faodaidh e bhith nach do labhair e idir cuid de na facail sin a thatar a' fagail air, ach tha feadhainn dhiubh air a bheil dreach na firinn. O chionn beagan bhliadhnachan, dh' amais sgoilear a bha ruamhar airson sheann chroghan air paiper anns an robh na facail so air an sgrìobhadh, *Na sguireadh esan a shireas gus am faigh e, agus 'nuair a gheibh e bidh iongantus air, ach air dha iongantus a ghabhail, ruigidh e an Rìoghachd, agus 'nuair a ruigeas e an Rìoghachd, gheibh e fois.*

Ma labhair Chriosd na briathran so, tha e coltach gur h-e 'n smuain a bha 'na inntinn aig an àm, gur h-e Iongantas an iuchair a dh'fhosglaas dorus an teampuill anns a bheil glòir Dhe ri fhaicinn. 'Nuair a bhàsaicheas Iongantas ann an cridhe mhic an duine, tha e fàs dall, agus ged a bhios glòir an Uile-chumhachdaich a' dealradh mu'n cuairt air, cha leir dha i. Tha sinn an duil gu'n robh an smuain so ann an inntinn Chriosd 'nuair thuirt e mu na leanaban—Is ann d' an leithidibh sin a tha rìoghachd neimh. Tha 'n saoghal, do'n chloinn bhig, mar theampull a tha làn de dh' iongantasan, oir tha suil is cluas a' bhaird aca agus cridhe nan ainglean. Chi iad seallaidhean a tha foluichte o shuilean dhaoine glic is eagnaich, agus cha chuireadh e iognadh sam bith orra ge thachradh Dia orra, oir tha iad an garadh Eden fathast, 's tha iad a' creidsinn gu bheil esan ag imeachd 's a' ghàradh am fionnarachd an là. Tha muir is tìr sgeadaichte le solus neamhaidh, agus chi an suilean mais' is miorbhuilean anns a' chruthachadh nach faic an athraichean. Ann an lubadh nan geug, chi iad na craobhan a' bualadh am bas, agus ann am fuaim na gaoithe is torman an uillt, cluinidh iad osnaichean o spioradan beo. Tha drùchd na maidne air gach nì mu'n cuairt orra, agus bheir mac-meamna an inntinn fein air an dithreach bhàs aig agus tigh'inn fo bhlàth mar an ròs. Cha 'n e mhàin gu bheil iad dlùth do rìoghachd Dhe, ach tha iad 'na teis meadhoin. Tha 'n saoghal dhaibh mar luchairt aillidh anns a bheil deich mìle seomar làn de shòlasan. Cha 'n fhàs iad sgith de na h-iongantasan ùr'a chi iad gach lathà, oir is leotha fein na chi iad. Cha 'n 'eil iad a' faireachduinn gur coigrich iad anns an luchairt, no nach buin an saoihbheas 's an greadhnachas a chunnaic iad dhaibh, oir cha 'n 'eil teagamh aca nach h-ann le 'n Athair a tha 'n luchairt, agus do bhrìgh gur h-ann, is leosan i mar an ceudna.

'Nuair a chailleas duine spiorad a' phaisde, caillidh e spiorad an aoraidh agus comhara na h-oige. Fàsaidh a' chridhe preasach cho mhaith ri 'aodann, agus cha bhi fradharc no clasteachd aige do na seallaidhean 's do na guthan a bu choir Iongantas a dhùsgadh 'na chridhe. Ciod air bith a dhùisgeas iognadh annainn, is meadhon gràis e. Tha facal Dhe

ni's motha no 'm facal a tha sgrìobhta anns a' Bhìobull. Rainig fuaim a ghutha duthchannan nach do rainig a leabhar naomh. Tha e taisbeanadh a ghloire 's a chumhachd ann an iomadh doigh a bharrachd air an taisbeanadh a thug e le bhriathran do fhaidhean 's do dh' abstoil. Duathaireachd na mara, glòir nan speur, maise nam machraichean, am fìur a's lugha 's a bheinn a's maireanuaiche—tha iad uil' a' searmonachadh cumhachd is maitheas is dìomhaireachd Dhe.

'Nuair a dh' amhairc an Salmadair air a' ghealach 's air na reultan, bhrùchd cumhachd is gliocas Dhe a steach air anam, air chor 's gu'n do ghlaodh e le h-ìoghnadh—Cìod e an duine gu'n amhairceadh tu air, no mac an duine gu'm fiosraicheadh tu e. Ged is aithne dhuinn an diugh barrachd mu na reultan 's a b' aithne dhasan, tha 'n speur cho làn ìoghnaidh fathast 's a bha i 'nuair a dhealraich na rionnagan air Iacob ann am Betel. Ann an aon seadh, tha eolas a' fògradh ìoghnaidh, ach ann an seadh eile, tha e 'ga dhùblachadh. Ma shaoileas esan aig a bheil sbruileach ealadhain gu'n do chuairtich e le inntinn bhig fhein an cruthachadh uile is oibrichean miorbhuileach Dhe, cha 'n e eolas no barrachd gliocais a bheir air sin a shaoilsinn, ach an t-aineolas 's an ladarnas. Ma tha 'n t-eolas air an do rainig mac an duine a' tilgeadh soluis air nithean a bha cuairtiche le tiugh dhorchadas roimhe so, tha e, mar an ceudna, a' nochdadh dha gu bheil aird is doimhn' is farsuingeachd ann an cruthachadh Dhe nach do shaoil e. Tha e fògradh aon seorsa ìoghnaidh gu bhi toirt ìoghnaidhean a's motha 's an t-sealladh, agus cha 'n ann o dhaoine aineolach ach o dhaoine glic is eagnaigh, a chluinnear a nis am facal, *Cia ìongantach is do-rannsaichte, t-oibrichean, a Dhe*. Thug gloineachan nan speuradairean a' ghealach cho dluth dhuinn 's gur h-aithne dhuinn coslas a h-aghaidh ni's fhearr na b'aithne d' ar-n athraichean an Afric no na h-Innsean, agus tomhsaich luchd ealadhain cudthrom na greine is astar a' ghrioglachain. Ach ma thug iad a' bhairlinn do bhodach na gealach, 's ma dhearbhadh iad nach robh ann ach mealltair nach robh cho ìongantach no cho eagallach 's a shaoil sinn aon uair, chuir iad ìoghnadh a's motha 'na aite

Co dhiu a bheachdaicheas sinn air meud is farsuingeachd a' chruthachaidh, no air a' mhaise leis a bheil e air a sgeadachadh, no air an riaghailt leis a bheil gach ni air an cumail 'nan aite, duiigidh e ìoghnadh 'nar cridhe air nach h-urrainn sinn caint a chur. Tha 'n cuan farsuing, agus gabhaidh na longan a sheolas air cunntas, ach an dràs 's a rithist theid iad a mach as an cùrsa, agus bualaidh iad 'na cheile. Ach cha dean esan aig a bheil ailm a' chruinne-ce 'na asgail mearachd. Tha mìle agus deich mìle

saoghal—cuid dhiu mìle uair ni's motha no 'n saoghal so—a' siubhal gun sgur troimh fharsuingeachd an domhain mhoir, le luathas nach gabh innseadh, ach tha iad uile air an cumail 'nan aite le lamh chumhachdaci an Ti a dhealbh iad. Aig aon àm bha daoine 'n duil gu'm b'e 'n saoghal so teas-meadhoin a' chruthachaidh, 's nach robh anns na reultan ach eibhlean soluis air an crochadh anns an speur chum ceuman luchd siubhail na h-oidhche a stiuradh. Ach an diugh thatar a' faicinn nach 'eil anns an t-saoghal so ach neo-ni anns a' chruthachadh, cho beag 's nach gabh e comharachadh am measg nan reultan eile, leosan a dh' fhaodas a bhi comhnuidh ann a h-aon de na saoghal a tha snamh mu'n ghrein. Thug Dia taisbeanadh do na speuradairean cho cinnteach 's a thug e do 'n Abstol Eoin, agus tha 'n teachdaireachd a chuir e thugainn leis na gloineachan amhairc acasan, cho fìor ris an teachdaireachd a labhair e leis na faidhean. Ma tha 'n speur a' nochdadh glòir Dhe, tha speuradaireachd a' nochdadh cumhachd inntinn mhic an duine.

Cha 'n 'eil ceann no crìoch aig a' chruthachadh. Ged a shiubhlamaid air sgiathaibh na h-oidhche gu iomall nan speur, cha tugamaid ach aon cheum anns an fharsuingeachd neo-chrìochnach. Chitheamaid saoghail ùra tigh'n 's an t-sealladh, 's ged shiubhlamaid le luaths an dealanaich fad mìltean linn, cha ruigeamaid crìoch a' chruinnece, 's cha 'n fhaiceamaid ach earlais bheag de na saoghail do-àireamh a tha siubhal anns an fharsuingeachd nach gabh tomhas. Nam biodh an saoghal so 's na th'air uachdar, air a thilgeil ann an cridhe na greine, cha bhiodh ann ach duradan beag 'na teis-meadhoin, ach cha 'n 'eil anns a' ghrein fhein ach rionnag bheag a tha siubhal mu'n cuairt air griann a's motha. Cha 'n 'eil e comasach do dhuine beachdachadh air na nithean sin, gun ìoghnadh is ìrioslachd a bhi air an dusgadh ann, an lathair an Ti a chruthaich na neamhan 's a tha riaghladh os an cionn. Is e 'n t-siorruidheachd, da rìreadh, ionad comhnuidh-san, agus is còir urram a thoirt dha, oirmolaidh na neamhan 'ìongantais, agus nochdaidh an cruthachadh neart a ghairdean.

Cìod e Dia no cìod e 'ainm?
Cha tuig na h-aingil 's airde 'n glòir.
Tha e 'na sholus dealrach glan,
Far nach ruig suil no smuain 'na chòir.

Cha robh e òg, is sean cha bhi,
O shìor gu sìor gun chaochladh staid;
Cha tomhais griann no gealach aois;
Oir 's nithean caochlach iad air fad.

'Nuair chuala neo-ni guth a bheoil,
Grad leum 'na bith a' chruitheachd mhor,
An cruinne so le 'uile làn,
'S na neamhan ard le 'n uile shloigh.

ELIAH.

Carbad Israel agus a mharc-shluagh.—

2 RIGH II., 12.

AN uair a dh'innis aingeal an Tighearna do Shacharias gu'm beirtheadh mac dha air an toirtheadh e Eoin mar ainm, thuirt e ris mar an ceudna—Bidh e mor ann an lathair an Tighearna, agus theid e roimhe ann an spiorad agus ann an cumhachd Eliah. Thuig an seann sagairt gu maith ciod a bu chiall do'n fhacal agus rinn a chridhe gairdeachas a chionn gu'n robh Dia a' dol a thogail suas as a theaghlach-san, faidh a bhiodh airidh air ainmeachadh anns an aon anail ri Eliah. Bha aite aig Eliah ann an cridhe nan Iudhach nach robh aig neach eile riamh: bha e dhaibh mar tha Iain Nocs do mhuinntir Albainn. Bha eachdraidh a bheatha air a cumail air chuimhne gu curamach ann am beul-aithris an t-sluaigh. Tha aon de na baird ag innseadh ciamar a bhiodh sluagh na Gaidhealtachd a' cur seachad na h-oidhche gheamhraidh, ri linn òige.

Bhiodh gach seanair aosmhor liath,
'G innseadh sgialachdan gun ghò,
Air gach gaisgeach fearail, greannmhor,
Bha 's a' ghleann 'nuair bha iad òg.

Bhiodh seanairean nan Iudhach a' deanamh an ni ceudna. Bha iad gaolach air eachdraidh an duthcha, agus bhiodh iad a' cur smuais anns an oigridh le sgeulachdan air treubhantas nan laoch a bha treun ann an cath agus a chuir air theicheadh armailean nan coimheach. Cha robh aon de na sgeulachdan sin a bha cho taitneach le sean is òg ris na sgeulachdan a bhiodhteadh ag aithris air Eliah. Bheireadh iad air am fuil fàs teth, mar a bheir euchdan Bhruce air fuil Albannaich. Mar a b' fhaide bhuapa bha Eliah a' dol, is ann a b' airde bha chlin ag eiridh, gus mu dheireadh an robh e am measg nam faidhean eile mar tha Beinn Nibheis am measg nam beann. Ri linn an fhaidh Malachi, bha fiuthair aca gu'n tigeadh e air ais anns an theoil, agus an uair a chualas iomradh air na miorbhuilean a bha Crìosd a' deanamh ann an Galile, bha cuid am beachd gur h-e Eliah a thainig air ais. Bha e air a mhonmhor am measg an t-sluaigh gu'n d'òl e uisge na beatha 's nach luidheadh aois air, agus gu'n cuireadh Dia 'g an ionnsuidh e an uair a bhiodh cor na duthcha cho iosal 's nach b' urrainn dhaibh fein cuisean a leasachadh.

Thuirt feadhainn de dheisciobail Chrìosd gu'm fac' iad Eliah maille ris air beinn a' chruthatharrachaidh, agus shaoil cuid de na bha 'nan seasamh aig a' chrann-ceusaidh gur h-ann air a bha Crìosd a' gairm, an uair a ghlaodh e—Eli Eli, lama sabachthani.

Tha so uile a' leigeil fhaicinn dhuinn an greim laidir a rinn beatha 's euchdan an fhaidh air inntinn nan Iudhach. Bha rudeigin anns an duine nach robh a thaobh an t-saoghail so. Cha robh fios aca co as a thainig e, no c'ait an deachaidh e: bha bhreith cho diomhaireach ri bhàs. Bha e dhaibh mar Mhelchisedec, gun sinnsearachd, gun toiseach laithean no deireadh beatha. Cha b' aithne dhaibh e ann an laithean oige, oir cha d' thainig e am follais gus an robh e ann an lànachd a neirt. Cha robh e coltach ri daoine eile 'na phearsa no 'na ghiulan. B'e aodach, falluinn mholach is crìos leathair, agus b'e ionad comhnuidh, uaimhean nam beann. Bha nadur a' mhanaich ann, agus bu choma leis seachas dhaoine no gleadhraich nam bailtean. Ann an uaigneas an fhàsaich bha co-sheanchas aige ri anam fein 's ri Dia. Cha nochdadh se e fein am measg dhaoine gus am biodh facal an Tighearna mar theine loisgeach 'na chnamhan, ach an sin thigeadh e orra gun rabhadh mar thuil. Cha bu luaithe liubhradh e a theachd-air eachd na rachadh e as an t-sealladh, agus bha amharus aig moran de'n t-sluaigh gu'n robh Dia 'ga ghiulan o aite gu aite air sgiathan na gaoithe. Chitheadh iad e far nach robh fiuthair aca ris, an drasd bhiodh e aig sruth Cherit, 's a ris ann an coilltean Charmeil; aon uair chluinnteadh gu'n robh e air beinn Horeib, ach ma'n gann a b'urrainn e an t-astar a shiubhal, chluinnteadh gu'n robh e aig cladach Shidon; o bheinn gu beinn, o bhaile gu baile, o ghleann gu gleann, shiubhladh e le luathas neo-nadurra, air chor 's nach 'eil iongantas air bith gu'n do shaoil daoine gu'n robh cumhachd neo-thalmhaidh aige.

Cha ruig sinn a leas moran iomraidh a thoirt air an obair a rinn an duine naomh is treun so airson a dhuthcha. Tha 'n obair sin sgrìobhta ann an eachdraidh Israel, agus ghiulain i toradh fad iomadh linn. Chuir a choltas 's a chainnt iongantas air an t-sluaigh an toiseach, agus cha robh fios aca co dhiu a theireadh iad faidh no amadan ris, ach mar bha na bliadhnachan a' dol seachad, 's a bha iad a' faicinn gu'n robh a bhriathran air an seulachadh le miorbhuilean,

thuig iad gu'm bu teachdair o Dhia e, da-rìreadh. Cha robh feum aige air teisteanas o dhuine beo, oir bha theisteanas an clàr aodainn, 's bha cumhachd an Spioraid air a ghiulan. Ged a bha e comhnuidh ann an uaigneas nam beann, chual e mu dhol a mach an rìgh, agus las a chorruich. Air comhairle a dh'roch mhnatha chuir Ahab air chois ann an Samaria altair do Bhaal, agus ann am beagan uine bha sagairtean Bhaail cho tìugh anns an duthaich ris na fionnain fheoir. Chunn-aic Eliah nach b' fhada gus an deanadh na h-ìochdarain mar rinn an t-uachdaran, 's gu'm biodh crìdheachan an t-sluaigh air an tarruing air falbh o Dhia an atharaichean chum aoradh a dheanamh do dhìathan breige. Chuir e fearg air gu'm biodh de dhànadas aig duine a bha 'na shuidhe air rìgh-chaitheair Israeil eas-urram a thoirt do Iehobhab, an Dia a bheannaich a shinnsearan 's a shaor iad le cumhachd a ghairdein, agus chuir e naire air gu'm biodh an sluagh cho neo-dhìleas d'an creidimh, 's gu'n leigeadh iad eadhoin leis an rìgh fein toibheum a thoirt do Dhia. Ghlac Eliah a bhata, chrioslaich se e fein agus thog e air gu cuir an rìgh, chum fianuis a thogail an aghaidh na h-eucoir. Bha facal an Tighearna mar theine 'na chridhe, agus cha b'urrainn e cumail air fein. Fad uile laithean a bheatha tuilleadh ghleachd e an aghaidh cuilbheirtean an rìgh 's a mhnatha, agus an aghaidh aingidheachd spioradail ann an ionadan arda. Ach bha Dia 's an fhìrinn air a thaobh, 's ged a bha 'n cath searbh is fada, shaor e a dhuthaich o chreidimh Bhaail, agus bhòidich an sluagh nach deanadh iad seirbhis do dhia eile ach Iehobhab a mhaire.

Ma bha teachd Eliah diomhaireach cìod a theirear ri fhalbh? Tha am fear a sgrìobh leabhar nan Rìghrean ag radh nach do bhàis e bàs, ach gu'n do thog Dia suas e gu neamh ann an ìom-ghaoith. Thainig guth an Tighearna 'ga ionnsuidh agus dh' iarr e air aghaidh a thionndadh gu beanntan Nebo. Tha e coltach gu'n robh amharas aig Eliah cìod a bha ri tachairt, oir ma'n d' fhalbh e air a thurus deireannach, chaidh e mu'n cuairt sgoilean nam faidhean òga chum beannachd fhagail aca. B' ann orrasan a thuiteadh uallach an latha, an deigh a bhàis, agus bu mhaith leis aon earail dhurachdach a thoirt dhaibh 's an dealachadh. Am measg nan deisciobul òga, bha aon fhear d' an d' thug Eliah gradh mor. B'e sin Elisha, a bha dha mar bha Timòteus do Phòl. B'e aobhneas Elisha frithealadh a dheanamh do'n t-seann fhaidh, agus chuir e roimhe gu'n rachadh e maille ris gu Nebo. Ach bha eagal air Eliah nach seasadh a chridhe ris an t-sealladh a chitheadh e, agus dh' iarr e air gu caomhal gun dol ann.

"Fan an so," thuirt e ris, "oir chuir an Tighearna mise gu Iordan." Ach cha dealaicheadh Elisha ri mhaighstir agus fhreagair e—"Mar is beo an Tighearna, agus mar is beo t-anam, cha'n

fhàg mi thu." Bhuail am faidh uisgeachan na h-aibhne, 's chaidh e fein 's a chompanach thairis oirre air chasa tioram, agus an uair a bha iad a' gabhail air an aghaidh agus a' comhradh, *feuch carbad teine agus eich theine a dhealaich o cheile iad agus chaidh Eliah suas le h-ìom-ghaoith do na neamhan.* Cha 'n fhaca suil duine an sealladh ud ach Elisha, agus cha robh e iongantach nach tugadh daoine làn gheill dha, an uair a thill e air ais 's a dh' innis e cìod a thachair. Chuir mic nam faidhean leth-cheud fear treun a mach a shìubhal an t-sleibhe 's nam beann, ach ged a shìubhal iad fad trì laithean, cha d' fhuair iad Eliah. Cha robh e ann, oir thug Dia leis e.

Tha e furasda gu leor a thuigsinn gu'n do rinn Eliah obair mhor is mhaith ann an Israeil, ach cha 'n 'eil e cho furasda a thuigsinn carson nach do bhàis e bàs mar dhaoine eile. Faodaidh e bhith gu'n robh an sluagh cho as-creidmheach aig an àm, 's nach gabhadh iad ris na fìrinnean a dh' fhoillsich Dia dhaibh le beul an fhaidh, mur faicadh iad comharraidhean is mìorbhuilean. Cha 'n 'eil teagamh nach robh so anns an amharc aig an fhear a sgrìobh cunntas air a bhàs, agus aig Elisha o'n d' fhuair e an naigheachd an toiseach. Na'n d' fhuair Eliah sineadh laithean an deigh 'obair a chrìochnachadh, agus na'n deachaidh e gu sìorruidheachd troimh gheatachan a' bhàis mar chaidh a choimhearsnaich, dh' fhaodadh a theagasg 's a ghnìomharan a bhì air an dìchuimhneachadh, ach an uair a sheulaich Dia obair a sheirbhisich le thogail suas gu neamh gun bàs fhulang, bha inntinn is crìdhe na duthcha air an glacadh air mhodh sonruichte, agus cha leigeadh an sluagh as an cuimhne gu brath beatha 's teagasg an duine naomh. Co dhìu a sheallair air bàs Eliah mar mhìorbhuil no mar chosmhachadh, faodar a radh gur h-e sud an doigh a ghabh Dia chum ughdarras spioradail an fhaidh a nochdadh d'a shluagh ann an ògmhaduinn a' chreidimh, 'nuair a bha Israel fathast ann a staid a leanabachd.

Cha gabhadh briathran a bu fhreagarraiche bhì air an sgrìobhadh air carn Eliah no na briathran a labhair a sheirbhiseach—*M' athair, m' athair, carbad is marc-shluagh Israeil.* Is e bha Elisha a' ciallachadh, gu'n robh fireantachd Eliah 'n a' bhalla-dìon do Israeil. Bha fhacal cho cumhachdach ri mìle carbad cogaidh is deich mìle marc-shluagh. Chum e an rìoghachd gun dol air seacharan gu buileach o Dhia, agus gun ceartas is fìrinn a threigsinn. Cha 'n ann an lìonmhoireachd shaighdearan no luingeis chogaidh a tha mòrachd rìoghachd a co-sheasamh, ach ann an onoir is fìrinn is ceartas a sluaigh. Ardaichidh fireantachd cinneach, ach is e am peacadh masladh sluaigh. Bha urnuigh-ean is gnìomharan is fireantachd Eliah mar armailt air taobh Israeil. B'e am facal a bu bhith-eanta air a bhilean, An Tighearna Dia, an lathair a bheil mi a'm sheasamh. Sheasadh e

air beulthaobh rìghrean, 's cha chuireadh am fearg no am maoidheadh eagail air, oir b'è Dia a thearmunn agus a neart. Bha e faireachduinn gu'n robh ainglean Dhe 'ga dhion 'n a dhol a mach, 's 'n a theachd a steach. Ma thug so misneach dha, rinn e iriosal e mar an ceudna.

A' BHRIOGAIS LACHDUNN.

Bu mhor an tamailt a chuir lagh Bhreatuinn air na Gaidheil ann an 1747, an uair a thoirmisg e dhaibh an deise Ghaidhealach a chosg. Bha e ceart gu leor gu'n toirmisgadh lagh na duthcha dhaibh airm a ghiulan, oir cha b' urrainnear dol an urras orra nach tugadh iad ionnsuidh eile air son a' Phrionnsa. Bha e searbh le cinneach uaibhreach an airm a liubhairt d' an namhaid, ach bha e seachd uairean na bu tamailtiche leo a' bhriogais lachdunn a tharruing suas m'am màsan, le ordugh Parlamaid.

Cha 'n 'eil e iongantach gu'n daisgeadh am mac-mallachd an cridhe na feadhach a chuireadh air am mionnan, nach cuireadh iad suas bad de'n deise Ghaidhealach gu brath tuilleadh. B'è so a bhòid a b' fheudar dhaibh a thoirt:—

“Tha mi toirt mo mhionnan, mar a fhreagras mi do Dhia aig latha mora' bhreitheanais, nach 'eil 's nach bi agam gunna, claidheamh, daga, no arm sam bith eile, agus nach cuir mi orm breacan no feileadh no bad de'n deise Ghaidhealach; ach ma chuireas, mallaichte gu'n robh mo theaghlach 's mo chuid; na faiceam gu brath tuilleadh mo bhean 's mo chlann, m' athair, mo mhatair, no mo chairdean; tuiteam anns a' bhlàr mar ghealtair agus grodadh mo chnamhan ann an tìr choimhich, fad o uaigh mo shinnsearan 's mo luchd daimh; thigeadh so uile orm ma theid mi an cois m' fhacail.”

Cuiridh na mionnan uamhasach ud gairisinn am feoil dhaoine cneasda, agus ged nach robh gaol againn fein riamh air feileadh mar dheise, bu mhaith leinn buille de bhata daraich a thoirt air caol-druim an trusdair a chuir na briathran oillteil an altaibh a cheile.

Faodar fhaicinn ann an litreachas nan Gaidheal gu'n do dhuig an lamhachas laidir so droch spiorad annta, oir thug fear no dhà de na baird greis air caineadh na briogais lachduinn. Tha am meas toirmisgte daonnan ion-mhiannaichte, agus is dòcha nach biodh gaol nam bard cho mor air an fheileadh mur biodh an gràin cho mor air Diuc Chumberland. Anns an oran—*He'n clò dubh*—thuir Mac Mhaighstir Alasdair:—

B' fhearr leam breacan uallach,
Mu m' ghuailean 's a chuir of m' achlais,
Na ged gheibhinn còta,
De'n chlo a's fearr a thig a Sasunn.

Bu mhaith anns an oidhch thu,
Mo loinn thu mar aodach leapa;
B' fhearr leam no 'm brat lìn thu
A's priseile thig a Glascho.

'S baganta grinn boidheach,
Air banais 's air mòd am breacan;
Suas am feileadh-sguaipe,
'S dealg-guailne a' cur air fasdaidh.

Bu mhaith a là 's a dh'oidhch thu,
Bha loinn ort am beinn 's an cladach,
Bu mhaith am blàr 's an sìth thu;
Cha rìgh am fear a chuir as duit.

Bha fios aig Mac Mhaighstir Alasdair ciod a bha 's an amharc aca-san a thug a mach an t-achd miomhail ud, ach tha e 'g innseadh dhaibh gu 'm faigh Rìgh Deorsa bristeadh duil, ma bha fiuthair aige gu'm bristeadh a' bhriogais spiorad a' Ghaidheil.

Shaoil e gu'n do mhaolaich so,
Faobhar nan Gaidheal tapaidh,
Ach 's ann a chuir e geur orra,
Ni 's beurra no deud na h-ealltainn.

Dh' fhàg e iad làn mì-ruin,
Cho ciocarach ri coin acrach;
Cha chaisg deoch an iotadh,
Ged b' fhion i, ach fìor fhuil Shasuinn.

Ged spion sibh an crìdh asainn,
'S ar broillichean sìos a shracadh,
Cha toir sibh asainn Tearlach,
Gu brath gus an teid ar tacadh.

Cha 'n e *Oran na Briogaise* aon de na h-orain a's fearr a rinn Donnacha Ban, ach faodar rann no dha dheth a chur sìos, oir tha e nochdadh nach robh gaol an t-samhraidh aig a' bhard do'n eideadh ùr.

Bha uair eigin de 'n t-saoghal
Nach saoilinn gu'n cuirinn orm,
Briogais air son aodaich,
'S neo-aoidheil air duine i;
'S ged tha mi deanamh ùis dhi,
Cha d' rinn mi bonn shlais,
Ris an deise nach robh daimheil,
Do'n phàirti d' am buininn-sa;
'S neo-sheannsar a' chulaidh i,
Gur grannda leinn umainn e;
Cho teann air a cumadh dhuinn,
'S nach b' fheairde leinn tuilleadh i;
Bidh putanan 'na gluinean,
Is bucalan 'g an dunadh,
'S a' bhriogais air a dùbladh,
Mu chulthaobh a h-uile fir.

'Se Deorsa rinn an eucoir,
'S ro dhiumbach tha mi fein dheth,
O'n thug e dhinn ar-n eideadh,
'S gach eudach a bhuineadh dhuinn.

Bha teanga gheur aig Rob Donn agus thug an t-achd ud cothrom dha fochaid bheag laghach a dheanamh air cuid d'a choimhearsnaich a bha mach an aghaidh a' Phrionnsa. Cha robh taobh sam bith aig Rob fein ri rìgh Deorsa, ged a bha muinntir a dhuthcha air a thaobh. Cha 'n 'eil teagamh nach biodh connsachadh eadar iad fhein 's am bard mu chuissean na rioghachd, ach an uair a bha na fineachan Gaidhealach air an sgapadh aig Cinl-fhodair, bha an argumaid an aghaidh Rob. Ach ma bha, cha b' fhada gus an d' fhuair e cothrom feala-dhà a dheanamh orra ann an *Oran nan casagan dubha*, mar a bu mhaith a b' aithne dha a dheanamh. Anns an oran sin, cha 'n 'eil Rob Donn a' leigeil air gu'n robh e toilichte mar a dh' eirich dhaibhsan a sheas air taobh an rìgh. Ach faodar a thuigsinn nach do mhi-chord an rud ris uile gu leir, 's nach bu mhisd leis aobhar fhaotainn air làn an duirn de mhin pheasrach a chur ann an craos feadh-nach a bha gladhach ro ard air taobh Dheorsa. Anns an oran so, cha 'n 'eil e fein a' gladhach cho ard agus is bitheanta leis na baird a dheanamh, an uair a theannas iad ri aoir; ach tha na briathran ciuin a tha e cleachdadh, 's an guth iosal anns a bheil e a' labhairt a' deanamh an orain seachd uairean na's sgaitiche 's na's cuimsiche na bhiodh e air dhoigh eile. Tha e leigeil air gu bheil e anabarrach duilich air son na feadhnach a bha dileas do'n chrùn, ach d'am b' fheudar a' bhriogais a chur suas cho mhaith ris na reubalaich. Shaoil iad gu'm faigheadh iad baigh o'n rìgh agus saorsa d'an duthaich, ach mo thruaighe! rinn Deorsa spors air a dhilsean, 's an aite saorsa, thug e dhaibh casagan dubha.

Ged a bha sibh cho rioghail,
Chaidh 'ur cisean am mothad;
'S maith an airidh gu'm faicte.
Dream cho tais ribh a' cumhadh,
Bhi tilgeil dhibh 'ur cuid bhreacan
'S a' gabhail chasagan dubha.

Am measg nam bard eile a ghleus an cruit chiuil chum am feileadh beag a mholadh, 's a' bhriogais a dhi-moladh, tha Mac a Phearsoin, Fear Srath Mhàisidh, Coinneach Mac Coinnich, agus Uilleam Ros. Cha ruigear a leas taruing a thoirt air rannan Mhic a Phearsoin, ach faodar innseadh ciod a thuirt Uilleam Ros an uair a fhuair Marcus nan Greumach an t-achd tamailt-eachd ud a chur as an rathad.

Is latha sealbhach, rathail, dealrach,
Alail, ainmeil, àgh-mhor,
A dh' fhuasgail air na h-Albannaich,
Bho mhachraichean gu garbhlaichean
Bho uisge Thuaidh gu Arcamh chuain,
Bho dheas gu tuath gu leir;
Is binne 'n srann feadh shrath is ghleann
Na òrgan gun mheang gleus.

Thainig fasan anns an achd
A dh' orduich paillt am feileadh,
Tha eiridh air na breacanan,
Le farum treun neo-lapanach;
Bidh òighean thapaiddh sniombh 's a' dath
Gu h-eibhinn, ait, le h-uailh,
Gach aon dhiu 'g eideadh a gaoil fein,
Mar 's reidh leo anns gach uair.

Sheinn Donnacha Ban cuideachd cliu a' Mhar-cuis a sheas taobh nan Gaidheal, agus a thagair ceartas dhaibh anns a' Pharlamaid, gus an tugadh dhaibh cead an seann eideadh a chur suas a ris. Tha e 'g radh—

Deich bliadhna fichead is còrr,
Bha casag de'n chlà m' ar druim,
Fhuair sinn ad agus cleor,
Ach cha bhuineadh an seors ud dhuinn,
Buail a' dunadh ar bròg,
'S e 'm barr-iall bu bhoidhche leinn;
Rinn an droch fhasan a bh' oirn
Na bodaich d' ar n-oigrìdh ghrinn.

Fhuair sinn cothrom an dàs
A thoilicheas gradh gach duthch',
Comas ar culaidh chur oirn,
Gun fharraid do phòr nan lùb,
Tha sinn a nis mar is còir,
Is taitnidh an seol r' ar sùil,
Chuir sinn a' bhriogais air làr,
'S cha tig i gu bràth a chùil.

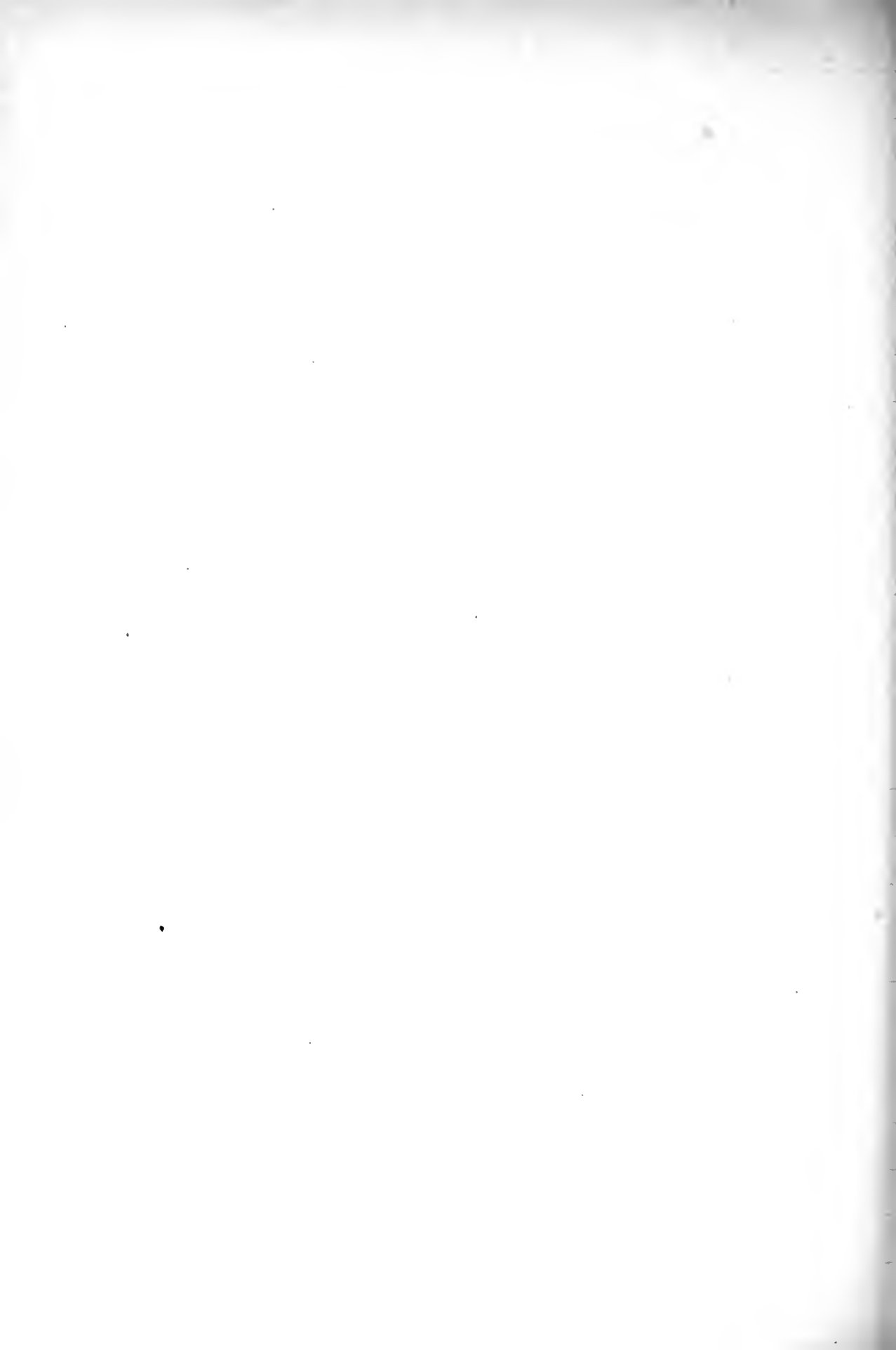
Bha e ro anmoch. Lean na Gaidheal ris a' bhriogais a dh' aindeoin di-moladh nam bàrd, agus na'n deanadh ablach baird an diugh aoir do'n fheileadh, cha rachainn an urras nach faigheadh e duais aig a' Mhòd.

AN T-OL

An uiridh, dh' òl an rioghachd so fiach £161.062,482 de dheoch laidir. Bheireadh sin mu thuaiream trì puinnnd 's a dha dheug do gach duine anns an duthaich, ach an uair a chuirear as an rathad na feadhainn nach blais idir, agus mnathan is clann nach ruigear a leas a chunntas, faodar a radh gu bheil fir na duthcha so ag òl deich puinnnd Shasunnach 's a' bhliadhna. Cha 'n 'eil teagamh nach 'eil na stuthannan riomhach a bhios na h-uaislean ag òl a' cur suas na cunntais, ach tha e air a radh leosan a sheall gu curamach air a' ghnòthuch gu bheil luchd obair na rioghachd ag òl fiach crùn, am fear, a h-uile seachduinn d' am beatha. Mu choinneamh a h-uile sgilinn a thatar a' cosg air sgo.lean, thatar a' cur tasdain anns an òl.

CRIOSD IS BAN-GHREUGACH.

Cha'n'eil e iomchuidh aran na cloinne a ghabhail agus a thilgeadh chum nan con.—MARC vii, 27.

AIG AN àm anns an do thachair an ni air a bheil iomradh againn anns na briathran so, bha a luchd duthcha air togail an aghaidh Chrìosd. An uair a chunnaic iad nach gabhadh e an comhairle, 's nach cuireadh e air chois rioghachd Dhe anns an doigh anns am bu mhaith leosan, thionndaidh iad air cho guineach 's gu'n robh a bheatha an cunnart. Chuir e roimhe, uime sin, Galile fhagail agus dol do chearn air chor-eigin far nach biodh fios co e, agus far am faigheadh e cothrom air fois fhaotainn car greis. Chunnaic e nach robh feum sam bith dha a bhi bruidhinn riu aig an àm, agus gu'm b' fhearr dha lamh a thoirt air an dà fhear dheug a theagasg, gus am fuaraicheadh a luchd duthcha 's an tigeadh iad thucadh fein a ris.

B'e an t-aite air an do chuir e fein 'sa dheisciobuil an aghaidh, baile beag an taobh a mach de chriochan Ghalile anns an aird an iar thuath, far nach do rainig eolas Dhe an sluagh 's far an robh iad ag aoradh do iodhalan. Ach cha luaithe chuir iad cas anns a' bhaile no chaidh fuaim an teachd air feadh an t-sluaigh, agus thainig bean a dh' ionnsuidh Chrìosd a' guidhe air a nighean anns an robh spiorad neo-ghlan a shlànachadh. Faodar a thuigsinn, o'n doigh anns a bheil an soisgeulaiche Marc ag innseadh na naigheachd so, gu'n do chuir a fhreagair a thug Chrìosd do'n mhnaoi iongantach nach bu bheag air. Tha e cur iongantais air daoine gus an latha diugh, oir tha na briathran a labhair Chrìosd eu-coltach ri sheanchas am bitheantas.

Bha e nadurra gu leor gu'n tigeadh a' bhàn-Ghreugach a dh' ionnsuidh an t-Slànuigheir. Cha ruigear a leas a shaoilsinn gu'n robh eolas spioradail aice nach robh aig a coimhearsnaich no gu'n robh creidimh aice ann an Chrìosd anns an t-seadh anns a bheil an facal air a chleachdadh am measg chreidimheach an diugh. Cha 'n'eil teagamh nach cual i iomradh air na miorbhuilean a bha e deanamh ann an Galile 's nach d' thug luchd turuis thuice sgeulachdan fìor is breugach mu na daoine a leighis e. Bha iomaguin oirre mu thimchioll a nighinn agus dìreach mar a dh' fneuchas sinn uile gach leigheas is lighiche air an cluinn sinn deagh

iomradh m'an toir sinn suas ar dochas, chuir i roimhe Chrìosd fhaicinn feuch am b'urrainn e cobhair a dheanamh oirre. Bha an teachdair-eachd air an do rainig a' bhean e caomhal, ach an urrainn sinn a radh gu'n robh an fhreagair a thug esan dhith caomhal? An toiseach cha do fhreagair e idir, ach an uair a ghuidh 's a ghuidh i air trocair a nochdadh do mhathair 'n a h-eigin, thuirt e rithe gur h ann gu caora chaillte Israeil a thainig esan. Cha do chuir eadhoin na briathran sin air falbh i; lean i e fein 's a dheisciobuil a steach do'n tigh agus ghuidh i air le deoir a nighean a shlànachadh. An sin thionndaidh e agus thuirt e rithe nach robh e iomchuidh aran na cloinne a ghabhail agus a thoirt do na coin. An aite fearg a ghabhail no a misneach a chall, rug i air an fhacal shearbhadh mar gu'm bu ghreim millis e, *Is fìor sin, a Thighearna, gidheadh ithidh na coin fo'n bhord de sbruileach na cloinne.* Nach bu ghleusd a fhreagair i e, arsa Luther, ghlac i' Chrìosd ann an ribe a bhriathran fein.

Nan do chuir Marc na briathran so am beul sgriobhaiche cruaidh-chridheach, theireamaid nach ruigteadh leas fiuthair a bhi ris a' chòrr, ach their sinn gu bheil iad anabarrach iongantach am beul neach a bha cho caomhal is truacanta ri Chrìosd. Cha do ghoirtech esan duine riamh, 's cha d' thug e droch fhreagair air an neach a bu diblidhe a thainig 'ga ionnsuidh, oir cha b' ann a dhiteadh dhaoine a thuinig e ach 'gan teanadh. Cìod, ma ta, a bha e ciallachadh leis an fhacal ud?

Their cuid nach b' ann a dheanamh mhiorbhuilean a chaidh e do'n bhail ud ach a leigeil a sgios, agus nach robh e air son rud sam bith a dheanamh leis am faigheadh an sluagh a mach co e, agus am faigheadh a naimbdean a mach c' airt an robh e am folach. Cha 'n'eil teagamh nach 'eil sin fìor; bha feum aig air fois agus samchair aig an àm, agus cha bu mhaith leis gu'm biodh ainm 's a dhreuchd am beul an t-sluaigh. Ach aig a' cheart àm, cha ghabh sin lethsgèul nam briathran, ma labhair e iad. Dh' fhaodadh e am boirionnach a dhiultadh gun a goirteachadh.

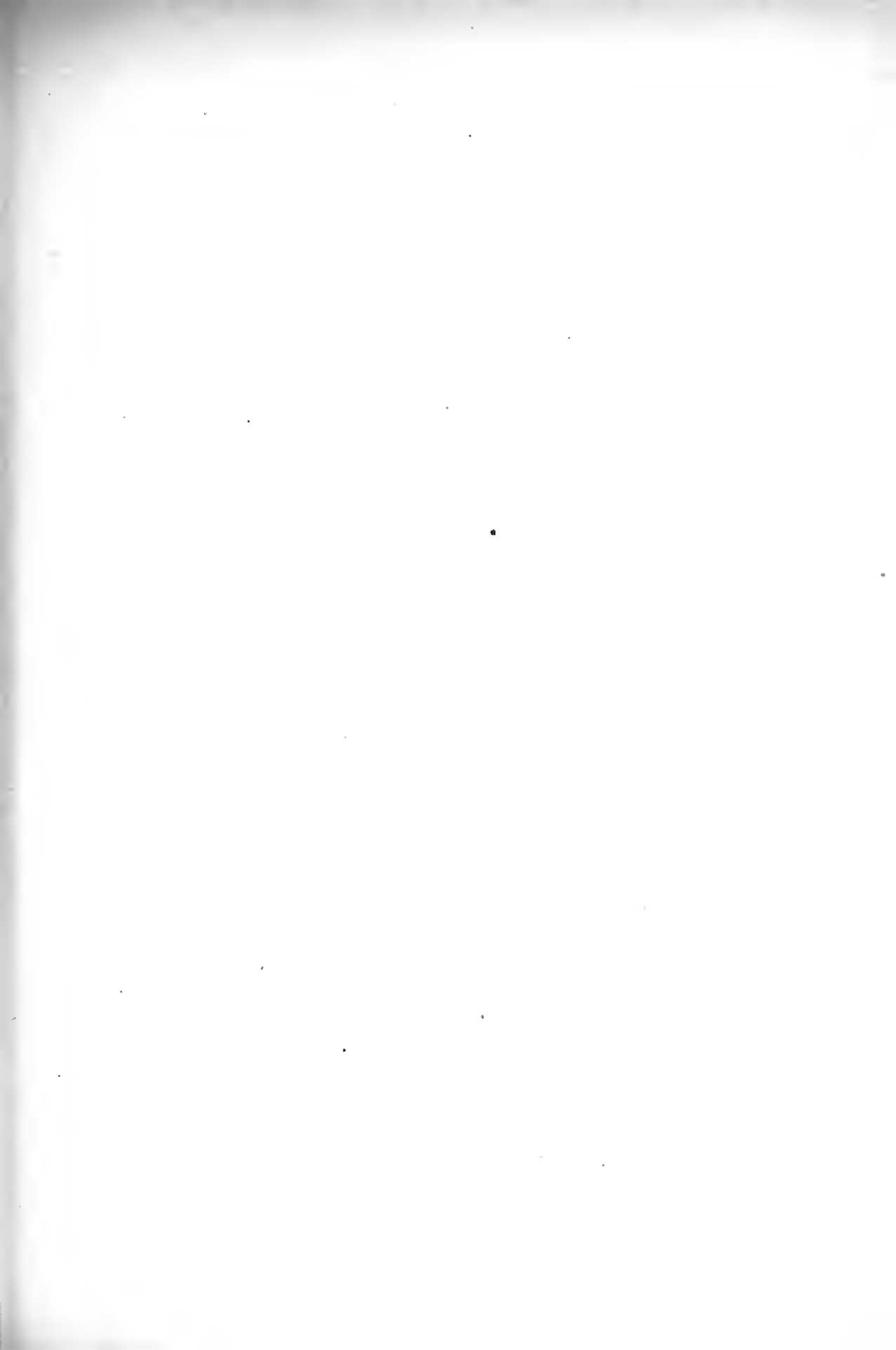
Their cuid eile gu'n do labhair e air an doigh ud a chionn nach ann ris na cinnich ach ris na h-Iudhaich a bha ghnòthuch. Chuireadh mise gu caora chaillte Israeil. B'e toil Dhe eolas na fìrinn a thoirt do shluagh Israeil an toiseach a chionn gu'n robh iad deas

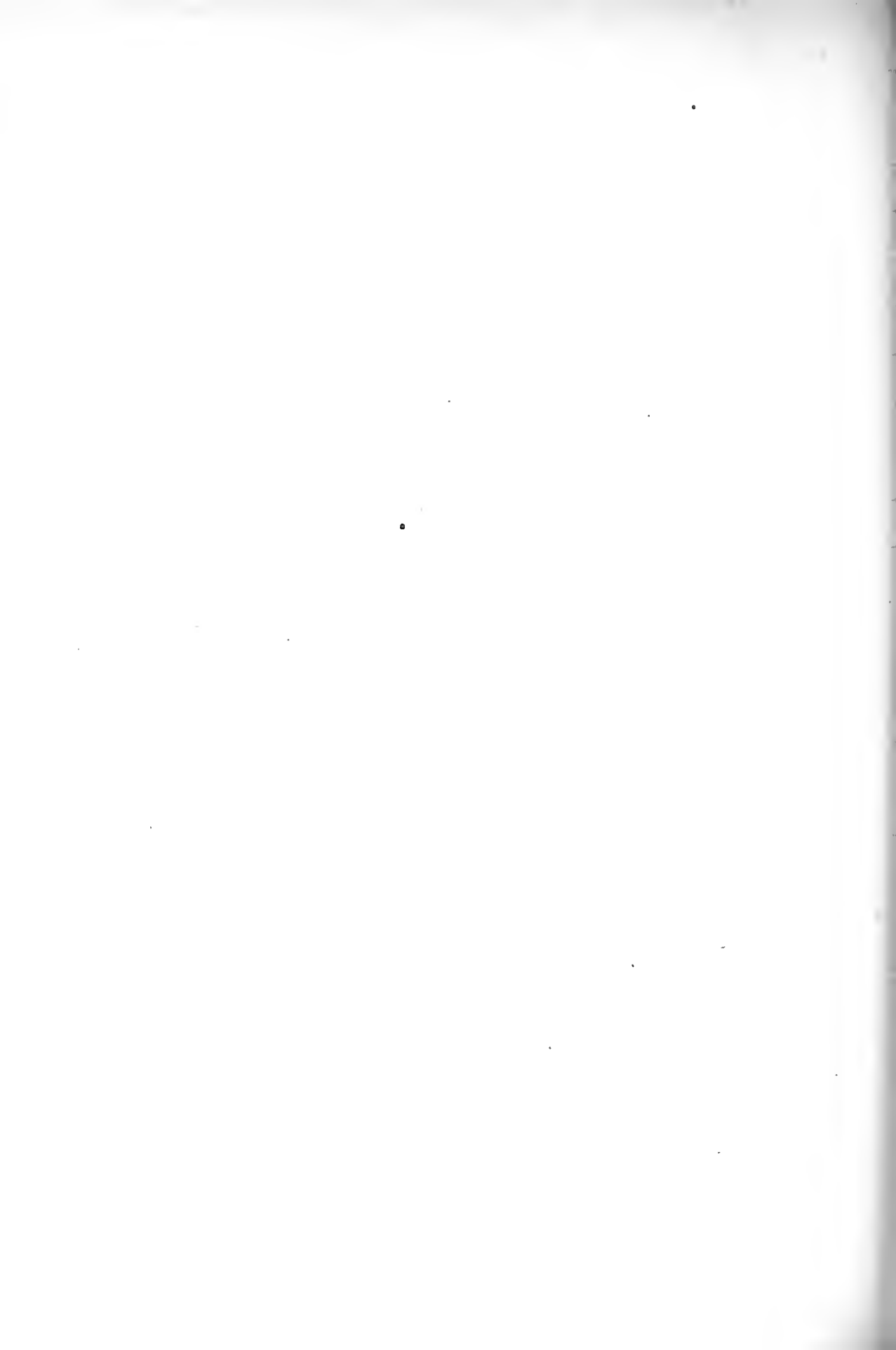
air son an eolais sin mar nach robh càch, agus an deigh laimhe abstoil a thogail suas a measg nan Iudhach a chraobh-sgaoileadh an soisgeul gu duthchannan eile. B'e sin toil Dhe, agus am feadh 's a bha Criosd air thalamh bha e umhal do thoil Athar agus rinn e an obair a thug Athair dha ri dheanamh anns an doigh anns an d' orduich Athair dha. Chuir e seachad laithean a bheatha am measg nan Iudhach, ged a rinn e trocair uair no dha air feadhainn nach buineadh do chomhcheangal a' gheallaidh. Tha e furasd a thuigsinn carson nach bu mhaith leis miorbhuilean is comharraidhean a dheanamh am measg sluaigh a bha 'n taobh a mach do chriochean nan Iudhach, agus ged a dhiultadh e eisdeachd ri urnuigh na mnatha, cha b'urrainn sinn a radh gu'n do nochd e cruas cridhe no neo-chaomhalachd. Is e an rud a tha iongantach gu'n labhradh e cho suarach 's cho fuar ri mathair bhochd aig an robh cridhe goirt. An do rinn e sin da-rireadh? Tha sinn an duil nach do rinn agus nach robh a chainnt idir cho neo-chaomhal 's a shaoilear.

Tha moran sgoilearan am beachd nach robh anns an fhacal a thubhairt e ach sean-fhacal a bha cumanta 's an duthaich, agus nach robh Criosd a' ciallachadh a' bhean no a luchd duthcha a choimeas ri coin, ged a thuit dha an sean-fhacal a cleachdadh. Chuir am beachd maith a bh' aig a' mhnaoi air feir, ged bu choigreach e, ioghnadh air, agus los dearbhadh beag a chur oirre, thuirt e rithe an sean-fhacal ud gu reidh caomhneil, mar gu'n abradh e—Cha 'n aithne dhuit mise 's cha 'n aithne dhomh thu; innis dhomh carson a bheirinn do choigreach na tiodhlacan a bhuineas do mo dhaoine fein. B' aithne do 'n bhoirionnach an sean-fhacal gu maith agus fhreagair i e le fear eile, mar gu'n abradh i—Tha a leithid sin de dh' fhacal ann gun teagamh, ach tha sean-fhacal eile 'ann a tha g' radh gu'm faod eadhoin na coin an sbruileach itheadh. Feumar na sean fhacail daonnan a thuigsinn a reir an spioraid anns a bheil iad air an cleachdadh, agus an doigh anns a bheil iad air an labhairt. Ma labhair Criosd an sean fhacal ud le fiamh gaire air aodann—agus tha sinn an duil gur h-ann mar sin a bha—thuigeadh a' bhàn-Ghreugach gu maith nach robh e ciallachadh a diultadh agus nach robh neo-chaomhalachd sam bith 'na chridhe. Tha e duilich sean-fhacal a thionndadh o aon chainnt gu cainnt eile, agus is dòcha nach robh am facal idir cho maol anns a' chainnt anns an do labhair Criosd e 's a tha e ann an Gàidhlig. Is e tha so uile a' ciallachadh, nach ruigear a leas a bhi cur as leth Chriosd gu'n do bhruidhinn e gu suarach ri boirionnach a bha 'na heigin, no gu'n do ghoiritch e i, an uair a bha feum aice air caomhalachd is comhfhurtachd. Cha b' ann a dheanamh magaidh air a bhraithrean a thainig e ach 'g an leigheas.

I. Tha beannachdan spioradail a' leantuinn freasdal searbh. Tha na neoil is duirche làn de thocair chaoimh an Tighearna, agus air cùl freasdailean a chuireas eagal is crith air a shluagh tha rùintean caomhneil an Athar. Tha searbhadas is milseachd gu tric anns an aon ghucaig. Tha an Tighearna ceart 'na uile shlighean agus naomh 'na uile ghnìomharan. Cha 'n ann gun aobhar no air ghaol an sàruchadh a smachdaicheas e a chlann. Tha e gràsmhor agus truacanta, agus tha a chaomh throcairean os cionn nan uile dhaoine. Leighsidh e iadsan aig am bheil cridhe briste, agus ceanglaidh e suas an leonta. B'e an trioblaid a bha 'na dachaidh a thug am boirionnach so gu Criosd. Cha'n fhac i riamh aghaidh an t-Slanuigheir, mur tigeadh tinneas is trioblaid a dh' ionnsuidh a tighe; ach o'n doimhneachd ghlaodh i ris, agus fhuair i a mach gu'm b' esan da-rireadh an Tighearna trocaireach is caomhal. Is searmonaiche druigh-teach an bròn, agus glacaidh e aire dhaoine nach toir geill do sheorsa eile. Tha mìltean de spioradan frithealaidh aig Dia agus is e bròn aon dhiu. Tha e 'na mheadhon air daoine thoirt a mach as na callaidean neo-chinnteach a thogas iad dhaibh fein, agus an toirt gu fasgadh a ghabhail fo sgaile an Uile-Chumhachdaich. An uair a mheudaicheas trioblaid irioslachd, agus a thairngeas i buill teaghlach nì's dluithe ri cheile na bha iad roimhe, tha i dhaibh 'na h-aingeal beatha an aite bhi 'na cuis eagal.

II. Is còir urnuigh a dheanamh a ghnath agus gun fhannachadh. Le bhriathran agus gu sonruichte le eiseimpleir theagaisg Criosd sin do na deisciobuil. Los an rud a dheargadh air clar an cridhe air chor 's nach dichuimhnicheadh iad e, labhair e dà chosmhalachd a tha le cheile a' teagasg nach sgithich Dia dhiubhsan a thig thuige gu tric ann an urnuigh. Cha d' fhuair a' cheud urnuigh a rinn a' bhean so eisdeachd, agus nan do stad i, chailleadh i an tiodhlac mor a fhuair i air a' cheann mu dheireadh. Cha ruigeadh a h-uireasbhuidh leatha bhi 'na tosd, agus ghuidh is ghuidh i gus an d' fhuair i furtachd. Ma tha dian-iarrtus draghail le daoine, cha 'n 'eil e draghail le Dia. Cha sàruich a shluagh esan le bhi eigheach ris a la agus a dh' oidhche. Is toigh leis iadsan nach fannaich ann an urnuigh, agus is ann dhaibh a dh' fhosglas e a lamh gu fialaidh. Cha ghabh creidimh cumail beo gun urnuigh, oir is e ar n-urnnighean a tha 'gar ceangal ri beatha is cumhachd Dhe. Tha urnuigh do spiorad an duine mar tha an t-adhar d'a chorp. Is e Dia grian an anma agus ann an urnuigh tha 'n t-anam air a chur an teis-meadhoin solus is blàths na greine. Faodaidh failinnean gu leor a bhi ceangailte ri creidmhiach—agus bidh failinnean anna gus an tilg iad an deo—ach cho fad 's a leanas iad air urnuigh, cha ruig iad a leas eagal a bhi orra gu'n do bhàsaich

spiorad na diadhaidheachd annta. Theid obair nan gras air aghaidh annta a dh'aindeoin iomadh fàilinn. Ach an uair a thoisicheas daoine air dearmad a dheanamh air urnuigh, 's a leigeas iad laithean is seachdainnean seachad gun an glun a lubadh an lathair Dhe, tha iad marbh gu spioradail ged a dh'fhaodas ainm a bhi aca gu bheil iad beo. Tha spiorad na h-urnuigh agus spiorad na diadhaidheachd air am faotainn comhla daonnan.

CUAIRT A' MHNISTEIR GHALUDA

[*Bha an sgeul so air a sgrìobhadh leis an Ollamh Tormoid Mac Leoid nach maireann.*]

Air feasgar latha Sàbaid, deireadh an t-samhraidh a chaidh seachad, thainig duine àraidh a dh'ionnsuidh mo thighe a dh'iarr facal a labhairt rium ann am sheomar fein, a chionn gu'n robh ni-eigin aige ri radh nach bu mhaith leis neach eile 'g a chluinntinn. Thug mi steach e agus dh'fheoraich mi dheth ciod a bha aige ri chantainn.

Is duilich leam, ars' esan, dragh a chur oirbh air an fheasgar so, an deigh saothair an latha, ach is e an éigin a chuir mi d'ur n-ionnsuidh, agus uime sin tha dochas agam gu'n toir sibh maitheanas dhomh. Tha mo choimhearsnach truagh, Seumas, do reir coslais air leabaidh a blàis, agus cha'n fhoghnadh leis gun fios a chur oirbh, ged is iomadh la a rinn e tàir oirbh agus a dhiult e 'ur n-eisdeachd.

Rinn thusa, deir mi, mar bu choir dhuit, tighinn, agus da-rìreadh is e an éigin a chumadh mise air m'ais o dhol 'g a fhaicinn. Cha dean mi moille sam bith: gabh thus' air d'ais agus innis dha gu bheil mi air mo cheum 'ad dheigh. Dearmadach mar tha Seumas truagh, agus seachantach air orduighean an t-soisgeil, co is urrainn a radh ciod a tha'm beachd an Tighearna m'a thimchioll. Is maith an comharradh e bhi iarradach air m'fhaicinn; gu'n deonaicheadh Dia dhuinn aobhar dochais as a leth.

Bu duine Seumas aig an robh moran de thuinge agus de chiall nadurra, duine tapaidh an gnothuichibh duthcha, ach bha e a' chuid bu mhò d'a laithean toigheach air deoch agus air ruidhteireachd; chinn e dearmadach air uile mheadhonan nan gras; sheachain e tigh-aoraidh Dhe, agus tharruing e an companas ri daoine gòrach, am-diadhaidh mar e fein. 'Se deoch is amaid-eachd a thug galair a' bhais 'na charamh, agus an uair a chaidh mise stigh do'n t-seomar 's an robh e 'na luidhe, bu déistinneach r'a fhaicinn an coslas truagh a bha air—bha eagal, amharus, bròn, diobhail misnich agus uamhas mor air an deargadh gu domhain 'n a shuil agus 'n a aogas

gu leir. Bha e caithte gu neo-ni, agus cha 'n fhaca mi, ar leam, riamh aon duine bu mhò a b' aobhar truais na e, ged a bha e soilleir gu'm b'ann air 'inntinn 's nach b'ann air a cholluinn a bha chuid a bu mhò d'a thrioblaid. Shocruch e shuil orm cho luath 's a chaidh mi stigh agus dh'fheuch e r'a laimh a shineadh a mach.

Shuidh mi ri taobh na leapadh is thuirte mi ris: Is duilich leam d'fhaicinn 's a' chor so; cha chuala mi gu'n robh ni air bith a' cur ort gus an do rainig do charaid mi air an fheasgar so, ach tha dochas agam gu'n sin Dia do laithean fhathast gu aobhar a bhi agad a mhaitheas aideachadh le taingealachd.

Ghluais e a cheann, dhruid e a shuilean, agus tharruing e osna throm, mar gu'm biodh e as eugmhais dochais.

Ciod, a deir mise, a tha 'n leigh a tha frith-ealachd ort ag radh? Ciod i a bharail ort?

Cha 'n 'eil dochas sam bith aige, ars' esan, r'a thoirt dhomh: tha e 'g radh nach 'eil e 'na chomas a' bheag no mhor a dheanamh air mo shon.

An ann mar sin a tha, deir mise, le cainnt stolda, ach an ni a tha eu-comasach do dhuine tha e soirbh do Dhia. Is mi a dh'fhaodadh a radh, oir is minic a chunnaic mi iadsan a thug leigh saoghalta thairis a tighinn uaith, ach ciod do bharail fein? Dh'amhairc e 'am aodann le sealladh a chuir oillt air mo chridhe. Is duine marbh mi, ars' esan, agus 's i chuis a's miosa, is duine caillte mi. Air d'athais, a deir mise, nar leigeadh Dia, na labhair air an doigh sin.

Thaislich so e; labhair mi ris gu foil leis a' chainnt a bu chaomaile agus a bu chairdeile a b' urrainn domh a chleachdadh, a' cur an ceill an doilgheadais mhoir a bha orm nach robh fios agam na bu traithe mar bha e, agus a' gearan nach do leig iad fios domh.

Mata, ars' esan, b'e sin mo mhiann-sa ach bha nair' orm; chuir mi dàil ann an sin a dheanamh mar chuir mi dàil anns gearan ni eile, agus chuirinn dàil ann a chaidh mur biodh an bàs air teachd 'am rathad—ach thainig esan agus thainig soilleireachadh an uamhas 'na chois. Dh'fhairtlich orm a bhi samhach na b' fhaide, ach b'fhearr leam gu'n do chuir mi fios oirbh na bu traithe—tha e nis tuilleadh is anmoch, chaill mi mo latha, chaill mi mo chloithrom. O, is duine caillte mi, tha fios agam gur h-ann mar so a tha.

Tha dochas agam, a deir mise, gur ann a thainig atharrachadh mor air d'inntinn. Dhuais Dia thu chum do chunnart fhaicinn agus esan a thoisich air an deigh obair, nach faod e, ann an saoihbheas a throcair, a toirt air a h-aghaidh ceum air cheum chum foirfeachd.

Cha toir, cha toir, a deir e. Dochas cha'n'eil agam, pheacaich mi thar saorsa agus cha'n'eil cionta nach do rinn mi. Dochas agamsa! ars' esan, le buaireas uamhasach spioraid, agus le

osnadh a shaoil leam a sgàineadh a chridhe. Dh'amhairc e orm 's an aodann, agus mar a bha mi dol a labhairt, thainig boirionnach a bha stigh dluth air an leabaidh, le soire beag as an do thairg i deoch dha.

Carson, ars' ise, a tha thu labhairt mar sin. Cha 'n 'eil thu cho dona 's a tha thu a' leigeadh ort; tha na miltean mu 'n cuairt duit na 's miosa. Is ann duit fein a bha do lochd—carson a labhradh tu 's an doigh sin.

Smeid e gu grad le 'laimh i bhi samhach. Nach cuist thu, ars' esan, is mò a's fada b'e sin mo bharail fein ach O! 's ann air m' anam bochd-sa thainig an t-soilleireachd eagalach.

Is gòrach a bhean, a deir mise, do chainnt; cha ghnìomh cairdeil a tha thu deanamh, labhairt mar so ris; do reir coslais tha beachd a's fearr aige air cor anma an lathair Dhe na tha agad-sa. Ciod e dha-san ged bhiodh na miltean na bu mhiosa na esan, an seasadh sin a lethsgheul-san? Bheirear breith air-san air son a dheanadais fein agus ni h-ann air son deanadais muinntir eile. Tha thu 'g radh nach 'eil Seumas idir cho peacach 's a tha e am barail. Gu truagh tha sinn uile na 's peacaiche ann am fianuis an De uile-naoimh no gu'm faodadh e amharc oirnn ach le dubh-ghràin. Bho cheartas Dhe tha sinn uile 'toiltinn sgrios sìorruidh, agus gun teagamh b'e so a thigeadh air-san mur biodh an Tighearn Iosa air èiric cho luachmhor a thoirt air ar son, le bàsachadh chum ceartas Dhe a riarachadh agus reite a chosnadh.

An uair a chual an duine tinn iomradh air ainm an t-Slanuigheir, ghlaodh e mach le le dòchais agus le guth buaireasach—Cha 'n 'eil an Slanuighear dhomh-sa!

Cha 'n 'eil e comasach innseadh an doigh air an do labhair e na briathran sin. Bha neul tigh agus dorchas eadar e agus trocair Dhe ann an Criosd, cha bu leir dha Dia ach ann an corruich. Cha robh deur air a shuil, cha d' thainig tais-eachadh no maothachadh air a chridhe. Bha e mar dhuine a bha làn dearbhta 'na inntinn fein nach robh dochas aige. Chuir so oillt orm agus is gann a bha fios agam ciod a bu choir dhomh a radh.

Ma tha thu creidsinn, arsa mise, ann an Iosa Criosd, is éigin duit a chreidsinn gu bheil e comasach chum tearnadh. Tha mi 'ga chreidsinn sin, ars' esan. Agus an e nach 'eil e comasach, deir mise, air thusa thearnadh cho mhaith ri duine eile? Bu dìmeas air a ghras 's air a ghloir a smaointeachadh gu bheil a chumhachd-san neo-chomasach air a' pheacach a's mò air aghaidh an t saoghail a thearnadh. Bha e 'n a thosd car tamuill ach mu dheireadh fhreagair e gu cabh-agach, Tha e cumhachdach ach cha 'n 'eil e toileach. Tha, deir mise, tha e làn thoileach is tha e comasach. Ach leughaidh mi dhuil an coigeamh caibideal deug a reir Lucais, chum

gu'm faic thu an sòlas a tha air neamh ri iompachadh aon pheacach. A nall dhomh, a bhean, am Biobull, chum gu'n cluinneadh e cho toileach 's a tha Dia gu gabhail ris.

Chunnaic mi gu'n do chuir so iomaguin oirre ach thoisich i mar gu'm biodh i 'ga iarraidh.

Thog an duine truagh a bha 's an leabaidh a cheann agus thuirt e—Dean suidhe, a bhean, cha 'n àn so gu ceilg no breug; cha 'n 'eil Biobull againn 's an tigh, agus ged a bhitheadh, cha deanadh gach rann dheth ach mo dhiteadh. Chuir mise cùl ris a' Bhiobull ann an là mo shlainte agus chuir Dia a nis cùl rium-sa air leabaidh mo bhais.

Thug mi lamh air mo Bhiobull fein agus leugh mi dha a chaibideal a dh'ainmich mi. Tharruing mi a smaointean gu caoimhneas a' Bhuachaille a chaidh air toir na caorach a chailleadh, 's a ghiulain dachaidh i le gairdeachas. Druigheadh so, arsa mise, air do chridhe-sa, agus bi làn chinnteach gu bheil Dia a' feitheamh gu bhi gràsmhor, agus gu 'n toir e fainear a' cheud togradh a dhuisgeas ann ad chridhe gu maith-eanas fhaotainn.

Bha Seumas bochd 'n a thosd ach bha e soilleir nach robh sith fhathast 'n a inntinn. Cha do chuir e suas aon ghuidhe ri neamh no aon ghuth air son maith-eanaid, gidheadh labhair mi ris fhathast le dochas. Tha thu faicinn, arsa mise, gu bheil Dia cho deonach 's a tha e comasach air gach neach a thig thuige a shaoradh, g'e b'e air bith co e. Ciod, ma ta, a chumas tusa a mach. An iad do pheacaidhean? Ged robh iad dearg mar an sgarlaid, nithear geal mar an sneachd iad. Glanadh fuil Chriosd o gach peacadh.

Cha do labhair e facal. Nan d' iarr e orm urnuigh a chur suas, bhiodh sòlas orm. Ach cha robh sin, do reir coslais, 'n a bheachd. Bu mhiithich dhomh-sa, uime sin, mo dhleasdanas fein a dheanamh agus so a chur 'n a chuimhne. Thuirt mi ris leis gach bàigh is caoimhneas a b' urrainn dhomh a chleachdadh, A Sheumais, aontaich leam ann an urnuigh. Leig dhomh trocair an Tighearna asluchadh as do leth.

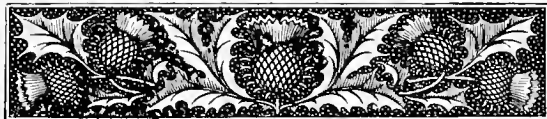
An deigh dhomh crìochnachadh mhòthaich mi gu'n robh na deoir air a shuilean ach cha do labhair e facal. Slan leat an nochd, arsa mise, Dia bhi maille riut

Air an la maireach chaidh mi 'g amharc agus bha seanachas eile agam ris. Am bheil e comasach, ars' esan, gu'n gabhadh Dia ri m' leithid. Cha 'n urrainn domh a smaointeachadh, gidheadh, O mo Dhia. Thainig reachd 'na mhuineal, thuit e thairis, agus ann an uine ghoirid thug e suas an deo.

B'e so toil an Tighearna. Co dhiu a bha no nach robh e, an àm a bhais, ann an reite ri Dia, cha bhuin e dhuinn a radh. Aon ni a tha cinnteach, cha d' fhuair e bas ann an sith.

AIR A' BHEINN.

An uair a bha e ri urnuigh, bha dreach a ghnuisse air atharrachadh, agus rinn-eadh 'eudach geal agus dealrach. — Lucas ix. 29.

Ged labhradh na deisciobuil le teangaibh nan aingeal, cha b' urrainn dhaibh innseadh gu ceart do dhaoine eile mu'n t-sealladh ghlòrmhor a chunnaic iad air beinn Hermon. Thogadh suas iad gu Pàrras, agus chunnaic iad le'n suilean corp feola Chrìosd a' dealrachadh le solus nach facas riamh air muir no tir, agus chual iad le 'n cluasan comhradh mu nithean diomhair eadar an Slanuighear is spioradan dhaoine naomh a bha cheana air an deanamh foirfe. Ged nach do làn thuig iad aig an àm ciod a bha an taisbeanadh ud a' ciallachadh, dh' fhairich iad gu'n d' fhuair iad aon phlathadh de ghlòir nan neamh, agus roimh-bhlas de dh' aoibhneas an Tighearna. Cha do leig iad as an cuimhne gu bràth ro-mheud nan taisbean a fhuair iad air beinn Hermon, agus an uair a bha Peadar 'na sheann duine b' abhaist dha a bhi labhairt le iognadh mor air a' ghloir a chunnaic e air a' bheinn.

Tha na trì soisgeulaichean—Mata, Marc, is Lucas—a' toirt cunntais air an t-sealladh a chunnaic na deisciobuil, agus tha gach aon dhiubh ag innseadh na naigheachd 'na dhoigh fein. Is e Mata an aon fhear a tha 'g radh gu'n do thuit iad air an aghaidh air an talamh an uair a chual iad guth as na neamhan, agus gu'n do bhean Iosa riu ag radh, Eiribh agus na biodh eagail oirbh. Tha Marc ag radh gu'n do rinneadh eudach an t-Slanuigheir dealrach, ro gheal mar an sneachd, air mhodh nach robh e'n comas do ghlanadair-eudaich air talamh a ghealachadh. Is e Lucas a dh' innis gur h-ann chum urnuigh a dheanadh a chaidh Iosa do'n bheinn, agus gur h-ann an uair a bha e ri urnuigh, a bha dreach a ghnuisse air atharrachadh, agus a rinneadh 'eudach geal agus dealrach. Is e Lucas cuideachd a tha 'g innseadh gur h-ann mu bhàs Chrìosd a labhair Maosis is Eliah, agus gu'n robh na deisciobuil 'nan cadal, co-dhiu pairt de'n ùine.

Ciod a bha an sealladh ud a ciallachadh? Cha'n eil e furasd a radh. Cha'n aithne dhuinn ach ann an cuid, agus a thaobh inntinn is eridh an t-Slanuigheir aig aon de na h-amannan a bu shòluimte 'na bheatha, feumaidh eadhoin daoine glie is naomh aideachadh nach 'eil an eolas ach beag. Ach faodaidh sinn smuaineachadh air, le irioslachd is urram, an dochas gu'm fairich sinn, eadhoin ann an tomhas beag. oirdheirceas nan nithean air a bheil na soisgeulaichean a' deanamh iomraidh. Cha do làn thuig na deisciobuil fein brìgh an fhiosrachaidh ud, ach ged nach do thuig, thuit iad gu'm bu mhaith dhaibh gu'n robh iad air a' bheinn agus cha'n iarradh iad an t-aite fhagail. Tha e maith do dhaoine an smuaintean a shoeruchadh air nithean ard is domhain, ged nach tomhais iad an airde no an doimhneachd.

Tha cuid am beachd nach robh anns an t-sealladh ud ach comharra follaiseach a thug Dia do na deisciobuil chum an aire a ghairm gu morachd Iosa. Is e sin ri radh, tha iad am beachd gur h-ann air sgàth nan deisciobul a thachair an nì a thachair, chum creidimh a dbusgadh anna ann an Diadhachd Iosa. Tha sin, ann an tomhas, fìor, agus cha'n eil teagamh nach do neartaich an sealladh a chunnaic iad creidimh nan deisciobul ann an Diadhachd Iosa; ach aig a' cheart àm, tha sinn an duil gur h-ann air sgàth Iosa fein a thainig teachdairean is guth o neamh, agus nach ann air sgàth nan deisciobul. Cha'n ann orra-san idir is còir dhuinn ar n-aire a shoeruchadh, ach air an neach naomh a bha gleachd ri Dia ann an urnuigh, agus a fhuair, mar thoradh 'urnuigh, a leithid de fhaireachduinn air làthaireachd an athar 's gu'n do dhealraich 'aodann mar a' ghrian. Is e an cath spioradail a chaidh air aghaidh ann an anam Iosa fein agus an dearbhadh spioradail air an do rainig e air Hermon, a rinn a' bheinn sin 'na h-ionad ro naomh, agus cha 'n e an sealladh a chunnaic na deisciobuil.

Aig toiseach a mhinistireileachd chaidh e troimh fhiosrachadh searbh anns an fhàsach, agus aig deireadh a bheatha chaidh e troimh fhiosrachadh searbh ann an Getsemane. Bha 'n saoghal agus an fheoil

ag iarraidh air, Calbhari a sheachnadh agus a rioghachd a chur air chois air dhoigh eile. Air uairean thainig an smuain thuige gu'm faodadh an saoghal a bhi ceart, agus nach b'e toil Athar gu'n rachadh e troimh fhulangas a' bhais idir. B'e sin am buaireadh sonruichte a thainig thuige anns an fhasach an uair a bha e ag ullachadh anna airson na h-oibre a thug 'Athair dha ri dheanamh agus a' smuaineachadh air an doigh a b' fhearr anns an coimhlionadh e i. Bha guth an t-saoghail agus solus 'inntinn fein a' dol calg dhireach an aghaidh a cheile, ach roghuaich e a sholus fein a leantainn, ged dh' fhuilingeadh e am bas. Is e an iom-chomhairle so anns an robh Iosa, car greis aig toiseach a mhinistireachd, a tha na soisgeulaichean a' ciallachadh leis a' *bhuaireadh* no an *dearbhadh* troimh an deachaidh e anns an fhàsach. Bha an cath searbh cho fad 's a mhair e, ach air dha bhi ann an iom-chomhairle, rinn e urnuigh ri 'Athair agus fhuair e dearbhadh cho soilleir air toil Dhe 's gu'n do chuir e aghaidh air Calbhari o'n latha sin.

Beagan laithean m'an deachaidh Iosa suas gu Hermon, tha na soisgeulaichean ag innseadh dhuinn gu'n do labhair e ris na deisciobuil mu 'bhàs. Chunnaic e gu'n robh an t-am a' tarruing dluth. Bha 'n sluagh a' tuiteam air falbh, 's bha naimh-deas nan sagairtean 's nan uachdaran a' fas na bu teotha. Bha dòchas aig na deisciobuil nach robh cùisean cho dorch a 's a bha esan an duil, agus gu'n tigeadh an sluagh thuca fein ann am beagan ùine, 's gu'n gabhadh an duthaich uile ris mar am Messiah. Ach bu leir do Iosa comharran na h-aimsir mar nach bu leir dhaibhsan, agus chum an eridheachan ullachadh airson an dealachaidh a bha gu tachairt, dh' innis e dhaibh gu reidh, soilleir gu'm feumadh Mac an duine moran nithean fhulang agus a bhi air a cheusadh. Chuir a chainnt iongantais is uamhas orra agus thuirt Peadar, "Gu ma fada sin bhuit-se, a Thighearna." Shaoileamaid nach robh briathran Pheadair fad as an rathad, ach chrònaich Iosa e gu geur "Imich air mo chàl, a Shatain." Carson a rinn e sin? Tha sinn an duil gu'n do rinn, a chionn gu'n robh Peadar a' cur 'na earamh a' cheart bhuaireadh a thug cath cho searbh dha anns an fhasach còrr is bliadhna roimhe so. Aig an am sin, b'e an saoghal agus Prionnsa an t-saoghail a chuir dearbhadh air, ach a nis bha a' cheart dearbhadh air a chur air le aon d'a chaid-

ean, agus chuir e bròn air Iosa gu'm biodh e cho fada maille riu agus nach b' aithne dhaibh e na b' fhearr no gu'n tugadh iad dha a leithid sud de chomhairle. Bha e soilleir dha fein nach b' urrainn e Calbhari a sheachnadh, gun dol an aghaidh rùintean Dhe, agus gur h-ann a mhair tre bhàs is fhulangas a shaoradh e a bhraithrean.

Chaidh e suas gu Hermon chum anam 's a chridhe fein a neartachadh. Thionndaidh e air falbh o dhaoine agus o chomhairle dhaoine, chum a thaic a leigeil ri Dia agus guidhe air 'Athar gu'n tugadh e dha a chomhfhurtachd 's a làthaireachd anns an dorchadas a bha air thoiseach air. Ged thug e leis triuir de na deisciobuil, faodaidh e bhith nach ann airson a ghloir a nochdadh dhaibh a rinn e sin, ach air ghaol cuid-eigin a bhi comhla ris an uair a bha anam fo bhròn. Ach thachair air a' bheinn mar thachair ann an garadh Ghetsemane; cha b' urrainn dhaibh faire a dheanamh maille ris, agus am feadh 's a bha esan ag urnuigh, chaidil iadsan. Air beinn Hermon, ann an urnuigh is ann an co-chomunn ri 'Athair, fhuair Iosa roimh-bhàs de'n aoibhneas a chuireadh roimhe, agus chuidich sin leis dol air aghaidh le misnich agus an crann-ceusaidh fhulang. M'an do ghairm Dia air a mhaic dol sìos do 'n ghleann dhorchas anns an do ghlaodh e an éigin anna, "Mo Dhia' mo Dhia, carson a threig thu mi," thug e dha co-chomunn cho dlùth 's cho sòlasach ris fhein 's nach measadh e gu'm b' airdh pian na feola a bhi air a choimeas ris an aoibhneas spioraid sin. Bhrùchd gradh is maitheas Dhe a steach air a chridhe mar thuil. Cha 'n 'eil ach fìor bheagan dhaoine nach cuir teagamh ann an gradh Dhe uair no uair-eigin, gu sonruichte, ma tha a lamh air a leagadh orra gu trom. Tha an diadhair a sgrìobh an litir chum nan Eabhruidheach ag radh gu'n robh Criosd air a bhuaireadh 's na h-uile nithean air an doigh cheudna ruinne, agus nach faodar a radh le h-urram, gu'n d'fhuair Prionns an t-saoghail làn chothrom am buaireadh sin a chuir ann an inntinn Mhic an duine aig an àm so. Ach ma chuir, cha d' thug Mac an duine aite do'n droch smuain, aon mhionaid. Ged a bha 'n saoghal a' faotainn na buadh air, cho fad agus a bu leir do shuil duine, agus a bha uachdaran an t-saoghail an impis a ghlaodh le lamhachas-laidir agus gu h-eucorach, cha do chaill e 'earbs ann an gradh is maitheas Dhe. Ann an uaigneas na beinne, air dha bhi 'g urnuigh, fhuair

e dearbhachd ùr air gradh 'Athar, agus dearbhachd ùr, mar an ceudna, gu'n robh e gluasad a reir toil Dhe, agus gu'n robh riùntean Dhe 'g an coimhlionadh ann, ged nach bu leir do'n t-saoghal e. Thug an t-eolas so a leithid de shòlas 's de dh' aoibhneas do Chrìosd 's gu'n do las aghaidh le gloir nan neamh.

Air a' bheinn choisrig Crìosd e fein as ùr, corp is spiorad, do sheirbhis Dhe 's do sheirbhis a bhraithrean; agus bha an guth a thainig o neamh 'na chomharra follaiseach gu'n do ghabh Dia ris an iobairt thaitneach a thairg e. "Is e so mo mhae gradhaich anns a bheil mo mhor thlachd." Tri uairean chuala Crìosd an guth aoibhneach sin re a chuairt air thalamh; aig abhainn Iordan, air beinn Hermon, agus ann am baile Ierusalem. Aig na h-amannan sin bha cudthrom na h-oibre a thugadh dha ri dheanamh a' luidhe gu trom air a chridhe, ach ged a bha fheoil anfhann mar fheoil a bhraithrean, bha a spiorad toileach 's a thoil suidhichte, 's rachadh e air aghaidh eadhoin gu bàs. Agus a chionn nach do thoilich e an fheoil no toil na feola, ach gu'n robh e umhal do Dhia anns gach ceum, bheannaich is shealaich Dia dilseachd a sheirbhiseich le guth as na neamhan, "Is tu mo mhae anns a bheil mo mhor thlachd."

Ach ged bha Hermon 'na ionad a bu naomhe do'n t-Slannighear fein no bha e do na deisciobuil, agus ged b'ann air a sgàth-san a threoraich spiorad Dhe do'n bheinn iad, fhuair na deisciobuil, mar an ceudna, fiosrachadh sòlasach agus bu mhaith dhaibh gu'n robh iad ann. Ged nach do mhair an sealladh ach greis bheag, bha iad cinnteach gu'm faca iad gloir an Tighearna. Dh' fhairich iad gu'n robh Dia dlùth dhaibh, agus bha an inntinnean air an toirt fo bhuaidh an t-saoghail neo-fhaicsinnich. Cha'n eil e comasach do'n chuid a's motha de dhaoine a bhi fo bhuaidh nithean ard is spioradail daonnan. Tha 'n fheoil anfhann agus tha neul a' pheacaidh 's na feola a' seasamh eadar iad is nithean maiseach an t-saoghail spioradail. Ach is maith a dh' eireas dhaibh ma bhios iad air an fogail suas an drasd 's a rithist os an cionn fein. 's ma chi iad plathadh beag de ghloir an Uile-chumbhachdaich. Is e sin na h-amannan a's fhiach cuimhn a chumail orra, oir tha iad do dh'anaman duine 'nan dearbhadh air na nithean a ta siorruidh, agus 'nan roimh-bhlas de 'n aoibhneas mhor a tha feitheamh air sluagh an Tighearna, 'nuair chi iad e aghaidh ri aghaidh.

BAS AN RIGH.

Cha mhor theaghlaichean rioghail a fhuair uiread graidh o'n sluagh 's a fhuair a' Bhan-righ nach maireann 's a cuid cloinne. An uair a thainig a mac a dh' ionnsuidh a' Chrùn, thionndaidh eridhe na duthcha ris le blàths is bàigh a chionn gu'm bu mhae a mhathar e. Ach cha robh e fad air a' Chrùn 'nuair a chunnacas gu'm b' airidh e air meas is gradh air a sgàth fein, agus thainig naigheachd a bhais oirnn mar sgeul nan creach. Ged a bha monnmhur am measg dhaoine anns an earrach nach robh e idir gu maith, cha robhtar a' toirt moran creideis do'n t-seanchas, agus cha do ghabh an duthaich eagal sam bith gu latha no dha m'an d' thainig a' ehrioch. Thainig am bàs aig àm nach robh duil ris, agus aig àm anns an robh feum aig an duthaich air laimh mhaith air an stiùir, agus 'nuair a chualas an sgeul bho chd bha Breatunn uile balbh le bron.

Cha 'n eil e furasda dhuinn an call a thainig air an duthaich a thuigsinn fhathast. Cha 'n e mhaith gu'n d' thainig call air Breatunn le bàs an duine chòir, ach thainig call air an t-saoghal uile, oir bha cudthrom aig fhacal am measg rioghachdan eile nach 'eil aig facal neach sam bith a dh' fhàg e 'na dheigh, agus bha fhacal daonnan air taobh sith is reite. Cha bu toigh leis iorghuill, agus thatar ag radh nach d' thug e riamh cuairt do dhuthaich eile gun gean-maith na duthcha sin a chosnadh do Bhreatunn. Bha agus tha rìghrean eile ann m' am faoidhleadh a radh gur h-e an t-seirbhis a b' fhearr a dheanadh iad do dh' aobhar na sith, fantuinn aig an tigh agus am beul a dhumadh, ach cha b' ann dhiubh sin esan. Bha a leithid de dh' aoibh air aodann, 's de dheagh na d'ur 'na chridhe, 's de ghliocas 'na chainnt, 's gu'm faodadh inntinn shoeruch a bhi aig sluagh na duthcha, 'nuair a rachadh e a thaghall air rìghrean eile, làn chinnteach nach h-e aimhreit ach sith a dheanadh e.

Ann an duthaich a tha air a riaghladh mar tha Breatunn, is beannachd mhor e gu'm biodh meas is gradh aig an t-sluagh air an fhear a tha 'na shuidhe air an rìgh-chaitheir, cha 'n e mhaith air sgàth 'inbhe 's a dhreuchd, ach air a sgàth fein. Bha gaol aig an t-sluagh uile air an rìgh nach maireann mar dhuine, agus bha meas aca air mar rìgh, agus tha mìltean is mìltean an diugh 'ga chaidh mar gu'n cailleadh iad caraid dlùth. Bha giblean

aige gu nadurra a bha furasd an tuigsinn le daoine cumanta, agus ged a bha e os ar cionn, bha sinn a' faireachduinn gu'n robh e mar an ceudna dhinn, Breatunnach mor gasda a bha gle choltach ris a' chorr d'a shluagh, ach a mhain gu'n robh e 'na righ. Bha e flathail 'na choltas, uasal 'na nadur, agus anabarrach truacanta. Cha robh duine anns an rioghachd a bu luaithe chuireadh a lamh 'na sporran airson thruaghan, agus an rud a dheanadh e, dheanadh e le loinn is tlachd. Bha e aig an tigh anns gach seorsa cuideachd, agus b' aithne dha am facal ceart a labhairt air gach àm. Cha robh e a' tigh'n beo dha fein no 'ga fholuch fein o shuilean 'fhaoine; rachadh e 'nam measg gu toileach air feill is banais mar gu'm biodh aon dhiubh fein. Ma bhiodh e air uairean seachd sgith de na deas-ghuathanna a dh' fheumadh e dol tromhpa mar mhaighstir nam modhannan anns an rioghachd—agus co an duine nach bitheadh?—cha 'n aithnicheadh daoine eile sin air. Bha 'heart is 'uine air an toirt seachad gu saor leis do'n staid. Tha iadsan a bha 'nan comhairlichean aige ag radh, nach do rinn e riamh dearmad air dleasdanas beag no mor a bhuineadh do'n staid, agus gu'n robh e daonnan a' cur obair na rioghachd air thoiseach air a thoilinntinn fein. 'Nuair a bha e air leabaidh a bhais, an latha m'an do shiubhail e, dh' eirich e a shealltuinn air obair a bha ri dheanamh, ged a dh' fheuch na lighichean ri bhacadh. Bha e 'na fhuair dhuine coir; bha meas aige air a shluagh 's air a dhuthaich agus fo 'riaghladh mheal sinn deagh shoirbheachadh agus sìth. Theid ainm sìos ann an eachdraidh mar aon de na righrean a's fhearr a shuidh riamh air crùn Bhreatainn. Dh' fhàg e aig a mhac, Rìgh Deorsa, an dileab a b' fhearr; a b' urrainn e a' fhoirt dha, gean maith is dilseachd an t-sluaigh do 'n Chrùn.

Tha cuimhne aig cuid d'ar luchd leughaidh air na litrichean faireachdail a' b'abhaist do Bhan-rìgh Victoria a sgrìobhadh a dh' ionnsuidh a sluaigh aig na h-amannan anns an d' thainig trioblaid oirre, ach tha sinn an duil nach do sgrìobh i riamh litir a bhean ri eridhe na duthcha mar a bhean an litir a sgrìobh Ban-rìgh Alecsandra.

"O ghrunn mo chridhe bochd, briste, tha mi toirt taing do 'n duthaich nìle agus d'ar slugh gradhach, airson an co-fhaireachduinn rium agus an caoimhneas a nochd iad dhomh anns an trioblaid a thainig orm — bròn nach gabh innseadh. Cha 'n e mhain gu'n do chaill mise na bha agam de 'n t-saoghal le bàs mo chompanaich gaol, ach thainig call nach gabh leasachadh air an rioghachd. Chaill i a Rìgh, a h-athair, agus a caraide a b' fhearr.

Gu 'n cuidicheadh Dia leinn uile an t-uallach trom

so a chunnaic e iomchuidh a leagadh oirnn, a ghiulan. A thoil-san gu 'n robh deante. Biodh cuimhn agaibh orm 'n ur urnuighean, oir bheir sin comhfhurtachd dhomh, agus cumaidh e suas mi anns na bheil agam ri dol troimhe fhathast.

Tha mi a' gabhail a' chothroim so air taing a thoirt le m' uile chridhe do'n t-sluaigh uile, ard is ìosal, beairt-aich is bochd, airson nan litrichean caoimhneil a chuir iad thugam, agus airson comharran eile a fhuair mi air an co-fhaireachduinn rium. Bha na litrichean sin cho lionmhor 's gu bheil eagal orm nach h-urraim mi am freagairt air fad.

Tha mi cur mo mhac gaolach air ur n-carbsa. Tha fios agam gu'n lean e ann an ceumannan 'athar, agus tha mi a' guidh oirbh an dilseachd 's an gradh a nochd sibh d'a athair, a nochdadh dha-san cuideachd. Tha fios agam gu'n dean e fein 's mo nighean-cheile na's urrainn dhaibh, gu bhi airidh orra."

Bu chruaidh an eridhe ris nach beanadh an litir so, agus tha sinn cinnteach gu 'n teid urnuighean an t-sluaigh a thairgsinn le durachd air son na Ban-rìgh chaoimh. Gu 'n lionadh an Tighearn a eridhe le comhfhurtachd an Spioraid Naoimh!

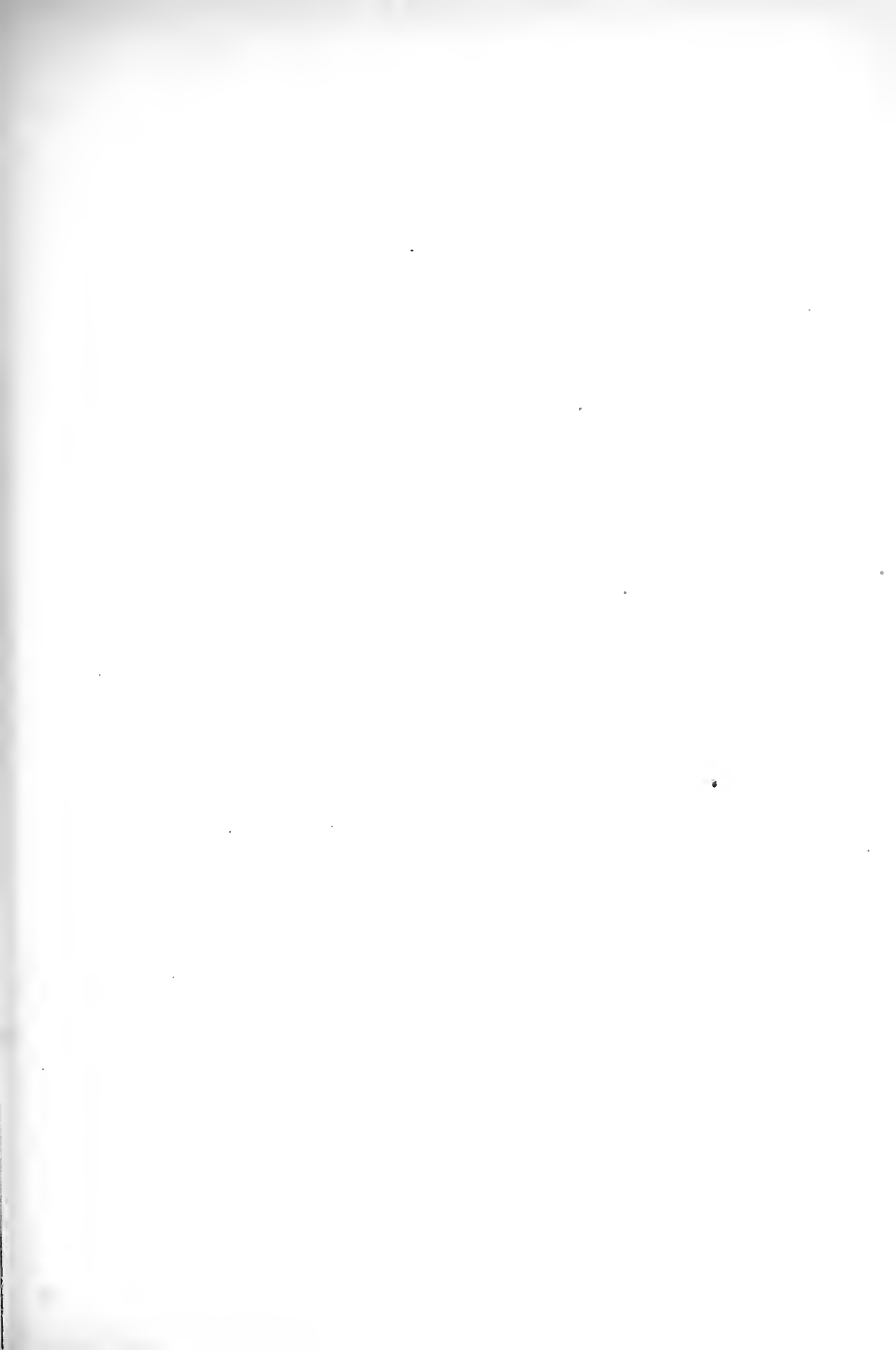
AN GARRACHDAN.

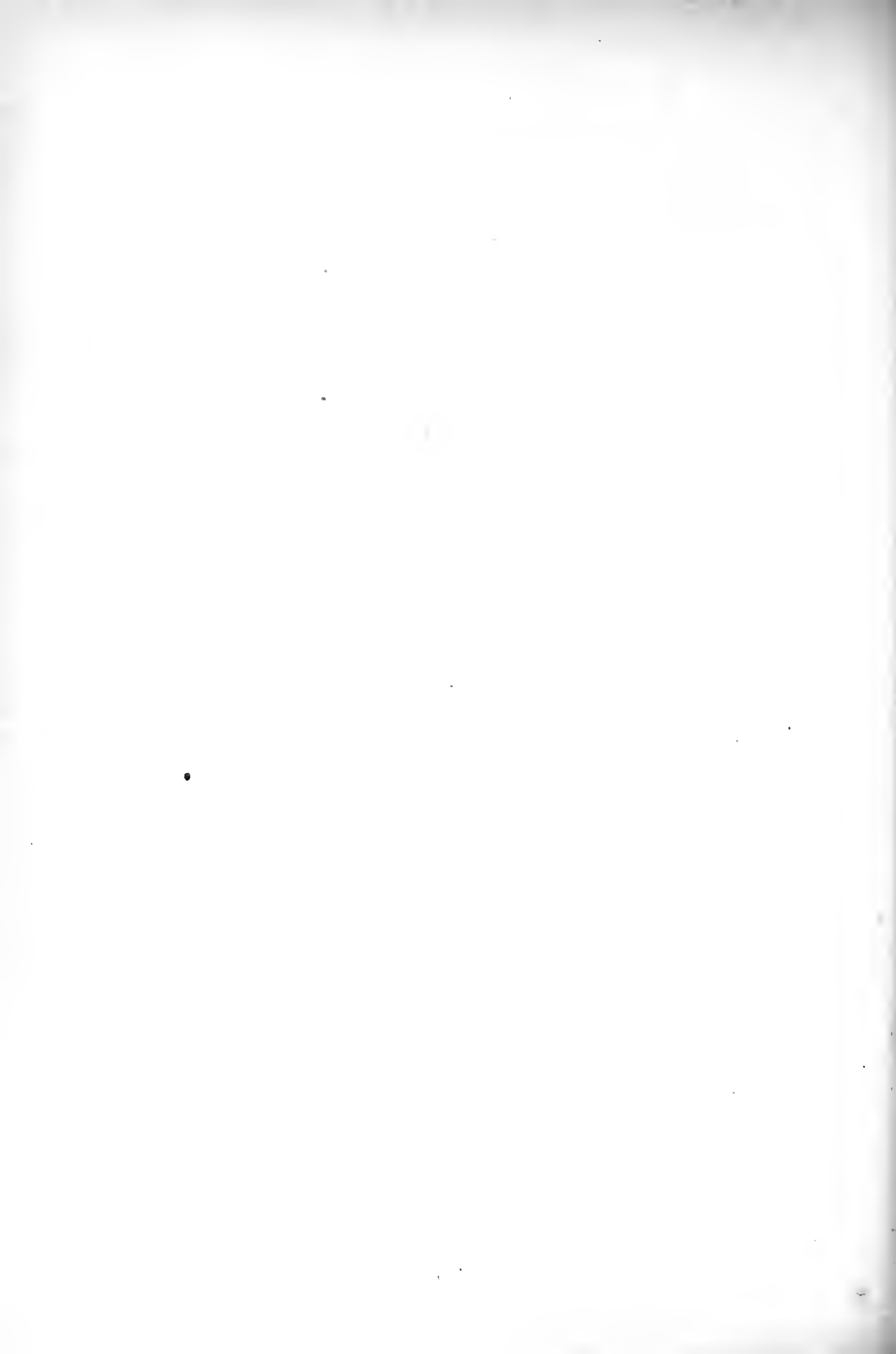
An uair a dh' fhàs na h-itean air a' gharraich, thuirt an fheannag rithe fhein gu'm bu mhitich dhith eolas na beatha thoirt d'a mac gaolach, agus cunnartan an t-saoghail innseadh dha. An cluinn thu mi, ars' ise, ma chi thu fear a' gabhail seachad agus slat chaol 'na achlais, thoir do chasan as, oir is dòcha gur h-e gunna tha 'na asgaill. Ma chi thu fear no balach a' dol seachad, agus e togail doirneagan chlach, tàrr as cho luath 's a ni do sgiathan dhuit, oir tha 'n t-òle 'na bheachd. Ach ma chi thu duine dol seachad gun dad 'na achlais, agus gun e cromadh a dh' iarradh chlach, na car-aich as an ait anns a bheil thu, oir cha bhean e riut. Ach, ars' an garrachdan, nach faod clach a bhi aige na phòca. Bi falbh, ars' an fheannag, cha ruig mise leas an còrr a radh riut; cha 'n 'eil car ann am foghlum nam feannag nach 'eil agad cheana.

B' aithne dhuinn bodach a thug a mhac gu ceann an tighe aon latha, chum eolas na slighe thoirt dha mar thug an fheannag d'a mac fein. Lean thusa eiseimpleir t-athar, ars' esan, anns a h-uile ceum agus cha teid thu air seacharan. Thuirt am mac gu'n deanadh e sud. Faiceam mata, ars' athair, gu'm cum thu ri d' fhacal, agus cha bhi aithreachas oirnn le cheile gu bràth. An ceann greis thug am bodach tarraing air a' phìob, agus las e i. Chuir am brogach a lamh na phòca, thugar a mach a' chutag fein, is cuirear gradan rithe. Cha robh fios aig athair gus a so gu'n robh e ris a' phìob, agus is e a thubhairt e—*An ann mar so a tha; chaidh thu orm, a' gharraich.*

TOIBHEUM AN AGHAIDH
AN SPIORAID NAOIMH.

Ge b'è labhras toibheum an aghaidh an Spioraid Naoimh, cha 'n fhaigh e maith-eanas a chaoidh.—Marc iii. 29.

Ann an leabhar Iain Bhunian, *Gràs an Pailteas*, tha e ag imseadh gu'n do chuir na briathran so crith 'n a fheoil. Chuir iad a leithid de dh' uamhas air 's gu'n robh a bheatha 'na h-uallach dha. Ach, ars' esan, ged a bha mi sgith de m' bheatha, cha robh mi deas airson a' bhàis, oir bha mi cinnteach gu'n do chuir mi an gnìomh am peacadh nach gabh maithheadh, 's nach robh dol as agam o'n fheirg a ta ri teachd.

Chui na briathran eagal air iomadh duine eile cho mhaith ri Iain Bunian, agus tha iad gus an latha 'n dìugh 'nan cnap-starra do mhoran. Cha ruig sinn a leas ar leth-seul a ghabhail airson a bhi tighinn thairis orra, oir ged nach 'eil solus ùr againn ri thilgeil air a' chuis, feuchaidh sinn ris na briathran a mhineachadh a reir mar a tha iad air an tuigsinn le daoine diadhaidh is pongail. Cha b'è faidh no abstol a labhair iad ach an Slanuighear fein, agus faodar a bhi cinnteach nach do labhair esan facal gun fheum, agus nach do labhair e facal riamh air ghaol uamhas is crith a chur air a bhraithrean. Is e ceud dhleasdanas chreid-meach feuchainn ri briathran Chrìosd a thuigsinn, agus an ath dhleasdanas feuchainn ri bhriathran a dheanamh.

Los an smuain a bha ann an inntinn Chrìosd a thuigsinn, feumar cuimhneachadh air an t-suidheachadh anns an do chleachd e a' chainnt so. An deigh dha an dà fhear dheug a chur air leth ann an seirbhis an t-soisgeil, thill e air ais gu Capernaum. Chuala muinntir Ghalile iomradh air na nithean miorbhuileach a rinn e air a thuras do Ierusalem, agus cha luaithe rainig e an crìochan no chruinnich iad 'ga ionnsuidh 'nan ceudan. Bha amharas aig Pharasaich Ierusalem gu'm faodadh cùisean a bhi mar so, agus chuir iad luchd brathaidh do Ghalile chum forfhais fhaotainn mu dhol a mach. Cha b' fhada gus an d' fhuair an luchd

brathaidh an cothrom a bha dhith orra. Thugadh 'ga ionnsuidh balbhan, agus leighis se e. Chuir a' mhiorbhuil iongantais mòr air an t-sluagh, agus ghlaodh euid dhiubh gu'm b'è da-rìreadh mac Dhaibhidh. Cha robh fiuthair aig na Pharasaich ris a so, agus cha do chord e riu. Cha ruigeadh iad a leas feuchainn ri teagamh a chur anns a' mhiorbhuil, oir chumnaic an sluagh le 'n suilean gu'n robh am balbhan air a leigheas. Ach dh' fheuch iad ri car eile a chur anns a' ghnòthuch. Chrath iad an cinn, agus thuir iad nach b'è cumhachd chneasda sam bith a bha air giulan Iosa, agus gu'n robh e ann an co-bheinn ri Beelshub, Priònna nan deamhan. Chuala Iosa an rud a chuir na droch Pharasaich as a leth, agus chuir oleas an cridhe mulad air. Chumnaic iad an gnìomh maith is trocaireach a rinneadh, ach a chionn gu'n robh fuath is naimbdeas aca do'n neach a rinn e, chruadhaich iad an cridhe is mbùch iad an coguis, agus thuir iad nach robh ann ach fìor obair an deamhain. An sin labhair Iosa na briathran riu—Ge b'è neach a labhras toibheum an aghaidh Mhic an duine, maithear dha e, ach ge b'è neach a labhras toibheum an aghaidh an Spioraid naoimh, cha mhaithear dha e, *oir a ta e air a bheo ghlacadh le peacadh sìorraidh*. Mar gu'n abradh e, cìod a's urrainn Dia fein a dheanamh ri daoine a dhùin an suilean an aghaidh an t-soluis, 's a chruadhaich an cridheachan an aghaidh na fìrinn, mar rinn sibhse?

Cha d' thubhairt Chrìosd eadhoin ris na droch dhaoine ud nach faigheadh iad trocair, ach le sòluimeachd a bhriathran chuir e 'nan cuimhne gu 'n robh iad ann an staid chunnartaich, agus gu'n robh iad, a reir coltais, cho caoin-shuarach mu nithean spioradail 's gu 'm bu choingeis leo a' bhreug no 'n fhirinn, am peacadh no fireantachd. An uair a tha sin mar sin, tha an bàs spioradail dlùth, agus cha 'n e Dia a tha tha toirt a mach binn a' bhàis, ach am peacach e fein. Cha robh tlachd sam bith aig an t-Slanuighear chaomh ann a bhi labhairt fìrinn shearbh ris na Pharasaich, ach b'è an caoimhneas a b' fhearr a b' urrainn e dheanamh riu an cunnart imseadh dhaibh, agus gun an taobh shearbh de 'n

fhìrinn a chleith orra. Cha b' ionann dhaibhsan agus do na eis-mhaoir is peacaich eile na duthcha. Bha iad sin a' dol air seacharan leis an aineolas agus a chionn nach d' ionnsuich iad casg a chur air ana-miannan na feola. Cha robh na Pharasaich aineolach, 's cha mhò a bha e mar chleachdadh aca ruith a leigeil le 'n ana-miannan, ach bha iad naibhreach, naimhdeil, agus b' fhearr leo an teangannan a bhi air an gearradh asda seach aideachadh gur h-e obair Dhe a bha Crìosd a' deanamh. Bha fuath cho mor aca dha agus gu 'm mùchadh iad solus an innfinn 's an coguis seach aon fhacal maith a radh as a leth. Air a' chrann-censaidh ghuidh Chrìosd air athair maitheanas a thoirt do na daoine a bha deanamh eucoir air, *oir cha 'n 'eil fios aca ciod a ta iad a' deanamh*. Ach bha deagh fhios aig na Pharasaich ciod a bha iad a' deanamh, an nair a thubhairt iad gu'n robh e ann an co-bheinn ri Beelsebub, agus is e sin a chuir bròn air anam Chrìosd. Chunnaic e gu 'n robh iad a' dnuadh an sùl, 's a' mùchadh an coguis 'nan deoin, agus is e sin am peacadh air an d' thug e an t-ainm, toibheum an aghaidh an Spioraid Naomh.

I. Cha 'n urrainnear earrann sam bith de 'n Bhiobull a ghabhail ann an seadh a tha dol an aghaidh spiorad a' Bhiobuill; agus, a reir teagasg a' Bhiobuill, cha diult Dia maitheanas do pheacach sam bith a tha aithreachail. Tha trocair Dhe cho farsuing ris a' chuan, agus buan-mhaireannach mar na neamhan. Co an Dia a ta cosmhail ris-san, a mhaithas aingidheachd agus a ghabhas seachad air eusaontais a shluaigh, oir cha ghleidh e a chorrnuich gu sìorruidh do bhrìgh gur toigh leis trocair? Cha 'n 'eil Crìosd a' ciallachadh leis na briathran so gu 'n tig an latha anns nach eisd Dia ri urnuigh a' pheacaich, ged ghlaodhadh e ris le h-aithreachas 's le deuraibh. Cha b' urrainn Crìosd an smuain uamhasach sin altrum, oir rachadh i calg-dhireach an aghaidh obair a bheatha fein, agus an aghaidh na bhriathran—*An ti a thig an ionnsuidh, cha tilg mi air chor sam bith a mach e*. Ach ged bha Chrìosd toileach a' bheatha mhaireannach a thoirt do na h-uile, cha do ghabh ach cuid ris an tiodh-lac a thairg e dhaibh ann an laithean fheola. An deigh do Ierusalem eul a chur ris, sheas e os cionn a' bhaile naoimh agus ghul e. Cia minic a b' aill leam do ehlann a chruinneachadh r'a cheile, mar a chruinneicheas ceare a h-coin fuadh a sgiathan, ach

cha b' aill leibh. *Cha b' aill leibh*. Is e sin an toibheum an aghaidh an Spioraid Naomh air an do labhair Croisd. Cha 'n 'eil peacach sam bith nach faigh maitheanas ach am peacach nach iarr e, agus is e an aon pheacadh a ta sìorruidh, eul a chur ris a mhaithheanas a tha air a thairgsinn.

II. Cha ruig na briathran so, mata, a leas eagal a chur air neach sam bith, agus, gu sonnuichte, cha 'n 'eil aobhar aca-san air a bheil eagal gu 'n d' thug iad toibheum do 'n spiorad Naomh, a bhi ann an diobhal misnich. Na biodh iad an duil gur peacadh diomhaireach so a dh' fhaodas iad a chur an gnìomh gun fhios daibh fein, no gu'n d' thug iad toibheum 'nuair nach robh iad a' ciallachadh toibheum a thabhairt. Cha 'n 'e iadsan air a bheil curam anna no eagal breitheanais a tha ciontach do 'n pheacadh so, ach iadsan a tha gun iomradh air Dia no diadhaidheachd, aig a bheil coguisean maol, is cridheachan cho cruaidh ri ereig. An nair a theirear gu 'n do pheacaich neach an aghaidh an Spioraid Naomh, cha 'n 'e a thatar a' ciallachadh gu 'n do rinn e *aon gnìomh uamhasach* a dhumas a mach o throcair e, no gu'n do labhair e facal dàna no ladarna an aghaidh treas Pearsa na Trianaid nach gabh maitheadh dha, ach gu bheil a bheatha uile calg dhireach an aghaidh na firinn 's an t-soluis, agus gu bheil e caoin shuarach ged tha. Is e so an dìteadh gu 'n do ghradhaich daoine an dorchadas ni 's mò na 'n solus, a chionn gu 'n robh an gnìomharan ole. *Eoin III. 19*. Cha 'n e mhaìn gu 'n do ghradhaich na Pharasaich ud an dorchadas, ach dh' fhuathaich iad an solus 's an neach a thug an solus 'g an ionnsuidh le naimhdeas cho grùneach, 's gu 'n d' fhench iad ri thoirt air daoine eile a chreidsinn nach ann bho Dhia a thainig e ach bho Shatan. Thuit iad cho iosal 's a tha e comasach do mhae an duine tuiteam. An uair a dh' fhàsas duine cho ole 's gu bheil guin aige do gach ni is neach a tha maith, faodar a radh, le firinn, gu bheil e air a bheo ghlacadh le peacadh sìorruidh, agus nach faigh e maitheanas anns an t-saoghal so no anns an t-saoghal a tà ri teachd, a chionn nach 'eil maitheanas a dhith air. Is e an Spiorad Naomh ughdair gach maith agus gach maise agus gach deadh obair ann am beatha nan creidmheach, agus ma ni neach sam bith magadh air toradh na diadhaidheachd, no ma chuireas e 'na cheart deoin breugan air luchd-aideachaidh, air ghaol cron a dheanadh do dh' aobhar an t-soisgeil is na firinn,

tha e ann an staid chunnartaich. Cha 'n e mhaoin gu bheil e a' labhairt an aghaidh co-chreutair, ach tha e labhairt an aghaidh an Spioraid Naoimh, an Solus 's an Fhianuis a thug Dia dha. Tha e air a bheo ghlacadh le spioraid Shatain, agus ged tha e fathast ann an cruth duine, threig spiorad an duine-alais e, agus tha gach nì a bhuineas do Dhia marbh ann. Faodaidh e bhith gu'n tig a leithid sin do dhuine thuige fein uaireigin, agus gu'n dean e aithreachas; agus ma nì, gheibh e trocair is maitheanas o Dhia. Ach tha fiosrachadh ar beatha a' teagasg dhuinn nach 'eil an seorsa so a' deanamh aithreachais ach ainneamh, agus, am bitheantais, nach 'eil iarraidh aca air maitheanas no suim do Dhia. Tha iad caoin shuarach co dhiu a tha iad ann an reite ris no nach 'eil, agus bidh am peacadh a rinn iad anns an t-saoghal so ceangailte riu gu brath, a chiomn gur toigh leo e, agus nach 'eil iarrius aca dealachadh ris.

III. Cha 'n 'eil na briathran so a' cumhannachadh trocair is gradh Dhe, ach tha iad a' toirt rabhaidh mu 'n clumhachd eagalach a tha aig a' pheacadh air daoine a sgrìos. Is e toil Dhe gu'm biodh na h-uile air an tearradh, agus gu 'n tigeadh iad gu eolas na firinn, ach cha 'n iompaich e duine sam bith an aghaidh a thoile. An uair a tha duine og, 's a tha chridhe glan, 's a tha choguis maoth, cuiridh am peacadh anns an tuit e dragh air inntinn, air chor 's nach bi fois aige gus an iarr 's am faigh e maitheanas o Dhia. Ach rachadh e air aghaidh anns a' pheacadh fad bhliadhnachan agus caillidh a chridhe a ghloine, 's a choguis a maothalachd air chor 's nach cuir e dragh sam bith air, agus nach dèisg aithreachas ann. Tha an duine nì 's fhaide air falbh o rioghachd Dhe na bha e ann an laithean oige, cha 'n ann a chionn gu'n do ghiorraich lìonmhoir-eachd a pheacanna trocair Dhe, ach a chiomn gu'n tug am peacadh bhuaith iarrius air Dia 's air naomhachd. Faodaidh am peacadh tighinn gu leithid de dh'ire ann am beatha duine, 's gu bheil e dha mar aran anna, aran cho mìis 's gu'n diultadh e gach biadh fo 'n ghrein air a sgàth. An uair a thuiteas duine anns an staid iosal sin, ciod a's urrainn Dia a radh ris ach—Tha e ceangailte ri 'iodhalan, leigibh leis. Cha tig an latha gu bràth anns an diult Dia maitheanas do neach a ghlaodhas ris le eridhe briste is bruite, ach faodaidh an latha tighinn anns nach iarr am peacach trocair, agus am bi e làn thoilichte le eubhrionn na h-eucoir. Do bhrìgh nach eil maitheanas a dhith air, cha

'n fhaigh se e. Is e sin an aon pheacadh a tha sìorruidh; Gun gleidheadh Dia sinn uile o'u stad bhronaich sin, agus gu'n deanadh e glic sin an àm.

Cuimhnich do Dhia an laithibh t'òig,

Laithean gun bhròn, gun chial,

M'an tig na bliadhnaidh breoite, tinn,

'S am fas air t-inntinn smal.

M'an tig gu airde cruas do chridh'

Grad-sgrìobh air lagh do Dhia

'S do Chruith-fhear cuimhnich fòs an tràs

M'am fàs thu aosmhor liath.

CRONACHADH.

Tha duine glic ag radh, "mar ùbhlann òir ann an dealbhaibh airgid, tha am facal a labhrar gu h-iomchuidh, agus mar usgair de 'n òr fhuirg-tha tha fear cronachaidh glic aig cluais fhuirg-tha." Cha 'n 'eil fios againn gu ro mhaith ciod a tha e ciallachadh leis an fhacal *ùbhlann òir ann an dealbhaibh airgid*, ach tha e coltach gur h-e maise anabarrach air chor-eigin a bha 'n a bheachd; mar gu 'n abradh e, gu bheil iadsan a's urrainn cronachadh le gliocas agus ann am briathran eigin cho teare 's nach coimeas dhaibh rud air bith ach an t-òr.

Feumaidh iadsan a tha ann an ùghdarras os cionn feadhnamh eile, mar tha pàrantan is maighstirean, an dleasdanas so a ghabhail os laimh, agus cronachadh a thoirt seachad an drasd 's a rithist mar bhios feum air. Tha cuid de dhaoine ann nach 'eil uair sam bith air an doigh cho mhaith 's a tha iad an uair a tha iad a' faotainn coire do neach eile, agus a' toirt ruith de'n teagaidh dha. Cha bhiodh e fìor a radh gur droch dhaoine iad sin uile, no gu bheil iad an-ìochdmhor is cruaidh-chridheach. Cha 'n 'eil teagamh nach 'eil cuid dhiubh 'nan daoine erosda, air chor 's gu bheil an càran 's an àrachann cho nadurra dhaibh, 's a tha snamh do 'n tunnaig; agus tha e 'na fhaochadh dhaibh, an uair a bhios iad air mhi-dhealbh, neach eile a ghortachadh. Ach tha feadhainn eile ann, gu sonruichte na boirionnaich, a bhios ri càran air sgàth bruidhne, agus a chiomn nach 'eil rud eile aca ri radh, agus nach urrainn dhaibh a bhi 'nan tosd. Cumaidh iad suas an aon ghearan 's an aon dramdan o mhoch gu dubh, ach cha 'n 'eil iad a' ciallachadh dad leis. Am bitheantas, is ann air ceann na feadhnamh a's docha leo a thuiteas na mìn fhrasan truid so. Tha e 'na fhaochadh dhaibh fein a bhi bruidhinn 's a bhi faotainn coire do gach nì is neach timchioll orra, agus cha dean am briathran

eron dhaibhsan anns am bheil iad an sàs, ma tha rud beag tùir is faighidin aca. Tha moran mhnathan nach urrainn tàmh a leigeil le 'm fear, no le 'n cloinn, no le 'n searbhantan, aon mhionaid. Is e sin an gnè, agus is e sin an doigh air innseadh gu bheil suim is gradh aca dhaibh. Ged nach leig iad asda am fiacal fad an latha, cha 'n ann le feirg a tha iad a' bruidhinn, 's tha gradh is caomhalachd 'nan cridhe ged tha 'n canran air am bilean. Gle bhitheanta tha an seorsa so 'nam màthraichean gaolach, agus cho mhaith air banas-tighe 's gu'n aithnichear am fir anns na geatachan, an uair a shuidheas iad maille ri seanairean na tire. Tha gaol mor aig an cloinn orra, agus cha tric le 'n searbhantan am fàgail. An uair a thuigear nach e crosdachd no droch nàdur a tha toirt orra a bhì faotainn coire, ach gu bheil iad ris mar fhasan, agus air sgàth bruidhne, no air sgàth an ughdarras a ghleidheadh aig taobh an teallaich fein, eisdear riu gun ghruaim gun mhiothlachd. Tha drannadan nam boirionnach so "mar oran duine aig am bheil guth binn agus a chluicheas gu maith air inneal ciuil," oir ged a dh' eisdear am briathran, cha 'n 'eilear 'gan chluinntinn.

Tha daoine eile ann a rugadh le nàdur a' mhaighstir-sgoile, daoine coire a tha 'n duil gu bheil e mar fhiachaibh orra an coimhearsnach a chur ceart, agus am failinnean innseadh dhaibh. Tha iad cinnteach gu bheil iad fein anabarrach glic, agus gu'n d' thug am Freasdal an dleasdanas dhaibh, daoine eile a chomhairlicheadh. Cha 'n 'eil e duilich leis an t-seorsa so coire fhaotainn, no neach a chronachadh air a leis. Am bitheantas, is daoine enasda iad: cha 'n 'eil ole no farnad 'nan cridhe, agus cha 'n ann air ghaol neach a ghortachadh a chonaicheas iad e, ach air ghaol 'amaideas a nochdadh dha. Fodaidh e bhith gu bheil e 'na ghreim mìlis d' am fein spéis sin a dhcanamh, oir ann an cronachadh amaideas neach eile tha iad ag ardachadh an gliocais fein, ach cha 'n ann air a shon so uile gu leir a tha iad 'ga dheanamh, agus faodaidh e bhì gum fhios daibh gu bheil am fein spéis air a seideadh suas. Mar a's trice, is e seann daoine a bhios ris an obair so, agus tha iad an làn bheachd gu 'n rachadh an saoghal 's na tha air uachdar air seacharan gu buileach, mur b' e na deagh chomhairlean a tha iad fein a' toirt orra. Ma thachras air fear dhiubh so brogach a' dol do 'n sgoil 's gu 'n abair e ris, Ionnsaich thusa do leasain, a laochain, 'nuair a tha an cothrom agad, bidh e

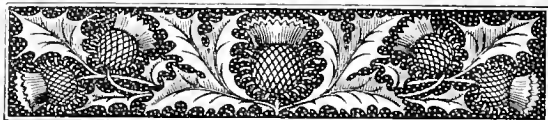
anabarrach toilichte a chluinntinn, an deigh laimhe, gu bheil am brogach a' faotainn air aghaidh anns an t-saoghal. Their e, Is anna agam a bha fios gu 'n deanadh e sin, ghabh e mo chomhairle agus cha do dhiebuimhnich e an rud a thuirt mi ris. Ma dh' iarr e air coimhearsnach a chasan a chumail tioram air eagal fuachd, agus gu 'n do bhàthadh an duine, an deigh laimhe, crathaidh e a cheann agus their e. Dh' aithnich mi mar dh' eireadh dha, cha ghabadh an duine truagh mo chomhairle. Is e 'n fhirinn nach 'eil moran dhaoine a' gabhail suim do chronachadh no do chomhairlean an t-seorsa so, ged tha iad fein an duil gu bheil. Tha iad 'nan daoine enasda ach ear socharach, ach tha e ri radh as an leth gu bheil iad cho fialaidh le 'n sporan 's tha iad le 'n comhairle, agus gur iad a 'chend fheadhainn a chuireadh an lamh 'nam pòca airson bantrach an fhir a bhàthadh.

Ach a dh' aindeoin ciod a nì boirionnach 'is bodaich, tha e fìor nach toigh leis a' chuid a's motha de dhaoine neach eile a chronachadh no bhì faotainn coire dhaibhsan air a bheil ughdarras aca. Is fhearr leo an sùilean a dhunadh air chor 's nach faic iad na tha cearr, agus call fhulang seach bruidhinn. Ma dh' fhaoidte nach moladh so orra, ach is e 'n fhirinn e. Neo-ar-thaing nach talaich iad os iosal agus nach bi droch ghean orra, ach is fearr leo a bhì crosda fad seachduinn seach aon trod a dheanamh agus fhaotainn seachad. Air uairean, tha iad samhach a chionn nach eil iad cleachdte ri ughdarras no ri seirbhisich a bhì fodhpa. Tha cion misnich orra. Leigidh an seorsa so le cuisean dol air an aghaidh, gus an toir fearg misneach dhaibh, agus an sin bruidhnidh iad gu searbh agus gu salach. Cha bhì fios aca ciod a tha iad ag radh, agus cha dean an cronachadh feum do neach beo, oir cha bhì e a reir ceartais no caoimheis. Ach air uairean, tha daoine samhach an uair a bu choir dhaibh labhairt, a chionn nach toigh leo neach eile a ghortachadh. Tha an fhaireachduinn sin cliuteach dhaibh, ach aig a' cheart àm, tha e moran nì 's cacimhneile do mhaighstir a sheirbhisich a chronachadh anns an aodann agus innseadh dhaibh ciod a tha cearr, seach a bhì gluasad nam measg gu balbh gruamach, is fios aca gle mhaith gu bheil e cho cas, crosda ris na drisean, ged nach 'eil e 'g radh diog. Cha 'n 'eil sin aon chuid maith dha fein no dhaibhsan. Is fhearr aon chronachadh garg seach sior chànan.

FACAL DUILICH.

Ann an creud nan abstol tha aon fhacal a bhios a' cur iongantais air moran—*Chaidh e sìos do ifrinn*. Ciod a tha am facal a' ciallachadh? Faodar na sgrìobtuirean anns a bheil an fhirinn so air a teagasg a thoirt comhle:—

Air dha-san so a roimh-fhaicinn, labhair e mu aiseirigh Chrìosd, nach d' fhagadh anam ann an ifrinn agus nach faca fheoil truailidheachd. *Gnìomh ii. 31*, agus *Salm xvi.*

Oir dh' fhuiling Chrìosd fein aon uair air son pheacanna, air dha bhi air a chur gu bas 'san fheoil, ach air a bheothachadh tre an spiorad, leis an deachaidh e mar an ceudna agus an do shearmonaich e do na spìradan ann am prìosan; a bha o shean eas-umhal, 'nuair a dh' fheith fad-fhulangas Dhe ann an laithean Noah:—*I. Pead. III. 18, 19, 20.*

Oir is ann chum na crìche so a shearmonaicheadh an soisgeul dhaibh-san a tha marbh mar an ceudna, chum gu'n tugadh breith orra a reir dhaoine 's an fheoil, ach gu'm biodh iad beo a reir Dhe 's an Spiorad. *I. Pead. iv. 6.*

An taobh a mach de na h-earamnan so, cha 'n 'eil a' bheag air a radh anns a Bhiobull mu'n fhirinn a tha creud nan abstol a' cur anns na briathran—chaidh e sìos do ifrinn.

Tha leabhar aidmheil na h-eaglais Shas-umnaich ag radh—Mar fhuair Chrìosd bas air ar son, agus a dh' amhlaiceadh efenmar a chreidsinn mar an ceudna gu'n deachaidh e sìos do ifrinn, oir luidh a chorp anns an uaigh gus an aiseirigh, ach bha a spiorad maille ri spioradan na feadhnaich a bha air an glasadh am prìosan, no ann an ifrinn, agus shearmonaich e dhaibh mar tha Peadar a' toirt fianuis.

Ann an leabhar Aidmheil a' Chreidimh, creud eaglais na h-Alba, cha 'n 'eil dìog air a radh mu dhol sìos Chrìosd do ifrinn, 's cha mho a tha leabhar aithghearr nan ceist a' feuchainn ri solas a thilgeil air a' chùis.

Tha briathran Pheadair a' togail dà cheist:—

(1) C'aite an robh spiorad Chrìosd eadar a bhas is 'aiseirigh?

(2) Ciod a bha e deanamh anns an aite sin?

Fenmar a chuimhneachadh nach 'eil am facal ifrinn a' ciallachadh ionad na dòruinn ach staid nam marbh. Ged a thuirt Calvin gu'n d' fhuiling Chrìosd uile phìan agus uile thruaighean ifrinn 'na anam fein, air dha bàs fhaotainn air son a bhraithrean, cha ruigear a leas Calvin a chreidsinn. Cha do bhlais Chrìosd pian ifrinn Thuirt e ris a' ghadaiche a cheusadh maille ris—An dèigh bidh tu am Pàrras maille rium-sa. Is e Pàrras staid nam marbh, agus is ann do'n staid sin a chaidh Chrìosd, 's cha 'n ann do ionad na dòruinn. Tha sinn an duil gu bheil moran chreidmheach a' tuiteam ann am mearachd a thaobh staid na feadhnaich a dh' fhag an saoghal so. Their iad gu bheil na naoimh, aig uair am bas, a' dol a steach do ghloir agus gu bheil na h-eucoraich a' dol a steach do ifrinn. Ach cha 'n urrainn sinn sin a ghabhail uile gu leir mar fhirinn. Ged nach 'eil an solas a tha againn air a' chuis, mor, agus ged nach urrainn duine labhairt le ciunt air cuspair cho dorch, tha aobhar againn a bhi creidsinn gu bheil staid mheadhonach ann anns a bheil anma nam marbh a' comhnuidh eadar uair am bas is latha bhreitheanais. A reir an doigh bruidhne a tha aig moran dhaoine, cha 'n 'eil a feithid de nì is aiseirigh ann idir. Tha iad an duil gu bheil anma nan naomh a' dol a steach do neamh gu bhi moladh Dhe an dearbh mhìonaid a dh' fhàgas iad an corp, agus na tha sin fìor, cha 'n 'eil e furasd a thuigsinn ciod a thatar a' ciallachadh le aiseirigh no le breitheanas. Nach 'eil esan a tha moladh Dhe, 's 'ga fhaicinn aghaidh ri aghaidh air a ghlòrachadh cheana, agus cionnus a dh' eireas e as ùr ann an la na h-aiseirigh, no ciod am feum breith a thoirt air neach a tha cheana ann an gloir? An uair a labhair Chrìosd ris a' ghadaiche mu Phàrras, bha e ciallachadh, a reir ar beachd, staid air chor-eigin a tha eadar dhealaichte o neamh. Cha 'n 'e Pàrras is neamh an aon aite. Chaidh Chrìosd do Phàrras an deigh dha a spiorad a thoirt seachad air a' chrannc-eusaidh, ach cha deachaidh e gu deas laimh an Athar gu sia seachduimean an deigh na h-aiseirigh. Ach tha gach nì a bhuineas do shaoghal

nan spiorad anabarrach dorch, agus cha 'n 'eil moran eolais ri fhaotainn bho reusan no bho na sgrìobtuirean. Ach a dh' aon ni, faodar a bhi cinnteach nach deachaidh an Slanuighear do ionad na dòruinn, agus gur h-e a tha am facal so de chreud nan abstol a' ciallachadh, gu'n do rinneadh e anns na h-uile nithean coltach ri bhraithrean, agus gu'n do ghiulain e an crannchuir gu ruige dol a steach maille riu do'n staid anns an teid anna nan uile, aig uair am bàis. Choisrig e gach ceun de 'n turus gu taobh thall na h-uagha.

Ciod a rinn Crìosd ann an staid nam marbh, cha 'n urrainnear a radh? Tha Peadar ag radh gu'n do shearmonaich e an soisgeul do chuid, ach ged a bhiodh e dalma a radh nach robh an sin ach smuain fhaoin a dh' eirich ann an inntinn Pheadair fein gun ughdarras sam bith o Spiorad Dhe, tha bhriathran a' togail iomadh ceist a tha ni 's fhasa an cur no am fuasgladh. An do rinn iadsan a chual an soisgeul air taobh eile na h-uagha aithreachas? Am faod atharrachadh tigh'inn air neach an deigh a bhais? Mur do rinn agus mur gabh, ciod am feum a bh' ann do Crìosd an soisgeul a shearmonaich. Agus mu shearmonaich se e do chuid, carson nach do shearmonaich e do na h-uile? Cha 'n urrainn sinn dol a steach ann an nithean diomhair de 'n t-seorsa sin, ach is e ar beachd fein nach do chuir Peadar an smuain a bha 'na bheachd ann an doigh shoilleir, cha 'n ann a chionn nach robh fios aige ciod a bha e 'g radh, ach a chionn gu'n deachaidh amhladh air chor-eigin 'na bhriathran an uair a bha e feuchainn ris an smuain a sgrìobhadh.

AN DUINE COIR.

Co de'n triuir so a bu choimhearsnach dhasan a thuit am measg an luchd-reubainn.—Lucas. x. 36.

Air do Iosa a bhi teagasg ann an sion-agog àraidh, dh' eirich fear-lagha aig deireadh an t-searmoin agus chuir e ceist air. Cia b' ann air ghaol solus fhaotainn a rinn e sin, ach bha e 'n a sheorsa de phearsa eaglais e fein, agus bu mhaith leis a dhearbhadh an lùthair an t-sluaigh nach robh teagasg Iosa fallan. Ciod a ni mi, ars' esan, chan gu'n seallbhaich mi a' bheatha mhair-eamach? Thuig Iosa gu maith ciod an seorsa duine a bha aige, agus an aite a fhreagairt, thuit e ris—Ciod an seoladh a tha an lagh a' toirt dhuit air a' chàis? Tha an lagh ag radh, ars' an fear-lagha,

Gradhaich an Tighearna do Dhia le d' uile chridhe agus d' uile anam, agus do choimhearsnach mar thu fein. Dean thusa sin, thuit Iosa ris, agus bith a' bheatha mhair-eamach 'agad. Cha b' urrainn am fear-lagha a radh nach robh an teagasg so fallan gu leor, ach dh' fheuch e car eile agus thulhairt e, Co e mo choimhearsnach? A reir teagasg nan sgrìobhaichean, cha bu choimhearsnach do Iudhach ach Iudhach eile, ach bha amharus aig an fhear lagha gu'n robh teagasg Iosa na b' fharsuinge na teagasg nan sgrìobhaichean, agus dh' fheoraich e a' cheist, an duil gu'm biodh e air a dhiteadh as a bhilean fein, an eisd-eachd an t-sluaigh. Ach chummaic Iosa an rìbe a chuir an droch sgealb roimhe, agus an aite a fhreagairt anns an doigh a bu mhaith leis, dh' innis e dha an naigheachd a leanas.

Bha duine àraidh air a thurus gu Iericho, agus air dha tuiteam am measg luchd-reubainn, thug iad bhuaith na bha aige, rinn iad droch ghiullachd air a chorp, agus thilg iad e taobh an rathaid, leth-mharbh. An ceann greis, co a thainig an rathad ach sagart. Mhothaich an sagart do'n rud a bha ri taobh an rathaid, ach an uair a chummaic e nach robh ann ach diol-deirce truagh anns na h-ospagan deireannach, chuir e leud an rathaid eatorra is ghabh e seachad. Air sàil an t-sagairt thainig Lebhi-theach, agus rinn e mar an ceudna. Ach thachair gu'n robh Samaratanach a' gabhail an rathaid an la ud, agus an uair a chummaic esan droch cor an t-hir a bha 'na shin-eadh, ghabh e truas dheth agus rinn e cobhair air. Cheangail e a chreuchdan agus ghabh e curam dheth. Co de'n triuir ud, thuit Iosa ris an fhear-lagha, a bu choimhearsnach dhasan a thuit am measg an luchd-reubainn? Chummaic am fear lagha nach robh feum dha an còrr a radh, oir bha coguis is tùr nadurra ag innseadh dha gu'n do rinn an Samaratanach gnìomh caomhal, 's gu'n do rinn na seoid eile gnìomh nàrach. Ach cha ruigeadh an droch nàdur leis an Samaratanach ainneachadh air a cheann agus is e thubhairt e—An ti a rinn trocair air. Imich thusa, thuit Iosa ris, agus dean mar an ceudna.

I. Anns a' chosmhalachd so tha Iosa a' dteadh inntinn chumhann nan Iudhach. Bha iad an duil nach robh snim aig Dia do shluagh ach iad fein a mhaoin, agus bha iad air an seideadh suas le uabhar spioradail. Bha iad a' sealltuinn sìos le tàir air an coimhearsnach, agus gu sonruichte, air muinntir Shamaria. Bha seann ghamhla eatorra, agus na b' fhior na h-Iudhaich,

cha robh anns na Samaratanaich ach daoine borh, aineolach, aindiadhaidh. Chuireadh e fearg air Iudhach nan alairt-eadh ris gu'm faodadh fear de mhuintir Shamaria a bhi cho diadhaidh ris fhein. Ach is e sin an dearbh rud a thuirf Iosa ris an fhear-lagha agus ris an luchd-eisdeachd eile anns a' chosmhalaichd so, agus chuir e an fhirion n' an coimneadh air doigh cho gear 's cho soilleir 's nach b' urrainn iad a radh gu'm b' ole a labhair e. Theagaisg e dhaibh gu bheil an diadhaidh-eachd, coltach ris a' chairdeas, mar a chumar i, agus b' fheadar dhaibh aideachadh nach robh anns an t-sagairt, a bha 'na phearsa eaglais, ach diu nam fear landh ris an t-Samaratanaich nach robh de dli' eaglais idir. Ged nach 'eil an cosmhalaichd ag radh gu 'm b' Iudhach am fear a bha 'na eigin, faodar a thuigsinn gur h-e Iudhach a bha ann, agus tha sin a' deanamh gnìomh na droch càraid a ghabh seachad air na 's nàraiche. Bha dùthchas cho mhaith ri diadhaidheachd ag iarraidh orra trocair a nochdadh do'n duine, ach cha do leig iad orra gu'n robh boinne anna de'n aon fhuil. Ma dh' aithnich am fear a bha 'na shineadh gu'm bu Shamaratanaich a bha anns an treas fear a bha tighinn air an rathaid, theireadh e ris fein nach b'e sin cobhair nan geas, 's nach ruigeadh e leas fuithair a bhi air gu'n tugadh e comhnadh dha. Ach cha b' ann mar sin a bha. Rinn an Samaratanaich lòn is dìreach air; bu choma leis co dhiu a bh' ann coigreach no fear-cinnidh, chunnaic e gu'n robh e 'na éigin, agus rinn e gu h-uasal ri namhaid. Cha b' urrainn e bhith nach tuigeadh am fear lagha 's na h-Iudhaich eile a bha anns an t-ionagag an la ud gur h-e a bha Crìosd a' ciallachadh gur clann Dhe iadsan uile anns a bheil spiorad a' ghraidh, co dhiu is Iudhaich no Greugaich no Samaratanaich iad. Chronnich e an cumhannachd, agus theagaisg e dhaibh an fhirion air an d' thainig Peadar thairis an deigh lannhe, firinn a dh' ionnsaich e o Iosa fein.—Cha 'n 'eil Dia ag amharc air pearsa seach a cheile, ach anns gach uile chinneach tha an neach air a bheil eagal-san, agus a tha 'g oibreachadh fireantachd, taitneach leis.—*Gnìomh. x. 34.*

II. Is e spiorad a' ghraidh fianuis na diadhaidheachd. Is ann o Dhia a tha an gradh; agus gach neach a ghradhaicheas ghmeadh o Dhia e agus is aithne dha Dia. *I Eoin. iv. 7.* Ged nach d' thubhairt Iosa gu'm bu chealgaircan an sagart 's an Lehiitheach, leig e le a luchd-eisdeachd a thuigsinn nach robh anna ach luchd aidaichaidh aig an robh coslas na diadh-

aidheach gun a cumhachd, agus ged nach d' thubhairt e gu'n robh an Samaratanaich coimhlionta, leig e leo a thuigsinn gu 'n robh caomhalaichd is gradh an duine taitneach am fianuis Dhe. Cha robh teagamh sam bith aca nach robh an sagart 's an Lehiitheach 'nan daoine diadhaidh; bha iad a' còimhead an lagha a reir an soluis, bha iad éuduhor ann an seirbhis Dhe agus glan 'n an caitheamh beatha, ach bha iad as eugmhais spiorad a' ghraidh 's na caomhalaichd, agus a chionn gu'n robh, cha robh anna ach crìonaichean gun sùgh ann am lion Ios Dhe. Tha e furasda gu leor coire fhaotainn do'n t-seorsa diadhaidheachd a chruaich an Sknuighear ann am briathran garg an uair a bha e air thalamh, agus an n-aonta a chur ris a h-uile facal a labhair e an aghaidh luchd aidaichaidh aig an robh an t-aime gun an tairbhe, ach bhiodh e moran na b' fhearr dhuinn smuaineachadh eòd a theireadh e ruim fein agus ri buill eile na h-eaglais, n'an tigeadh e air ais an diugh. Nach faod e bhith gu'n abradh e ruim a' cheart rud a thuirf e ris na Pharasaich, agus gu'n rachadh e an taobh a mach de'n eaglais a dli' iarraidh nam fìor Chrìosduidhean. Tha sinn an dochas nach 'eil sinn 'g ar mealladh fein cho buileach 's a bha na Pharasaich, ach tha eadhaidh an t-saoghail a' teagasg dhuinn gu bheil e furasda do'n eaglais ruiteam air falbh bho imtinn Chrìosd agus eudthrom a leagail air nithean a bha snarach 'na bheachd-san, agus na nithean air an do chuir esan eudthrom a dhìchùmhneachadh. Bha aon ni a theagaisg Chrìosd do na deiseibhuil gun sgar, agus is e sin, gu bheil daoine trocaireach dlùth do rioghachd Dhe, agus daoine cruaidh-ehridheach fad air falbh uaipe. Theagaisg e an fhirion sin dhaibh an iomadh doigh, ach gu sonnuichte, le bheatha 's le giùlan fein. A reir imtinn Chrìosd, is e eion caomhalaichd is truacantais an comharadh a's cinntiche nach 'eil eud no pairt aig an duine ann an rioghachd nan gràs, 's gu bheil e air a riaghladh le spiorad ole an t-sagbail, 's cha 'n ann le spiorad Dhe. Cumar comanachadh bho dhaoine air am faas daorach, 's bho dhaoine nach teid do 'n eaglais, ach an cumar daoine o chomanachadh a chionn gu bheil iad samtach is an-ìochduhor is fuar-ehridheach? Faodaidh gur h-e an reusan, ann an tomhas co-dhiu, gu bheil e na 's fhasa do'n eaglais peacanna na feola a chomharrachadh seach peacanna na h-imtinn; ach nach faodar a radh euideachd gu bheil an eaglais a' meas gur miosa neo-stuannach no samnt, 's gur miosa peacanna cuirp no

peacanna eridhe. Cha 'n ann o Chriosd a fhuair an eaglais am beachd sin ach o'n t-saoghal. Cha 'n 'eil sinn a' gabhail leth-sgeul nan drongairean le so a radh, ach tha sinn a' feuchainn ri aire ar luchd leughaidh a tharruing a dh' ionnsuidh na firinn, gu'n robh an Slanuighear caomh fichead uair na bu truime air peacanna na h-inntinn no bha e air peacanna na feola. Las a ehorruich ann an doigh eagallach an aghaidh nabhar is sannt is fein speis is cruas-eridhe is neo - chaomhalachd, agus fhuirt e gu'n rachadh eadhoin na eis-mhaoir a steach do rioghachd Dhe air thoiseach air luchd aideachaidh de'n t-seorsa so. Ann an aon seadh, tha sinn nile a' creidsinn so, agus aidichidh sinn gur ceart a' bhreith a thug an Slanuighear air a luchd duthcha ann an laithean fheola, ach, ann an seadh eile, tha sinn a dol calg-dhireach an aghaidh imtinn-san, agus duinidh sinn dorus na rioghachd an aghaidh an t-Samaratanaich anns a bheil failinnean, ged a dh' fhosglaas sinn e do dhaoine fuar-chridheach anns nach 'eil aon bhoime de spiorad a' ghraidh. Coma leam, ars' Iain Wesley, beachdan no aidmheil duine, faiceam a ghradh is toradh a' ghraidh 'n a bheatha: Faodaidh duine dol do neamh gun bheachdan, ach cha teid e ann gun ghradh. Ged labhairinn, arsa Pol, le teangaibh dhaoine agus aingeal agus gum ghradh agam, cha 'n 'eil tairbhe sam bith dhomh ann. Cha 'n 'eil ann an diadhaidheachd gum ghradh ach plaosg gum bliadh. Faodaidh iomadh failium a bhi ceangailte ri duine, ach ma tha trocair is iochd is caomhalachd is gradh 'na chridhe, tha tomlas de spiorad Chriosd air a ghiulan, agus esan aig nach 'eil spiorad Chriosd, cha bhui e dha. Ciod a theirear ri luchd aideachaidh aig a bheil eridheachan cruaidh, an - iochdmhor, daoine fuar, greannach, sanntach, nach cuireadh iad fein mu'n cnairt air son neach fo 'n ghrein—ciod ach gu bheil iad eu-coltach ri am Maighstir. An uair a thig latha na b-éigin air an coimhearsnach, cha 'n ann orra-san a bheir e 'aghlaidh ach air an t-Samaratanach. Ged their e riun-san daoine iompaichte, 's nach abair e ris an t-Samaratanach ach duine coir, tha fios aige gle mhaith c'aite a bheil a' chaomhalachd 's an caomhneas 's an gradh. Is ann air an toradh a dh' aithnich-e ear creidmich, agus cha bhiodh iongantais sam bith ged chuireadh an saoghal an creidimh an suarachas, ma gheibh bochdan is truaghain barrachd caomhalachd bhio na peacach na gheibh na naoimh. Tha e fìor nach ann le fialaidheachd a laimhe a thearnas duine 'anam, ach

tha e fìor, mar an ceudna, gur toigh le Dia an neach a bheir seachad gu suilbhir, agus an neach a chuidicheas le cho-chreut-air, a reir a ehomais. Mur bean trioblaidean is acras is duileadasan dhaoine eile ri ar eridheachan, tha an làn àm againn sinn fein a cheasnachadh feuch an aithne dhuinn idir spiorad Chriosd. An ti nach gradhaich a bhrathair a chummaic e, cionnus a dh' fheudas e Dia nach fac e a ghradhachadh? *I Eoin iv. 20.*

III. Ged nach robh e am beachd an t-Slanuigheir a dheanamh, tharruing e a dhealbh fein anns a' chosmhalachd. Is esan, da-rìreadh, an Samaratanach maith, agus cha 'n 'fhaighear gu brath coimeas a's fhearr no am facal so air caomhalachd is gradh Chriosd. Bithear, air nairean, a' bruidhinn mar nach b' ann de 'n aon ghne a tha gradh Chriosd is gradh duine. Cha 'n 'eil sin fìor. Tha an gradh de 'n aon ghne, co dhin a gheibhear air neamh no air talamh e. Is e an aon dealachadh a tha eadar gradh Chriosd is gradh an duine, gu bheil gradh Chriosd na 's farsuinge, a' gabhail a steach an t-saoghal gu leir. 's a' toirt tiodhlacan d'a naimhdean cho mhaith ri chairdean. An uair a bhios neach air a ghleasad, le truacantas is iochd, gu cobhair a dheanamh air neach eile a tha ann an droch staid, tha a' cheart ghradh 'na chridhe a ghluais Chriosd gu teachd do'n t-saoghal so chum ministreileachd a dheanadh d'a bhraithrean. Chuidich e leo-san a bha ann an teinn, bha chluas daonna fosgailte ri glaodh gearain, thug e misneach dhaibhsan a bha call an neart, agus rinn e bron maille rinsan a bha tursach. Cha b' ann a throd ri peacaich a thainig e, ach 'g an tearnadh; charobh dad de nadur an t-sagairt ann ach moran de nadur an t-Samaratanaich, agus is e sin a thàlaidh daoine 'ga ionnsuidh. Dh' fhuiling e sgios is magadh ann an seirbhis a bhraithrean, ach cha do sgithich a ghradh; thug e dhaibh na bha aige, agus mu dheireadh thug e seachad anam air an son. An urrainn neach crìoch a's airde a chur roimhe 'na bheatha no eisimpleir an t-Slanuigheir chaoimh a' leantuin, agus a bhi caomhal, blàth chridheach is gradhach mar bha esan? As eumhais nan gràsan sin bith ar naombachd gum mhaise. Tha eadar dhealachadh eadar creidmheach is creidmheach a thaobh naombachd, 's tha eadar dhealachadh eadar naombachd is naombachd a thaobh gloire, ach is e an naombachd a's airde an *gradh*. Tha an naombachd sin mar ubhal òir ann an dealbh airgid.

LA AN TIGHEARNA.

Gun bhi leigeadh dhinn sinn fein a chruinneachadh an ceann a cheile:—Eabh x. 25

Ann an litir a bha air a sgrìobhadh anns a' bhliadhna 110, tha e air a radh gu'n robh e mar chleachdadh aig na Crìosduidhean cruinneachadh comhla air là sonruichte chum laoidhean a sheinn agus aoradh a dheanamh do Chrìosd, agus chum am bòidean a thabhairt gu'n seachnadh iad olc. Bha an cleachdadh so iomchuidh ann fein, agus bha e mar an ceudna 'na fhianuis do'n t-saoghal air creidimh is dìlseachd na feadhnaich a bha 'ga chumail suas. Ach tha e coltach gu'n robh cuid de Chrìosduidhean nach robh cho eudmhor ri càch a' deanamh dearmad air dol do na coinneamhan ud, agus is ann chum iad sin a bhrosnuchadh gu eisimpleir chàich a leantuinn a labhair an t-abstol na briathran, *Na leigibh dhiubh sibh fein a chruinneachadh an ceann a cheile, agus gu ma moid a nì sibh so, do bhrìgh gu bheil sibh a' faicinn an là a' tarruing am fagus.*

Bu mhaith leinn facal no dha a radh anns an àireamh so air dleasdanas luchd aideachaidh a thaobh na Sàbaid agus tigh-aoraidh an Tighearna. Ach, an toiseach, faodar beagan iomraidh a dheanamh air an doigh anns an robh là an Tighearna air a choimhead leis na cend chreidmheach. B' ann do'n chreidimh Iudhach a bhuineadh na h-abstoil, agus am feadh 'sa bha iad fo'n lagh, bha iad a' toirt umhlachd do'n lagh, agus a' coimhead nan laithean 's nam feiltean 's nan gnathannan a bha sgrìobhta 's an lagh. Ach an uair a thainig na cinnich nach robh a' toirt geill do lagh nan Iudhach a steach do'n eaglais, b' fheadar do na h-abstoil fheoraich dhiubh fein an robh e feumail no iomchuidh gnathannan nan Iudhach a cheangal mu amhaichean nan cinneach. Bha cuid de na h-abstoil leis an bu mhaith sin a dheanamh a chionn gu'n robh taobh bhlàth aca ris a' chreidimh anns an do thogadh iad, ach bha cuid eile dhiubh nach robh a' faicinn gu'n robh feum sam bith ann. Bha an t-abstol Pol làn chinnteach nach b' e toil Dhe gu'n sparradh an eaglais Chrìosd-

uidh cleachdannan Iudhach air a buill, agus gu fortannach do dh' aobhar an t-soisgeil anns an t-saoghal, ghabh càch a chomhairle agus thug an eaglais saorsa do na creidmheach bho lagh nan Iudhach. Chunnaic Pol gu soilleir nach biodh ann ach ath-philleadh gu daorsa an lagha nan iarradh e air na cinnich laithean agus aimsirean a choimhead, agus uime sin, thuir e rin, Seasaibh gu daingean anns an t-saorsa leis an do rinn Chrìosd saor sinn, agus na bithibh a ris air bhuir cuibhreachadh le cuing na daorsa. Thug e dhaibh, ann an ainm na h-eaglais, saorsa bho thimchioll-ghearradh, agus thug e dhaibh mar an ceudna saorsa o lagh na Sàbaid. Am measg nan Iudhach bha an t-Sàbaid air a coimhead mar latha ro-naomh. Nan tugadh duine urram do'n Shàbaid, chuireadh sin foluch air moran pheacanna eile. Ann an aon fhacal, rinn na sgrìobhaichean iodhal do'n t-Sàbaid, agus chuairtich iad i le uiread de riaghailtean 's gu'n d' fhàs i 'na h-uallach do'n t-sluagh an aite bhi 'na sochair dhaibh. Cha 'n e mhaing gu'n robh e peacach treabhadh is buaidh arbhair a dheanamh air la na Sàbaid, ach a reir teagasg nan sgrìobhaichean, cha 'n fhaodadh duine làrach a dheanamh air an talamh le chois no le bhata air eagal riaghailt an treabhaidh a bhriseadh, 's cha 'n fhaodadh e dias arbhair a shuathadh 'na bhois air eagal riaghailt a' bhualaidh a bhriseadh. Cha robh maith do thailleur snathad a ghiulan na phoca, no do sgrìobhaich peann air là na Sàbaid. An deigh aiseirigh Chrìosd, an uair a chuireadh air chois an eaglais Chrìosduidh, leig na h-abstoil 's na creidmheach na seann nithean sin seachad, agus tha e coltach nach robh iad am beachd gu'n robh e mar fhiachaibh orra an t-Sàbaid Iudhach a choimhead. Cha 'n 'eil e fìor a radh, ma ta, gu bheil daimh sam bith cadar Sàbaid nan Iudhach agus là an Tighearna a tha an eaglais Chrìosduidh a' coimhead a nis, no gur h-e an aon ni a tha amta ach a mhaing gu'n deachaidh an là atharrachadh o dheireadh gu toiseach na seachduinn. Cha 'n 'eil buintealas sam bith aca ri cheile, agus am measg nan seann nithean eile a chuir soisgeul Chrìosd air chul, chuir e air

chùl an t-Sàbaid. Stad na h-abstoil do bhi 'ga coimhead, agus thug iad cead do na ceud chreidmheach stad mar an ceudna. Ach ma stad, chuir iad rud eile 'na h-aite. Bha e mar chleachdadh aca, an toiseach, coinneachadh chum aoradh a dheanamh comhla air co-ainm an là air an d'eirich Criosd. Cha robh iad a' gleidheadh an latha uile, naomh, 's cha mhò a bha iad a' stad d'an obair. Chrinnicheadh iad tràth anns a' mhaduinn, agus an uair a bha an aoradh seachad, rachadh iad air an ais gu 'n obair. Fad iomadh bliadhna an deigh do là an Tighearna a bhi air a chur air chois air son aoraidh, cha robh e air a choimhead mar là fois, ach ri h-uine chunnaic an eaglais gu 'm biodh e buannachdail do bheatha spioradail a sluaigh nam biodh aon là anns an t-seachduinn air a ghleidheadh saor is obair is nithean saoghalta 's air a choisrigheadh gu h-iomlan do nithean spioradail is fois cuirp. Cha robh e furasda so fhaotainn, cho fad 's a bha iomp-airean air a' chrùn aig nach robh suim do'n t-soisgeul, ach ri linn Chonstantine rinneadh lagh gu 'm biodh margaidhean is cùirtean lagha air an dùnadh air là an Tighearna, agus uidh ar n-uidh, chaidh stad a chur air gach seorsa oibre agus fois a thoirt do 'n t-saoghal Chrìosduidh nìle air a' cheud la de'n t-seachduinn. Cha 'n e lagh Mhaois, ma ta, ar n-ughdarras air son la an Tighearn a choimhead gu h-iomchuidh, ach an Eaglais a chuir an Tighearn e fein air chois air thalamh agus d'an d' thug e tiodhlac an Spioraid Naoimh. Tha sinn a' creidsinn gu bheil an Spioraid Naoimh a' comhnuidh anns an Eaglais chum a treorachadh, agus an uair a tha 'n eaglais choitichionn le aon ghuth ag earalachadh air a cloinn cleachdadh son-ruichte sam bith a leantuinn, tha sinn an duil nach ruig iad a leas ughdarras a's airde iarraidh. Is e an eaglais, co-chomunn nam fìor chreidmheach air feadh an t-saoghail gu leir, agus saoilidh sinn nach bu chòr do chreidmheach sam bith a bheachd fein a chur an aghaidh fiosrachadh na h-eaglais choitichionn no cleachdadh sam bith d' au d' thug i a h-aonta a chur an suarachas.

Tha là an Tighearna 'na bheannachd do chorp 's do shlaointe an duine cho cinnteach 's a tha e 'na bheannachd d'a anam. Tha feum aig duine is ainmhidh air fois. Cha 'n 'eil teagamh nach 'eil moran dhaoine cho gionach, saoghalta agus, mar an ceudna, cho beag suim do dhiadhaidheachd 's nach leigeadh iad leotha fein no le 'n seirbhisich latha fois a ghabhail, mur b'e lagh na rioghachd is gnàths nan creidmheach a tha timchioll orra. Is maith do na daoine sin

nach ruigear leo an toil a dheanamh, agus gu'm feum iad an obair a chur as an laimh agus leigeil leis na daoine a tha fodhpa urram a thoirt do là an Tighearna, co dhiu a bheir iad fein urram dha no nach toir. Ach cha ruig sinn a leas an còrr a radh air an taobh sin de'n chuis. Thug sinn tarraing air a' ghnothuch chum facal an abstoil a chur an cuimhne ar luchd-leughaidh, agus earalachadh orra gum dearmad a dheanamh air aoradh follaiseach air là an Tighearna.

Is ann air son aoradh Dhe a chaidh là an Tighearn a chur air chois an toiseach, agus saoilidh sinn nach h-urrainn fear aideachaidh sam bith an là a chur seachd ann an doigh iomchuidh, mur toir e pairt dheth thairis do dh' aoradh, agus le h-aoradh tha sinn a' ciallachadh aoradh follaiseach tigh an Tighearna. Cha 'n e mhain gu bheil dearmad air tigh an Tighearna 'na dhroch cleachdadh am fianuis dhaoine, ach tha e 'na chomharra cinnteach air marbhantachd spioradail. Ged a tha iomadh cealgair a' dol do'n eaglais dà uair a h-uile Sabaid, agus iomadh duine maith nach teid innte idir, tha e, mar an ceudna, fìor, an uair a sheallar air a' chuis ann an doigh fharsuing, gur h-e na daoine aig a bheil suim do Dhia 's d'a fhirinn a chithear anns an eaglais, agus gur h-e iadsan aig nach 'eil suim do nithean spioradail a dh' fhanas aisde. Cha chòrd e ri moran dhaoine so a radh, ach is fìrinn e. Cha 'n 'eil teagamh nach 'eil duine an sid 's an so a tha làn de spiorad na diadhaidheachd, ged nach faicear bitheanta e ann an tigh aoraidh, ach cha 'n 'eil na daoine sin idir cho lionmhor 's a thatar an duil. Cha b'aithne dhuinn riamh moran de dhaoine diadhaidh aig nach robh gradh do thigh an Tighearna, agus iarrtus air dol ann cho bitheanta 's a bhiodh cothrom aca. Tha a' chuid a's motha de na feadhainn a tha deanamh dearmaid air, a' deanamh sin a chionn nach d' fhuair iad riamh blas air nithean spioradail. Is iad so na daoine a their gu'n teid aca air aoradh a dheanamh aig an tigh cho mhaith 's a rachadh aca anns an eaglais, ach, mar is bitheanta, tha dearmad air aoradh follaiseach is dearmad air aoradh teaghlach is urnuigh uaigneach a' dol comhla. Bu mhaith leinn a chreidsinn gu'm bi na ciun-theaghlach nach faic sinn anns an eaglais ach uair, 's an ràidhe a' cur seachd pairt de là an Tighearna ann an aoradh aig an tigh, no ann am beachd smuaineachadh air nithean spioradail, no ann an doigh eile a bhios buannachdail d'an anam, ach is mor ar n-eagal nach bi. Anns gach sgìreachd

's an duthaich, tha moran de luchd comanachaidh nach faicear an taobh a stigh de'n eaglais ach coig no sia dh' uairean 's a' bhliadhna, ged a tha iad luath laidir, 's ged nach 'eil lethsgheul aca air son dearmad a dheanamh air tigh an Tighearna. Tha iad sin a' deanamh cron dhaibh fein is cron do dh' aobhar Chrìosd.

Am measg obair is buaireas an t-saoghail tha e furasda eadhoin do dhaoine aig a bheil intinn spioradail gu nadurra, nithean spioradail a dhi-chuimhneachadh, agus tha sith is samhair tigh an Tighearna 'na chuideachadh dhaibh an smuaintean a thogail suas os cionn an t-saoghail fhaicsinnich. Ged nach biodh aon fhacal air a labhairt, bhiodh e maith do dhaoine suidhe car greis ann an eaglais, agus leigeil le samhair naomh na Sabaid drùghadh air an anam. Ged nach biodh e furasda dhuinn a radh ciod a' bhuannachd a bha dhuinn ann am facal air bith a chuala sinn riamh anns an eaglais, tha e fìor, mar an ceudna, gu bheil ar smuaintean lion beag is beag, agus ma dh' fhaoite gun fios duinn fein, air an tionndadh air rathad sonruichte, agus iarriusan air an dusgadh annainn air beannachd-an spioradail nach dnuisgeadh idir mur b'e seirbhisean na h-eaglais. Tha e fìor nach 'eil làthaireachd Dhe air a ceangal ri aite seach aite, ach tha gealladh sonruichte ann a dh' fhaodas sinn a thagar an uair a chruinneachas sinn ann an tigh na h-urnuigh, "Far a bheil dithis no triuir air an cruinneachadh an ceann a cheile ann am ainm-sa, tha mise an sin, 'nam meadhon." Is e ordughean na h-eaglais na meadhonan o'n leth a muigh, leis a bheil Chrìosd a' comhphàrtachadh ruim sochairean an t-soisgeil, agus tha iadsan a ni dearmad air na meadhonan sin a diultadh, ann an tomhas, gras Dhe.

Tha an luchd aideachaidh a ni dearmad air dol do 'n eaglais a deanamh cron do aobhar Chrìosd. Tha iad a' gabhail taobh an t-saoghail an aghaidh na h-eaglais, agus a' cur a h-ainm 's a h-obair an suarachas. Mar is teisteile 's is stuama a bhios iad, is mòid an cron a tha an eis-eimpleir a' deanamh do dhaoine eile, oir tha an saoghal ullamh gu bhi saòilsinn nach 'eil cron sam bith ann am fasan ma tha daoine coir 'ga leantuinn. Cha 'n 'eil ni eile a's cinntiche no gu'm basaicheadh an creidimh Chrìosduidh ann an uine ghoirid, nan rachadh tighean aoraidh a dhunadh, agus ged nach biodh feum aige fein idir air an ùrachadh spioraid a gheibh e anns an eaglais air là an Tighearna, bu chòir do dhuine dol innte, chum fianuis a thogail as

leth na h-obair a tha i a' deanamh agus chum aobhar Chrìosd air thalamh a neartachadh.

Tha e 'na chulaidh bhroin gu bheil là an Tighearna air a mhi-chaitheamh 's air a mhi-naomhachadh mar tha e anns an la an diugh leis na creidmheach cho mhaith ri daoine ain-diadhaidh. Cha 'n 'eil e iongantach gu'n cuireadh iadsan aig nach 'eil suim do Dhia no d'a fhacal seachad an latha naomh ann am faoineis is leisg is baath-shùgradh. Ach ciod a theirear ris an luchd comanachaidh a chuireas seachad e anns a' cheart doigh? Ciod ach gu bheil iad neo-dhileas d'an aidmheil 's gu bheil iad a' cur gràs is toil Dhe an suarachas. Ma ni ceann-teaghlach dearmad air tigh an Tighearna, 's ma chuireas e seachad an latha naomh gun iomradh air urnuigh, no moladh, no facal Dhe, cha ruig e leas ioghnadh a bhi air ma thionndas a chlann air falbh o'n chreidimh air an do rinn esan magadh, agus ma bheir iad eas-urram do Dhia an athraichean. Ma thachras sin, cha bhi esan gun chionta.

Dh' iarramaid, ma ta, leis gach uile dhùrachd, oirbhse uile aig a bheil meas air tiodhlac Dhe oidhirp laidir a dheanamh, le 'r facal agus gu sonruichte le 'r n-eiseimpleir, là an Tighearna a chaitheamh gu foisneachail agus ann an doigh iomchuidh, agus dol do thigh na h-urnuigh chum Dia a mholadh agus a bheannachd iarraidh. Cha soirbhich aobhar Chrìosd am feasd anns an duthaich gus am bi là an Tighearna air a naomhachadh mar is còir, agus an abair na creidmheach uile—

*Bha aoibhneas orm, trath thubhairt iad,
Gu tigh Dhe, theid sinn suas.*

RAONULL MOR A' CHROLEIN.

Tha e air a radh gu'n d' thuirt rìgh Seoras, iomadh bliadhna an deigh Chuilfhodair, gu'm bu mhaith leis sealladh fhaicinn air cuid de na daoine a bha nach leis a' Phrionnsa. Cha robh moran dhiubh a lathair aig an àm, ach am measg na feadhnaich a thugadh air beulaobh an Rìgh, bha Raonull Mor a' Chrolein, seann ghaisgeach colgarra a Cnoideart. Chaidh an Rìgh an ceann seanchais ris, agus thuirt e ris nach robh teagamh aige nach robh aithreachas air 'na sheann aois airson gnothuch a ghabhail ris na reubalaich, agus a chaidheamh a tharruing as leth Thearlaich. "Aithreachas," arsa Raonull, agus 'aghaidh a' lasadh, cha 'n 'eil dad de'n t-seorsa orm.

Ghabh an rìgh athadh, car greis, agus cha d' thuir e 'n corr, ach chaidh Raonull air aghaidh, "An rud a rinn mi airson a' Phrionnsa an là ud, dheanaim a' cheart cho toileach airson 'ur Morachd nan robh sibh 'na aite." Chuir so saod air an Rìgh, agus dhealaich e fein 's an seann saighdear ann an sìth.

Bha Raonull Mor 'na dhuine car iomraiteach. 'na latha, ged nach b'e an t-iomradh a b' fhearr a bha air, am measg chairdean is choimheach. Bha e daonnan ann an iorghuill air chor-eigin, agus bha tuasaid cho coingeis leis ri sìth. Cha robh srian aige air a theanga no air a dhroch nadur, agus air do fhacail tighinn eadar e fein is fear d'a choimhearsnaich, tharruing e a chladheamh agus ghearr e dheth an ceann. Ged a thoill e a chrochadh, cha do rinn eadh air ach a chur a mach as an duthaich gun cead tigh'nn air ais. Chuireadh air bòrd e, comhla ri eucoraich eile, ann an soitheach a bha dol do na Barbados, ach mar bha am fortan fàbharach dha, thug long-chogaidh Fhrangach ionnsuidh orra air an t-slighe, agus fhuair e a chas ma reir. Bha an soitheach Frangach na bu mhotha 's na bu luaithe, agus an deigh dhi droch ghiullachd a thoirt do'n t-soitheach Bhreatunnach, dh' fheuch an sgiobair Frangach ri dhaoine chur air bord chum an namhaid a ghlacadh. An uair a thoisich na Frangaich air streap suas ri cliathach an t-soithich Bhreatunnaich, dh' innseadh do 'n sgiobair gu'n robh na prìosanaich a bh' anns an toll a' cur nam both dhiubh, ag iarraidh a mach los deannal a thuir air na Frangaich. B'e guth Raonull Mhoir guth a b' airde, a' glaodhach, as uchd mhaitheas, esan a leigeil a dh' ionnsuidh nam Frangach. Cha robh fios aig an sgiobair ciod a dheanadh e. Bha eagal air, nan leigeadh e na prìosanaich ma reir, gu'm faodadh iad tionndadh air a sgiobadh, agus an soitheach fhaotainn fodhpa fein. Ach, air an lainn eile, bha na Frangaich a' brùchdadh a steach air agus an impis a nùilleadh. Dh' iarr e na toill fhosgladh agus na seoid a leigeil a mach. Cha bu cheum air ghàig leo dol an caramh nam Frangach, is Raonull Mor air an ceann. Fhuair e sgomh mor iarunn, agus le ràn eagallach, leum e am measg nam Frangach, 's cha robh fear a bhuailleadh e nach leagadh e, 's bha a bhuilleann cho trom 's a chorrnich cho gàbhaidh 's gu'n do leum feadhainn de na Frangaich an coinneamh an cinn do'n chuan seach feitheamh ris an t-slachdan iarunn. Bheothaich so misneach chàich, 's chuir e tilleadh anns na

Frangaich, 's theich iad air bord d' an luing fein. Ach ged a theich, lean iad air losgadh air an te eile, agus an uair a thainig an oidhche ghabh an sgiobair Breatunnach fàth air an dorchadas is rinn e air tir. Chord gaisgeileachd Raonull ris cho maith 's gu'n d' iarr e air Comhairle an rìgh fathamas a thoirt dha, agus a leigeil ma reir. Is e so a rinneadh. Thill Raonull air ais ann an soitheach eile agus chuireadh air tir e anns an eilein Sgiathanach. Rinn e lòn is dìreach air Cnoideart, agus an uair a nochd se e fein am measg a chairdean, gun fios, gun fiuthair ris, shaoil iad gu 'm bu thamhasg a bha ann, agus bha feadhainn dhiubh leis am bu cho maith am mac-mallachd fhaicinn ris. Ach bha Raonull fein cho sunndach 's ged a b' ann air thurus cliuteach a dh' fhàg e a dhuthaich, ged nach bu mhaith do neach sam bith iomradh a thoirt air na Barbados. An uair a dh' eirich na finneachan Gaidhealach air taobh a' Phrionnsa ann an 1745, b'e Raonull fear do na ceud dhaoine a bha am broilleach na cuideachd, agus cha do dhealaich e ris a' Phrionnsa gus an do sgapadh an t-arm air Cuil-fhodair. An deireadh a laithean bha baile fearainn aige, ach b' abhaist dha a radh nach robh anns an tuathanachd ach obair dhona lamh ris an tapaid, agus gu'm bu chaomh leis Sasunnaich a lomadh seach caoraich. Ged nach d' thug e riamh moran cothroim d'a bhodhig, fhuair e saoghal fada agus bha e os eionn ceithir fichead an uair a shiubhail e. Gus a' mhìonaid mu dheireadh cha robh iomradh aige air a' bhàs, agus b'e am Prionnsa a b' aon cheol is-seanachas dha.

LAOIDH.

Thriath, le d' bheannachd cuir fa sgaoil sinn,

Lìon ar crì le gean is sìth;

Biodh do ghràdh-sa aig gach aon dinn,

'S uaill á d' ghràs nì sinn gun dìth;

Uraich fhéin sinn,

Ain ar slighe troimh 'n t-saogh'l.

Glòir is moladh bheir sinn dhuìt-sa

Air son fuaim an t-soisgeil àigh;

Gu'n robh toradh pailt do shlàinte

Ann ar crì 's 'nar beatha ghnàth;

Is do làithreachd,

Birtheadh leimh a nis 's gu bràth.

MAC AN SGRIOS.

Cha do chailleadh a h-aon dhubh, ach mac an sgrìos.—Eoin xvii. 12.

Ann an Gnuimharan nan Abstol tha Lucas ag innseadh aon de na naigheachdan a bha cumanta ann beul an t-shuaigh mu bhàs Iudais. Cha'n 'eil an naigheachd sin a' cordadh ris na tha an soisgeulaiche Mata ag innseadh. Tha esan ag radh gu'n do ghabh Iudas aithreachas de'n gnuimh oillteil a rinn e agus gu'n do chroch se e fein. Ach cha'n 'eil Lucas a' toirt iomraidh air aithreachas. Tha e'g radh gu'n do cheannaich Iudas crioman fearainn le duais na h-eucorach, agus air dha tuiteam sìos air 'aghaidh, sgàin e agus bhrùchd a mhìonach a mach. *Gnuimh. i. 18.* Bha e air a shean-chas am measg an t-shuaigh nach robh sìth no fois aig Iudas an deigh na ceilge a rinn e, agus gu'n do bhuaileadh e le galair namhasach, air chor agus gu'n robh a bheatha 'na h-uallach dha. Dh' àt a chollunn cho dùmhail 's nach b'urrainn dha ghuasad, agus dh'fhosgail creuchdan innte as an robh àileadh sgreamhail. Cha b' urrainn do dhuine dol seachad air an àite anns an robh e air a thìodlacadh gun a bhith air a thacadh leis a' bholadh bbrenn a bha 'g eiridh o' uagh. Cha ruigear a leas na naigheachdan sin a bha air an aithris ann beul an t-shuaigh a ghabhail mar fhirinn, ach tha iad a' leigeil fhaicinn dhuinn an t-uamhas a chuir gnìomh Iudais air daoine cneasda. Bha iad an duil nach gabhadh e bhith nach tigeadh e gu deireadh eagal-ach air chor-eigin. Gus an latha diugh tha mìltean de dhaoine aig a bheil gràin air Iudas nach 'eil aca air Satan fein, agus their iad gu bheil e air a sheachnadh le càch eadhoin ann an ifrinn.

Cha'n 'eil e furasd a radh ciod a thug air Iudas an rud a rinn e a dheanamh, agus tionndadh ann an aon mhìonaid bho chomunn nan abstol gu obair an dorchadais. Tha e coltach nach do leag càch amharus sam bith air, roimh laimh, agus dh'earb iad ris am beagan airgid a bhuineadh dhaibh. Bha e maille riu anns an t-seomar uachdrach aig a' chuirn naomh, ach gun rabhadh a thoirt

dhaibh ciod a bha 'na bheachd, chaidh e mach agus bhrath e a Mhaighstir agus a chompanaich do na sagairtean. Thuirt e riu gu'n tugadh e pòg do Iosa agus gu'n aithnicheadh iad leis a' chomharra sin am fear a bha iad ag iarraidh. Chùm e ri fhacal, ach beagan uine an deigh dha an gnìomh cealgach a dheanamh, ghabh e aithreachas, thainig e air ais a dh'ionnsuidh nan sagairtean, agus thilg o na buinn airgid a thug iad dha aig an casan, ag radh gu'n do bhrath e neach a bha neo-chiontach. An deigh dha sin a dheanamh, chaidh e mach agus chroch se e fein. Tha eridhe mhic an duine duilich a thomhas daonnan, ach tha diomhaireachd eridhe Iudais os cionn ar tuigse no ar fiosrachaidh. Ciod a thug air a chul a thìomnadh ri Iosa gun rabhadh, no ciod a thug air pòg a thoirt dha, 'nuair a dh'fhaodadh e iomadh comharra eile a thoirt do na sagairtean nach biodh cho dalma no cho ole—is iad sin ceistean nach urrainn do neach eile a fhreagairt ach dha-san d'an leir ruintean diomhair a' chridhe.

Tha cuid an duil gu'n robh Iudas as a rian. Tha iad am beachd gur h-e sin a tha air a chiallachadh leis na briathran—"Chaidh Satan ann an Iudas." Ach cha'n 'eil an Tionnadh Nuadh a' toirt gnìs de'n bheachd sin. Cha'n 'eil dearbhadh sam bith gu'm faca na h-abstol eile coltas euthaich air, agus cha mhò a tha na briathran a labhair e an deigh laimbe coltach ri caint neach a bhiodh as a rian. Cha'n 'eil dearbhadh sam bith aig na feadhainn a tha creidsinn gu'n deachaidh e gu h-obann as a bheachd, ach gu'n do rinn e gnìomh tàmailteach, agus gu'n do chuir e lamh 'na bheatha fein. Ach is suarach an dearbhadh sin. Is lionmhor iad a rinn gnìomh nàrach ged a bha an inntinn cho suidhichte ri inntinn Siorrain aig an àm, agus cha ruigear a leas a chreidsinn gu bheil iadsan uile a chuireas lamh 'nam beatha air a' chuthach. Thatar toileach am bitheantas a chreidsinn gu'n robh troimh cheile air chor-eigin anna, los sgeimh boidheach a chur air a' chuis, ach cha'n 'eil sin daonnan fìor.

Tha cuid eile 'g radh nach robh ole sam

bith am beachd Iudais an uair a bhrath e a Mhaighstir. Their iad gur h-e a bha anns an amhare aige cabhag a chuir air Iosa, agus rioghachd Dhe a chur air chois gu luath. A reir na barail so, cha do chail Iudas creidimh ann an Iosa mar am Messiah, ach smuainich e nam biodh e air a liubhairt thairis do dh' uachdranachda an t-saoghail gu'm feumadh e a chumhachd a nochdadh agus saorsa chosnadh dha fein 's d'a chairdean, le aon bhuille. Bha e a' gabhail fadachd nach robh am Messiah 'ga nochdadh fein, agus a' cur an ceill a chumhachd, agus gun a chomhairle a chur ri Iosa no r'a chairdean, ghabh e an doigh ud air cabhag a chur air. Tha iad a' cumail a mach nach robh ceilg no ole sam bith 'na chridhe, agus gur h-ann airson na codach a b' fhearr a rinn e na rinn e. Cha do thuig e gu ro mhaith cho eunnartach 's a bha 'n rud a rinn e, agus an uair a chumhaic e gu'n robh e gu neo-chiontach 'na aobhar air bàs Iosa, bha bhròn cho trom 's nach b' urrainn e a ghiulan agus chroch se e fein. Cha 'n'eil dreach na firinn air a' bheachd so, 's cha mhò a tha an Tiomnadh Nuadh a' toirt gnais dha. Tha e dol calg-dhireach an aghaidh teagasg an t-Slannuigheir. Cha labhradh esan briathran cho cruaidh 's a labhair e mu Iudas, mur biodh fios aige gu'n robh ole 'na bheachd. Thuirt e gu'n do thog e a lamh 'na aghaidh, thuirt e gu'm bu mhaith dha nach do rugadh riamh e, agus gu'm bu mhae an sgrios e.

Is e Iudas fein an aon duine a b' urrainn innseadh carson a bhrath e Iosa, ach ma dh'fheneh e ri e fein fhreanachadh, cha 'n'eil fios an diugh ciod a thubhairt e. Ach faodar sealltuinn air 'eachdraidh feuch an tuig sinn ciod an seorsa duine a bha ann, no ciod am peacadh a bha, aig amannan eile, gu furasd ag iathadh uime. Tha na athraichean uile am beachd gu'm bu duine sanntach e, agus tha an t-abstol Eoin a, cur as air leth nach robh e onorach agus gu'm b' abhaist dha a bhi ag goid as an sporan a dh'earbadh ris. Cha 'n'eil teagamh nach robh e sanntach. Is e an sannt a thug air deich buinn fhichead a ghabhail bho na sagairtean. Nam b' ann air a' chuthach a bha e, no nam b' ann airson cabhag a chur air Iosa a bha e, dh' fhaodadh e an rud a rinn e a dheanamh gun airgid iarraidh. Ach rinn e cumhanta riu an toiseach, a chionn gu'n robh freumh an uile ann—*gaol an airgid*. Faodaidh gu'n robh aobharan eile 'ga bhrosnachadh air aghaidh aig a' cheart àm, agus gu'n robh iomadh faireachduinn 'na chridhe a' comh-

oibreachadh maille ri cheile ag iarraidh air Iosa a bhrath, ach am measg nan aobharan sin bha sannt. Ged nach urrainnear a radh le cinnt, faodaidh gur h-ann air sgath nith-ean an t-saoghail a ta lathair a lean e Iosa an toiseach, agus nach ann air sgath buannachd spioradail. Coltach ris a' mhor chuideachd de na h-Iudhaich bha e an duil gu'n tigeadh am Messiah mar neach cumhachdach, agus an deigh dha saorsa a chosnadh d'a shluagh, gu'n tugadh e duaisean mora dhaibhsan a sheas air a thaobh. Bha e am beachd, an uair a shuidheadh e air rìgh chaithir Israel, gu'n ardaicheadh e a chairdean mar an ceudna. Ach bha na laithean a' dol seachad 's cha robh iomradh air uachdranachd no duais, agus mu dheireadh chaill Iudas a dhochas agus bhuail amharus e nach b' fhearr seirbhis Iosa no seirbhis neach eile, agus nach robh nithean an t-saoghail so co dhiu ri 'm faotainn uaidh. Bha e fàs sgith de ghnothuch anns nach robh buannachd, bha e fas sgith cuid-eachd de na h-abstoil eile. Bha amharus aige nach bu toigh leo e, agus cha bu toigh leis iad. Cho fad 's a bha futhair aige gu'n robh duais mhor a' feitheamh orra uile, bha e eùdmhor gu leor anns an obair a dh'ionnsuidh an do ghairmeadh iad, agus cha 'n'eil teagamh nach robh e car onorach anns an aidmheil a rinn e. Ach mar bha an uine a' dol seachad 's nach robh an duais a tighinn, shiolaidh eud Iudais 's thoisich e air a thuigsinn nach robh gaol mor sam bith aige air comunn no seanchas chaich. Chitheadh iadsan so, agus bheireadh iad air a thuigsinn, an iomadh doigh, gu'n robh amharus aca nach robh e ach meagh bhlath anns na nithean a bhuineadh do rioghachd Dhe. Chruadhachd eud Iudais uigh ar n-uigh; an aghaidh Iosa, air son dochas a thogail 'na chridhe nach robh e ag coimhlionadh; agus an aghaidh nan abstoil eile airson an fhuachd 's an amharuis a bha e a' leughadh 'nan aodann. Bha e aonaranach 'nam measg, a' sior thuiteam air falbh uapa agus a' cruadhachadh a chridhe 'nan aghaidh gus mu dheireadh an do rinn e suas iuntann gun gnothuch a bhi aige riu tuilleadh. Chaidh e dh' ionnsuidh nan sagairtean agus thuirt e riu—Tha sibh ag iarraidh cothrom Iosa a ghlacadh 's a chomunn a sgaoileadh, ciod a bheir sibh dhomh-sa ma liubhras mi dhuibh e? Dh' fhàg Iudas na sagairtean ag radh ris fein, Is beag deich buinn fhichead airgid ach is e sin na tha agam an diugh airson mo shèothrach fad dà bhliadhna. Fhuair e bristeadh duil ann an Iosa, agus eadar sin

agus gaol an airgid agus gamhlas do chuid de na h-abstoil eile, chaidh e mach agus rinn e ar gnìomh oillteil a chumas 'ainm air chuimhne gu brath. Chuir na mìltean o'n latha sin gus an diugh a' cheart ghnìomh an ceill, agus tha iad cho ciontach ris-san, ged a tharruing esan aire an t-saoghail thuige a chionn gu'n do rinn e an eucoir an aghaidh neach aig a bheil ainm os cionn gach ainm.

Ma tha e duilich a thuigsinn carson a bhrath Iudas an Slanuighear, cha'n'eil e ni's usa a thuigsinn carson a thagh an Slanuighear esan gu bhi 'na Abstol. Am b'aithne do Iosa an seorsa duine a bha ann m'an do thagh se e? Tha facal no dha anns an Tìomnadh Nuadh a tha 'g radh gu'm b'aithne, agus dh'innis e do na h-abstoil, roimh laimh, gu'm brathadh fear dhiubh e. An do thagh e Iudas, mata, le comhairle shuidhichte, chum gu'n deanadh e an gnìomh ole so? Cha ghabh sin creidsinn, ach ged nach urrainn sinn a' bheag a radh air cuspair cho dorch a so, no inntinn Dhe anns a' chuis a thomhas, faodar dà ni co dhiu a chur sìos mar fhirinn—nach do thagh Iosa an deisciobul so chum buaireadh a chur 'na charamh, agus nach robh ceilg sam bith am beachd Iudais an uair a thoisich e air Iosa a leantuin. Ach ciod a theirear ri briathran an abstoil Eoin—*B' aithne do Iosa o thus co an ti a bhrathadh e, agus, nach do thagh mi sibh agus tha fear agaibh 'na dhiabhul.*

'Nuair a fhreagair Iudas a ghairm a fhuair e o Iosa, cha robh fios sam bith aige fein ciod a bha air thoiseach air, 's cha mhò a bha amharas aig a chompanaich nach robh e freagarrach air son na ministreilachd. Bha e a' cheart cho gealltanach ri aon eile am measg nan abstol, ach leig e dheth a bhi furachail agus cha do ghleidh e gu curamach an ni a fhuair e. Bha e coltach ri iomadh neach eile a fhuair gairm Dhe ann an laithean oige, agus a thoisich air obair na rioghachd gu h-eudmhor agus gu dìleas, ach dh'fhas drisean an t-saoghail suas 'na chridhe agus thachd iad a bheatha spioradail. Bhuineadh Iudas do'n t-seorsa dhaoine do nach 'eil e gu na'curra furasda an saoghal uile a threigsinn air sgath Chrìosd, an seorsa aig a bheil aon chas daonnan a' sìghe anns an rioghachd agus a' chas eile a' mùigh. Dh'fheuch e ri seirbhis a dhèanamh do dhà mbaighstir, agus chaill e anam anns an oidhirp. Chuireadh e crìth ann am feoil Iudais nan innseadh duine dha aig tus a thoiseachaidh gu'n robh an latha a tighinn

anns an reiceadh e a Mhaighstir airson deich buinn fhichead, ach cho do ghleidh e a chridhe gu curamach agus thainig an latha anns an do bhrosnuich sannt is fuath is gamhlas e gu Mac an duine a thoirt thairis do lamhan a naimhdean.

Pheacaich e an aghaidh an t-soluis. Fo bhuaidh teagasg is companas Chrìosd dh'abuich naomhachd ann an cridhe Pheadair is Eoin. Dh'eirich iad suas gu neamh. Fhuair Iudas an cothrom ceudna agus thuit e sìos do'n t-slochd. An aite naomhachd, dh'abuich searbhadas is fuachd is farmad is guin 'na chridhe. Dh'iarr faidhean is naoimh an t-seann chumhnanta na nithean a chunnaic Iudas fhaicinn agus cha 'n fhaear leo iad. Ach ged a chunnaic a shuilean sa an solus o neamh, ghradhaich e an dorchadas agus rinn e gnìomharan an dorchadais. Sheas e aig geata neimh ach thionndaidh e air falbh agus chaidh e d'a ionad fein. Ged nach d' thug esan rabhadh do Chrìosd thug Chrìosd rabhadh dhasan. Chunnaic e an cunnart anns an robh e, b'aithne dha an t-ole air an robh e a' enuasachadh, agus thug e rabhadh dha ann am briathran nach tuigeadh each ach a dh' fhaodadh Iudas fein a thuigsinn. Ach chruadhaich Iudas a chridhe agus cha 'n eisdeadh e. An sin leig an Slanuigheir leis, agus chaidh mac an sgrios d'a aite fein.

AM FOGHAR.

Ann an cuid de sgìreachdan, tha e 'na chleachdadh latha buidheachais a choimhead aig deireadh an Fhoghair. Bu mhaith nam biodh a' leithid sin de latha, air a choimhead leis gach coimhfhional 'san eaglais. Tha e iomchuidh gu'm biodh cothrom air a thoirt do'n t-sluagh, pairt a ghabhail ann an seirbhis bhuidheachais airson an fhoghair, co-dhiu a ghabhas sin deanamh air Sabaid no latha seachduinn. Tha e freagarrach gu'm moladh daoine Dia airson cinneas na taimh-aunn, cho mhaith 'sa mholas iad E, airson throcairean eile. Tha Esan a' riaghladh anns an t-saoghal nadurra mar anns an t-saoghal spioradail, 's chithear a chumhachd 's a mhaithneas air an achadh-bhuana mar a chithear iad 'san teampull. 'Nuair a choisich an Salmaidair thairis air achaidhean Iudah, o chionn còrr is dà mhìle bliadhna, 's a chunnaic e iad air an comhdachadh le pailteas Dhe, sheinn e'n t-oran—

An talamh tha thu fiosrachag,
'S 'ga uisgeachadh gu reidh,
Le abhainn Dhe ta làn do'n uisg'
Trom beartach ni thu e.
Dhoibh arbhar tha thu deasachadh,
Le d' fhreasdal caomha fein;

'S ag uisgeachd le pailteas mor
 Nan iomairean gu min
 Mu'n bhliadhna coron tha thu cur.
 Le d' mbaithreas fein, a Dhe,
 Tha saill a' sìleadh anns gach àit.
 O d' cheumamaibh gu reidh.

Is e Dia a bheir fàs is toradh. Tha maithreas Dhe mar gu'm biodh abhainn mhor a' ruith troimh 'n t-saoghal, ach tha 'n abhainn a' ruith cho cinnteach 's nach 'eil sinn a' gabhail suim dhi. Ged tha 'n fhuaim 'nar cluasan, cha chluinn sinn i, 's ged tha i 'dol seachad air ar dorsan, cha 'n fhaic sinn i. Tha earrach is foghar, samhradh is geamhradh, fuachd is teas, grian is gaoth, a' tighinn cho cinnteach 'nan àm fein, 's ag oibreachadh toil an Uile-chumhachdaich cho seimh, reidh, ordail, 's nach 'eil iad a' cur ioghnadh sam bith oirnn. Tha sinn a' tuit-eam 'nar cadal air chor 's nach leir dhuinn an lamb thrèun, 's an inntinn ghlic, 's an cridhe gradhach a tha air chul laghannan Naduir. Tha feum againn uile air an ur-nuigh a radh gach latha—*Fosgail mo shuilean chum 's gu'm faic mi do ghloir.* Tha Dia anns an t-saoghal an diugh mar a bha e ann an laithean an t-Salmadair. Cha d' fhag Esan an saoghal 'n uair a shiubhail Maois. Tha e fhathast a' marcachd air sgiathaibh na gaoithe, 's nan robh clais-eachd againne, chluinneamaid fuaim 'im-eachd. Is e Esan a tha 'deanamh an t-saoghail maiseach, 's a' crunadh na bliadhna le pailteas. O gach achadh buana ann an àm an Fhoghair tha 'n guth a tighinn 'gar u-ionnsuidh—*Feuch tha mise maille ruibh.* Tha gach dias a chromas a ceann le cudthrom a toraidh ag innseadh dhuinn nach do dhìchuimhnich ar n-Athair air neamh a chlann a tha air an talamh. Tha Fhacal-san cinnteach, 's cha teid E 'n cois a gheallaidh.

Tha am Foghar a' teagasg iomadh leasan dhuinn, ach tha e gu sonruichte ag gairm oirnn an Tighearn a mholadh. Tha sinn uile deas gu bhi gearan, 's ma's fìor na theirear, cha 'n 'eil daoine air thalamh cho gearanach ris na tuathanaich. Is iomadh uair a chuala sinn o'n thainig a' bhliadhna, nach robh ri bhi ann ach foghar bochd, 's nach biodh biadh ri fhaotainn do dhuine no do bheathach. Ach nam biodh faighidinn aig daoine, chitheadh iad gu'n tig gach ni 'na àm fhein. Ciod a's fhiach ar creidimh ma bheir fras Iuchair air falbh e. Cha do chuir an gearan cruach a bharrachd riamh 'san iodhlainn. 'Nuair a bhios an t-eudochas a' faotainn lamh an uachdar oirnn, cuimhnicheamaid ciod a thuit aon de na faidhean.

Chaidh ged nach toir crann fige blath,
 'S nach fas air fion-chrann meas
 Saoth'r a' chroinn-olaidh ged a threig.
 'S fas dèis gun bbi air slios.
 Gach treud o'n mhainnir ged a bhual
 Grad fhuathas 'nuair nach saoil:
 Greigh ged nach d' fhag an t-Earrach cruaidh
 No b' air uachdar raoin.
 Gidheadh 'san Triath bidh mise ait,
 Is ni mi uail 'na ghradh
 Mor aoibhneas ni mi ann am Dhia
 'Se Dia mo shlaint' gu brath.

A dh'aindeoin ciod a their daoine, is e an inntinn 's an spiorad sin a bheir buaidh air an t-saoghal. Cha 'n 'eil an gearan maith, ach ni spiorad na taingeachd beatha duine maiseach, 's ni e chridhe 's a cheum aotrum. Ann an aon de sgrìobhaichean nan Rabbis Iudhach, tha e air a radh, gu bheil dà sheorsa ainglean ann—ainglean airson seirbhis, 's ainglean airson molaidh. Tha na Rabbis fhein ag radh gur h-e na h-ainglean molaidh a's airde, 's nach 'eil e air a cheadachadh dhaibh Dia a mholadh dà uair. 'Nuair a thogas an t-aingear a guth ann an laoidh molaidh, 's a sheinneas i cliu an Ti a's airde, tha i a' crìochnachadh a beatha, tha i a' sìoladh a mach a bith—oir rainig i iomlanachd, 's choimhlion i rùn Dhe a bh' aige 's an amharc 'nuair a thug e dhith beatha. Cha 'n 'eil ann ach aon de sgeulachdan faoin nan seanairean, ach tha chrìomag so de 'n fhirinn ann—gu bheil duine 'g eiridh gu iomlanachd beatha, 'nuair tha 'chridhe air a' lìonadh le spiorad a' mholaidh. Bhiodh am Foghar na shacramaid dhuinn uile, nan duiogeadh e annain taingeachd, 's nan tugadh e oirnn seinn o'n chridhe—

O m' anam beannaich fein a nis
 Iehobhah mor do Dhia,
 Na dìchuimhich na tiodhlacan
 A dheanuidh dhuit an Triath.

Ann an seirbhis bhuidheachais an fhoghair bu chòir dhuinn na bochdan a chumhneachadh. Cha 'n 'eil doigh eile anns an fhearr a's urrainn dhuinn ar taingeachd a nochdadh. Tha 'n doigh sin taitneach do Dhia. Bhiodh e gle nàrach, nam biodh ar cridheachan cruaidh, 'nuair tha ar saibhlean làn. Cha toigh le Dia an spìocaireachd. Cha d' thainig duine riamh gu bochdainn, le bhi euideachadh nam bochd. Is toigh le Dia cridhe farsuinn agus lamh fhialaidh. Ged a dh' fhaodas gu leor de theachd an tìr a bhi againne, tha na mìltean air a bheil an t-acras. 'Nuair a stadas na Crìosduidhean do bhi caoimhneil ris na bochdan, caillidh an diadhaidheachd a maise. Cuimhnicheamaid trocair 's bitheamaid bàigheil.

BAISTEADH IOSA.

Bhaisteadh e le h-Eoin ann an Iordan.—
Mare I. 9.

Is e an obair a rinn Eoin a' Bhaistidh a' cheud ni a tha Mare ag ainmeachadh anns an t-soisgeul a sgrìobh e. Cha 'n 'eil e furasda mend no luach na h-oibre sin a thomhas, oir as eugmhais an treabhaidh a rinn Eoin, bhiodh an talamh anns an do chuir Iosa siol na rioghachd na bu chruaidhe no bha e. Aig an àm ud bha an duthaich uile 'na huidhe ann am marbhantachd spioradail, bha an sluagh is aodhairean an t-sluaigh soeruichte air an deasgainibh, agus cha robh am fuigheall a bha feitheamh ri sòlas Israeil ach beag. Ach chuir Dia ann an cridhe Eoin a ghuth a thogail agus an sluagh a ghairm gu aithreachas, agus sheulaidh e a shearmonachadh le cumhachd an spioraid naoimh air chor agus gu'n d'eisd tìr Iudea uile ris agus gu'n deachaidh fuaim na h-obair bheannaichte a bha dol air a h-aghaidh aig Iordan a mach o cheann gu ceann de'n duthaich. Chualas cadhoin ann an Galile mu'n dùsgadh mhòr ud agus thog moran òrra gu Iordan, cuid dhiubh, a chionn gu'm bu mhaith leo fhaicinn le'n suilean na nithean iongantach a chaidh innseadh dhaibh, agus euid eile, a chionn gu'n robh spiorad an Tighearn a' stri riu agus gu'n robh ionndrainn bheo air Dia air a dhùsgadh 'nan cridhe. Am measg na feadhnaich a dh'fhalbh a Galile bha buidheann de ghillean òga, agus am measg nan gillean òga sin bha Iosa, an neach d'an robh Eoin a' toirt fianuis do'n t-sluaigh, ged nach robh fios aige fein air aig an àm. Cha 'n 'eil na soisgeulaichean ag innseadh ciod a thachair an uair a rainig Iosa Iordan, no ciod an comhradh a bha eadar e fein is Eoin. Tha iad samhach mu iomadh rud air am bu mhaith leinn fios a bhi againn.

Mur biodh againn ach an soisgeul a reir an abstoil Eoin theireamaid nach faca am Baisteach eadar dhealachadh sam bith eadar Iosa agus na feadhainn eile a thùm e anns an uisge gus an do thàrling an Spiorad naomh air mar choluman. Ged nach eil e 'ga radh air a cheann, faodar a thuigsinn gu'n robh an t-abstol Eoin an duil nach do thuig am Baisteach co a bha aige gus am facas an air a cheann, faodar a thuigsinn gu'n robh an t-abstol Eoin an duil nach do thuig am

Baisteach co a bha aige gus am facas an Spiorad a' tearnadh air Iosa agus an eualas an guth o neamh. Ach tha na soisgeulaichean eile ag innseadh dhuinn gu'n do thuig am Baisteach co e Iosa roimhe sin, agus gu'n d'fhuair e sealladh air glòir a' Mhessiah m'an deachaidh e sìos idir do'n uisge, oir thubhairt e, *Tha feum agamsa a bhi air mo bhaisteadh leatsa, agus a bheil thusa a' teachd a m' ionnsuidh-sa?* Ciod a thug air Eoin a' Bhaistidh sin a radh, agus ciamar a fhuair e fios air naomhachd Iosa, agus carsen a shaoil e nach robh e freagarrach dha pàirt a ghabhail ann am baisteadh aithreachais? Cha robh duine beo anns an là ud anns an robh Eoin a' baisteadh a thuig gu'm b'e Iosa mac Dhe no chunnaic mòrachd na diadhachd ann, oir cha robh e fathast air fhoillseachadh dhaibh, agus cha b' aithne dhaibh e ach mar ghille òg a bhuineadh do Ghalile agus a bha eudmhor a thaobh rioghachd Dhe. Ach mur do rainig am Baisteach fathast air diadhachd Iosa, thuig e gu soilleir gu'n robh Iosa na b' fhaide air aghaidh ann an nithean spioradail no bha e fein, agus gu'n robh e air a sgeadachadh le maise na naomhachd. Is e sin a thug air a radh gu'n robh e na bu fhreagarraiche gu'm baisteadh Iosa esan seach gu'm baisteadh esan Iosa. Ciod am bonn a bha aige airson na baraile sin?

Tha euid de dhaoine an duil nach b'e so a' cheud uair a thachair an dìthis air a cheile, agus gu'm faca Eoin ciùine is irioslachd is naomhachd Iosa am feadh 's a bha e fathast a' comhnuidh an Galile ann an tigh 'athar. Bha cairdeas dhuth eadar an dà theaghlach, agus faodaidh e bhith gu'm biodh iad a' dol a dh'amharc a cheile aig amannan, agus gu'm biodh iad a' faicinn a cheile an drasd 's a rithist aig na feiltean ann an Ierusalem. Ma tha so fìor, tha e furasda gu leor a thuigsinn ciamar a fhuair Eoin eòlas air a' ghne duine a bha ann an Iosa. Bha inntinn Eoin fein o 'òige air a toirt suas leis na nithean a bhuineadh do'n t-saoghal spioradail, agus ma bha seanchas aige ri Iosa uair sam bith mu na nithean sin, chitheadh e anns a' mhionaid gu'n robh gliocas is cumhachd an spioraid air a ghiulan, agus gu'n robh e a' comhnuidh ann an gradh Dhe agus ann an co-chomunn an Spioraid naoimh. Cha 'n 'eil so a reir briathran an abstoil Eoin, oir ged nach eil e 'ga radh air a cheann, tha Eoin a' labhairt

mar gu'm biodh e ciallachadh nach d'aithnich am Baisteach Iosa an uair a choimnich iad aig Iordan. Mur d'aithnich, feumaidh nach faca iad a cheile riamh gus an la ud. Ach faodaidh gur h-e a tha an t-abstol a' ciallachadh nach d'aithnich e Iosa *mar am Messiah*, ged a bha eolas aige air mar dhuine.

Tha cuid eile an duil nach e an roinn-eolas a bha aig Eoin air caitheamh beatha is naomhachd Iosa a thug air am facal ud a radh, ach coslas na diadhaidh-eachd a bha air aodann an duine òig an uair a chaidh e sìos do'n uisge. Tha iad ag radh gu'n do las aodann le gloir nan neamh agus air do Eoin iomhaigh nan ainiglean fhaicinn air, dhuais iongantais is eagal 'na chridhe agus thuirt e nach robh e freagarrach do dhuine peacach mar bha e fein baisteadh an aithreachais a fhrithéaladh do neach air an robh coslas cho naomh. Faodaidh e bhith gu bheil tomhas beag de 'n fhìrinn anns a' bheachd so, ged nach eil iadsan aig a bheil e ach a' labhairt mu thuaiream agus 'g a dhealbh a mac-meamna an inntinn, oir cha 'n 'eil na soisgeulaichean ag radh gu'n robh solus dealrach no aogas iongantach sam bith air aodann Iosa aig an àm. Ach gabhaidh e creidsinn gu'n robh maise na naomhachd 'na aodann aig uair a bhaistidh. B'e sin uair cho soluimte 's a bha 'na bheatha, oir thainig gairm an Athar thuige agus bha e air bheul e fein a choirigeadh, corp is spiorad, do sheirbhis Dhe is dhaoine. Thainig e gu Iordan chum a bhòidean iocadh do Dhia, agus air dha dearbhachd fhaotainn air toil is rùintean Dhe, bha a chridhe air a lionadh le sìth is gairdeachas, agus faodaidh gu'n gabhadh sin aithneachadh air 'aodann, oir is e an t-aodann sgàthan an anma.

Tha cuid eile an duil gu'n robh e mar chleachdadh aig Eoin a bhi ceasnachadh na feòdnach a dh'iarradh air am baisteadh feuch an robh iad a' tuigsinn ciod a bha an t-ordugh a' ciallachadh, agus feuch an robh aithreachas slàinteil air a dhusgadh anna; agus tha iad ag radh gur h-ann o chomhradh 's o cheasnachadh de'n t-seorsa sin a fhuair e ann an dlùths ri inntinn Iosa, 's a thuig e nach robh feum aige air aithreachas a chionn nach do pheacaich e riamh 's gu'n robh e neo-lochdach anns gach ceum. Ach ciod air bith an doigh anns an d' fhuair Eoin eolas air naomhachd Iosa, bhual amharus e nach biodh ann dhasan ach dalmachd Iosa a bhaisteadh. Thainig e a steach air inntinn, mar an ceudna, nach biodh anns an t-seorsa baistidh a bha esan a' deanamh ach ordugh gun bhrìgh do leithid Iosa. B'

ann gu baisteadh an aithreachais a ghairm e an shuagh, agus bha an t-ordugh 'na shamhladh air maithneas peacaidh, ach ciod am feum a bhiodh anns an ordugh do neach nach do pheacaich riamh? Air an aobhar sin, ghabh Eoin iongantais an uair a chaidh Iosa sìos do'n abhainn, agus tharruing e air ais o'n ordugh a fhrithéaladh dha, ach thuirt Iosa ris, Leig do'n chuis a bhi mar so a nis, oir is iomchuidh dhuinn gach uile fhìreantachd a choimhlionadh.

Cha 'n 'eil e furasd a radh ciod an dearbh ni a bha Iosa a' ciallachadh leis an fhacal *is iomchuidh dhuinn gach uile fhìreantachd a choimhlionadh*, ach cha ruigear a leas a ghabhail anns an t-seadh gu'n robh e mar fhiachaibh air Crìosd uile orduighean an lagha a choimhead a chionn gu'n do rugadh e fo'n lagh. Tha cuid de dhiadhairean a' gabhail an fhacail anns an doigh sin, ach ged a thug Iosa urram do lagh Mhaois agus a lean e ann an tomhas mor cleachdanna nan athraichean, chaidh e, mar an ceudna, calg dhìreach an aghaidh nan cleachdanna sin an uair a bha e faicinn nach robh feum anna. Labhair e, air uairean, mu chuid de ghnathannan an lagha 's de chleachdanna nan athraichean ann an doigh a chuir namhas air a luchd eisdeachd. Bha na briathran a labhair e mu'n t-Sabaid ionnan dhaibh ri toibheum. Thuirt e gu'n robh iad a' deanamh iodhal de'n latha naomh, agus thug e saorsa d'a dheisciobuil o na cuibhrichean leis an do cheangail na sgrìobhaichean iad a thaobh coimhead na Sabaid. Air an doigh cheudna, chaidh e an aghaidh nan sgrìobhaichean a thaobh trasgaidh, a thaobh urnuigh, a thaobh nigheadh lamh, agus a thaobh an riaghailtean mu bhiadh toirmisgte is ionadan naomha. Ann an aon fhacal, thuirt e ri gu'm faodadh neach uile ghnathannan an lagha a choimhead, agus gun tairbhe sam bith a bhi ann dha.

Tha sinn an duil, air an aobhar sin, nach ann air ghaol umhlachd a thoirt do litir an lagha no air ghaol deanamh mar bha daoine eile a' deanamh a dh'iarr Iosa baisteadh air Eoin, ach a chionn gu'n robh e a' faireachduinn gu'm biodh buannachd anns an t-sacramaid ud d'a anam fein. Anns an obair bheannaichte a bha dol air a h-aghaidh aig Iordan chual e guth Dhe ag radh ris gu'n d' thainig lànachd na h-aimsir 's gu'n robh an duthaich deas airson na minist-reileachd a thainig esan a choimhlionadh. Labhair guth o neamh 'na chridhe ag iarraidh air a chairdean 's a dhachaidh fhagail air sgàth rioghachd Dhe, agus air dha a bhòidean iocadh do Dhia gu'm biodh e dil-

eas do'n ghairm a thainig 'ga ionnsuidh, bu mhaith leis faireachduinn a chridhe a nochdadh le comharra follaiseach air chor-eigin. Tha fios againn uile, bho fhiosrachadh ar beatha fein, gu bheil e 'na chuideachadh spioradail dhuinn sinn fein a cheangal ri ar bòidean le comharra follaiseach, agus air an doigh cheudna faodar a radh gu'n robh e 'na shòlas do Iosa baisteadh fhaotainn o lamhan Eoin a chionn gu'n robh an t-ordugh sin 'na shamhladh follaiseach air an tiomnadh a bha e a' deanamh air fein do Dhia. Ach ged is ann a neartachadh a chridhe 's a thoil fein agus a dh'ìocadh a bhòidean do Dhia a chaidh Iosa sìos do dh'uisge Iordain, bha a bhaisteadh 'na chomharra do'n t-saoghal cho cinnteach 's a bha e 'na chuideachadh d'a anam fein. Bha e 'na chomharra gu'n do ghabh Dia ri obair Eoin, bha e 'na chomharra gu'm b'è Iosa am Messiah, agus bha e 'na chomharra gu'n saoradh am Messiah a shlugh le bhi air aireamh am measg nan ciontach agus an cor 's an staid a ghabhail anns gach ceum.

Tha an soisgeulaiche Lucas ag radh gur h-ann am feadh 's a bha Iosa ag urnuigh, an deigh a bhaistidh, a dh'fhosgail neamh 's a thuirling an Spiorad air 's a chualas an guth, Is fusa mo mhac gradhach anns a bheil mo mhor thlachd. Is e Iosa is Eoin a mhain a chual an guth 's a chunnaic an sealladh ud. Ma bha an sluagh a làthair, aig àm a Bhaistidh, cha'n 'eil e coltach gu'm faca no gu'n cual iad na nithean air a bheil na soisgeulaichean a' deanamh ionraidh. Nam faca iad an comharra miorbhuileach a chunnaic Eoin, faodar a bhi cinnteach gu'n labhradh mìle teanga ùime agus gu'm biodh an rud air a sgaoileadh o cheann gu ceann de'n duthaich. Ach cha do rinn iad sin, air an aobhar nach faca 's nach cual iad dad iongantach, 's nach robh anharus sam bith aca gu'm be Iosa a Galile am Messiah. Ged a bha Crìosd air thalamh sia seachdhuinnean an deigh 'aiseirigh agus a bha e gluasad am measg dhaoine, cha'n fhaca 's cha d' aithnìich neach e ach *creidmhic* a mhain, agus tha e coltach nach b'urrainn an *saoghal* a phcarsa ghlormhor fhaicinn ged a bha e mu choinneamh an sùl. Air a' cheart doigh, bha suilean is chuasan na mor chuideachd aig abhainn Iordain air an gleidheadh air chor 's nach faca 's nach cual iad na nith-ean ard is iongantach a bha air an taisbeanadh do Iosa 's do Eoin. Is ann rìusan gu sonruichte a bha Dia a' labhairt, agus bha feum aca le cheile air misneach is comhfhurtachd aig an àm. Bha feum aig Eoin air, oir bha an obair a thug Dia dha

ri dheanamh mar roimh-ruithear an impis a bhi crìochnaichte, agus bha feum aig Iosa air, oir bha e air bheul 'aghaidh a chur air an t-slighe a bha treorachadh gu Callhari. Bha na comharra a chunnaic e anns na neamhan 'nan dearbhadh do Eoin gu'n do sheulaich Dia searmonachadh an aithreachais a rinn e, agus gu'n robh an rabhadh a thug e do'n t-sluagh mu theachd a' Mhessian fìor. Dh'fhaodadh e a radh mar thuirt Simeon—Leig le d' sheirbbhis-each a nis imeachd ann an sith, oir chunnaic mo shuilean do shlaointe. Bha na comharra an nd' 'nan dearbhadh do Iosa gu'n d' thainig 'uair, agus gu'm bu mbithich dha a thoil 's a chridhe a neartachadh air son na comhraig. Dh'ìoc e a bhòid do Dhia agus choisrig se e fein, corp is anam, do sheirbbhis an Athar. Ghabh Dia ris an tabhartas a thairg Iosa dha cho toileach, agus dh'ung se e le spiorad na seirbbhis 's na cumhachd mar bha e cheana air ungadh le spiorad na seirce 's na naomhachd.

SEANN CHUNGAIDHEAN.

Bha sinn a' leughadh o chionn ghoidh leathar a tha toirt cunntas air staid na duthcha anns an ochdamh linn deug, agus ma's fìor na leugh sinn, dh'fhaodadh na daoine a bha beo anns an linn ud a radh mar thuirt an diadhair Marc mu neach eile, gu'n d' fhuiling iad moran o iomadh leigh agus nach b'fheaird ach gu'm bu mhisd iad na cùngaidhean a fhuair iad. Tha amharus againn nach biodh daoine eadhoin an diugh fhathast cho toileach air na stuth-annan a thairgeas lighichean dhaibh a chur 'nan goile nam biodh fios aca ciamar a tha na cùngaidhean sin air an deanamh suas, ach tha dochas againn nach 'eil iad a' cur annta na nithean oillteil 's na creutairean mosach anns an robh mìread creidimh aig na seann lighichean. Bu shuarach do dhùine cupan fala a bhi air a leigeil as—ged a bha sin dona gu leor—seach làn spàine a chur 'na ghoile de shalachar eich. Ann an leabhar dotaireachd a bha air uisneachadh leis na lighichean a b' ainmeile an Duneideann, thatar a' leughadh gur h-iad so na nithean a bhiodh iad a' cur anns na cùngaidhean leighis, eanchainn nathrach, mionach figheadair, glothagaich is seagain, geir ghobhar is fuil mhuc, losgannan is seilcheagan, salchar each is pheagagan, daolagan is enuimheagan agus burraghlas eile de'n t-seorsa sin. B'è an leigheas a bha aca airson na caitheamh, "seilcheag air a bruich ann am bainne," agus airson na buidhich, "baoiteagan air an

rostadh 's air am measgadh le luibhean searbha."

Ann an leabhar a sgrìobh fear siubhail d' am b' ainm Martainn mu 'n Ghaidhealtachd aig toiseach na h-ochdamh linn deug, tha e tigh'nn thairis air cuid de'n eolas-leighis a bha cumanta am measg an t-shuaigh. Cha robh na lighichean ach gann, ach cha robh ionndrainn orra a chionn gu'n robh seann daoine is seann mhnathan anns gach baile aig an robh fios cìod a bu choir a dheanamh anns gach seorsa tinneis. Gheibheadh iad an sgrùileach eolais so o na seann daoine a chaidh romhpa, agus ma bha iad beachdail is tuigseach, cha 'n'eil teagamh nach biodh an stòr a' fas o linn gu linn. Bha iad gu sonruichte beachdail air luibhean agus cha mhor gu'n robh luibh a' fas as an talamh nach robh air a' cur gu feum air chor-eigin leo—an luibh nach deanadh burgaid dheanadh i plàsd. Bha na seann daoine a' creidsinn gu bheil luibh air chor-eigin a ghabhas faotainn air son gach galair d'a bheil mac an duine buailteach—deanntag is sealbhag, biolair is bealaidh, lus nan cluas is lus nan enamh, cluas liath is lus a' chraois—b'aithne dhaibh a' bhuaidh shonruichte a bha anns gach aon dhiubh sin.

Is leigheas air gach tinn

Creamh is im a' Mhaigh.

Bha meas mor aca air an *eala-bhi*. B'e sin an lus

Ann am faigheadh an leigh liath

Furtach fiach do chreuchd 's do leon.

Bha fear anns na h-Earadh a b' abhaist a bhi faicinn thamhasg is uamhasan eile na h-oidheche, ach air dha an eala bhi fhuaigheal r'a leine, cha 'n'fhac e tamhasg riamh tuilleadh. Theirear gu bitheanta lus Chalum-cille ris an eala-bhi, oir b'e so roghainn Chalum-cille am measg uile lusan na talmhainn.

Luibh Chalum-cille, gun sìreadh gun iarraidh,

Ma 's deoin le Dia, cha bhàsaich mi nochd.

Bha seann mhnathan na Gaidhealtachd a' creidsinn nach gabhadh rud a b' fhearr a thoirt do leanabh an deigh a bhreith no sùgh an uinnsinn. Chuireadh iad an dara ceann de dh'uinneann ùr anns an teine, agus am feadh 's a bha e losgadh, dh'eireadh an sùgh a dh'ionnsuidh a' chinn eile 's ghlacadh iad dileag dheth ann an spàin agus chuireadh iad ann an corp an leinibh e. Ma choir nathair a fiacalan ann am feoil duine, b'e an aon leigheas aca, duilleagan is bàrr an uinnsinn a shuathadh ris an lot. Tha e coltach nach toigh leis an nathair an t-uinne-seann, oir tha seann fhacal ag radh

Theid an nathair troimh theine dearg
Mu'n teid i troimh dhuilleach an uinnsinn.

Air son casg fala, cha robh lus sam bith a b' fhearr no an earr thalmhainn, agus chuala sinn o chionn ghoirid gu'm bi daoine coir a's aithne dhuinn ann an gleann fàsail a trusadh na luibh so anns an t-samhradh air eagal gu'n tig driad-fhortan orra anns a' gheamhradh, an uair nach gabh i faotainn.

Mu robh cailleag cho boidheach 's a bu mhaith leatha, cha robh aice ach an lus *sail-cuaiche* a shuathadh r'a h-aodann agus thigeadh dreach eile oirre.

Sail cuaiche is bainne ghobhar

Suath ri d' aghaidh

'S cha 'n'eil mac rìgh air domhan

Nach bi as do dheigh.

An uair a thigeadh an cnatan air Iain Chaimbeul, ciobair a bha anns na h-Earadh, rachadh e mach anns an fhairge a dh'ionnsuidh na h-amhach, rachadh e an sin do'n leataidh gun aodach a chur dheth, chuireadh e dheth fallus mar gu'm biodh atha-cheilpe, agus am maireach, cha bhiodh sgeul air a' chnatan. Ach feumaidh gu'n robh bodhig laidir aig Iain, agus cha 'n'eil sinn a' comhairleachadh d'ar luchd-leughaidh an leigheas so air a' chnatan fheuchainn. B' fhearr dhaibh a dheanamh mar a bhios bodaich Ghlinn Urchadainn a deanamh an uair a thig casdaich orra:—

Dileag drama am bhroinn

Is geir feidh air mo bhuinn

Is suarach fuachd is sìataig leam.

Bha an leigheas a bha aig na seann daoine air a' bhuidhich a' cheart cho gàbhaidh ri leigheas Iain Chaimbeil air a' chnatan. Ruisgeadh iad an duine tinn agus thigeadh iad m'a cheann 's m'a choluinn soitheach an deigh soithich de shàile fuar. Chunnaic sinn le 'r suilean fein an leigheas so air fheuchainn aon uair, ach mur do leighis e cha do mharbh e co dhiu. Ann an Uidhist b'e an leigheas a bha aca air an lònuidh blonag buna-bhuachaille a shuathadh ris a' ghoirt, agus thatar ag radh gu bheil saill an eoin sin fada m' fhearr airson chreuchd no saill eun eile. B'e an leigheas air an triuthaich bainne capaill ol a spàin chrithinn. Ma chreidear cuid de na facail a bha aig na seann daoine tha leigheas ann am bainne ghobhar nach eil ann am bainne eruidh. Ach ged a bha iad am beachd gu'n robh leigheas air gach tinneas, cha leighseadh iad an t-aog.

Cha 'n'eil easlainte gun iocslaint

Ach cha 'n'eil tilleadh air an aog.

AISEIRIGH IOSA.

Esan thog Dia suas air an treas là agus nochd se e gu follaiseach, cha 'n ann do 'n t-sluagh uile, ach do fhianuisean, a thaghadh le Dia roimh-laimh, eadhoin dhuinne, a dh'ith agus a dh'òl maille ris an deigh dha eirigh o na marbhaibh:—
Gnìomhara x. 40, 41.

Tha e 'na chnap-starra do chreidimh moran dhaoine anns an aiseirigh nach facas Iosa an deigh a bhais ach leis na deisciobuil a mhain. B' ann air a' chrann-ceusaidh a chunnaic an saoghal an sealladh mu dheireadh dbeth, agus o'n uair anns an do thaisg Ioseph a chorp anns an uaigh, cha 'n fhacas e riamh tuilleadh leis na saighdearan, no na sagairtean, no na Pharasaich, no le suil eile ach suilean nan deisciobul a mhain.

Dhuisc so amharus ann an inntinnean cuid de dhaoine, air chor 's gu'n abair iad nach 'eil anns an aiseirigh ach faoin sgeul a thog na deisciobuil 'nam measg fein, an dara cuid, a chionn gu'n do shaoil iad gu h-onorach gu'm faca iad e, no a chionn gu'm bumhaith leo an tuilleadh urrainn a thoirt d'a ainm le bhi 'g innseadh gu'n d'thug e buaidh thairis air an uaigh. Their iad gu'n robh e furasda gu leoir do Iosa toirt air an t-saoghal creidsinn gu'n d'eirich e o na marbhaibh na 'n do nochd se e fein do mhuinntir Ierusalem nìle, d'a naimhdean cho mhaith r'a chairdean, do na sagairtean aig nach robh gaol air, do Philat a thug a mach binn a bhàis, agus do na saighdearan a chuir gu bàs e le 'n lamhan. Ach cha do riun e sin, agus their as-creidmhiach gur h-e an reusan nach facas e leis an t-saoghal, nach d'eirich e idir. Ciod an fhreagairt a's urrainnear a thoirt dhaibh?

Facdaidh e bhith nach riaraich ar freagairt inntinnean na feadh nach nach 'eil cheana a' creidsinn ann an aiseirigh Iosa; ach tha sinn an duil gu'n robh aobhar son-ruichte nach facas Iosa leis an t-saoghal an deigh 'aiseirigh. B'e an t-aobhar, gu'n d'eirich e le corp spioradail, agus gu'n robh an corp spioradail sin neo-fhaicsinneach do shuil na feola. Cha 'n e mhain nach b' urrainn do 'n t-saoghal fhaicinn, ach cha b' urrainn do na deisciobuil fein fhaicinn gus an toilleadh e e fein a nochdadh dhaibh. Ged a bha e air thalamh sia seachduinnean

an deigh 'aiseirigh, cha 'n fhaca iad e ach an drasd 's a rithist, agus tha e coltach nach faiceadh iad idir e mur b'e gu'n d'atharraich e buadhan a chuirp, aig amannan, le cumbachd a dhiadhachd, air chor 's gu'm bu leir d'an suilean e. An aite a bhi feoraich carson nach facas e leis na sagairtean 's le muinntir Ierusalem gu leir, is e a' cheist a's coir fheoraich carson a chunnacas e leis na deisciobuil? Bha an corp spioradail leis an d'eirich e aig 'aiseirigh cho neo-fhaicsinneach d'an suilean-san 's a bha e do shuilean chàich, agus bha e cho eu-comasach do Pheadar an Tighearna fhaicinn air dhoigh nadurra 's a bha e do Philat; ach nochd Iosa e fein do Pheadar 's do na deisciobuil eile a chionn gu'n robh e feumail dhaibh dearbhadh cinnteach fhaotainn nach d'thug an saoghal buaidh thairis air, ach gu'n d'thug esan buaidh air an t-saoghal 's air a' bhàs. An uair a chunnaic iad e air a shineadh air a' chrann-ceusaidh, 's a thilg e an deo, thuit iad ann an diobhail misnich; chaill iad an creidimh 's an dochas, agus shaoil iad nach robh dad fodhpa tuilleadh ach tilleadh dhachaidh do Ghalile agus aideachadh gu'n robh iad air am mealladh ann an Iosa. Ach ehleachd esan cumhachd a dhiadhachd chum a chorp spioradail a dheanamh faicsinneach d'an suilean, air chor agus gu'n tuigeadh iad gu'n robh e fathast beo, agus nach d'thainig atharrachadh san bith air, ged a chaidh e troimh gheatachan a' bhàis. Tha dà dhoigh anns am faodadh e e fein a dheanamh follaiseach do shuilean nan deisciobul. Bha e comasach dha buadhan a thoirt dhaibh, car tamuill, nach buineadh dhaibh gu nadurra, agus faodaidh e bhith gur h-e so a tha an soisgeulaiche Lucas a' ciallachadh an uair a tha e'g radh mu 'n dithis a chunnaic e air an t-slighe gu Emmaus, *gu'n d'fhosggladh an suilean* agus gu'n d'aithnich iad e. Ach bha e comasach dha mar an ceudna buadhan a' chuirp nadurra a thoirt d'a chorp spioradail fein, car tamuill, air chor 's gu'm biodh e faicsinneach do shuil feola. Tha sinn an duil gur h-e so a thachair agus nach d'fhuair suilean nan deisciobul comasan ùra sam bith, ach gu'n do chuir an Tighearna a phearsa ghloirmhor fein ann an riochd anns am faiceadh an t-suil nadurra e. Their cuid de dhaoine nach 'eil e furasda na soisgeulaichean a chreidsinn an uair a tha iad ag radh gu'n d'ith Iosa

biadh maille rin an deigh 'aiseirigh. Their iad nach 'eil dreach na firinn air an sgeul a chionn nach h-urrainn feum a bhì aig corp spioradail air biadh is deoch. Tha sin fìor gun teagamh, ach cha 'n'eil còir sam bith aca a radh gur h-ann a riarachadh acrais no a chumail suas a neirt a ghabh Iosa biadh maille ris na deisciobuil. Cha do rinn e sin ach aon uair ré dha fhichead latha, agus rinn se e air *sgath nan deisciobuil*, chum dearbhadh a thoirt dhaibh gur e fein da-rìreadh a bha maille rin, agus nach d'atharraich e. Ged a chuireas e barrachd iongantais oirnn gu'n do ghabh e biadh, no chuireas e oirnn gu'm facas leis an t-suil nadurra e, cha 'n'eil an dara rud, ann fein, dad ni's iongantaiche no an rud eile. Tha e a' cheart cho mìorbhuileach gu'm faiceadh suil nadurra corp spioradail 's a tha e gu'n gabhadh corp spioradail biadh. Is ann a chichn 's gu'n do thoilich Iosa e fein a nochdadh dhaibh, airson aobhar sonruichte, a chunnaic na deisciobuil e am feadh 's a bha e foluichte o'n t-saoghal, agus cha 'n fhaiceadh iad idir e mur b'e gu'n do chleachd e cumhachd a dhiadhachd thairis air buadhan a chuirp fein.

Faodar a radh, mata, gur h-e an t-aobhar nach faca Pilat no na sagairtean no na saighdearan no muinntir Ierusalem Iosa an deigh 'aiseirigh, gu'n d'eirich e le corp spioradail a bha neo-fhaicsinneach do'n t-suil nadurra. Cha bhiodh buannachd ann dha e fein a nochdadh dhaibh air dhoigh mìorbhuileach, oir chuir iad cheana cùl ris agus cha 'n atharraicheadh iad am beachd ged rachadh e thuca o na marbhaibh. Ged a chitheadh iad e, cha 'n abradh iad ach gu'm faca iad a thamhasg, agus, a thaobh creidimh ann fein no 'na obair, bhiodh iad mar bha iad roimhe. Ach bha buannachd ann dha e fein a nochdadh do na deisciobuil agus taisbeanadh a thoirt dhaibh nach d'fhug e do'n t-saoghal. Thagh e iad gu bhì 'nam fianaisean dha, ghabh e moran dragha chum an teagasg anns na nithean a bhuineadh do rioghachd Dhe, agus dh'fhoillsich se e fein gu mìorbhuileach dhaibh an deigh 'aiseirigh chum an teagasg sin a chrìochnachadh agus an creidimh a dhaingeachadh gu'm b'esan da-rìreadh Mac Dhe. Agus tha an t-atharrachadh a thainig orra-san anns an dà fhichead latha a bha e maille rin a' dearbhadh gu soilleir gu'n robh e 'na bhuannachd do'n t-saoghal uile gu'm faca iad le 'n suilean e. Rinn an sealladh a chunnaic iad daoine ùra dhiubh, thuig iad nithean a bha roimhe sin dorecha orra, theich gach teagamh is gealtachd air falbh uapa,

agus thòisich iad air soisgeul na h-aiseirigh a shearmonachadh anns an dearbh aite anns an do cheusadh Iosa, agus an làthair na feadhach a bha ag àicheadh gu'n d'eirich e. B'e creidimh nan abstol ann an aiseirigh Iosa an steidh air an do thogadh an eaglais Chricsduidh.

PÒL IS CORINT.

Is beag nach do bhris eaglais Chorint cridhe Phòil. Bha i 'na h-aobhar carraid dha mar nach robh aon eile de na h-eaglaisean a chuir e air chois. Ach ged a bha muinntir Chorint, an dà chuid, neo-dhleasdanach is dalma, dh'altrum Pòl an eaglais so cho caomhal 's a dh'altrumas banaltrum a clann.

Rainig Pòl Corint anns a' bhliadhna mu dheireadh d'a dhara turus soisgeulach. Bha am baile cho briagha 's gu'n abairteadh ris *reul oirdheire na Greige*. Ach ma bha e a' toirt bàrr air bailtean eile ann am maise is ann am beairteas, bha e mar an ceudna a' toirt bàrr orra ann an aingidheachd. Cha robh duthaich fo'n ghrein nach do thaom a pràbar a steach do Chorint, 's b'e sin a' ghràisg. An uair a rainig Pòl am baile rinn e mar a chleachd e a dheanamh, agus shearmonaich e an toiseach d'a luchd duthcha anns an t-sionagog. Ach cha b'e sear-moin a bha air aire nan Iudhach, 's cha d'fhug iad dha ach eisdeachd fuar. Cha b'e Pòl am fear a chosgadh a chainnt ris na ballachan, agus air dha fianuis a thogail 'nan aghaidh gu'n robh e saor 's am fuil, thionndaidh e ris na cinnich. Tha e coltach gu'n do chreid cuid dhiubh-san, agus ged nach robh an aireamh mor an toiseach bha an eaglais a'sior fhas, agus dh'fhan Pòl maille rin ùine mhaith. Cha b'e sin eaglais nan uaislean. Cha robh anns a' chuid mhor dhiubh ach gaotharain aotrum anns nach robh stòldachd no steidheileachd. Chùm Pòl fein deagh rian orra cho fad 's a bha e 'nam measg, ach an uair a b'fheudar dha am fàgail agus 'aire a thionndadh ri obair eile, thoisich comnsachadh is iorghnuill anns an eaglais a theap bloighean a dheanamh dhith. An uair a dh'fhag Pòl am baile ghabh droch Iudhaich fàth air dol a steach a dheanamh uile agus a thogail droch thuail-eas air. Thoisich iad air a chur mar fhiachaibh air na feadhainn a bha air an iompachadh fo theagasg nach robh ann am Pòl ach ablach searmonaiche, 's nach robh ngh-darra's sam bith aige a bhì labhairt idir a chionn nach faca e riamh Criosd. Thuir

iad nach robh bodhig no teanga abstoil aige, agus nach robh ann ach duine a bha 'ga mhealladh fein 's a' mealladh dhaoine eile. Bha cuid de bhuill na h-eaglais a chreid a' chainnt sin, agus thoisich iad air ainm is nghdarras is teagasg Phòil a chur an snar-achas. Bha so dona gu leoir ach bha sgeul a bu mhiosa aig Apollos r'a innseadh an uair a choinnich e fein is Pòl ann an Ephesus. Dh'innis e dha nach robh an luchd aideachaidh idir faicilleach 'nan caithe beatha 's gu'n robh feadhainn dhiubh a' tuiteam air an ais gu cleachdanan nan cinneach. An aite suipeir an Tighearna a chuartachadh le h-urram is sòluinteachd, bha iad 'g an giular fein ann an doigh mhaslaich, agus chunnacas feadhainn dhiubh aig an t-suipeir naoimh air an daoraich. Dh'fhàs na boir-ionnaich dalna cuideachd agus dh'fheuch iad r'an guth a thogail anns an eaglais. Cha robh rian no stoldachd anns an tigh-aoraidh an uair a chruinnicheadh an luchd aideachaidh comhla, oir bha iad uile deonach air an comasan a nochdadh do na braithrean. Is e thainig as a sin gu'n robh an eaglais air a lionadh le h-uabhar is farnad is ràiteachas. Thuig Pòl gu'n robh cùisean fada cearr agus chuir e roimhe sgrìobhadh a dh'ionnsuidh nam braithrean ann an Corinth, a chionn nach b' urrainn dha aig an àm an t-aite anns an robh e fhàgail. Tha e coltach gu'n d'fhuir e litir bho eaglais Chorint anns an do chuir feadhainn de na creidmhuich an comhairle ris timchioll air rud no dhà a bha cur dragha orra, agus faodaidh e bhith gur h-e an litir sin a thug air Pòl sgrìobhadh thuca cho luath. B' iad so cuid de na ceistean a chuir iad air—A' bheil e ceart do luchd aideachaidh pòsadh? A' bheil staid a' phosaidh 'na ceap-tuislidh do bheatha na diadhaidheachd? Am faod bantraichean posadh a ris? Am faod Crìosduidhean feoil itheadh ma bha am beathach air an robh i air a mharbhadh mar iobairt do dh'iodhal? Am faod Crìosduidhean suidhe aig biadh maille ri cinnich? Am faod mnathan an comhdachd-einn a chur dhiu anns a' choinneamh? Am faod boir-ionnaich labhairt is teagasg anns a' choinneamh? Co am fear a's fearr gibht, esan a shearmonaicheas no esan a nì faidheadair-eachd? Ciod am beachd a bha aig Pòl mu'n aiseirigh? Ciod an seorsa cuirp leis an eirich an duine? Cha'n eil teagamh nach robh na ceistean sin a' cur dragha air inntinnean is coguisean nan Corinthianach, ged a shaoileas sinne an diugh gu bheil iad car suarach. Cha do chord an spiorad anns an do sgrìobh iad ri Pòl, oir chunnaic e gu'n robh iad air

dol air seacharan bho fhallaineachd an t-soisgeil, ach labhair e rintha gu reidh faighidneach agus dh'fheuch e, an dà chuid, ris na duileadasan a bha aca a chur as an rathad agus ri an inntinnean a threorachadh gu nithean cudthromach na beatha spioradail. Ciamar a rinn e sin faodar fhaicinn anns an litir, *I Corint*, litir a tha làn de ghliocas an Spioraid Naoimh.

CRÌOSD IS MOHAMMED.

Air feadh an t-saoghail gu leir tha còmh-rag chruidh a' dol air aghaidh eadar an dà chreidimh so, agus ann an iomadh aite tha e coltach nach e an creidimh Crìosduidh a tha faotainn na buadha. Ma tha luchd leanmhuinn Chrìosd a' fas meagh bhlàth mu aobhar an t-soisgeil agus a' leigeil thairis oidhirp laidir a dheanamh chum an soisgeul a thoirt do na cinnich a tha fathast anns an dorchadas, cha'n e sin do luchd leanmhuinn Mhohammed. Tha iad cho eudmhor air taobh an creidimh 's a bha iad riamh, agus tha iad an diugh a' faicinn toradh an saothrach, oir tha na mìltean anns na h-Innsibh is anns an Afric air an iompachadh leo. Tha e 'na chuis-eagail mar tha creidimh Mhohammed a' fas, cha'n e mhain anns na dnthebannan a tha fo riaghladh nan Turcach, ach, mar an ceudna anns na dluth-channan a tha fo riaghladh Bhreituinn. Anns na h-innsibh an Ear, far an do thogadh bratach Bhreituinn o chionn nan ceudan bliadhna, cha'n eil aireamh nan Crìosduidhean ach beag an coimeas ri aireamh nan Mohammedanach, a tha dol am meud gach latha. Faodaidh sinn an rud a chur ann an doigh anns an glac e suil ar luchd-leughaidh :—

<i>Duthaich.</i>	<i>Aireamh nan Mohammedanach</i>
An Roinn Eurpa,	3, 410, 402
An Asia bheag,	7, 179, 900
Siria,	1, 053, 100
Armenia,	1, 795, 900
Mesopotamia,	1, 200, 000
Arabia,	6, 253, 193
Persia,	8, 880, 000
Afganistan,	3, 982, 448
Na h-Innsean an Ear, ..	62, 458, 077
Ceylon,	248, 040
Russia,	13, 906, 972
China,	20, 000, 000
Africa,	58, 863, 514

Tha luchd leanmhuinn Mhohammed ag aireamh uile gu leir 222,342,599, agus tha 161,060,870 dhiubh sin fo riaghladh dluth-channan a tha ag aideachadh a' chreidimh Chrìosduidh. Mur iompaich na Crìosduidhean iadsan, iompaichidh iadsan na Crìosd-

uidhean. Tha iad a' cleachdadh gach inn-leachd a's aithne dhaibh chum sin a dheanamh, agus cha 'n' eil rud eile 's an t-sealladh aca ach an saoghal uile a chosnadh do Mhohammed.

Is ni brònach e gu bheil na cearnan sin de'n t-saoghal anns an do dhealraich solus an t-soisgeil an toiseach air tuiteam ann an lamhan dhaoine a tha deanamh tàir air ainm Iosa, agus their na Mhohammedanaich gu bheil sin 'na chomharra gu bheil an creidimh Crìosduidh a' call greim air an t-saoghal, agus gu bheil an latha a' tighinn anns am bi ainm Mhohammed air ardachadh os cionn Iosa. Ann an tighean-aoraidh anns an aird an ear anns an cualas roimhe so fonn nan salm is urnuighean air an cur suas ri Dia ann an ainm Iosa, tha luchd aoraidh an diugh a' toirt toibheum do'n ainm naomh agus a' deanamh aoraidh do Mhohammed. Ciod a theireadh an t-abstol Pòl na'n tigeadh e air ais agus na 'm faiceadh e suidheachadh nan duthchannan anns an do shaothraich e? Air na dearbh làraichean anns an d'fhag e eaglaisean Crìosduidh, tha teampuill an diugh air an togail leis na Mohammedanaich, na naimhdean a's guiniche anns an t-saoghal do'n t-soisgeul a shearmonaich Pòl. Cha chluinnear an diugh ainm Iosa anns na h-eaglaisean a dh'ionnsuidh an do sgriobh an diadhair Eoin, Ephesus is Sardis, is Tiatira, is Pergamos is Laodicea. Chaidh an coinnealan atharrachadh as an aite. Tha eadhoin am baile naomh Ierusalem fo riaghladh an Tureaich, agus dluth do'n uaigh anns an do leagadh Iosa, chluinnear an diugh daoine aig a bheil fuath d'a ainm ag aoradh do Dhia nach b'aithne dha-san, agus ag eigheach—Is e Mohammed a mhaire faidh Dhe.

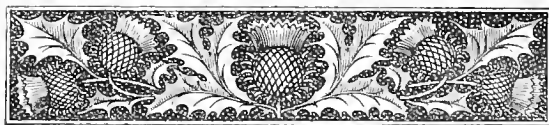
Tha e furasda gu leoir do'n chreidimh Chriosduidh na cinnich bhorb a chosnadh agus an tionndadh o bli ag aoradh do iodhalan a rinneadh le lamhan chum aoradh a dheanamh do'n Dia bheo. Ach ciamar a chosnas an creidimh Crìosduidh luchd-leannmhuinn Mhohammed? Cha 'n' eil iadsan ag aoradh do iodhalan. Tha iad ag aoradh do Dhia ged nach 'eil iad a' gabhail ris an fhacillseachadh a rinn Iosa air an Athair. Aidichidh iad gu'm bu duine maith Iosa, faidh naomh a's airidh air urram mar a's airidh Maois air, ach tha iad làn chinnteach 'nam beachd fein nach robh an solus no an t-eòlas aig Iosa a bha aig Mohammed. Rugadh Mohammed mu shia ceud bliadhna an deigh do Iosa an saoghal fhàgail agus their a dheisciobuil gu bheil an taisbeanadh a thug e dhaibh air Dia ui's ùire no an tais-

beanadh a thug Iosa seachad. Ann an aon fhacal, tha iad a' creidsinn gur h-e na briathran a labhair Dia ri Mohammed am facal mu dheireadh a labhair e ris an t-saoghal. Tha iad ag aicheadh diadhachd Iosa agus eifeachd a' bhais. Tha iad ag aicheadh gu'n d' thainig e o Dhia no gu'n deachaidh e air ais gu Dia ann an doigh sam bith ach mar tha sin fìor mu na h-uile dhacine. Tha Biobull aca dhaibh fein, an *Coran*, leabhar d'a bheil iad a' toirt uiread urrain 's a tha Crìosduidhean a' toirt do 'n Tiomnadh Nuadh. Tha moran frinn ann an creidimh nan Mohammedanach; tha iad am bitheantas 'nan daoine stuama, bidh iad ag urnuigh 's a' trasgadh, tha iad a' feuchainn ri gluasad a reir teagasg a' *Chorain* anns a bheil deagh theagasg mu dhleasdanas 's mu chur airidh an duine, agus tha aonachd anabarrach 'nam measg. An uair a labhras Crìosduidh ri Mohammedanach 's a dh'fheuchas e ri 'iompachadh is e a their an Mohammedanach — Carson a leiginn seachad mo chreidimh fein air son creidimh a's miosa? Tha teagasg anns a' *Choran* a's gloine na teagasg do Bhiobuill-sa, agus a thaobh stuamachd is moralachd tha ar sluagh-ne fad air thoiseach oirbh-se a tha feuchainn ri ar creidimh fein a' sparradh oirnn. Is e sibh-se a tha anns an dorchadas agus tha e mar fhiachaibh oirne an solus a thoirt dhuibh agus toirt oirbh 'ur glùn a lubadh do Mhohammed, am faidh naomh leis an do labhair Dia ris an t-saoghal anns na laithean deireannach. An uair a thachras an dà chreidimh so air a cheile, cha teid creidimh Mohammed air ais leud na roinneig, tha e a' toirt dùlain do shoisgeul Chricsd, agus tha a luchd aideachaidh a' sealltuinn sios le truas air Crìosduidhean mar dhaoine a tha ann an tiugh dhorchadas. Tha iad le cheile ag iarraidh an saoghal a chosnadh d'am maighstir, agus aig a' cheart àm so tha iad aghaidh ri aghaidh anns an Afric, anns na h-innsibh, agus ann an duthchannan eile na h-aird an Ear, agus tha e coltach nach fhada gus an teid a' chomhrag an dara taobh, co aca a gheibh a' bhuaidh. Tha cridheachan nan Mohammedanach air theine le h-end, agus chuartaicheadh iad an domhan uile los aon rioghachd no aon chinneach a chosnadh. Is suarach leo am beatha an coimeas r'an creidimh. Nach 'eil so a' gairm air luchd -aideachaidh Chriosd anns an duthaich so dusgadh as an cadal, agus oidhirp a dheanamh chum gu 'm bi ainm beannaichte-sa air a ghlorachadh, 's cha 'n ann air a mhaslachadh am measg nan cinneach!

A' BHLIADHN' UR.

Tha sinn a' guidhe bliadhna mhaith ùr d'ar luchd-leughaidh air feadh na Gaidhealtachd uile. Tha sinn an dochas gu'm bi slainte is soirbheachadh aca ré na bliadhna so, agus gu'n saor Dia an sùil o dheuraibh agus an cas o shleamhnachadh.

Tha a' bhliadhn' ùr so a' tuiteam air latha na Sàbaid agus cha'n urrainn dhuinn toiseachadh air obair na bliadhna ann an doigh a's fearr no dol suas do thigh na h-urnuigh chum ar boidean iocadh do Dhia agus aoradh a dheanamh dha-san a tha riaghladh air neamh is talamh. As eugmhais beannachd an Tighearna tha ar n-uile shaothair diomhaire, agus tha e freagarrach gu'n tionndadh ar smuaintean thuige-san air ceud mhaduinn na bliadhna, agus gu'n iarramaid a bheannachd oirn fein 's air ar cairdean. Is gasda an sealladh coimhthional fhaicim a' togail fonn na sailm air maduinn na bliadhn' ùire ann an tigh an Tighearna:—

Mo shuilean togam suas a chum
Nam beann o'n tig mo neart.
O'n Dia rinn talamh agus neamh,
Tha m' fhurtachd uile teachd.

Do dhol a mach 's do theachd a steach,
Coimhididh Dia a ghuàth;
O'n aimsir so a nis a t'ann,
'S o sin a mach gu bràth.

Ann an *Turus a' Chrìosduidh* tha Iain Bunian a tigh'nn thairis air còmhraidh a bha eadar *Fear a' chridhe mhoir* is *Ionraic* mu chompanach eile a bha dol maille riu a dh'ionnsuidh a' bhaile neamhaidh.

Fear a' chridhe mhoir. An aithne dhuit duine d'an ainm *Eagallach*.

Ionraic. Is maith sin, duine anns a bheil bua a' ghnòthuich, ach fear gabhail a' rathaid cho draghail 's a thachair orm riamh.

Fear a' chridhe mhoir. Tha thu ceart, tha mi a' tuigsinn gur h-aithne dhuit e.

Ionraic. Gur h-aithne dhomh e! Bha sinn gle eolach air a cheile, agus bha mi comhla ris an uair a thoisich e air faumb a ghabhail roimh na h-uamhasan a bha romhainn.

Fear a' chridhe mhoir. Is mise a threoraich e o thigh mo Mhaighstir gu geatachan a' bhaile neamhaidh.

Ionraic. A bheil thu 'g radh rium! Innis dhomh nime, oir is toigh leam a ehluintinn ciamar a chaidh dha.

Fear a' chridhe mhoir. Mata, cha deachaidh ach gu meadhonach; duine eile cho gealtach cha'n fhaca mise riamh. Bha e 'na shineadh fad mìos mor aig slochd an Eudochais, a rànaich leis an eagal. Cha robh de mhisnich aige cas a chur foidhe, ged a bha e a' faicinn feadhainn eile a' dol thairis gu sabhailte, agus ged a bha iad a' tairgsinn euideachaidh dha. Cha rachadh e air aghaidh agus cha mhò a rachadh e air ais. Le ciuchran truagh theireadh e gu'm bu duine ullamh esan mur ruigeadh e am baile neamhaidh, ach cha luaithe a thachradh an tolg a b' fhaoinne air no bhiodh e air a dhrum dìreach. Ach co dhiu, air a' cheann mu dheireadh, an deigh dha mìos mor a chur seachad anns an sgogaireachd, thug e aon ionnsuidh thapaidh air agus fhuair e thairis, ach is ann aig an àgh a tha brath ciamar a fhuair.

Cha ruig sinn a leas an còmhraidh a leantuinn ni's fhaide, thug sinn tarraing air *Eagallach* a chionn gu bheil sinn ar duil gu'm faod cuid d'ar luchd leughaidh a bhi anns a' cheart iuntinn anns an robh esan a thaobh duileadasan is uamhasan na slighe a tha air thoiseach orra.

Rachamaid an coinneamh na bliadhna so le deagh mhisnich, oir is e an Tighearn ar buachaille agus treoraichidh e sinn lamh ri h-uisgeachan ciuin. Tha a chumhachd gun atharrachadh agus a threocair o shiorruidheachd gu siorruidheachd orra-san d'an eagal e. Ma tha Dia leinn co dh'fhaodas a bhi 'n ar n-aghaidh. An Ti nach do chaombain a mhae fein, ach a thug thairis e air ar son-ne, cionnus maille ris-san nach toir e mar an ceudna dhuinn gu saor na h-uile nithe? *Rom. viii. 32.*

Tha aingeal Dhe a' campachadh,
Mu'n dream d'an eagal e,
G' am fuasgladh is g' an teasairginn
O'n trioblaidibh gu leir.

Ach tha mi ag radh so, a bhraithrean, gu bheil an aimsir goirid 's na bheil ri teachd: ionnus araon gu'm bi iadsan aig am bheil mnathan mar nach biodh mnathan aca, agus iadsan a tha ri gairdeachas mar mhuinntir nach 'eil ri gairdeachas, agus iadsan a tha ri caoidh mar nach biodh iad ri caoidh, agus iadsan a tha ri ceannachd mar dbaoine nach 'eil a' seallbhadh, agus iadsan a tha gnathachadh an t-saoghail so mar dhream nach 'eil 'g a mhi-ghnathachadh; oir theid sgiamh an t-saoghail so seachad:—*I. Corint vii. 29-31.* Tha sinn a' caitheadh ar bliadhnacha mar sgeul a dh'innsear. Tha ar làithean a' dol seachad mar shruth, agus cha'n urrainn duinn uail a dheanamh a thaobh an là maireach, oir cha'n 'eil fios againn ciod a bheir là uath. Gu'n teagaisgeadh an Spiorad Naomh dhuinn ar làithean aireamh, chum gu'n soeruih sinn ar eridhe air gliocas! Is e eagal an Tighearna tùs a ghliocais, agus thri an diadhaidheachd tarbbach chum nan uile nithe, agus tha gealladh na beatha a tha lathair agus gealladh na beatha a tha ri teachd aig a' mhuinntir a ghluaiseas am an eagal Dhe. Cha'n 'eil cùrsa na beatha so ach goirid, eadhoin aig na feadhainn a's fhaide a gheibh de shaoghal, agus tha meran a tha gealltuinn sineadh làithean dhaibh fein aig toiseach na bliadhna so a bhios anns an t-siorruidheachd ma'n tig i gu erich. Co dhiu a tha sinne am measg na h-aireamh sin, is ann aig Dia a mhaire a tha fios. Ach is e ar dheasdanas agus ar gliocas dìchioll a dheanamh chum an aimsir ath-cheannach, agus ar n-obair a dheanamh gu dileas ma'n tig an oidheche anns nach h-urrainn neach obair a dheanamh. Cha'n 'eil obair no aithreachas anns an uaigh.

'S e nis an t-àm bhi reidh ri Dia.

'S e nis an t-àm thoirt geill do'n Triath,
Am feadh 's a mhaireas là nan gràs,
Faodaidh gach neach dol as o'n bhàs.

Gu'n euidicheadh Dia leinn anns a' bhliadhna so ar-n inntinnean a shoeruchadh air nithean spioradail, agus ar eridheachan a thabhairt suas dha fein, chum co aca a bhios sinn air ar caomhnadh gu bliadhna eile no air ar gairm gu caithir breitheanaise, gu'm bi dochas na beatha maireannaich againn.

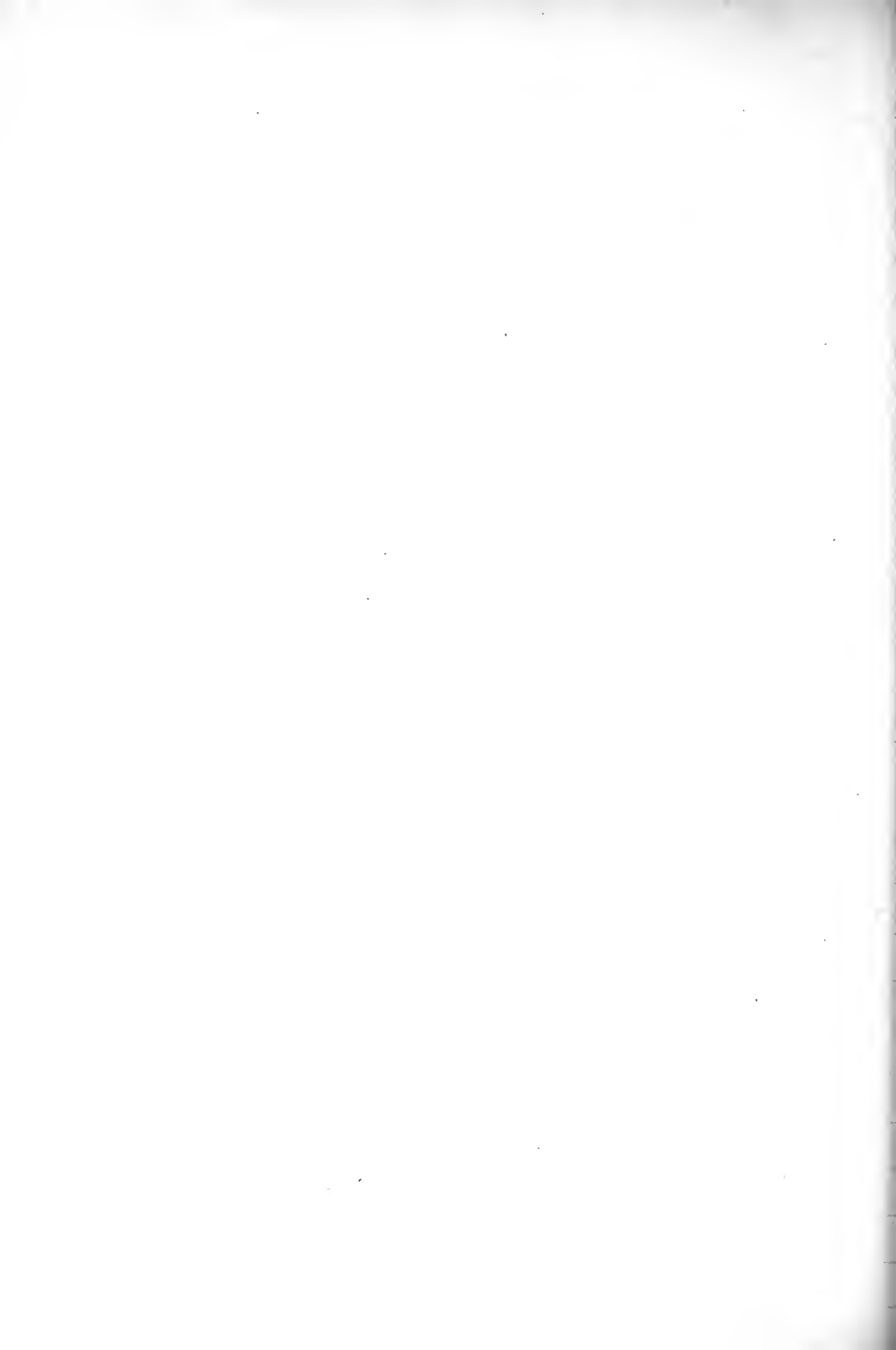
"Ann an strì ar beatha, aig uair ar bàis, agus ann an là a' bhreitheanaise, a Thighearna, nochd dhuinn do throcair.

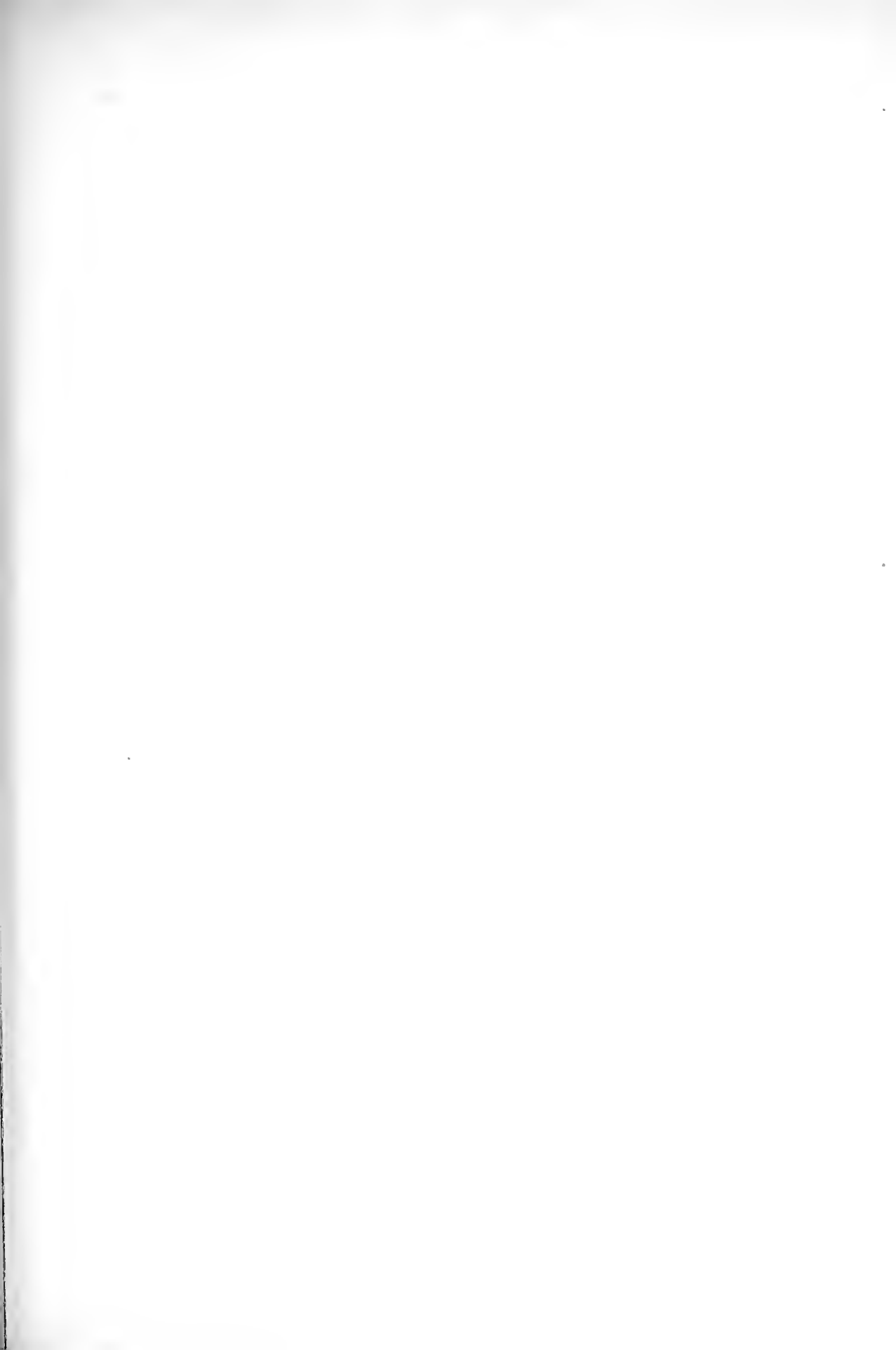
AIRC A' CHOIMHCHEANGAIL.

Cha'n 'eil creidimh air an eualas riamh ionradh nach 'eil a' cleachdadh *shamhlaidhean* chum fìrinnean spioradail a theagasg. Tha so gu sonnuichte fìor a thaobh creidimh nan Indhach. A reir am beachd-san bha làthaireachd Dhe ceangailte ri ionadan sonnuichte agus ri nithean sonnuichte ann an doigh nach robh i ceangailte ri àitean is nithean eile. Ach thug iad urram do dh' Aire a' Chomhcheangail nach d' thug iad do rud sam bith eile, oir, fad moran bhliadhnachan, bha iad an duil gu'n robh an t-Uile-chumhachdach a' combnuidh innte. Faodaidh e bhith nach robh na sagairtean a' creidsinn so, agus gur h-ann gu samhlauchail 's cha'n ann gu litireil a bhiodh iad a' labhairt ris an t-sluagh mu làthaireachd Dhe anns an Aire, ach ciod air bith a bha ann an inntinnean nan aodhairean, tha e coltach gu'n robh a' mhòr chuideachd de'n t-sluagh làn chinnteach gu'm b'e an Aire ionad-combnuidh an Uile-chumhachdaich.

Bha an Aire air a' gleidheadh anns an ionad a bu naoimbe de'n phàillium. Cha robh innte ach ciste fhiodha, mu thri troidhean is sia oirlich am fad is dà throidh an leud 's an airde, ach bha i air a comhdachadh le h-òr. Bha i daonna air a cumail glaiste, agus an uair a bhiodh na sagairtean 'ga giùlan o aite gu h-aite, bhiodh brat air a sgaoileadh oirre chum a foluck o shuilean an t-sluaigh. An uair a bha clann Israeil ag imeachd anns an fhàsach, bha an Aire dhaibh mar cheann-inn. Agus tharlaidh, 'nuair a bha an Aire gu dol air a h-aghaidh, gu'n d' thubhairt Maois. Eirich suas, a Thighearna, agus biodh do naimhdean air an sgapadh, agus teicheadh a' mhuinntir leis am fuathach thu. *Aireamh x. 35.* Air dhaibh tìr a' gheallaidh a ruighinn, bha an Aire air a' gleidheadh, an toiseach ann an Gilgal, agus a rithist ann an Betel, agus 'na dheigh sin ann an Siloh. Ach cha robh iad a' toirt moran taimh dhi, oir bhiodh iad 'ga cur air cheann an airm an uair a rachadh iad a mach a chogadh. Ri linn Eli bha tuasaid eada clann Israeil agus na Philistich, agus anns a' cheud bhlàr a thug iad mharbhadh ceithir mìle de na h-Israelaich. "Agus thubhairt seanairean Israeil, Carson a bhuail an Tighearna sinn an diugh. Thugamaid a Siloh àire a' choimhcheangail chum gu'n saor i sinn a lamh ar naimhdean":—

Samuel iv. 3. B'è sin a rinn iad, chuir iad teachdairean a dh'iaraidh na h-airee, agus an uair a chunnaic an sluagh i air a giùlan a steach do'n chàmp, dh'èigh iad le h-ìolach cho mor 's gu'n do fhreagair an talamh do'n fhuaim. Ach b'fhearr dhaibh gu'n d'fhàg iad an Aire far an robh i, oir an ath uair a thug iad blàr do na Philistich mharbhadh deich mìle fichead dhiubh agus ghlacadh Aire an Tighearna—masladh cho mor 's a thainig air cloinn Israeil riamh.

Ann an ceud-leabhar Shamueil tha e air innseadh ciamar a thug na Philistich aoidheachd do'n Aire gus ann an do bhuail amharus iad nach b'è aoidh eneadsa sam bith a bha innte agus am bu bhuidheach leo a chiste neonach ud fhaotainn as an lamhan air eagal gu'n tigeadh driod-fhortan nì bu mhiosa 'nan earamh no am breathal a chuir i air Dagon agus na neasgaidean a chuir i air fir Asdoid. An deigh dhaibh a gleidheadh seachd mìosan chuir iad dhachaidh i, agus tabhartas-eus-aontais 'na cois, mar tha leabhar Shamueil ag innseadh. Ach cha ruigear a leas a h-imeachd a leantainn nì's fhaide.

An uair a thog Solamh an teampull thug e nìos an Aire a baile Dhaibhidh agus chuir e i 'na suidhe anns an teampull fuidh sgiathan nan ceruban. Tha e air a radh ann an leabhar nan Rìghrean nach robh nì sam bith innte, aig an àm sin, ach an dà ehlàr cloiche a thug Dia do Mhaois, ach a reir beachd nan Iudhach bha tuilleadh is sin anns an Aire. Tha an t-abstol a sgriobh an litir chum nan Eabhruidheach ag radh gu'n robh na trì nìthean so innte—

- (1) *A' phòit òir anns an robh am manna.*
- (2) *Slat Aaroin a bha fo bhlàth.*
- (3) *Clàir a' choimheangail.*

Faodaidh e bhith nach robh iad innte ri linn Sholaimh, ged a bha iad innte aig aon àm, agus gu'n do chailleadh no gu'n do bhrisadh a' phòit òir is slat Aaroin an uair a bha an Aire an linn nam Philisteach.

Cha'n' urrainn sinn a radh ciod a dh'èiric do'n Aire air a' cheann mu dheireadh. Rinn Nebuchadnessar làrach bòm de bhaile naomh Ierusalem, agus faodaidh e bhith gu'n do loisg e a' chiste naomh so no gu'n d'thug e leis i do Bhabylon na bha e 'n duil gu'n robh luach sam bith innte. Tha cuil de na h-Iudhaich a' creidsinn gu bheil i fòluichte an aite air chor-eigin, agus gu'n tog i ceann fhatbast, an uair a thig am Messiah.

DOMHULL - NAN - IALL.

Ged nach robh moran de'n t-saoghal aig Domhull-nan-iall bha e gu maith sìc' na dhoigh fhein. Bha e dìchiollach gun teagamh, ach a chionn nach robh a lamh ro ghluinn, snasmhor, cha robh a thigh'nna a stigh ro mhor. Chuireadh e breabaineau, is sàiltean, is ceireinean air brògan mar nach b'òle; ach duine a bheireadh tonhas a chois dha aon uair, cha tugadh e dha e uair eile, air fheabhas 's gu'n duraichdeadh e Domhull air a chothrom.

Mar a thubhairt mi, cha robh tigh'nna a stigh Dhomhuill mor. Ged a bha a bhean stuama caomhantach, bha e ionann 's a fàirt-leachadh oirre iomfhuasgladh a ghlaidheadh dhaibh fein le cheile agus d'an triuir ehlòinne. Aig a' cheart àm cha'n fhaodar àicheadh nach biodh fuigheall is foghnadh aca mar b'è gu'n robh Domhull cho trom air a' phìob 's air an òl. Ach bha e ag obair gu goirt agus cha b'ùilear dha *rud beag* air nairean a chumail speirid 'na sheann uilt. B'è sin a bheachd fein co-dhiù. Ach bha an *rud beag* a' cost trì tasdain 's an t-seachdainn dha, agus cha bu bheag an cuideachadh a dheanadh sin ris a' mhuirichinn.

Bha am paise a bu shine aig Domhull—Maireag—mu dheich bliadhna a dh' aois. Bha i 'na caileig ro iurach, ach bha i riamh anfhann breoite. B'è ailleagan an tighe i, agus cha robh dealachadh a' dol eadar i fein 's a h-athair. Rachadh Maireag a h-uile latha do cheann eile an tighe far am biodh e ris a' ghriasachd a chumail cuideachd ris, agus dheanadh i còmhraidh ris cho seangarra ri seann duine. Air nairean thigeadh greis thinneis oirre, agus shineadh i i fein air an àrlar, ach bu bhuidhe leatha a bhi sealltainn an aodann a h-athar. Cha bhiodh i toilichte ach an uair a bhiodh i còmhla ris agus cha b'nallach leis-san 'obair cho fad 's a bhiodh i mu choimheamh.

Bha mìos is mìos a' dol seachad 's bha Maireag uidh ar-n uidh a' snaidheadh as. Bha a gruaidhean a' dol an taincid 's an glaiseid, agus a casan a' call an lùis. Thainig oirre mu dheireadh nach b' urrainn dhi uiread is dol do cheann eile an tighe gun taic; an sin rinn a h-athair ard-leaba dlùth. Bhiodh i nìs 's an leabaidh, greis a' bruidhinn ris agus greis ag amharc 'na aodann. Bha an uine a' dol seachad mar so, ach a dh' aindeoin a' ghaoil a bha aige air Maireag

agus air a theaghlach uile, cha do leig Dòmhull dheth an t-òil no an tombaca. Mar sin cha robh annas no àilleas aca agus ciamar a bhitheadh. Bha tuilleadh 's a b' urrainn dhi dheanamh aig bean Dhomhuill buntata is cearban aodaich fhaighinn do'n teaghlach gun tighinn air annas no àilleas.

Beag no mor 'g an coisneadh Dòmhull, dh' fheumadh e an aon suim a chur air leth gach Sathurna mu choinneamh an òil 's an tombaca, agus rachadh gach bonn dheth annata. Bha e làn chinnteach 'na bheachd fein nach rachadh aige air 'obair a dheanamh mur faigheadh e an *rud beag*, agus mur faigheadh e toth de'n phìob an deigh gach tràth bidh bha e an duil nach b' fhiach dha a bhli strì ris an t-saoghal. Mar a b' fhearr na timeannan is ann a bu trice Dòmhull 's an tigh òsda, ach an uair a theirgeadh an t-airgiod dh' fheumadh e an stuaim a chleachdadh.

Bha Maireag a' sior shioladh air falbh. Cha b' urrainn dhi am buntata a ghabhail, agus an uair a dh' fheuchadh i ris, rachadh e 'na h-aghaidh. Is gann a bha i ag itheadh na chumadh an anail iante. "Mo ghaol beag i," ars' a mathair, latha a bha 'n sin, "cha bhli i beo gun bhiadh." Is ann a tha na maoirneinean boga buntata a' toirt a' chridhe aise. Is truagh nach ann agamsa a bha beagan de na tha na h-uaislean a' cur a-a dolaidh.

"Tha mallachd a' ruith na bochdainne co dhiu," arsa Dòmhull, le gribheig nach bu chleachdadh leis, agus e a' sealltuinn air Maireig a' cur uaipe a' bhidh. "Mallachd oirre," ars' esan a rithist, "mo phaisdean beadrach a' dol bàs leis an aer as agus an àilleas aig clann nan uaislean."

Leis an t-shùrdan a bha aig Dòmhull leis a' mhinidh 's leis an eill bho mhoch gu duth, cha robh gnothuch rìgh no rioghachd a' cur iomaguin air, agus cha deanadh e tarmas air biadh sam bith a chuirteadh air a bheulthaobh. Ach bu docha leis Maireag no nì fo'n ghrein, agus thug e sniomh air a chridhe a bhi faicinn mar bha i, agus thoisich e air monmhuir an aghaidh a chranncuir. Ach aig an àm cha bu leir dha gu'n robh doigh sam bith air a' chuis a leasachadh.

"Nach h-urraim dhuit dad idir a's fhearr no so fhaotainn do Mhaireig," ars' esan r'a mhuaoi. "Cha'n eil doigh agam air," ars' ise le h-òsna. "Air cho saor 's 'g an ceannaich mi, 's air cho caomhanta 's 'ga bheil mi, is gann gur h-urraim dhomh an éiginn bhochd so fhein a chur cruinn."

Dh' eirich Dòmhull o'n bhòrd agus thug e ceann eile an tighe air. Thuit a chridhe gu tur. Cha do chuir e a' phìob air ghleus oir theirig an tombaca air, an raoir mar gu'm b' eadh. Bha aon pheighinn de dh' airgid-odhar aige agus chuir e roimhe cho luath 's a bhiodh na brògan a bha 'na lamhan, deas, tombaca a cheannach 's an tigh-òsda, air a dhol seachad a' dol dhachaidh leo. Ach an drasd 's a rithist thigeadh Maireag fo 'aire. Chuir easlaint is uireasbhuidh na caileige luasgan air 'inntinn. Mu dheireadh bha na brògan ullamh agus le iotadh na pìoba ghreas e dhachaidh leo, ach air an rathad faicear bùth mhilseinean agus cuimhnichear air Maireig. "Nach truagh nach b' urraim dhomh rud dhe so a cheannach," ars' esan ris fhein, "ach cha ruig an dubhbhochdainn air annas de'n t-seorsa so."

Chùm e air is rainig e an tigh-òsda a cheannach an tombaca, ach aig an dorus, thainig e foidhe—a' cheud uair 'na bheatha—srian a chur air a-na-miannaibh. Ars' esan ris fein, "Gheibheadh a pheighinn so milsean do Mhaireig ach ciamar a dheanaim feum gun tombaca an diugh 's am màireach. Thug e greis an iom-chomhairle mar sin, air an dara laimh a' faicinn iomhaigh Maireig is tuar a' bhais oirre, 's air an laimh eile 'ga faicinn fein gu tromsanach gun toth pìoba fad dà latha. Shaoileadh duine na'm biodh fìor ghaol aige air a leanabh nach b' urraim dha a bhi an iom-chomhairle mu'n chuis. Bha gaol aig oirre gun teagamh ach "an car a bhios 's an t-seana-mhaide, is duilich a thoirt as." Duine a nì droch chleachdadh dha fein mar a rinn Dòmhull, cha mhor nach 'eil e cho duilich dha ball d'a choluim a chall ri dealachadh ris.

Bha an sgillinn aige eadar a dha mhuir 's thug e ceum eile a dh' ionnsuidh an tigh-òsda, ach thainig iomhaigh Maireig eadar e 's an dorus agus stad e. Ged nach robh aige ach an aon pheighinn ri chost, dh' eirich spairn nach bu bheag 'na inntinn. Bha gaol Maireig 'g a theumadh air an dara laimh is gaol an tombaca air an laimh eile. Nan robh dà pheighinn aige cha bhiodh an deuchainn cho cruaidh, oir cheannaicheadh e milsean leis an dara tè, is tombaca leis an dara tè eile. Ach cha robh, agus cha robh doigh aig air a' chuis ach e fein a bhi gun tombaca no Maireag a bhi gun mhilsein. Gun a' chuis a shoeruchadh aig an àm sin, thuirt e ris fein, "Chi mi an uair a thilleas mi air m'ais," agus togar air dhachaidh leis na brògan.

As a' Ghaidheal.

UGHDAR AR SLAINTE.

Is ann mar sin a ghradhaich Dia an saoghal, gu'n d' thug e 'aon-ghnì mhic fein chum is ge b'e neach a chreideas ann nach sgriosar e ach gu'm bi a' bheatha shiorruidh aige.—Eoin iii. 16.

Tha sinn a toirt tarruing air na briathran so an drasd chum aire ar luchd leughaidh a shoeruchadh air firinn air a bheil moran dhaoine an diugh a' deanamh dearmaid, is e sin r'a radh, gur h-e Dia an t-athair ughdar ar slainte, agus gur h-e gradh Dhe an tobar as a bheil na h-uile bheannachdan spioradail a' sruthadh. Bha sinn a' leughadh o chionn ghoirid leabhar anns an robh duine tuigseach ag innseadh gu saor na beachdan a bha aige fein air Dia 'nuair a bha e 'na bhalach. Bha e 'g radh gu'n robh dealbh 'na inntinn air coltas Dhe, agus nach robh an dealbh sin idir taitneach. Bha e a' smuaineachadh air Dia mar sheann duine gruamach, gun aoibh air 'aodann no blàths 'na chridhe, deas gu daoine a ghlacadh ann am mearachd. Ach bha e 'g radh nach b'e sin idir an dealbh a tharruing e air Iosa; bha e a' smuaineachadh air-san mar charaid caomhal a dhearbhadh a chaoimhneas 's a ghradh do'n t-saoghal ann an doigh a bhean r'a chridhe. Bha am fear a sgrìobh an leabhar air a thogail ann an dachaidh dhiadhaidh, bha e air a theagasg ann an sgoil Shabaid, agus bhiodh e a' dol do'n eaglais mar bhiodh daoine eile, ach dh'aidich e gur h-e a tharruing e as gach teagasg a fhuair e, gu'm b'e Iosa fìor charaid is Slanuighear an t-saoghail, 's nach b'e Dia. Faodaidh e bhith nach do rinn an duine so ceartas uile gu leir do'n teagasg a fhuair e, ach, aig a' cheart àm, tha sinn an duil nach 'eil e leis fhein anns a' chuis so, agus gu bheil moran dhaoine a tha 'g eisdeachd ri teagasg na h-eaglais Chriosduidh. Sabaid an deigh Sabaid, aig a bheil na faireachduinnean cèudna. Ann an aon fhacal, tha gradh aca do Chriosd agus nì iad aoradh dha le 'n uile chridhe, ach cha 'n 'eil iad a' toirt urram no gradh do'n Athair

d'an do rinn Iosa fein aoradh. A reir am modh labhairt a chluinnear gu bitheanta, cha 'n 'eil ach aon phearsa anns an Diadhachd, agus is e sin, Iosa, mac an duine. Tha e fìor nach 'eil e furasda do dh' inntinn bheag an duine amhladh is mearachdan a sheachnadh an uair a dh' fheuchas e ri smuaineachadh air trì pearsachan a tha dealaichte agus fhathast 'nan aon ann am beatha na Diadhachd, ach ged nach h-urrainn dhuinn a' chainnt anns a bheil creud na h-eaglais a' labhairt air an Trianaid a thuigsinn uile gu leir, bu chòir dhuinn, co-dhiu, greim a dheanamh air an fhirinn so, gur h-ann o Dhia a thainig Iosa agus gur h-ann ann an cridhe Dhe a thoisich rùn-tearnaidh an t-saoghail. Chuala sinn iomradh air dealbh a tharruing Pàpanach, chum solus a chur air obair nan gras. Tharruing e iomhaigh Dhe le bogha 'na laimh as an robh e a' tilgeadh shaighead air daoine a rinn ceannaire 'na aghaidh, agus tharruing e iomhaigh Chriosd le sgiath 'na laimh leis an robh e a' ceapadh, aig cumart a bheatha, nan saighdean m'an ruigeadh iad an ceann-uidhe. Cuiridh an smuain gairisinn ann am feoil dhaoine cneasda, agus an aite a bhì cur solus air obair nan gras, tha an dealbh a' cur breige air Dia agus a' labhairt toibheum an aghaidh an Athar chaomhail. Tha rud-eigin cearr anns an teagasg, ma ghiulaineas an luchd eisdeachd air falbh leo an smuain gu bheil Chriosd na's iochdmhoire no Dia. Cha 'n ann air sgàth na h-oibre a rinn Chriosd a thionndaidh cridhe Dhe ris an t-saoghal ann an gradh. Bha an obair sin air a deanamh a chionn gu'n do ghradhaich Dia an saoghal cheana. Cha b'e na thachair air Calbhari a dhuigs gradh Dhe do'n t-saoghal; b'e gradh sìorruidh Dhe an t-aobhar gu'n do rainig Chriosd Calbhari idir. Bha 'n gradh na bu shine no 'n tiodhlac. Cha 'n 'e obair Chriosd an t-aobhar ach an dèarbhadh air gradh Dhe. Is e gradh an athar an tobar as an do shruth an t-uisge beo a fhuair an saoghal ann an Chriosd. Ann a bhì toirt a mhic do'n t-saoghal thug an t-athair seachad a bheatha fein, ann an seadh fìor.

Cha b'è tiodhlac nach do chosd dad dha a thug e seachad; thug e seachad e fein, agus ann an Iosa bha Dia air fhoillseachadh anns an fheoil. An uair a their sinn gu'n d' thug Dia aon-ghin mhic do'n t-saoghal, is e a tha sinn a' ciallachadh gu'n d' thug Dia e fein do'n t-saoghal ann an Iosa. Is e so a tha na h-abstoil uile a' ciallachadh le gràs Dhe. Ann an gràs Dhe chunnaic iad mathair-aobhair obair na slainte. B'è beath is bàs is teagasg Iosa na meadhonan anns an robh an gràs sin air a nochdadh do 'n t-saoghal, ach b'è gradh an athar shiorruidh an tobar as an robh an gràs a' sruthadh.

Tha sinn an duil nach 'eil e chum moran feum do pharantan no do luchd teagaisg a bli a' sìor iarraidh air an cloinn no air an luchd eisdeachd Dia a ghradhachadh, agus gu'm biodh e na bu bhuannachdaile dhaibh a bhi a' cur 'nan cuimhne an gradh a tha aig Dia dhaibhsan. B'è sin an doigh a ghabh Iosa fein ann an laithean 'fheola. Mur 'eil gradh aig daoine do Dhia, is e an t-aobhar nach 'eil iad a' creidsinn gu bheil gradh aig Dia dhaibh. Faodaidh e bhith gu bheil iad a' creidsinn ann an gean-maith Dhe do'n t-saoghal anns an doigh fhuar anns a bheil iad a' creidsinn fìrinnean eile nach d' fhaireich iad, ach cha d' fhuair an smuair greim beo riamh air an cridhe. Is e dleasdanas na h-eaglais agus dleasdanas pharantan luaidh a dheanamh air gradh Dhe gun sgur, oir is e sin an doigh a's ciuntiche air gradh dhaoine, sean is òg, a chosnadh dha-san a ghradhaich iadsan an toiseach. Is e sgeul aoibhinn a tha anns an t-soisgeul, agus bu choir dhaibhsan a tha 'ga theagasg anns an tigh, no anns an sgoil, no anns an eaglais, feuchainn ri maise Dhe a nochdadh agus gradh Dhe ardachadh anns gach doigh a cheadaicheas an eolas dhaibh. Is e an luchd teagaisg a's fhearr, a reir ar beachd-ne, iadsan a ni Dia an t-athair ion-mhiannaichte do chridheachan an luchd eisdeachd. Mur dean soisgeulaichean sin, is coma dhaibh fein no d' an luchd eisdeachd ciod a their iad air cuspairean eile. Ma tha daoine ag altrum smaintean cearr mu thimchioll Dhe, tha iad air seacharan anns an ni a's prionnsपालाiche anns a' bheatha spioradail, oir is e na beachdan a tha againn air nadur Dhe clach - steidhe ar creidimh. Tha Dia na 's maisiche no clann nan daoine 's tha gradh Dhe do-rannsaichte, agus na'm b'urrainn an eaglais sealladh a thoirt do'n t-saoghal air Dia *mar tha e*, ann an iomlanachd a mhaise agus ann am meud a ghraidh, thogadh na mìltean an guth agus theireadh iad le gaird-

eachas — Eiridh mi agus theid mi a dh' ionnsuidh m' athar.

Is e gradh Dhe aobhar ar gairdeachais agus steidh ar dochais. Co an Dia ann a ta cosmhuil ris-san, a mhaitheas aingidheachd agus a ghabhas seachad air eusaontais a shluaigh, oir ar Dia-ne cha ghleidh e a chorruidh gu sìorruidh do bhrìgh gur toigh leis trocair. Dealaidhidh na sleibhtean ri'm bunaithean agus atharraichear na beanntan as an aite, ach cha dealaich mo chaoimhneas riut-sa, 's cha 'n atharraichear comheangal mo shìth, deir an Tighearna. Ghradhaich e sinn le gradh sìorruidh agus le caoimhneas graidh tha e 'g ar tarruing. An ti nach do chaomhain a mhac, cionnus maille ris-san nach toir e dhuinn gu saor na h-uile nithean.

Is e am bas spioradail a bhi gun chreidimh gun earbs ann an gradh Dhe. Is e sin an aon pheacadh nach faigh maitheanas, an peacadh an aghaidh gradh Dhe. Tha iadsan a chuireas cul ris a' ghradh sin a' meudachadh bron Dhe, agus a' cur an suarachas an ni a's maisiche 's a's iongantach air an cuala daoine no ainglean sgeul.

ANNS A' CHOILLE BHEITHE.

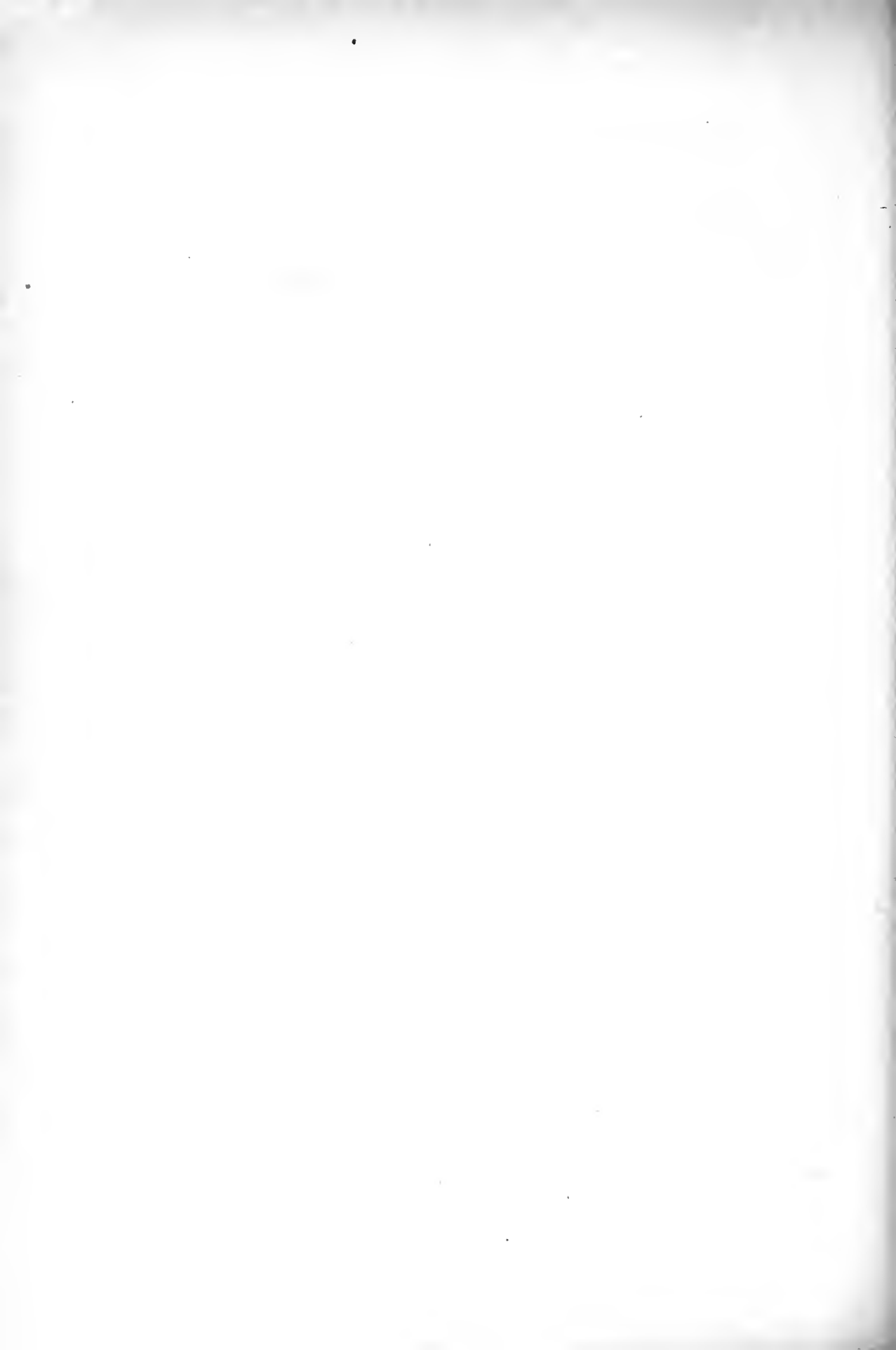
Air maduinn Diluain tha e mar chleachdadh agam sgrìob a ghabhail ann an coille bheithe a tha air cul mo thighe, agus ged a bhios mi, air uairean, a' toirt rabhaidh do dhaoine eile mu'n inntinn fhalainh, feumaidh mi aideachadh nach bi moran a' dol troimh m' inntinn fein aig na h-amannan sin a's fhiach tigh'n thairis air. Bha fear de'm choimhearsnaich anns a' chleir ag innseadh dhomh o chionn ghoirid gu bheil 'inntinn-san air ghleus cho maith 's gu'n teid aige air beachd smuaineachadh air nithean dìomhair is domhain 'n uair a bhios e a' coiseachd an rathaid no ri obair anns an lìos. Tha mo charaid 'na ghairnealair sonruichte agus ma tha a shearmoin cho gasda ris na ceirslean càil, 's na currain, 's na h-ubhlán a chunnaic mi 'na lìos ann an deireadh an fhoghair, cha 'n 'eil aobhar gearain aig a shluagh. Ach ged a tha farmad agam-sa ris an t-seorsa dhaoine a's urrainn an smuaintean a chur an altaibh a cheile an uair a bhios iad a' ruamhar an talanta no a' frithealadh do sheilleinean, dh' fhairtlich e riamh orm dà obair a dheanamh aig an aon àm.

Tuigidh tu uaith so, a leughadair, nach

robh smuaintean cudthromach sam bith a' ruith a'm inntinn-sa an uair a shuidh mi air a' mhaduinn ghrianaich so air stoc craoibhe far a bheil sealladh farsuing agam air gleann cho àillidh 'sa tha r'a fhaicinn ann an Albainn air fad. Tha 'n geamhradh seachad; tha àm seinn nan eun air teachd; agus cha chualas riamh aig Mòd Gaidhealach coisridh cho binm ris a' choisridh a tha togail nan luinneag anns a' choille bheithe so an drasd.

Tha coisridh mhuirneach nam pong lùghor Anns gach ùr dhos uaigneach,
Air gheugaibh dluth nan duilleach ùr ghorm
Chuireadh sunnd fo 'n duanaig,
Le 'n ribheid chiuil gu fonnhor dluth
Na puirt bu shrubhlach ramntachd,
'S mac-talla freagairt fuaim am feadain
Shuas 's na creagan gleanntach.

Bu mbaith leam a chreidsinn gur h-ann a chur failte na maidne orm a thog an lòn-dubl. a tha seinn air a' phreas ud thall a ghuth ceolmhor. Tha aobhar aige a bhi 'na m'chomain oir is tric a fhuair e a lòn o'm laimh air latha geamhraidh an uair nach biodh e furasda dha a theachd-an-tir fhaotainn air dhoigh eile. Tha e furasda gu leoir dhomh 'aithneachadh am measg chàich, oir tha ite gheal ann am barr a sgeithe. Shaoileadh tu, an uair a thogas e fonn nan oran, nach robh riamh eun cho naomh no cho blàth chridheach ris air thalamh, agus theireadh tu nach biodh e comasach gu'n tigeadh ceol cho neamhaidh a bodhig' ole, ach is e an fhirinn nach 'eil anns a' chruiteir ris a bheil mise a' geisdeachd le uiread flachd ach creutair feineil, mosach, cruaidh-chridheach. Mheall e mi gu mor. Cha 'n 'eil a leithid de ni is truas 'na chridhe. An uair a chuirinn a mach air bonn na h-uinneig sbruileach arain, bha mi a' ciallachadh gu'm b'e làn di-beatha gach eun beag air an robh an t-acras, a chuid a ghabhail de'n chuirm. Ach ged a bha barrachd bidh mu choinneamh an lòn-duibh na b' urrainn dha a chur 'na bhroinn, bha de shannt 's de dh'ole anns a' chreutair mhosach 's nach leigeadh e le bru-dhearg no glaiseum, no bricean-beithe an gob a chur air. An uair a dh'fheuchadh iad ri criomadh fhaotainn, thogadh e a sgiathan agus le colg eagallach bhiodh e 'nan caramh gus am bu bhuidhe leo fagadh fhaotainn anns an eidheann o chorruich na beisde. Cha do rinn rìghrean borb na h-aird an ear riamh lamhachas-laidir no ain-tighearnas air an iochdarain na bu ebruidhe no rinn an lòn-dubh so air na h-eoin eile. Ach

thachair a sheise ris mu dheireadh. Tha coileach peucaig agam, agus tha e coltach gu'n do thuig esan mar bha cuisean. Cho luath 's a chluinneadh e an uinneag 'ga togail thigeadh e, le ceum stàtail, a dh'ionnsuidh na cuirme. Ghabhadh e a chuid fhein de na bha dol, ach ged nach cuireadh e dragh sam bith air na h-eoin bheaga, cha leigeadh e leis an lòn-dubh aon làn-beoil a thogail. Cha 'n 'eil fios agam-sa ciod a bha am bru-dhearg 's am bricean-beithe ag radh riu fein, an uair a thainig an tionndadh ud air cuibheal an fhortain, oir cha do thuig mi an cainnt, ach bha e furasda gu leoir dhomh a thuigsinn ciod a bha an lòn-dubh ag radh ris a' pheucaig. 'na shuidhe air stob ann an sealladh na cuirme aig nach faodadh e suidhe. An drasd 's a rithist leumadh e os cionn na peucaig a' crathadh a sgiathan 's a sgrìachail gu h-oillteil. Cha robh moran ciuil 'na ghuth 's cha b'e am port a b'fhearr a bha 'na bheul. An uair a theid duine no beathach bharr a shiùil 's a thoisicheas e air mionnachadh tha e furasda gu leoir a thuigsinn ciod a tha e ris, co dhiu a bhios e a' toirt faochadh d'a dhroch nadur ann an Beurla, no Fraingeis, no Greugais, no Eabhra, no eadhoin, ann an canain nan eun, agus bha guidheachan an lòn-duibh air uairean cho gàbhaidh 's cho sgrecataidh 's nach leigeadh mo uaire leam-sa an cur sìos air an duilleig so. Ach tha fuachd is acras a' gheamhraidh seachad, agus faodar maitheanas a thoirt do'n lòn-dubh air sgàth a' chiuil mhaaisich leis a bheil e a' togail mo chridhe air a' mhaduinn so. Ged a tha mise a' faotainn maith nan dan a tha esan a' seinn, tha mi gle chinnteach nach ann air sgàth mo thoileachaidh a ghleus e ar ibheid, ach 'ga thoileachadh fein agus a chur an ceill gaol a chridhe do leannan air chor-eigin a tha am folach anns an doire. Bithear ag radh nach 'eil anns an lòn-dubh ach pioaire an aona phuirt, ach cha 'n 'eil sin fìor. Dh' atharraich e port ceithir uairean o shuidh mise air an stoc craoibhe so, agus is e so fear de na puirt a sheinn e, facal air fhacal.

Bun a ghuib, air a ghuib,
Barr a ghuib, air a ghuib
Eun dubh air an nead
Sheinn an lòn dubh
Eun dubh, ho, ho, ho
Gradh air na feadagan.

Tha mi gle chinnteach, a leughadair, gur beag agad-sa c'aite no ciamar a sgrìobh mise an seanchas a bhios mi a' toirt dhuit ann an leabhar dearg na h-eaglais. Ach

bu mhaith leam fios a bhi agad gu'm bi mi, air uairean, 'ga sgrìobhadh air an stoc craoibhe air a bheil mi an drasd 'na m' shuidhe anns a' choille bhig bhoidhich so, agus gur h-e sin an t-aobhar gu'm bi faoineas is gòraiche a' tuiteam o bharr mo phinn nach 'eil, a reir do bheachd-sa, idir freagarrach do phearsa eaglais. Ach a dh' innseadh na firinn, cha'n ann 'ga d' thoileachd-sa a thug mi lamh air a' pheann an diugh ach 'ga m' thoileachadh fein, agus ged a chuir an lòn-dubh mo smuaintean bharr an cùrsa car greis, tillidh mi a nis air m' ais a dh' ionsuidh an ruin dìomhair a bha 'na m' inntinn 'nuair a dh' iarr mi samhchair na coille bheithe air a' mhaduinn ghrianaich so. Ged is nàrach e 'a innseadh, chuir mi romham gu'n deanaim aoir.

Aoir, ars' thusa
'S eadh aoir, ars' mise
'S iomadh cearn a shiubhail mi
Agus ceum a thriall mi
Ach aoir am beul ministear
Cha chuala duine riamh e.

Feumaidh 'mi innseadh dhuit gu bheil mi air mo shàrachadh leis na radain, a tha an impis m' fhardach a chur fodhpa fein. Cha ruig mi leas mo ghearan a dheanamh ris a' chleir, oir tha na biasdan cho beag-nàrach 's nach toir iad ho-ro air lagh no bagraidhean na cleire. Thug bana-charaid choir cat dhomh ach tha 'n cat air fàs neo-dhleasdanach, agus an aite bhi 'g oibreachadh gu dìchiollach air son a lòn, cha'n'eil dad a' ruith 'na inntinn o thainig an t-earrach ach a bhi suiridh air cait Bhailuain. Tha e cho glan 'na bhian 's cho deas 'na phearsa ri cat 's an dùthaich, ach cha'n'eil e idir coguiseach, 's cha'n'eil ann ach ramailear gun fheum.

Ann an toiseach a' gheamhraidh cha robh mu'n cuairt mo thighe ach aon radan, agus ged a bu choma leam ged bhithinn as eugmhais stairirich an fhir sin fhein, cha do ghabh mi moran umhail dheth oir bha e 'na chreutair car ciallach aig an robh urram do'n t-Sàbaid. Mu Shamhuinn dh' fhag e mi agus chaidh e air imrich air chor-eigin, ach air la Fheill Bhrìde thainig e air ais, agus ma thainig, cha b'ann 'na aonar. Tha bean is clann is oghachan aige a nis, agus is e sin an teaghlach gun smachd. Eadar biogail is gearradh-leum is stairirich is iorghuill nam biasdan, bha e cho mhaith dhomhsa an tigh fhagail aca fhein, oir dh' fhògair iad gu buileach an t-sith 's an t-samhchair a bha riaghladh anns an tigh so. Ma bha urram aig an t-seann fhear

do'n t-Sabaid, cha'n'eil sin aig an oigridh, agus is e oidhche na Sabaid an aon oidhche aca airson cuirm is fheadhachas. Tha amharus agam gu bheil iad a' toirt cuireadh do gach radan eadar Bruar is Ceann na Coille tigh'nn air cheilidh orra air oidhche na Sabaid, agus cha'n e sin ceilidh nan uaislean. Cha bhi iad fada comhla 'nuair theid an ceol air feadh na fìdhle 'sa theid na seoid air mhìre chath. An raoir ghabh iad an cuthach gu buileach.

Bha mo dheagh charaid, ministear Dhubhrais, 'ga m' amharc o chionn ghoirid agus air dhomh innseadh dha mar bha sith mo thighe air a milleadh leis na radain, thuirt e rium, Dean thusa aoir dhaibh agus cuiridh sin teicheadh orra. Aoir, arsa mise! 'S eadh, aoir, ars' esan.

Tha ministear Dhubhrais anabarrach fiosrach air seann nithean, agus dh' innis e dhomh gu'n d' fhuair na h-athraichean glie a mach o chionn nan ceudan bliadhna nach seas an radan a's dalma ri aoir, agus gur fearr leis dol troimh theine 's troimh uisge seach cisd-eachd ri rannan anns a bheil fochaid air a dheanamh air fhein. Cha b' urrainn dha innseadh dhomh ciod a's aobhar de'n ni iongantach so, ach bhòidhich e gur h-e smior na firinn a bha e a' labhairt, agus dh' aithris e dhomh rannan leis an d' fhuadaich fear a bha ann am Baideanach na radain o shabhal Bhiallaid gu Dailnaspeideal, agus rannan eile leis an do chuir Fear Srath Mhathaisidh sgaoth dhiubh a thoirt lom-sgrìos air osdair nach bu toigh leis an Dun-Chaillinn. Cha 'n'eil cuimhn' agam-sa ach air aon rann de na chuala mi

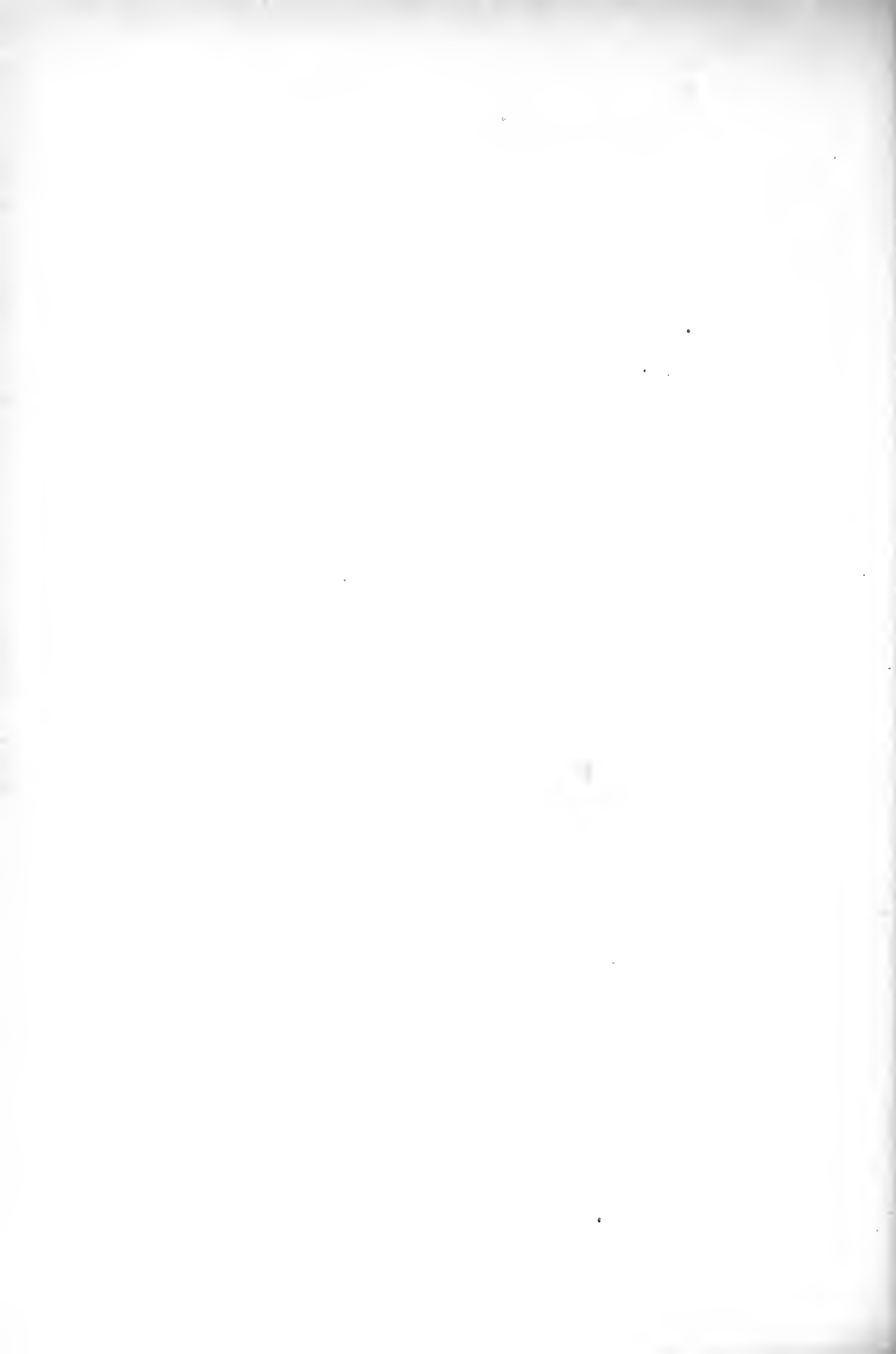
Ma ghabhas sibh mo chomhairl', radain,
Truisidh sibh oirbh is bidh sibh falbh.
Ma theid mis' a dheanamh aoir dhuibh,
Cha bhi aon agaibh gun chearb.

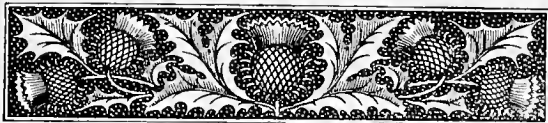
Cha do shaoil mise gu'n robh faireachd-uinnean maoth is tìom aig creutairean cho olc ris na radain, ach tha creideas agam ann am facal 's an gliocas mo charaid, agus an deigh na gleadhraich 's na h-upraid a rinn iad an raoir, chuir mi romham nach rachadh grian eile fodha gus am faigheadh iad an diomoladh ann an Gaidhlig chruaidh, Thirisdeach. Their thusa rium, a leughadair, gur suarach an obair e do dhuine glie a bhi 'na shuidhe air stoc craoibhe air maduinn Diluain a' deanamh aoir do radain. Tha mi gle choma ciod a their no shaoileas tu, ach ma tha eifeachd anns an leigheas a thug mo dheagh charaid dhomh-sa, cha'n'eil radan anns a' bhaile so nach bi 'earball air a ghualainn a nochd a' deanamh air Peairt.

D'AR LUCHD LEUGHaidh.

An toiseach na bliadhna dh'iarradh oirnn a radh nach biodh na duilleagan Gàidhlig so air an cur a mach ach uair 's an raidhe an aite uair 's a' mhios. Ach aig an Ard Sheanadh mu dheireadh rinn an eaglais ath-chomhairle, 's dh'iarradh oirnn a radh a nis gu'm bi Gàidhlig air a toirt dhuibh a h-uile mios mar b'abhaist. Ma tha sibhse toilichte leis a so, cha 'n 'eil sinne diumbach. Cha robh sinne aig an t-seanadh am bliadhna; ach ma 's fìor na chuala sinn, b' e ministear a' Ghearasdain a bu duine 's bu dithis ag iarraidh na Gàidhlig air ais. Thog e fein is ministearan Gàidhealach eile an guth an aghaidh nan duilleagan so a thoirt napa, agus dh' eisd athraichean na h-eaglais r'an comhairle.

AN T-OLLAMH COINNEACH
MACCOINNICH NACH MAIREANN.

Thainig a' chrìoch gu h-aithghearr air an duine chòir, seann mhinistear Chinnghiusaich, air an deicheamh là de'n mhios a chaidh seachad. Is beag a shaoileadh duine sam bith a chunnaic e ann an Duneideann aig àm an t-Seanaidh gu'n robh a' chrìoch cho dlùth. Bha e auns a' chathair aig cruinneachadh mor de na Gàidheil agus bhatar ag radh air gach laimh nach facas riamh e ann am fonn a b' fhearr. Ged bha e os cionn ceithir fichead, 's a bha neul na h-aoise a' toiseachadh air luidhe air aodann, bha chuimhne 's a mheomhair cho mhaith 's a bha iad riamh, 's cha d' thainig fàilinn air cuimse fhacail. Ma 's maith ar cuimhne, is ann dha a bhuineas an t-urram, a' choinneamh bhliadhnail a tha aig ministearan is foirbhich na Gàidhealtachd a chur air chois, agus cho cinnteach 's a thigeadh an latha bhiodh e fein air cheann na cuideachd. Aig a' mhionaid mu dheireadh am bliadhna ghabh e a' chathair aig a' chruinneachadh so an aite fìr eile, agus, mar b'abhaist dha a dheanamh daonnan, thagair e as leth na Gàidhealtachd le h-eud is sprachd. Is beag a bha duil aig na bha làthair gu'n robh iad ag eisdeachd r'a bhriathran deireannach; ach cha robh e idir neo-fhreagarrach gur h-ann aig a' chòmhaidhail ud agus air a' cheart chuspair air an robh e a' labhairt na chluinneadh an eaglais a ghuth airson na h-uaire deireannaich. Beagan uine an deigh dha dol dachaidh bhual am bas as a sheasamh e.

Tha sinn duilich nach robh uine

againn iarraidh air cuid-eigin d' am b' aithne e na b' fhearr no b' aithne dhuinn fein cunntas a thoirt air a bheath is obair d'ar luchd leughaidh. Ach ged nach gabhadh sin deanamh, cha bu mhaith leinn gu'n rachadh an aireamh so a mach gun iomradh goirid air choreigin air an duine ghasda so a rinn gu reidh, samhach, obair fhiachail ann an aobhar an Tighearna 's a Ghaidhealtachd.

Rugadh e ann 1829 ann an Lochcarran far an robh 'athair 'na mhinistear, agus an deigh bàs 'athar, shuidhicheadh e fein anns an sgìreachd sin. Dh'fhag a' mhor chuideachd de mhuinntir Lochcarran an eaglais steidhichte ann an 1843, agus bha coimthional Mhic Coinnich cho boag 's gu'n robh e car greis ann an iom-chomhairle co-dhiù a dh' fhanadh e an Lochcarran no rachadh e do dh' Astralia no de chearn air chor-eigin far am faigheadh e obair duine ri dheanamh. Chuala sinn e 'g radh aon uair "Ged nach robh mo thuarasdal mor bu mhaith leam fhaireachduinn gu'n robh mi 'ga chosnadh gu h-onorach, agus a chionn nach robh iarrtus sam bith aig an t-sluagh air mo shaothair mar mhinistear, 's nach robh m' obair anns an sgìreachd trom, chuir mi romham gu'm feuchainn cìod a ghabhadh deanadh auns na sgoilean." B'ann mar so a thoisich e air an ùgh sin a ghabhail ann an sgoilean na Gàidhealtachd nach do chaill e gus an latha mu dheireadh d'a bheatha. Cha b' urrainn dha bhi dìomhaineach; bha e gu nadurra easgaidh, durachdach 'na spiorad agus gun leig ann an gnothuichean; agus m'an d'fhag e Lochcarran bha aobhar aig an oigridh a bhi 'na chomain. Ann an 1867 ghairmeadh e do sgìreachd Chinnghiusaich far an do chuir e seachad an còrr d'a laithean. Tha sgoil an diugh anns a' bhaile bheag sin nach 'eil fad air dheireadh air na sgoilean a's ainmeile 's na bailtean mora, agus is ann do 'n Ollamh Mac Coinneach a bhuineas a chliu sin. Cha 'n e mhain gu 'n do rinn e maith mor do Bhaideanach 's do shiorramachd Ionarnis auns an doigh so, ach rinn a thagar 's a chomhairle feum nach beag do'n Ghaidhealtachd uile, oir bha earbsa aig luchd-riaghlaidh is maithen na duthcha 'na ghliocas 's na fhiosrachadh, agus bheireadh iad daonnan eisdeachd dha 'nuair bha gnothuch sam bith a bhuineadh do sgoilean na Gàidhealtachd r'a cheartachadh. Cha robh brocair riamh air lorg sionnaich a bu gheire suil 's a bu ghlainne cuinnein no ministear Chinnghiusaich, 'nuair a bu mhaith

leis forfhais fhaotainn air balaich thapaidh a b' fhiach an cumail air aghaidh ann an sgoil. Bha e 'g an cruinneachadh as gach cearn de 'n Ghaidhealtachd, o Bhuta Leoghaig gu Maol Chinnatire, agus faodar a radh gu'n robh e do'n oigridh siu car coltach mar bha Eliah do mhic nam faidhean. Chithear ann an eaglais Chinnghiusaich air laimh dheis na lobhta buidheann de sgoilcearan òga a dh' fhaodar a choimeas ri 'mie nam faidhean' ann an Gilgal. Is ann as am measg sin a thainig moran de na ministearan a tha air feadh na Gaidhealtachd an diugh.

Cha robh eaglais Chinnghiusaich ach gle lag 'nuair a shuidhicheadh e innte; ach uigh ar n-uigh, chruinnich e coimhthional gus a bheil an eaglais an diugh faisg air a bhi làn. Tha e gle bhitheanta a' tachairt nach fheaird a sgìreachd fein e, ma thoisicheas ministear air gnothuichean a ghabhail os laimh an taobh a muigh dhi, ach cha b' urrainn muinntir Bhaideanach sin a radh mu'n Ollamh Mac Coinnich, 's cha mhò a theireadh iad e. Bha meas mor aca air, 's cha robh uair riamh a bha sinn ann an seachas ri feadhainn dhiubh nach tugadh iad greis air moladh am ministear 's air innseadh dhuinn nach robh sean no òg anns an sgìreachd nach b' aithne dha. Bu choma leis co dhiu a bhuineadh daoine d'a choimhthional no nach buineadh; bha e daonnan deas gu caomhneas a nochdadh is comhstadh a dheanamh dhaibh. Bha e anabarrach glic, crionna, geur; làn tùir is toinnisg ann an nithean aimsireil, agus is iomadh duine nach buineadh d'a choimhthional a rachadh a chur a chomhairle ris os iosal. Bha ceann maith air, 's bha fios aig an t-saoghal uile nach bu leasg leis dragh a ghabhail, agus gu'm b' fhiach a bharrail a faotainn. 'Nuair a bha a choimhthional fein a' cur failte air aig fheadhachas a rinn iad air co-ainm an là anns an robh e coig bliadhna fichead posda, b'e so cuid de 'n fhailt a chuir iad air—" Bu mhaith leinn innseadh dhuibh cho mor 's a tha sinn 'n ur comain airson an dùrachd 's an dilseachd leis an do ghiulain sibh sibh fein anns an obair naomh anns an do shaothraich sibh cho fada, agus air son 'ur dìchill anns gach ni a bhiodh chum leas is soirbheachadh sluagh na sgìreachd so." Cha b' urrainn e cliu a b' fhearr fhaotainn no gu'n abradh a choimhearsnaich 's a shluagh fein sin uime, agus faodaidh sinne a' chuis fhagail mar sin.

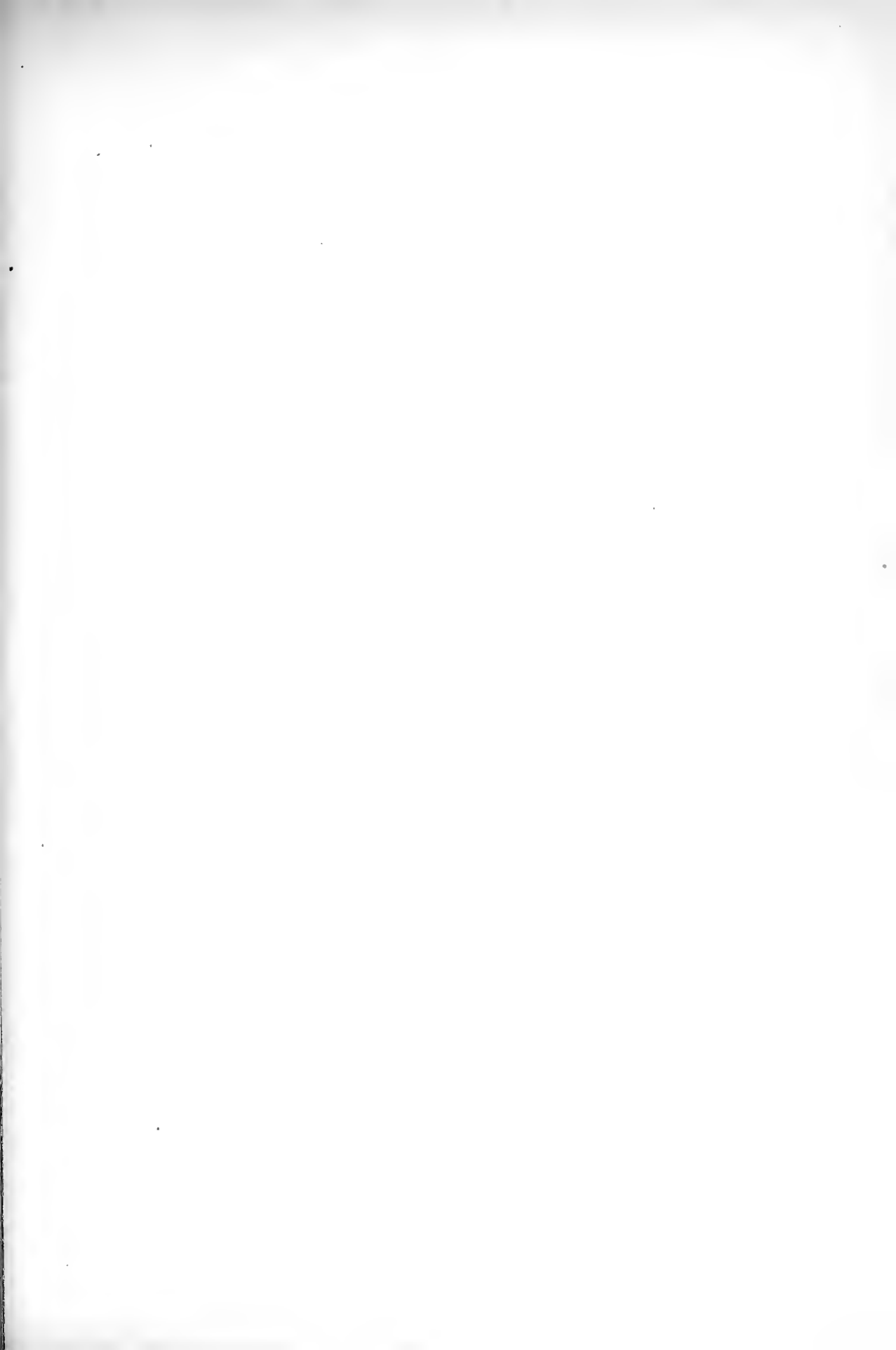
Cha b' aithne dhuinn duine eile a bu chòire; 'na thigh fein. Bha e daonnan sunntach, deas is abhacach 'na fhacal 's na dhoighean. Bha e gu nadurra 'na dheagh sheanchaidh; bha cuimhne mhaith aige;

chunnaic is chual e daoine is nithean a b' fhiach tigh'nn thairis orra; agus 'nuair a rachadh e an ceann seanchais cha b' nallach eisdeachd ris. Cha robh dad a bha dol air aghaidh o thigh Iain Ghreota gu Duneideann nach robh fios aig air, agus ma bha an dotair air ghleus maith—'s cha bu bhitheanta leis a bhi air atharrachadh—dh' fhaodadh am fear a rachadh air cheilidh air a bhi cinnteach gu'm faigheadh e moran fiosrachaidh, agus, air uairean, seudan gliocais, ach, daonnan, iomadh ni a bheireadh gaire air. 'Na dhoigh reidh chiallach fein bha e 'na shearmonaiche maith an Gaidhlig 's am Beurla, ged nach robh fileantachd a bhriathran idir cho cinnteach ri geiread is soilleireachd 'inntinn. Cha 'n'eil iongantais ged tha crìochan Bhaideanach a' deanamh caoidh air a shon, oir chaill iad ministear maith is fìor fhear dùthcha. Is fhad a bhios cuimhne air an duine chòir.

SEANN NITHEAN.

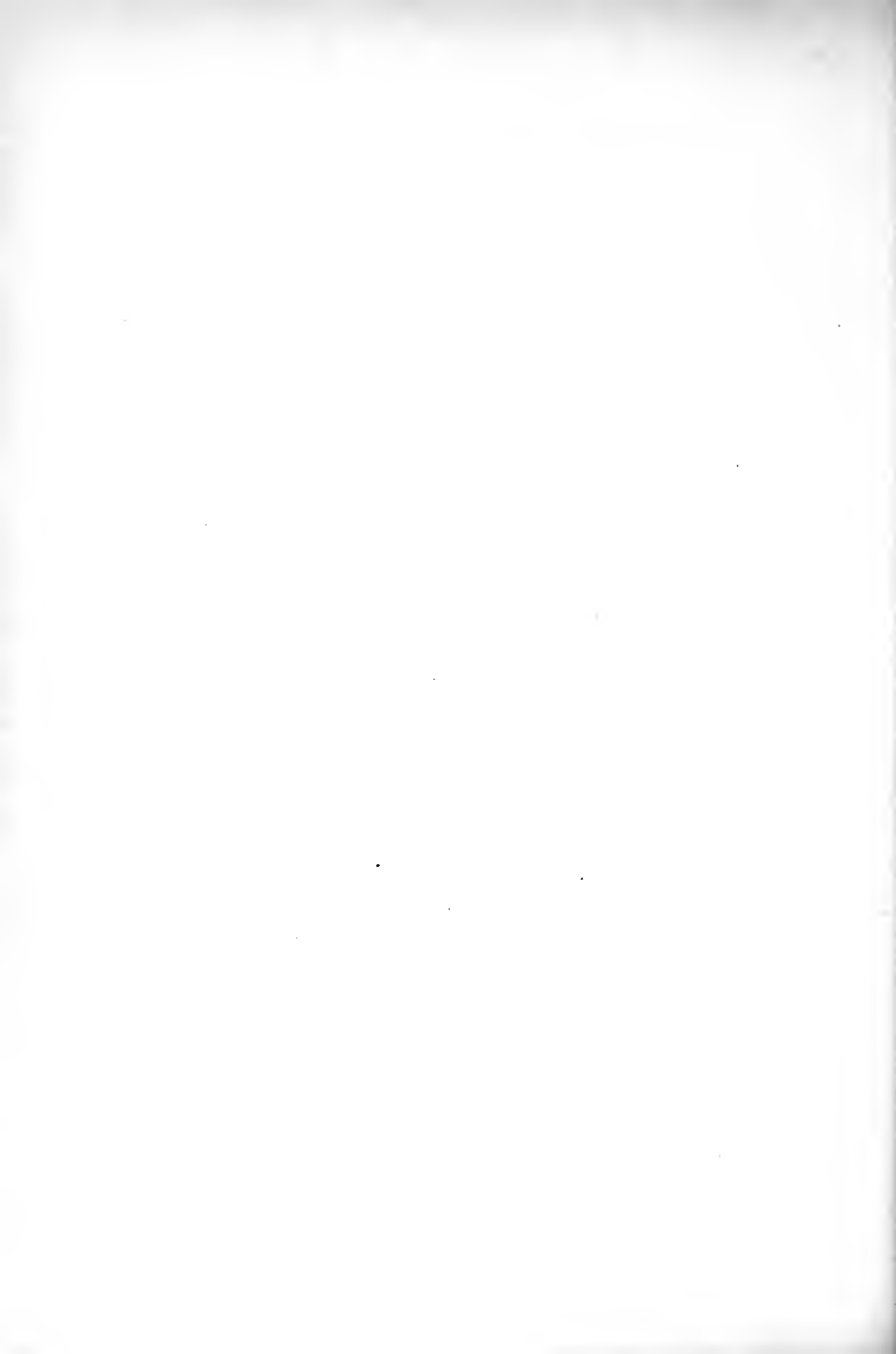
Air dhomh na nithean a ta air mo chùl a dhìchuimhneachadh, etc.—Philip. iii. 13.

An uair a thoisich Pòl air an litir so a sgrìobhadh gu eaglais Philippi, tha e coltach nach robh e a' ciallachadh gu'm biodh i cho fada 's a tha i. Thug e ionnsuidh air sgur aig deireadh na dara caibideil agus bha na h-earailean deireannach dìreach air barr a phinn 'nuair a chuir rud-eigin stad air agus b' fheadar dha an litir a chur seachad aig an àm. Cha 'n urrainnear a radh c'uin a thill e rithe—co dhiu a rinn e sin an ceann beagan mhionaidean no an ceann seachduinn—ach tha e soilleir gu'n cual e rud-eigin m'an do thoisich e a rithist a chuir a smuaintean bhàrr an cùrsa; oir, aithe crìochnachadh inar bha e a' ciallachadh a dheanamh an toiseach, tha e a' toirt tarruing air cuspair ùr agus a' toirt deannal air a sheann naimhdean, no mar thubhairt e fein, *coin is droch luchd-oibre*. Faodaidh e bhith gu'n d'innseadh dha gu'n robh iad sin a' deanamh aihmreit agus a' feuchainn ris na ereidmich a thàladh air falbh o shoisgeul nan saor ghras a shearmonaich esan, gu cleachdannan Iudhach is cuing na daorsa. Shaoil Pòl gu'n d' thug e cheana buille-bhàis do'n t-seorsa teagaisg sin, agus gu'n do steidhich e buill na h-eaglais gu daingean anns an t-saorsa leis an do rinn Crìosd saor iad; ach air dha a chluinntinn gu'n robh iad a' togail an cinn as ùr chunnaic e gu'm bu ghlic dha muinntir Philippi a chur 'nan earalas orra. Is e sin an t-aobhar gu bheil e a' toirt tarruing air timchioll-ghearradh anns an litir so. Tha e a' cur

'nan cuimhne nach ruig iad a leas muinghin a chur 'san fheoil no an dochas a chur ann an oibrichean an lagha; ach air eagal gu'm faodadh cuid de na creidmheich droch bhuil a dheanamh de 'n teagasg sin—slainte tre chreidimh 's cha 'n ann tre oibrichean—tha e a' cur 'nan cuimhne mar an ceudna gu 'm feum iad an creidimh a dhearbhadh le toradh na diadhaidheachd, le cinneas ann an naomhachd, agus le eolas air Crìosd is cumhachd 'aiseirigh.

Am buanaich sinn gu dàn 'n ar ciont'
Bhrìgh saobhbheas grasa Chrìosd,
Nar leigeadh Dia gu'm faigh gu brath,
An smuain so fann 'n ar cridh'.

Chum cudthrom a thoirt do na h-ea-railean sin, agus muinntir Philippi a bhrosnachadh gu dol air an aghaidh anns a' bheatha spioradail tha Pòl ag innseadh dhaibh mar tha cuisean d'a thaobh fein. Mar gu'n abradh e—Ma tha sibhse an duil gu bheil sibh cheana iomlan 's nach ruig sibh a leas an tuilleadh spairn a dheanamh, cha 'n e sin dhomhsa. Tha mi fada o iomlanachd: tha 'm peacadh ag iathadh umam: tha mi astar mor o cheann mo rèis: agus is e an aon ni a's urrainn mi a radh agus an aon dochas a tha agam, gu bheil mi le dìlseachd is dìchioll a' cumail romham 's a' cumail mo shùl air a' chomharra, *air dhomh na nithean a tu air mo chùl a dhìchuimhneachadh*.

Ged nach 'eil e ceart ann am mineachadh nan sgriobtur, samhlaidhean a ghabhail cho litireil 's a ghabhas an luchd lagha briathran tionnaidh, no cudthrom a chur air faicail nach do chuir am fear a sgrìobh iad orra, tha sinn an duil, aig a' cheart am, nach toir sinn ana-ceartas sam bith do theagasg Phòil na ghabhas sinn na briathran so ann an seadh a's farsuinge no an seadh anns an do chleachd esan iad, agus ma ni sinn feum dhiubh aig an àm so gu bhi a' cur an cuimhne ar luchd leughaidh nach còir do dhaoine leigeil le 'n smuaintean socruchadh gun sgar air an seann chionta 's air an seann pheacanna, ma tha sin a' milleadh an sìth agus a' toirt uapa am misnich. An uair a shuidheas duine sìos ann an searbhadas spioraid fo sgaile seann pheacadh air chor-eigin a tha maille ris 'na chadal 's 'na dhuèsgadh, is e deireadh a' ghnòthuich, gle bhitheanta, gu'n tig an lionn-dubh air 'inntinn 's gu'n tuit e ann an diobhail misnich as nach bi e idir furasd a thogail. Tha seorsa dhaoine ann agus is e an caoimheas a b' fhearr a b' urrainn dhuinn a dheanamh riutha, comas a thoirt dhaibh seann nithean a tha cur dragh orra a dhìchuimhneachadh, dorlach dhuilleag a ghearradh a mach gu

buileach a leabhar am beatha, agus an iuchair a thionndadh ann an cuid de sheomraichean an cuimhne air chor 's nach b' urrainn dhaibh dol a steach gu brath tuilleadh do na seomraichean sin a tha làn de chnamhan dhaoine marbh. Tha e fìor nach 'eil feum sam bith aig a' mhòr chuideachd de'n t-sluagh air combhairlean de'n t-seorsa so, oir cha 'n 'eil am peacanna a' cur dragh sam bith orra; agus ged a ni iad gucoir dìchuimhnichidh iad i cho luath 's a dhìchuimhnicheas iad aisingean na h-oidhche; ach cha 'n ann ris a' mhòr chuideachd a tha sinn a' labhairt aig an àm so ach rìusan aig a bheil coguis mhaoth is eridhe tiomach; agus theireamaid riutha, ma tha seann pheacadh sam bith a' luidhe gu trom air an spiorad, gur e an gliocas dhaibh an inntinn a thogail dheth gu buileach agus gu luath, facl Dhe a chreidsinn gu bheil esan a' toirt maithneas dhaibh gu saor, agus an aire a shocruchadh air nithean a thogas an dochas agus a dh'ùraicheas am misneach. Tha sinn làn chinnteach gur e so a theireadh Crìosd rin. An uair a bha e air an talamh thugadh d'a ionnsuidh bean a bha ciontach de pheacadh eagalach; ach an aite losgadh oirre le cornnich, no peanas is dioghaltas Dhe a mhaoidheadh oirre mar dheanadh na Pharasaich, is e thubhairt e, Cha 'n 'eil mise 'ga d' dhiteadh: imich romhad, agus na peacach tuilleadh. Mar gu'n abradh e—Tha na rinneadh deanta 's cha 'n 'eil feum a uis a bhi bruidhinn air, tha mise ann an annm Dhe a' toirt maithneanas dhuit: tilg na seann nithean seachad agus toisich air do bheatha as ùr.

Is e an t-aobhar gu bheil e cho duilich do mhoran dhaoine na nithean a tha air an cùl a dhìchuimhneachadh nach 'eil iad a' creidsinn 'nan eridhe gu bheil maithneanas Dhe cho saor 's cho farsuing 's a tha am Biobull a' teagasg. Tha gu leoir de mhuinntir an t-saoghail a' toirt sìth is clos d' an anam le bhi ag altrum na smuain nach 'eil Dia idir cho fuathach air peacadh 's a dh'innseadh dhaibh le diadhairean, agus nach 'eil ann ach amaideas a bhi 'n duil gu bheil moran stiuim aige do chreutair cho suarach ri mac an duine. Their iad 'nan eridhe nach 'eil an dara cuid maithneas no di-maitheis mhie an duine ach 'na ni beag ann an sealladh neimh, agus, co-dhiu, nach cuir am peacanna-san dragh air neach a tha cho fada uapa 's cho fada os an cionn ris an Dia uile - chumhachdach aig a bheil nithean a's motha 's a's cudthromaiche ri dheanamh seach a bhi smuaineachadh air gach aon de chloinn nan daoine a dh'fhaodas dol air seacharan. An uair a thoisicheas daoine air smuaintean faoine de'n t-seorsa sin altrum, cha 'n fhada gus an toir iad

orra fein a chreidsinn nach 'eil ann an Dia ach neach nach deán maith no ole, neach nach 'eil dad na 's naoimhe no tha iad fein, agus a chaogas a shuil ri eucoir. Tha iadsan aig a bheil a' leithid so de bheachdan ann an staid chunnartaich, agus faodar a radh le solaimteachd gu bheil iad a' toirt foibheim do'n spiorad naomh. Cha 'n e sin an Dia a dh'fhoillsich e fein o shean do na faidhean 's do na h-abstoil agus anns na laithean deireannach tre a Mhac. Tha naomhachd Dhe mar theine loisgeach agus tha a ghnais gu bráth an aghaidh a' pheacaidh, ach tha a throcair cho caomh 's gu'n toir e maitheanas do pheacaich nach faigh maitheanas o dhaoine. Tha e duilich do dh'iomadh duine so a chreidsinn: tha e duilich dhaibh a chreidsinn gu 'n tig maitheanas cho saor o Dhia cho naomh, agus a chionn gu bheil iad a' tomhas Dhe le toimhsean talmhaidh, an uair a bhrùchdas an seann pheacanna 's an cionta a steach air an inntinn, tha iad gun mhisneach gun dochas. Bhiodh e chum buannachd dhaibh sin, an aire a shocruchadh air na h-earrannan sin de'n Bhiobull anns a bheil na naoimh aig an robh fiosrachadh pearsanta air caoimheas is trocair an Tighearna ag innseadh ciamar a thog Dia suas iad. Cha bhiodh iongantais ged chumadh a pheacanna cadal na h-oidheche o Dhaibhidh, oir bha iad trom is gràineil; ach fhuair Daibhidh maitheanas agus air dha na nithean a bha air chùl a dhìchuimhneachadh rainig e airde ann an eolas Dhe nach do rainig moran roimhe no 'na dheigh. Agus dh'fhag e againne feisteanas air trocair is maitheanas an Tighearna a bu chòir misneach mhòr a thoirt do'n t-seorsa dhaoine air a bheil sinn a' labhairt, daoine aig nach 'eil solus no dochas a chionn gu bheil droch ghnìomh a rinn iad uaireigin a ghnath maille riu mar gu'm biodh trom-lighe a tha milleadh fois am beatha. Cho fad 's a tha an aird an ear o'n aird an iar, arsa Daibhidh, cho fada sin chuir Dia uainn ar n-eusaontais. Oir mar tha na neamhan ard os cionn na talmhainn, mar sin a tha a throcair mòr d'an taobh-san d'an eagal e. *Salm ciii.* Thigibh a nis agus tagramaid ri cheile, deir an Tighearna; ged robh 'ur peacanna dearg mar an sgarlaid, bidh iad geal mar an sneachd: ged robh iad dearg mar chorcùr, bidh iad mar olainn. *Isaiah i.* Is e so an coimheangal a ni mi ri tigh Israeil anns na laithean deireannach, deir an Tighearna. . . . maithidh mi an aingidheachd agus cha chluimhnich mi ni 's mò an cionta. *Jeremiah xxxi.* 34. Tha aon a's airde no eadhoin an salmadair 's na faidhean a' labhairt na ceart theachdaireachd so ruinn ann

am briathran caomhal, An ti a thig a'm ionnsuidh, cha tilg mi air chor sam bith a mach e. *Eoin vi.* 37. Iarradh, mata, iadsan a tha 'nan suidhe gu dubhach fo sgaile sheann pheacanna nach gabh leasachadh a nis—iarradh iad is gabhadh iad ri maitheanas Dhe gu saor agus le irioslachd, dìchuimhneachadh iad gu buileach na seann laithean is cuireadh iad seann nithean air chul, agus sineadh iad iad fein le deagh dhochas chum a' chala a dh'ionnsuidh a bheil Dia 'g an gairm.

Ged a labhair sinn mu bhriathran Phòil anns an doigh so, tha fios againn nach e idir an t-ole ach am maith a rinn e fein a bha e a' dìchuimhneachadh, agus gur e an fhuair smuain a bha 'na inntinn aig an àm nach robh e fhathast toilichte leis an ìre a dh'ionnsuidh an d' thainig e anns a' bheatha spioradail. Na 'n robh Pòl toilichte le staid fein, cha bu mhaith an comharra sin air, oir is e iadsan a's fhaide o iomlanachd a shaoileas gu'n do rainig iad cheana. Bha Pòl 'na dhuine na bu turaile no gu'n labhradh e air an obair a rinn gràs Dhe ann mar gu'm b'obair bheag i. Bha fios aige gle mhaith gu'n d' fhuair e eolas air rùn-diomhair Dhe nach d' fhuair moran, agus gu'n do thagh Dia e chum obair mhòr a dheanamh anns an eaglais. Bha fios aige gu'n robh fàs is cinneas a tigh'n air ann an creidinn, an eolas, an eud, an irioslachd, an gradh, an naomhachd, mar bha na bliadhnachan a' dol seachad, ach an aite uail a dheanamh as a sin tha e 'na cheart deoin a' tionndadh inntinn air falbh o na nithean air an do rainig e cheana a dh'ionnsuidh naomhachd is maise na tìre a bha fhathast cian fad as. Cha b'ann air a' ghràs a fhuair e ach air a' ghràs a bha dhith air: cha b'ann air an obair a rinn e ach air an obair a bu mhaith leis a dheanamh a bha Pòl a' cumail a shul. Theireadh daoine eile, 'nuair a thòimhseadh iad Pòl riutha fein, nach robh anna-san ach loanaban ann an eolas spioradail an coimeas ris-san. Ach cha b'e sin na toimhsean leis an robh Pòl 'ga thomhas fein. Sheas e ann an solus Chrìosd agus b' aithne dha nach d' thainig e fathast chum an duine iomlain no gu tomhas airde lànachd Chrìosd.

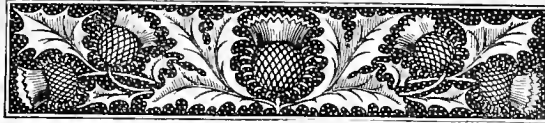
Is e a'chrioch àraidh ann an naomhachadh an anna gu'm biodh an duine air 'ath-nuadhachadh gu h-iomlan a reir iomhaigh Dhe. Tha an obair so mòr is duilich is fadalach, agus eadhoin anns na naoimh a's airde, cha bhi i crìochnaichte aig uair am bàis. Ach is obair i a's fhiach lann a chur iunte. Ma tha 'n t-slighe fada 's an rathad duilich tha ar Maighstir caomhal 's an duais cinnteach.

DUINE SAOGHALTA.

Agus thog Lot suas a shùilean, agus chunnaic e gu'n robh còmharnard Iordain uile air uisgeachadh gu maith, mar ghàradh an Tighearna; agus thagh Lot dha fein còmharnard Iordain.—Genesis xiii. 10.

Is e Lot 's a sheorsa a bha aig Criosd 's an t-sealladh an nair a labhair e mu dhaoine a dh'eisdeas ri facal Dhe ach "a ta ro chùram an t-saoghail so, agus meallt-aircachd saobhheis, agus ana-miannan nithean eile a' teachd a steach, agus a' tachdadh an fhacail agus nithear neo-thorach e."

Tha e coltach gu'n do shoirbhich an saoghal le Abraham is mac a bhrathar anns an Eipht, oir thainig iad air an ais le maoin mhor; agus thatar a' leughadh, an uair a thainig iad gu Betel nach giùlaineadh am fearann an cuid spreidhe leis cho lionmhor 's a bha iad. An uair a chunnaic Abraham mar bha cuisean, 's a chual e mu'n iorghnill a bha am buachaillean a' deanamh mu chòraichean feoir is uisge, thuirt e ri mac a bhrathar gu'm b' thearr dhaibh, air ghaol sìth is reite, am fearann a roinn. An aite eroinn a thilgeil, no an gnothuch a shoeruchadh le litir an lagha, thaig e gu h-uasal do Lot a roghainn a ghabhail de na bha m'a choinneamh—"ma theid thusa a dh'ionnsuidh na laimhe clithe, theid mise a dh'ionnsuidh na laimhe deise; agus ma theid thusa a dh'ionnsuidh na laimhe deise, theid mise a dh'ionnsuidh na laimhe clithe." Tha seorsa dhaoine ann cho gionach, 's cho beag-nàrach, 's cho gaolach air chuip-eig 's nach leasg leo am feum fhein a dheanamh de dhaoine còir, reidh, leis nach b' fhiach a bhi daonnan a' seasamh air an còraichean. B' ann dhiubh sin Lot. An aite urram na h-aoise a thoirt do bhrathair 'athar, ghabh e an còthrom a fhuair e gu h-ealamh, agus thagh e na machraichean iosal a bha air an uisgeachadh mar gharadh an Tighearna. Ma bha shuagh nam machraichean aingidh, bha am fear maith, agus dh'fhag Lot Abraham air mullaichean lom Bheiteil 's shuidhich e a bhùth aig Sodom.

Chaidh na bliadhnanach seachad. Bha Abraham a' sior cadar-ghuidheadh ri Dia as leth caoraich chaillte bailtean a' chomh-naird, agus faodar a bhi cinnteach gur liomadh urnnigh dhurachdach a chuir e suas

mar an ceudna as leth mac a bhrathar, ach rainig aingidheachd Shodoin a' leithid de dh'airde an làthair an Tighearna 's nach robh dhaibh tuilleadh ach duil eagallach ri breitheanas agus fearg theimnteach. Tha am fear a sgrìobh leabhar Ghenesis a'tigh'nù thairis anns an naoieamh caibideal deug air rud no dha ann an eachdraidh Lot nach 'eil fios againn ciod a their sinn riutha, no ciod an cudthrom a's còir dhuinn a thoirt dhaibh. Faodar a bhi cinnteach nach cuir-eadh e sìos na nithean sin mur biodh e an duil gu'n cuireadh iad solus, an dà chuid, air nadur Lot is cliu muinntir Shodoin, agus air cùrsa freasdal Dhe. Ach a chionn nach 'eil fios againn ciod an doigh anns an còir dhuinn na naigheachdan sin a ghabhail, co dhiu a ghabhar iad gu litireil no gu samh-lachail, fàgaidh sinn iad mar tha iad, agus leigidh sinn le ar luchd-leughaidh an gabhail ann an doigh sam bith a chomhairlicheas an fùr 's an ciall fein daibh.

Thug teachdairean an Tighearna rabhadh do Lot am baile fhagail gu grad agus gach duine a bhuineadh dha a thoirt leis. Rinn a dhilsean fanoid air, 'nuair a dh'innis e dhaibh mar bha ri tachairt; agus air a'mhaduinn air an do sgrìosadh am baile rinn Lot fein moille. Bu cheum air ghàig leis Sodom fhagail, oir an t-aite anns an robh 'ionnhas, is ann an sin a bha chridhe. Bha cridhe Lot ann an reamhrachd a chruidh 's ann am fearach a' chomhnaird, agus coltach ri daoine eile, bha e duilich leis dealachadh ri nithean anns an robh a shuith 's a chridhe, ged bha lìn fhios aige gu'm b'e an ghìocas dha sin a dheanamh. Ach bha teachdairean an Tighearna caomhal, agus rug iad air laimh air fhein, 's air a mhnai, 's air a dhithis nighean, agus thug iad a mach iad as a' bhaile, ag radh ris, Teich air son t-anna agus na stad 's a' chomhnard, teich do'n t-sliabh air eagal gu'm millear thu.

Ann an solus na dh'innis ann fear a sgrìobh leabhar Ghenesis dhuinn mu bheatha Lot, cha'n 'eil e duilich a thuigsinn ciod a' ghne duine a bha ann, 's cha mhò a tha e duilich a thuigsinn ciod an leasan sonnuichte a tha a bheatha a' teagasg do shluagh an Tighearna anns an là so. Cha'n 'eil e ceart athraichean an t-seann t-saoghail a thomhas le toinmsean na linn so, no ann an solus soisgeil is teagaisg nach b'aithne dhaibh, ach ma bheirear breith

air Lot a reir gnaths na linne 's na duthcha anns an robh e beo, faodar a radh gu 'm bu duine diadhaidh e a theap a bheath is anam a chall leis an t-saoghaltachd a bha gu furasd ag iadhadh uime. Tha e soilleir gu'm b'e so beachd an fhir a sgrìobh eachdraidh a bheatha, oir ged nach 'eil e 'ga mholadh ann an doigh sam bith, 's ged tha e ag inneadh gu'n d' thug e moran trioblaid is carraid air fhein le shaoghaltachd, tha e ag inneadh mar an ceudna gu 'n do mheas Dia Lot cho airidh air 'fhabhar 's gu'n do chuir e a theachdair-ean, a dh'aon ghnothuch, 'ga thearnadh a Sodom. Tha 'n t-abstol Peadar a toirt cliu a's airde air. Tha e ag radh—Shaor Dia Lot *am firean*, a bha fo champar le caithe-beatha nan aingidh: oir chràidh an *t-ion-racan* sin 'anam fireanta o gu la, le bhi faicinn agus a' cluaintinn an gnìomharan an-dligheach. II. Pheadair ii. 7, 8. Tha e furasda gu leoir a thuigsinn carson a tha iomhaigh Lot na 's boidhche ann an litir Pheadair no tha i ann an leabhar Ghenesis. Ann an Genesis tha dealbh Lot air a chrochadh lamh ri dealbh Abraham, agus bha Abraham 'na dhuine cho mor 's cho gasda air gach doigh, 's nach sealladh fear a b'fhearr no mac a bhrathar ach gle shuarach lamh ris. Ach chuir Peadar Lot taobh ri taobh ri muinntir Shodoim, agus an coimeas riu-san bha e cho naomh 's nach 'eil iongantais sam bith gu'n do labhair e uime mar neach ionraic. Bha e ionraic an coimeas ris na h-aingidh, dìreach mar a sheallas duine anns nach 'eil ach airde chuimseach 'na fhamhair am measg chrotanach is throichean.

Faodar a chreidsinn nach robh Lot sona ann an Sodom a dh'aindeoin pailteas na tìre is lionmhoireachd a spreidhe. Cha bhiodh e furasda do neach a dh'eisd aon uair ri conaltradh Abraham eisdeachd le tlachd ri trusdaireachd Shodoim, agus ged a bha e 'nam measg, cha b'ann dhiubh e. Thainig e o dhaoine cneasda, agus air cho saoghalta 's gu'n robh e, bha uaisle 'na nadur nach leigeadh leis cuid no pairt a ghabhail ann am baath-shùgradh na graisge. Ach ma bha an taobh a b'fhearr d'a nadur ag iarraidh air, an drasd 's a rithist, a chasan a thoirt leis, agus call sam bith fhulang, air ghaol saorsa coguis is inntinn fhactainn, bha a shaoghaltachd is fheineil-eachd 'ga tharruing an rathad eile, agus ag iarraidh air fantuinn far an robh e. Is e sin a rinn e; dh'fhan e ann an Sodom gus, mu dheireadh, nach robh toil sam bith aige fhagail, agus 'nuair a spion aingeal

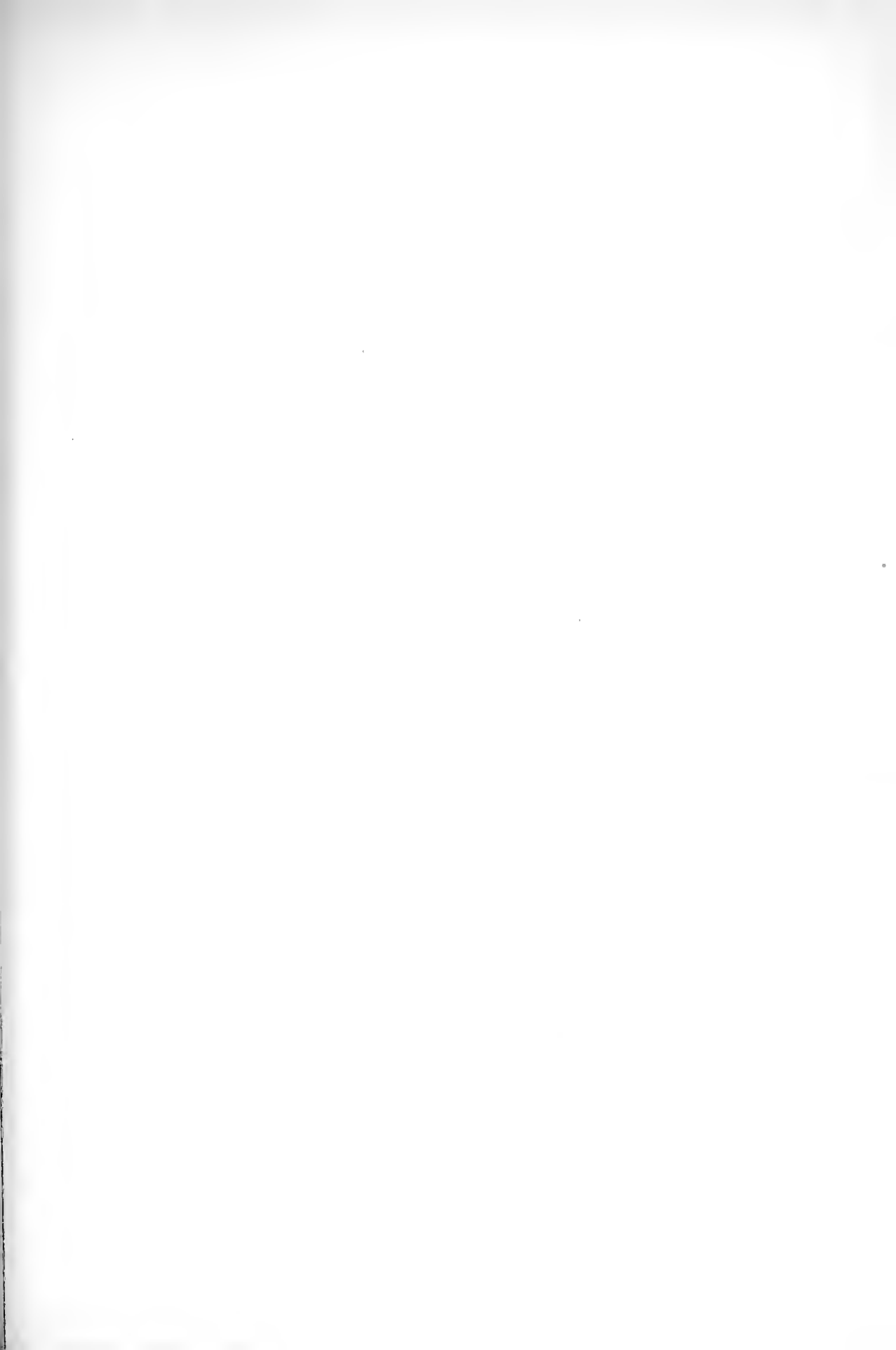
an Tighearna e mar aithinne as an teine, chaidh e mach gu Soar 'na sheann duine briste, gun chrodh, gun chuid, gun daoine. Thug e bron is trioblaid air a cheann fein, agus mar thoradh na roghainn a rinn e, air dha bhí air a mhealladh le Dia an t-saoghail so, chaill e na bh' aige, agus, air a' cheann mu dheireadh, bu bhuidhe leis fasnadh fhactainn ann an uaimh.

Ged nach do choisinn Lot an saoghal so air son an do chuir e 'anam an cunnart, 's ged a chuir cuibheal an fhortain a' leithid de char dhith 's gu 'n do chaill e na nithean air an do leag e a chridhe, cha 'n'eil fiosrachadh ar beatha a' teagasg dhuinn gu bheil sin a' tachairt daonnan no gu bheil saoghaltachd a' toirt call saoghalta 'na lorg. Uair a tha 's dà nair nach 'eil. Tha Dia a' riaghladh an t-saoghail air a' leithid de dhoigh 's gu 'm faicear gu tric an duine saoghalta 'ga sgaoileadh fein a mach mar ùr chraoibh uaine. Is tric leo-san a dh'fheuchas ris a' chuid a's fhearr a dheanamh de 'n dà shaoghal, an saoghal so a chosnadh 's a mhealtainn gus an latha mu dheireadh de 'm beatha, eiod air bith a dh'eireas dhaibh anns an t-saoghal eile. Cha b'e call a mhaoin call a bu mhiosa a thainig air Lot, ged is e sin an call a b'fhusa dha a thombas. Ged nach robh fios aige fein air, thainig call a bu mhotha air anns na bliadhnachan anns an robh e an duil gu'n robh e a' soirbheachadh gu mor no thainig air an nair a chaill e a mhaoin uile. An uair a leigas daoine leo fein a bhi air an beo-ghlacadh le saoghaltachd 's a dhi-chuimhnichas iad Dia is siorruidheachd, 's nach 'eil ni fo 'n gheine a tigh'nn fodhpa ach am buannachd shaoghalta, tha iad a' call buadhan inntinn is anna nach till thuca gu bràth tuilleadh. Falbhaidh na buadhan sin gu samhach, gun trompaid a sheideadh, air chor agus nach fairichear gle bhitheanta an call. Is lionmhor iad a tha ag radh, "Tha mi beartach, agus air fàs ann an saoihbheas, agus gun fheum agam air mi sam bith; agus gun fhios aca gu bheil iad bochd is truagh is dall is lomnochd."—*Taisbean* iii. 17.

Cha 'n'eil teagamh nach 'eil duine an sid 's an so a' tuiteam air falbh o'n eaglais Chriosduidh a chionn nach 'eil iad a' creidsinn creud na h-eaglais. Tha feadhainn eile a' cùl-shleamhnachadh a chionn gu 'n do leig iad ruith le 'n ana-miannan 's gur toigh leo am peacadh ni 's fhearr no 'n diadhaidheachd. Ach cha 'n'eil sinn an duil gu bheil aireamh na feadhach sin cho mor ri aireamh nan daoine a tha tuiteam o ghràs

le saoghaltachd. Cha tric a theid iadsan a bhlais aon uair deagh thiodhlac Dhe thairis a dh'ionnsuidh Shatain, ach tha iad bith-eanta gu leoir a' dol thairis a dh'ionnsuidh an t-saoghail. Mar tha na bliadhnachan a' dol seachad, 's a tha iad a' cur sìos am freumhaichean air gach taobh, 's a tha curam an obair, an dachaidh, 's an teaghlaich, a ghnath maille riu, tha iad ullamh gu bhi air an cuibhreachadh le cuing nan nithean a ta làthair air chor agus ged nach 'eil iad a' ciallachadh dearmad a dheanamh air an anam a bheathachadh, tha 'n dearmad air a dheanamh. An uair a thachras sin, 's a tha glòir is maoin is toilintinn an t-saoghail a' tìladh a' chridhe thar tombais, cha bu chall ach buannachd dhaibh gu'n tigeadh teachdaire o Dhia—ged b' ann ann an riochd bròin no timneis no call codach — 'g an dusgadh as an cadal mar bha Lot air a dhusgadh an uair a theap reamhrachd Shodoin anam a chur fo gheasaibh. Cha ruig sinn a leas rabhadh a thoirt do 'n mhòr chuideachd d'ar lechd leughaidh an aghaidh chleachdanan is pheacanna a tha gràineil is maslach am fianuis dhaoine; agus na 'n deanamaid e, is dòcha nach bitheamaid ach a' bualadh an adhair, oir cha 'n 'eil na peacanna sin ag iadhadh umpa. Ach tha sinn uile an cunnart a bhi air ar toirt a thaoibh le saoghaltachd, agus is mòid an cunnart do bhrìgh nach 'eil e idir furasd gairadh-criche a thogail eadar a' chrionnachd sin ann an nithean àimsireil a tha arson ar tùr fein is teagasg Chrìosd ag iarraidh oirnn a chleachdadh agus an t-saoghaltachd a bheir lom sgrios air an anam. Tha e cho furasda do 'n duine chrionna leum thairis air a gharadh-criche, 's gur e an gliocas dha a bhi daonnan 'na caralas, air eagal gu'n tuit e fo dhraoidheachd an t-saoghail gum fhios da.

Cha 'n 'eil e coltach gu'n d'iarr Lot solus no seoladh o Dhia an àm a chrannchuir a roghainn. Ged a smuainich e air fear is crodh is caoraich m' an do rinn o suas inntinn, cha d' thug e aon smuain air Dia. B'e sin toiseach a sheachrain 's a thrioblaid. Cha robh ruith 'na inntinn ach maoin is urram is comhfhurtachd fhaotainn dha fein 's d'a theaghlach, agus, air ghaol nan nithean sin, bha e toileach comunn a ghabhail ri daoine mallachte, ain-diadhaidh, agus a bhean 's a chlann a chàradh ann an teismeadhoim graineileachd Shodoin. Ach bu daor a phlaigh e air a shon sin. Ma bha e 'n duil gu'm bu ghuimh Crìosduidh no gu'm bu chaoimhneas athar a bha e a' deanamh riutha, fhuair e a' shuilean fhosg-

ladh: oir, an ceann beagan uine, tha e coltach gu'n d' fhàs a bhean cho toigheach air Sodom 's air prabar a' bhaile 's nach iarradh i thagail. Co dhia, dh' fhairtlich air a toirt leis as. Chummaic e cuid d'a nigh-eanan air an cuing-cheangal gu neo-chothromach ri mi-chreidmheach agus mhill droch choitheadar Shodoin beusan chàich cho buileach 's nach robh amnta ach diu nam ban. Ged is seann naigheachd so tha i 'n cuideachd, oir tha moran pharantan an dingh fhathast a' deanamh a' cheart ni a rinn Lot. Ann a bhi cur an cloinne air ceann an ratbaid 's a roghnachadh an crannchuir dhaibh, cha toir iad suim do ni sam bith ach inbhe is buannachd shaoghail. Am a bhi toirt dhaibh eolas na slighe, bheir iad dhaibh a h-mìle eolas ach an aon eolas a tha tarbhach. Gabhaidh iad na ceumanna a's soluite a's urrainn neach a ghabhail gun iomradh air urruigh, no iarraidh air Dia an treorachadh. Air sgàth tasdan a' bharrachd 's an t-cachduinn cuiridh iad balaich is caileagan òga an teis-meadhoim aingidheachd, caoin-sharach mu na cunnartan 's na buaraidhean a dh' fhaodas am beatha a mhillleadh. Ach ma gheibh gaol an t-saoghail is nabhar na beatha greim cho laidir air parantan 's nach toir iad smuair air Dia, no air toil Dhe, no air anam an cloinne, no air ni sam bith eile ach buannachd shaoghail, 'nnair a bhios iad a' cur am mic 's an nigheanan air cheann na slighe, cha ruig iad a leas iongantais a ghabhail ma chi iad, an deigh laimhe, gu'n do cheannaich iad a' bhuannachd shaoghail aig prìs ro dhaor. Ach gle bhitheanta ged is e na parantan a thaghas am port is e an clann a phlaigheas am piobaire. Co dhia, tha sinn an duil gur e sin aon de na leasan a dh' fhaodar a leughadh o bheatha Lot. Mhill e a bheatha fein gu mor ach mhill e a theaghlach seachd mairean na bu mhiosa.

Tha an Sgrìobtur a' teagasg gu'n do thearnadh e o sgrios air a' cheann mu dheireadh, ach faodar a radh mar thuirt Pol gu'n do shaoradh e mar tre theine. Ged bha a chridhe làn chopagan is droighinn bha cluainean de thalamh maith ann mar an ceudna, agus ged a tharruing a shamh fein air falbh e o shligheannan subhachais na h-inntinn thoilichte gu clàbar làthaich na h-inntinn shaoghail, bha bun a' ghnòth-uich ann gum teagamh, agus a dh' aindeoin a shaoghaltachd bha tomhas aige do spiorad an Tighearna. Ach tha a bheatha a' seim nam briathran 'nar cluasan—Cìod an tairbhe a ta ann do dhuine, ged chosnadh e an saoghal uile agus anam fein a chall?

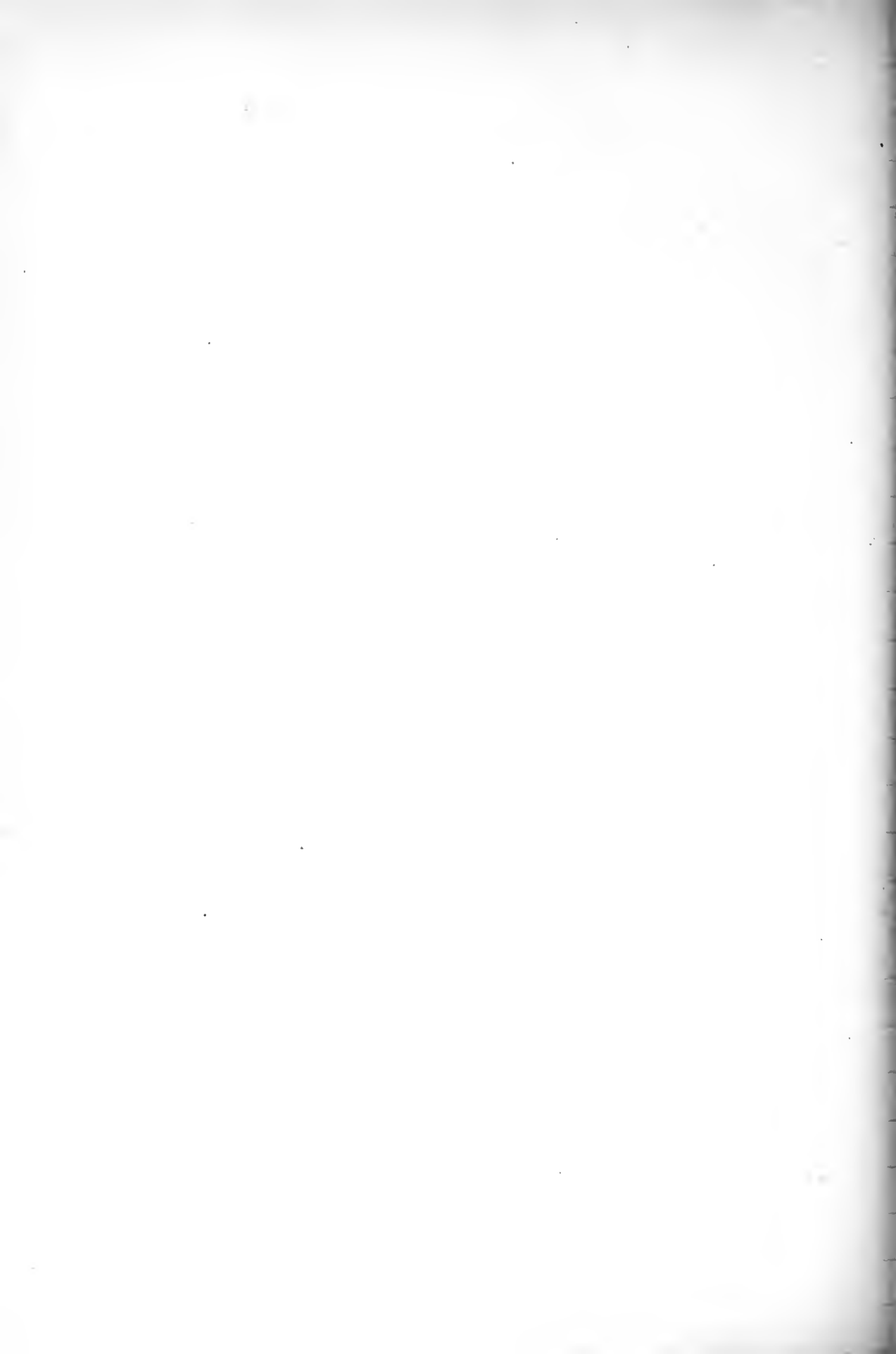
A Thighearn Iosa, a thug buaidh air an t-saoghal, thoir dhuinn tomhas de d'ghlòcas 's de d' spiorad chum 's gu'm bi iarrtus darachdach againn air na tiodhlacan a's fearr, 's gu'm bi ar cridheachan air an suidheachadh air na nithean a ta shuas. Saor sinn o shannt 's o shaoghailachd agus euidich leim roghainn a dheanamh de'n chuid mhaith nach toirear uainn gu bràth. Coinhead sinn o'n olc ré ar cuairt air thalamh agus leig thugainn do sholas, oir is tusa solus an t-saoghail. Amen.

AORADH AN TAIRBHIL.

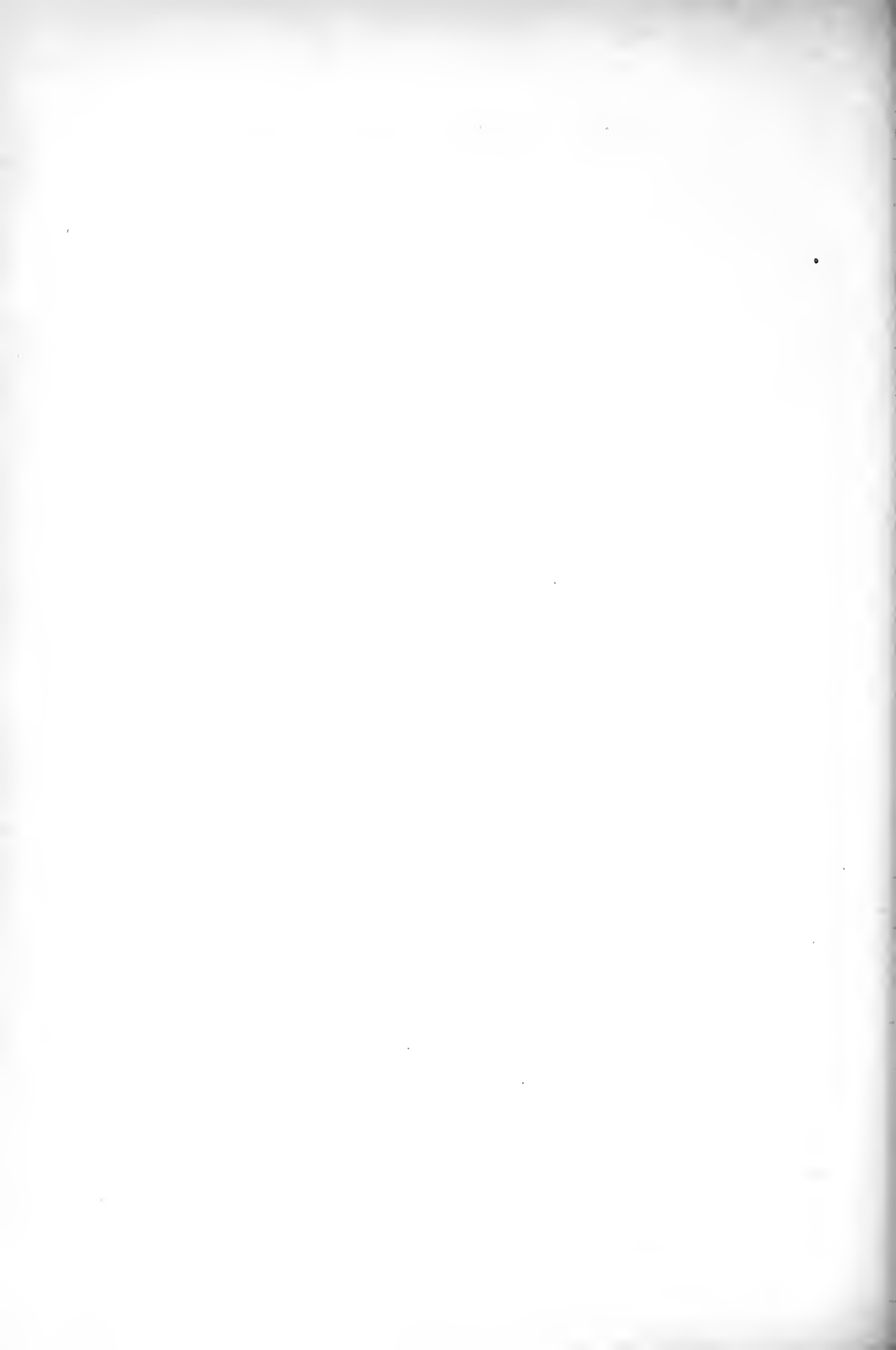
Tha moran air a radh anns an t-seann Tiomnadh mu iodhal-aoradh nan Iudhach: ach cha'n 'eil e idir farasda smuaintean soilleir fhaotainn air an t-seorsa aoraidh sin, no bhi cinnteach ciod an ni sonnrichte a bha an luchd aoraidh a' ciallachadh leis. Anns na seann laithean bha diadhairean na h-eaglais de'n bheachd gu'n robh eolas Dhe aig ceud athraichean a' chinneadh daona moran na bu shoilleire no bha e aig na linntean a thainig 'nan deigh. Is e sin r'a radh. bha iad an duil gu'm b' aithne do Noah 's do Shem, 's do Enoch, 's do Lot, Dia mar nach b' aithne do'n al a bha beo ann an linn Hosea is Amois is an eòr de na faidhean d' ann b' fheudar a bhi labhairt gu searbh an aghaidh iodhal-aoraidh an t sluaigh. A reir a' bheachd so, bha am foillseachadh a rinn Dia air a bhith 's a nadur fein do dhaoine ann an toiseach eachdraidh an t-saoghail. iomlan; ach mar bha na bliadhnachan a' dol seachad is al a tigh'n'n as deigh a' l, bha am foillseachadh sin uigh ar n-uigh air a thrualleadh, agus bha an saoghal a' tuiteam air falbh o'n Dia bheo 's o'n chreidimh fhior gu bhi deanamh aoraidh do dhiathan breige. Ged a dh' fhaodas gu bheil moran dhaoine de'n bheachd so fhathast cha'n 'eil e idir a reir na firinn; agus cha mho a tha an seann Tiomnadh, ma leughar e le curam is tuigse, 'ga ghlinan a mach. Tha e eal-g-dhireach an aghaidh na's aithne dhuinn mu fheasdal an Tighearn anns an t-saoghal. agus mu'n doigh anns a bheil Dia 'ga fhoillseachadh fein do dhaoine. Cha'n urrainnear obair an taisbeanaidh a choimeas ri rud sam bith a's fhearr no ri solus na greine—solus a tha 'g eiridh uigh ar n-uigh, an toiseach a' chamhanaich, an sin bristeadh na faire, an sin gathan soluis a' bualadh air na beanntan a's airde, an solus a' sior fhas ann an neart gus an tig e gu neart is ionlanachd a' mheadhoin la. An aite a bhi 'g radh gu'n d' fhuair Adhamh is Noah solus a' mheadhoin la agus gu'n do chail an sliochd an solus sin, ann an tomhas mor, miltean bliadhna an deigh dhaibhsan a bhi marbh, is e bu chòir dhuinn a radh nach robh ceud athraichean an t-seann Tiomnadh ach anns a' chamhanaich a thaobh eolas Dhe, agus nach robh am foillseachadh a fhuair iad ach beag is fann an coimeas ris an t solus a dh' eirich air an duthaich ann an linn nam faidhean. Tha an saoghal a' tigh'n'n air aghaidh an aite a bhi dol air ais ann an eolas air nadur is buadhan Dhe; faodar a radh nach do rainig a' ghrian airde nan speur fhathast, agus gu'n nochd spiorad an Tighearna nithean iur do na feadhainn a thig 'n ar deigh air nach do rainig sinne.

Thuir sinn an uiread so chum an ratbad a reiteachadh air son rud eile a bu mhaith leinn a radh, agus is e sin, nach ann idir a' toiseachadh air seorsa iur de dh' aoradh a bha clann Israeil ann a bhi deanamh aoraidh do tharbh. ach a' dol air an ais gu seann seorsa aoraidh a bha an athraichean a cleachdadh anns a' chamhanaich. 'Nuair a bha an saoghal 'na leanabachd, cha b' urrainn do dh' inntinn mbie an duine greimeachdh air an fhirinn gur spiorad Dia, no aoradh a dheanamh dha air mhodh spioradail. Bha buadhan a' chuirp na bu laidire no buadhan na h-inntinn, agus bha e na b' fhusa do dhaoine aoradh a dheanamh do Dhia a chitheadh iad le'n suil no do Dhia nach b' urrainn dhaibh fhaicinn. Cha b' urrainn dhaibh an inntinn a shoocradh le h-earbasa no creidimh air Dia nach faca iad riann air mhodh sam bith eile ach le solus an spioradail fein 's le mac meanna na h-inntinn. Is e sin an t-aobhar gu'n do thoisich iad air dealbh an De bheo a shnaigheadh, an cloich, an òr, am fiodh, 's air dhoighean eile. Cha b' urrainn dhaibh aoradh a dheanamh gu spioradail do spiorad; dh' fheumadh iad dealbh Dhe fhaicinn mu choinneamh an suil chum gu'n creideadh iad gu'n robh e da rìreadh dlùth dhaibh. Cha'n 'eil e uile gu leir ceart, ma ta, a radh gu'n robh Israeil a' cul-shleamhnachadh o chreidimh anns an Dia bheo agus a' tuiteam air an ais gu iodhalan, 'nuair a bha iad an drasd 's a' rithist a' deamamh dhaibh fein tairbh oir. Is ann do'n Dia bheo, Iehobhah an athraichean, a bha iad a' ciallachadh aoradh a dheanamh fad na h-uine. ged a bha iad 'ga shamhlachadh ris na h-ionmhaighean sin, mar rinn iad ann an linn Aaroin agus ann an linn Ieroboam. Cha'n 'eil e furasd a dheanamh a mach ciod a bh' aca 's an t-sealladh ann a bhi tarruing dealbh Dhe air an doigh ud, no ciod an smuain a bha 'n cul an einn. Tha euid de dhiadhairean de'n bheachd gur h-ann o'n Eiphit a thainig an cleachdadh, ach tha a' mhòr chuideachd am barail nach e a cheannach a rinn iad, agus gu'n d'eirich an rud am measg Israeil gu nadurra. Bha iad 'nan tuathanaich; cha b' aithne do na tuathanaich sin ann an staid an leanabachd 's ann an camhanaich eachdraidh an t-saoghail samhladh eile air lanachd neart is beatha a b' fhearr no tarbh og no laogh. Agus air dhaibh feuchainn ri greimeachadh air lanachd beatha is neart is cumhachd an De bheo, ghabh iad an samh-ladh sin air, agus tharruing iad a dealbh mar laogh no mar tharbh oir. Ged a dh'eirich diadhairean is faidhean nam measg a rainig air an fhirinn gu'm bu spiorad Dia nach gabhadh samhlachadh ri ni sam bith a b' urrainn lamh mbie an duine a dheanamh, 's ged a chronuich iad an sluagh air son an aineolais, bha 'n sluagh mall 'nan cridhe, 's 'nuair a gheibheadh iad an cothrom bha iad a' tionndadh air an ais a dh' ionnsuidh an t-seann chleachdaidh. Ann an aon seadh, tha e fìor gu'n do chuidich na samhlaidhean so le Israeil ann an tus a h-eachdraidh a h-inntinn a thogail gu Iehobhah, ach an deigh lannhe bha iad 'nam mallachd 's 'nan enap-starra mor dhi, oir cha b' ann do Dhia a bha an sluagh neo spioradail a' deamamh aoraidh ach do'n t-samhladh. 'Nuair a thoisicheas daoine air aoradh a dheanamh do Dhia tre shamhlaidhean 's tre ionmhaighean, is e gu bitheanta a's deireadh dha sin, gu'n dichuimhnich iad Dia 's gu'n toir iad an aoradh do na h-ionmhaighean fein. Cha bhiodh e furasd a thomhas am feum a rinn an dara aithne ann an eachdraidh an t-saoghail, oir bha i 'na meadhon mor air a theagasg do dhaoine aoradh fìor ghlan a dheanamh do'n Dia bheo.

SAGAIRTEAN DO DHIA

Dhasan a ghradhaich sinn, agus a dh'ionnlaid sinn o ar peacanna 'na fhuil fein, agus a rinn rìghrean dhinn is sagairtean do Dhia 's d'a Athair, dhasan gu'n robh gloir agus cumhachd gu saoghal nan saoghal.—Taisbean I; 5, 6.

Anns an àm anns an do sgrìobhadh leabhar an Taisbeanaidh bha an eaglais Chrìstidh a' fulang geur-leanmhuinn a theap sgrìos a thoirt oirre. Dh'eirich cumhachdan an t-saoghail an aghaidh sluagh an Tighearna; agus, a reir coltais, bha iad an impis a bhi air an sguabadh bhàrr aghaidh na talmhainn. Am measg nan trioblaidean 's nan deuchainnean a thainig orra, bha cuid de na creidmhiach a' call am misnich agns a' tuiteam air falbh. Anns an leabhar so tha an t-abstol Eoin a' feuchainn ri misneach na feadhnaich sin a neartachadh agus ag innseadh dhaibh mu'n taisbeanadh ghlòrmhor a thug Dia dha air nithean a bha ri tachairt ann an uine ghearr. Le h-ionmadh samhldadh tha e a' cur 'nan cuimhne gu bheil cumhachd Dhe ag oibreachadh air taobh a shluaigh agus gu bheil an t-àm fagus anns an crìochnaichear laithean am bròin. Biodh na naoimh, tha e ag radh, fo dheagh mhisnich; oir saoraidh an Tighearn as an teanntachdaibh iad agus rioghaichidh iad gu sìorruidh maille ris anns an Ierusalem Nuadh. Tha an Tighearn a' rioghachadh; crìochnaicheadh an talamh; tha an Tighearn a' rioghachadh; deanamh na naoimh gairdeachas—is e sin suim na tha an t-Abstol Eoin ag radh anns an leabhar so.

Tha an litir a sgrìobh e chum nan seachd eaglaisean a' toiseachadh anns an doigh abhaisteach, Gras dhuibh agus sith o'n Ti a ta agus a bha, agus a ta ri teachd, agus o Iosa Crìosd, an fhianuis fhior, an ceudghin o na marbhaibh, agus uachdaran rìghrean na talmhainn. Ach cha luaithe a dh'ainmich Eoin an t-ainm naomh a tha os cionn gach ainm no chaidh a chridhe a mach a dh'ionnsuidh an Tighearn Iosa le solas is acìbheas, agus thionndaidh e car mionaid no dha o bhrosnuchadh a bhraithrean chum ainm a Shlanuigheir a bheannachadh—*Dhasan aig a bheil gradh dhuinn, agus a dh'ionnlaid sinn o ar peacanna 'na fhuil fein, agus a rinn rioghachd dhinn, sagairtean d'a Dhia 's d'a Athair; dhasan gu'n*

robh a' ghloir agus a' chumhachd gu suoghal nan saoghal.

Cha'n'eil e furasd a radh cìod an ìre a rainig na deisciobuil ann an eòlas spioradail aig an àm anns an do chuireadh Iosa gu bas, ach tha e furasda gu leoir fhaicinn gu'n d'fhàs 's gu'n d'abaich iad gu h-anabarrach, an eòlas 's an creidimh, an deigh dha eirigh o na marbhaibh. Thainig iad gu bhi creidsinn ann an diadhachd Iosa uigh ar n-uigh, agus is dòcha nach b' urrainn dhaibh fein innseadh ciamar. Cha b' ann mar Dhia a b'aithne dhaibh e an toiseach ach mar dhuine; agus ghradhaich iad e mar charaid fada m'an do thoisich iad air aoradh a dheanamh dha mar aon de phearsachan na Diadhachd. Tha eadar-dhealachadh mòr eadar na smuaintean a bha Eoin ag altrum mu Iosa anns na laithean anns an robh iad ag imeachd comhla ann an Galile agus na smuaintean a bha e ag altrum uime ann am Patmos, bliadhnachan an deigh 'aiseirigh. An taobh a mach do Mhuire cha robh neach air an t-saoghal d'am b'aithne Iosa na b'fhearr na Eoin. B'aithne dha fuaim a ghutha, b'aithne dha coltas 'aodainn is dath a shùl, b'aithne dha a dhoigh labhairt 's a dhoigh coiseachd, agus shaoileamaid gu'n tngadh e tarraing air na nithean sin an nair a thoisich e air cunntas a thoirt air an t-sealladh a chunnaic e air Crìosd ann am Patmos. Shaoileamaid gu'm biodh an Crìosd a chunnaic e ann am Patmos car coltach ri Mac an duine a bha maille ris ann an Galile. Ach an aite aire a lùchd lèngaidh a shoeruchadh air buadhan Iosa mar b'aithne dha e ann an laithean fheola, tha an t-abstol a' cur nan nithean sin uile as an t-sealladh, agus ag innseadh uime ann an doigh a tha a' nochdadh gu soilleir nach b'ann a reir na feola a b'aithne dha e a nis ach ann an cumhachd a Dhiadhachd. “Bha a cheann agus fhalt geal mar oluinn ghil, agus a shuilean mar lasair theine. Agus a chasan cosmhuil ri umha fìorghlan, agus a ghuth mar thoirn mhoran uisgeachan. Agus bha aige 'na lainn dheis seachd reultan: agus claidheamh geur dà fhaobhair a' teachd a mach as a bheul, agus a ghnuis mar a' ghrian a' dealrachadh 'na lan neart.” Mar bha na bliadhnachan a' dol seachad bha eòlas Eoin air a Shlanuigheir a' fàs, agus chunnaic e gloir as deigh gloir is doimhneachd as deigh doimhneachd ann an dìomhaireachd a naduir. Cha b'e Crìosd ùr a chunnaic e anns an eilein ach an Crìosd a b'aithne dha

cheana, ann an doigh a bu shoilleire. An uair a bha iad comhla anns an t-seomar uachdrach leag an t-abstol a cheann air uchd a Mhaighstir, ach 'nuair a chunnaic e am Maighstir ceudna ann am Patmos, ann an staid a ghloire agus ann an cumhachd 'aiseirigh, thuit e sìos aig a chasan ann an riochd mairbh. Ann an laithean fheola thug e gaol do Iosa mar charaid 's mar bhrathair; ach a nis chaidh na seann nithean sin seachad, 's tha e a' deanamh aoraidh dha mar a Thighearna 's a Dhia, agus a' taomadh a mach a chridhe 'na lathair le laoidh bhuidheachais—*Dhasan aig a bheil gradh dhuinn, agus a dh'ionnlaid sinn o ar peacanna 'na fhuil fein, agus a rinn rioghachd dhinn, sagairtean do Dhia 's dà Athair, dhasan gu'n robh a' ghloir agus a' chumhachd gu saoghal nan saoghal.*

Cha b'urrainn do Eoin facal brosnachaidh a b' fhearr a labhairt ris na feadhainn a bha a' call am misnich, no gradh Chrìosd dhaibh a chur 'nan cuimhne. Is e dochas is misneach chreidmheach nach failnich a ghradh-san. Faodaidh mathair leanabh a cuim a dhìchuimhneachadh ach cha dìchuimhnich Chrìosd a shlugh. Tha iad gearrte air dearnaibh a laimhe, agus cha chaill e aon de na thug 'Athair dha. Dealaidhidh na sleibhteann r'am bunaitean agus atharraichear na beanntan as an aite, ach cha dealaich mo chaoimhneas riut-sa 's cha'n atharraichear comh-cheangal mo shith, deir an Tighearna. Bha fios aig Eoin gu'n toir daoine urram is aoradh do'n Tighearna anns an tomhas anns a bheil faireachduinn aca air na tiodhlacan a tha iad a' seallbhadh bhuaith, agus tha e mar sin a' dol air aghaidh gu bhi eir an cuimhne a luchd leughaidh cuid de na beannachdan a tha sruthadh o ghradh Chrìosd—Dhasan a ghradhaich sinn, agus a dh'ionnlaid sinn o ar peacanna 'na fhuil fein. Ann a bhi 'g radh gu bheil Chrìosd a' toirt maitheanas am peacanna d'a shlugh, cha'n 'eil Eoin a' teagasg ach an fhirinn a chual e le chluasan fein iomadh uair o bhilean Iosa. 'Nuair a shin e an cupan d'a dheisciobuil aig an t-suipeir thuirt e riu—*Olaibh uile dbeth, oir is i so fuil a' chumhnant agamsa, a dhoirtear airson mhoran chum maitheanas pheacanna.* Tha an fhirinn so air a teagasg cho soilleir anns an Tiomnadh Nuadh 's nach gabh i foluch; agus b'e an soisgeul leis an do choisinn Pol na cinnich an soisgeul a fhuair e air tus—*"Gu'n d'fhuair Chrìosd bas air son ar peacanna a reir nan sgriobtur."* Is e maitheanas pheacanna an tiodhlac a's prìseile a's urrainn Dia a thoirt do dhaoine, agus, a dh'aindeoin ciod

a their an saoghal, oibrichidh maitheanas naomhachd ann am beatha na feadhach a fhuair e, oir tha caomhalachd Dhe ann a bhi sealltuinn thairis air an cionta a' leaghadh cruas an cridhe 's a' dusgadh taingealachd anna a bhrosnuicheas iad gu seirbhis a dheanamh do'n Tighearna le'n uile chridhe. Tha e cho miorbhuileach gu'n cuireadh Dia sgaradh eadar an duine 's a pheacanna le facal a ghrais, 's a tha e gu'n cumadh e na reultan 'nan cursa, linn as deigh linn, le facal a chumhachd. Cha 'n urrainn peann no teanga labhairt air maitheanas Dhe mar bu chòir, no an t-sith 's an t-saorsa a tha 'ga leantuinn a chur an ceill. Cha tuigear e ach leosan a dh'fhiosraich e, ach togaidh iadsan uile a fhuair trocair o Dhia an guth maille ri Eoin agus ris na naoimh, agus seinnidh iad laoidh bhuidheachais dhasan a ghradhaich iad agus a dh'ionnlaid iad o'm peacanna 'na fhuil fein.

Tha an t-abstol a' cur gradh Chrìosd air thoiseach, oir is e an gradh sin an tobar as a bheil uile bheannachdan ar slainte a sruthadh; agus 'na dheigh sin tha e ag ainmeachadh aon de na tiodhlacan a tha creidmheach a' seallbhadh mar thoradh a ghraidh; ach tha e dol air aghaidh gu bhi 'g innseadh mu'n inbhe ard is urramach dh'ionnsuidh a bheil Chrìosd a' togail na feadhach a fhuair maitheanas—*a rinn rioghachd dhinn, sagairtean do Dhia 's dà Athair.* Bha cuimhne aig Eoin air na briathran a labhair Dia ri cloinn Israeil—*"Ma ghleidheas sibh mo chomhcheangal, bidh sibh dhomhsa 'n ur n-ionmhas sonruichte os cionn nan uile shlugh; bidh sibh dhomhsa 'n ur rioghachd shagairtean agus 'n ur cinneach naomh."*—Exod. xix. 5. Cha 'n e mhain gu'm fireanaich Dia an dream a ghairmeas e, ach gloraichidh e iad mar an ceudna. Tha e a' toirt d'a shlugh soch-airean is còraichean nach 'eil aig maitheanas an t-saoghail; tha iad 'nan teaghlach rioghail 's 'nan oighreachan air Dia, agus a' gluasad ann an saorsa ghlormhor a chloinne. Anns na seann laithean agus fo'n t-seann chumhnanta bha na sagairtean ann an daimh a bu dlùithe ri Dia no bha an corr de'n t-sluagh, agus bha an rathad fosgailte dhaibh do'n ionad naomh; ach le bhas fein bhris Chrìosd sìos am balla-meadhoin a bha eadar daoine is Dia agus choisrig e d' a shlugh slighe nuadh is bheo a steach do'n ionad a's ro naoimhe. Fo'n chumhnanta nuadh tha sluagh an Tighearna uile 'nan sagairtean; oir tha an t-slighe fosgailte dhaibh gu Dia, agus tha cead aca tigh'nn 'na lathair agus amharc air a ghloir le aghaidh gun fholach. Is e

so an smuain a bha ann an inntinn Eoin 'nuair a labhair e umpa mar shagairtean. Tha e a' smuaineachadh air sluagh an Tighearna mar dhaoine a tha air an gairm gu dreuchd ard, a tha air an cur air leth gu seirbhis Dhe, a tha air an dealachadh o'n t-saoghal, agus a' mealtainn sior chomunn ris an Rìgh a ghairm's a sheulaich iad. Is mor agus priseil an t-sochair e, gu'm biodh rathad fosgailte daonnan aig creidmheach gu làthaireachd an Rìgh, ach ciod a ghne dhaoine a bu choir a bhi ann-tas an aig a bheil an t-sochair so? Cha sagairt fìor neach sam bith ach neach aig a bheil lamhan glan is caithe-beatha naomh. Cha 'n'eil ann an sagairteachd gun naomhachd ach an t-ainm gun an tairbhe. Tha iadsan a tha da-rìreadh 'nan sagairtean do Dhia air an sgeadachadh ann an trusganaibh geala, agus is e maise na naomhachd an trusgan geal. Tha glòir Dhe is glòir an duine a' coinneachadh ann an nadur na feadhach sin a tha 'nan sagairtean fìor. Tha iad daonnan dluth do Dhia, oir tha iad a' deanamh aoradh dha gun sgar; ach tha iad mar an ceudna dluth d'an co-chreantairean oir tha iad comasach air co-fhulangas a bhi aca r'an anmhuinneachd. Is e sagairtean an Tiomnaidh Naidh, iadsan aig a bheil gradh do Dhia is gradh do dhaoine, iadsan a tha naomh is iriosal is glan 'nan eridhe, iadsan a tha caomhal is trocaireach, iadsan aig a bheil spiorad na h-urnuigh is spiorad na sith, iadsan aig a bheil eud air taobh an Tighearna agus a shaothraicheas 'na sheirbhis. Is e sin toradh an Spioraid, an toradh ris a bheil fìnthair aig Crìosd, ceann na h-eaglais, o bheatha nan daoine a ghradhaich e, agus a dh' ionnlaid e o'm peacanna 'na fhuil fein, agus d'an do rinn e sagairtean do Dhia 's d'a Athair. 'Nuair a shoeruich inntinn an t-abstol Eoin air na tiodhlacan beannaichte a bhuilich Crìosd air a shluagh, 'nuair a bheachd smuanich e air gradh an t-Slanuigheir, air an t-saorsa a choisinn e dhaibh le fhulangas fein, agus air an inbhe ard dh' ionnsuidh an do ghairm e iad, cha 'n'eil e iongantach gu'n do lion a chridhe le taingealachd is moladh agus gu'n do sgriobh e—Dhasan gu'n robh a' ghloir agus a' chumhachd gu saoghal nan saoghal.

OBair NA H-EAGLAIS.

Ann an iomadh sgìreachd anns a' Ghaidhealtachd cha 'n'eil an eaglais Steidhichte ach gu maith lag, agus, air an aobhar sin, tha moran dhaoine anns na cearnaibh sin an

duil nach 'eil i 'na cumhachd spioradail idir anns an tìr. Tha e fìor nach 'eil i a' faotainn cothrom ann an cearnan do'n Ghaidhealtachd a reir a durachd's a gradh do'n t-sluagh, gèd tha cùisean a' fas na's fhearr no bha iad, ach tha an eaglais a' deanamh obair fhiachail ann an aitean eile, agus obair a tha air a h-aideachadh 's air a beannachadh le Dia. Tha e ceart gu'm biodh ùigh aig muinntir na h-eaglais anns an obair anns a bheil i a' saothrachadh, agus bu mhaith leinn anns an aireamh so beagan a radh mu obair na h-eaglais air a' bhliadhn' a chaidh seachd aig an tigh agus ann an duthchanna cein.

Cha 'n' urrainn fìthair a bhi aig eaglais sam bith ri soirbheachadh ach anns an tomhas anns a bheil i soisgeulach agus anns an tomhas anns a bheil a sluagh eudmhor gu ordugh an Tighearna a choimhionadh—"Imichibh air feadh an t-saoghail uile agus searmonaichibh an soisgeul do gach duil." Gu'n doirteadh Dia air luchd dreuchd is luchd comanachaidh na h-eaglais an spiorad naomh chum 's gu'm bi iad seasamhach, neoghluasadach, a' sior mheudachadh ann an obair an Tighearna. Chuir an eaglais a mach ministearan is seirbhisich eile do na h-Innsean, do'n Afric, agus do China, agus an uiridh chruinnich muinntir na h-eaglais aig an tigh còrr is sia deug is dà fhichead mìle punnd Sasunnach chum an obair sin a chur air aghaidh. Faodar an rud a chur ann an doigh anns an glac e an t-suil:—

AIREAMH AN LUCHD OIBRE AN DUTHCHANNAN CEIN.

I.—*Daoine Geala.*

Ministearan,	-	-	-	34
Dotairean,	-	-	-	12
Seirbhisich eile,	-	-	-	15
Boirionnaich,	-	-	-	75
Mnathan nam Ministearan,	-	-	-	34
				170

II.—*Daoine Dubha.*

Ministearan,	-	-	-	13
Ceistearan,	-	-	-	210
Maighstearan-sgoile,	-	-	-	555
				778

AN TORADH.

Aireamh nan cinneach iompaichte,	21,212
Luchd Comanachaidh,	- - - 6,870
Sgoilearan,	- - - 17,454
Chaidh a bhaisteadh an uiridh,	- 2,700

AN TIGH'NN A STIGH.

Ann an duthaich so,	-	£46,412	0	0
Ann na duthchannan thall,	-	9,702	11	6

De 'n t-suim so bha corr is sia mìle deug air a chruinneachadh le comunn nam ban anns an eaglais, comunn a tha deanamh obair fhiachail anns gach sgìreachd anns an deachaidh cothrom a thoirt dhaibh. Ach tha an saoghal farsuing, agus tha an soirbheachadh a thug Dia do 'n eaglais cheana 'na ghairm ùr d'a sluagh, ag iarraidh orra an tuilleadh dìchill a dheanamh. 'Nuair a chi na duthchanna borb gu bheil gradh Chrìosd a' co-eigineachadh nan crìosduidhean gu dol thar chuantan thuca-san, chum am bochdan a chuideachadh, an clann a theagasg ann an eòlas na fìrinn, agus am muinntir thinn a leigheas, bidh an soisgeul dhaibh 'na sgeul aoibhneach.

Aig an tigh cha 'n 'eil an eaglais 'na tàmh. Tha sluagh na duthcha a' taomadh a steach do na bailtean mora, air eòr 's nach 'eil aite dhaibh anns na h-eaglaisean a bha lionmhor gu leoir fichead bliadhna roimhe so. Tha eaglaisean ùra 'gan togail a chionn gu bheil feum orra. Tha sia ceud is trì fichead eaglais de 'n t-seorsa so air an togail cheana, agus cha d' thug an staid bonn a sia airson an aobhair sin. Tha moran dhaoine am beachd gur h-e an staid a tha cumail suas na h-eaglais Steidhichte uile gu leir. Cha 'n 'eil sin fìor. Tha coig ceud eaglais againn nach 'eil a' faotainn ruabhadh ruadh ach na thogas am buill fein. Aig an Ard Sheanadh ann an 1904 rinn an eaglais suas a h-inntinn gu 'n robh e feumail leth cheud sgìreachd ùr a chomharrachadh a mach m'an tìgeadh deich bliadhna. Bha an rud ri còrr is ceud mìle a chosg. Tha seachd bliadhna seachad a nis, agus tha deich air fhichead de na h-eaglaisean sin air bonn; ach feumar cabhadh a dheanamh ma tha each ri bli deas m'an tìg 1914. Cìod air bith a ni eaglaisean eile tha e mar fhiachaibh air eaglais na h-Alba meadhonan nan gras a thoirt do gach cearn de 'n duthaich chum 's gu 'm bi cothrom aig na h-uile feitheamh air Dia ann an orduighean an t-soisgeil. Tha sinn an dochas gu 'm bi sluagh na h-eaglais cudmhor anns gach deagh obair agus gu 'm bi an saothair air a crunadh le beannachd Dhe.

AN LUIBHRE.

Anns an treas caibideal deug de Lebhricus tha cumantas mionaideach ri fhaotainn mu 'n ghalair namhasach so.

Bha an galair an dà chuid gabhailteach is duthchasach, agus bha eagal air daoine roimhe anns na seann laithean mar tha eagal

orra an diugh roimh 'n bhric. Cha robh maith dhaibhsan air an robh e an aodann a nochdadh anns an t-sionagag no an aite sam bith eile far am biodh daoine cruinn.

Bha e air a radh gur h-ann 'san Eiphit a fhuair na h-Iudhaich e, agus gu 'm b'e cruas na h-oibre a bh' aca ri dheanamh aig na h-àthachan creadha a bu mhathair aobhair dha. Ach cha 'n 'eil e coltach gu 'n robh e dad na bu chumanta am measg nan Iudhach no bha e am measg chinneach eile anns an aird an ear. Bha an galair cho fada sear ris na h-Innsean is Iapan mìle bliadhna roimh theachd Chrìosd. Bha muinntir Phersia a' creidsinn gu 'n do pheacaich gach neach air an robh an luibhre an aghaidh na greine. Cha 'n e mhain nach tugadh iad fàsghadh do dhuine air an robh an galair, ach bhiodh iad a' cur as do chalumain gheala, an duil gu 'n robh e orra-san cuideachd.

Anns an deicheamh linn rainig e an Roinn Eorpa agus fad nan ceudan bliadhna 'na dheigh sin bha e cumanta gu leoir, eadhoin ann am Breatunn. An sìd 's an so air feadh na duthcha chithear comharran fhathast gu 'n robh a' phlaigh so aon uair 'n ar measg. Bhiodh iadsan air an robh i air an cumail ann am pùndar, dealaichte o dhaoine; agus tha ainmeannan is làraichean nam pùndar sin air chuimhne fhathast. Cha 'n fhacas luibhre ann am Breatunn o chionn ùine fhada, ach tha an galair gle dhona ann an Lochlann fhathast, agus bidh e a' bristeadh a mach am drasd 's a rithist ann an Russia, anns an Spaint, anns an Eadailt, agus anns a' Ghrèig. Gheibhear e anns an Afric anns na bailtean a tha dlùth do 'n chladach. Tha e anns an h-Innsean mar bha e riamh agus ann an China.

Ged a dh' fhaodas feadhainn a ghabhail a tha glan 'nam fuil 's 'nan craicinn, tha e coltach gur h-e an salachar a tha 'ga thogail. Droch thighean, is cion gloine, is droch bhiadh—is e sin mathair aobhar na luibhre. Tha euid de lighichean a' cumail a mach gu bheil iadsan a tha tigh'nn beo air iasg buailteach do 'n ghalair, gu sonruichte air iasg saillte.

Bha e air a radh, ged nach urrainn sinn aithris mar fhirinn, gur e so an galair a thug bas do rìgh Albainn, Raibeart Brus. Ged nach 'eil samhladh a's bitheanta ris am bi searmonaichean a' samhlachadh a' pheacaidh no luibhre, cha 'n 'eil an samhladh sin idir air a chleachdadh anns a' Bhiobull. Ach tha an dà rud cho coltach ri cheile an iomadh dòigh 's nach b' urrainn do luchd teagaisg gun amas air.

DOCHAS AN T-SALMADAIR.

*Cha 'n fhaig thu m' anam anns an uaigh:
cha leig thu le t-aon naomh truailidheachd
fhaicinn.*—Salm xvi. 10.

Tha e air a radh gur e Daibhidh a sgrìobh an t-salm so an uair a bha Saul an tòir air a bheatha. Tha e fein ag innseadh ann an ceud leabhar Shamueil, xxvi. 19, gu'n robh e air fhuadachadh a mach o oighreachd an Tighearna, agus gu'n robh cuisean cho dorch aig an àm sin 's gu'n d' iarr daoine air seirbhis a dheanamh do dhiathan eile agus cùl a chur ri Iehobhah a chionn gu'n do chuir Iehobhah, a reir coltais, cùl ris-san. Ach a dh'aindeoin nan duileadasan 's nan trioblaidean a thainig air, cha 'n eisdeadh an salmadair ri comhairle na feadhnaich sin oir bha e cinnteach nach treigeadh an Tighearn e. Eadhoin anns an dorchadas bha co-chomunn aige ri Dia, agus ann a lionmhoireachd a smuaintean an taobh a stigh dheth bha a chomfhurtachd-san a' toirt solas d'a anam.

Cuibhrionn mo chup' is m' oighreachd Dia:
'S tu sheasas dhomh mo chrann.

An àitibh aoibhneach thuit mo lion:

'S leam oighreachd bhriagh' nach gann.

Cha b' urrainn e smuaineachadh air aoibhneas a b' airde no gu'm biodh Dia a ghnath maille ris, agus air dha a bhi cinnteach gu'n robh Dia air a dheis laimh cha chuireadh cunnart no trioblaid sam bith eagal air. Bha e cinnteach nach cuireadh bàs no beatha, no nithean a ta làthair no nithean a ta ri teachd sgaradh eadar Dia is 'anam. Agus air dha an dearbhachd laidir so a ruighinn agus fiosrachadh fhaotainn air dàimh cho dluth ri Dia, tha e ag radh.

Anns an uaigh cha 'n fhàgar leat

Shìos m' anam air aon ahd:

Cha leig thu fòs do d' sheirceinn naomh

Gu'm faic e truailidheachd.

Dhomh sligh na beatha nochdaidh tu:

A'd làth'r làn aoibhneas ta,

Is aig do dheas laimh fein a Dhe,

Mòr shubhachas gu bràth.

Tha cuid de dhaoine an duil gu bheil an t-salm so a' teagasg neo-bhàsmhorachd an anna, agus gu'n robh an salmadair cinnteach nach b'e an uaigh crìoch a rèis. Bha

an t-abstol Peadar de 'n bheachd nach ann idir uime fein a bha an salmadair a' labhairt ach mu Chrìosd, oir anns an t-searmon a labhair e air la na caingis thubhairt e nach gabhadh na briathran so a bhi air an coimhlionadh ann an Daibhidh do bhrìgh gu'n d' fhuair Daibhidh bàs agus gu'n d' adhlacadh e, agus gu'n robh 'uaigh r'a faicinn gus an là 'n diugh. Tha e ag radh gur h-ann mu aiseirigh Chrìosd a bha an salmadair a' labhairt air dha fhaicinn roimh laimh nach faicadh 'fheoil truailidheachd. Chleachd Pòl an argumaid cheudna ann an Antioch agus thug e seachad mar aon de na dearbhaidhean gu'n d' eirich Chrìosd an fhàisneachd a rinn an salmadair—"Cha 'n fhuiling thu do d' Aon naomh gu'm faic e truailidheachd." Gnìomh xiii. 35. Chumnaic feoil Dhaibhidh, tha e ag radh, truailidheachd agus mar sin cha robh na briathran air an coimhlionadh ann, ach an ti a thog Dia suas cha 'n fhac' esan truailidheachd. Cha ruig sinn a leas dad a radh air a' chuis sin an drasd ach faodar a' cheist fheoraich—an robh dochas na beatha maireannaich aig an t-salmadair fein? Cha 'n 'eil dochas na beatha maireannaich anns an t-seann Tiomnadh ach mar sholas fann. Cha robh na h-Iudhaich am beachd gu'n robh spiorad mhic an duine a' basachadh an uair a dh' fhagadh an anail an corp, ach cha robh meas mor sam bith aca air an staid anns an robh an spiorad a' dol a steach. Thaireadh iad ri ionad comhnuidh nam marbh *Sheol*, an t-aite fuar, iomallach, dorch anns an robh araon an t-aingidh agus am firean air an tilgeadh aig uair am bais, aite anns nach robh obair no grian no sòlas, tir dorchadais mar dhuibhre sgàil a' bhais, agus as eugmhais gach riaghailt, agus far a bheil an solus mar dhorchadas. Iob x. 22. B'e Sheol tir na dichuimhne, Cha 'n 'eil fios ni air bith aig na mairbh agus chaidh as mar an ceudna d'an gradh agus d'am fuath agus d'am farmad. Eccles. ix. 5. Ann an Sheol cha robh eadar dhealachadh eadar am firean 's an t-aingidh; cha robh an t-ionracan a' faotainn duais no an t-eucorach a' fulang peanais. Ach b'e searbhadas na tìre so uile gu leir nach faicte gnais Dhe innte agus nach robh co-chomunn tuilleadh aca-san a rachadh a steach do staid nam marbh ri Dia. Anns a' bhàs cha 'n 'eil cuimhne

ort a Dhe, agus anns an Sheol cò bheir dhuìt cliù. Salm vi. 5. Gu deimhin cha dean Sheol luaidh ort, cha chuir iadsan a theid sìos do 'n t-slochd an doigh ann a'd fhirinn. Isaiah xxxviii. 18.

Ach ged bha taobh thall na h-uagha air a chuartaichadh le ceo is dorchadas do na h-Iudhaich fad iomadh linn, agus ged nach robh iad ag altrum an dochais a tha aig creidmheach anns na laithean so, bha an solus a' fàs uigh ar n-uigh agus rainig cuid dhiubh air earlais de 'n fhirinn a theagaisg Criosd do 'n t-saoghal, an uair a thug e beath' is neo-bhàsmhorachd gu solus tre chumhachd 'aiseirigh. Bha cuid de na seann naomh a' gluasad cho dluth ri Dia agus bha faireachduinn cho beo aca air làthaireachd Dhe agus air na sòlasan a bha companas Iehobhah a' dèsgadh 'nan anam, 's nach robh e furasda leo a chreidsinn gu 'n tigeadh an la anns an rachadh an co-chomunn sin a bhriseadh. Bha faireachduinn aca air làthaireachd Dhe anns a' bheatha so nach 'eil aig moran dhaoine an diugh. Cò a th'agam anns na neamhan ach thu, agus ann an coimeas riut cha 'n 'eil neach air thalamh air a bheil mo dheigh? Salm lxxiii. 25. Cia luachmhor leamsa do smuaintean a Dhe; 'nuair a dhuisgeas mi tha mi a ghnath maille riut-sa. Salm exxxix. 18. Aon ni ghuidh mi air an Tighearna, a bhi a'm chomhnuidh an tigh an Tighearna rè uile laithean mo bheatha, chum gu'm faicinn maise an Tighearna. Salm xxvii. 4. Bha am beatha foluichte ann an Dia agus bha a' bheatha sin cho solasach leo 's nach dùraichdeadh iad gu'n tigeadh i gu crìch. B'e an *durachd* sin mathair an creidimh anns a' bheatha mhaireannaich. Bha a' bheatha a bha iad a' seallbhachadh cheana ann an co-chomunn ri Dia cho laidir 's cho sòlasach 's gu'n robh iad fiosrach nach faigheadh am bàs buaidh oirre, agus tha an salmadair ag radh anns an t-salm so gu'n do rinn a chridhe gairdeachas agus gu'n robh fheoil a' gabhail fois ann an dochas a chionn gu'm b'e Iehobhah a Thighearna, agus nach fàgadh e 'anam ann an Sheol. Ged bha Sheol a' fosgladh a bheoil chum a shlugadh suas, bha Dia air a dheis laimh agus cha dealaicheadh e ris. Mar sin bha e cinnteach nach b'e am bàs a chuibhrionn ach gu'm faigheadh e beatha is tuilleadh beatha, lànachd na beatha a tha sruthadh o Iehobhah.

Anns an t-salm so cha 'n 'eil neo-bhàsmhorachd an anna air a theagasg mar fhirinn a dh' fhoillsich Dia do 'n t-salmadair, ach tha an salmadair o fhiosrachadh fein air cumhachd beatha Dhe an taobh a stigh d'heith

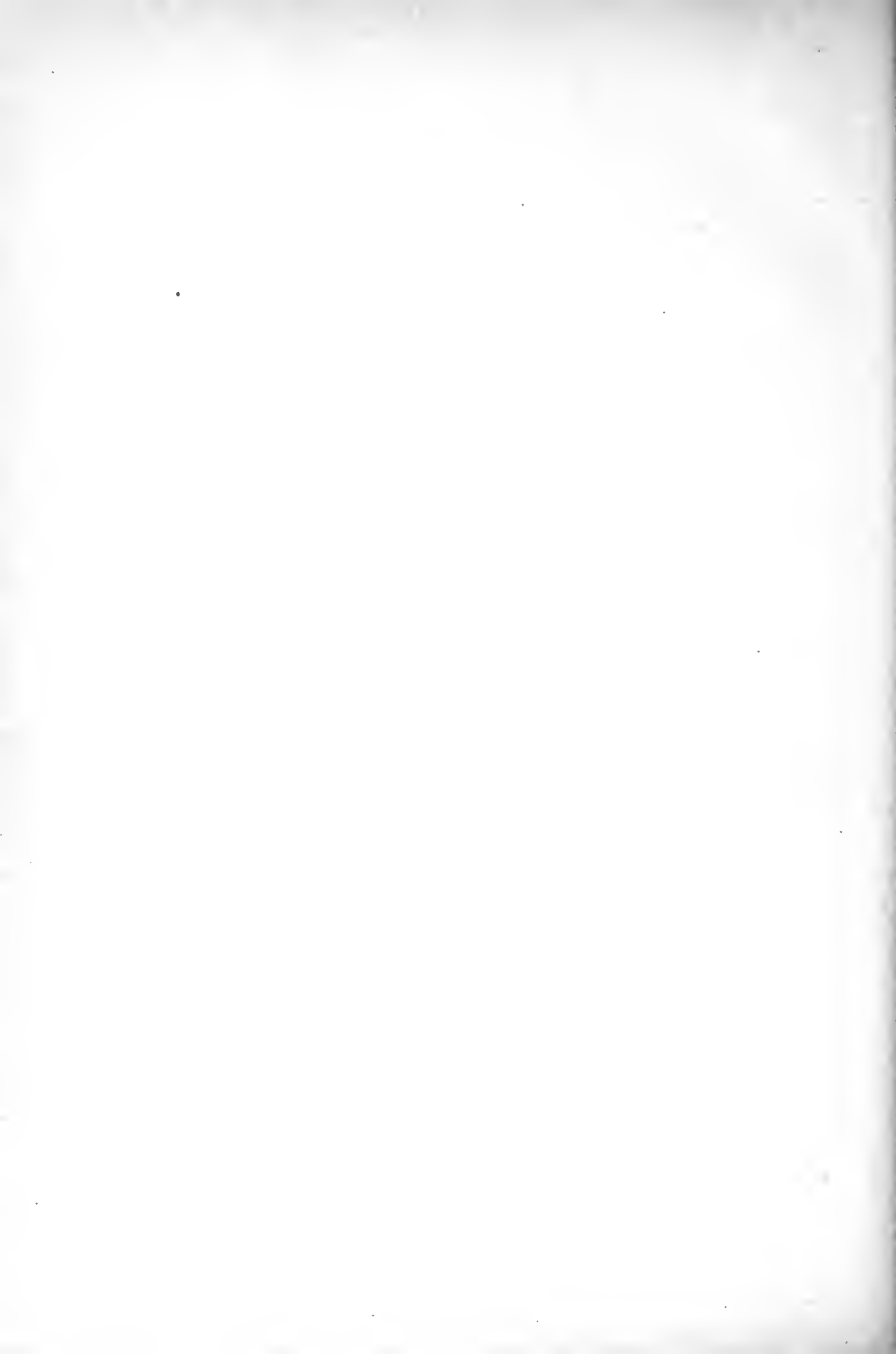
a' deanamh greim air an dochas mhòr sin; agus tha an dochas mar reul-iuil d'a anam anns an dorchadas. Ged nach 'eil e ag radh moran mu'n bheatha a tha ri teachd tha e ag altrum dochais nach bi cumhachd sam bith aig a' bhas thairis air, do bhrìgh gu bheil e ann an dàimh cho dluth ri Dia agus gur e Dia beatha anna. Cha robh an dochas so aig a luchd d'ithe uile, a chionn nach robh am fiosrachadh ceudna aca a bha aige-san air làthaireachd Dhe is cumhachd Dhe 'na anam. Na'n rachadh a' cheist a chur air, Carson a tha thu creidsinn ann am beatha air taobh thall na h-uagha, theireadh e—Tha beatha Dhe annam cheana, agus do bhrìgh gu bheil Dia sìorruidh bidh mo chomunn-sa ris sìorruidh mar an ceudna. Is e beatha Dhe annam dochas na gloire.

Chaidh iomadh bliadhna agus ginealach seachad o reusanaich an salmadair ri 'anam fein air an doigh so, ach ged tha an saoghal Criosduidh uile a' gabhail ris an fhirinn a dh' fhoillsich Criosd mu'n bheatha mhaireannaich, tha sinn an duil nach 'eil ni sam bith eile a bheir do dhaoine dearbhachd air neo-bhàsmhorachd an anna cho cinnteach ris an fhiosrachadh a bh'aig an t-salmadair. Is aon ni e gu'n cuireadh daoine an aonta le'm bilean ri creud na h-eaglais agus gu'n abradh iad, Tha sinn a' creidsinn anns an aiseirigh o na marbhaibh; ach is ni eile e gu'n abradh iad, Tha dearbhachd againn nach fàg e ar n-anam anns an uagha. *oir tha Criosd annainn, dochas na gloire.* Faodaidh neach creidsinn ann an neo-bhàsmhorachd le 'inntinn a chionn gu'n do theagaisgeadh an fhirinn sin dha o 'oige, ach creididh e ann an neo-bhàsmhorachd le 'chridhe 'nuair a dh' fhiosraicheas e cumhachd na beatha maireannaich ann fein. Tha fìor chreidimh anns a' bheatha mhaireannaich a' toiseachadh ann an anam an duine, an uair a tha e air a bhreith a ris le cumhachd an spioraid naomh. Cha 'n aithne dha a' bheatha mhaireannaich gus am fhiosraich e i; ach cho luath 's a tha a' bheatha sin a' toiseachadh air ruith 'na chruislean, tha dochas na h-aiseirigh ag eirigh gu làn dearbhachd. Agus air an laimh eile. ma tha duine aineolach air Dia agus as eugmhais na beatha spioradail a tha foluichte ann, ma tha a chridhe 's a dhochas gu buileach anns an t-saoghal so, agus ma's biadh is deoch is ceol dha na nithean a tha aimsireil is faicsinneach, cha bhi soisgeul na h-aiseirigh ach mar fhuaim 'na chluasan. Is e Criosd an aiseirigh agus a' bheatha agus is e iadsan anns a bheil beatha Chriosd ag oibreachadh cheana aig a bheil an fhianuis

an taobh a stigh dhiubh gu bheil iad neo-bhàsmhor. Tha an tomhas beatha a fhuair iad 'na earlais dhaibh air an lànachd air an ruig iad fhathast. Cha ghabh e dearbhadh do neach sam bith le argumaid gu bheil e fein neo-bhàsmhor mur 'eil a' bheatha mhaireannach air a ghiulan cheana, ach ma tha a bheatha foluichte maille ri Crìosd ann an Dia bidh a' cheart dearbhadh aige a bha aig an t-salmadair, nach 'eil e comasach do chumhachd sam bith air neamh no air thalamh a sgaradh o ghradh is co-chomunn Dhe.

So dochas ait nan anma naomh
O'n Slanighear caomh an trathas'
A thug an Spiorad dhaibh maraon
Mar sheul' is earlais graidh.

Gach neach 'g am bheil an dochas so
'Na chomhradh is 'na ghnìomh
Biodh deigh aig' air bhi naomh is glan
Ceart amhail a bha Crìosd.

LEABHAR ESTEIR.

Tha an leabhar so ag innseadh dhuinn mu nithean sonruichte a thachair ann an rioghachd Phersia an uair a bha rìgh Ahasuerus air a' chrùn.

Air do 'n rìgh a bhi trì bliadhna a' rioghachadh rinn e fleadh, an toiseach do mhaithean na duthcha uile agus d'a sheirbhisich, agus an deigh sin do mhuinntir Shùsain. Tha e coltach gu'n do rinn e an gnothuch gu rioghail, oir mhair fleadh nan uaislean sia mìosan, agus an té eile seachduin. Bha fion rioghail ann am pailteas, mar a thigeadh do'n rìgh, agus soithichean òir chum am fion òl asda. Aig deireadh na cuirme, 'nuair a bha cridhe an rìgh subhach le deoch dh'iarr e air na seachd caillteanaich a bha a' frithealadh dha Bhasti a thoirt an làthair na cuideachd. B' e Bhasti a' bhan-rìgh. Bha i anabarrach maiseach, agus bu mhaith le Ahasuerus gu'm faicadh na h-aoidhean maise a mhnatha mar chunnaic iad cheana oirdheirceas a thighe. Ach bha Bhasti 'na boirionnach beusach, banail, agus dhiult i i fein a nochdadh do'n ghràisg. 'Nuair a dh'innis na caillteanaich so do'n rìgh las fearg 'na chridhe. Chuir e a chomhairle ri daoine glìce, ciod a bu choir dha a dbeanamh. Tha e coltach gu'n robh mnathan aig na daoine glìce iad fein agus is e a chomhairle a thug iad air an rìgh Bhasti a chur bhuaith agus tè eile a ghabhail 'na h-aite, air chor 's nach leanadh mnathan na duthcha a h-eiseimpleir

's nach deanadh iad tàir air am fir. Is e so a rinneadh. Chuireadh fios air feadh na duthcha na h-òighean a bu sgiamhaiche no each a chruinneachadh gu lùchairt an rìgh ann an Sùsan, chum 's gu 'n taghadh e asda té a chuireadh e ann an aite Bhasti. Luidh a shuil air Ester, bàn-Iudhach agus dilleachdan a thogadh ann an tigh Mhordecai brathair a h-athar. Dh' iarr Mordecai oirre gun innseadh do'n rìgh gu'm bu bhàn-Iudhach i. Fhuair i gean maith ann an làthair Ahasuerus os cionn nan òighean uile agus chuir e an crùn rioghail air a ceann. Beagan 'na dheigh so chuala Mordecai os iosal gu'n robh dithis de na caillteanaich a' maoidheadh lamh a chur am beatha an rìgh. Thug e rabhadh do Ester, thug Ester rabhadh do'n rìgh, chaidh na caillteanaich a chrochadh agus sgriobhadh ann an leabhar eachdraidh an rìgh gu'n do thearunn Mordecai a bheatha.

Am measg seirbhisich an rìgh fhuair Haman gean maith os cionn chaich, agus dh'orduich Ahasuerus gu'n deanadh na seirbhisich eile am beic dha. Rinn iad so uile ach a mhàin Mordecai. Faodaidh gu'n robh seann ghamhla eadar an dithis. Bha fios aig Mordecai gu'n robh fuath aig Haman do na h-Iudhaich, agus mar Iudhach dileas cha lubadh e a ghluin do neach a bha deanamh tàir air a luchd duthcha. Chuir Haman roimhe gu'n cuireadh e dubhan ann an sron Mhordecai agus chomhairlich e do'n rìgh a h-uile Iudhach a 'bhi' anns an duthaich a mharbhadh air latha sonruichte. Chuir e mar fhiachaibh air Ahasuerus nach robh e air son leas a rioghachd sluagh fhulang nach robh a' coimhead cleachdanna na duthcha, agus aig an robh laghannan air leth seach gach sluagh. Thug an rìgh cead do Haman e dbeanamh mar b' aill leis, agus chuir Haman a mach gillean-rùithe air feadh na tìre uile ag orduchadh na h-Iudhaich a sgrios. Bha bron mor ann measg nan Iudhach agus trasgadh agus gul agus caoidh. Dh'innis Mordecai do Ester mu'n bhinn a chaidh a thoirt a mach an aghaidh a luchd duthcha, agus dh'iarr e oirre tagradh ris an rìgh as an leth. Air do Ester gean maith flaotainn ann an suilean an rìgh a rithist, gheall e dhi gu'n tugadh e dhi rud sam bith a dh'iarradh i gu ruig leth na rioghachd. Rinn Ester cuirm agus dh'iarr i an rìgh is Haman 'g a h-ionnsuidh. Aig a' chuirm, an làthair Haman, thug an rìgh dhi an tairgse a rithist, gu'm faigheadh i a h-iartus gu leth na rioghachd, agus a rithist b' e iartus Esteir gu'n tigeadh e fein is Haman gu cuirm eile an màireach.

Bha Haman air a sheideadh suas le uabhar a chienn gu'n dè shuidh e aig bord maille ri Ahasuerus is Ester, ach threig subhachas a chrìdh' e 'nuair nach dè rinn Mordecai modh dha anns an dol seachad. Dh'innis e d'a mhnaoi mar dh'eirich dha agus chomhairlich i dha creich a dheanamh deas air son Mhordecai. Thaitinn an ni ri Haman agus rinn e creich a bha leth cheud lamh-choille air airde.

An oidhche sin theich cadal an rìgh uaith agus dh'iarr e air a luchd frithealaidh iad a leughadh dha á leabhar eachdraidh na rìoghachd. Thainig am fear leughaidh thairis air ainm Mhordecai agus mar thearunn e beatha an rìgh. Dh'fheoraich an rìgh cìod an duais a thugadh do Mhordecai air son a ghniomha, agus fhreagair am fear leughaidh nach d'fhuair e duais sam bith. 'Nuair a thainig Haman an làthair an rìgh 's a' mhaduinn thuirt an rìgh ris—cìod a nithear do'n duine air an toil leis an rìgh urram a chur? Shaoil Haman feineil gur e e fein a bh'aig an rìgh 's an amharc, agus dh'ainmich e an t-urram a b'airde air am b'urrainn e smuaineachadh. Ach thuirt an rìgh ris—Greas ort, rach a mach agus dean mar sin do Mhordecai oir is esan an duine air an toil leis an rìgh urram a chur. 'Nuair a dh'innis Haman so d'a mhnaoi 's a ghearain e an tamailt a chuireadh air, thuirt i ris gu'n eireadh na bu mhiosa dha fhathast, oir ma b'ann do shliochd nan Iudhach Mordecai nach buadhicheadh e 'na aghaidh.

Chaidh Haman a rithist maille ris an rìgh gu fìeadh Esteir mar dh'iarr i air. Air do'n rìgh a h-iarrtus a thairgsinn dhi as ùr eadhoin gu leth na rìoghachd, dh'innis i mu'n leir-sgrìos a bhatar a' dol a dheanamh air a luchd duthcha agus dh'iarr i air ceartas a thoirt dhaibh. Co e a's mathair aobhair do'n òle se, ars' an rìgh. Haman, ars' Ester. Las còrruich an rìgh agus choisich e a mach as an t-seomar. Ghabh Haman an t-eagal agus 'nuair a dh'fhalbh an rìgh, thuirt e air a gluinean agus rug e air Ester ag asluchadh trecair. Air do'n rìgh tilleadh agus Haman fhaicinn anns an t-suidheachadh anns an robh e bhuail e 'na cheann gu'n robh e mi-mhodhail ri Ester agus dh'iarr e air na caillteanaich breith air agus a chrochadh ann an làrach nam bonn. Chroch iad e air a' chroich a rinn e air son Mhordecai. Agus chuir an rìgh Mordecai an aite Haman.

Cha ghabhadh an t-erdugh a chuireadh a mach ann an ainm an rìgh mu sgrìos nan Iudhach teirt air ais (oir cha ghabhadh

laghannan nam Persach 's nam Medach atharrachadh) ach chaidh fies a chur a mach a dh'ionnsuidh nan Iudhach iad 'g an dìon fein mar a b' fhearr a b'urrainn dhaibh. Tha e coltach gu'n dè rinn iad sin le sgairt oir mharbh iad na mìltean 's na mìltean de mhuintir Phersia. Agus fhuair na h-Iudhaich fois o an naimhdean, thionndaidh am bron gu h-aobhneas, agus an doilghios gu àm maith, agus dh'ainmich iad na laithean sin Purim agus shuidhich iad gu'm biodh iad air an gleidheadh naomh mar cho-ainm nan laithean anns an d'fhuair iad buaidh air na naimhdean a dh'iarr an sgrìos.

Am measg nan Iudhach bha meas mòr air an leabhar so ach cha robh e riamh ro phriseil an smilean na h-eaglais Chrìosduidh. Cha bu toigh le Luther idir e, agus bha is tha mòran dhiadhairean de'n bheachd nach bu chall mòr sam bith do'n Bhiobull ged nach robh leabhar Esteir ann idir. Is e an aon leabhar anns a' Bhiobull anns nach 'eil ainm Dhe air ainmeachadh agus faodar a radh nach 'eil leabhar anns an t-seann Tiomnadh a tha cho fada air falbh ris e theagasg 's o spìerad an t-seisgeil. Cha'n 'eil iomradh ann air crabhadh no irioslachd no diadhaidheachd, agus cha robh ni sam bith anns an t-sealladh aig an fhear a sgrìobh e ach greadhnachas saeghalta nan Iudhach. Tha aon de na h-athraichean ag radh gu bheil uiread eadar-dhealachaidh eadar leabhraichean eile an t-seann Tiomnadh is leabhar Esteir 's a tha eadar neamh is talamh. Ach air a shon sin tha 'aite fein aig an leabhar so anns a' Bhiobull, agus tha e feumail a chienn gu bheil e a' toirt iomraidh air pairt de dh'eachdraidh nan Iudhach a bhiodh air chall as eugmhais. A reir coltais, chaidh an leabhar a sgrìobhadh chum rabhadh a thoirt do na h-Iudhaich gun dearmad a dheanamh air an Fheill a tha air a h-ainmeachadh ann agus a bha air a còimhead le'n athraichean mar chuimhneachan air a-bhuaidh a fhuair iad ann an laithean Ahasueruis. Ach ged is e se an t-aobhar airson an deachaidh an leabhar a sgrìobhadh, faodar fhoghlum uaith gu bheil Dia a' gabhail curaim d'a shluagh taghta fein. 'Na fhreasdal glie is cumhachdach uisnichidh e ruintean òle is gamhlas dhroch dhaoine chum a thoil mhaith a choimhlienadh. Is e an leasan sonruichte a tha leabhar Esteir a' teagasg, nach teid aig daoine air cron sam bith a dheanamh air an duine air an toil le Dia urram a chur, agus gu bheil gach ni anns an t-saoghal ag oibreachadh chum maith a shluaigh.

TEARMUNN A' CHREIDMHICH.

An uair a shiubhlas tu troimh na h-uisgeachan, bidh mise maille riut; agus troimh na h-aibhnichean, cha tig iad tharad; an uair a dh' imicheas tu troimh an teine cha loisgear thu.—Isaiah xliii. 2.

Labhair am faidh na briathran so chum misneach a thoirt do shluagh Israeil an uair a bha iad ann am braighdeanas ann am Babilon. Bha freasdal Dhe a' gluasad ann an doighean diomhair agus bha cuisean aig an am cho dorchais 's gu'n do thuit iad ann an diobhail misnich, 's gu'n do thoisich iad air a radh. "Tha mo shlighe foluichte o'n Tighearna, tha mo chòir air a leigeadh air dearmad le mo Dia." Isaiah xl. 27. Air gach taobh bha iad a' faicinn eumhachd Bhabiloin agus gach latha bha iad a' faireachduinn eudthrom lamh an fhir-sharuchaidh gus mu dheireadh an do luidh dubh-bhròn air an eridhe agus an do chaill iad an dochas gu'n saoradh Dia iad as an tìr choimhich ud. B'e sin an suidheachadh truagh anns an robh sluagh Israeil an uair a liubhair am faidh an sgeul aibhneach so dhaibh agus is e suim a theachdaireachd—

Ur-mhisneach glacaibh, 'naoimh gun treoir
Na neoil is duireh' tha lan
De throcair chaoimh is doirtear leo
Oirbh maitheas mor gun dàil.

Tha e ag innseadh dhaibh gu bheil an t-àm dluth anns am faigh iad saorsa o chuing an luchd-saruchaidh do bhrìgh gu'n do thionndaidh an Tighearna a chorruidh air falbh uapa. Ged a pheacaich Israel an aghaidh an Tighearna cha do ghleidh esan a chorruidh gu sìorruidh do bhrìgh gu'm bu toigh leis troc- air. Bha am faidh cinnteach gu'm b'e ceann- aire a luchd duthcha an aghaidh lagh an Tighearna a b' aobhar do na trioblaidean 's na truaighean a thainig orra, ach air dha comharran na h-aimsir a lèighadh, tha e ag radh riu gu bheil laithean an smachdachaidh a nis seachad, agus gu bheil aghaidh an Tighearna air a tionndadh orra ann an caoimhneas is sìth air chor agus nach ruig iad a leas a bhi fo eagal—"An uair a shiubhlas sibh troimh na h-aibhnichean cha tig iad thairis oirbh; an uair a dh' imicheas sibh troimh an teine cha loisgear sibh agus cha dean an lasair greim oirbh." Anns an t-seann Tiomnadh tha teine is uisge air an gabhail gu bitheanta mar shamhladh air eumhcartan is trioblaidean na beatha so. Ann an aon aite tha an salmair ag radh "chaidh do staidhean agus do thonnan tharum," agus ann an aite eile, tha e ag radh "chaidh sinn

troimh theine agus troimh uisge," agus is e a bha e a' ciallachadh leis an doigh bruidhne sin, na h-ambghairean 's na gabhaidhean a thachair ris air a thurus. Faodar mata an teine 's an t-uisge air a bheil am faidh a' labhairt anns a' chaibideal so a ghabhail anns an t-seadh a's farsuinge agus na briathran a ghabhail mar ghealladh priseil a thug Dia, cha 'n ann do chloinn Israeil a m'hain ach d'a shluagh anns an là an diugh, gu'm bi e maille riu anns gach toinn.

I. Cha 'n'eil am Biobull a' teagasg gu'n seachain duileadasan is trioblaidean an t-saoghail sluagh an Tighearna mar nach seachain iad daoine eile. Bha salmadairean is athraichean Israeil am beachd gu bheil am firean a' faotainn tuilleadh 's a roinn fein de thrioblaidean na beatha, agus bha iad a' tigh'nn thairis gun sgar air diomhaireachd freasdal an Tighearna, ann a bhi toirt searbh- adas anna d'a shluagh am feadh 's a bha e a' toirt sìth is suaimhneas do na h-aingidh. Theap am fear a sgrìobh Salm lxxiii. a chreidimh a chail an uair a bheachd- smuainich e air cor nan aingidh an coimeas ri cor na feadhnaich a bha glan nan eridhe. Sheall e mu 'n cuairt air agus chunnaic e, air an dara laimh, "nach 'eil na h-aingidh air an saruchadh mar dhaoine eile, tha iad a' soirbheachadh anns an t-saoghal, a' faotainn miann an eridhe," agus chunnaic e, air an laimh eile, "gu bheil am firean air a bhualadh gach la agus air a smachdachadh gach maduinn." Ged bha so 'na chnap-starra do'n t-salmadair, cha 'n'eil e a' cur dragh air iuntinn chreidmheach an diugh oir tha iad a' tuigsinn freasdal Dhe na's fhearr no thuig esan e, agus tha iad a' faicinn gu bheil Dia a' riaghladh an t-saoghail le laghannan seasmach nach 'eil ag amharc air pearsaibh seach a cheile agus aig nach 'eil claon bhàigh ri aon neach seach neach eile. Thig bron is bochdainn is trioblaid is bas gu dorus an fhìrean cho cinnteach 's a thig iad gu dorus an aingidh, agus a thaobh trioblaid- ean coitichionn na beatha so tha clann nan daoine a' faotainn an cuibhrrinn fein, co dhiu a tha iad bochd no beairteach, no co dhiu a tha iad glan no salach 'nan eridhe.

II. Ach ged nach saor Dia a shluagh o thrioblaidean air a bheil na h-uile 'nan oigh- reachan tha e a' toirt geallaidh dhaibh gu'm bi e maille riu ann an là an deuchainn air chor 's nach eirich ole dhaibh. Ged bheucas na h-uisgeachan 's a sheideas an doinnionn cha teid na tuithean thairis orra oir ni aingéal a

làthaireachd-san an teanadh. 'Nan uile amhghairean tha esan a' fulang maille riu agus bheir co-fhaireachduinn an Athar neamhaidh comhfhurtachd is solas d'an anam. 'Nuair a thainig Iosa gu crìoch a thurais air thalamh 's a bha cuisean cho dorch a 's a ghabhadh iad a bhith 's a dh'fhàg na deise-iobuill e gus an t-slighe gu Calbharia ghabhail 'na aonar, thuirt e riu, "Tha 'n uair air teachd anns am fag sibh mise a'm aonar," gidheadh, ars' esan leis an ath anail, "cha 'n 'eil mi a'm aonar oir feuch tha 'n t-Athair maille rium." Anns an aon fhacal sin thilg e solus air cùrsa a bheatha gu leir. B'e an fhaireachduinn a bha aige a ghnath air làthaireachd Dhe an tobar as an do tharruing' e sith is misneach am measg doilghiosan an t-saoghal. Chaidh e troimh uisge 's troimh theine chum 'obair a chrìochnachadh, ach eadhoin ann an Getsemane fhuair e buaidh air an t-saoghal a chionn gu'n robh e cinnteach gu'n robh Dia maille ris. Is e làthaireachd Dhe acair an anma an uair a bhios feoil is cridhe nan creidimheach a' fàilneachadh. Is ann uaith-san a gheibh iad faighidin gu bhi samhach an uair a ghairmeas doimhn' air doimhn' 's a theid na tonnan thairis orra. A chionn gu bheil iad eolach air a chaomh throcair 's air a chaoimhneas graidh, cuiridh iad an earbs ann eadhoin 'nuair a threoraicheas e iad air slighe chrìochnaidh dhorch. Ann an la an teinn gairmidh iad air Dia, agus iadsan a dh'fheitheas air an Tighearna, ath-nuadhaichidh iad an neart. Ged nach tric le Satan an fhirinn innseadh dh'amaid e oirre an uair a thuirt e ris an Tighearna, "Nach do chuir thu garadh mu'n cuairt air Iob." Tha Dia a' cur garaidh mu'n cuairt air a sheirbhisich uile.

Ceart mar a ta na beanntan mor
Timchioll Ierusalem,
Mar sin tha Dia a nis 's gu sior
Timchioll a phobuill fein.

Cha 'n ann aon uair ach mìle uair a tha 'n fhirinn so air a cur sis 'na Fhacal naomh agus na chailleas a shluagh am misneach, cha 'n ann a chionn nach 'eil geallaidhean ann am Facal an Tighearna air am faodadh iad an taic a leigeil. O mhile beul ann an coisir bhinn nan neamh tha an sgeul aoibhneach a' teachd—"An uair a theid thu troimh na h-uisgeachan bidh mise maille riut agus troimh na h-aibhnichean cha tig iad thairis ort."

III. Cha 'n 'eil e air uairean furasd a thuigsinn ciamar a ghabhas ar call a dheanamh suas no ar cridheachan a leigheas no ciamar a's urrainn gradh is caomhalachd Dhe a bhi air cul freasdal searbh, ach is e ar gliocas a bhi samhach is faighidin-

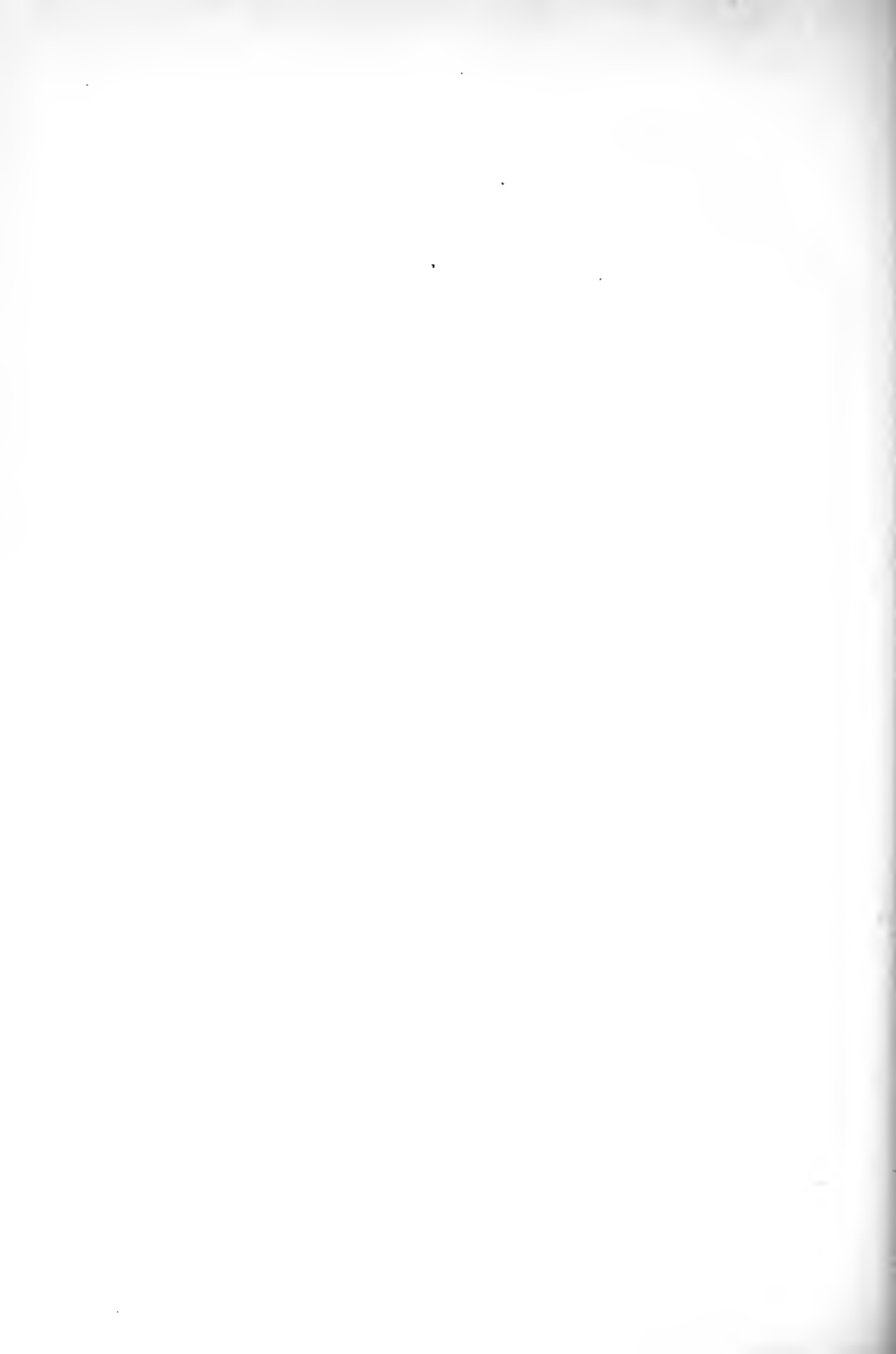
each a chionn gur esan Dia. Oibrichidh faighidin dearbhadh, agus dearbhadh dochas; agus iadsan a chuireas an dochas a ghnath ann an Dia, ath-nuadhaichidh iad an oige 's an neart. Eadar am breith 's am bàs tachraidh bron is trioblaid is deuchainnean air a' mhor-chuideachd de dhaoine a bhriseadh an cridhe 's a dh'fhagadh iad gu breoite truagh mur b'e gu bheil Lighiche caomhal dluth dhaibh a tha ag oibreachadh gun sgur le feartan diomhair a ghrais. Ann an doighean nach aithne dhaibh tha an Tighearna ag ùrachadh am misneach 's an neart agus a' cur togar 'nan cridhe is oran molaidd 'nam beul ged a shaoil iad aon uair nach tilgeadh iad dhiubh an sac-eudach 's an luaithre gu bràth tuilleadh. Carson, mata, a tha thu air do thilgeadh sìos O m' anam? Tabhair suas do shlighe do Dhia agus gheibh thu fagadh fo sgàil an Uile-chumhachdaich. Cha bhi eagal orm anns an dorchadas oir bidh an Tighearna 'na sholus dhomh agus treoraichidh e mo cheum.

EALAIN NA SLUASAID.

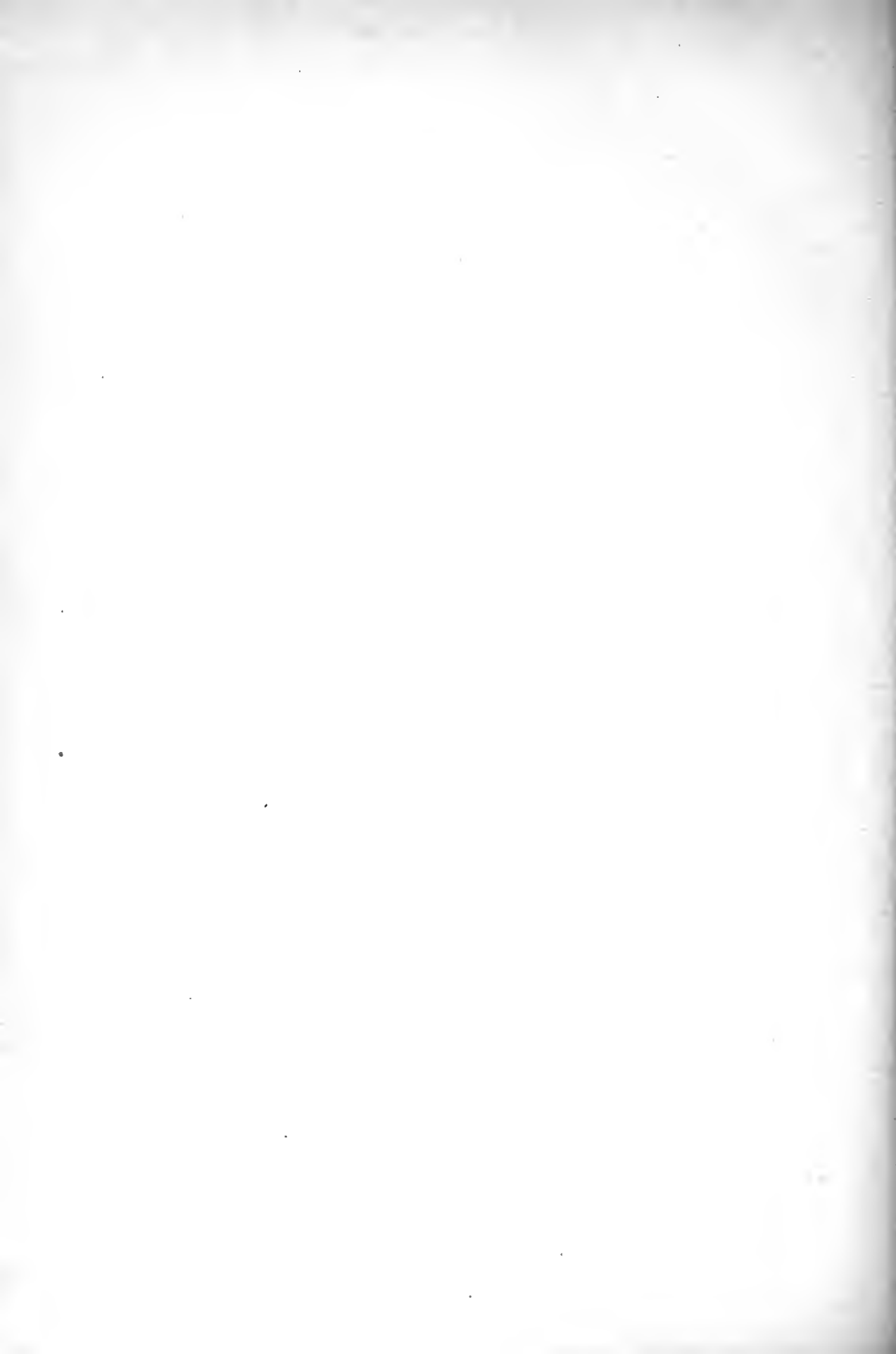
Faodaidh sinn an t-ainm so a thoirt air obair nan daoine sin a bhios a' rurachadh sheann làraichean is dhùnan feuch ciod an treathlaich a thachras riu. Cha 'n ann air sgàth an slainte no air ghaol gu'm faigh iad poit chreadha làn de dh' òr a bhios an seorsa so a' ruamhar leis an t-sluasaid, ach air ghaol fiosrachadh fhaotainn mu na linntean a dh' fhalbh. Tha e air a radh le daoine glìce gu bheil an Fhirinn shìos ann an grunn doibair, agus ma's fìor an radh sin, ciod an inneal a's freagarraiche gu ruighinn oirre no sluasaid?

Ceart mar a tha an glòir fein aig grian is gealach, tha a' ghloir fein aig gach fear-ceaird a tha ag obair air Teampull na Firinn. Tha na mìltean bliadhna o thoisich an cinneadh daonna air an teampull sin a thogail ach fhathast cha 'n 'eil e crìochnaichte. Tha gach linn a' cur sreath air na ballachan agus an sin a' deanamh àite do linn eile; agus is leoir an t-urram e do neach sam bith gu'n cuireadh e aon chlach anns an togail. Tha aon ghloir aig an fhear a leageas bunait, is ghloir eile aig an fhear a shnaigheas clach oisein, is ghloir eile aig an fhear a ni puist riomhach, ach saoilidh sinn gu bheil ghloir a tha toirt barrachd aig luchd na sluasaid. As eugmhais an saothrach-san cha bhiodh clachan aig càch air an cuireadh iad snas. Ged a bhithear gu bitheanta a' labhairt mu bhodach na sluasaid mar dhuine aig a bheil seillean 'na bhoinneid, cha 'n 'eil neach eile a's motha a chuir comain no e air daoine ciallach aig a bheil gaol air eolas

is firinn. Faodaidh gu'n abair feallsanaich bhriathrach a shuidheas aig taobh an teine ann an cathair da-laimhe a' sniomh bheachdan faoine á mac-meanna an iuntinn mar a shnìomhas am figheadair an snath as a' bhaig nach 'eil anns a' bhodach ach fear gearraidh-fiodha is fear tarruing-uisge an coimeas riu-san. Ach am feadh 's a tha iadsan a' dorchachadh combhairle le briathran gun eolas agus a' cur tuainealaich 'nan ceann fein 's an ceann dhaoine eile le facail atmhor gun bhun gun bhàrr, glacadh am bodach a shlusaid agus gu reidh faighidinneach bheir e air cladh, 's air dùnan, 's air seann làraichean, 's air uaimh, 's air creagan an eachdraidh innseadh dha. Bheir e am follais nithean a bha folaichte o chionn nan ceudan bliadhna, agus uigh ar n-uigh cuiridh e fuil is feoil air na cnamhan tioram gus an toir e na linntean, 's na daoine, 's na beathaichean a bha aon uair ann, ach a shiubhal air falbh, m'ar coinneamh cho soilleir ris an rud a tha sgrìobhta le peann is dubh. Cha 'n 'eil cearn de'n t-saoghal air nach do rainig am bodach so, no anns nach cluinnear gliong a shlusaid. Cha 'n 'eil tamh a' dol air, 's cha 'n aithne dha sgitheas no leisg. Anns na h-Innsean an Ear, ann an Assiria, anns an Eiphit, ann an Ierusalem, anns an Aithne, anns an Roimh, an Crete, an Ephesus, 's an Antioch, chithear e a' ruamhar an talanta cho dichìollach ri famh-thalmhainn, an tòir air seann treathlaich is gibeagan is gideamas a chuireas solus dha air beatha 's air cleachdanna nan linntean a dh'fhalbh. Is coingeis leis cìod a thachras ris; sgoinn de chnaimh, no stiall de phaipeir, no bonn airgid, no cluas crogain, no cas poite, no crioman adhair—tilgidh e iad uile 'na mhaileid chum an ceasnachadh air a shocair an ùigh laimhe. Agus is e sin na fiannuisean nach dean breug! Do neach a thuigeas an cainnt cuiridh lan-an-dùirn dhiubh solus air beatha is gnàths is laghannan rioghachdan air nach 'eil sgeul an diugh, agus air am bitheamaid aineolach gu tur mur bitheadh am bodach 's a shlusaid. Anns na seann sgeulachdan cluinnear iomradh air slachdan-draoidheachd a dhuisgeadh as an suain daoine a bha fo gheasaibh, ach anns an là an diugh is e an t-ord 's an t-slusaid na slachdain-draoidheachd a dhuisgeas an seann saoghal a marbhantachd na dicheumhne.

Ach tha 'n t-àm againn innseadh cìod a thug oirnn tarruing a thoirt air a' chuspair so. Bha sinn a' leughadh leabhair o chionn ghoirid anns a bheil an t-ughdar a' feuchainn ris a' cheisd a fhreagairt—Cìod e aireamh nan Crìosduidhean anns an Roimh anns a' cheathramh linn? Ma bha an eaglais

anns an linn sin a' gleidheadh leabhraichean anns an robh ainmeannan an luchd comanachaidh air an cumail mar tha iad air an cumail le cleireach an t-seisein an diugh, cha ghabh iad faotainn a nis, air chor 's nach 'eil iadsan a bhruidhneas mu aireamh nan creidmheach anns na laithean sin ach a' labhairt mu thuaiream. Tha *Gibbon* ag radh gu'm b'e aireamh an t-shaigh ann an iompaireachd na Roimhe uile gu leir, sia fichead muilean. Tha e ag radh gu'n robh duine 's an fhichead dhiubh sin ag aideachadh a' chreidimh Crìosduidh air chor 's gu'm b'e aireamh nan creidmheach, a reir a bheachd-san, leth cheud mìle ann am baile na Roimhe, agus sia muilean anns an iompaireachd uile. Tha moran de luchd eachdraidh a' gabhail facal *Ghibboin* mar shoisgeul ach cha 'n 'eil an t-ughdar a sgrìobh an leabhar air an d' thug mi cheana iomradh idir toilichte leis, agus tha e a' feuchainn ri dheanamh a mach gu'n robh na Crìosduidhean na bu lionmhoire no tha an luchd-eachdraidh am beachd. Agus ann a bhi dearbhadh a phuinge tha e a' cur cudthrom mor air an argumaid ris am faod sinn a radh, argumaid na slusaid.

Le argumaid na slusaid tha sinn a' ciallachadh an solus a tha na seann àitean-adhlaic anns an Roimh a' tilgeadh air aireamh nan Crìosduidhean. Theirear ris na h-aitean-adhlaic sin anns a' Bheurla, catacoms. Tha iad air an gearradh as na creagan fo'n talamh, coltach ris na rathaidean caola cumhann sin a bhithear a' gearradh anns na cnuic airson an eich iarum. Dh'amaid de na catacoms sin air bodach na slusaid cheana, agus tha e ag innseadh dhuinn gu bheil iad ceithir cheud mìle air fad, na'n robh iad air an cur ceann ri ceann. Bha e 'na chleachdadh aig na Cinnich anns an Roimh na mairbh a losgadh, ach cha bu toigh leis na Crìosduidhean an doigh sin agus thuair iad cead am mairbh a thiodhlacadh ann an seomraichean caola fo'n talamh, cho domhain 's gu'm faodadh am beo coiseachd os an cionn gun fios cìod a bha fo chois. Thoisich iad air thiodhlacadh anns na seomraichean sin mu'n bhliadhna 72 agus sguir iad mu'n bhliadhna 410, 'n uair a thilg na Gothaich baile mor na Roimhe gu làr. Tha cuid de na seomraichean beag is cuid dhiubh mor; tha cuid dhiubh cho ard 's gu bheil cuig sreathan de chuirp air an cur os cionn a cheile anns na ballachan, a tholl fein aig gach marbh, dealaichte o chàch. Ged nach 'eil e furasda na mairbh a tha anns na Catacoms a chrunntas, 'th' fheuch bodach na slusaid r'a dheanamh,

agus is ann air a' chumntas a rinn esan orra a bha an t-ughdar eile a steidheachadh 'argumaid, agus a' deanamh a mach gu'n robh na Criosduidhean na bu lionmhoire no bha Gibbon am beachd. Bha an argumaid a' dol mar so:—

(1) Cha robh air an tiodhlacadh anns na catacoms ach Criosduidhean.

(2) Cha 'n 'eil air an tiodhlacadh anna ach deich ginealan, no aig a' chuid a's motha aona gineal deug.

(3) Tha dà mhuilean corp anna co dhiu, agus tha cuid de dhaoine am beachd gu bheil ceithir muilean.

(4) A' gabhail na h-aireamh a's lugha, da mhuilean, bheir sin dhuinn dà cheud Criosduidh anns an Roimh, a' gabhail nan ginealan thar a cheile, an aite leth cheud mar tha Gibbon ag radh.

Cha ruig sinn a leas an rud a leantuinn na's fhaide, ach faodaidh sinn a radh gur e an co-dhmadh a thainig e thuige, gu'n robh Gibbon fad air seacharan agus nach b'e duine 'san fhichead a bha ag aideachadh a' chreidimh Chriosduidh anns an Roimh anns a' cheathramh linn ach duine 's an tri. Co dhiu a tha e cearr no ceart, is ann o bhodach na sluasaid a fhuair e an argumaid.

Cha 'n 'eil na catacoms idir eu-coltach ri toill choineannan. Tha iad a' ruith os cionn a cheile is tarsuinn air a cheile agus na'n cailleadh tu do rathad anns na feadhainn a's motha, cha bhiodh ann ach fìor thuiteamas gu'n tigeadh tu asda beo. Bhiodh na Criosduidhean, an àm na geur leanmhuinn a bha Iompairean na Roimhe a' deanamh orra, a' cruinneachadh anns na seomraichean sin fo'n talamh chum aoradh a dheanamh do Dhia an naigheas. An uair a thaom na Gothaich bhorb a steach do'n Roimh 's a leag iad an lamhan air gach seorsa cobhartaich a thachair rin, mhill is bhris iad moran de na Catacoms an duil gu'm faigh-eadh iad ionnhas foluichte. Cha robh adhlacadh air a dheanamh anna tuilleadh; bha iad dorchas fàs, air an dichuimhneachadh mar nach robh iad riamh ann, gus an cuala bodach na sluasaid iomradh orra 's an do thoisich e air ruamhar anns na toill. Ged their cuid de dhaoine nach 'eil anns a' bhodach ach an daor Ghothach e fein, cha dean e cron sam bith air na mairbh agus cha 'n e gaol an airgid a tha toirt air na bhi ruraichadh ach gaol an eolais.

Tha moran eolais r'a fhaotainn o na seomraichean sin mu bheatha 's mu chreidimh 's mu chleachdanna na h-eaglais Chriosduidh ann an toiseach a h-eachdraidh. Tha na dealbhan a th' air an tarruing 's na

briathran a th' air an sgrìobhadh os cionn nam marbh a' nochdadh dhuinn nam beachdan a bha aig creidmheich an là sin 's an dochas a bha iad ag altrum ri aghaidh a' bhais. Cha b' ann air dorchadas a' bhais a bha iad a' smuaineachadh ach air solus na h-aiseirigh agus cha b' ann mar Bhreitheamh a bha iad a' smuaineachadh air Criosd ach mar Shlanuighear, làn caomhalachd is truacantais. Bha iad mar dhaoine a fhuair sgeul aoibhneach, aig an robh dochas cinnteach is gairdeachas do-labhairt. Cha b'e cluinn, is enamhan, is sligean tombais, is clàrsaichean briste, is uamhais eile de'n t-seorsa sin a bha iad a' cur air leacan nam marbh mar bhiodh na linntean a thainig 'nan deigh a' deanamh, ach fùraichean, is fion-dhearcan, is duilleagan uaine, is calumain, is pailm na buadha, is uain. Cha b'e duaichnidheachd ach caomhalachd a' bhais a bha 'nan iuntinn. Is e an dealbh a's bitheanta a chithear anna, am Buachaille maith le nan no caora air a ghualainn. Air uairean, cha 'n e uan a tha e a' giulan ach meann gaibhre. Nach faodar a radh gu'n robh na creidmheich chueasd ud a' ciallachadh leis an dealbh sin nach eil gràs an Tighearn Iosa cho cumhann 's a tha cuid d'a dheisciobull an dùil agus gu'n ruig a throcair air gobhair cho mhaith ri caoraich?

Faodaidh sin dha no tri de na sgrìobhaichean a tha air na leacan a chur sìos air an duilleig so. Leugh bodach na sluasaid iad cho curamach 's ged bhiodh e a' leughadh tiomnadh a sheanar, agus faodar fhacal a ghabhail.

"Sith dhuit, tha thu maille ri Dia."

"A Ghraidh, tha thusa beo gu sìorruidh."

"Ann an sith."

"An so tha mo mhac-sa, le toil Dhe."

"Mo chaluman beag gun lochd."

"Uan beag, neo chiontach."

"Cha 'n 'eil Terent marbh ach beo."

Nach simplidh boidheach na facail ghoirid sin an coimeas ris a bharra-ghloir 's an spagadaghiog a leughas tu an dìngh air clachan-cinn os cionn nam marbh. Cha 'n 'eil fèrr aig na mairbh air am moladh agus is duine gun naire a mholas e fein air clach-chinn athar no mhathar. Mile bliadhna 'na dheigh so 'nuair a thogas bodach na sluasaid ar clachan-cinn-ne as an talamh, 's a shuathas e dhuibh an ùir 's a mbeirg le sàil a bhròige, 's a chuireas e na gloineachan air a shroin chum ar n' ainm 's ar dochas a leughadh, tha sinn an duil gu'n abair e, Cha 'n 'eil e furasd a radh co dhiu a bu chinnich no bu chreidmheich iad oir cha leir dhomh air na clachan so ach uabhar an t-saoghail.

A' CHARRAIG.

B'i a' charraig sin Criosd:—1 Corint. x. 4.

A reir beul-aithris nan Iudhach lean sgealb de'n chreig a bhuail Maois clann Israeil air an turus, air chor 's nach robh cion uisge orra anns an fhàsach. Cha'n 'eil sinn an duil gu'n robh Pol a' creidsinn na seann sgeulachd sin, ach rinn e feum dhith anns an litir so a chionn gu'm faca e innte samhladh air fhrinn spioradail a bu mbaith leis a chur an cuimhne eaglais Chorint; is e sin r'a radh, gu bheil gradh is curam Dhe a' leantuinn a shluagh gun sgar, agus gu bheil feartan solasach an t-slanuigheir a' dol an cois chreidmheach anns gach ceum d' an turus air thalamh.

Anns a' chumntas a tha leabhar Ecsodus a' toirt air imeachd chloinn Israeil anns an fhasach tha moran a' tachairt oirnn a tha gle iongantach. Tha sinn air ar toirt air ais gu og-mhaduinn an t-saoghail, 'nuair a leughas sinn mu'n neul, 's mu'n teine, a chaidh romhpa g'an treorachadh; mu na frasan mana a thuit o neamh, agus nithean eile de'n t-seorsa sin; ach is e an sruain shonruichte a tha ruith troimh 'n eachdraidh uile, mar ghath greine, gu bheil cumhachd is gliocas Dhe ag oibreachadh ann an eachdraidh an t-saoghail, agus gu bheil e a' treorachadh dhaoine ann an doighean nach aithne dhaibh chum a ruintean diomhair a choimhlionadh.

Thachair na nithean so dhaibhsan mar eisimpleirean, tha Pol ag radh, agus sgriobhadh iad chum sinne air a bheil deireadh an domhain air teachd a theagasg, agus ged thainig atharrachadh mor air an t-saoghal o laithean Mhaois, tha miorbhuilean Dhe mu'n cuairt air a shluagh an diugh fhathast cho cinnteach 's a bhi iad mu'n cuairt orra, 'nuair a dh'ith iad ann o neamh anns an fhasach. Ged nach 'eil Dia a' labhairt ruinne an diugh anns a' cheart doigh anns an do labhair e ris na h-athraichean o shean, agus ged nach 'eil a fhreasdal ag oibreachadh 'nar beatha air an aon mhodh anns an d'oibrich e ann am beatha Israeil, is e an aon Dia a labhair riansan is ruinne. 'Nuair a bha an saoghal ann an staid leanabaidh a thaobh eolas Dhe is tuigse spioradail labhair Dia r'a shluagh mar ri leanaban. Labhair e riu le comharran follaiseach, le iongantasan a ghlacadh an suil 's an inntinn. Ach air do'n t-saoghal

a staid leanabaidh fhagail 'na dheigh, stad na comharran 's na miorbhuilean follaiseach sin, agus thoisich Dia air labhairt r'a shluagh air mhodh eile. Ach ged nach 'eil Dia a' nochdadh a lathaireachd 's a chumhachd anns na linntean so air an aon doigh anns am faca clann Israeil iad, tha miorbhuilean a ghliocais 's a ghrais cho dluth dhuinne 's a bha iad dhaibhsan na 'n robh againn an t-suil a chitheadh 's an eridhe a thuigeadh iad.

Is iomadh samhladh is cosmhalachd a chleachd Pol chum maise is glòir an Tigh-Iosa a dheanadh soilleir do'n t-saoghal. Bha ainm an t-slanuigheir os cionn gach ainm dha; chleachd e uile bhuidhean inntinn chum an t-ainm naomh ardachadh, agus air dha na Rabbis a chluinntinn a' labhairt, 'nan doigh thioram, neo-spioradail fein, mu'n charraig a lean clann Israeil anns an fhasach, rinn e greim air an t-samhladh, chuir e brìgh is maise ur anns an t-seann sgeulachd, agus thuirt e ri eaglais Chorint, *B'e Criosd a' charraig sin*. Agus am measg nan nith-ean ris a bheil Criosd air a choslachadh anns an Tiomnadh Nuadh, chum a chumhachd is 'obair a nochdadh do dhaoine, cha'n 'eil samhladh a's freagarraiche no am facal *carraig*. Anns an t-seann Tiomnadh tha Dia gu bitheanta air a choimeas ri carraig. Ann an aon chaibideil an leabhar Dheuteronomie tha an coimeas so air a chleachdadh sia uairean; xxxii. 4, 15, 18, 30, 31, 37. Anns na sailm taelrar gu tric air a choimeas cheudna; Is e an Tighearna mo charraig, Salm xviii. 2; Treoraich mi chum na carraig a's airde na mi fein, Salm lxi. 2; Carraig mo neirt, mo thearmunn is e Dia, Salm lxii. 7; Is tu carraig mo shlainte, Salm lxxxix. 26. Ach is e Pol a mhaire a thug an coimeas so do Chriosd, ged a bha Isaiah, ann an aon seadh, air thoiseach air, oir labhair esan mu'n Mhesiah fada roimh am a theachd mar dhuine "a bhios mar dhìdean o'n doinionn; mar shruthan uisge ann an aite tioram, mar sgaile creige moire ann an tìr airsnealaich." Tha an samhladh cho brioghmhor 's nach 'eil e iongantach gu'n do rinn fear de bhaird na h-eaglais greim air, ann an laoidh a fhuair oisean blath ann an eridhe chreidmheach air feadh an t-saoghail uile,

Chreag nan Linntean! stigh fo d' sgaill
Bitheams air mo dhion gu brath.

Thubhairt Criosd fein aon uair, "Gach neach a ni mo briathran-sa samhluidh mi e ri

duine glie a thog a thigh air carraig," agus nair eile thubhairt e gu'n robh creidimh Pheadair 'na dhiadhachd mar charraig, agus gur ann air an seorsa creige sin a thogadh e 'eaglais. Is e sin r'a radh, tha iadsan a tha creidsinn gur e Iosa mac Dhe agus a ni a thoil a' socruchadh am beatha spioradail air bunait sheasmhaich. Tha iad a' togail air carraig nach brisear.

Dh' fhaodamaid an samhladh a leantuinn a mach na's fhaide agus labhairt air an *dion*, 's am *fasgadh*, 's an *tearuinteachd*, a tha a shluagh a' faotainn ann an Crìosd; ach is leoir dhuinn aig an am so greim a dheanadh air an aon smuain, gu bheil Crìosd a' dol maille r'a shluagh air an turus, dìreach mar a lean a' chreag clann Israeil, a reir beul-aithris nan seanairean. Gheall e d'a dheisciobuil gu'm biodh e maille riu, eadhoin gu deireadh an t-saoghail. Cha'n 'eil e 'g am fagail gun taic, gun chuideachadh, ri aghaidh nan cunnartan 's nan naimhdean a thachras riu, ach tha aingeal a lathaireachd air an deis laimh a ghnath. Ma tha neoil dh'orch a 'ga fholuch uainn, 's mnr 'eil fair-eachduinn againn air co-chomunn a ghraidh, is ann againn fein a tha a choire 's cha'n ann aige-san. Cha'n urrainn e comhnuidh a dheanadh annainn ma tha sinn a' toirt aoidheachd 'n ar cridhe do nithean a tha calg dhìreach an aghaidh 'inntinn-san. Ciod an reite a's urrainn a bhi eadar Crìosd is Belial, no ciod e caidreabh na fireantachd ri neo-fhireantachd? Ach ma tha a shluagh a' coimhead fhacail agus a' deanamh a thoile, ni e comhnuidh maille riu 's cha'n fhag e iad gu brath. Bheir e àithne d'a ainglean m' an timchioll chum an gleidheadh 'nan slighean uile. Bidh aran aca r'a itheadh is deoch r'a ol nach aithne do'n t-saoghal. Tha abhainn de dh' uisge beo a' sruthadh o charraig nan al, agus gheibh iadsan a dh'olas de'n uisge sin neart is beatha.

'S Tusa 'n tobar beo gu fìor
'Chaisgeas m' iotadh mor gu saor
'Chuireas solas ann am chridh'
'S fad na sìorruidheachd nach traigh.

Ciod air bith na duileadasan no na deuch-ainnean a thachras air luchd leanmhuinn Chrìosd, biodh iad fo dheagh mhisnich, oir tha esan maille riu agus is leoir a ghras-san air an son. Ma tha iad ann an teagamh 's ma tha an solus a' fas fann gairmeadh iad a' sruthadh agus iarradh iad air an seoladh, oir "teoraichidh e na daoine ciuin ann am breitheanas." Ma tha an neart a' failneachadh 's an cridhe fo cagal feitheadh iad na's bitheanta 's na's durachdaiche aig cathair nan gras oir iadsan a dh' fheitheas air an

Tighearna ath-nuadhaichidh iad an neart. Na abair a'd chridhe, Co a theid suas air neamh a thoirt Chrìosd a nuas, oir tha am Facal maille riut. Tha Crìosd cho dluth d'a shluagh an diugh 's a bha e do na deisciobuil 'nuair a ghluais iad maille ris ann an Galile, oir gheall e nach fagadh e iad 'nan dilleachdain ach gu'n tigeadh e d' an ionnsuidh. Ma ghradhaicheas neach mise, gradhaichidh m' athair esan agus thig sinn d'a ionnsuidh, agus ni sinn comhnuidh maille ris, *Eoin* xiv. 23.

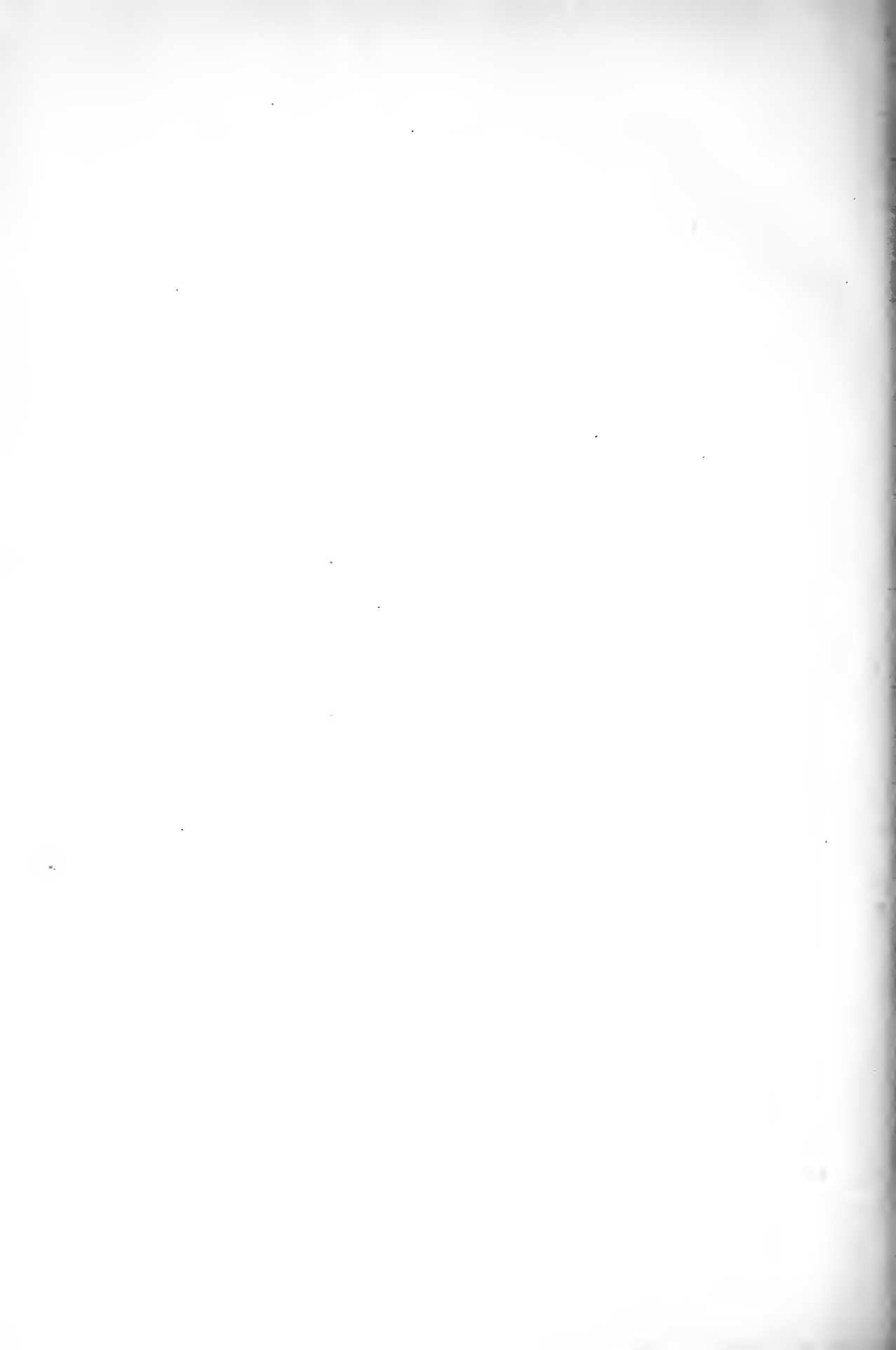
Cha 'n e mo mhiann thu thriall air falbh gun dail
Mar neach air chuairt, ach thu bhi 'gabhail taimh
A'm chuideachd fein, a Dhe. le cairdeas dluth,
A chaidh nan cian nach treig, fau maille rium !

FOGARACH AIR AN TALAMH.

O chionn fada nan cian bhiodh na seann mhanaich ag innseadh sgeulachd air droch Iudhaich air an d' thug iad an t-ainm Ahasuerus. A reir seanchas nam manach bu ghreusaiche Ahasuerus, agus bha a chridhe cho cruaidh ris an ealaig air am biodh e a' deanamh nam brog. Bha dorus a thighe a' fosgladh air an t-sraid troimh an d' thug na saighdearan Iosa chum a cheusadh an taobh a muigh de'n bhaile. Leis an eucoir 's an droch ghiullachd a rinneadh air bha neart Iosa a' failneachadh, agus anns an dol seachad, leig e a thaic ri ursann dorus a' ghreusaiche, ag iarraidh faochadh o uallach na craoibhe a leag iad air a' ghualainn. Ach 'nuair a chunnaic an greusaiche so, thainig e mach agus gu borb dh' iarr e air 'ursann-san fhagail agus gabhail roimhe. Thionndaidh Iosa agus thubhairt e ris, Tha mise a' falbh ach falbhaidh thusa cuideachd agus cha sgair do shiubhal gu brath. Dh'fhag Ahasuerus a bhean 's a chlann agus o'n latha sin gus an diugh cha deachaidh stad air a shiubhal 's a shior imeachd. Tha e 'na fhogarach air aghaidh na talmhainn, ag iarraidh fois is dachaidh gun am faighinn. An drasd chithear e anns an Fhraing 's a rithist anns a' Ghearmailt, o dhuthaich gu duthaich, 's o bhaile gu baile, tha e air a ruagadh a la 's a dh'oidheche, 's cha stad a shiubhal gus an tig Crìosd an dara uair.

Ciod a bha na manaich a' ciallachadh leis an t-seann sgeulachd so? Tha sinn an duil gu'n robh iad a' labhairt ann an cosmhachd agus gu'n robh iad a' gabhail Ahasuerus mar shamhladh air na h-Iudhaich, agus a' gabhail na mallachd a leagadh air mar shamhladh air a' bhreitheanas a thuit orra mar shluagh an deigh dhaibh Crìosd a cheusadh.

Tha na h-Iudhaich an diugh 'nan sluagh gun duthaich, gun dachaidh, 'nam fogaraich air aghaidh na talmhainn. Tha am facal a tha air a sgrìobhadh m' an timcheall ann an leabhar Dheuteronomi air a choimhlionadh gu litireil, "Sgapaidh an Tighearn thu am measg nan uile chinneach, o'n dara ceann de'n talmh eadhoin gus an ceann eile, agus am measg nan cinneach cha'n fhaigh thu suaimhneas sam bith, ni mo bhios fois aig bonn do choise." Cha robh fios aca ciod a bha iad a' deanamh 'nuair a ghlaodh iad, "Biodh fhuil oirne agus air ar cloinn." Fhuair iad an guidhe agus thuit mallachd uamhasach air an ceann. Beagan bhliadhnachan an deigh dhaibh an Slanuighear a cheusadh chaidh Ierusalem a leagadh gu lar, agus o'n latha sin gus an diugh tha na h-Iudhaich gun fhoill, gun fhearann, eadar a' bhaobh 's a' bhuarach am measg uile shluagh an domhain. Tha iad 'nan daoine deanadach, stuama, crionna; ach air dhoigh air chor-eigin tha lamh nan uile 'nan aghaidh, 's cha'n 'eil aig cinnich eile ach buille ma seach air na h-Iudhaich. Tha comharra Chain air clar an aodainn agus eadhoin am measg rioghachdan Chrìosduidh cha'n fhaigh iad gu bitheanta lagh eile ach lagh a' choin chrosda—"buail thall is coinnich a bhos e." Uair is uair eile rinn-eadh a' leithid de gheur-leanmhuinn orra 's gu'n do theap iad a bhi air an sgrìos bharr aghaidh na talmhainn, ach tha iad an diugh na's lionnhoire no bha iad riamh. B'e air-eamh nan Iudhach an uiridh 12,000,000, air an sgapadh air feadh an t-saoghail mar so:—

Ann an Russia, -	5,215,000
Ann an Austria, -	1,125,000
Anns a' Ghearmailt, -	608,000
Ann an Roumania, -	250,000
Anns an Tuire, -	300,000
Ann an Breatann, -	238,000
Anns a' Fhraing, -	95,000
Anns an Olaind, -	106,000
Ann an Lochlann, -	8,000
Anns a' Ghreig, -	5,000
Ann an Asia, -	375,000
Ann an Africa, -	355,000
Ann an America, -	2,125,000
Ann an Astralia, -	20,000

Cha'n urrainnear a radh gu'n d' fhuair na h-Iudhaich riamh ceartas o'n eaglais Chrìosduidh, oir an aite feuchainn ris an t-soisgeul a thoirt dhaibh gu caomhal ann an spiorad Chrìosd an dochas gu'm biodh iad air an iompachadh, b'e an eaglais a bu h-aon 's a bu dha 'g an loidairt 's 'g an ruagadh. Anns na seann laithean bha moran de chreidmhuich am beachd gu'n robh iad a'

deanamh seirbhis do Dhia agus a' dearbhadh an eud air taobh na firinn, ann a bhi toirt fàs-gadh air na h-Iudhaich. Cha'n 'eil e idir iongantach, ma'ta, gu'm biodh fuath is gamhlas aig cinneach cho sean 's cho naibhreach ri sliochd Abraham do dhaoine a rinn uiread beubanachd orra 's a rinn na Chrìosduidhean. Ach tha cuisean air atharrachadh a nis, agus tha an eaglais Chrìosduidh ag altrum spiorad a's fhearr do thaobh nan Iudhach, ged a theid ionadh bliadhna seachad ma'n dichuimhnich iadsan an lamh-achas-laidir a rinn-eadh orra anns na linntean a dh' fhalbh.

Ged bha suilean nan Iudhach air an dalladh air chor agus nach do ghabh iad ris a' Mhessiah aig am a theachd, cha bu choir do'n eaglais Chrìosduidh an t-seirbhis mhor a rinn an sluagh so do Dhia a dhichuimhn-eachadh. Is ann uapa a fhuair an saoghal an dileab a's prìseile a fhuair e riamh. Air tus mheas Dia iad airidh air eolas na firinn a thoirt dhaibh, agus fad iomadh linn ghleidh iad an fhirinn gu curamach 's cha reiceadh iad i air son glòir is greadhmachas an t-saoghail. Chum iad lochran a' chreidimh beo an uair a bha rioghachdan eile ann an tiugh dhorehadas. Bha iad eudmhor air taobh Dhe, agus mar thoradh an dilseachd, rinn an Tighearna coimheangal sìorruidh riu; agus ged chaidh iadsan air seacharan ann an laithean an aineolais agus ged bhris iad an coimheangal sin, cha do thilg Dia air falbh iad gu buileach oir tha tiodhlacan is gairm Dhe gun aithreachas.

Cha'n 'eil eaglais na h-Alba a' deanamh a dleasdanas ris na h-Iudhaich agus cha'n 'eil an oidhirp a tha i a' deanamh chum an cosnadh do Chrìosd ach suarach. Tha buill na h-eaglais moran na's fialaidhe ann a bhi cuideachadh craobh sgaoileadh an t-soisgeil am measg dhaoine dubha no tha iad ann a bhi 'g a thoirt do na h-Iudhaich, agus is e an t-aobhar, gu bheil an seann ghamhlas eadar Iudhaich is Chrìosduidhean beo fhathast. Chuala sinn iomradh air ministèir a labhair r'a choimhthional mar so air an t-Sabaid air an robh an tabhartasan air iarraidh air son nan Iudhach—"Tha e air iarraidh oirnn an diugh tabhartas a thoirt do na h-Iudhaich, ach air m' fhacal, cha toigh leam iad. Cha'n 'eil anna ach droch dhaoine, ach deanadh sibhse 'ur roghainn." Cha'n 'eil an doigh bruidhne sin ceart, agus cha mho is e sin an spiorad anns am bu choir do bhuill na h-eaglais a bhi sealltuinn air na daoine o'n d' fhuair sinn an dileab spioradail a tha sinn a' seallbhadh. Bu choir do Chrìosduidhean baigh is cairdeas a nochdadh

do na h-Iudhaich air sgath an aithrichean; air sgath nam faidhean, 's nan salmadairean, 's nan abstol a dh'araich iad agus a thug dhuinne eolas Dhe; agus gu sonruichte air a sgath-san a thainig o fhreumh Jesse, a reir na feola.

Ged thuit doille spioradail air na h-Iudhaich car greis, cha 'n 'eil iad idir 'nan sluagh ain-diadhaidh. Ged nach do ghabh iad ri Crìosd mar am Messiah ris an robh fiuthair aca, tha tart 'nan anam an geall air Dia. Cha 'n 'eil iad a' deanamh aoraidh do iodhalan, agus faodar a radh le firinn nach 'eil iad fad o rioghachd Dhe. Tha buadhan inntinn is eridhe aca a bhiodh tarbhaich anns an eaglais Chrìosduidh agus a bheir-eadh beatha ur dhi, na'm biodh iad air an tionndadh o lagh Mhaois gu creidimh anns an t-Slanuighear. 'Nuair a sheallas sinn air ais air an eachdraidh agus a chi sinn iad uair is uair an impis a bhi air an sgrios as an t-saoghal, ach fhathast ag ath-nuadhachadh an oige 's a fas na's lionmhoire; 'nuair a chi sinn gu bheil iad a' gleidheadh am fala gun truailleadh, 's an gne 's an coltas 's an cleachdaidhean gun atharrachadh ged tha iad air an sgapadh am measg chinneach eile, gun dachaidh, gun duthaich, tha aobhar againn a bhi creidsinn gu bheil freasdal Dhe air a chul sin uile agus gu bheil obair mhor aig na h-Iudhaich ri choimhlionadh fhathast ann an eachdraidh an t-saoghail. Thug iad cheana faidhean is abstoil is Slanuighear do'n t-saoghal, agus faodaidh e bhith gur ann air an t-sluagh a thagh e o shean a chuireas Dia an t-urram anns na laithean deireannach, an saoghal uile a chosnadh d'a Mhae. Cha tig an la sin gus am bi iad fein air an iompachadh an toiseach. Sineadh, mata, eaglais Chrìosd a lamhan a mach a dh'ionnsuidh nan Iudhaich agus deanadh i eadar ghuidhe dhurachdach ri Dia as an leth; oir ma's e an tilgeadh-san air falbh reiteachadh an domhain, ciod e an ath-ghabhail ach, beatha o na marbhaibh? Cha do thilg Dia uaith gu brath am pobull a roimh-aithnich e, oir tha an gealladh a thug e dhaibh seasamhach — "Ni mise coinneangal sithe riu; bidh e 'na choimheangal sìorruidh, agus ni mi lionmhor iad, agus cuiridh mi mo naomh-ionad 'nam meadhon gu brath. Bidh mo phaillium mar an ceudna maille riu; seadh, bidh mise dhaibhsan a'm Dhia agus bidh iadsan dhomhsa 'nan sluagh. Agus aithnichidh na cinneach gur mise Iehobhab a naomhaicheas Israel, an uair a bhios mo naomh-ionad 'nam meadhon gu sìorruidh:—*Eseciel* xxxvii. 26-28.

LAOIDH CREIDIMH.

Seallaibh rium-sa, agus bithibh air bhur tearnadh, uile iomalla na talmhainn

Le creidimh seallaidh mi
Rint fein, Uan Chalbhari,
Mo Shlanuighear caomh;
Nis eisd ri m' urnuigh bhochd,
Glan uam mo chiont 's mo lochd;
O bitheam beo dhuit fein
'Na dheigh so chaoidh.

O biodh do ghras gach am
Toirt treoir do m' chridhe fann;
Dean m' eud na's mo;
Bho 'n bhasaich thu 'g am dhion,
O biodh mo ghradh dhuit fìor,
Glan, beo, is buan gu sìor,
'Na theine beo.

Troimh fhasach dorch' an t-saogh'l
Is teinn tigh'nn orm gach taobh
Dean fein dhomh iul;
Tionndaidh mo dhorch' gu la,
Siab uam deur broin is craidh,
Mo cheuman stiur a ghnath,
Gu tamh dhuit dhuth.

An uair thig crìoch mo laith,
's sruth duaichnidh fuar a' bhais
Ag iadhadh dluth,
A Slanuighear chaoimh, na treig,
Cuir geilt 's an-earbs blum fein;
O giulain mi gu bheud
A sheinn do chlu.

Bha an laoidh so air a sgrìobhadh le ministear de mhuinntir America, an t-Ollamh RAY PALMER. Cha robh e ach da bhliadhna air fhichead 'nuair a sgrìobh e i, agus tha e fein ag innseadh gu'n do sgrìobh e i le deoir 'na shuilean. Tha an laoidh air a h-eadar theangachadh gu iomadh canain. Is e A. Mac Eachuinn a thionndaidh i gu Gaidhlig. Chuireadh i an Laidionn, am Fraingis, an Gearmailt, agus an cainnt mhoran chinneach anns na h-Innsean an Ear is China. Rinn PALMER laoidhean eile ach cha d' fhuair gin dhiubh an t-aite a fhuair i so ann an eridhe na h-eaglais Chrìosduidh. B'e PALMER a thionndaidh gu Beurla an laoidh a sgrìobh an naomh BERNARD ann an Laidionn

Iosa ! 's tu aoibhneas mor do shluaigh
'S tu tobar beath 's tu solus aigh.

Tha gaol aig daoine air an laoidh so a chionn gu bheil i a' cur cainnt air iartras an anma air fàsadh fhaotainn ann an Crìosd, agus a chionn gu bheil i a' toirt m' an coinneamh Uan Dhe a thug air falbh peacanna an t-saoghail.

